Anul XVII, No. 6. 1 Ianuarie 1922.

Pui 3886 Pui 1280

ŞCOALA ROMÂNĂ

Inv. B. 1169 —

Biblioteca Şcoalei Normale de Fete LUGOJ No. 122 RV.

CONTAGIUNEA MORALA

Dintre cei trei factori principali, cari influenţează educaţiunea unui copil, — şcoala familia şi mediul — acesta din urmă, redus aproape numai la stradă, este factorul care lucrează cu mai multă iuţeală şi, din nenorocire, cu efect foarte rău. Strada este duşmanul unei bune creşteri, strada cu toate întâmplările de pe ea, cari se întipăresc în sufletul copiilor spre a-l influenţà mai de vreme sau mai târziu. Dela insultele grosolane ce îşi aruncă birjarii în treacăt fără nici o ruşine, dela gravurile stupide ce se etalează la chioşcuri şi până la atitudinele cîte odată scandaloase ale unor perechi sau scenele obscene din cinematografe, toate fac pe copil să vadă o lume diferită de cea din şcoală şi de acasă.

Contagiunea morală a mediului este mai mare şi mai periculoasă de cât contagiunea boalelor.

Contaminarea morală prin lectură aduce rele incalculabile. E de prisos să mai amintim exemplele, de curând întâmplate şi ştiute de toţi a dispariţiunei unor copii — fete de 13—14 ani — împinse la aventuri de citirea cărţilor rele.

Cităm numai două cazuri petrecute în Franţa. Un director de şcoală era surprins de gesturile de tigru sau de pisică şi de obiceiul de a sgâria, pe cari le avea un copil de 9 ani. Mai târziu a descoperit la acest elev un mare volum ilustrat plin de impresionante gravuri cu vânători de tigri. Alt elev, de 15 ani, erà într'o stare de inerţie fizică şi morală de plâns. Intre camarazi el provocà nemulţumiri, producea certuri şi bătăi, excitând pe unii contra altora. Indată ce i se povestea un accident, el eşia din amorţeală, cerea amănunte şi, dacă nu le avea, el le inventà, imaginându-şi scene oribile, şi râdeà cu plăcere. S'a dovedit că avea o carte favorită, pe care o ţineà sub pernă şi pe care o citise de 7 ori, în care se povestea istoria unui erou ce-şi bătea joc în mod barbar de acei ce comiteau prostia de a-l primì la ei.

Iată câtă influenţă are o carte rău întocmită asupra sentimentelor şi caracterului.

Literatura chioşcurilor este un mare pericol moral şi ne mirăm mult de ce autorităţile nu iau măsuri în contra acelor adevăraţi criminali, cari otrăvesc şi omoară sufletele tinerilor şi copiilor.

Jocul de cărţi, din nenorocire atât de răspândit, influenţează mu

BIBLIOTECA JUDEŢEANĂ TIMIŞ

pe copii. Ei imită pe cei mari. Părinții, în loc să-i ferească le cumpără pachetul de cărți de joc, care se vinde pe stradă cu „un leu bucuria copiilor, distracția copiilor, liniștea părinților". *In școală, copiii abia pot fi opriți să nu joace în vreme ori „la serie" (imitația loteriei de pe stradă).*

Expunerea gravurilor indecente are o influență detestabilă asupra tineretului și totuși nimeni nu reacționează când se etalează la vitrine obscenități și gravuri pornografice, sub pretext de artă. Un exemplu. Cartierele Sf. Vineri și Lucaci sunt pline de școale. Aci se găsesc: liceul Mateiu Basarab, școala profesională Protopopul Tudor, liceul catolic Tomis, liceul evreesc, școalele primare Lucaci, școala Löbel, școala grecească, bulgară, etc. In str. Sf. Vineri, alături cu Templul evreesc și școala, este un magazin cu „mobile de artă" „expoziție permanentă", din vitrina căruia nu lipsește niciodată un nud, *cel puțin în mărime naturală. Ce se naște în sufletul atâtor ființe tinere din școale la vederea acestor chipuri de femei goale, zugrăvite amănunțit?*

Contaminarea morală diformează caracterul.

Să reacționăm dar contra acestor funeste influențe. Școala are datoria de a duce campanie necruțătoare contra literaturii chioșcurilor, contra cărților rău întocmite și rău ilustrate, contra jocurilor și jucăriilor stricătoare, contra gravurilor indecente și scenelor de cinematoraf rele.

Prin conferințe și prin articole în gazete și în reviste, învățătorii, institutorii și profesorii să atragă atențiunea părinților asupra pericolului contaminării morale și toți împreună, dascăli și părinți, să cearâ legi drastice prin cari să se oprească și să se pedepsească otrăvitorii sufletelor tinere.

A. Ivanovici

Mintea sănătoasă are corpul sănăto

Funcțiunile fiziologice sunt î strânsă legătură cu psihicul **nostru** de aceea mai toată lumea repet „mens sana in corpore sano" pentr a susține avântul preocupărilor d îngrijiri fizice. Medicii cei mai ilus tri însă, adevărații apostoli, susțin c 90% de cazuri: **„mintea sănatoas are un corp sănătos".**

Astfel s'a dovedit că din toat transformările pe care le suferă ali mentele în procesul digestiv, **acele** care se efectuiază în gură, sunt sin gurele care sunt supuse **voinței.**

Medicii specialiști în boale de sto mac au constat că, nouă bolnavi di zece, era destul să învețe a **rumega** în loc de a mesteca grăbit, pentru vedea că le dispare orice turburăr intestinale și accidentele toxice, d cari au suferit până atunci.

Mestecarea alimentelor n'are nu mai un rol însemnat în igiena diges tivă, ea îndeplinește și o condiție d primul ordin în educația **voinței** în dobândirea **calmului** necesar.

„Calmul este dovada unei puter reale". (D-rul Pascault). Acela car duce o existență agitată, admiră p acei privilegiați cari au acel **„self control"** adică **stăpânire de sine.** Cu nu trebue să neglijăm nici un mij loc de îndreptare, cred că este folosi tor să semnalez rolul masticației î formarea **caracterului** și în cultiva rea **stăpânirei de sine.**

Nimic nu este mai greu pentru u om supraocupat, adică pentru **cei a** gitați peste măsură, să se mai **poat** gândi la mestecarea alimentelor. A cesta este un act pe care'l împlinesț totdeauna gândindu-se la alt **ceva.**

Se pune la masă sub **stăpânire** excitărilor din fiece zi. Grăbit în ghite alimentele solide și lichide, cel mai variate și adesea cele mai puți asimilabile organismului său, aler gând apoi la alte afaceri, fără a s odihni o clipă; și repetă aceasta zil nic.

Aceasta este felul de a mânca a

acelui agitat, al celui impulsif, lipsit de frâu în actele, în pasiunile sale — om fără **caracter**, fără putere de rezistenţă.

Pentru a deveni calm, trebue mai întâi să ne 'nvăţăm a mesteca încet, a **„rumega"**. Este un mijloc minunat de a-şi disciplinà firea de a-şi exercita voinţa.

Incercaţi vă rog, să staţi la masa la ora fixă, lăsaţi în pragul casei toate celelalte preocupări, daţi mesei tot timpul necesar şi nu vă mai gândiţi de cât la activitatea serioasă a mâncărei, act de cea mai mare însemnătate.

Mestecarea alimentelor, act banal, va exercita, când va fi bine înţeleasă, o înrâurire decisivă asupra caracterului şi a temperamentului.

Iată ce veţi constata chiar din prima săptămână, practicând sfaturile de mai sus:

1) **In timpul mesei.** — Mestecaţi bine, reîntoarceţi de douăzeci de ori alimentele în gură, şi veţi simţi un bine, o linişte necunoscută până atunci.

Veţi mânca mai puţin, dar veţi mistui mai bine, pentru că organele nu vor mai fi ostenite peste măsură. Aşa veţi deveni un om calm, adică un suflet voinic.

In această perioadă de **reeducaţie** nu primiţi nici o invitaţie de a mânca în oraş, sau la vre-o recepţie, oare-ce distracţia şi convorbirea ... aduce uitarea regulei stabilite, ... mânca prea iute şi veţi pierde ... câştigat.

Mai mainte de a sta la masă cu ... stăruiţi a vă întări obicei de a **mesteca bine.**

... această masticaţie fiziologică va ... fdos nu numai pentru noi în... dar şi pentru familia noastră, ... va fi adânc impresionată de ... ce va răspândi fiinţa noas... Von disciplina pe alţii, stăruind ... disciplina pe noi înşi-ne, zice ... Montenis (Nice).

... educaţie, trebue să ştim că sfa... nu-s însoţite de exemplul actelor noastre.

Masticaţia are deci o menire educativă personală, familială şi socială.

2) **După masă.** O stare de bună dispoziţie urmează în tot timpul digestiei. Procesul mistuirei nu este de loc simţit; capul e uşor, intestinele şi stomacul nu simt de loc greutate sau osteneală, rinichiul şi ficatul nu mai au de eliminat toxine, încât activitatea întregului organism se îndeplineşte în mod normal. Omul nu mai este un motor supraîncălzit.

Mestecând încet şi de repetate ori, suprimăm excitaţia care istoveşte organismul, ne apărău de artritism şi de arterio-sclerosă.

3) **In ori ce clipă a vieţii noastre,** dacă am învăţat să mestecăm bine, vom simţi că **ne-am disciplinat energia şi voinţa.** Astfel numai, ne obicinuim să rezistăm la toate îndemnurile şi atracţiile contrarii bunei stări a fizicului şi a moralului nostru.

Numai prin **stăpânire de sine** se câştigă sănătatea şi o autoritate necontestată, în toate împrejurările vieţii.

Elena Cordoneanu

LAMURIRE

Delegaţia societăţii şi redactorii organului în dorinţa de a aduce îmbunătăţiri publicaţiunei de faţă, care s'a dovedit atât de necesară, mai ales în vremurile acestea, când sunt la ordinea zilei probleme însemnate şi grele, a hotărât ca „Scoala Română" să apară în formatul acesta, adăogându-i-se coperta. Colegii din învăţământ, ca şi membrii societăţii institutorilor şi institutoarelor, credem că apreciază şi munca şi sacrificiile materiale ce se depun pentru a asigura apariţia unei atari reviste şi de aceea nu ne îndoim că ne vor ajuta, adăogând munca şi sacrificiile lor.

Aşteptăm deci să trimită articole şi plata abonamentului, al cărui preţ este destul de modest, dar fără care

IN TEMPLUL SACRU

Când păsesc în templul sacru, de lumină dătător.
Mă simt, mândru, c'am menirea să fiu lumii 'nvătător.
Si cu dor fierbinte 'n suflet eu trec vesel peste prag.
Sunt apostol! Si viata mi-o închin cu mare drag
Copilasilor, ce cată cu ochi vii, tintiti la mine.
Ca să soarbă 'nvătătură, adevăr, frumos si bine.
Fermecat de-a lor făptură, de-a lor glasuri îngeresti.
Mintea si simtirea-mi fură cu zâmbirile ceresti.
Ale lor gânduri naive, si naivele 'ntrebări.
Al lor joc si cântec dulce sunt plăcute desfătări.
Vietuesc cu ei ca 'n basme. Sunt copilul din trecut:
Uit de lumea din afară, uit de trista-mi traiu trecut.
Sunt al lor cu trup si suflet. Pentru ei trăesc atunci
Fericit. Si'n blonde vise văd o lume nouă 'n prunci.

Maria N. Dinescu
institutoare

UNIREA SOCIALĂ PRIN ȘCOALA NAȚIONALĂ

Vorbesc de o școală într'adevăr comună, în care să stea împreună copiii oricărei clase sociale, de orice condițiune și în care școală să nu învețe altceva decât să-și cunoască țara.

Noi însă ne grăbim să ne cercuim copii printre aceia ai clasei noastre de târgoveți sau de țărani ori de muncitori, atât în școalele primare cât și în cele secundare, înlăturând amestecurile, separând pe cei săraci de cei bogați, în epoca fericită a copilăriei, în care copilul nu simte aceste deosebiri vanitoase. Parcă ne este teamă ca ei să nu cunoască într'adevăr lumea în care vor trăi. Prin această izolare timpurie a copiilor pregătim dușmăniile necunoașterei și invidiei, de cari vor suferi mai târziu.

Dacă inegalitatea trebue să existe între oameni, aș vrea ca măcar copilăria să-și urmeze instinctul și să trăiască în egalitate! Dacă vom ține în școală pe acești mici oameni nevinovați fără ca invidia să existe între ei, atunci idealul societății va fi atins! Și va fi o învățătură și pentru noi. Am învăța de

Atunci patria ni se va arăta cald, tânără și încântătoare în rietatea sa dar și în unirea și b înțelegere a copiilor ei.

Diversitate de caractere fo instructivă, diversitate de fete, adevărat iris într'o sută de cu Orice rang, orice avere, orice n la un loc, pe aceleaș bănci, feaua cu bluza de pânză, pâ neagră cu hrana delicioasă... copilul bogat află în școală c să zică să fii sărac și să sufer neegalitate și dacă învățat să părtășească și altora din bun sale, el lucrează încă de atunc pă puterile lui, la restabilirea lității.

Ar fi mare lucru dacă copii luiaș popor, strânși astfel pentru câtva timp, ar urmări cunoaște de mai înainte relele ciei și ale bogăției, egoismul vidia. Copilul ar primi o ne impresiune de patrie, aflân școală, nu ca învățământ, c patrie vie, o patrie-copil, ase toare lui, o foarte bună cetate a egalității, în care toți stau las strălucit ospăț sufletesc.

Metoda tratării descrierilor în şcoala primară

Cartea de citire a scolarilor noştri cuprinde materialul necesar pentru cunoaşterea şi înţelegerea limbei româneşti, pentru îmbogăţirea cu cunoştinţe folositoare precum şi numeroase exerciţii de citire. Se poate spune cu drept cuvânt că această carte este *temelia învăţământului limbii materne*, atât prin cuprinsul cât şi prin forma sa.

Trecând peste condiţiile pedagogice pe cari trebue să le îndeplinească un asemenea manual, ca să-şi merite numele şi menirea, vom spune câteva cuvinte numai cu privire la bucăţile ce le cuprinde.

In general, orice carte de lectură este o reunire de bucăţi astfel alese, ca să concentreze cea mai mare parte din cunoştinţele ce se predau în şcoala primară şi în aşă chip, că între acestea să fie — pe cât e posibil — cea mai strânsă legătură.

Pe scurt, în cartea de citire deosebim două feluri de bucăţi: unele cu cuprins ideal ca: naraţiunile, basnele legendele, fabulele, proverbele, sfaturile morale, povestirea faptelor istorice şi cântecele populare; iar altele cu cuprins real ca: descrierele de animale, de plante, de minerale, de fenomene naturale, ghicitorile, descrierile de cuprins geografic de învăţ. civic, de higienă şi notiţele biografice ale autorilor mai însemnaţi.

Dintre aceste bucăţi de citire, unele servesc ca puncte de sprijin pentru repetarea şi întărirea cunoştinţelor predate din: religie, istorie, şt. naturale, învăţ. intuitiv; iar altele, şi cea mai mare parte, pregătesc pe elevi pentru a uşură pătrunderea unor subiecte în legătură cu cunoştinţele predate sau întregesc pe cele deja tratate elevilor.

Inainte de a trece la subiectul: Tratarea bucăţilor descriptive sau cred că este folositor să dau câtev lămuriri cu privire la deosebirea c trebue s'o facem între tratarea unu subiect cu cuprins real ca făcând parte dintr'un obiect de studiu (în văţământul intuitiv, geografie, şt naturale, etc.), sau fiind considerată ca simplă bucată de citire.

Deosebirea esenţială este aceasta bucăţile de citire luate în orele d geografie, ex. intuitive, etc., se tratează întocmai după metoda acelo obiecte de învăţământ şi la finel orei se citeşte din cartea de lectură, lămurindu-se cele câteva cuvinte cari ar avea nevoe de vreo explicaţie.

De pildă s'a tratat în clasa I despre câine. Altfel vom tratà acest subiect ca ex. de intuiţiune şi altfel ca bucată de citire.

Ca exerciţiu de intuiţiune, câinele se va trata pe baza unui tablou de intuiţie având în vedere: numele, descrierea corpului după părţile principale, părţile părţilor, colorea, locuinţa, hrana, obiceiurile, foloasele sale; comparaţiunea cu alt animal. Se va insista asupra fiecărei părţi iar la finele orei se va face un rezumat al cunoştinţelor căpătate. Descrierea câinelui se citeşte apoi din carte, unde se găseşte destul de bine sintetizată.

In cazul acesta, scopul nostru n'a fost de a pune pe întâiul plan lectura, ci de a desvolta spiritul de observaţie al elevilor, slujindu-ne de un subiect de ex. intuitive. De altfel în clasa I se poate foarte bine vorbi de subiectul „câinele", cu multă vreme mai nainte ca elevii să fie în stare a citi din cartea lor despre acest animal, aşă că se va puteà mai târziu tratà din punctul de vedere al lecturei propriu zisă, aproape ca toate celelalte subiecte cu cuprins real

cuvântul nostru de a da prea multă importanţă — în orele de lectură — analizei amănuntite verbale a obiectelor ce se descriu şi a lăsa lectura pe planul al doilea şi al treilea este o tendinţă nenorocită.

Din această pricină, lecţia de citire este ca şi pierdută, căci nu mai rămâne timp pentru exerciţiile de limbă şi de cugetare care însoţesc de obiceiu lecţiile de citire, bine înţeles cele bine făcute, şi nici chiar pentru citirea curentă, mecanică şi estetică.

Rezultă de aci că este absolut necesar să facem o deosebire esenţială între tratarea unui subiect descriptiv, ca făcând parte integrantă dintr'un obiect de învăţământ, şi între tratarea aceluiaş subiect ca bucată de lectură propriu zisă.

Cu multă dreptate alcătuitorii broşurii din 1903 a ministerului instrucţiunii publice vorbesc despre acest lucru: „Grija de căpetenie a membrilor corpului didactic va fi ca pe viitor să utilizeze cât mai mult cartea de lectură, căci s'a observat că în multe şcoale lecţiunile se fac în chip superficial, citirea şi celelalte exerciţii de limbă considerându-se ca ceva superflu. Se va insista în chip deosebit asupra deşteptării interesului elevilor pentru cartea de citire, printr'o introducere scurtă, dar bine făcută asupra bucăţilor de citit, prin analiza reală a cuprinsului şi cât de des prin explicarea expresiunilor, prin scoaterea momentelor principale, prin reproducerea textului pe baza acestora precum şi independent de ele, prin accentuarea clară, justă şi frumoasă a cuvintelor, prin găsirea învăţ. moral ca aplicare pentru viaţa şcolarilor. Se va mai observa ca introducerea la bucăţile de citire să fie scurtă, cuprinzând numai câteva propoziţiuni, fie spuse de dascăl, fie scoase prin puţine întrebări de la elevi, căutându-se a nu se pierde zadarnic timpul şi nici a degenera la scop, stabilind o înlănţuire între cunoştinţele ce le au elevii şi între cele ce voim să le dobândească şi în acelaş timp deşteptându-le interesul pentru acestea. In trecut, se mai zice tot în îndrumările ministeriale, se perdeà prea multă vreme cu povestea cuprinsului de către învăţător, şi chiar cu citirea de către acesta la începutul lecţiunei. In acest chip se obosesc prea mult învăţătorii şi elevii câştigă puţin intelectual. E necesar ca la citire, cunoştinţele pe cari elevii le vor căpătà să fie opera lor proprie, desvoltându-li-se în aceeaş vreme spiritul de iniţiativă şi plăcerea de a lucrà.

Să trecem acum la tratarea specială a bucăţilor de citire de natură descriptivă.

Unii autori se servesc în tratarea descrierilor de următoarele puncte:

1) Pun câteva întrebări introductive pentru reamintirea cunoştinţelor în legătură cu cele din descriere (deşteptarea vechilor idei aperceptive); 2) se face descrierea cu voce clară şi cu însufleţirea ce o comportă subiectul; 3) se scot prin întrebări momentele principale cări formează schiţa bucăţii; 4) se obligă elevii a reconstitui bucata întreagă; 5) se face comparare cu cazuri analoage cunoscute de elev şi generalizarea; 6) se citeşte după carte.

Pentru bucăţi de citire lungi, pe care institutorul nu crede că e nevoe să le aprofundeze ci numai să-şi formeze elevul o idee generală, se pot face lecţii mai concise mai ales în clasele unde se fac prelegeri de o jumătate de ceas. Un model de lecţie alcătuit în forma aceasta ar putea fi făcut după punctele următoare:

1) Se pun câteva întrebări introductive, spre a rechemà în minte elevilor unele cunoştinţe cu care ceea nouă ar putea fi în legătură 2) Se face descrierea cu voce limpede şi convingătoare; 3) Se întreabă

5) Se face aplicaţia (citirea bucăţii) tot ce ştiu despre acel suibect. In timpul citirii se pot întrebà elevii despre unele părţi mai însemnate din bucată.

Pentru ultimile clase se dă planul următor: Invăţătorul pregăteşte pe şcolari pentru priceperea cuprinsului cu ajutorul ideilor aperceptive. Caută să explice şi înţelesul cuvintelor din text. Anunţă subiectul lecţiunii şi pune pe copii să citească. Bucata se împarte în 2—3 părţi şi după citirea unei părţi se caută înţelesul ei, prin ajutorul întrebărilor.

După ce s'a citit întreagă se scoate înţelesul general, întâiu prin întrebări şi apoi liber.

Cum se vede, aci lipseşte povestirea înţelesului şi citirea bucăţii de către institutor. Totuşi la începutul anului se face şi aceasta, zic acei autori, spre a se puteà trece pe nesimţite la citirea proprie de către şcolari. Restul bucăţii se tratează cum s'a arătat mai nainte, făcându-se un rezumat la sfârşit.

In treapta aplicării se poate cere elevilor 1) să recitească bucata tratată observând regulele citirii estetice; 2) să-i spună din nou înţelesul general pe care elevii îl vor memorizà; 3) se vor face diferite exerciţii de limbă (negreşit în alte ore)

(Va urna), T. Gândilă.

CE NU SE POATE...

Scriitorul norvegian Garborg s'a exprimat astfel despre puterea de cumpărare a banului:

„Banul în sine nu are nici o valoare. Pe bani, se spune, poţi cumpăra orice. Nu, asta nu se poate. Se poate cumpăra mâncare, nu şi pofta de mâncare; doctorii, însă nu sănătate; cerne noi, nu şi [illegible]; învăţătură, nu însă şi spirit; strălucire, nu şi mulţumire; cunoscuţi, prieteni nu; servitori, credinţa nu; zile plăcute, viaţe nu.

Toate lucrurile acestea le poţi cum-

Despre orfanii de răsboiu

In preajma Sf. Sărbători, gândul îmi trece dela fericiţii copilaşi cu părinţi, la copiii neamului nostru, aducându-mi aminte de o principală piedică ce ne stă în cale, la creşterea lor.

Deşi scopul soc. „Ocrotirea" e strângerea la un loc a tuturor micuţilor orfani de răsboiu, totuşi acest scop nu se atinge în întregime, din cauza puţinelor cămine existente.

Adeseori, publicul se va fi întrebat, ce se face cu cei rămaşi în familii?

Acì e piedica de care voiu să vorbesc. Familia acestor micuţi, de cele mai multe ori, sub pretext că-i ia „de suflet" se slujeşte de ei, neîngrijindu-i, maltratându-i, beneficiind totuşi de ajutorul ce le serveşte „Ocrotirea" la domiciliu. Dacă filialele ar aveà putinţa de control, lucrul ar fi uşor de remediat, din nefericire mijloacele de locomoţiune lipsind, controlul nu se poate face de noi. Acei însă cari ne-ar puteà ajutà în asemenea cazuri, ar fi primarii şi notarii comunelor. Li s'a comunicat prin numeroase adrese, ajutorul ce aşteptăm dela d-lor, cu toate acestea, nepăsarea pentru iubiţii copilaşi, domneşte mai peste tot, iar răul nu se curmă. Facem dar un nou şi călduros apel către autorităţile în drept, rugându-ne a interveni pe lângă rudele nefericiţilor copilaşi, ca să-i asigure cu acte în regulă, să stăruie a-i da la şcoală, supraveghind îngrijirea lor.

Cu acest prilej, mai apelăm la ori ce persoană mi loasă, care găsind orfani de ambii părinţi, fără rude, rătăcind în mizerie prin judeţul Dâmboviţa, a-i aduce sau a anunţà căminul din Târgovişte „Col. Băltăreţu".

Să nu se uite că grija ce purtăm acestor copilaşi, e datoria ce numai astfel o putem plăti celor ca mai

Conferințele dela soc. institutorilor

Joi 16 decembrie, d. *Teodor Speranția*, profesor de l. română și filosofie, a ținut la soc. institutorilor o instructivă conferință despre *caracter*.

Dacă poporul înțelege prin om de caracter pe omul polit cos, calitate foarte rară în aceste vremuri, de după războiu, ce trebue să înțeleagă psihologul prin caracter?

Caracterul se poate defini ca o mișcare sufletească făcută la fel, sau mai bine zis este constantă în hotărîri, cari par izvorîte din acelaș izvor comun.

Hotărîrile noastre însă, țin de voință, care este trecerea la acțiune, în care deosebim momente *de cugetare, de simțire, de acțiune*.

Trecerea la acțiune se face printr'un anumit element psihologic — imagina.

Fiecare știe că în mintea noastră se reflectează o întreagă lume. Înmagazinăm ceeace este în afară de noi, traducând totul în elemente proprii nouă.

Mintea noastră e un adevărat depozit de filmuri, de tablouri aranjate cu un mecanism perfect și cari vin la tane în momentul oportun, adică atunci și acolo, când și unde este nevoe să fie văzute.

In noi e un spectator, e ființa personalității noastre, e conștiința, adică o sintetizare a tutulor simțurilor, simțul simțurilor. Tot ce se elaborează în sufletul nostru se elaborează conform unei imagini sau unor imagini.

Vapoarele au o anumită hartă de itinerar unde este punctul pe care marinarii îl urmăresc cu busola. Care este punctul la noi? Este imagina din minte care ne dă mișcarea în direcția ei. Fiecare imagină vine cu o anumită putere de tendință la acțiune. Ea ajută ca omul să execută anumită, ai în minte imagina acestei strade și imaginile tutulor stradelor pe unde vei merge. Tinta este aceea care dă direcția: ea este o adevărată capsulă explosivă, psiho-fiz.ologică, ea e organul voinței.

Cum vedem, trecerea, la act une se face printr'o imagină.

Acțiunile noastre se pot împărți în acțiuni *involuntare* sau din deprindere și *acțiuni voluntare*, cu conștiința. Acestea din urmă fac c voința noastră să se exercite într' anumită direcțiune.

Voința urmează după venire imaginei în fața conștiinței.

Voința e foarte importantă î viață, de aceea trebue cultivată d timpuriu. Caracterul rezultă di felul de a te hotărî al voinței.

Oamenii se hotărăsc însă pr ușor, și aceasta e rău. E necesa să sădim în sufletul copilor obi nuințe folositoare și bune, adâ săpate. Elevii să facă acțiuni uti în acest sens, până la perfecțiun fără să-i slăbim un moment.

Prin anumite procedee se poa influența în bine caracterul cop lor. Stiuci, separate de peștiș printr'un geam, într'un mic v s'au obișnuit — când s'a rid geamul — să nu se mai dea la p tișori. Să nu ne grăbim însă, a sentințe pe care copiii nu le pot e cută și nici noi nu ținem în sear fu primul rând să fim punctuali să servim de exemplu, să fim a vărați pontifi. Caracterul să nu confunde însă cu nebunia sau țic la. De pildă un primar din vechi din Londra contractase cu D- tovărășie, în sensul ca să strâ bani și să-i întrebuințeze pentru nefaceri: In această faptă era c bun, însă era o idee fixă, care mărià necontenit pe primar, o i gină care-l stăpâneà mereu.

Numai după un studiu îndelungat poţi vedeà ce idee fixă stăpâneşte pe fiecare individ. Asemenea oameni cu idei fixe după o nouă interpretare se zice că se găsesc pe *frontierele nebuniei*. Imagina aceea îndreaptă pe individ numai în direcţia ei.

E necesar să cultivăm voinţa şi să tragem din ea tot binele posibil, pe care să-l utilizăm.

După cum izvorul curge mereu pe acelaş vad, prin forţa moleculelor apei care au ros pământul, tot astfel şi noi trebue să utilizăm calea celei mai mici rezistenţe.

Să ne ferim însă ca să încercăm lucrurile rele, căci este de ajuns un mic început, ca să ne deprindem cu ele.

Caracterul se confundă de unii cu temperamentul, ceeace este o greşeală.

Temperamentul arată gradul de a răspunde prompt şi intensiv la o reacţiune.

Psihologii împart temperamentele în *sanguin* (care se hotărăşte repede dar nu ţine) *coleric* care se hotărăşte repede, dar ţine): *flegmatic* (care se hotărăşte încet şi slab); *melancolic* (care se hotărăşte încet şi puternic).

D-l Speranţia împarte însă temperamentele în *activ* şi *neactiv*. Activ e temperamentul acelor oameni cari iau hotărîri repezi şi energice şi la cari imaginile au tendinţe puternice spre acţiune; neactiv e temperamentul acelora cari n'au această putere de hotărîre. Deşi orice imagină are tendinţa spre acţiune. Visătorii clădesc şi ei imagini, însă nu se hotărîre la acţiune. Nehotărîţii clădesc imagini, le evocă, însă nu le pot alege.

E nevoie ca la cei grăbiţi, şi sanguini să ţii frâul strâns, să desvoltaţi inhibiţia (înfrânarea), aşa ca să ia hotărîri când trebue.

Adeseori, în viaţă, actele noastre de voinţă, juste fiind, suferă, în-

ă ne vedem de datoria noastră va răsări odată adevărul ş. dre[illegible]tatea.

D-l profesor Speranţă înche[illegible] conferinţa sa, bogată în exemple di[illegible] domeniul psihologic şi al viet[illegible] practice, spunând că prin cultiv[illegible]rea sufletului cu obişnuinţe bun[illegible] vom cultiva şi voinţa, ca şi caract[illegible]rul.

Idealul visat de bătrâni s'a în[illegible]plinit. El este opera şcoalei. „D[illegible] cântece şi mici învăţături — adev[illegible]rate izvoare — s'a făurit entuzia[illegible]mul sufletului poporului nostr[illegible] potop care a curăţit pământul r[illegible]mânesc de duşmani.

Şcoala trebue să facă şi mai d[illegible] parte o curăţire a inimilor, ca a[illegible]fel să răsară caracterele.

CRONICAR

Cugetări înţelep[illegible]

O individualitate, un om, se zice are caracter, că e de caracter, câ[illegible] mergând drept înaintea sa urmea[illegible] nişte principii morale — în fond si[illegible]ple de tot — recunoscute de lume bune şi pe cari le-a luat de călău[illegible] pentru toată viaţa sa.

Max Nordau

Dă-mi şcoala şi-ţi voiu refor[illegible] lumea întreagă.

Leibnitz

Acela care încetează de a învă[illegible] şi de a se cultiva el însuşi, devi[illegible] incapabil de-a cultiva pe alţii.

Diesterweg

Un tată cuminte va avea totdeau[illegible] fete înţelepte: o mamă cu spirit, t[illegible]deauna băieţi buni.

F. v. Höhenhaufer

Să iubim şi să ocrotim femeile: nu uităm că fără ele la începu[illegible] vieţii n'am avea nici un ajutor, mijlocul ei nici o plăcere şi la sf[illegible]şit nici o mângâiere.

Rousseau

Sănătatea bună şi energia mora[illegible] sunt pentru om cele dintâi elem[illegible]

Statistica învăţământului în 1918--19

(urmare)

Învăţ. primar rural. — In anul 918—19 au funcţionat în vechiul re-at 5113 şcoale rurale cu 569.195 elevi eleve.

Se relevează faptul destul de im-ortant, că faţă de anul 1864—65, spo-ul pentru băeţi este de 6 ori mai are; pe când pentru fete este de 1 ori mai mare. Din numărul to-al al elevilor înscrişi 67% sunt bă-eţi şi 33% fete.

In 1918—19, numărul învăţătorilor ste de 8781, iar de fiecare învăţător in câte 65 elevi, şi de fiecare şcoală ăte 111.

Frecuentarea elevilor. — In anul 918—19 s'au înscris în şcoalele pri-are rurale 569.195 elevi şi elevé şi urmat regulat 332.284, cu alte cu-nte 58.37% din numărul elevilor scrişi, cecace mărturisim că este arte puţin.

Acest lucru ne face să ne explicăm entru ce d-l director Teodoru în in-roducerea sa zice: „Cauzele cari e ca să se piardă pentru şcoală un măr însemnat de copii sunt multe, deosebire de ordin economic şi aterial, sărăcia părinţilor, lipsa de curi suficiente în şcoală, unite câte lată şi cu oarecare nepăsare a unora ntre factorii direct răspunzători de ersul învăţământului.

„Aparatul special de control din cea ai imediată apropiere a învăţ. pri-ar, învăţătorii şi institutorii au atoria să nu cruţe nici o osteneală, nici un şcolar înscris să nu rămână lipsit de lumina învăţăturii".

In anul 1918—19 s'au promovat la oalele rurale 258.118 băieţi şi fete, ci deabia 45,34% din numărul ele-lor înscrişi, cecace este de sigur o tuaţie care lasă de dorit. Iară nu-ărul elevilor regulaţi avem 77,68% n aceasta.

Cu privire la numărul absolvenţi-deabia 23.532 absolvenţi faţă de 42.066 din 1914—15, deci o descreştere însemnată, aproape îndoită decât în acest din urmă an şcolar.

Cauza acestei descreşteri se datoreşte faptului că în 1918—19 au fost foarte puţini copii înscrişi în ultima clasă, căci în vremea războiului cei mai răsăriţi dintre ei neglijiau şcoala, ocupaţi cu necazurile şi cu nevoile vieţii. In jud. Caliacra însă, în acel an n'a fost nici un absolvent de curs rural, căci prima serie de elevi înscrişi adecă un număr aproape nebăgat în seamă nu ajunsese încă la clasa V-a până în 1918—1919.

Elevii după naţionalitate. — După naţionalitate am avut în 1918—19 563.499 elevi români şi 5696 elevi streini; deci streinii formează numai 1% din suma totală a elevilor înscrişi, deci un număr aproape nebăgat în seamă faţă de al românilor.

Titlul învăţătorilor. — In 1818—19 au funcţionat 6686 titulari şi 2095 suplinitori, cari sunt 24% din numărul total al învăţătorilor din acel an.

Incheerea la care ajunge darea de seamă în privinţa învăţ. primar rural este că pentru fiecare învăţător revenind câte 65 elevi înscrişi în mijlociu şi că populaţia în vârstă de şcoală fiind foarte mare (nu ni se arată câtă este) este nevoie de a se crea noi posturi de învăţători nu numai pentru numărul actual de şcoale, ci şi pentru altele noi, spre a se înscrie astfel toţi copiii buni de şcoală.

O altă latură a chestiunii trebue văzută în clădirea de localuri şcolare în locul multora din locuinţele de trogloditi cari funcţionează la sate, unde bieţii copii stau îngrămădiţi, respirând aerul cel mai încărcat din lume de acid carbonic şi exalaţiunî ale corpului şi ale umezelii şi prafului din vesmintele lor.

Pregătirea personalului didactic primar

Pretutindeni, dar mai ales în țările născute după războiu, se discută o reformă a scoalelor. In legătură cu aceasta se pune chestiunea formării personalului didactic. Nu este lipsit de interes pentru noi a studia diferitele păreri în această privință.

In apropiata noastră vecinătate, în Cehoslovacia, toate organizatiunile de învățători au aprobat programul reformei instructiunei si formării învățătorilor, întocmit de d. Otakar Kadner, profesor universitar la Praga. Acest proect contine organizarea facultătilor de pedagogie.

După acest proect, absolventii cursului secundar sunt admisi la facultatea de pedagogie.

Studentii acestia având instructia generală vor primi în facultate o educatie pedagogică specială, teoretică si practică. In acelas timp îsi vor completă si instructia generală: perfectionarea în cunostinta limbilor moderne (franceză, engleză, limbi slave), limbile si literaturile vechi, stiintele exacte, desemn, gimnastică, lucrări manuale etc.

Pentru educatia specială vor fi rezervate 4 ore pe zi; restul zilei, studentii vor fi liberi spre a putea urma cursurile altor facultăti. Facultăti pedagogice nu vor fi numai în orasele universitare, ci se vor înfiinta si în alte orase de provincie.

Invătământul se va împărti ca la universitate, în conferinte si lucrări de seminar, astfel ca, la sfârsitul studiilor, elevii să aibă o bună instructie teoretică si practică.

Primul an va fi consacrat mai ales teoriei: cel de al doilea, practicei. In primul an se va predă logica, estetica, morala sociologia si filosofia. Elevii scoalelor secundare fiind initiati în stiintele filosofice elementare, în facultate se poate face un studiu mai profund si enciclopedic al filosofiei. Un alt curs va fi asupra psihologiei pedagogice, asupra sociologiei si în special pedologia, cu introducere la psihologia experimentală, pedopsihologia si pedagogia.

Pedagogia generală sau filosofia educatiei va forma centrul instructiunei teoretice: conferinte asupra chestiunilor teoretice din pedagogie asupra locului ce ocupă ea în ierarhia stiintelor, asupra scopului si programei educatiei, asupra limitelor sale asupra subiectului si obiectului, formelor, materiei si mijloacelor învătământului primar. Se va studia si relatiunile înv. primar cu învătământul secundar. Apoi didactica generală si specială si vizite la scoalele primare. In anul al doilea se vor tine conferinte asupra istoriei teoriilor pedagogice, din antichitate până azi si conferinte asupra evolutiunei si stării organizatiunei scolare, legile scolare din tară si străinătate.

Lectura cărtilor clasice pedagogice va servi ca lucrări de seminar. Alte lectii vor fi consacrate exercitiilor practice: 15—20 candidati vor asista la lectiunile maestrilor experimentati si vor face, sub directia lor, primele încercări de practică.

După doi ani de studii, candidatul va depune examen oral asupra celor 6 materii teoretice. Ei vor fi numiti la o scoală primară, mai întâi cu titlu provizoriu, apoi definitiv, după un timp oare care de serviciu. Alt examen practic nu va fi necesar.

Studentii cari fac, pe lângă studiile facultătii pedagogice, doi ani de studiu la o facultate oare care, mai ales cea de filosofie, vor putea trece examenul de doctor în pedagogie, înaintea unui juriu de profesori ai facultătii de pedagogie. Invătătorii cu titlul de doctori în pedagogie vor deveni profesorii învătământului superior pedagogic sau inspectori.

Supunem acestea colegilor si îi rugăm să reflecteze asupra sforțărilor ce se fac în jurul nostru pentru înaintarea culturii.

A. Iv.

Rugăm pe confrații cărora le expediem foaia noastră să binevoiască a ne trimite în schimb revistele si ziarele d-lor.

Rugăm pe Onor cititori să achite abonamentul.

PROBAREA CĂRȚILOR DIDACTICE

Pentru aprobarea cărților didactice de învăț. primar s'a aprobat un nou regulament, care s'a publicat în „Monitorul Oficial“ din 27 noemvrie 1921.

Potrivit dispozițiunilor acestui regulament, fiecare din cele 6 comisiuni cari ajută consiliul permanent pentru cercetarea feluritelor manuale de școală, sunt numite pe timp de trei ani și compuse din: 1) Un profesor de pedagogie: (președinte); 2) un profesor secundar; 3) un institutor.

Numai pentru cărțile de citire, în afară de profesorul de pedagogie și de institutor, vor fi și un profesor de partea literară și altul de cea științifică.

Se cere ca membrii comisiilor să fie definitivi în învățământ, să nu fie autori de cărți de curs primar în circulație și nici funcționari ai ministerului sau în serviciul de control al învățământului.

Manuscrisele cărților se depun la minister până la 1 decembrie al fiecărui an, iar pentru anul școlar 1922/23 până la 25 ianuarie 1922.

Apariția *unui nou manual* didactic, trebue justificată din punctul de vedere al superiorității felului de expunere și al metodei întrebuințate față de manualele existente, printr'un scurt memoriu al autorului, precum și prin notițe adăogate în josul paginilor.

Se pot prezenta la o nouă aprobare și cărți deja aprobate, cu modificările necesare.

Se admit numai 3 colaboratori la un manual, arătându-se în cererea de depunere a manualelor și partea de muncă a fiecăruia dintre ei.

Cercetarea comisiilor trebue sfârșită în termen de 3 luni dela primirea cărților.

Pentru cărțile a căror amânare sau respingere s'a cerut, autorul să fie admis cu secția respectivă la desvoltarea motivelor consiliului și a comisiunii respective.

Tabloul cărților aprobate ca manuale didactice se publică în „Monitorul Oficial“ și în „Buletin“ până la 10 iunie 1922 și 20 aprilie în ceilalți ani.

Autorii, cari au obținut aprobări anterioare, sunt datori să anunțe ministerul până la acele date, că au cărțile tipărite sau în curs de tipărire, sub sancțiunea stergerii din tabloul anului viitor, dacă se constată că n'au avut exemplare tipărite. Aprobarea unui manual se dă pe 5 ani; se acordă însă și prelungiri de aprobare pe un an, când autorului i-au rămas exemplare nevândute.

Cărțile aprobate de 2 ori și introduse în școale 10 ani pot fi considerate ca aprobate definitiv până la o modificare a programei, dacă autorii nu vor aveà nevoe să le introducă modificări esențiale, și dacă comisia, la a treia aprobare, se pronunță în acest sens.

Autorilor cari la tipărire modifică textul pentru care nu obținut aprobare sau n'au introdus modificările cerute sau au lăsat să se strecoare greșeli grave, ministerul le poate retrage imediat autorizarea dată.

Plata comisiilor de cercetarea cărților se face de către Casa corpului didactic, din fondul rezultat din aplicarea timbrului mobil de 3 la sută asupra manualelor de curs primar.

Inspectorii, revizori școlari și funcționarii ministerului nu pot prezentà pentru primă oară manuale didactice, cât timp sunt în serviciul de control sau administrativ.

Autorii sunt invitați să se conforme la tipărire condițiilor de hârtie și de tipar prevăzute în regulament.

Un interes deosebit îl prezintă grija ministerului pentru mărimea literelor, spre a crută ochii copiilor

le de cl. I se tipărese cu litere corp 12—24; cărtile pentru cl. II urbană și div. II rurală cu litere corp 12—14; pentru cl. III urbană și div. III rurală anul II cu litere corp 10—12; pentru clasa IV urbană și div. III rurală, anul II, cu litere corp 10—12; pentru cursul complementar cu garmond antic (corp 10) cu linii pe 2 puncte.

Pe partea interioară a copertelor se vor tipări sfaturi higienice, sfaturi contra beției, sfaturi morale.

Ilustrațiile vor fi clare, cu desenuri corecte și naturale.

Caietele de caligrafie (cele de desemn sunt excluse dela aprobare) vor fi tipărite pe hârtie albă.

Prețul de vânzare se fixează anual în ianuarie, de minister, — cu avizul consiliului permanent.

Spicuitor

MULȚUMIRI

Comitetul școlar al școalei primare de fete No. 33 din Capitală, aduce vii și călduroase mulțumiri d-lui N. Marinescu, str. Mătăsari No. 32, membru de onoare al acestui comitet școlar pentru 21 perechi de ghete ce a împărțit la 21 eleve sărace și orfane dela această școală și domnilor Tănase Bărbulescu str. Agricultori No. 108 și Dim. Gheorghe str. Mătăsari No. 24, cari de asemenea au oferit încă 4 perechi de ghete la 4 eleve sărace precum și bani și altele.

Aceasta a avut loc Duminică 25/12 decembre a. c. în biserica Iancu Vechiu, când s'a serbat Sf. Ierarh Spiridon cu o deosebită solemnitate. După oficiarea serviciului religios preotul paroh. N. G. Popescu a ținut o frumoasă și caldă cuvântare.

D-na directoare le-a mulțumit în numele școalei spunând că această faptă va avea răsunet și în inimile acelor ae căror sentimente de iubire creștinească, au fost înăbușite de alte patimi omenești și nădejdea că această frumoasă faptă, demnă de

ION Z. ANTONESC

Tot mai dese se fac golurile în rul luptătorilor contra nestiintei carte. Moartea seceră mereu pe mai buni din.re noi și încă prea vreme. Un gol, care cu greu va tea fi umplut, este acela lăsat d disparitia bunului coleg Ion Z. tonescu, fost institutor si director Alexandria.

Născut în com. Vâlcele din Arges, fiu de țăran, dând lectii ticulare termină gimnaziul din testi, după care reuseste la sc normală de institutori. Diplomat tins al scoalei de institutori e tr ferat în 1901 la Alexandria, u functionează până săptămâna tr tă, când e silit să repede d ter boală tuberculoza, dintre elevii iubiți, dintre cetătenii cari atâ mult îl stimau si de lângă atât d tristata lui sotie, distinsa colea noastră Ana I. Antonescu.

Nu este mișcare culturală în xandria, de care să nu se lege nu acestui harnic institutor.

In războiul cel mare, chemat facă datoria de ostas, aleargă c fletul lui de bun român si ade dascăl să facă campania, pe dușmanii îi risipiau frumoasa gospodărie părăsită.

Vine din campanie, care de că a influentat asupra organis său delicat, reface scoala, la ca director, si își repune la loc gos ria. Ia parte si la refacerea or Alexandria, care a suferit mul urma războiului, ca vicepres al comisiei interimare.

Bun orator, vrednic director, lent institutor, cinstit om si ma sus de toate camarad adevăra Antonescu piere regretat de t sul în care a functionat 20 ani de toti prietenii si camarazii ca cunoscut.

Fie-i țărâna usoară!

RECENZIUNI

CARTEA OMULUI MATUR.

de I. Popescu-Bâjenaru

In țara noastră plină de analfabeți, lucrarea d-lui *I. Popescu-Bâjenaru „CARTEA OMULUI MATUR“* ar trebui să fie, după abecedar cel mai răspândit și cel mai cetit volum. Acest volum este o mică enciclopedie a omului care n'a avut parte de binefacerile școalei.

Minunat alcătuită și admirabil tipărită, această lucrare învață ușor și repede pe analfabet să citească și să scrie și apoi îl înlănțuește la cetit, fermecându-l cu istorioare morale și bucăți din religie, istorie, geografie, învățământ civic, științe naturale și igienă, presărate cu poezii, sfaturi, glume și ghicitori.

Când omul matur a învățat să citească și a prins și dragoste de învățătură, autorul îi dă biografiile oamenilor mari ai României, cu 22 fotografii perfect reușite. Volumul se sfârșește cu noțiuni de aritmetică și geometrie.

Lucrarea e aprobată de ministerul de instrucțiune și de cel de răsboiu și e premiată de Academia Română. Iată ce zice despre această carte cunoscutul scriitor academician, d. Brătescu-Voinești, în raportul său către Academie: *„Trei sute și mai bine de pagini, cuprinzând o mare varietate de cunoștințe utile, FOARTE DIBACI GRADATE, dela primele litere ale alfabetului până la noțiuni de cosmografie. Sfaturi înțelepte, îndemnuri morale, proverbe, poezii, pagini de istorie, noțiuni din rosturile tuturor studiilor, FERICIT ALESE ȘI AȘEZATE INTR'O SUCCESIUNE METODICĂ ȘI RAȚIONALĂ.*

„Cartea cuprinde 126 ilustrații, 8 portrete și 4 hărți, lucrate cu cea mai scrupuloasă îngrijire“.

Această carte e de un mare folos pentru școalele de adulți. O recomandăm din tot sufletul colegilor cari predau la asemenea școale și școalele pentru neștiutorii de carte din regimente.

Volumul e tipărit în editura Cartea Românească și poate fi cerut de orce librărie.

BOALELE NERVOASE ȘI MINTALE

de Dr. A. Drobresc

Iată o carte de un real folos în vremile acestea, când boalele nervoase și mentale, din nefericire, sunt prea multe.

Citind numai titlul capitolelor, vedem câte chestiuni importtante propune autorul a tratà. Iatà une: Însemnătatea sistemului nervos, psihologia modernă și psihologia veche, cum se desvoltă viața sufletească, caracterul înnăscut și caracterul câștigat, ce poate și ce nu poate educația, boalele funcționaale care degenerează o familie, etc.

Autorul ne spune în prefață că a scris cartea pe front din nuecesitatea „de a se retrage în cell mai luminos dintre templele pe care geniul omenesc le-a ridicatt: în templul științei. D-sa mai regretă că n'a putut-o completà cu câteeva alte capitole, precum: psihologiaa experimentală, psihologia copilului, psih. sexuală, etc.

Noi sperăm că viața politicească — doctor e deputat — în viitoor îi va îngădui totuș să ne dea și aceeste capitole foarte interesante..

D-l profesor dr. G. Marinescu recomandă această lucrarce astfel: *„Cartea d-sale, deși se adreseseză „particular marelui pubblic.c. va „consultată cu folos și dle: acicei „dici, cari nu sunt încă în curent „cu cercetările mai noi în domeniul „neurologiei și al psihiatriei. „va fi de asemenea de un real folos „pedagogului și chiar învățătătorului „cari trebue să cunoască mai bine de „proape evoluția creerului și ală'a căror „să nu continue a face greșelile „vetite de a supune pe eeldevinți la „ceeaș disciplină și de a cerere „toți aceleași sforțări. Datorită cu*

ecțiune nervoasă sau mentală tra-ament individual, pentrucă, după um s'a zis foarte bine, nu există oale ci bolnavi, de asemenea omul le școală trebue să cunoască pe ăt e posibil mentalitatea fiecărui ntre elevii săi".

„Cu multă dreptate autorul tra-ază în lucrarea sa și chestiunea ducațiunei sufletești și formarea aracterului. Morala adevărată rebue să aibă o bază științifică și ceasta o găsim cu siguranță în tudiul biologiei. Educația la rân-al său trebue să se inspire în l constant din rezultatele cerce-rilor în domeniul atât de vast biologiei".

Colegii noștri vor găsi multe cu-ștințe utile, expuse plăcut și clar. Cartea a apărut în editura Cartea mânească și costă 10 lei.

A. IV.

ECOURI

Urăm iubiților noștri cititori ani lți, fericiți și spor la muncă pen-binele patriei.

Duminică, 18 dec. învățătorii su-eni s'au întrunit în Fălticeni vocați în congres. Atunci s'au ărtit cotele de 63 la sută și pre-le pentru lucru manual.

Asociația învățătorilor" în unire soc. culturală „Vlahuță" din Su-va a aranjat o serbare în sala naziului. S'a jucat de către în-tori piesa „Zorile" de St. O. f.

comuna *Lupsanu* (Ialomița) pus bazele unei *„Case de sfat etire"* cu numele *„N. Iorga"*, usă de un comitet compus din i și învățători. Această casă a t Duminecă, 18 dec., un paras-n amintirea fostului învățător Teodorescu. Au vorbit: preotul dir. și un student. Acestia au at munca depusă în folosul să-de către defunct. Au asistat toți membrii Casei, toți învățătorii și foarte mulți săteni, foști elevi ai decedatului.

Luni, 19 dec. „Casa de sfat N. Iorga" și-a sărbătorit patronul.

Invățătorii din această comună au organizat sezători culturale în fiecare săptămână, cu ajutorul elevilor și adulților din sat. Totdeauna sala este plină de săteni a căror mulțumire crește pe măsură ce văd folosul cel mare al școalei.

Din „Invățătorul"-Cluj aflăm că sârbii, bunii noștri vecini și aliați, persecută școalele românești și pe învățătorii români.

Se citează cazul școalei din **Mărghita mare**, unde inspectorul scolar sârb a statificat cu de-a sila școala română și a rechiziționat localul pentru școala de stat. Unim glasul nostru cu al rev. „Invățătorul" din Cluj și cerem guvernului o intervenție *energică*.

Tot din „Invățătorul" aflăm că decedatul învățător *Aron Popovici* din com. *Tinca* a lăsat prin testament 40.000 lei pentru ajutorarea studenților săraci și orfani cari doresc „să meargă la învățături mai înaltă".

Fie-i memoria binecuvântată!

Ungurii cuminți dela noi au început să înțeleagă situațiunea definitivă, în care i-a pus unirea tuturor românilor. In Odorheiu a apărut ziarul „Tanitok Lapja" (Gazeta învățătorilor) care dorește să fie organul învățătorilor maghiari din **România. Dacă vor înțelege că, fără** a-și renegă neamul, sunt datori **dragoste și respect Statului** ai cărui cetățeni sunt, ne vom înfrăți în **ducerea mai departe a luptei pentru** luminarea celor mulți.

Com. revistei „Cele trei Crișuri" a organizat în Oradea Mare **sezători artistico-literar**. cari se țin în fiecare săptămână. Vedem cu mul**tumire și mândrie agitându-se acole**

SPICUIRI DIN REVISTE

In „IDEEA", d. P. I. Ghiață vorbește despre **„Lipsa unei educații sociale la sate"**, arătând că starea de nepăsare pentru învățătură a țăranilor este datorită lipsei de pământ a acestuia, lipsa unei educații a maselor datorită lipsei de învățători și preoți bine pregătiți și lipsa unei educații cetățenești, care trebue făcută de toți intelectualii țării: studenți, judecători, administratori de plasă, medici, agronomi, având în frunte pe învățător și preot.

D. D. Rădulescu-Rudari în **„Două** morale", individuală și socială, arată corelația dintre ele. D. I. Ghiață scrie **„Povețe pentru tratarea bucătilor de intuiție la cl. II primară"**. Apoi o interesantă traducere după **„Le leudemain de l'école de Ch. Charrier"** și spicuiri, discutiuni, deziderate, etc.

„ÎNVĂȚĂTORUL", 1 Dec., revista învățătorilor din Ardeal, cuprinde **„Scrisoare"** de d-l dr. I. Mateiu, fost director general al învăt. primar și normal din Ardeal, care arată că nu va părăsi școala și pe învățători ci va munci alături cu ei fiindcă „e mai presus de orice controversă adevărul, că unitatea națională, în frontierele politice de azi, nu se poate mentinea dar nici justifica în fata istoriei, decât prin potența **culturală** a neamului românesc; iar această forță, în diversele ei manifestări o produce **școala** prin dascălii ce-i are". Cere dar „să ne facem un precept de viață din dogma națională, că numai civilizația elaborată de munca noastră dăscălească garantează existența în forme superioare a României întregită".

Eu, care am cunoscut mai deaproa pe munca d-lui dr. I. Mateiu, regret plecarea d-sale din fruntea școalelor primare din Ardeal, dar mă bucur că nu va rupe legăturile cu învățătorii.

In articolul **„Prin noi însine"**, d. Tr. Suteu cere strângerea rândurilor învățătorilor din Ardeal pentru înființarea unui institut de credit și economii.

D. I. Beian, în **„Unificare și schimb cultural"** cere unificarea ieră programă. Mai cere schimb de personal didactic și de control și chiar schimb de elevi între școalele normale.

In **„Școala muncii"**, d. L. Ciobanu rezumă un interesant apel al revistei pedagogice „Blätter für Deutsch Erziehund", apel de care ne vom o cupa altă dată.

D. A. Pora descrie **„Excursiune învățătorilor ardeleni în vechiul regat"**. In articolul **„Să apărăm prestigiul scoalei"**, d-l Ioan Rosu se ridică contra acelor ce se dedau la **speculatiuni**, cerând concedii fără temei.

„EDUCATIA", Noembrie și Dec brie, d. I. Simionescu, profesor un versitar, arată în articolul **„Sfintele Daruri"** că în scoală se pierde vremea cu învățături nefolositoare și trecem pe lângă real fără a-l arăta elevilor, cari mai apoi „deschid ochii mari și privesc speriați în toate părțile. Lumea reală în care ei au de trăit e alta, cu totul alta, decât ce pe care ei au cunoscut-o din papagalizarea buchilor din cărti".

Dna Tatiana N. Bobancu în **„Trăi pentru ideal"** se ridică cu dreptcuvânt contra materialismului d societatea de azi și cere a se arăta fetelor că idealul unei femei este **„a avea copii și a-i creste bine.**

D. Petre Radu face **„Istoricul învătământului primar"** vorbind de organizarea lui din trecut și până a

Un interesant articol **„Dela congresul de gimnastică din tară"** se nat de cunoscutul profesor D. Ion cu rezumă rezolutiunile luate în a congres asupra învătământului gimnasticei în grădinile de copii, în sc la primară, în scoalele normale și societătile sportive și de gimnasti D. I. Mihăilescu traduce **„Prin trezire a spiritului prin simturi E Parisot"**, în care se vorbește scoalele materne creiate de pasto Jean Fr. Oberlin precum și de me da acestor scoale, în cari copi **vede si pipăie** și apoi **spune.**

In articolul **„Prima grijă"** se sfaturi mamelor asupra alăptării.

In fine un frumos articol des **„Ssoalele rurale superioare din** n'marca", traducere după „Revue dagogique", urmat de multe si v ate stiri.

A. Ivanovi

ŞCOALA ROMÂNĂ

Terenuri de case pentru institutorii oraselor mari

O îngrijorare justificată, care ocupă pe institutorii din oraşele mari, cu deosebire din Capitala ţării, este aceea de a-şi procură terenuri de case.

Cu scumpetea traiului de azi, ei sunt nevoiţi să plătească chirii exorbitante pentru locuinţe nesănătoase şi neîncăpătoare, cari ajung în unele cazuri până la jumătate din salariile lor, în special ale acelora cari s'au mutat de o scurtă vreme în Bucureşti.

Dorinţa lor vie, în aceste vremuri de materialism împins la ultima limită, este ca având terenuri să-şi clădească locuinţe cu ajutorul societăţilor de construcţie, plătibile în anuităţi.

Negreşit că pentru realizarea acestui deziderat, au nevoie în primul rând de pământ; dar se naşte întrebarea. Cine se poate atinge acum de o palmă de loc, dacă nu numai aceia cari au sume considerabile de bani, câştigaţi în chip mai mult sau mai puţin firesc, în sfârşit numai aceia cari au devenit realmente bogaţi?

Z.cem astfel fiindcă specula ce se face cu terenurile a degenerat într o adevărată spoliaţiune care pune în imposibilitate pe colegii noştri să-şi poată cumpăra locuri de clădit, cu modestele lor salarii.

Cunoaştem însă un singur mijloc bun, care ar da rezultate imediate, dacă cei în drept ne-ar asculta glasul nostru şi l-ar pune în practică.

Comunele, şi în deosebi oraşul Bucureşti, dispun de numeroase terenuri în diferitele lor cartiere, pe cari le-ar putea parcela şi pune la dispoziţia institutorilor cu un preţ redus.

Funcţionarii Primăriei Capitalei au avut o împroprietărire pe nişte asemenea terenuri înainte de războiu, şi am citit — mai lunile trecute — că li s'a admis o nouă împărţire de terenuri.

Dacă este adevărat, ar urma ca unii să se aleagă cu câte două terenuri, iar alţii — cum sunt institutorii — numai cu promisiuni.

Soc. institutorilor a făcut la timp apel la Primăria Capitalei în această chestiune, şi i s'a răspuns că legea contabilităţii Statului se opune la vânzarea terenurilor, proprietate a comunei.

A venit însă o lege mai dulce, prin care se autorizâ comunele urbane să împroprietărească pe foştii mobilizaţi pe funcţionari, etc, astfel că a dispărut şi piedica despre care am vorbit mai sus.

Dovada este, în această privinţă, că fosta comisiune interimară a Capitalei a votat împroprietărirea funcţionarilor comunei şi aî ministerului de interne.

Cum misiunea socială a institutorilor este dintre cele mai alese, căci

urmărește atât cultivarea prin școală a copiilor din comuna unde ei dorese să fie împroprietăriți, cum ei luptă, ori decâte ori li se prezintă prilejul, să dea sprijin operelor de asistență socială, prin coloniile școlare și comitetele școlare, precum și cultivarea populației fără știință de carte prin școalele de adulți în cazărmi, ateliere, fabrici, școale, etc.: ar fi drept ca să fie puși în primele rânduri pentru împroprietărire pe terenurile comunale. In alte părți, comunele și comunitățile însele clădesc didactic, pe carí li le pun la dispoziție fără plată. La noi nu se prea pomenește până acum de așa ceva.

Prin punerea dăscălimii primare urbane din București în posesia a 200—250 terenuri, cu plată — bine înțeles — în rate i s'ar asigura putința de a-și face locuințe, precum și rămânerea în mâinile a tot atâția funcționarí români a unei părți din iubitul pământ al Capitalei.

De aceea facem un apel călduros la Onor Comisie interimară a Capitalei și o rugăm ca între faptele sale bune, să facă și pe aceasta, contribuind astfel într'o măsură însemnată la ieftenirea traiului institutorilor — factori atât de utili și de prețioși aí culturii românești.

La Primăria Capitalei se găsește petiția din Noembrie 1921 a societății institutorilor privitoare la chestiunea terenurilor de clădit case.

Avem tot interesul și cerem cu toată stăruința ca să fie desmormântată și prezentată comisiei interimare a Capitalei, dela care așteptăm o mână de ajutor și o soluție favorabilă cât mai urgentă.

„Școala română"

Suflet de cop

Primim următoarele rânduri cari le facem loc cu plăcere:

Domnule Director,

Gestul acestei fetițe e așa de chiar printre persoanele nature cât foarte mișcată la primirea m'am gândit s'o răsplătesc cu ai rul dv.

Dacă aveți loc și credeți nime publicați-i-o în revistă. Sper mulți colegi o vor aprecià și vor această scrisorică atât de simțite levilor d-lor.

Cu distinsă stimă,

Anna Lt-Col. Minculesc

22 ian. 1922.

Doamnă Președintă,

Măicuța mea spune că Moș ciun are de gând să bucure pe copiii orfani.

Dar în anul acesta el e mai s ca în alți ani și nu va avea mulți, ca să cumpere daruri multe bieților copilași orfani tunci m'am gândit că am și eu jucării cari nu sunt stricate și că eu m'am făcut mare și nu mai joc cu ele, vă rog să-mi spu dv. care aveți grijă de ei toți. le primiți să le puneți în desagi Moș Crăciun, ca să fie mai mul număr.

Eu am: un pian, un tunul băiță, o găleată, o mașină de tărie și 5 cărți cu poze frum cari mi-au plăcut foarte mult mi le-a adus Moș Crăciun.

Dacă îmi dați voie să le dă copiilor dv., vă rog să-mi sp când să le trimit și unde.

Vă rog să primiți, doamnă P dință, respectuoase sărutări mâini dela

DADI PAVLOV

elevă în cl. IV primară, s No. 2 de fete Târgoví

11decembrie 1921.

Alegerea exemplelor în învăţământul moral

Să nu eliminăm pe copii dela exemplele noastre, dar să ştim să le alegem.

Sunt unele nume cari ar trebui să se găsească profund gravate în toate memoriile şi în toate inimile.

Viaţa şcolară ne dă exemple a căror importanţă nu scapă nimănui. Se produc uneori în clasă sau în curte acte de sinceritate, de curaj, de generozitate, de devotament chiar: noi le încurajăm, le dăm ca model „Ele exercită, — zice foarte bine *Evelin* —asupra imaginaţiei şi inimii elevilor o acţiune mai puternică şi mai durabilă decât chiar povestirea marilor fapte arătate de istorici". Da, dar aceste acţiuni sunt rare, incapabile de a alimenta lecţiunile noastre zilnice; apoi, mulţi dascăli le reprezintă până la saţiu, cu pericolul de a slăbi impresia dela început, de a le exagera valoarea, de a excita pe copii să se mulţumească cu puţin în materie de datorie, de a face orgolioşi pe autorii lor şi de a provoca în camarazi o adevărată ciudă: acest ultim sentiment este de sigur uman. Atenienii n'au votat exilul lui Aristide, pentrucă erau obosiţi tot auzind că e numit cel drept?

Dealtfel în acest cadru restrâns, vom cita numai acţiuni bune. Admitem cu greutate, că trebue semnalat un copil pentru neascultarea, lenea şi murdăria sa, căci însemnează a-l trata numai ca un mijloc, iar nu ca un scop. Nu admitem de loc să se semnaleze o persoană streină pentru brutalitate, lene sau beţie: este o bârfeală gratuită care provoacă pe palavragii, crează vrăjmăşii şi poate conduce prea departe.... până la tribunalul corecţional. Şi totuşi e necesară repulzia, care măreşte atracţia către partea opusă; e necesar să inspirăm de o parte admiraţia pentru cei buni, spaima de cei răi şi mila de victime, de a uza, într'un cuvânt, în modesta noastră sferă, de cele trei rezorturi esenţiale ale tragediei şi aceste exemple vor izbi foarte viu pe copii: *Infernul lui Dante nu e dealtfel mai patetic decât Paradisul său?* S'o facem fără frică: Vederea viciului nu excită imitaţia, reprezentarea pasiunilor nu are ca rezultat împărtăşirea lor.

Să luăm exemple deci din cărţile de morală şi din colecţiile de bucăţi alese, bine înţeles, din jurnalele vândute cu gologanul, din discursurile pronunţate la distribuţiile de premii de virtute şi din lecturile noastre personale. Să le luăm din istorie şi pe cât e posibil din istoria naţională.

Copilul se interesează mai mult de neamul său; amintirea se localizează mai bine în timp şi în spaţiu, împrumută un interes nou evenimentelor conexe, rodeşte prin ea însăş, în urma studiilor regulate, în diferite ocaziuni, şi se infiltrează mai profund în memoria şi în inima copilului.

Să le luăm din capo-d'operile literaturii noastre şi ale celor streine şi mai ales să ne silim a le prezenta bine.

Alegerea exemplelor prezintă, se vede, mari dificultăţi. Seignette în cele trei volume din *Ecole moderne*, consacrate învăţământului moral, îmi pare că le-a evitat pe toate. Adiectivul *toate* era pe vârful condeiului meu; dar azi când spiritele necăjite se plâng de dispariţia respectului, să respectăm cel puţin vechite dictoane.

Unul din cele mai populare afirmă că *perfecţiunea nu se poate găsi în această lume.* (Din franţuzeşte)

Sufletul artistic al copilului

In observarea educațiunii copilu-i, o latură de cea mai mare impor-nță pentru formarea și complec-rea ulterioară a caracterului copi-lui este partea artistică ce rezidă sufletul născând al copilului.

A ști să-l îndrumezi și să-i cultivi est dar natural, *este a-l ocroti mai* rziu în vârsta *matură de toate in-uențele pernicioase ale mediului* cial, *este a creia din fiecare copil* personalitate întreagă, *cu caracte-l precis, cu opinia lui sigură, cu* iția*tiva lui individuală, în toate* prejurările *vieței.*

Copilul iubește prin atavism na-ra. Deprinzându-l a o admira, îl m *sustrage mai târziu din localu-le închise, și-l vom obișnui a trăi* mijlocul *adevăratei atmosfere* rielnice *sănătății lui trupești și su-etești. Sănătos la trup și voios la* flet, *el va păși vânios pe calea* inoasă *a vieței.*

Inainte ca influența educațiunii fie *simțită de copil, putem re-arca în el oarecari trăsături par-culare ale impresiunilor sale qua-estetice.*

La începutul vieței sale, în casa ărintească, *oricine a observat că pe* opil *îl fascinează orice frumusețe* parență: flacăra focului, jucăriile rălucitoare, jocul razelor solare pe ogliudă, etc. *In afară de casă,* mur nurul apei, o livede smălțată de lori, zăpada căzută de curând *îl* ctaziază, *și mai târziu* luna și ste-le *îi îndreaptă atenția spre fru-usețile naturii! Această natură ne-eritoare, veșnic tânără, rămâne* oată *viața pentru om — regele său — una din prîcipalele sale bucurii.*

Inaintând în evoluția sentimen-ului artistic, copilul începe să cu-noască colorile *și să aibă preferință pentru anume coloare.*

Preyer *descopere, făcând experi-ențe cu fiul său, că în anul al II-lea al existenții avea o preferință re-marcabilă pentru colorile strălucitoare și luminoase, astfel ca* rosu *și* galben. *Experiențele au fost făcute și de alți psihologi și observatori ai copilului. Către al III-lea și al IV-lea an al vieței* simțul său estetic *începe să fie remarcat și preferința pentru* anume colori *să se fixeze.*

După colorí, *vine* forma *obiecte-lor, care atrage atenția copiilor. Co-pilul mic este atras de* arcul curcu-beului, de rotunjimea mingei, a cor-pului mlădios al pisícei, *pe care o mângâie.*

Că, copilul mic este fermecat de formele *lucrurilor, aceasta ne-o do-vedește preferința ce-o arată el tu-turor* lucrurilor mici. *Pasiunea sa pentru* mícile păsărele, pentru in-secte, scoici, *precum și locul impor-tant ce-l dă în vocabularul său, la tot ceea ce exprimă* ideea de mic, de mititel, *denotă din vreme un gust particular, înnăscut.*

La această epocă sentimentul es-tetic este mai complex, căci intere-sul copilului pentru tot ce este mic și de aparență fragilă, implică și sentimentul de milă, *care începe să se desvolte în el.*

Tot așa urmărind neîncetat copi-lul, vedem că, după culoarea *și* for-ma obiectelor, *el dobândește idei din ce în ce mai precise de* contur, *de* simetrie *și de* proporțiuni.

Unii copii, chiar înainte de a se începe cu ei educațiunea pozitivă, câștigă un oarecare simț al regula-rității și simetriei.

Trăind neîncetat în mijlocul celor mari, cari dau atenție regularită-

ței și simetriei *în viața casnică, văzând necontenit legile fixe, după care se conduce mecanismul unui menaj*, aranjarea și curățirea camerilor, așezarea mesei pentru mâncat, *etc.: toate aceste amănunte, punând baza unei rigidități morale, dau copilului și elemente de o valoare estetică.*

Așa dar, aceste plăceri elementare procurate copilului de: lumină, coloare, formă, contur, *simetrie*, regularitate, *constitue baza unei vagi percepțiuni a frumuseții.*

Un mic copil poate fi capabil de o reală admirațiune *pentru figurile frumoase ale semenilor de vârsta lui, cât și ale persoanelor mari, căci în această admirațiune se amestecă elemente diferite:* strălucirea ochilor, a feței, a dinților, grația mișcărilor și farmecul unei voci dulci și muzicale.

Acelaș izvor îl are și iubirea lui nemărginită pentru flori, *căci el* percepe *mai bine decât prin oricare alt lucru* frumusețea culorilor, formelor, simetriei și regularității.

Florile, *aceste mici minuni de intuiție pentru copii, cu misterioasele lor culori catifelate sunt anume făcute, ca să încânte vederea micului copil. S'a constatat că mai toți copiii cari au trăit liber în mijlocul câmpiilor zmălțate de flori și al grădinilor și au avut libertatea să atingă florile, au devenit unii* celebrii artiști, *alții* mari admiratori ai frumuseții eterne pământești.

Aci intervine—la această epocă—și datoria școalei de a promova mai departe simțul artistic al copilului. In escursiunile pe cari învățătorii le fac cu elevii, să se lase la o parte formele rigide și pedante de a clasa impresiunile după anumite reguli mai dinainte stabilite. Spontaneitatea sentimentului artistic înnăscut în copil îl va îndemna să observe și să exploreze frumusețea infinită florei, *câmpiilor, dealurilor și v*

In consecință, atât în familie, c și în școală — îndrumând neîncet atenția copilului spre observarea admirarea naturii, vom face din c copiii noștri oameni liberi — cari v prefera oricând, în viață, aerul în bălsămat și dătător de viață al p durilor — *aerului confinat, plin miasme al cafenelelor și al clubur lor* și numai atunci vom reuși a pr face radical societatea de azi.

Tatiana N. Bobancu
Institutoare-Pitești

Martir

Învățătorul G. POPESCU di com. *Akmatlar*, Dobrogea a căzu victima răzbunării comitagiilor. C ficialitatea bulgară se leapădă de ș ceastă crimă. Noi facem pe vecin noștri răspunzători și îi asigurăm că vom ține minte.

Conferință

In ziua de 16 februarie crt., d. *A I. Alexandrescu*, a ținut o foart interesantă conferință la Căm nul Institutorilor din str. Parla mentului No. 2, despre *„Doctrin evoluțiunii"*.

Ne rezervăm plăcerea a vorbi p larg despre această conferință î numărul viitor.

OPERA LUI DANTE

După ce am vorbit despre biogra-a marelui poet italian, ne vom o-pa pe scurt de operele sale, cari u ridicat în rândul celor mai de amă gânditori ai omenirii şi l-au cut nemuritor.

La începutul carierei de scriitor, ante s'a îndeletnicit cu poezia li-că şi amoroasă.

Poezia lirică, în care poeţii îşi anifestă tot ce au mai profund în fletele lor, erà considerată la sârşitul veacului al XIII-a ca cea ai aleasă dintre toate genurile, cu ât mai mult că erà nelipsită din cietatea nobilă aristocratică.

După unii critici ai operei lui ante, „*canzonele*“ sale nu sunt ab-lut originale nici ca fond, nici ca rmă; totuşi el merge în chip mai drăznet pe drumul croit cu două cenii înaintea sa.

La început, poezia lirică italiană aita pur şi simplu pe Proventali; morul descris de cei dintâi lirici alieni din scoala siciliană, foarte resc în esenţă, este entusiast în ex-resiune. Poeţii toscani, pe cari i-a unoscut de aproape Dante, între ari se citează *Guittone de Arezzo*, ontinuau doar tradiţia scoalei sici-iene, chiar dacă întrebuinţau mai ult artificiu în formă şi subtilita-e în cugetare.

Poezia lirică italiană se scutură nsă de imitarea scoalei siciliene, cu jutorul ştiinţei şi al filozofiei.

In *Guido Guinicelli*, jurisconsult din Bolonia, Dante găseşte pe omul „*dulcelui stil nou*“, şi de aceea el îi ă dă acestui scriitor în Purgatoriu numele de *tată*.

Spre deosebire de Proventali, Guinicelli ridică cugetarea despre amor la o înălţime filozofică necu-noscută la aceştia. Ei recunosc că Guido, că „amorul îşi alege lăcaş în inimile nobile, ca şi pasărea în ver-delе frunziş“, înţelegând prin „i-nimi nobile“ afabilitatea, dărnicia, în sfârşit toate însuşirile frumoase cari fac din om un bun tovarăş, iar prin amor un izvor al calităţilor so-ciale; dimpotrivă pentru Guido, el este *izvorul binelui moral şi se confundă cu virtutea.*

Potrivit acestui înţeles, amorul nu mai are ca urmare o recompensă sensibilă concretă, şi devine curat spiritual şi ideal! Femeia, în loc de a fi ca mai înainte numai rezumatul tutulor perfecţiunilor cavaleresti ,devine adevăratul simbol al binelui în sine.

In cântecul „*Al cor gentil ripara sempre Amore*“, Guinicelli, exprimă frumos aceste principii noi, într'un stil care are severitate ştiinţei şi strălucirea poeziei; adevărul său fi-lozofic este sprijinit pe un şir de imagini şi de comparaţiuni foarte poetice, deci într'o limbă sensibilă şi colorată.

Având ca model pe acest poet bolonez, scriitorii toscani cultivară o poezie lirică, în care se vedeau două tendinţe esenţiale împrumutate ace-lui model: tendinţa didactică şi cea mistică. Ei mânuiau limba în aşa chip, ca să exprime ideile abstracte potrivit acestor tendinţe.

Alfred Jenroy, pe care l-am con-sultat în deosebi în acest studiu, ci-tează în această privinţă pe *Lapo Giani*, care vără în fiecare cuplet al unui cântec cuvintele: „*O dovedesc*“ pe *Duio Frescobaldi*, care afectează idei grandioase, profunde, însă în-tunecate. Femeia pe care el o ado-ră nu mai este doamna căsătorită a Proventalilor, ci o fecioară ideală,

mai apropiată de cer decât de pământ.

Un alt poet, *Cino de Pistoie*, merge şi mai departe în idealismul său mistic; adorata sa, — ca şi Beatricea lui Dante, — este figură îngerească venită din cer, ca să salveze lumea, şi în care Dumnezeul iubirii şi-a pus *„întreaga lui virtute"*.

Guido Cavalcanti, vechiu prieten al lui Dante, căruia acesta îi datora mult ca educaţie şi a fost capul şcoalei poetice dinaintea sa, caută să deslege problema iubirii puse de poetul Guido Orlando, care dizertase în mod erudit asupra celor 3 feluri de amor şi de gelozie, punând prin sonete întrebări ca acestea: Care e natura amorului? De unde se naşte? Unde locueşte? E substanţă? Accident? etc.

Cavalcanti ia în ajutor luminile ştiinţei, ca să raţioneze asupra acestui *accident, care adesea e crud şi orgolios;* şi anume: unde locueşte, de unde ia naştere, virtutea şi puterea sa, manifestările sale, esenţa plăcerea care-l face să fie numit amor şi dacă poate fi zărit de ochii trupeşti".

La rândul său, Dante se străduieşte să creeze o poezie *erudită* şi *rafinată*.

In *„Amor che muovi"*, el dizertează ca şi predecesorii săi asupra naturii amorului; însă ceea ce-l deosebeşte de aceştia şi-l apropie de *Guido Guinicelli* este faptul că el caută să ilustreze ori ce idee abstractă, sau mai bine zis s'o sensibilizeze prin figuri. Chiar dacă cititorul întâmpină unele dificultăţi ca să prindă înţelesul cugetărilor lui, totuş are mulţumirea de a aveă în faţa ochilor obiecte sensibile.

La el întâlnim acea genială concentrare de gândire, prin care rezumă într'o imagină vie şi izbitoare o mulţime de cugetări, şi totdeodată dă creaţiunilor imaginaţiei sale ac laş relief ca şi realităţii vii.

El compară, de pildă, suspine întrerupte de lacrămi cu *ploaia mestecată cu zăpadă* şi zugrăveş astfel *Justiţia*, împovărată de tu umful viciului: „Ea varsă nenum rate plângeri; şi ca o roză, a căr tulpină este frântă, ea se odihneş pe mână-i; braţul său gol, stâlp durerii sale, primeşte lacrămile ca îi curg din ochi, pe când cu cealal mână îşi ascunde obrazul *muiat lacrămi*".

Sentimentul pe care Dante îl e primă în *cântecele* (cauzone) sa este mai adeseori o iubire conve ţională, care ridicând obiectul a miraţiei mai presus de omenire n aspiră la nici o răsplată reală, se sibilă, şi-şi găseşte adevărata mu ţumire în sbuciumul sufletesc care-l aduce şi în care el vede „ *titlu de noblete*".

Citind aceste canzone, bănuim poetul aspiră tot atât de mult, să-şi dea seama în scris de pasi nea care-l tulbură şi-l nelinişteşte, totdeodată mai înţelegem că el d reşte să-i fie împărtăşită. Altă c racteristică a „canzonelor" sale, m este că el dă mai mult loc metaf zicii decât sentimentului.

Cât pentru expresiune, se poa spune că poezia sa lirică n'are de tulă căldură şi nici vioiciunea ca ar trebui aşteptată dela o iubire at de mare, atât de înflăcărată.

In concepţia amorului, Dante mers progresând, ba chiar într când pe predecesorii săi în *ide lism*.

Această progresiune o găsim m de grabă în comentariile în proz ale poeziilor sale, şi cari fac ad vărata glorie poetică a lui Dante.

In *„Vita Nuova"* [1]) scrisă 1292 şi în care poetul lămureşte chip ciudat iubirea sa pentru Be

rice, găsim că pasiunea luĭ Dante entru divina faptură a trecut prin rei faze principale [2]):

1) Beatricea, personagiu în care şi 'n oase, este cel mai seducător intre copii. Imbătat de bucuria imţită la salutul la care ea i-a răsuns, aspiră să dobândească din nou ceeaş favoare. El regăseşte pe iuita sa în locuri hotărîte: în stradă, a serbări, la biserică, în casa tatăui său; se preface că iubeşte pe o ltă femee, şi Beatrice e atât de eloasă, că este pe cale ca să nu-i nai răspundă la salut.

Acum poeziile sale seamănă cu ântecele proventale şi siciliene.

Cât pentru Beatrice, ea se arată ând pe rând geloasă, binevoitoare, upărată sau batjocoritoare.

2) In faza a doua, această iubire e purifică din ce în ce. Beatrice deine personificarea vie a frumuseii şi a virtuţii. Dante nu mai asiră la salutul eĭ; se mulţumeşte cu ericirea de a o lăuda; şi o laudă ca i pe o sfântă.

3) In a treia fază, găsim pe poet emulţumit că pământul nu este lemn de Beatrice; de aceea ea este ăpită la cer. Acum Dante îi arată adoraţiune mistică şi ultimele sae piese au puritatea, şi solemnitaea unor imnuri sfinte.

Unii critici literari ai operelor lui Dante nu văd în Beatrice o fiinţă eală, sensibilă, ci numai simbolul emeii iubite, un fel de reprezentae ideală a externului femeesc.

Totuş în „*Vita Nuova*" se găsesc apte de aşa natură, că orice îndoiaă este cu neputinţă.

Când se vorbeşte acolo despre Beatrice copilă, despre drăgălăşiile vârstei sale, despre întâlnirea ei cu poetul, despre tatăl adoratei, care moare, şi chiar despre moartea Beatricei în vârstă de 24 ani (9 iunie 1289), nu mai poate fi vorba de nici o închipuire în privinţa ei.

De aceea criticii operelor lui Dante nu caută să separe studiul poeziilor sale lirice de *Vita Nuova*, în care el pretinde că explică înţelesul intim al iubirii sale pentru Beatrice.

Ceeace este caracteristic în această scriere este tocmai pictura acestui amor, care a părut multora ca un fel de fenomen mistic şi aproape un caz patologic.

Poetul îĭ dă totdeodată un relief extraordinar, prin geniul său plastic şi dialectic, care constitue în deosebi originalitatea sa.

Iubirea lui pentru Beatrice, în natura sa intimă, este ca şi aceea pe care o zugrăvise poeţii „*dulcelui, stil nou*", o picătură care mai adesea ne arată o stare bolnăvicioasă sau de extaz religios, în care cade acela care o simte sau care o manifestează.

Ca şi Dante, toţi trubadurii au descris efectele fizice ale amorului, efecte cari nu-i sunt nici lui străine: tristeţea, paloarea feţii, fiorii de căldură şi de frig, pierderea poftei de mâncare şi a somnului; ca şi el au vorbit cu toţi de fascinaţia pe care o exercită prezenţa unei femei — iubita — sfiiciunea şi tăcerea la care dă loc prezenţa ei, în locul cuvintelor frumoase şi sentimentale pe cari ei se hotărîse, înainte de a o vedea, să i le spună la arătare.

Mai mult, ca şi unii din predecesorii săi, Dante ne descrie lupta ce se petrece în inima sa între spiritul iubirii şi „*spiritele sensitive*", cari personifică dferitele facultăţi ale sufletului, aşa cum se înţelegeau pe atunci în psihologie.

1) *Viaţa Nouă*. Din această lucrare am publicat sonetul „*Lauda din Beatrice*" în traducere, într'unul din numerele trecute ale acestei reviste.

2) *După Ancona*.

Luí Dante îi plăcea să se cufunde într'un misticism dureros, ceeace pare a fi o trăsătură specială a lui.

Se poate spune că în „*Vita Nuova*", Dante scrie un adevărat roman al vieţii sale din tinereţe; şi chiar dacă el n'a trăit în realitate toate episoadele, pe cari le descrie, le-a trăit în spiritul său.

(va urma). *Grig. T.*

Lămurire

Revista „Şcoala română" apare de data aceasta în format dublu. Hotăriţi a o duce mereu mai departe, facem un călduros apel la colegii noştri să sprijinească foaia d-lor.

Redacţia având un personal foarte limitat este necesar ca activitatea pe care ca o desvoltă să fie ajutată şi întregită de cea pe care o vor desfăşură în aceeaş direcţiune şi colegii noştri.

In interesul dar al apariţiei regulate şi fertile a revistei, cât şi al răspândirii sale pretutindeni, d-nele şi d-nii institutori vor binevoi să ţină seamă de următoarele noastre dorinţe:

1) Să ne trimită pentru revistă articole de natură didactică, pedagogică, ştiinţifică şi literară, dări de seamă asupra cărţilor demne de figurat în bibliotecile şcolare şi dăscăleşti; asupra activităţii comitetelor şcolare, serbărilor şcolare; studii şi cercetări pedagogice, informaţiuni utile şcolare sau în legătură cu şcoala, în sfârşit tot ceea ce poate să intereseze pe cititorii noştri.

2) Să facă plata la timp a abonamentului, al cărui preţ este destul de modest. Cei ce au primit revista până în prezent sunt consideraţi ca abonaţi.

Abonamentele se vor trimite numai pe adresa d-lui: D. Ionescu, casierul soc. institutorilor, str. Parlamentului No. 2, Buc., Redacţia.

METODA

„Un schiop, care merge pe drumul drept, zice Montaigne, ajunge înaintea unui om fugaciu, care rătăceşte pe drumuri lăturalnice".

Intr'adevăr, atunci când cineva întreprinde o lucrare oarecare trebue să ştie unde vrea să meargă, să ştie căile şi mijloacele prin care va ajunge mai uşor şi mai bine la scopul ce-şi propune. Dacă metoda e necesară în ştiinţă, ea nu-i mai puţin indispensabilă în viaţă şi cu atât mai mult trebue să existe şi în educaţiune. Un profesor care nu va avea limpede conştiinţa de ceeace vrea, care dibue, care ezită între mai multe alternative, încercând rând pe rând diferite procedeuri contrarii, care nu urmează nici o regulă fixă, profesorul acesta riscă să-şi compromită opera, ba încă face pe elev să-şi piardă un timp preţios, obişnuindu-i la incoerenţă. Negreşit că adesea e bine să te încrezi în inspiraţia momentului şi să rezolvi chestiunile grele şi încurcate, fără a te mai gândi la vreo metodă firată; dar această inspiraţie nu este întotdeauna fericită şi, lipsită de o examinare conştiincioasă a tuturor împrejurărilor, lipsită de ştiinţa prevederii tuturor urmărilor, această inspiraţie a momentului poate să aducă greşeli grave şi regretabile, cari vor face ca învăţământul să meargă fals.

Educatorul, conştient de importanţa misiunei sale şi de multele ei greutăţi, nu va lucra fără o bună socoteală şi nu va face din copiii daţi lui nişte rătăciţi, niste declasaţi. Este dar foarte necesar ca fiecare învăţător să cunoască **nu vag şi aproximativ ci cu cea mai mare exactitate** scopurile pe cari le urmăreşte şi mijloacele de cari se va folosi.

Că această metodă este cea recomandată de profesorii de pedagogie au e personală a educatorului, construită de el însuși, asta nu importă, senţialul e să se urmeze o metodă.

De obiceiu, nu există încredere eplină în procedeurile pedagogice ecomandate de ştiinţă şi adeseori ceste procedeuri sunt cu uşurinţă omparate cu reţetele culinare; aest lucru este ridicul şi nu poate fi rivit decât ca o glumă ne la locul i. Nu se formează caractere, nu se ransformă copiii în oameni inteligenţi şi morali, cum se face o ciorbă bună. Metodele nu sunt nici definitive, nici neschimbătoare; ele rebue să fie aplicate cu *bună ştiinţă* şi *interpretate;* regulele nu unt destinate să fie urmate întocmai, ci principalul este *de a prinde i de a folosi spiritul lor.*

Experienţa personală e fără îndoială *cea mai de folos,* dar ea nu se apătă deodată dela primele lecţiuni.

Un proverb popular zice: *„Trebue să fii exercitat, pentru ca să fii învăţat".*

Dar atunci cât timp pierdut pentru învăţător şi mai ales pentru elev, câte existenţe stinse pentru totdeauna poate. Să nu ne rușinăm deci fără temeiu şi zadarnic; să cerem sfatul savanţilor cari toată viaţa au studiat pe om şi au căutat calea spre adevăr; să cerem părerea educatorilor cari ne vor arăta rezultatele câştigate în urma unei munci grele. Numai ei ne vor învăţa procedeurile puse la încercare şi modele cărora ei le-au controlat efectele. După ce le vom preţui noi înşine adevărata valoare a acestor metode având conştiinţa că am găsit altele mai bune, decî am putea să le modificăm, atunci nimic nu ne oprește să ne despărţim de drumul urmat de înaintaşii noştri pentru a merge mai drept la scop.

Toată ştiinţa noastră e provizorie, cu toate acestea trebue să ne mulţumim cu ce avem şi să căutăm a-i dezvolta, a-i lărgi domeniul.

Aşa fac toţi oamenii muncitori: ei se servesc de uneltele ce le-au lăsat părinţii, dar nu încetează de a le face mai adaptabile trebuinţelor lor, cu scopul de a câştiga timp şi de a produce opere mai bune şi mai perfecte[1]).

I. Mihăilescu
Institutor în Bucureşti

Către Colegi

Colegi, înscrieţi-vă în societatea institutorilor!

Rugăm cu stăruinţă pe colegii noştri să se adune şi să se constitue în secţiuni ale soc. institutorilor, persoană morală şi juridică încă din 1900.

Pentru construirea unei secţiuni este nevoe de cel puţin 10 metri.

Se vor întocmai 2 procese verbale dintre carî unul se va înainta societăţii la sediul său din str. Parlamentului No. 2.

La cerere vom trimite imediat statutele.

Cărţi noui

Marii Educatori No. 1, Herbart şi Educaţiunea prin Instrucţiune de Gabriel Compayré traducere de I. Mihăilescu, inst. în Bucureşti.

Marii Educatori No. 2, Preotul Girard şi Educaţiunea prin limba maternă de G. Compagré traducere de I. Mihăilescu, inst. în Bucureşti.

---

1) Tradus din «Cele mai bune pagini din scriitorii pedagogici» de E. Parisot şi Félix Henry.

In chestia recrutării institutorilor.

E cunoscut în lumea dăscălească raportul d-lui Inspector general C. V. Praja, prin care se atinge chestia recrutării institutorilor. Nu cred să fie om mai surprins decât d. Praja, văzând vâlva ce a stârnit acest raport în lumea celor ce vor cu orice preţ să se războiască cu morile de vânt.

Ce se constată şi ce se cere prin acest raport? Se constată mai întâiu, că învăţământul primar a dat înapoi, de când cu recrutarea institutorilor dintre învăţători. Şi se mai constată că erau o faţă pentru învăţământul primar elementele şcoalelor normale de institutoare şi în special de institutori.

Şi în urma acestor constatări, credeţi că d. Inspector strigă numai decât: „Incetaţi cu recrutarea institutorilor dintre învăţători? Nu. Constată numai că poarta s'a deschis prea mare şi pe lângă ceî meritoşi au pătruns foarte mulţi din ceilalţi mai puţin chemaţi. Era constatarea aceasta de natură să alarmeze pe cineva? Dar chiar în acel raport se vorbeşte de elemente extraordinar de bine dotate printre institutorii din această proveniență, cari ar face figură bună şi în învăţământul nostru secundar sau normal.

Şi d. Inspector aruncă vina pentru scăderea aceastea nu atât asupra învăţătorilor, cât asupra celor însărcinaţi cu promovarea lor. Căci nimic mai natural, că dacă această promovare este o înaintare, apoi înaintarea să nu se acorde decât celor cari o merită. Nu ştim dacă măsura aceasta este din punctul de vedere al celor dela *„Invăţătorul român“* o măsură democratică, dar din punctul nostru de vedere este cât se poate de dreaptă şi de echitabilă.

Tot cu atât de puţin temeiu avea dreptul să se alarmeze şi pentr cealaltă constatare a d-lui Inspector, anume: „că învăţământul pr mar se fălia cu elementele ieşit din şcoalele normale de institutori“ Oare constatarea aceasta se fac pentru prima oară? Şi mai ales când e vorba să se facă o comparaţie între elementele celor două şco normale n'ar fi fost cu totul paradoxal ca şcoala normală de institutori să fie taxată ca inferioară sa chiar egală cu şcoala normală d învăţători? Să se găsească oar minţi atât de rătăcite, încât să neg cultura superioară a şcoalelor nor male de institutori? Ar fi şi ruşinos pentru elementele acestor şcoale, dacă comparaţia aceasta n'ar fi în favoarea lor. Exemplele tipice, p cari le avem sub ochii nostri, sun de altfel destul de elocvente.

Iată de ce în raport se cere, p lângă recrutarea dintre învăţători şi reînfiinţarea şcoalelor normal de institutori. Ar fi o măsură fe ricită şi din punctul de vedere a întineririi cadrelor corpului instr tutoresc.

Astfel s'ar creia corpul acesta d elită, care să servească şi în viito după cum serveşte în prezent, c un far luminos în conducerea dăs călimii primare, şi în care ceilalţ să găsească exemplul viu şi demn de imitat în tot ceeace prveşt şcoala şi anexele şcoalei.

Dar nu, căci spiritul democrati în care trăim, cere ca să fim c toţii o apă şi un pământ.

Iar dacă întorci foaia îndărăt î aceeaş revistă: *„Invăţătorul ro mân“* la pag. 26 găsim scris negr

pe alb: *„E o anomalie. In orice școală specială învățământul progresează în chip firesc. Avem școală inferioară de agricultură, școală superioară, și dacă nu mă înșel și o academie agricolă, școli inferioare și superioare de comerț, precum și o academie de înalte studii comerciale, școli inferioare și superioare de meserii; seminarii și facultăți de teologie. Numai școala normală e una și aceea pe tot cuprinsul țării!"*

Demagogii însă cer egalitate, căci altfel: *„am da drept sătenilor să privească pe orășeni cu aceeaș.... simpatie și considerație și să-i facă să simtă că și ei însemnează ceva în țara aceasta, cel puțin în viața materială, dacă în cea culturală sunt mereu nedreptățiți. Ar conveni orășenilor această perspectivă?"*

Vă convine celor ce citiți „Învățătorul român" asemenea aberațiuni?

„Atunci să facă bine să se încredințeze odată pentru totdeauna ca satele au aceleași drepturi la cultură ca și orașele".

Mă rog, unde trăește autorul acestor rânduri, care e și președintele Asociației învățătorilor?

A fost în adevăr un punct mare câștigat de marele om al școalei *„Spiru Haret"*, care a luptat mult până a dobândit unificarea programelor din învățământul primar urban și rural.

N'am avut dreptate, când am spus că vă războiți cu morile de vânt?

Căci să fim bine înțeleși: crede oare d. Președinte al Asociațiunii învățătorilor, că învățătorii absolvenți ai școalelor normale de învățători nu sunt în stare, cu cunoștințele ce le dobândesc în școala normală, a înculca și asimila elevilor de curs primar și că trebue pentru a ceasta o cultură mai superioară?

De ce nu se spune lucrurile lămurit și cinstit pe adevăratul lor nume? In chestia recrutării institutorilor dintre învățători, nu văd — după cum am spus dela început — decât o înaintare, o răsplată morală și materială celor cari se disting în mediul lor de lucru.

Dacă printre institutorii recrutați dintre învățători se vor găsi și institutori, cu atât mai bine și mai mulțumite vor fi și satele și d. Păunescu, că în măsură mai mică elementele de valoare dela sat vor trece la oraș. Toată lumea va fi dară mulțumită.

Și secretul pe care-l cunoaște toată lumea, dar colegilor noștri nu le convine a-l spune pe șleau, și pe care chiar d. Inspector îl ocolește, pentru care învățământul nostru primar dă înapoi, nu este nici că învățătorul a trecut *„țărănist"* dela sat; nici pentrucă nu are *„l'usage du monde"* și nu e *„om de salon"*, căci ce au a face toate acestea cu școala. Nu. Secretul nu e acesta. Secretul pentru care școala dă înapoi, e că mare parte — nu toți — dar o bună parte din învățători au mentalitatea formată, și cu această mentalitate trec și la oraș, că interesele școalei trebuesc puse pe al doilea plan, în primul plan fiind locul intereselor personale. Și atunci îi vezi îndesându-se pe la bănci, obștii, cooperative și societăți anonime, mai mult ori mai puțin culturale, dar în primul loc materiale. Iar de câtva timp, de când politicianii noștri au ametit mințile mai slabe, fiecare învățător — înaintat sau nu—cu stocul de cunoștințe ce posedă, se crede în drept a fi mandatarul națiunii, ori prefect, dacă nu chiar ministru: mă rog, unde nu gândești, acolo îl găsești.

Acesta este adevărul adevărat, care trebuia spus odată pe față cu gura mare, ca s'audă toată lumea.

Toate celelalte considerațiuni, că învățătorii s'au țărănit, că și satele au acelaș drept ca și orașele, că sătenii se văd nedreptățiți, etc., etc., sunt vorbării goale, fără nici un temeiu, căci de mult sunt îngropate boieriile în țara românească; și cine oare contestă satelor dreptul de a se lumina?

Sfârșim cerând cu insistență reînființarea școalelor normale de institutori și de institutoare, pentru România Mare, școale desființate ca economii bugetare, într'un an de criză acută. Și cerem aceasta atât în interesul orașelor cari, după o epocă de glorie, se simt lovite prin scăderea nivelului lor cultural, cât și în interesul satelor, cari ar dori să nu servească numai ca punte de trecere minților mai luminate spre oraș, ci să le vază statornicindu-se cu încredere în mijlocul lor, contribuind în mod sincer și cinstit la ridicarea și luminarea lor, nu numai să le compătimească la ocazii, când trebuința cauzei reclamă aceasta.

R. N. Grigorcea

Inaugurarea căminului nostru

Duminecă 5 Februarie a. c. s'a inaugurat cu mare solemnitate Casa societății Institutorilor din str. Parlamentului Nr. 2.

Te-deumul a fost oficiat de preoții I. Florescu, profesor, C. Dumitrescu, membru fondator și diaconul Gheorghiu.

Au luat parte un mare număr de institutoare și institutori din Capitală.

Intre persoanele care au onorat cu prezența lor serbarea, am remarcat pe d-nii: Take Ionescu, fost președente de Consiliu; P. Ghițescu și Purcaru, directori generali ai Ministerului instrucțiunii; Stere Enăchescu, fost inspector g-ral; N. Nicolaescu, subdirector; G. Stoenescu, G. Costescu, G. Simionescu, inspectori școlari, etc.

D. I. CRUTESCU, președintele societății institutorilor, a ținut o cuvântare de inaugurare, în care a arătat istoricul instituției, foloasele pe care le-a adus școalei societății, corpului didactic, etc. și a terminat arătând meritele și activitatea lui Dimitrie Cecropid, fost președinte al societății, al cărui bust lucrat în bronz, a fost apoi desvelit.

Au mai vorbit d-nii: C. Văleanu, pr. C. Dumitrescu, Anghel Dumitrescu, St. Negulescu, Cristu Negoescu, Smara Gheorghiu, M. Beiu Palade, St. Chiriițescu. D-l Petre Ghițescu, din partea ministerului instrucțiunii, într'o frumoasă cuvântare scuză pe d. ministru că nu poate lua parte la solemnitate. Asigură institutorimea de dragostea d-sale.

D-l Take Ionescu, fost ministru de instrucție, într'un splendid toast felicită pe institutori pentru opera ce au înfăptuit.

In tot timpul a domnit o înălțătoare armonie colegială.

Cugetări înțelepte

Morala umană este o roată care nefiind cine să o miște, nu folosește la nimic.

Rollin

Cultura spiritului seamănă cu o călătorie: nu e plăcut și salutar să sosești, ci să mergi.

Diesterweg

Contribuțiuni la unificarea învățământului

Principiile școalei primare ceho-slovace.

Odată cu acordarea unei constituții pentru toată România Mare, este nevoe să se facă și unificarea învățământului primar, care va trebuì să fie stabilit peste tot pe aceleași principii. Punem la dispoziția colegilor noștri paginile acestei reviste pentru a discută chestiunea unificării.

In Cehoslovacia, principiile și direcția reformei învățământului primar au fost stabilite într'o conferință generală a învățătorilor, la un congres ținut la 14 dec. 1918.

Iată acele principii:

Instrucțiunea generală și civică fundamentală trebue să fie dată în școalele primare, cari sunt:

a) OBLIGATORII: Stabilirea școalelor primare particulare să fie interzisă și instrucția în familie restrânsă la cel mai mic număr de cazuri. Legea va trebuí să ia grija învățământului copiilor minorităților naționale.

b) GRATUITE: Nu numai cheltuelile școlarității vor trebui suprimate, dar să se dea gratuit copiilor toate manualele de școală. Ingrijírea socială a copilului sănătos sau bolnav să fie încredințată Statului.

c) LIBERE: Școalele să fie liberate de orice apăsare politică atât din partea statului și organelor sale cât și din partea diverselor partide politice; școalele vor trebuì scoase de sub influența eclesiastică și pentru acest scop vor fi separate de Biserică.

d) NAȚIONALE: Școalele vor satisface cu adevărat și în plin toate nevoile naționale.

e) E necesar să se dea o instrucție *cu adevărat* armonică *și din toate punctele universală, adică școala să exerciție prin învățământ nu numai memoria și rațiunea elevilor, dar să le înobileze sentimentele, să le întărească voința, să le ascută simțurile, să-i instruiască în general prin toate mijoacele și în toate felurile. Educațiunea națională trebue să satisfacă cerințele biologice și psihologice ale națiunii.*

Pentru aceasta se cere ca Statul să subordoneze administrației sale grija sănătății tineretului școlar, să vegheze prin regulamente cari să cuprindă inspecția clădirilor, dispoziținea școalelor și planurile de învățământ, precum și prin legi publice să asigure sănătatea națională în familie și în școală.

Calitățile psihologice și trebuințele caracterului național cer ca instrucțiunea școlară să nu se mărginească la învățământ, ci să țină a înobila voința și sensibilitatea.

Educația națională trebue pentru aceasta să se bazeze: a) pe principiul educațiunei fizice, b) pe principiul învățământului educativ; c) pe principiul de a înălța sentimentele prin observarea naturii, a manifestațiunilor sociale și a operelor de artă; d) pe principiul educațiunii voinței prin lucrul manual practic.

Alături cu școala primară să fie școala primară superioară. Aceasta va da elevilor o instrucție care le va permite intrarea în școalele speciale, în aceleași condițiuni ca și elevii claselor inferioare ale școalelor secundare. După un examen complementar asupra materiilor nepredate în școalele primare, absolvenții școalelor primare superioare pot fi înscriși în clasele superioare ale învățământului secundar.

A. IVANOVICI

Reapariția revistei Albina

După o întrerupere de peste cinci ani, revista populară „Albina", întemeiată în anul 1897, din inițiativa marelui patriot Spiru Haret, a reapărut în ianuarie a. c., spre a duce mai departe, în toate unghiurile patriei, cuvântul său bun, poveștele sale cuminți, luminile sale binefăcătoare.

Dacă în 1897, publicația unei asemenea foi era de un folos netăgăduit pentru popor, astăzi, cu hotarele mărite, este cu atât mai mare această nevoe.

De aceea cu multă dreptate conducătorii acestei utile publicații scriu în „Primul cuvânt" din No. 1—2:

„Au căzut cătușele dela brațele și dela picioarele dragilor noastre surioare: Ardealul, Bucovina, Basarabia și o bună parte din Banat, în Crișana și din Maramureș; au căzut cu zgomot la picioarele Suveranilor noștri gloriosi și slăviți, s'au sfărâmat pentru vecie în fața vitezei armate române și a voinței întregului nostru popor.

„De acum a început pentru România Mare o viață nouă, o muncă nouă, jertfe noui pentru binele obștesc.

„La această viață de muncă și de jertfă este chemată de astăzi înainte să ia parte din nou și revista „Albina".

„Ea se va osteni, ca și în trecut, să culeagă sucul cel dulce din florile științei, ale l'teraturii și ale bunelor purtări și să le împrăștie pretutindeni pentru hrana minților și a inimilor celor mari ca și a celor mici din poporul nostru.

„Idealul pentru care lucrează se poate exprima în următoarele cuvinte: „Cât mai multă lumină, cât mai multă iubire de țară, cât mai multă bună stare, cât mai multă unire între copiii aceluiaș stat".

Revista „Albina" va reapare săptămânal, cu un abonament de 50 lei anual.

Până acum au apărut No. 1—5, cu o materie variată și interesantă. Întemeietorii săi promit îmbunătățiri cari vor fi în raport cu numărul cititorilor plătiți.

Salutând reapariția acestei scumpe reviste enciclopedice, îi urăm să se refacă cât mai repede, ca să-și poată împlini în totul chemarea spre binele țării și al neamului întregit.

Din parte-ne, ținem să recomandăm această utilă publicație, din care pe lângă cunoștințele practice, utilitare și literare, nu lipsește nici dorita „pagină" a copiilor, colegilor noștri dela orașe și dela sate, pentru biblioteci, comitetelor școlare și epitropiilor bisericești, pentru bibliotecile parohiale.

Asemenea revistă n'ar trebui să lipsească din nici o familie românească. *A. Ivanovici*

STATISTICA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI în 1918—19

Învăț. normal privește școalele în care se formează personalul didactic necesar școalelor primare.

In 1918—19 am avut deabia 16 școale normale cu 3860 elevi înscriși și cu 769 absolvenți și absolvente.

Personalul didactic a fost de 274 membri, din care 90 maeștri.

Aceste școale normale nu erau însă suficiente nici măcar ca să umple locurile ocupate de suplinitori, cari în 1918—19 fiind de peste 2000, ar fi urmat ca cel puțin timp de 3—4 ani să

absolve şcoalele normale câte 5—600 absolvenţi, plus un alt număr de absolvenţi normalişti pentru noile înfiinţări de posturi.

Aceasta a avut ca urmare înmulţirea numărului şcoalelor normale, şi foarte bine s'a făcut, căci pe un învăţământ primar solid organizat se bazează mersul înainte al unui popor.

D-l Director Teodoru, desvoltă rezultatele statisticii cu privire la învăt. comercial. profesional. secundar, superior şi special, peste care însă trecem, spre a ajunge la ceeace ne interesează în special pentru moment şi anume:

ÎNVĂŢ. PARTICULAR. Să examinăm pe scurt statistica acestui învăţământ, care astăzi este privit cu mai multă bunăvoinţă decât altă dată, *„întru cât acest învăţământ colaborează cu învăţ. public"*.

După un scurt istoric al acestui auxiliar al învăt. public se trece la cercetarea statisticii fiecărui grad de învăţ. particular şi anume:

1) Grădinile de copii. In 1918/19 au funcţionat 9 grădini de copii particulare cu 419 copii şi cu un personal de 15 conducătoare.

2) *Azilurile confesionale,* în cari se cultivă sentimentul religios al copiilor de confesiuni străine, au fost în număr de 51, cu 1919 copii, în majoritate mozaici, şi mahomedani, şi cu un personal de 66 învăţători.

3) *Şcoale primare particulare.* In 1818/19 numărul şcoalelor primare particulare cu programa statului era de 133, din care 37 mixte pentru un număr de 18189 copii, din cari 11897 mozaici şi restul ortodoxi, catolici, protestanţi şi alte confesiuni; cu un personal didactic de 694 institutori şi învăţători.

In acelaş an, numărul şc. primare cu programe proprie era de 27. din cari 10 mixte, pentru 3502 elevi, din cari 2031 mozaici, cu 123 învăţători şi institutori..

Toate datele pe cari statistica oficială le dă sunt puse în comparaţie cu mişcarea învăţământului în anul 1914/15, comparaţie pe care am folosit-o şi noi pe alocuri, nu însă peste tot, spre a nu extinde această recenziune.

O altă parte, de care se ocupă statistica ministerială, este situaţia învăţământului din Basarabia în anul 1918—19.

Firesţe că pe noi trebue să ne intereseze situaţia culturală de pe întregul teritoriu românesc, şi că nu putem trece cu vederea datele cari ni se dau cel puţin asupra celei dintâi dintre provinciile care s'au alipit la vechiul regat. Ni se promite însă pentru anul 1919—20 date statistice şcolare şi din celelalte provincii. Dar despre statistica şcoalelor din Basarabia vom vorbi într'alt număr al revistei noastre.

2) A doua mare parte a acestei lucrări de statistică cuprinde un număr de 64 tabele statistice, pe temeiul cărora s'a alcătuit darea de seamă mai sus recenzionată.

Este de sine înţeles că asemenea lucrări necesitează o muncă serioasă şi conştiincioasă, pe care de sigur că au pus-o şi alcătuitorii acestor statistici.

Desigur că şi statistica localurilor de şcoală ar prezenta un interes însemnat şi suntem în drept s'o aşteptăm, dela activitatea d-lui director Teodoru, spre a puteà vedeà în mod clar ce măsuri trebue luate de autorităţile şcolare şi ce sume trebue puse în buget pentru clădirea lor, angajând la lucru comunele ai căror conducători nu trebue să stea cu mâinile în sân în faţa unei probleme atât de însemnate, cum este aceea a culturii naţionale.

G. T.

Limbile streine în cursul primar

(SFÂRȘIT)

Cum, convorbirile în românește ale mamei cu copiii săi, învățământul oral și scris din școală, convorbirile între camarazi și în societate în limba maternă, nu sunt atât de puternice, ca să desvolte în copil simțul și conștiința de limbă, și deci să se facă stăpân pe expresiunea curat românească, chiar dacă în câteva ore pe săptămână i se predă și învățătura unei limbi străine?

Iată ce va să zică a exagera pericolul învățării unei limbi străine.

Se înșeală dar d-nii din serviciul de control din cele trei județe ale Olteniei, când se grăbesc să pună **veto** introducerii unei limbi străine în școala primară.

Alteeva ar fi fost dacă ar fi găsit cel puțin un motiv mai plauzibil, care să fie luat în serios, cum o fac mai târziu când se zice: **„Reînființarea"** școalei normale de institutori ei o consideră ca o instituție învechită (din articolul lui Glacion publicat în Ideea).

(Deschidem o paranteză: Pe cine consideră ca o instituție învechită? Reînființarea școalei de institutori? Nu cumva și aci este vre-o influență a limbii străine?)

Și mai departe: Opinia publică cere în baza principiilor democratice, ca învăț. primar să fie dat cu acceaș măsură atât sătenilor cât și orășenilor".

Dacă membrii serviciului de control s'ar fi pus pe tema aceasta, firește că ar fi avut mai mulți sorți de reușită.

Pentru ce să învețe copilul orășeanului o limbă străină, când numai el are putința să găsească dascăli științori de limba franceză, engleză, germană, etc. pe când săteanul nu o are.

Iată, deci, necesitatea de a nu învăța nici unii, pentrucă ceilalți nu au această posibilitate. Și chestia s'ar fi rezolvat cel puțin într'un chip mai logic, și toată lumea ar fi fost satisfăcută.

Dar așa?

Pentru noi însă este o logică pe care n'o putem lăsa călcată în picioare, de motive neexistente pe argumente slabe, chiar dacă aceste argumente ar ieși din niște consfătuiri ale membrilor serviciului de control.

Chiar dacă am presupune — prin absurd — că copiii noștri și-ar însuși unele cuvinte dintr'o limbă străină (din cari, slavă Domnului, că avem cu nemiluita și nu ne-am pierdut neamul și nici limba), de aci urmează că trebuę să dăm cu piciorul avantagiilor pentru cari se învață o asemenea limbă?

Să nu se pară curios că discutăm propunerile venite dela serviciul de control. Le discutăm, și avem acest drept, din momentul ce au fost date publicității și au menirea să producă curente în anumite direcțiuni.

Este un interes național, este un interes de existență pentru noi Românii, ca în afară de limba maternă să mai posedăm cel puțin o limbă, așa cum — de pildă posedă mulți cetățeni ai statului nostru de naționalități străine și cari tocmai pentru acest lucru **se cred superiori** multora dintre noi.

După cum pisica are ghiare ascuțite, după cum vulturul are ciocul puternic, iar ochii atât de bine desvoltați că dovedește o păsărică ascunsă în iarbă, după cum atâtea și atâtea animale au anumite organe cari le ajută să-și ducă mai ușor existența sub soare, tot astfel și fie-

care popor are nevoie să fie cât mai bine înarmat în lupta pentru existență, ca să biruiască.

A ști o limbă în plus pe lângă a ta, nu e un lux. Fetele noastre, cari — în pensionate — învață pe lângă cunoștințele generale de curs primar și o limbă străină, ba și două, se pregătesc pentru viață; căci ele vor trăi de pe urma acestei învățături, și în viața de toate zilele vor simți roadele ei.

Comerțul, care a încăput la noi pe mâini străine, diferitele instituțiuni de credit, diferitele funcțiuni în ținuturile cu populație eteroglotă, etc. au nevoie de un personal așa recrutat, care nu numai să fie priceput în afaceri sau în serviciu, dar să-și cunoască bine cutare sau cutare limbă străină. Pe fiecare zi ce trece, noi întreprinderi industriale, tehnice, etc. se creiază, cu legături mari sau cu rădăcini adânci în străinătate. Nu-i oare nevoie să ne arătăm și noi la înălțimea vremilor prin cari trecem?

Vom rămânea și de azi înainte în starea de inferioritate din trecut, lăsând ca cele mai bune locuri să fie ocupate de străini, cari pe lângă limba lor se străduesc să o învețe și pe a noastră?

Învățarea cu temeiu a unei limbi streine nu se poate face decât începând din școala primară.

Îndată ce copilul a învins greutățile vorbirii și s'a făcut stăpân pe un vocabular relativ mare al limbii, îndată ce este în stare să povestească ceva cu înțeles în limba maternă, cu alte cuvinte să-și exprime corect gândirea, nu vedem nici o primejdie să învețe în mod concret o limbă străină, bine înțeles fără multă osteneală și bătaie de cap.

Noi credem că cunoașterea de către copii a cuvintelor dintr'o limbă străină îi va face mai ușor să se ferească de ele, când vorbesc limba lor, decât în cazul când le-ar învăța prin imitație dela persoanele cu cari vin în contact.

Când copilul va ajunge să știe că cutare cuvânt și cutare expresie, auzite în familie, sunt provenite dintr'o limbă străină, și mai cu seamă când i se va atrage serios atenția să nu le mai întrebuințeze în limba maternă, credem că se va corecta ușor, cum de altfel am observat aceasta și la copiii mei.

Am cucerit cu greutate măsura introducerii facultative a unei limbi străine în cursul superior al școalei primare — și nu înțelegeam ca propunerea membrilor serviciului de control să devină lege.

Noi n'am cerut și nu cerem generalizarea măsurii învățării unei limbi străine, ci aplicarea ei numai acolo unde mijloacele o îngădue. Dar nici nu voim să se mai revină asupra unei dispoziții foarte bune, menită să asigure copiilor noștri un loc mai bun în lume.

Dacă e vorba de **democrație**, să se aplice pretutindeni, nu numai acolo unde ne convine.

Intinderea învățăturii limbilor străine în școala poporului este o **măsură democratică**, iar nu **demagogică**, și o aplaudăm din toată inima.

Mai mult decât atât ca este o măsură de prevedere națională.

S. Vâlceanu

Cugetări

de Maria, Regina României

Bucuria și durerea sunt atât de aproape una de alta ca ziua și noaptea.

din «Glasul pe munte»

Viața este un drum lung, pe care mergem către necunoscut.

Din „*Visătorul de vise*".

Rolul intelectualilor în unificare

D-l prof. *N. Iorga* a ţinut Duminică, 17 februarie la Casa Şcoalelor o conferinţă vorbind despre *„rolul intelectualilor în unificare"*.

D-l Iorga vorbeşte despre decăderea morală în care a ajuns în parte şcoala după războiu şi o bună parte din tineret care nu mai munceşte intensiv ca să-şi însuşiască o cultură solidă generală, pe care să o poată desvolta specialitatea aleasă de tânărul student.

O superficialitate îngrijitoare şi o mecanizare a învăţământului caracterizează astăzi intelectualii treeuţi prin şcoala de azi.

D-l Iorga predică şcoala de libertate, şcoala de iniţiativă, din care să răsară şi să se desvolte individualitatea şi caracterul.

Dorul de citit şi discuţia între elevi şi între studenţi asupra celor citite şi asupra problemelor actuale ale vieţii trebue împrospătate şi reîncepute cu ajutorul şezătorilor, bibliotecilor, seminarilor. Cunoaşterea ţării şi a poporului prin călătoriile studenţeşti de studiu propagandă culturală prin teatru studenţesc la sate, în vremea vacanţelor trebue permanentizate, căci acestea sunt de mare folos la pregătirea tineretului pentru viaţă.

D-sa mai predică nevoia culturii active şi intense, ca să putem avea o clasă de intelectuali bine pregătită pentru unificarea sufletească atât de mult dorită de toată lumea românească.

Aceste conferinţe sunt organizate de către Cercul studenţilor ardeleni dela Universitatea din Bucureşti, ca să stabilească o mai strânsă legătură culturală între studenţimea din deosebitele ţinuturi.

INFORMAŢIUNI

Ministerul instrucţiunii a semnat decizia prin care se înaintează 102 învăţători înaintaţi pe loc la gradul de institutori rurali.

Învăţătorii din anii 1919 şi 1920 sunt înaintaţi pe ziua de 1 Aprilie 1921 iar cei din anul 1921 pe ziua de 1 Septembrie a aceluiaş an.

Ministerul instrucţiunii aduce la cunoştinţa învăţătorilor cari au fost de trei ori respinşi la examenul de definitivat şi au fost eliminaţi din învăţământ conform art. 56 din lege, că li-sse acordă trecerea unui nou examen de definitivat în cursul lunei Martie crt.

Tot odată ministerul a hotărît reintegrarea acestor învăţători precum şi plata tuturor drepturilor, de la data de când au fost excluşi din învăţământ.

Alegeri la societatea institutorilor

In ziua de 19 februarie crt., urmă să se efectueze alegerea noului comitet al soc. institutorilor şi institutoarelor din România.

Cu mare entuziasm, membrii societăţii au aclamat singura listă depusă în ajunul alegerei, conform prevederilor statutelor societăţii.

Această listă a membrilor comitetului în care figurează elemente hotărîte să lucreze cu râvnă pentru prosperarea societăţii, a fost alcătuită într'o perfectă înţelegere între toţi membrii activi ai acestei instituţiuni. *R.*

RECENZIUNI

RAPORTUL DINTRE STAT ŞI FUNCŢIONARI de Al. I. Alexandrescu.

Iată o carte foarte interesantă şi prin problema ce pune şi prin modul de-a o rezolva. Intr'un adevărat studiu bine documentat cu citaţiuni din marii scriitori, d-l Al. I. Alexandrescu, subdirector în ministerul de instrucţie, după ce trece repede asupra celor trei mari probleme actuale: agrară, muncitorească şi administrativă, se opreşte la cea din urmă.

In primul capitol arată raporturile juridice dintre funcţionari şi stat şi ajunge la concluzia că aceste relaţiuni *„formează un contract de drept public, de ale cărui dispoziţiuni contractuale trebue să finem seamă, funcţionarul urmând să nu fie privit ca un sclav faţă de Stat"*.

In cap. II, d-l Alexandrescu, arată nemulţumirile funcţionarilor, ajungând la concluzia : *„reo renumeraţie, rău mod de recrutare şi înaintare, amestecul politicianilor care ne-a adus la starea de lucruri dezastroasă de azi"*.

In cap. III, d-sa arată politicianismul în toată goliciunea lui, enumerând relele aduse de această plagă : *călcarea legilor, precedentele, arbitrariul administrativ, favoritismul şi sinecurile.*

In cap. IV autorul face o schiţă istorică a funcţiunilor publice în România, apoi studiază starea actuală a funcţionarului la noi şi în diferite state.

Scrisă limpede, cu multă competinţă şi mai ales cu multă sinceritate, acest studiu se poate ceti şi de către cei neiniţiaţi în ştiinţa dreptului, dar cari voesc să ştie cum sunt trataţi funcţionarii în alte părţi şi la noi.

In general acest tratat abundă în afirmările adevărate, cari stau întotdeauna pe buzele multora cari nu ar avea curajul să le scrie. Incă dela început ne izbeşte originalitatea acestei scrieri, care *în loc de prefaţă* are un citat pe care nu mă pot abţine să nu-l dau aci în întregime pentru marele merit de-a spune mult, drept şi în puţine cuvinte despre modul cum *se legiferează*, cuvinte ce sunt atât de potrivite pentru starea de lucruri de până acum la noi.

„Dacă ai voi să-ţi clădeşti o casă, — întreabă Platon pe Socrate,—cui te vei adresa? — Unui arhitect. — Adică celui care cunoaşte arta de a clădi case? De sigur. Socrate. — Şi dacă ar fi vorba de condus o navă? — Unui pilot. — Adică celui care cunoaşte arta navigaţiunii ? De bună seamă. — Dar dacă e vorba de făcut legi? — A! de data aceasta se schimbă lucrurile : e destul unul care vorbeşte frumos, un elev iubit al sofistilor, intrigant, linguşitor, bogat dacă se poate, dar puţin scrupulos asupra alegerii mijloacelor, bun bucătar mai ales, — care să fie în stare de a face pe bietul Demos să-i înghită gogoaşele sale înşelătoare". (In loc de prefaţă, citat din A. Berthold).

Indemnăm stăruitor pe iubiţii noştri colegi să-şi procure acest volum, pe care citindu-l îşi vor face o ideie clară de drumul pe care îl au încă să-l parcurgă funcţionarii dela noi până la adevărata lor situaţie de *funcţionar respectat, bine remunerat şi stabil în funcţiunea sa.*

Cartea se poate procura dela autor, d-l Al. I. Alexandrescu, strada Polizu No. 21, Bucureşti, pe preţul de 15 lei.

HERBART ŞI „EDUCAŢIUNEA PRIN INSTRUCŢIUNE" de G. Compayré, traducere de I. Mihăilescu.

Spuneam într'unul din numerele trecute ale acestei reviste, că traducerea operelor marilor scriitori străini umple un gol mare în literatura noastră pedagogică, destul de săracă, fiindcă sunt mulţi membri ai corpului didactic, cari nu cunosc o limbă străină.

Nu putem dar să trecem cu vederea munca colegului nostru I. Mihăilescu, institutor în Bucureşti, care hotărât a fi de folos învăţă-

torimii române a tradus seria întreagă a broşurilor „Les grands éducateurs".

„Profund pătruns de marele folos, pe care-l pot aduce educaţiunei şi instrucţiunei din ţara noastră aceste lucrări de mare valoare educativă şi pedagogică şi spre a populariza şi la noi numele, acţiunea, ideile şi operele atâtor mari educatori şi geniali pedagogi, necunoscuţi încă bine, iar alţii aproape de loc în sfera acţiunii didactice a învăţătorimei noastre primare, din aceste consideraţiuni puternice mi-am luat hotărârea de-a traduce din franţuzeşte, în graiul nostru toate aceste mici perle ale literaturii pedagogice franceze, spre a fi astfel mai cu înlesnire cunoscute de întreaga massă a corpului nostru didactic primar, ca şi de cei ce se dedică frumoasei şi nobilei îndeletniciri de educatori, de făuritori şi edificatori ai societăţii de azi şi mâine".

Astfel se exprimă harnicul traducător în prefaţa primului volumaş despre „Herbart şi Educaţiunea prin instrucţiune", de Gabriel Compayré.

D-sa începe traducerea acestui op, cum explică în prefaţă, pentrucă cu drept cuvânt acest mare pedagog, considerat ca părintele psihologiei moderne, a stabilit principii şi legi pedagogice cari „formează astăzi în mare parte în şcoala noastră primară punctul de plecare în metodele logice şi fecunde de predare a învăţământului elementar".

A fost o vreme când era o mare cinste să fii „herbartian". Traducătorul zice: „Fanatismul habartian era atât de înrădăcinat şi de viguros la unii, încât orice raţiune sănătoasă, referitoare la oarecari slăbiciuni evidente ale sistemului pedagogic al idolului lor, Herbart, erau excluse, şi orbiţi de influenţa magică a spiritului gigantului filosof modern, ei aplicau fără rezerve în practica învăţământului lor, în aceeaş măsură, cusururile ca şi calităţile pedagogiei lui Herbart".

Are dreptate d-l Mihăilescu. Nu se poate însă contesta că principiile puse de Herbart în cea mai mare parte sunt juste, ceeace explică încă marele număr de adepţi şi admiratori.

Acei ce doresc a ceti o critică obiectivă a pedagogiei lui Herbert, a expunere clară a principiilor psihologiei acestui mare filosof şi o scurtă descriere a vieţii lui, să citească studiul lui Compayré, tradus cu multă corectitudine de d-l I. Mihăilescu.

Felicităm sincer pe colegul nostru pentru ideia ce-a avut de a reda pe „Marii educatori" în româneşte, asigurându-l că a făcut o operă folositoare.

Recomandăm călduros colegilor acest volum apărut în ed. H. Steinberg şi Fiu.

Costul unui exemplar 12 lei.

A. Iv.

Comenzile însoţite de cost prin mandat poştal, cu 2 lei în plus ca spese de transport recomandat, se pot face şi la autor: I. Mihăilescu, str. Principesa Ileana 22, Bucureşti.

Activitatea consiliului general al soc-institutorilor în anul 1921

Din darea de seamă a consiliului general al soc. institutorilor şi institutoarelor din România, citită în şedinţa adunării generale din 12 februarie a. c. extragem următoarele date, asupra activităţii sale în anul 1921.

1) *Din punct de vedere moral*, consiliul societăţii a căutat să ridice prestigiul colegilor institutori din întreaga ţară, aducând în discuţiune chestiunile cele mai importante privitoare la şcoală şi la situaţia

materială a corpului didactic primar.

După lungi desbateri, împreună cu colegii de curs secundar, universitar şi rural s'a alcătuit memoriul al IV-a relativ la mărirea salariilor noastre, cerându-se ca leafa să fie 1400 lei lunar.

Nedreptatea ce era să se facă institutorilor prin socotirea gradaţiilor la vechiul salariu a fost combătută cu toată energia şi în urmă s'a recunoscut dreptul consfinţit prin legile şcolare, ca gradaţia să se aplice la salariul de 1000 lei, admis de Parlament.

Chestiunea sporirii taxei de examen pentru elevii pregătiţi în particular a fost iarăş o preocupare a consiliului general, care a demonstrat până la evidenţă, onor minister al instrucţiunii această necesitate şi astfel s'a câştigat sporirea acestor taxe din maiu 1921.

In chestia împroprietăririi institutorilor pe mici loturi, pe care să-şi poată clădi locuinţe ieftine, consiliul, pe lângă discuţiile avute, a intervenit cu memorii la ministerul agriculturii, la ministerul instrucţiei, la primăria Capitalei, etc., fără însă ca până acum să se dea soluţia dorită şi aşteptată.

Altă chestie, care a preocupat consiliul a fost modificarea legii pensiilor, în sensul că după 30 ani de funcţionare institutorii să poată ieşi la pensie cu toate drepturile cuvenite la salariilor exisetnte; iar cota pensiilor să se calculeze la salariul de pe ultimii doi ani. Se mai solicită ca să se mărească maximul de pensie până la 2000 lei lunar cel puţin.

In acelaş timp, cu modificarea legii pensiilor, consiliul s'a ocupat şi de situaţia pensionarilor institutori, prin faptul că a cerut să li se urce pensia cel puţin cu 50 la sută. Din cauza evenimentelor politice însă, nici această chestiune nu s'a putut încă regulă.

In zilele de 6, 7 şi 8 august, d-na *Cristina Belian* şi d. *Gh. Cherciu*, delegaţii consiliului, au reprezentat cu demnitate soc. institutorilor la congresul dela Cluj.

Comitetul diriginte al soc. a făcut în august 1921 învăţătorilor ardeleni o primire frumoasă; în seara de 14 august le-a dat o agapă la restaurantul Monte Carlo din Cişmigiu.

Atenţiunea pe care comitetul a arătat-o fraţilor noştri ardeleni, cu acest prilej, i-a impresionat adânc şi a avut darul de a-i legă sufleteşte de institutorii de aici.

In ziua de 10 octombrie 1921, societatea institutorilor a avut fericirea să fie vizitată de fraţii noştri italieni. Consiliul general i-a primit oficial în căminu societăţii şi i-a sărbătorit în mod demn după un program ad-hoc.

Altă preocupare a consiliului general a fost reapariţia organului pedagogic al societăţii hotărînd în ziua de 21 octombrie reapariţia revistei *„Scoala Română“*, care de atunci apără cu demnitate interesele şcoalei şi ale societăţii

Tot în scopul de a mări prestigiul soc. institutorilor, dela 1 decembrie 1921 s'a început la seiul societăţii ţinerea unui ciclu de conferinţe cu caracter cultural şi profesional, din 2 în 2 săptămâni.

Punctul culminant al activităţii consiliului general a fst inaugurarea căminului societăţi în ziua de 5 februarie 1922, cu are ocaziune s'a desvelit şi bustul în bronz al fostului preşedinte al societăţii. *D. Cecropide.*

II. *Din punct de vedere material.* — Situaţia materială a soc. institutorilor a fost următoarea:

1) La venituri 197.896,55.

2) La cheltueli 195.532,65.

3) Excedent numerar ile 2.363,90.

Darea de seamă are cuvinte elogioase pentru următorii colegi decedaţi:

1) *Ion Z. Antonescu* fost institutor şi director în Alexandria, jud. Teleorman, secerat de o boală care nu iartă. Numele său este legat de mişcarea culturală timp de 20 ani din Alexandría şi de războiul pentru întregirea neamului, — la care a participat ca ostaş.

2) *C. Popovici-Taşcă*, fost institutor în Capitală, priceput mânuitor al condeiului şi harnic administrator al rev.. „Albina" şi „Buletinul Oficial". *Spicuitor*

Spicuiri din reviste

LAMURA, No. 1—2, cari trece sub patronajul „Fundaţiunei culturale Principele Carol" pe lângă articole literare şi poezii, cuprinde câteva interesante articole pedagogice. Astfel cităm **„Dragostea de natură" şi cercetarea acesteia de neobositul profesor I. Simionescu** şi spicuirile din **Jean Aicard: Sufletul unui copil** de **Ap. D. Culea.**

Un bine studiat, clar expus şi strâns motivat articol este **„Salarizarea corpului didactic primar"** de **N. Nicolaescu**, subdirectorul înv. primar. Părerle D-sale merită să fie cât mai bine cunoscute şi comentate spre a fi utilizate de cei în drept.

D-na Izalela Sadoveanu face în articolul **„Învăţământul anormalilor"** o interesantă introducere asupra acestei chestiuni, promiţând că va continua. **D. I. Nisipeanu** în **„Filosofia şcoalei active"** arată rolul mişcării în viaţa sufletească.

Intre alte articole „Lamura" redă câteva pagni din vestita pedagogă suedeză Elen Key. Pentru înţelegerea deplină a acestor pagini se poate ceti în **EDICATIA** (No. 1) interesantul articol al d-lui profesor universitor **G. G. Antonescu** despre **„Pedagogia morală contimporană"**, în care se explică curentul individualist, reprezentat de această scriitoare suedeză la modă.

In revista „Educaţia" se mai găsesc foarte interesante articole de d-na **Maria Beiu-Paladi** şi **I. C. Spiridon**, precum şi traduceri.

GAZETA ŞCOALEI (No. 1) apare **„sub o formă nouă, cu forţe noi şi cu ambiţiosul ţel de a deveni organul recunoscut al corpului didactic de toate gradele din Oltenia şi Banat"** şi cu atâta inimă, dragoste de muncă şi pricepere, zicem noi, încât va impune în toată ţara. Ea cuprinde articole remarcabile de d-l Ion D. Dongorozi, Smarand Brădişteanu, I. Almăjanu, etc.

IDEEA (6—7) sub semnătura d-lui **I. Ghiaţă**, răspunde domnului **I. Nisipeanu** în chestiunea atât de desbătută: **„Importanţa povestirilor în educaţie şi instrucţie"**. In **„Învăţământul primar în America"**, d-l **G. Roiban** arată câteva procedee spicuite din „Psichologie de l'éducation" de G. Le Bon.

INVAŢATORUL (No. 1) din **Cluj** are interesante articole între cari remarcăm: **„Memorii şi liceie"** de **Sabin Oprean**, în care se arată impor-

tanţa cea mare a **şcoalelor normale**, cerând stăruinţe şi **memorii** pentru înfiinţarea acestor fel de şcoale.

ŞCOALA (No. 1) din Cernăuţi îşi desfăşură gândul bun: **ridicarea şcoalei noastre, apărarea drepturilor şi ameliorarea soartei învăţătorului. Înainte**, fraţilor uniţi, şi veţi reuşi!

In art. **„După trei ani"** d-l dr. N. **Teaciuc** expune situaţia învăţământului din Bucovina. La învăţământul primar şi normal constată progrese. „Despre învăţământul primar din Bucovina se poate spune că funcţionează normal, având fiecare copil de săţean sau orăşean locul său într'o bancă de şcoală". S'a înfiinţat încă o şcoală normală cu internat în **„Văscăuţi pe Ceremuş.**

După ce examinează situaţia învăţământului secundar, universitar şi profesional, autorul isprăveşte:

„Din cele erpuse se poate cunoaşte că s'a făcut în unele direcţii mult, dar totodată se va vedea că a lipsit un plan de muncă hotărît, în baza căruia s'ar fi putut proceda sistematic şi energic la înlăturarea nedreptăţilor sisteme instituite în Bucovina pentru înnăbuşirea Românismului prin şcoală. A lipsit avântul necesar pentru reforme radicale.

„Schimbările trebuincioase însă trebuie să vie. Aici nu poate fi vorba de nedreptăţirea celorlalte neamuri, pe cari nimeni nu voeşte să le împiedice în drumul lor spre lumina culturii, ci de ridicarea elementului românesc care din pricina unei apăsări care a ţinut aproape 150 ani, a pierdut până şi încrederea în puterile proprii. Aci e vorba şi de întrebuinţarea dreaptă a banului public, menit pentru învăţătura poporului, în folosul celui mai nedreptăţit, care a fost, şi este încă şi acum, poporul românesc din Bucovina".

Un admirabil articol **„Şcoala, învăţătorii şi partidele politice"** de **Tr. Brăileanu**, arată datoria învăţătorului de-a nu se amesteca în luptele dintre partidele politice. „Masele românești sunt dezorientate". „Orientarea trebue să vină dela şcoală şi învăţător, dar nu înrolând şcoala şi învăţătorul în partidele şi sectele politice, ci organizând învăţătorimea în jurul şcoalei pentru scopul unei lupte îndârjite împotriva politicei de partid, cum se face la noi. Şcoala românească e unitară şi omogenă ca şi ţărănimea — şcoala n'are „interese specifice" bucovinene, ardelene sau basarabene, n'are fonduri şi dogme specifice cari ar putea împiedica unificarea! Toată şcoala românească are o singură dogmă: creşterea de cetăţeni români!

INVAŢATORUL ROMAN (No. 1) cuprinde articole semnate de d-nii **V. Pârvan, Marin Ştefănescu, T. Radovici, V. Nicolaescu** şi alţii. Semnalăm un articol interesant **„Pregătirea corpului didactic pentru şcoalele normale"** de **G. G. Antonescu** şi studiul colegului **I. Ciorănescu** asupra **„Lucrului manual".** **A. IV.**

A apărut: **CIRIPIT DE PĂSĂRELE** jocuri şi cântece, pe note muzicale) lucrare necesară pentru grădinile de copii şi şcoalele primare. Editura fundaţiei Socec, splaiul Kogălniceanu 35.

Se află de vânzare la librăriile principale. **Lei 10.**—

Anul XVII, No. 10-11 1-15 Martie 192

ŞCOALA ROMÂNĂ

Stimate colege şi iubiţi prieteni,

In ziua de 19 februarie a. c. mi-aţi procurat o mar bucurie, aclamându-mă în unanimitate preşedinte al se cietăţii Institutorilor din România.

Aceasta m'a făcut să cred că mă bucur în faţa D-v şi de încredere, şi m'a asigurat că voiu putea duce la bu sfârşit, împreună cu D-vs., planul de activitate pe car l-am schiţat.

După cum ştiţi, de aproape 32 ani, de când funcţio nez în învăţământ, n'am ieşit din şcoală, alergând dup onoruri şi situaţiuni — căci n'am făcut politică ; n'am lucra decât pentru şcoală.

Vă declar şi de astă dată, că nici de acum nu voi face nici un fel de politică; ci voiu pune toată pricepere şi puterea de muncă de care mai dispun ca împreun cu D-vs. să lucrez numai pentru şcoală şi pentru ridica rea prestigiului nostru dăscălesc.

Lăsaţi şi D-vs. orice preocupare politică, interesa ţi-vă de aproape de cauza noastră, şi adunaţi-vă cu toţi sub drapelul societăţii, căci cu puteri unite, cu forţe oţelite, cu munca şi priceperea de cari sunteţi capabili vom face ca glasul nostru să fie ascultat, şi munca noa stră să fie rodnică.

Incă odată vă mulţumesc. Inainte la muncă într'un glas şi într'un cuget!

Al. G. Grăpeanu
Director de şcoală

ogramul de activitate al Comitetului Societăţii Institutorilor din România

Doamnelor şi Domnilor membri,

Este fapt cert, că dela o vreme, ocietatea institutorilor si institu-arelor din România *trece printr'o* dită criză, *prcinuită în mare* rte *şi de apatia membrilor ei. A-* st *lucru îl mărturisim cu toţi şi* miram *nedumeriţi, fără a căutà* chip *temeinic, să cercetăm prici-* *şi să aplicăm măsurile de rigoa-* *Acesta este un adevăr indiscuta-* l, *pe care, cu toată părerea de rău,* ebue *să-l spunem, dacă e vorba să* rmăm *această stare lamentabilă* *să avizăm la măsuri de îndrep-* re.

Acest semnal de alarmă cerem să *fie luat drept un strigăt de des-* rajare. *Nu! In clasa institutori-* ii *noastre clocoteşte* atâta viaţă, tâta spirit de solidaritate si atâta utere de muncă *pentru progresul* ltarului *pe care suntem chemaţi* ă-l *slujim şi pentru apărarea inte-* eselor *profesionale, în cât nu este* ici *un cuvânt să pierdem încrede-* ea *în noi!.... Este* criza *trecătoare,* are *a cuprins multă lume, criză pe* are *suntem datori s'o înlăturăm—* rin reacţiune— *cu un minut mai* nainte. *Şi reacţiunea poate plecà* i *dela indivizi singurateci; ea este* nsă *înmiit mai fructuoasă, când* porneşte *dela* corporaţiuni, *dela a-* sociaţiuni organizate *şi bine îndru-* mate — *cum în cazul de faţă este* societatea *noastră, care numără nu-* mai *în Capitală câteva sute de* membri. *Ce putere formidabilă s'ar* pune *astfel în folosul* clasei *şi al* scoalei noastre, *care—în treacăt fie* zis — *trece şi ea în multe părţi prin* penumbra crizei la modă!

Cu constatarea tristă expusă la *început şi cu credinţa în* leacul *ce poate şi trebue să vină — subsem-* *naţii institutori şi institutoare,* *membri ai societăţii noastre, ne* *prezentăm astăzi în faţa Domniilor* *Voastre şi ne permitem a vă cere* *încrederea în putinţa de a lucra în* *sânul societăţii şi alături de dv.,* *pentru ridicarea ei la rangul ce-i* *impun şi vremurile, dar şi situaţiu-* *nea Domniilor-Voastre, de cei mai* *luminaţi membri ai corpului didac-* *tic primar.*

Doamnelor şi domnilor membri,

Planul de activitate al societăţii *este cuprins în* statutul *ei. Acest* *plan — dacă încrederea D-Voastre* *ne va onorà — vom căutà să-l înde-* *plinim cu toată atenţiunea. Este* *ştiut însă, că din trebuinţele şi îm-* *prejurările noui, ce zilnic îşi fac* *apariţiunea şi uneori ne surprind,* *răsare* spiritul practic *cu* soluţiuni pozitive şi imediate. *Pentru acest* *motiv, vom abandonà — poate —* *uneori — din planul oficial unele* *chestiuni cu* caracter prea teoretic *şi le vom înlocuì cu măsuri şi ac-* *ţiuni mai practice, în vederea inte-* *resului societăţii.*

In planul nostru de activitate *vom adăogà şi următoarele:*

I. *Vom căutà să înălţăm* prestigiul socieetăţei *aşa fel, încât ea să* *fie consultată în materie de legife-* *rare şcolară, ca un organ binecu-* *noscător al chestiunilor ce privesc* *şcoala primară.*

II. *Vom stărui să se îndeplinească* *în totul dezideratul exprimat de* *nenumărate ori, ca* selecţionarea organelor *de control să se facă numai* *pe baza meritelor* didactice.

III. *Se va da o deosebită atenţiu-*

ne revistei, *aducându-i-se colaboratori de seamă. Ea va trebui să devină o* tribună *de discuții pedagogice*, un izvor *de cunoștințe noui pentru cetitori și un puternic* apărător *al intereselor școlare și profesionale.*

IV. *Comitetul se va strădui să înființeze o* bibliotecă pedagogică *pentru membrii ei și să le pună la dispoziție — în sala de lectură — reviste române și străine. Va încuraja înființarea de* biblioteci și cinematografe *pentru elevi.*

V. *Vom luptă cu toată energia pentru îmbunătățirea* situațiunii materiale *a membrilor corpului didactic.*

VI. *Fiindcă viața institutorilor pensionari a ajuns un fel de viață de martir, din cauza* ridicolei pensiuni *ce primesc, vom luptă să se mărească simțitor* cota *de pensiune, pentru a li se puteà asigurà astfel un traiu mai omenesc.*

De asemenea, având în vedere istovirea prematură la care ajung cei mai mulți membri ai corpului didactic, vom cere cu stăruință să se legifereze putința de a ieși la pensie — cu leafa întreagă — *și după 30* ani de serviciu.

VII. Improprietărirea *membrilor societății cu locuri de casă și tratarea cu societățile ce construesc locuințe eftine, va fi una dintre grijile noastre cele mai mari.*

VIII. *Vom da toată atențiunea* coloniilor școlare *de vară, înmulțind numărul lor și construind locuințe în acest scop. De asemenea, pentru membrii suferinzi ai corpului didactic, vom stărui să se înființeze* sanatorii *și* colonii de odihnă *în regiunile muntoase și la mare.*

IX. *În fiecare an vom organizà câte o serie de* conferințe *ținute* de *oameni de știință, precum și de către membrii corpului didac primar. În jurul conferințelor nute de aceștia din urmă vom p vocà discuțiuni; iar rezoluțiun vor fi publicate în revista noast* Societatea va deveni astfel un ce tru de discuțiuni interesante și cerc de studii asupra problemel școlare.

X. *Se vor organizà aci* sera *pentru membrii societății precu și* șezători literare *și* artistice, *u mărindu-se prin aceasta și apropi rea între membrii corpului didact*

XI. *Ca mijloc de agrement de instruire vom* organizà excurs uni *în diferite regiuni ale țării mai ales în ținuturile desrobite, p cum și în străinătate.*

XII. *Vom stărui, fără preget, pentru copiii membrilor corpul didactic să nu se mai plătească n un fel de taxă în școalele statulu*

XIII. *În sânul societății nu vo tolerà nici un fel de animozită Încercările* de lupte politice, *ca cândva și-au găsit loc aici,* vor reprimate cu toată energia.

XIV. *Fiindcă actualul statut mai corespunde în totul împrejur rilor noui de astăzi, vom purce cu aprobarea D-Voastre la modif carea unor dispoziții din ac statut.*

Acestea sunt în esență elemente planului nostru de activitate și acest plan de acțiune ne prezentă astăzi în fața D-Voastre.

Deamneler și Domnilor membri,

*Când am luat hotărîrea să cand dăm pentru consiliul societății, n ne-am gândit nici la titlurile pom poase, pe cari vă declarăm că nu vom folosì decât în interesul inst tuției, nici la scaunul pe care l-a ocupà, eventual, la masa societăț aceste onoruri—dacă pot fi onoru

le-am avut mulți dintre noi în re-tate rânduri — ci ne-am gândit, r și simplu, să punem toată pu-rea noastră de muncă dezinteresa-tot sufletul și toată dragostea ntru reînviorarea și afirmarea cietății noastre ca o forță didacti-și profesională.

Ne dăm seama de truda *ce ne as-upță și de* răspunderea *ce ne ăm. Incurajați însă de încrederea și sprijinul D-Voastre, vă declarăm că* noi ne-am legat să nu ne rezervăm niciun minut de odihnă, până când vom izbuti.

De nu vom reuși, vom plecà cu credința că am pus din sufletele noastre tot ceeace se puteà pune. De vom reuși meritul va fi și al Domniilor-Voastre!

COMITETUL SOCIETATII

EDUCAȚIA

Mulți și-au format despre educa-o concepție greșită, considerân-o ca pe o perioadă fatală de con-râugere și de șicane nefolositoare, u ca pe un fel de boală a copilă-ei, care trebue absolvită cât de re-de și fără recidivă.

Alții o privesc ca pe un mijloc i-evitabil, ca să ajungă la un țel rit.

Dacă ne uităm mai de aproape, edem însă că concepția educației lărgește din ce în ce mai mult, ci învățătura nu se termină, ori t de mare ne-ar fi măestria cuce-tă.

Omul învață și se desvoltă sufle-ște până la mormânt. Tot ce vie-ește se află într'un continuu pro-es sau regres. Cine economisește ata uceniciei în tinerețe, e nevoit cheltuiască mai târziu dublu și iplu.

Firesc e însă, ca unul să ajungă ai departe decât altul, fiecare du-insușirile și puterile sale.

Învățăm și ne educăm pentru via-— nu pentru școală. De aceea ebue să învățăm *mai mult* decât re momentul.

Cine știe multe, poate să uite una sau alta, însă tot îi rămâne o mare cantitate de știință.

Imperfecțiunea omului e mare, și este foarte periculos să creadă cineva că nu mai are nimic de învățat! Cine crede că e perfect, e un smintit.

Despre educație s'a vorbit și s'a scris foarte mult. Învățați și filosofi s'au certat, dacă omul bun e *bun* din naștere sau prin creștere; dacă virtutea lui e un dar dumnezeesc sau e rezultatul unui exercițiu îndelungat.

Foarte puțin tratează această problemă o carte veche populară germană, care povestește de regele Solomon și de bufonul său Marcolf. Ei se certau, ce e mai tare: *natura sau învățătura*. La curtea lui Solomon era o pisică dresată, care în timpul cinei ținea cu labele dinainte o lumânare. Fiind la masă, Marcolf dete drumul unui șoarece, pe care l-avea ascuns în mâneca hainei. Pisica, văzând șoarecele, voia să-l prindă. Regele însă o amenință, și ea rămase pe loc. După câtva timp, Marcolf dădu drumul altui șoarece și apoi unui al treilea. Acuma pisica nu mai rezistă: aruncă lumânarea și începu să urmărească șoa-

recii. Marcolf râdea triumfător, spunând că totuşi natura e mai puternică decât învăţătura. Regele Solomon, nevrând să se dispreţuiască educaţia, a gonit îndată pe bufon din palat.

Această legendă conţine în sine un mare adevăr. Nu se face prin educaţie dintr'o maimuţă un om, nici din om un supraom, ci în cel mai bun caz un om ideal, cum l-a conceput Creatorul. E mai bine să perfecţionezi pisica pentru vânatul şoarecilor, decât să faci din ea o mediocră purtătoare de lumânare.

Cu alte cuvinte să ţinem seama în educaţie de individualitatea şi de predispoziţiile firesti ale aceluia pe care îl creştem.

Cert e, că oamenii au aptitudini şi talente foarte variate şi că scopul educaţiei este desvoltarea lor până la perfecţiune. Aci găsim o frumoasă armonie în opera Creatorului, că şi cel mai modest talent poate să ajungă în felul lui la desăvârşire. Dacă nu toţi oamenii sunt chemaţi să fie regi, cel mai simplu cetăţean poate însă să întreacă chiar şi pe un domnitor în măestria de a stăpâni în casa sa.

Nu sunt toţi născuţi cu geniul lui Raffael sau al lui Tiziano, dar cel mai mic meşter, a cărui educaţie a fost bine condusă, poate face opere desăvârşite în breasla sa. Cunoscătorii se entuziasmează şi apreciază astăzi o lucrare bine reuşită de tâmplărie sau de lăcătuşerie, tot aşa ca şi pe un tablou al unui mare artist.

Secretul *personalităţii* este, că noi toţi suntem într'un *singur exemplar* pe pământ. Fiecare om este un gând înfăptuit al Creatorului. Unii seamănă ce-i drept unor idei nereuşite, dar aceasta provine dintr'o educaţie greşită sau neglijeată. Cel mai trist spectacol îl dă însă omul, care nu-şi îndeplineşte rostul său în lumea asta şi care n se desvoltă conform însuşirilo sale.

Două greşeli capitale se comit d obiceiu. Prima e preţuirea exagera tă şi fatalistă a unui talent; iar doua, deprecierea pesimistă a edu caţiei şi a disciplinei. Cauza acesto prejudecăţi e tembelismul oameni lor. E foarte uşor să spuie: „N sunt făcut pentru asta; n'am ta lent, şi de aceea orice sforţare e za darnică". Sau: „Nu e vina mea c obosesc aşa de repede şi că sun nervos", etc.

Aşa nu ajungem la nimic. Trebu să ne luptăm cu noi înşine, să repe tăm încercările, să nu ne dăm uşo învinşi.

Oamenii de seamă, mari în ştiinţă, artă şi în umanitate, s'au luptat câte odată cu obstacole de neînvins în aparenţă, dar nu au cedat şi aşa au izbutit. La ei observăm de multe ori educaţia bună, pe care le-a dat-o un tată înţelept sau o mamă devotată; de altfel şi influenţa unui învăţător ideal, care-şi face datoria în conştiinţă, nu ca un mercenar, încă are o înrâurire de necrezut.

Al doilea, vedem *munca* lor neobosită şi *educaţia personală* continuată o viaţă întreagă, spre a se menţine la înălţime. *Geniul este silinţa.* Nu e adevărat, că unui om genial îi vin ideile mari de-a gata, fără nici o muncă din partea lui. Un proverb strein zice: „Din prăvălia Domnului cumperi de toate prin muncă." Secretul oamenilor mari este *cinstea* şi *puterea de muncă.* Voinţa lor a triumfat peste toate obstacolele psichice şi materiale, şi s'a otelit prin educaţie. Este foarte regretabil că există educatori şi învăţători, cari descurajează pe scolari, spunându-le mereu: „Esti prost, n'ai să ajungi la nimic, n'ai

ei un pic de talent, esti un copil
u și incorigibil, etc."
Mulți și-au pierdut curajul și
ofta de muncă pentru toată viața,
urma acestor observațiuni ne-
dagogice și jignitoare. Omul cel
ai răutăcios se simte ridicat și în-
eptat, dacă vede că cineva îl crede
pabil de un sentiment frumos și
o faptă bună. In sufletul fiecă-
i om se găsește — câteodată subt
strat gros de cenușă — o scântee
vină, și mulți ar deveni oameni
lositori și de treabă, dacă s'ar
ăsi cineva, să le întindă la vreme
mână de ajutor.

In această privință avem un e-
mplu destul de obisnuit în dome-
iul artelor. Mai toți copiii — cu
nține excepții anormale — se nasc
oarecare muzicalitate. Ei bine,
easță scântee divină se stinge în
ele mai multe cazuri din pricina
psei de îngrijire în *primii ani ai*
ieții. Atunci se hotărăste unui ta-
ent, sau pierderea lui. Răspunsul
ipic al părinților este: „Copilul e
ea mic și nu pricepe muzica". Se
ntelege, că nu e nevoie să-l duci
umaidecât la un concert simfonic,
ar e absolută nevoie, să-i cânți tu,
namă sau doică, soră sau frate,
ântece de copii, de leagăn, de joc,
tc. Mama nu pierde nimic din
demnitatea sa, dacă învață câteva
ântece mici, spre a le repeta prun-
ului, pe care-l tine în brate.

Educația pentru artă este încă
uțin cunoscută și apreciată în tara
oastră, de aceea avem multi vir-
nosi, dar prea puțini compozitori,
ântăreți, profesori și cunoscători
i muzicii.

Avem multă spoială, dar prea
uțină cultură solidă. Toți se plâng
de lipsa de educație, mai cu seamă
după războiu, dar prea puțini caută
să îndrepteze răul. Trebue să înce-
pem cu copilul în fașă, nu cu oame-
nii maturi, cari și-au format carac-
terul de mult. Ca și pomul, care se
altoește de timpuriu, copilul trebue
îndreptat din primii ani spre calea
dreaptă a virtuții. Nu trebue să in-
ventăm o lume nouă. Experiența și
știința de atâtea secole ne sunt la
îndemână.

„Nihil nuovum sub sole", zice un
proverb latin. Se înțelege că fiecă-
re secol își are caracterul său, ca
și fiecare popor pe al său. Esenția-
lul însă rămâne intact. Cinstea,
munca, iubirea, justiția, sunt ace-
leași, după cum au fost și în tim-
purile antice. Timpul schimbă ex-
presia și forma veche, fondul însă
este adevărul unic și indivizibil.

Timpul, după războiul mondial,
ne-a adus un nou curent, un vânt
de libertate și de destrăbălare. Cei
cari se ocupă cu educația au sacra
datorie de a căuta, dacă principiile
pedagogice din alte vremuri mai
sunt aplicabile fără schimbare și în
zilele noastre. Tineretul de astăzi e
mai emancipat; fetele se sustrag de
sub tutela părinților și voesc egali-
tate cu băeții pe toată linia. Vremu-
rile noastre sunt caracterizate prin
exagerarea tuturor tendințelor,
chiar a celor legitime și justificate.
Datoria noastră este să echilibrăm
și să îndrumăm fortele viguroase,
care în entuziasmul lor juvenil și
neexperimentat, depășesc limitele
civilizației. Avem mare nevoie de
cultură sufletească și trebue să în-
cepem cu copilul în fașă, cu școa-
rul, cu tineretul în genere, căci nu-
mai așa vom reuși să regenerăm
societatea, care merge spre prăpas-
tie.

Ana Pavelescu Dimo

**Onor. colegi, achitați abona-
mentul la „Școala Român".**

OPERA LUI DANTE

In „Il Convivio" (banchetul), lucrare filozofică neisprăvită, scrisă de Dante în răstimpul dintre separaţia sa de partidul guelfilor şi intrarea lui Henric VII în Italia (1306—1309) se comentează 3 din canzonele sale.

E un tratat dogmatic, în mare parte întemeiat pe vederile sale filozofice.

El îşi dă silinţa să pună la îndemâna tutulor adevărurile descoperite lui de filozofie şi să scoată în relief — în afară de frumuseţea lor, gustată de toţi — mai ales înţelesul moral care isvorăşte din ideile sale.

„Il Convivio" se compune dintr'un şir de dizertaţiuni, a căror ordine nu este regulată decât de aceea a cuvintelor explicate.

Alături de teorii ştiinţifice întâlnesu altele politice; ba şi un rezumat din istoria romană.

In filozofie, Dante n'are nimic original. El este un raţionalist, care se subordonează cucernic teologiei; aceasta la rândul său ocupă o mare parte din preocupările sale, chiar şi în „Divina Comedie".

Raţiunea omenească, după Dante, îşi are marginile sale. Ea nu poate atinge în mod sigur marile principii, pe D-zeu, sufletul, natură iniţială, de cât pe baza revelaţiunii. Intre ştiinţă şi religie nu concepe nici un conflict; ştiinţa trebue să se subordoneze religiei; cu toate acestea, el nu despreţuieşte raţiunea, întru cât în ea constă nobleţea omului, şi ea îl apropie de D-zeu.

Raţiunea, ca inteligenţă, aspiră la adevăr, a cărui posesiune este binele său suprem; ca voinţă aspiră la bine şi este regula moravurilor.

Dante dă aci elemente de psihologie, cari pot interesa din punct de vedere pedagogic.

El se ocupă de chestiunea percepţiunii, pe care o desleagă prin teoria **scolastică a spiritelor animale**: mai ocupă de libertatea omenească despre care crede că este dată în tregime omului, deşi admite cum credinţa pe atunci, că stelele exercă oarecare influenţă asupra dispoziţiilor naturale; mai vorbeşte despre siguranţă, despre nemurirea sufletului despre natura lui; reproducând doctrina aristotelică: **„intelectus possibilis"** şi **„intelectus agens"**.

In materie de morală, Dante insistă cu mai multa energie.

El împrumută dela Aristot diviziunea în virtuţi intelectuale şi morale; definind ca şi el virtutea ca **„obişnuită alegere a binelui"**, ca este mijlocia între 2 extreme.

El se ocupă în acelaş timp de virtuţile proprii fiecărei vârste şi anume:

Tinereţea (10—25 ani) are ca virtuţi: ascultarea, blândeţea, ruşinea, frumuseţea, care constă în proporţie şi sănătatea tutulor părţilor corpului. **omului tânăr** (matur, dela 25—45 ani) îi recomandă iubirea, care constă în venerarea bătrâneţii şi în protecţia acordată vârstei tinere, politeţa, sinceritatea, cumpătarea şi forţa care sunt: frâul şi pintenul de care se serveşte raţiunea, ca să cârmuească poftele; **apanagiile bătrâneţei** (45—60 ani) sunt prudenţa, dreptatea, largheţa, veselia, afabilitatea.

In fine omul rupt din viaţa activă se repauzează printr'o reculegere cunoscătoare asupra trecutului, aşteptându-şi senin moartea şi unirea sa cu D-zeu. El îl aseamănă cu marinarul bun, care apropiindu-se de pământ, îşi înfăşoară pânzele şi intră în port.

Din aceste idei se vede că filozof

ui Dante este raţională şi umană ; a nu despreţueşte ca —asceticii — leganţele vieţii manierate şi graioase.

Totuş el pune viaţa contemplativă nai presus de cea activă, fără insă ca ă cadă in misticism sau in pur exaz, care pe alţi filozofi ii duce la nconştienţă.

Tot in **„Convivio"**, Dante a expus istemul astronomic al lui Ptolomeu, i a explicat totdeodată inţelesul alegoric al acestei concepţii. După el tiinţa e comparabilă cu cerul şi fieăruia din cele 7 ceruri ii corespunde na din cele 7 arte liberale.

Adeseori el căută să explice câte n cuvant, caşicum „Convivio" ar fi ost un tratat croit pentru o viitoare nciclopedie.

De pildă la cuvântul **„intendendo"** e care Dante il ia din versul său Voi che intendendo il terzo ciel mo**ete"**, scrie un lung capitol asupra inerilor sau a inteligenţei.

Dante in filozofie nu e original. Maeştrii lui preferiţi sunt **Aristot** şi **f. Toma,** ale căror teorii le reproduce chiar şi in Divina Comedie. El re insă o mare admiraţie pentru Platon şi Sf. Bonaventura.

In lucrarea sa **„De Monarhia"** crisă in latineşte in 1311, Dante şi-a nfăţişat ideile sale politice sub o formă foarte precisă şi riguroasă.

E un tratat intocmit in onoarea mpăratului Henric VII, pe care maele poet l-a aşteptat zadarnic să uească micile state italiene şi să le mpace.

In cartea intâia, Dante dovedeşte ă monarhia universală este necesară, a să aducă pacea in lume, căci fără e pace omenirea nu-şi poate atinge copul.

Spre a inlătura toate certurile şi neţelegerile, este nevoie de un suveran judecător, care să fie la adăpost de orice lăcomie şi de orice parţialitate prin atotputernicia sa.

In cartea a doua, el demonstrează cu mersul istoriei, cu cuvintele şi faptele lui Crist, că poporul roman a fost ales de D-zeu, ca să reprezinte această monarhie.

A treia carte, care e cea mai insemnată, tratează despre raporturile către puterea spirituală si cea temporală. El caută să dovedească că imperiul nu atârnă de papilitate şi că relevă direct din D-zeu.

Reluând argumentele istorice, scolastice, contrare doctrinei sale, el arată că de şi **luna** (simbolul imperiului) işi primeşte lumina dela soare (simbolul papalităţii) a fost totuş creată de D-zeu şi că Biserica nu poate să-i dea o putere pe care n'o are; căci regatul său nu este din această lumea.

Afară de aceasta, ea nu se poate ocupa cu strângerea bunurilor temporale, ci a celor spirituale.

Autoritatea impăratului şi a papii sunt destinate să se complecteze. Cea dintâiu asigură fericirea pământească prin exerciţiul virtuţilor umane; cealaltă, fericirea veşnică, la care conduce revelaţia, prin exerciţiul virtuţilor teologice.

Deşi puterea imperială derivă direct din D-zeu, impăratul este supus într'o oarecare măsură papii, căci fericirea temporală formează o treaptă inferioară a fericirii veşnice. Impăratul trebue să aibă dar către pontif veneraţia unui fiu către tatăl său şi să se lase luminat de el prin razele luminii cereşti.

Cu un cuvânt, Dante se apropie de Arnold de Brescia, care cerea ca biserica să trăiască in sărăcia evangelică şi să dea statului sau comunei toate bunurile pământeşti.

In **„Comedia"** Dante se declară şi cu mai multă forţă contra unirii bisericii şi a monarhiei.

Inainte de 1305, Dante a compus, „De Vulgari Eloquio“ în care vorbeşte despre limba populară şi dialectele din ţara sa.

El tratează mai întâiu origina limbagiului, şi se întreabă pentru ce a fost dat numai omului şi nu îngerilor şi animalelor.

El deosebeşte 3 familii de limbi în Europa :

1) Familia idiomelor romane, împărţită în limba d'oil (franceza de nord) limba d'oc (franceză de sud) şi limba si (italiana).

Aceste idiome nu se vorbesc însă la fel, chiar de către oamenii cari stau la câţiva chilometri unii de alţii.

In faţa acestor idiome, spre a se putea înţelege savanţii între ei, au inventat o limbă comună, latina, din care el face astfel — pe nedrept de sigur — o creaţiune artificială.

El dă limbii italiene locul de frunte, pentrucă se apropie de latină şi a fost înfrumuseţată de poeţi lirici desăvârşiţi.

Dante observă că Italia are o sumedenie de dialecte, între cari se pot deosebi 14, împărţite în 2 mari grupe prin munţii Apenini. După ce le observă în parte, le părăseşte, spre a reţine numai limba populară ilustră, ale cărei urme le întâlneşte pe buzele „curtizanilor“ cari îndepărtându-se de vorbirea particulară a provinciei lor adoptă acelaş mod de exprimare; totuş el nu-şi dă seama de înrudirea dintre această limbă literară şi cea toscană, pe care el însuş o vorbeşte, şi vede în dialecte o corupţie a acestei limbi ilustre.

In privinţa limbii literare, Dante crede că nu se poate întrebuinţa decât în tragedie, elegie şi comedie ; aci fiind vorba de diferitele trepte de nobleţă, iar nu de genurile literare, aşa cum se înţelegeau în antichitate.

Tragedia cuprinde însă şi cântecul, căruia el îi consacră restul cărţii a doua.

Dante face observaţii foarte amănunţite asupra particularităţilor stilului şi a metricei proprii cântecului, constituind astfel o artă poetică, dublată de o istorie formală a cântecului italian şi provenţal.

Acest tratat a rămas însă neisprăvit. Se poate spune că în „De vulgari Eloquio“ (Vorbirea populară), pe care Dante o compară mai nainte cu pâinea de orz (iar pe cea latină cu pâinea de grâu), poetul arată iubirea către limba maternă, şi una din formele patriotismului său.

GRIG. T.

Cugetări

Creerii cei mai bine dotaţi ai unui om nu-i vor servi la nimic, dacă el nu va avea un corp îndestul de sănătos.

*

Educaţia este pregătirea pentru vieaţa completă.

Spencer

Adevărata educaţiune cultivă deopotrivă corpul şi mintea, aşa ca unul să nu fie mai slab decât cealaltă, ci egali, întocmai ca doi cai înhămaţi laolaltă.

Platon

Arătaţi totdeauna copilului că vă stăpâniţi: nimic nu-l va face să vadă mai bine decât răbdarea voastră.

Rollin

Un suflet împins prin frică devine totdeauna şi mai slab.

Rollin

Trebue să ştie copilul că-i ierţi mai de grabă 20 de greşeli decât o simplă ascundere a adevărului.

Rollin

DIN CARNETUL MEU

Reiau, după o serie lungă de ani, contactul cu presa didactică, al cărei rol în România nouă, mărită şi întregită e foarte mare, chiar imens de mare. Sunt 16—17 ani, de când după minunata revistă „Învăţământul primar", care a făcut epocă în învăţământ şi a fost tribuna la care s'au desbătut, afirmat şi lăţit în cuprinsul vechei Românii, pe lângă principiile şcoalei pedagogice herbartiane şi toate curentele noi pedagogice, ce agitau dăscălimea, — a încetat şi cealaltă fiică a ei „Şcoala Română". Pot zice că de atunci, cu toate sforţările depuse, reviste didactice în adevăratul înţeles al cuvântului, n'au mai apărut. Azi un curent nou se afirmă. Apar noi reviste, iar dăscălimea pare-se scuturată de ariile unei activităţi extra-şcolare, care ajunsese să o sufoce, îşi reia munca pe ogorul didactic. Sunt semne bune; semne cari ne fac să credem că de astădată îşi va fi înţeles cu adevărat rolul.

Fericit că pot prin modestele-mi puteri să contribui la îndeplinirea scopului ce revista Şcoala Română şi-a tras, mulţumesc comitetului de redacţie că mi-a dat acest prilej.

Sub rubrica de mai sus, vor apare rând pe rând, observaţii, atât personale, cât şi din cele trase din experienţa altora, observaţii, pe cari le dau la iveală, fără altă pretenţie decât aceea de a stârni reflecţia, a înboldi, a îndemnă şi a călăuzi pe ici pe colo paşii elementelor tinere, care oricât de pregătite s'ar crede că ies din şcolile normale, numai la şcoala muncii, a practicii de toate zilele, se formează şi perfecţionează.

Dacă, pe alocuri, observaţiile noastre vor reflectă unele stări de lucruri reale, declarăm dela început că intenţia noastră este din cele mai curate: aceea de a corijă la unii şi a preveni pe alţii de a căde în aceleaşi greşeli.

Observaţiile noastre vor urmă în ordinea înserării în Carnetul meu. *Poate mai târziu să le sistemizăm şi să le dăm într'o ordine logică. In orice caz credem că ele vor fi de folos dăscălimii primare, către care se adresează această nouă rubrica a revistei, rubrică ce a apărut vreme îndelungată în revista „Învăţământul primar". Incepem seria lor, cu „problemele".*

Unul din neajunsurile predărei aritmeticei e alegerea problemelor. S'ar părea paradoxală această afirmaţie şi cu toate acestea e aşă. Majoritatea aritmeticilor de curs ginar cuprind probleme cari nu se raportează la viaţa practică. Pare-se că sunt luate la întâmplare. Ori scopul şcoalei primare e acela de a pregăti pe copil pentru viaţă. Ce fel de pregătire pentru viaţă e aceea, când propui copiilor probleme, în cari intră relaţiuni de date şi socoteli pe cari el nu le întâlneşte în viaţa de toate zilele, de cari el nu se izbeşte la fiecare pas?

Şi exemplele sunt abundente. Diferenţa de preţuri între piaţă şi preţurile arătate în problemele din cărţi e enormă. Nu odată am atras atenţia dăscălimii în această privinţă. Dar problemele păcătuesc prin datele lor, extraordinar de mari, şi cari nu se potrivesc cu cele pe cari le au copiii sub ochi. Copiii nu văd şi nu iau parte la transactiuni în care e vorba de mii de hl. ori kg. sau măsurători de km. întregi. Sub observaţia lui zilnică cad numere şi cantităţi mici. Fiecare copil a avut ocazia să cumpere, fiind trimes de

părinți, nu mii de l. ori kg., ci ¼, ½ ori maximum un kg. de zahăr, făină, cafea, etc. Numai în comerțul mare, în transacțiile engros, *se văd datele problemelor ce întâlnește el în cărți.*

De aci rezultă că, cel puțin la primele lecții, când e vorba de scoaterea unei reguli, *de predarea unei lecții noi, să ne folosim numai de probleme ușoare, cu date reale, de cari copilul are nevoie, fiindcă zilnic se lovește de ele. Aceste probleme mai au și avantajul că pot fi de folos real calculului oral, calcul atât de important pentru desvoltarea inteligenței, dar atât de neglijat, de ce n'am spune adevărul pe față! Către sfârșitul seriei de lecții, și numai ca aplicațiuni și ca întărire a mecanismului operațiilor, să se dea probleme cu numere și date mari, mai depărtate de cercul de activitate în care se învârtește elevul.*

Iar ca consecință a celor de mai sus să se înlăture sau, dacă nu, să se evite problemele aiureale, problemele cu numere și date care nu corespund realității, care nu reflectează mediul în care trăește copilul.

Vom continuă în numărul viitor observațiile noastre asupra problemelor și în deosebi asupra celor de împărțire.

12 Martie 1922.

V. NICULESCU
Revizor școlar al Capitalei

In chestia recrutării institutorilor

— Răspuns —

Dela început declar că sunt contra polemicelor pătimașe, făcute cu intențiunea de a denigra valoarea individului, și cari sfârșesc prin a sădi vrajba și ura între membrii aceluias corp.

Desigur că la insulte nu vom răspunde printr'o strângere de mână de felicitare, fiindcă asta ar însemnu a le aproba; vom căuta dar să răspundem în mod demn, păstrând cea mai senină obiectivitate.

D. V. Păunescu, autorul articolului: „In chestia recrutării institutorilor" este adânc supărat de două lucruri:

„Că ministerul instrucțiunii, prin organele sale de control, și-a permis să consemne în procesele-verbale de inspecție și prin rapoarte, că absolvenții școalei de institutori „fiind desăvârșit preparați", muncesc cu toată râvna și mulțumesc pe deplin Ministerul prin rezultatele dobândite".

Din moment ce ministerul o afirmă — după ce s'a convins în realitate de acest lucru — însemnează că așa trebue să fie, și pe noi nu ne poate decât bucura, când altcineva —nu noi — o spune.

Confratele nostru, nemulțumit de această afirmare oficială, nu pierde ocazia de a-și manifesta ce are pe inimă și dintr'o singură lovitură de maestru, sarjează și Ministerul și pe noi — absolvenții școalei de institutori.

N'am să mă fac apărătorul Ministerului în chestiuni pe cari îl privesc direct; el are destule mijloace pentru a-și apăra autoritatea și prestigiul său.

Pe mine mă privește mai mult chestiunea a 2-a și aci țin cu tot dinadinsul să răspund confratelui

meu. Vi s'a întâmplat poate pe la țară, să vedeți draci de copii sgândărind cu bățul prin gard câinii din curtile oamenilor, provocând într'adins zarva, fiindcă ei sunt scandalizați de liniștea câinilor și doresc tămbălău, muzică și spectacol gratis. Desigur, neavând altceva mai bun de făcut, se apucă de pozne, ca să strice liniștea bietelor animale. Sau: vi s'a întâmplat să primiți pe cineva în casă din toată inima, să-l tratați cu toată omenia, făcându-i parte cu dărnicie din ce brumă aveți în casă, ca apoi după ce iese dela voi să vă arunce cuvintele cele mai ofensatoare și expresiunile cele mai puțin civilizate. Acest lucru îl face și d. Păunescu, autorul articolului. Nu i-am făcut niciunul nimic, l-am primit cu brațele deschise, când a venit în mijlocul nostru și nimănuia nu i-a trecut prin minte să-l jignească cu cel mai mic lucru. Azi își suflecă mânecile, se repede și scrie: „*Speța aceasia de institutori însă e în scădere și în tot cazul glasul ei sună din ce în ce în pustiu*“. Ați înțeles?

Speța aceasta de institutori, pe care autoritatea școlară o găsește de votată meseriei și ale cărei rezultate îmbucurătoare sunt — după rapoartele oficiale — atât de elocvente, „*speța aceasta va suna din ce în ce în pustiu*“.

Cu alte cuvinte, noi absolvenții școalei de institutori, cari ne-am făcut din școală un altar, noi cari ne-am permis să susținem necesitatea acelei instituțiuni, noi cari am cerut — în baza studiilor — unele drepturi, — pe când colegii noștri de la sate le aveau date cu amândouă mâinile; noi acestia, cari am fost puțini în marea massă a dăscălimii, însă ne-am făcut datoria până la capăt, suntem văzuți cu ochi de cumătră de pres. asoc. învățătorilor, care mai departe cântă pe aceeaș strună sbârnâitoare: „*Valul democrației și al dreptății nu se va opri, ori sparge de cioturile trecutului*“.

Dar cine se pune în drumul democrației, onorate confrate? Dar noi ce Dumnezeu suntem, decât tot niște trudiți democrați, căci doar n'avem nici blazonul aristocratic și nici nu suntem niscaiva capitaliști, că slavă Domnului abia ne ajunge gologanul dela o zi la alta. Și apoi unde vezi cioturi care stăvilesc dreptatea? Care dreptate? Unde e dreptatea, de partea cui este și cine o împiedică? Să mă ierte Dumnezeu, dar dv. vedeți lucruri cari nu există. Și pentru motivde că: „glasul acestei spețe de institutori sună din ce în ce în pustiu“ și pentrucă sunt „niște cioturi“ care împiedică democrația și libertatea, d. președinte cere ca pe viitor denumirea de *institutor* să dispară, toți să se numească *învățători*. Dacă tot lanțul dăscălimii, de jos și până la Universitate primește să adopte această nouă etichetă, desigur și noi suntem de acord; dar ca să fim numai noi privați de drepturile câștigate, pentru a face pe placul amicului nostru, regretăm că nu putem satisface această dorință.

Căci dacă aș propune profesorilor secundari să se numească, de hatârul meu, în viitor „institutori“ nu știu cum ar judecă această părere a mea, desigur că ar avè dreptul să fie ironici cu mine. Și ar avea dreptate. Ei au un plus de ani mai mult decât noi pe băncile școalei, după cum și noi avem 4 ani de școală mai mult decât absolventul sc. normale de învățători și nu pot șterge cu cerneală — de dragul ciuva — peste diploma de institutori și să scriu deasupra: „*diplomă de învățător*“. Adică, dacă nu putem ași mai de-

parte pe scara învățământului, desigur mai convenabil ar fi pentru d. președinte să scoborîm. Ce-are să zică băcanul, spre exemplu, dacă aș intră într'o zi în prăvălia lui și aș lua eticheta cafelii veritabile „Moka" și aș lipi peste ea altă etichetă: *„cafea surogat"?* N'are să zică că-mi bat joc de el și că-i depreciez valoarea?

Să dăm Cezarului, ce este al Cesarului.

C. DUMITRESCU-OLT
institutor șc. N. 15 băeți Buc.

Educația fizică și spiritul social

Ființa omenească nu este într'adevăr o personalitate decât numai în plin mediu social. Se vorbește prea mult de *eu* și nu destul de *noi*. Și educațiunea intelectuală, în general, trebuind să se ocupe de a lămuri ideea sub forma ei neapărat individuală, tinde a desvoltă, cel puțin în clasele cultivate, un fel de egoism superior, sau pentru a spune mai bine, de izolare și de independență reciprocă, care este prima condițiune a libertății gândirii.

Aceste tendințe legitime, care nu trebue să fie exclusivă, educațiunea fizică îi aduce un temperament, un corectiv indispensabil. Ea amintește copilului, tânărului, că el nu este singur în lume, că el, singur, nu poate nimic, că adevărata acțiune omenească este acțiunea colectivă, că, dacă voința fiecăruia este condițiunea *sine qua non* a voinței tuturor, aceasta este singura care permite de a atinge marile rezultate.

Meritul particular al exercițiilor și al jocurilor este de a supoza, de a pretinde cooperațiunea. Ele materializează oarecum solidaritatea, această mare lege a lucrurilor omenești. Ele ne fac sensibili în exemple peste măsură de mici, dar cu atât mai proprii de a frapa imaginația noastră și de a ne deveni familiară, imposibilitatea de a nu face nimic, de a nu valora nimic, de a nu fi nimic pentru el singur și prin el singur. *Voința*, iată fondul psihologic, și al sportului și al jocului, și al muncii, și al întregii sforțări fizice. Adăugăm: *voința disciplinată, voința coordonată celei a altuia și subordonată voinței tuturor EXPRIMATA PRINTR'O LEGE.* Într'adevăr, ceeace se va numi aici regula jocului, este ceeace în ordinea socială se va numi lege. Școala voinței este, deci, prin creștere, școala disciplinii, și, adevărata disciplină, cea care nu se impune din afară, ci din năuntru, cea care se stabilește prin respectul de ordine, nu prin frica de lovituri, sau de jandarmi.

Jocul gimnastic, în fond, este societatea în mic, și, în acest microcosm, în această lume în miniatură copilul va învăța, jucându-se, toceeace omul va avea nevoe să știe să facă, cu prețul, câteodată, a celor mai mari sacrificii.

A triumfă împotriva nerăbdării sale, sau a fricii sale, a oboselii, sau a neîndemânării sale, a nehotărîrii, sau a capriciului, sau a distrării sale, acesta este pentru individ primul folos al educațiunii fizice: al doilea folos, care nu este mai mic decât cel dintâi, este de a triumfa, în mod crescând, împotriva voinții sale însăși, a fortei sale, a abilității și a iscusinție sale, a avântului său personal, pentru a le supune unei reguli comune, pentru a subordona plăcerea sa, sau interesul său propriu, unui interes superior, pentru a fi de partea nu a legii celei mai tari, ci a *legii ordinei*.

S'ar putea spune atâta, măcar că ea este într'un mai mic grad, de coordinaţiunea exerciţiilor în orice atelier de muncă manuală, în orice curs de gimnastică, bine condus, şi în general, în orice organizare de acţiune comună, în vederea educaţiunii fizice.

Ceeace ne este îngăduit de a spune fără, emfază şi fără iperbolă, este că: *Poporul, care va avea cea mai bună educaţiune fizică, este sigur că va avea mâine, dacă nu astăzi, nu numai CEI MAI BUNI SOLDAŢI DIN LUME, dar va avea*, ceeace nu importă mai puţin, şi CEI MAI BUNI CETAŢENI.

după *F. Buisson*
(din „Revue pedagogique", 1899).
trad. de *I. Mihăilescu*
Institutor în Bucureşti

Banca Invăţătorilor din Cluj

Învăţătorii ardeleni din părţile Clujului au transformat societatea de credit şi economii „Zorile" din Mărtău într'o nouă instituţie: *Banca învăţătorilor*, societate anonimă cu sediul în Cluj.

Acest mare aşezământ are menirea să desvolte spiritul de solidaritate economică şi profesională între învăţători, spiritul de economie, să procure o tipografie proprie pentru editarea revistei *Învăţătorul*, a manualelor scrise de învăţători, a tipăriturilor necesare şcoalelor, precum şi *editarea unei bune gazete poporale*.

Mai departe, noua societate va ajuta să înfiinţeze o librărie şi o papetărie în Cluj, cu sucursale în capitalele de judeţe, prin care să aprovizioneze şcoalele cu cărţi şi cu rechizite.

Să organizeze ajutorarea reciprocă a învăţătorilor şi acţionarilor săi pentru cazurile de boală lungă şi de moarte.

Să organizeze pavilioane în localităţile balneare şi climaterice pentru învăţătorii suferinzi.

Să ajute instituţiile întreţinute de asociaţia învăţătorilor transilvăneni, bănăţeni şi ungureni şi în special cele întreţinute din fondul „Gh. Lazăr", etc.

Pentru realizarea acestor multiple scopuri, se statorniceşte ca primă emisiune de capital un milion de lei, în acţiuni de câte 250 lei una, urmând ca treptat treptat să se sporească fondul la 5 milioane de lei.

Nu putem decât felicita pe colegii învăţători ardeleni de o asemenea utilă dar spinoasă întreprindere, cu toate numeroasele scopuri pe cari îşi propun să le realizeze.

Remarcăm în acelaş timp din articolul de fond, privitor la „Banca învăţătorilor", semnat de domnul *A. Popa* [1]) că prin acest aşezământ, *învăţătorii ardeleni doresc să se întărească în aşa fel, ca la un timp dat să-şi poată impune punctul lor de vedere în anumite chestiuni scolare şi profesionale, şi ca să devină în mod treptat independenţi sub raportul material.*

Salutând înfăptuirea noului aşezământ economico-cultural al colegilor ardeleni, îi urăm totdeodată izbândă desăvârşită, pentru ridicarea şcoalei şi a învăţătorilor.

Negreşit că este déstul de mare răspunderea conducătorilor unei asemenea instituţii şi numai prin devotament, cinste şi muncă necurmată, această grea întreprindere va putea fi dusă la bun sfârşit. *T.*

1) Revista „Invăţătorul" din Cluj.

Situația Pensionarilor

S'a zis de atâtea ori că Românul se naște bursier, trăește funcționar și moare pensionar. Faptul este adevărat în mare parte și cauza sau mai bine zis cauzele acestei stări de lucruri nu voim să le spunem aci. Voim să vorbim numai de soarta ce-l așteaptă pe bietul pensionar, care după o activitate de 35 ani pusă în serviciul statului, județului sau comunei, e nevoit pe aceste timpuri de scumpete extraordinară, să-și târâe existența de azi pe mâine cu o pensie, care poate că înainte de războiu îi era mai mult sau mai puțin suficientă, dar care astăzi reprezintă a 20-a parte din pensia de acum 6 ani. Este el vinovat întru ceva că s'a scumpit viața? Trebue oare să trăiască puținele zile ce mai are de trăit, în mizerie, umilit, îmbrăcat ca vaidelume și aproape flămând, după ce mai mult de un sfert de veac și-a făcut datorința de funcționar?

Da, se pune înainte chestiunea bugetară. Statul, în momentul de de față, o spune că nu dispune de fonduri suficiente, cari să-i permită a spori persionarilor pensia în proporție cu scumpetea exagerată, care domnește pretutindeni. Argumentul pare a fi concludent la prima analiză, dar dacă ne gândim mai bine și aruncăm o privire cât de sumară asupra atâtor creațiuni bugetare, cari în cea mai mare parte corespund unor cerințe de partid și nici de cum unor necesități reale de stat, când misiile, comisiile, sinecurile s'au înmulțit nu de mult într'un chip uimitor, argumentul acela își pierde din seriozitatea aparentă.

Dacă alimentele s'au scumpit de 10 ori până la de 20 ori, locuințele de 30 ori ca mai nainte, cum poate bietul pensionar să trăiască numai cu pensia din timpurile cele bune?

Oare e considerat el ca o lămâe pe care după ce ai stors-o de zeamă poți s'o arunci? Se știe că odată slujbas, cetățeanului i se oprește 10 la sută pentru pensie; dar din 100 de funcționari, câți au norocul să iasă la pensie după 20—35 ani? Mulți se retrag ori mor, ori sunt îndepărtați din slujbă înainte de a fi împlinit 15 ani de slujbă. Ce se face cu acei 10 la sută reținuți pentru pensie, dar pe cari mulțimea aceia de funcționari retrași înainte de 15 ani, nu-i mai capătă înapoi? Dar din cei cari au avut fericirea să iasă la pensie cu leafa întreagă 10 ani? mulți n'apucă să ia pensia 2—3 ani și... adio!

Nu e drept ca aceste economii rezultate din rețineri pentru pensie să servească la sporirea pensiilor actuale?

Sporul de scumpete actual este mic față cu scumpetea mereu crescândă și noi propunem ca acest spor să se modifice în așa fel încât să egaleze pensia întreită, căpătată înainte de 1918. Astfel, pensionarul care ar fi ieșit la pensie înainte de 1918 cu 300 de lei, să aibă azi ca primi 300×4=1200 lei în mână.

Mai propunem ca pensionarilor validi să li se poată acordă vremelnic slujbe, cari să le permită a duce un traiu mai omenesc, fără a li se tăia pensia sporită.

Credem că statul e dator să se ocupe de soarta pensionarilor nu numai din punct de vedere umanitar, dar și dintr'un punct de înaltă prevedere socială și națională, căci dreptul la o viață omenească este tot așă de sfânt și binefăcător pentru orice funcționar, ca și pentru orice ramură de activitate independentă de stat.

M. MIHAILESCU

Excursiunile şcolare

Ministerul instrucţiunii a trimis şcoalelor normale şi liceelor o amănunţită circulară asupra importantei chestiuni a excursiunilor şcolare şi în special a celei mai bune organizări a unui asemenea mijloc de instrucţiune.

Din această circulară, care în mare parte priveşte şi învăţământul primar, extragem următoarele:

„*Excursiunile şcolare constituesc unul din mijloacele cele mai importante de educaţie şi instrucţiune, şi cu multă părere de rău Ministerul a constatat că ele sunt cu totul neglijate în ţara noastră. Majoritatea corpului didactic le priveşte cu indiferenţă şi cu scepticism, şi chiar acolo unde se fac, din iniţiativa unor profesori inimoşi, ele sunt greşit înţelese şi lipsite de un plan sistematic. Cele mai de multe ori se reduc la simple plimbări, conduse de maestrul de gimnastică sau de profesorul de ştiinţe naturale, fără însă ca restul profesorilor să dea vreun concurs.*

„*Un gen de excursiuni tinde însă să cucerească atenţia publicului şi simpatia multor profesori. Sunt excursiunile mari, făcute în ţări streine: Grecia, Italia, Franţa etc., pentru cari se strâng fonduri importante în cursul anului, punând în mişcare şi la contribuţie tot aparatul pedagogic şi social din jurul şcoalei. Câteva din aceste excursiuni au ajuns chiar să se realizeze în condiţiuni fericite, dar folosul lor real, nu este însă în proporţie cu energia şi fondurile cheltuite. Este deci timpul, să se procedeze la o sistematizare şi organizare mai serioasă a excursiunilor.*

„*Scopul excursiunilor şcolare e multiplu. Astfel:*

a) *Se urmăreşte mărirea capitalului cunoştinţelor elevilor sau întărirea lui prin cea mai bună metodă: punerea şcolarului în contact direct cu lucrurile.*

b) *Se utilizează timpul liber al tineretului într'un mod sănătos, frumos şi moral.*

c) *Se desvoltă vigoarea fizică, iniţiativa, spiritul practic, camaraderia.*

d) *Se cunosc diferite regiuni, bogăţiile şi frumuseţile lor.*

Pentru buna reuşită a excursiunilor, trebue însă ţinut sumă de următoarele norme, mai întâiu teoretice şi apoi practice:

1) *Excursiunile formează în activitatea şcolară o lucrare obligatorie, atât pentru elevi cât şi pentru toţi profesorii, căci pe de o parte ar fi nedrept a impune unora din profesori o obligaţie în plus faţă de ceilalţi, iar pe de alta, pentrucă prezenţa oricărui profesor e utilă în timpul excursiunilor.*

Astfel profesorul de geografie va da mereu lămuriri asupra aspectelor şi fenomenelor geografice, cel de ştiinţe naturale va explica formaţiunile geologice, cel de fizico-chimice va cerceta instalaţiile industriale, minele, etc., cel de istorie localităţile şi monumentele istorice, cel de limba română va da îndrumări pentru sistematizarea observaţiunilor şi pentru redactarea dărilor de seamă şi a descrierii lor văzute. Alături de aceştia, maestrul de desemn va combina schiţe de pe natură şi va stimula pe elevi să-şi facă fiecare un album personal; maestrul de muzică va conduce cântările în timpul marşurilor sau în orele libere, iar cel de gimnastică va orga-

niza partea sportivă și distractivă (jocuri, etc.) a excursiunilor.

In afară de această activitate specială, toți profesorii în general, sunt de folos într'o excursie, pentru ca, prin contactul mai intim pe care-l au cu elevii și într'un mediu mai propice, să poată influența, prin conversațiuni mai libere și mai lipsite de formalismul și de obligațiunile de clasă, asupra educațiunii generale a elevilor.

2. Excursiunile obligatorii vor fi excursiuni de câte o zi făcute în localități apropiate de orașul în care e școala. Ele vor fi făcute pe clase și conduse, pe cât posibil, de câte trei profesori sau maeștri, printre cari dirigintele clasei, aleși dintre cei cu specialități variate și în raport cu interesul special al localității unde se face excursia.

3. In cursul anului școlar, excursiunile se vor face numai Duminica și sărbătoarea. In vacanța de Paști, precum și după încheerea cursurilor, ele se vor putea face, bine înțeles, în orice zi. Se va face un număr obligatoriu de excursiuni — minimum trei — cu fiecare clasă, sau dacă clasele sunt puțin numeroase, cu un grup de clase. In nici un caz numărul elevilor dintr'un grup nu va trece peste 100.

Excursiuni mai mari decât o zi se vor face în măsura posibilului, anunțându-se prealabil ministerul, pentru aprobarea planului și facilitarea mijloacelor de transport și de găzduire. Ele au de scop cunoașterea unei regiuni mai interesante a țării. Se vor evita însă itinerariile prea lungi, cari aduc oboseală cheltuială prea mare și folos prea mic. Se vor prefera regiuni circumscrise în cari se vor putea face observații și studii mai complete și mai sistematizate.

5. Excursiuni peste hotare se admit numai cu aprobarea specială a Ministerului și în condițiuni cu totul exemplare, de reușită și de organizație. Țara noastră este astăzi destul de mare, variată și interesantă în aspecte, pentru a fi vrednică de vizitat. Este chiar o datorie națională și culturală să ne cunoaștem în primul rând propria noastră țară. Numai cu absolvenții liceului sau cu elevii ultimei clase se pot admite excursiuni în streinătate, sub forma unei organizări patronate de Comitetul școalei.

6. Amănunte technice cu privire la aranjarea unei excursiuni se dau pe larg în partea a doua a acestei circulări. Pretutindeni se va recolta și — pe cât posibil — se va colecționa material; se vor lua schițe, se vor face ulterior descrieri de către elevi, din cari cea mai bună pentru fiecare excursiune în parte se va publica în Anuarul Școalei, pentru tipărirea căruia fiecare comitet școlar trebue să aloce fondurile necesare.

7. Ministerul va controla de aproape pe această activitate, cerând rapoarte și dând îndrumările și concursul necesar, după împrejurări. In acest scop intenționează a publica—prin Casa Școalelor — câteva ghiduri pentru anumite localități, cari se potrivesc în special pentru excursiuni școlare. Pentru profesorii și maeștri cari vor da o deosebită atențiune acestor manifestări, în afară de recunoștința adâncă a tinerelor generații, cari vor profita de pe urma acestei opere, ministerul va ține în seamă și va nota în statul personal favorabil, ca o dovadă de deosebită râvnă în îndeplinirea sarcinii de educator.

8. Deasemeni, Ministerul face un apel către toți directorii și directoarele de școale publice și private, cari au internate, să comunice urgent

care este numărul de paturi pe care-l pot pune la dispoziția excursioniștilor eventuali, în vacanțele de Paști, și în cele mari. Asemenea roagă a înlesni prepararea hranei, în comptul excursioniștilor.

In ce privește organizarea tehnică a excursiunilor, cei interesați vor găsi lămuririle necesare în Buletinul Oficial.

Propuneri pentru schimbarea calendarului

In „**revue scientifique**" din **Maiu** 1921 găsim un interesant proect de calendar lunar fix, datorit d-lui René Baire, profesor la facultatea de științe din Dijon.

Fie că va fi sau nu însușit de Statul francez, și prin imitație de alte state, fie că acest proect va fi luat în considerație și de alte universități, spre a i se da apoi o formă definitivă, pentru noi el rămâne un document al vremii noastre, în care am văzut atâtea și atâtea schimbări radicale în materie de știință, de literatură, de industrie, etc.

In ce constă acest proect de calendar, se poate spune în câteva cuvinte, deși autorul este nevoit să facă o lungă expunere, însoțită de lungi motivări ale propunerilor sale.

In primul rând se reduce săptămâna la 6 zile, începând cu dumineca și sfârșind cu vinerea și lăsând sâmbăta numai odată pe lună, în lunile de 31 zile, după următoarea schemă a așa zisului „**calendar lunar fix**":

Dumineca	1	7	13	19	25
Luni	2	8	14	20	26
Marți	3	9	15	21	27
Miercuri	4	10	16	22	28
Joi	5	11	17	23	29
Vineri	6	12	18	24	30
Sâmbătă	—	—	—	—	31

Duminica ar rămânea ca și azi zi de sărbătoare; luna, marția, mercuria, joia și vinerea, zile lucrătoare. Cât pentru sâmbătă, care ar reveni pe viitor de 5—6 ori pe an, fiecare națiune ar face din ea — după plac — o zi de sărbătoare în parte sau în total.

Dacă s'ar lăsa săptămânal o zi în intregime de sărbătoare, atunci numărul zilelor lucrătoare ar fi în mod riguros de 25 pe lună sau de 300 pe an, deci cu o reducțiune de 1% cel mult din durata totală a lucrului, reducție în mod învederat neînsemnată; inferioară în orice caz aceleia care rezultă din legile moderne asupra zilei de 8 ore, a săptămânii engleze, etc.

Ni se arată totdeodată că acest proiect ar împăca și nevoile religioase, cu toate obiecțiunile la care ar da naștere din partea grupei religiunilor iudeo-creștine.

Prin scurtarea săptămânii la 6 zile, preoții diverselor culte ar avea mijlocul să intre în contact mai frecuent cu credincioșii lor.

După părerea autorului, Crăciunul s'ar serba totdeauna dumineca; iar Paștile la 1 aprilie, care precedează totdeauna o dumineca.

Cât privește celelalte sărbători, el este de părere că s'ar putea admite principiul ca să se serbeze în dumineca ce urmează data lor exactă.

Acelaș principiu s'ar putea aplica tuturor sărbătorilor de ordin național sau local, dacă nu voim să restrângem numărul total al zilelor lucrătoare.

Autorul mai emite opiniunea ca

să se evite zilele de sărbători în afară de dumineci, pentru motivul revenirii mai dese decât în trecut a dumnicilor.

Sâmbăta s'ar putea utiliza în întregime sau în parte ca zi de lucru. Prin admiterea ei ca zi de lucru pe jumătate, se va lungi cu o jumătate zi săptămâna de 6 zile; în schimb s'ar lungi cu o jum. zi şi ziua de sărbătoare.

In ce priveşte lunile anului, autorul modificării calendarului se opreşte tot la 12, dintre cari 7 de 30 zile şi 5 de 31, adică:

Ianuarie 30, februarie 30, martie 31, aprilie 30, maiu 31, iunie 30, iulie 30, august 31, septembrie 30, octombrie 31, noembrie 30, decembrie 31.

In anii bisecţi, iulie ar avea 31 zile.

Ultima zi din lunile de 31 zile ar primi numele de sâmbătă, şi s'ar intercala între vinerea 30-a şi luneа întâia din luna următoare.

Prin această inovaţie, luna februarie n'ar mai cădea în anomalia de a fi prea scurtă faţă de celelalte luni.

Autorul relevează unele neajunsuri la cari ar da naştere o asemenea reformă, cum e de pildă executarea unor contracte, scadenţa unor poliţe, care ar diferi cu o zi faţă de calendarul actual, ceea ce n'ar constitui însă o gravă perturbaţie.

Diferitele grupe şi instituţii sociale (finanţe, şcoale, administraţie, etc.) s'ar obişnui uşor cu introducerea acestei noi reforme, întru cât modificările aduse sunt uşoare şi se pot rezuma la două regule:

Pentru dată suprimarea zilei de 31 ianuarie, introducerea zilelor de 29 şi 30 februarie, suprimarea zilei de 31 iulie, afară de anii bisecţi.

Pentru săptămână se urmează aceeaş normă ca azi afară de sâmbătă, care va cădea la 31.

In special săptămâna va fi mai bine grupată, căci având 6 zile se poate uşor împărţi în 2 părţi egale de 3 zile, sau în 3 părţi egale de 2 zile, ceeace nu există în starea de astăzi.

Ar fi un avantaj însemnat atât în gospodărie cât şi pentru piaţă, târguri, etc.

Dar o asemenea reformă cere concursul oamenilor de bunăvoinţă competenţi, de diferite profesiuni, de diferite confesiuni.

Odată înţeleşi, autorul crede că nu vor avea să regrete noua stare de lucruri. După cum ziua de 24 ore a început să intre în uz într'unele administraţii, tot astfel şi noul calendar fix şi-ar face drumul, deşi încetul cu încetul.

In încheere, d-l **Réné Baire** crede că un asemenea proect, care fixează nu numai calendarul anual, ci şi pe cel lunar, s'ar putea introduce fără nici o tulburare pentru nimeni; ba încă unele profesiuni ar putea să profite de pe urma lui, prin avantagiile de comoditate care ar rezulta din ele.

Negreşit că o asemenea reformă, după părerea noastră, ar trebui cercetată şi discutată nu numai de oamenii de ştiinţă ci şi de persoanele din ceier, care desigur că ar vedea în ea o nouă tulburare adusă datelor sărbătorilor creştineşti.

In tot cazul, dacă reforma va fi îmbrăţişată în apus, nu se poate ca, ea să nu ajungă cu vremea a intra în moravuri şi în răsărit, fie chiar păstrând datele sărbătorilor noastre după calendarul bisericesc, exact în zilele când le-am serbat şi în trecut. Intr'un asemenea caz însă, numărul zilelor de sărbători s'ar mări mult, căci ar fi unele în afară de dumineci şi deci perioada de lucru s'ar micşora simţitor, ceeace ar fi o pagubă din punctul de vedere al economiei sociale.

SPICUITOR

DOCTRINA EVOLUŢIUNII

Joi 16 februarie, d. Al. I. Alexandrescu, subdirector la ordonanţarea ministerului instrucţiunii, a ţinut la sediul soc. institutorilor o instructivă dizertaţiune despre „*doctrina evoluţiunii*".

Interesanta expunere, documentată cu teoriile marilor cugetări şi însoţită de exemple trase din domeniul şt. naturale şi din cel social, a fost nu numai de o importanţă netăgăduită, dar în acelaş timp şi o surpriză foarte plăcută pentru numerosul auditor, care cunoşteă pe conferenţiar ca pe un excelent funcţionar dar nu şi ca pe un ales şi simpatic cuvântător.

Cu toate că d. Alexandrescu şi-a intitulat modest conferinţa sa prelegere, nu e mai puţin adevărat ca ea constitue prin fond şi prin formă mai mult decât o prelegere — o conferinţă de mâna întâia.

Intrând în subiect, conferenţiarul defineşte mai întâiu legea evoluţiunii, ca pe o lege în virtutea căreia corpurile cereşti cu toate manifestările lor sunt într'o stare de transformare veşnică.

I. IDEILE FUNDAMENTALE ALE EVOLUTIUNII SUNT: a) *ideia de transformare;* b) *ideia de cauzalitate.*

Evoluţia se produce în *timp* şi în *spaţiu.*

Ideia de cauzalitate. Nimic nu se poate produce fără cauză; totul se naşte din ceeace a fost mai înainte şi dă naştere la ceeace urmează. Cauzalitatea înlătură din cugetarea omenească ideile de supranatural şi miracol, şi o deprinde să caute explicaţiuni numai pe baza fenomenelor naturale. *Kant* a formulat legea evoluţiunii pentru lumea stelelor; *Lamarck* a descoperit legile evoluţiunii lumii organice, legi cari se aplică tuturor cunoştinţelor omeneşti.

II. DOMENIUL EVOLUTIUNII este: 1) Lumea stelelor; 2) Geologia, 3) Paleontologia, 4) Preistoria, 5) Anatomia comparată, 6) Embriologia, 7) Morfologia, 8) Psihologia comparată. Aceste ştiinţe ne arată că totul derivă dela simplu la compus, dela omogen la eterogen, că fiinţele superioare derivă din cele inferioare, şi cu toate ne duc la o origină comună.

9) *Lumea ideilor.* Orice idee cristalizată în doctrină a trecut prin diferite faze de desvoltare, începând dela cea mai simplă, care este *embrionul ei.*

10) *Evoluţia aplicată la lumea socială.* Civilizaţia e rezultatul acumulării lente a numeroase idei din vremuri depărtate şi a coordonării lor. Caracteristica evoluţiunii este *încetineala.* Schimbările se produc încet, pe nesimţite, şi numai după un mare număr de ani vedem deosebirile. Civilizaţia greacă nu e în totul opera poporului grec. Rădăcinile ei le găsim la Egipteni şi Caldeeni, şi dacă mergem mai departe, afundându-ne în trecut, ne încredinţăm că tot patrimoniul unor civilizaţiuni îşi are rădăcinile în cele dintâi timpuri ale omului primitiv.

III. EVOLUTIE REGRESIVA ŞI EVOLUTIE PROGRESIVA, sunt ambele fete ale evoluţiunii: cea *regresivă* tinde la atrofiarea sau dispariţiunea unor organisme sau a unor instituţiuni, cea *progresivă* tinde, la desvoltarea, la crearea unui nou organism sau a unei instituţiuni noui.

IV. EVOLUTIA IDEII DE EVOLUTIE. Originile ideii de evo-

luție le găsim la Caldeeni și la Egipteni. Rareori idei despre ea au formulat filozofii greci: Anaximandru și mai ales *Heraclit*. „Totul curge, totul merge, — spune Heraclit, — și nimic nu se oprește". Totul e într'o curgere veșnică, într'o mișcare de transformare. Grecii însă n'au putut închegă o doctrină a evoluției. Premergătorii moderni ai evoluției sunt: Büffon, Goethe, Treviranus, Lorenz Ocken, Erasm Darwin, Kant, etc.

GENIALUL LAMARCK (1744-1829) *e creatorul teoriei evoluțiunii*. Legile descoperite de acest renovator al științei vieței, al *biologiei* sunt: a) *legea adaptării la mediu;* b) *legea transmiterii prin ereditate* a caracterelor dobândite de individ prin funcționare obișnuită. Măreața operă a lui Lamarck are titlul de: *Philosopie zoologique* (1809).

Doctrina evoluțiunii a fost înăbușită de Cuvier, un naturalist de geniu, dar om al clericalilor, care apără doctrina biblică a fixității speciilor.

2) DARWIN (1809—1882) e al doilea creator al teoriei evoluțiunii, dar meritul principal e al lui Lamarck. Doctrina specială a lui Darwin este *a luptei pentru traiu și a selecțiunii naturale*.

In lupta pentru traiu învinge cei mai bine înarmați. Unii indivizi au anume calități individuale, superioare semenilor lor, calități cu cari învinge în luptă, și aceste calități sunt transmise prin ereditate urmașilor. Astfel se formează varietăți, chiar specii noui.

Selecțiunea e artificială, când omul, prețuind anume calități ale unor specii sau indivizi, caută să le reproducă prin ereditate. Așa fac cultivatorii de animale, de plante.

Selecțiunea sexuală e imaginată de Darwin spre a complecta lipsurile teoriei sel[illegible]aturale. Teoria e șubredă și e foarte atacată.

Darwinismul social. — Sociologii și economiștii au aplicat darwinismul la Societate, creând teoria darwinismului social, teorie imorală, care aplicată la popoare duce la *supremația popoarelor tari asupra celor slabe*, la doctrina *imperialismului*, reprezentată prin pangermanism, panslavism, panmaghiarism, pananglicanism, panamericanism. Formularea acestei teorii a supremației popoarelor tari asupra celor slabe este expusă de autor cu o îndrăzneală de cugetare neobișnuită și fără nici o menajare pentru nimeni.

D-nul Alexandrescu tratează pe scurt despre *neodarwinism* și *neolamarkism*, despre *teoria mutațiilor bruște* a lui Hugo de Vriés și despre primul ei promotor E. Geoffroy Saint-Hilaire. — teorie pe care o combate, căci este o încercare nereușită de a răsturna doctrina eternă a lui Lamarck. Teoria mutațiunilor, aplicată în lumea socială, ne duce la *revoluțiune*. In adevăr, ceeace sunt mutațiunile bruște pentru lumea organică sunt revoluțiunile pentru lumea socială. In evoluțiune regula este încetineala.

Vorbește despre evoluție după Hegel, Spencer, V. Conta, Bergson, apoi despre atacurile aduse teoriei evoluțiunii de către clericali și despre convertirea clericalilor la evoluționism.

Inmormântarea lui Darwin de către oficialitatea britanică și de către clericalismul anglican în antica mânăstire Westminster, Pantheonul Angliei — alături de Newton, Herschell și de regii Angliei,— face ca această apoteoză, nu atât a unui om ca Darwin—ci unei idei, a ideii eterne a evoluțiunii — să fie

o capitulare solemnă a adversarilor cari l-au atacat şi batjocorit în timpul vieţei sale— şi totodată un triumf al libertăţii cugetării — cea mai mare victorie a spiritului civilizaţiunii moderne.

G. VÂLCEANU

NOTĂ. — Ţinem să menţionăm că această conferinţă e partea introductivă a unei vaste sinteze a Societăţii intitulată: „ORIGINILE ŞI EVOLUŢIA SOCIETĂŢII", pe care d-l Alexandrescu o va tipări la sfârşitul acestui an.

Lucrarea cuprinde: 1) *Originile Societăţii* (familia, proprietatea privată, Statul);

2) *Evoluţia politică:* naşterea vieţei politice, ideia aristocratică, ideia democratică, degenerarea, procesul şi organizarea democraţiei, partidele politice;

3) *Evoluţia economică:* naşterea vieţei economice, comunismul primitiv, şcoalele comuniste, socialiste, economice, conservatoare germane, o explicaţie originală a marxismului, sindicalismul revoluţionar, bolşevismul;

4) *Evoluţia socială*, egalitatea raselor, egalitatea sexelor, feminismul. *Protecţiunea socială.* Copilul natural. Căutarea paternităţii. Protecţiunea minorităţilor.

Asistenţa socială. Pauperismul. Caritatea privată.

Higiena socială. Căsătoria. Prostituţia. Boale sociale. Sifilisul. Tuberculoza.

Educaţia şi instrucţia. Critica sistemelor neraţionale actuale. Educaţia integrală. Noui îndrumări. Tendinţa practică a instrucţiunii. Religia.

Administraţia, justiţia, funcţionarismul. Armata. Războiul. Utopismul wilsonian.

In această lucrare, autorul a întrebuinţat un număr considerabil de izvoare.

Presumptiunea se întâlneste la spiritele mărginite, înguste, niciodată nu se întâlneste la spiritele clare si bine dotate.

Goethe

„Cele trei Serbii şi cele trei Românii"

Conferinţa d-lui Prof. N. Iorga

D-l prof. N. Iorga a ţinut, în sala de conferinţe dela Casa Şcoalelor, în faţa unui numeros public, o conferinţă pe cât de interesantă prin bogăţia expunerii, pe atât de sugestivă prin concluziile trase.

D-l prof. N. Iorga a făcut o minunată expunere a originii şi desvoltării celor trei Serbii şi celor trei Românii cari au avut legături politice şi culturale statornice.

După ce arată că teritoriile care formează Serbia şi România de azi au fost de o deplină unitate naţională prin poporul sârb şi cel român cari le-au locuit din cele mai depărtate timpuri, cu toate cuceririle barbarilor şi ale naţiilor cu caracter de trib, cuceriri cari au fost trecătoare, fiindcă n'au putut înfrânge puterea de viaţă a acestor două popoare, d. profesor a expus întemeierea celei mai vechi Serbii: *Serbia adriatică*, care a corespuns aşezării Românilor în Pind şi întemeierii *târii româneşti adriatice.* D-sa arată că n'a fost vorba numai de o vecinătate ci de o interpenetraţie între cele două popoare şi aceasta s'a continuat şi la formarea celei de a doua Serbii şi celei de a doua Românie, care prima a fost, în părţile croate, supusă Ungurilor şi a doua în ţinuturile transilvănene sub aceeaş dominaţie. Conferenţiarul expune pe larg legăturile politice şi culturale între românii şi sârbii acestor formaţii de stat şi evidenţiază asemănările şi comunitatea lor de interese faţă de statul ungar, care nu s'a făcut din sine, fiindcă nu are noţiunea de stat teritorial, ci pe cea de stat de trib, în slujba papalităţii.

Apoi d. Iorga a arătat formarea

celei de-a treia Serbii, *ortodoxă, răsăriteană*, care a corespuns formării celei de a treia Românii — care se întindea în spre Răsărit.

D-l prof. Iorga, după înfăţişarea acestor trei formaţiuni deosebite de stat ale celor trei Serbii şi celor trei Românii, dar cari aveau între ele legături politice şi culturale puternice, ajunge la concluzia că, neputându-se ca Bucureştii şi Belgradul să stăpânească întreaga ţară, suprimând viaţa celorlalte ţinuturi, şi cum ne aflăm în faţa a două revanşe, cea ungurească şi cea germană, nu se poate act mai înţelept decât că Serbia şi România să formeze frontul unic pentru apărarea intereselor lor comune. In ceeace priveşte diferendele dintre sârbi şi români, cel mai bun lucru este să se lase posibilitatea ca fiecare dintre cele trei Serbii să se înţeleagă cu fiecare dintre cele trei Românii: sârbii de sub fosta dominaţie ungară cu românii bănăteni, iar diplomaţia să o facem între Belgrad şi Bucureşti.

PREMIUL SOC. „PRINCIPELE MIRCEA"

Societatea „Principele Mircea" oferă un premiu de 1000 lei pentru cea mai bună lucrare intitulată: „Sfaturi pentru creşterea şi îngrijirea copiilor", menită să îndrumeze femeile din popor cum să se îngrijească în timpul sarcinei, şi să le povăţuiască cum trebue să-şi îngrijească copiii dela naştere şi până la înţărcat.

Manuscrisele însoţite de un „Moto" se vor adresa în termen de trei luni la sediul Societăţii, str. Aurel Vlaicu, 19, Bucureşti.

INFORMAŢIUNI

Societatea, hotărînd facerea unei escursiuni în Ardeal în timpul vacanţei celei mari, roagă pe colegi să se înscrie din vreme la sediul ei şi să adune şi fonduri prin serbări date în localităţile respective.

Pe coperta revistei „Şcoala Română" se găsesc numele membrilor comisiunilor, formate din sânul societăţii, care se ocupă cu nevoile şcoalei şi ale corpului didactic.

Propunerile şi plângerile adresate societăţii institutorilor vor fi cercetate de comisiunea respectivă şi, dacă vor fi întemeiate, vor fi supuse autorităţii superioare.

Societatea noastră, având în vedere necesităţii modificării în parte a legii Casei de credit a corpului didactic, roagă pe colegi să-i facă propuneri cari ar fi în interesul Casei şi al membrilor ei.

Din pricina lipsei de învăţători şi institutori, s'a dispus ca membrii corpului didactic primar, propuşi pentru scoaterea la pensie pe ziua de 1 Aprilie 1922, cari sunt încă în vigoare şi pot servi încă învăţământului, să fie menţinuţi în învăţământ până la alte dispoziţiuni.

Ministerul instrucţiunii constată că sunt unele comune urbane, care refuză să înscrie în bugetele lor cota 10 la sută din totalul veniturilor pentru întreţinerea şcoalelor primare locale, aşa cum cere art. 76 din legea învăţământului primar şi după ce li s'a dat ordin de Ministerul de Interne.

Pentru a se lua măsuri urgente în vederea formării budgetelor comunelor, a cerut revizoratelor şcolare

să-i arate neîntârziat, dacă în judeţul respectiv se găsesc comune urbane, cari au refuzat să treacă cota de 10 la sută pentru întreţinerea şcoalelor primare locale, ca să intervie la timp, ca sumele cuvenite să fie înscrie din oficiu în budget prin ministerul de interne.

Ministerul instrucţiunii a dispus ca învăţătorii, institutorii şi conducătoarele de grădini de copii să se întrunească în conferinţe generale Vineri 21 şi Sâmbătă 22 Aprilie c. în capitala fiecărui judeţ.

Discuţiunile vor urma conform programului următor:

Vineri, 21 Aprilie, orele 9½—12 Tedeum în biserica catedrală în prezenţa autorităţii comunale şi judeţene.

După cuvântarea de deschidere, vor începe discuţiunile în privinţa cursurilor complimentare, a programelor şi a modului lor de funcţionare în legătură cu nevoile practice regionale şi discuţiuni în privinţa vacanţelor regionale, după ocupaţiunile locuitorilor.

Orele 3—6, continuarea discuţiunilor.

Sâmbătă 22 Aprilie; orele 8—12 a. m.. — Şcoalele de adulţi cu tinerii şi cu adulţii analfabeţi şi cu cei ce n'au terminat şcoala primară.

3—6 p. m. — Chemarea învăţătorului şi obligaţiunile lui, mai ales în timpurile de astăzi.

Membrii corpului didactic, cari vor dori să facă propuneri revizoratului şcolar scrise asupra chestiunilor ce se vor discuta, vor înainta memoriile lor cu cel puţin 5 zile înainte de data începerii conferinţelor.

Revizoratul şcolar va delega din timp pentru fiecare chestiune câte un învăţător sau institutor raportor pentru studierea memoriilor prezentate. Discuţiunile vor începe cu cetirea raportului despre părerile emise prin memorii.

Învăţătorii, institutorii şi conducătoarele de grădini de copii vor fi împărţiţi în secţiuni de câte 60. Fiecare secţiune va cuprinde în proporţiuni, pe cât posibil egale, învăţători de toate gradele: suplinitori, provizori, definitivi, înaintaţi pe loc, etc.

Membrii corpului didactic din Capitală vor ţine conferinţele deosebit de învăţătorii din judeţul Ilfov.

Dacă într'un judeţ vor participa cel puţin 15 conducătoare, se va forma cu acestea o secţiune deosebită.

Învăţătorii, etc. cari doresc să ia parte la conferinţele din alte judeţe vor înştiinţa din timp revizoratul şcolar de aceasta, adresând în acelaş timp cerere de admitere revizoratului şcolar la cari voesc să asiste. Dânşii vor prezenta revizoratelor lor certificate de asistare în alt judeţ şi pe baza acestora vor obţine motivarea absenţelor.

Participarea la conferinţe e obligatorie. Absentarea nemotivată atrage după sine reţinerea corespunzătoare a lefii.

S'a dat ordin Direcţiunilor şcoalelor normale din localitate să găzduiască în internatele lor pe învăţătorii şi învăţătoarele cari nu găsesc locuinţă în oraş şi, dacă e posibil să le pregătească şi mâncarea, în schimbul plăţii.

Ministerul a numit trei comisiuni pentru studierea reorganizării şi unificării învăţ. primar, normal, secundar şi superior.

Anul XVII, No. 14-17 1 Maiu—15 Iunie 1922

ŞCOALA ROMÂNĂ

†

Alexandru C. Grăpeanu

(1868—1922)

Incă o jertfă pe altarul culturii

In dimineaţa zilei de 19 Iunie, o voce stinsă de jale anunţă revizoratul la telefon, că Alexandru Grăpeanu, institutor şi director la şcoala No. 7 de băieţi „Silvestru" a încetat din viaţă.

Alex. Grăpeanu, fratele Alecu, — cum îi ziceam noi în intimitate, unul din primii absolvenţi ai şcoalei normale de institutori, o stea de prima mărime de pe bolta învăţământului primar, a dispărut în adâncul veşniciei.

L-am cunoscut de aproape. Am lucrat cot la cot cu el, ani dearândul. Spirit de elită, împăciuitor, hotărât, plin de avânt şi de însufleţire, caracter în adevărata acceptiune a cuvântului, defunctul prieten a depus o activitate frumoasă, n ogorul culturii. î Pe catedră dascăl desăvârşit; în societate, un adevărat c a v a l e r ; membru în co mitetul şcolar comunal, în comitetul coloniilor, preşedinte al Societăţii institutorilor, pretutindeni om de muncă şi de jertfă.

Foarte modest, niciodată n'a râvnit la măriri. Indemnat să părăsească catedra, să intre în administraţie. spre a se mai odihni puţin, cu glasul lui blând îmi răspundeà :

„Cine o să mă bage pe mine în seamă, mă Vasile: cum crezi tu că o să mă numească pe mine, fără spete ?" *Aceasta i era firea.*

Minat de boală, îşi ceruse congediu în Maiu c. Începuse să se liniştească. Toţi ne bucuram la vestea că fratele Alecu merge spre bine.

Şcoala lui dragă, pe care 32 de ani o clipă n'a părăsit-o, îl atrăgea irezistibil. Mi se comunică de colegii săi că şi-a reluat postul. Foarte contrariat, ştiindu-l încă suferind, îl chem la telefon şi-l dojenesc amical. Şi-acum mi-aduc aminte, şi mi sună profund în urechi *aceste cuvinte*, cari ca slove din evanghelie ar trebui să pătrundă în sufletul tuturor dascălilor, ca pildă de iubire de şcoală: „Nu mă ocărî, mă Vasile! Ce vrei tu? 32 de ani am stat în mijlocul copiilor. E sfârşitul anului şcolari, şi ce-o să zică, dragii mei şcolari, când nu mă vor vedea în mijlocul lor?

Şi ca un soldat devotat, care-şi dă sfârşitul pentru neam, tot aşa şi Alex. Grăpeanu cade jertfă a iubirii lui de şcoală şi de elevi.

Fie-ţi ţărâna uşoară, iubite Alecule! Ţi-ai făcut complect şi pe deplin datoria. Amintirea ta vie va trăi deapururi în conştiinţa dragilor tăi elevi, şi a colegilor tăi, membri în Soc. Institutorilor, al cărui vrednic şi iubit preşedinte ai fost în ultima vreme.

Din parte-ne, depunem lacrămi calde pe mormântul tău deschis prea de vreme.

Dispărut, în plină putere de muncă, golul pe care îl laşi în învăţământ, cu greu se va umple.

Vasile Niculescu
revizor şcolar al Capitalei

21 Iunie 1922.

Prevenirea leneviei şcolare

O formă particulară a lenei, cea şcolară, nu-i totdeauna neputinţă de atenţiune, dar orientaţiune care nu corespunde obiectului şcolar [1]), distracţiune pentru reguli fără interes aparent, inhibiţiune determinată printr'un gust exclusiv, prin tendinţă la reverie sau preocupaţiuni streine studiului. Copilul, care în loc să asculte lecţia de gramatică ce nu-l interesează, urmăreşte zborul capricios al muştei, or priveşte pe fereastră, când poate, natura prietenă, produce travaliu intelectual tot aşa de intens ca şi cel care înmagazinează docil şi reacţionează.

Or cum ar fi lenea, distracţie activă sau neputinţă, rolul educatorului este pururea să restabilească o facultate, orientând-o şi stimulând toate funcţiunile psihologice şi organice puse în joc la travaliul atenţiunii.

Deci cură dublă, medicală şi morală.

In principiu nu facem decât să ajutăm natura; prin urmare medicului aparţine să spună, prin ce mijloace pot fi stimulate funcţiunile cerebrale, cum pot fi înlesnite contactele, şi cum poate fi slobozit fluxul nervos. Dacă ştiinţa nu poate încă nimic asupra mecanismului delicat al neuronilor şi centrilor motori, are însă putinţa şi trebue să favorizeze condiţiunile fiziologice ale atenţiunii.

Mai întâiu circulaţiunea cerebrală, depinde de sistemul circulator general: iperemia cerebrală, condiţiune necesară orcărei activităţi intelectuale, trebue favorizată prin toate mijloacele fizice. Nu mergem până să consiliem leneşilor spălatul picioarelor cu apă rece, după cum procedează

[1]) *Paul Vigne* şi *Paul Bouchy*: Anchetă medico-pedagogică asupra lenii. (*L'Avenir Médical* 1920, No. 9.)

cutare savant, pentru a provoca afluxul sângelui în anteriolele creerului. Medicina însă e capabilă să descopere procedeul eficace, de realizare a acestui obiect printr'o higienă alimentară, care face sânge bogat, prin idroterapie şi gimnastică, influenţându-i circulaţia.

Atenţiunea modifică condiţiunile respiratorii. La copilul care ascultă se observă rărirea ritmului respiraţiunii, ducând la oboseală (căscat), la sărăcia sângelui nemai oxigenat cu regularitate şi 'n consecinţă la o intoxicaţie relativă.

Se impune aşa dar gimnastica respiratorie, spre a repara pierderile, iar profesorul nu va aştepta lecţia săptămânală de gimnastică, ci va practica des acest exerciţiu, ca scop de odihnă a creierului sau chiar curativ, or când va descoperi o atenţiune şovăitoare. Atare procedare mai are ca efect ruperea monotoniei poziţiunii de atenţiune şi combaterea oboselii fixităţii.

Când se citeşte printre notele date de profesori despre elevul cutare, că stă rău în clasă nu veţi atribui aceasta lipsei de bunăcuviinţă copilărească, disciplinei sau esteticei, ci faptului că copilul, neluând poziţia atenţiei, nu poate asculta. Profesorul este dator de a veghia la ţinuta generală a copiilor. El se va sili să le dea în mod automat obiceiul poziţiunii de aşteptare, asftel încât întreaga lor fiinţă fizică va converge către sine sau către obiectul de studiat.

Travaliul atenţiunii comportă încă operaţiunea negativă, constând în excluderea a tot ce nu-i obiectul său. Acest fenomen inhibitor, trebue favorizat prin reculegere, care depărtează impresiunile fatale cum şi prin interesul cestiunii puse, alungând or ce cauză de distracţie.

Iată nişte poveţe pentru toţi.

Dar mai întâiu medicul e dator să vindece bolnavii. Prin auscultaţie măsurări repetate, cântăriri, el studiează temperamentul fiecăruia şi luptă contra răului fizic, având răsunet asupra vieţii cerebrale. Curăţ de vegetaţii pe adenoid, restituie pretuberculosului sau degeneratului un sânge bogat şi artere elastice îngrijeşte cordul, ficatul, stomacul higiena importantă a gurii, etc. Medicina are înaintea sa un câmp vast de acţiune şi rămâne să îndeplinească o operă capitală educativă, dacă vrea ca tineretul să tragă maximul de profit, din învăţătura ce-i se dă. Rolul medicului merge mai departe, tocmai la refacerea ţării preparând generaţiunea de mâine, fiziceşte forte, cu spirit puternic, capabilă de a reface o lume armonioasă după dezordinea în care fu vârâtă cea prezentă de marele război, cu psihozele, tarele şi mai ales cu decăderea sa intelectuală şi morală.

Pedagogia tradiţională n'a practicat de cât metoda ameliorăţiunii morale; pedepsele şi recompensele erau stimulantele voinţei. S'au indicat şi altele, mai cu seamă procedeele de sugestiune.

Căutarea utilului are influenţă mai ales când ia forma concretă : copilul care cunoaşte interesul obţinut, ştiind a citi, scri, socoti, îşi susţine atenţiunea prin dorinţă. Dar în studiile secundare acest sentiment se tocesţte, pentrucă foloasele rămân depărtate. Leneşii nu dau zor decât în apropierea examenului, care acordă diploma dorită. Deci în şcoală se cuvine a imagina alte stimulante.

Cel mai puternic din toate mijloacele afective, capabil să determine voinţa, e simpatia, instrument de educaţiune incomparabil, simpatie pentru profesor şi lucruri. Învăţătorul să se facă iubit, nu temut, ca şi regulile sale. Copilul care-l iubeşte va deveni capabil de o serie de si

linţe susceptibile a creia obicinuinţa. Asupra punctului acestuia e greu de dat poveţe; calităţile personale ale dascălului, ţinuta, fizionomia, vocea, bunătatea sa naturală, interesul ce poartă elevilor, entuziazmul comunicativ care-l înalţă, totul contribue să creieze curente de simpatie, care se ridică din clasă către el şi face din educaţie un fel de încântare.

Profesorul să ştie numai să facă ştiinţa sa atrăgătoare: atenţiunea e o aşteptare. Va promite o plăcere, copilul aşteptă cu bucurie; chiar învăţătorul va fi plăcut surprins de a fi descoperit însuşi, că învinge dificultatea prin propriile sale forţe.

Invăţătorul să fie obiectiv, interesând fiinţa întreagă. Unul din defectele mari ale pedagogiei noastre este credinţa că ce place spiritului omului seduce asemenea inteligenţa copilului. Cunoaştem profesori care se indignează, neputând împărtăşi copiilor bucuriile lor filologice. Ei nu-şi înţeleg că asta-i rătăcire de bătrân. Lecţia lucrurilor, imaginea, cinematograful, sentimentele simple dar profunde, iată ce zguduie amorţirea naturală a minţii copilăriei sau ficsează mobilitatea creierului său de pasăre.

Cunoaştem dascăli, care, spre a interesa pe elevi la un text sau exerciţiu de naraţie, le ilustrează lucrarea. Invăţământul să fie obiectiv, interesant. Sforţarea de înţelegere sau de organizaţiune se multiplică din fericire prin atare metodă, obligându-i să muncească concret; travaliu altfel folositor, ca o teorie de sintaxă sau un ansamblu de observări savante.

Vom ţine seama de gradul puterii atenţiunii, în diferitele ore ale zilei. O experienţă recentă, făcută pe patru grupuri de aproape treizeci elevi, ne-a demonstrat că maximul receptivităţii este atins numai la ora III-a de clasă matinală, spre a scădea progresiv seara; preţioasă indicaţie pentru repartiţia diverselor ştiinţe. Această experienţă ne confirmă părerea că creierul are nevoe de exerciţii, pentru a reacţiona cu forţă ; are nevoe să fie aprins. Ştim bine că oarecare intelectuali nu produc decât după excitaţia nervoasă a zilei, necapabili de altmintrelea de activitate imediată după somn. Prin urmare în succesiunea orelor de predare, profesorul trebue să urmeze curba ascendentă şi descendentă a rezistenţei cerebrale.

Să avem într'una prezentă în minte natura intermitentă a atenţiunii, întărind progresiv motivele şi mobilurile operaţiunii mentale.

Se vor apropia programele şi metodele aptitudinilor grupurilor formate, după principiul indicat de dr. Sterne, lucrul fiind lesne, mai ales prin institutele de cultură importante, unde fiecare clasă cuprinde secţiuni. Cu elevii buni putem aplica orice metodă vrem şi impune programe grele. Ei sunt ca nişte mici oameni, comparaţi de Anatole France cu nişte sticluţe mici, bine aliniate, în care profesorul varsă lichiorul ştiinţei. Dar în măsură ce ne scoborîm pe scara valorilor, învăţământul trebue să fie din ce în ce mai obiectiv şi programele progresiv uşurate.

Tot doctorul Sterne e de părere a se face două grupe de elevi normali şi anormali, în scopul apropierii metodelor şi programelor faţă cu aptitudinele reduse ale acestora din urmă.

Inteligenţa omului şi 'n deosebi a copilului, nu trebue considerată ca o entitate metafizică, dar ca o maşină complexă, în care voinţa lucrează ca motor, în care vieaţa copilului transformă energia şi asigură transmisiunile; adică, în definitiv, travaliul atenţiunii este legat de vieaţa organică, lenea depinde de medicină, mai mult ca de morală sau pedagogie.

Dr. Popescu-Hagiul

Asupra culturii naționale

(URMARE)

In luna trecută, Liga culturală a tuturor Românilor și-a ținut congresul său anual la Curtea de Argeș.

De când iau parte la manifestările noastre culturale, niciodată nu am simțit o emoțiune mai vie. Vedeam că trăesc o altă viață, dar nu aceea de amintiri, de înălțare sufletească, ci simțeam cum un fior de veșnicia acestui neam mă cuprinde, cum în suflet se strecoară pe nesimțite tot acel farmec al vechilor noastre așezări și culturi sufletești, pe care Biserica domnească și ruinele străvechiului Palat al Basarabilor ți-l așează picătură cu picătură în suflet...

Așezările noastre politice și sociale din trecut sunt pline de măreție, de procedee de bun simț, pe care puțini îl cunosc, deși, prin atavism poate, cu toții îl simțim în momente mari de reculegere. O altă lume, o altă civilizație, cu tendințele și fastul ei, pe care turla ascuțită a unei biserici, pridvorul unui palat, al unei mănăstiri sluiesc drept simbol al acelei vieți, se perindă înaintea minții nedumerite. Vezi prea bine că e vorba de trecutul tău, că tot acel trecut ți se răsfrânge în suflet ca ceva obișnuit și care ți-e drag, tocmai pentrucă de multe ori prin sfărâmături îți vorbește mai mult decât prezentul viu, dar de multe ori cu oățeli care dușmănesc ceeace din adânc simțești că ai nevoie. Cultura noastră veche, aceea care se întinde până prin secolul al optsprezecelea, când cea Nouă-Bizantină a căutat să-i ia locul, pentru a fi înlocuită apoi cu cea franceză, are momentele ei caracteristice de glorie, pe care mai numai arta le-a păstrat și aceasta încă răzlet și neîndesulător. Și cu toate acestea vezi bine că prin bun simț și prin sârguință, putința unei reveniri pentru a prinde firul rupt, a-l înnoda și a-l tese mai departe, nu un lucru fără putință.

Știm cu toții, că școala primară în primul rând, și-a avut înscrisă în sufletul fiecărui apostol al ei, când a fost cu adevărat apostol, înțelesul adânc al culturii românești, prin moștenire poate, tocmai dela acei bătrâni dascăli cari mijiau ascultând în toropitoarele luni de vară pe cumințiii copii slovizând pe ceasloave și psaltiri soioase prin multă întrebuințare; ori ridicând glasul pentru a turna în suflet untdelemnul sfințit al iubirii de neam și de pământ, și al moralei omenești. Căci ce este morala decât înțelepciunea vieții în purtare? Acesta e înțelesul vechii noastre culturi.

Astăzi, într'o epocă de prefacere ținând seamă de multe împrejurări, ținând seama mai ales că numai prin blândețea noastră sufletească am putea ajunge la o deplină unificare sufletească în tot cuprinsul fermecătoarei noastre țări, trebue însă să schimbăm în multe și mersul învățământului nostru.

Până acum sprijineam pe o durere sufletească, pe aceea a suferințelor unui neam, speranțele noastre de viitor; astăzi pe însăș mândria noastră sufletească să ne clădim viitorul.

Trebue însă să ne înțelegem. Această mândrie am avut-o întotdeauna — căci dacă nu o aveam, nici nu puteam fi ceea ce suntem astăzi. Dar acea mândrie, care era numai națională, trebuește s'o ri-

dicăm la treapta la care nu numai noi, ci și alții cari ne privesc, se așteaptă să vadă ce suntem, adică ce voim. Florile nu trebue să fie răzlețe în cultura națională ci cât mai multe, cât mai atrăgătoare.

Mijloacele nu ne lipsesc: suntem bine înzestrați, avem putința largă de a ne deschide drumul dorit. Nu ne trebuește decât convingerea că vom birui piedicele ce ni-ar putea sta în cale, prin o unire sufletească deplină, pe care nu o putem vedea decât prin instituțiunile noastre de cultură, în primul rând prin Liga Culturală a tuturor Românilor, care abia acum, după războiu își intră în adevăratul ei drum, dacă va fi sprijinită de toți.

Spuneam de curând, că Liga Culturală nu are secrete pentru nimeni. Lucrul e pe deplin adevărat. Întregul ei secret se găsește în însăș titulatura ei.

Liga noastră culturală a început astăzi să lucreze fără trâmbițe și bucium: ea a început mai cu seamă să tipărească „Cartea Bună", pe care caută s'o răspândească. Și prin cine ar putea-o face mai cu spor de cât prin corpul didactic primar?

Și cu cât, negreșit va dispune de mijloace, cu atâta va contribui mai mult la realizarea unității culturii naționale; iar această realizare este și steaua polară, singură de urmărit pe drumul viitorului nostru.

Din nefericire, Liga nu-și are astăzi decât vreo treizeci de secțiuni care lucrează, dintre care numai vreo patru la sate, pe când cincisprezece persoane întrunite într'o localitate unde nu este secțiune, pot să înjghebeze una nouă, trimițând în Capitală copie de pe procesul ei verbal de constituire.

Am intrat desigur în amănunte, dar fără ele nu se poate realiza nimic, în cultura națională, ca și în orice ram al activității omenești.

G. D. SCRABA

Exemplele în învățământul gramaticii

Atât în timpul când am fost în serviciul de control școlar, si inspectam vreo școală primară, cât și atunci când în calitate de institutor eram de față — în clasa mea — la lecția de practică pedagogică a vreunui învățător, candidat la provizorat, definitivat sau la înaintarea pe loc, am avut în dese rânduri prilejul să observ, că exemplele ce se utilizau pentru descoperirea unei reguli de gramatică se scoteau dela elevi propoziție cu propoziție.

Propunătorii nu intrau în analiza acelor exemple până când nu umpluse o tablă întreagă, și le adunau fie în legătură, fie disparate unele de altele.

Treceau 15—20 de minute, până când exemplele să fie extrase ca și cu cleștele—dela copii și să se înșire înscris pe tablă, indiferent dacă ele se refereau la acțiuni din viața lor sau la întâmplările la cari ei înșiși fusese martori; ba de multe ori unele din ele erau de o banalitate revoltătoare.

Și în această vreme, când se pierdeau cele mai frumoase clipe din viața copiilor, se pierdea adesea și

bruma de interes pe cari ei ar fi trebuit să-l arate pentru partea lecțiunii numită *analiză gramaticală*, pentru scoaterea regulii, căci atențiunea elevilor nu era nelimitată, chiar dacă unii pedagogi ar afirma că lucrările pregătitoare pentru scoaterea regulelor — deci aflarea exemplelor — constitue un început de antrenament pentru creerul copiilor.

*

Părerea mea este că exemplele pe cari se bazează scoaterea regulelor gramaticale să rămână cele date în cartea de gramatică a școlarilor sau chiar în bucățile tratate din cartea de citire, unde copilul are înaintea ochilor limba vie.

Câtă pierdere de vreme, câtă luptă cu morile de vânt, pentru o operațiune care ar putea fi foarte ușor efectuată, dacă s'ar înțelege la justa valoare cartea de gramatică și s'ar pune la o contribuție această carte, în care la *autorii cei mai buni* exemplele sunt extrase din chiar bucățile de lectură sau de copiere anterioare, așezate într'o ordine bine cugetată și cuprinzând în mod foarte mulțumitor toate cazurile necesare pentru scoaterea regulelor.

Exemplele din cartea de gramatică au darul ca fără ca propunătorul să asude pentru extragerea lor dela copii, să-și scurteze timpul necesar pentru adunarea materialului, care li se dă de-a gata elevilor, scos astfel din limba imortalizată în scris.

In acest chip, în loc ca atențiunea dascălului și a elevilor să se îndrepteze asupra alegerii exemplelor, se va îndrepta în deosebi asupra analizei lor, și a aplicării regulelor extrase, cari desigur constitue părțile de căpetenie ale unei lecțiuni de gramatică.

Copiii, în marea lor majoritate, vor fi mai bine pregătiți pentru întelegerea regulii, decât în cazu când exemplele se adună din gur lor, unul astăzi, altul mâine, și das călul, rămânându-i din această pri cină prea puțin timp se zorește să conducă repede la descoperirea re gulii trecând adesea și peste partea aplicativă.

S'ar putea să fie învinuită o ase menea procedare că dă de-a gata școlarilor exemplele de analizat s că ele ne mai fiind rodul muncii lor în acest caz școala nu va mai face activ pe copil în cugetare.

Ori câtă dreptate ar da cineva susținătorilor unei asemenea păreri, un fapt însă care nu ne poate scăpa și mulțumită căruia motivul opus poate fi înlăturat, este că chiar atunci când învățătorul pune întrebări școlarilor pentru scoaterea regulelor, tot cei puțini dau aceste răspunsuri, pe când cei mulți nu sunt apți să le formuleze; și chiar dacă nu le-ar lipsi stângăcia, motivul că partea principală a lecției nu este extragerea exemplelor, ci analiza limbii vii, este covârșitor.

Nu uităm să spunem că au fost cazuri când unii membrii din comisiunile examinatoare au trebuit să intervină în lecțiile de gramatică ale propunătorilor, cari nu mai sfârșiau cu strângerea exemplelor din gura copiilor, spre a și le formulă în ordinea strict militară cum își închipuiau ei în planul lecțiunii. Era un avertisment dat de comisie, că asemenea procedare este de natură a împinge timpul peste cel care trebuia destinat analizei gramaticale, extragerii regulii și deprinderii ei.

Se mai poate opune încă un motiv: acela că prin scrierea exemplelor la tablă de către propunători și mai cu seamă de către elevii chemați pe sărite din bancă, spre a continua scrisul, se produc reprezentări auditive, vizuale, grafice și chiar motorii.

le mult folos pentru învățarea crierii corecte a cuvintelor, gramatica servind în primul rând tocmai a scrierea corectă a tutulor cuvintelor și a propozițiunilor.

Recunoaștem valabilitatea într'o oarecare măsură a acestui motiv, și nu ne îndoim că repetatele exercitii de copiere, dictare, scriere din memorie își vor fi având partea lor bună în procesul învățării scrierii corecte; dar nu înțelegem excesele.

Scrierea corectă, prin exercitarea urechii, ochiului, mâinii și organelor vorbirii, se poate face mai ușor și cu un succes mai sigur în ultimele părți de oră, ca aplicare a regulilor de ortografie și de ex. gramaticale.

Ne mai vine în minte încă un argument care poate fi îndreptat în contra procedării preconizate și urmate de noi.

Ni se va spune, poate, că elevii vor prinde mai bine regula gramaticală din câte un exemplu scris pe tablă și imediat analizat decât din mulțimea celor aflate în cartea lor: Despre ucenicia ortografică, ce rezultă din observarea mișcărilor motorii ale mâinii și a semnelor grafice, cari ies din creta ce albește tabla, am vorbit mai sus.

De exemplele scrise pe tablă profită mai mult elevii din față, iar nu toți, căci nu e ușor lucru să privești dela o mare distanță literele adeseori foarte mici, cari o ornează.

Lucrul ar avea de sigur oarecare valoare în sine, dacă exemplele scoase ar fi și scrise imediat pe caete. Dar și în acest caz, tratarea lecției, — la care ne gândim mereu, — ar fi și mai amânată, știind cât de încet scrie majoritatea elevilor noștri.

Mai este încă un motiv, că o bună parte dintre elevi nu știu să citească bine scrisul colegilor lor, fie din pricina lipsei de deprindere, fie din chiar defectuozitatea lui, inerentă stării unui organism pe cale de desvoltare.

Trecem peste neajunsul care izvorește pentru elevi din scrierea greșită a exemplelor, fie de către pronunători, fie de către scolari, si pe cari cei dintâi preocupați de scoaterea unor exemple, cât mai apropiate de cele ideale, nu le observă. In focul lecției, n'ați băgat de seamă că faceți fără de voie erori de scriere, unele boacăne, fie sărind cuvinte, fie stropșindu-le, fie scriindu-le, cu totul neortografic, și că unii elevi atenți mai din față le observă și-și fac o plăcere răutăcioasă ca să le șoptească unii altora sau să le spună „domnului" în auzul tutulor, spre marele necaz și spre surprinderea acestuia, care nu se aștepta să fie prins cu ocaua mică de niște pici naivi sau răutăcioși?

Incheem. Propunem ca să se prevadă în programa analitică un alineat prin care să se ceară ca pentru scoaterea regulelor gramaticale să se utilizeze exemplele din cărțile de gramatică ale scolarilor, pentru următoarele motive:

1) Fiind gândite de autori mai multă vreme sunt mai proprii de analiză decât cele scoase de dascăli dela elevi;

2) Duc mai repede la scop, care este acela ca prin analiza lor intensivă să se scoată regulele gramaticale, ortografice și chiar de punctuație.

In ce privește însă aplicarea regulilor astfel scoase, suntem de părere să se sucească elevii fel și chipuri, folosind pentru scoaterea exemplelor și mica lor lume de întâmplări, de jocuri și de acțiuni, precum și cartea de citire. In acest chip regulele scoase se vor putea întări admirabil. Tot în această par-

te a lecţiunii, dacă timpul nu lipseşte, se vor folosi şi exemple scrise atât în caete cât şi pe tablă.

De altfel, dacă stăm şi judecăm, nu au altă raţiune exemplele din cartea elevului. Utilitatea le-a pus acolo şi tot pentru cauză de utilitate vor trebui cercetate şi analizate în amănunte, cu atât mai mult că ele formează şi un lanţ continuu în manualele bine întocmite.

Nesocotirea procedării preconizate în rândurile de faţă, deşi nu va fi de natură totdeauna a influenţa ori primejdui o bună reuşită a unei lecţiuni de gramatică, totuş credem, din parte-ne, că nu poate fi uitată fără pedepsirea propunătorilor. E o pedeapsă pe care şi-o dau singuri căci se obosesc deasurda şi pe ei şi pe şcolari, şi reduc în mod voluntar un timp preţios, pe care l-ar putea întrebuinţa cu mai mult folos pentru aprofundarea analizei gramaticale şi pentru o stăruitoare şi suficientă deprindere şi aplicare verbală şi scrisă a regulelor extrase.

Dar până la modificarea programei, fiecare dascăl poate folosi procedarea aci indicată, care fiind practică şi făcând parte dintr'un anumit mod de tratare, va trebui în cele din urmă recnoscută şi aprobată şi de organele de control, şi folosită şi în şcoalele normale, de unde pornesc directivele metodice.

Gr. Teodossiu

DIN CARNETUL MEU

Reiau tipurile de probleme arătate în numărul precedent, spre a arăta cum se pot uşor analiza şi ajunge la rezolvirea lor judicios, nu mecanic.

La problemele din tipul întâi procedarea va fi aşă:

1). **Cât zahăr voiu cumpărà de 5 lei, dacă kg. costă 20 lei?**

2). **Câtă brânză îmi va da de 4 lei, dacă kg. costă 28 lei?**

3). **Cât spirt denaturat mi se va da de 3 lei, dacă litrul costă 14 lei?**

ANALIZA ŞI REZOLVIREA ORALA ŞI SCRISA

Să repetaţi din nou întâia problemă! Ce cunoaştem? Cât costă kg? Cât voiu lua dar de 5 lei? **(un sfert de kg.)** Câte grame face un sfert de kg.? Să scriem rezultatul în număr zecimal!

Să vedem cum vom calcula în scris! Incăodată: Cât costă un kg.? Aşadar cu 20 lei câte kg. voiu lua? Dar cu 40 lei? Dar cu 60?, 80? Dacă kg. costă 20? Cum aţi aflat rezultatul? **(...prin împărţire)** De ce? **(...Să vedem decâteori preţul unui kg. se cuprinde în suma dată.)** Cum vom calculà dar şi în problema noastră? **(...Vom împărţi suma la costul unui kilogram).**

Să iasă cineva să facă împărţirea! Se va scoate un elev şi se va face împărţirea după regulele stiute.

In acelaş mod se va procedà la analiza şi rezolvirea orală şi scrisă a celorlalte două probleme.

Trebue să notăm că la a treia problemă, pentru rezolvirea orală se va ajunge la un rezultat aproximativ fiindcă se vede clar că 14 nu se cuprinde exact în 3!

Pentru mersul rezolvirii orale, dăm schiţa procedării mai la vale.

Cât costă litrul? Aşadar câţi dl. luăm cu 14 lei? **(...10).** Cât vom da

numai pe un dl.? (...1, 40 lei). Dar pe 2? (2,80). Cât voiu lua aşadar cu 3 lei? (...2 dl. şi ceva).

ASOCIERE. GENERALIZARE

Să repete cineva problema a treia! Cum am aflat rezultatul? Ce socoteală am făcut? (...o împărţire). Care a fost deimpărţitul? (...3 lei). Ce ne reprezintă trei lei? Dar 14? (...costul unui kg..) Prin urmare ce am împărţit? (Suma dată la costul unui kg..

Să repete problema a doua, întâia! Se urmează aceiaşi procedare.

Ce am împărţit în prima, a doua, a treia problemă? Ce reprezintă 30, 28, 14? Aşadar cum am făcut împărţirea? (Am împărţit suma la costul unităţii)

Prin urmare, când ni se dă o sumă oarecare şi preţul unităţii şi ni se cere aflăm cantitatea cumpărată ce facem? (Impărţim suma dată la costul unităţii).

Regula se va repeta cât mai mult pentru a se imprima în meomrie, se va scrie pe tablă şi copiă de elevi în locul potrivit.

Ca aplicaţii se vor da şi alte probleme de tipul celor predate, pentru ca să fie cât mai temeinic lămurite şi pătrunse.

Trecem la al doilea tip. La recapitulăm pe cele date în numărul precedent.

1). Cu 9 lei am cumpărat 0,250 kg.. Pe cât s'a socotit kg?

2). De 2 lei mi s'a dat 200 grame zahăr. Cât costă un kg?

3). Am dat 15 lei pe 1,5 dm. de pluş. Cât mă costă metrul?

ANALIZA ŞI REZOLVIREA ORALA ŞI SCRISA

Să repete cineva problema! Ce cunoaştem? Ce ni se cere să aflăm? (preţul unui kg.)

S'o facem în gând! Cât am cumpărat de 9 lei? (250 gr.) Cât face 250 gr. în kg? 1/4kg.). Câte sferturi are 1 kg.? (...4). Deci cât va costa kg? (...36 lei).

Aceiaşi procedare cu a doua şi a treia problemă.

Să vedem cum vom calcula în scris! Cât am cumpărat? Cât am dat? Prin urmare, dacă 9 lei costă atâtea kg., un kg. cât va costa? (de atâtea ori mai puţin). De câteori mai puţin? (...de câteori 0,250 se va cuprinde în 9 lei) Ce socoteală vom face? (o împărţire). Care va fi deimpăţitul? (...9). Care va fi împărţitorul? (0,250). Să iasă cineva să facă această împărţire!

Aceiaşi cale se va urma cu problema a 2-a şi a 3-a!

ASOCIERE. GENERALIZARE

Să repete cineva problema a 3-a! Cum am aflat rezultatul? (...a împărţit). Care a fost deimpărţitul? (...9 lei) Dar împărţitorul? (...0,250 kg.) Ce ne reprezintă 9 lei? Dar 0,250? (cantitatea cumpărată). Ce am făcut dar ca să aflăm preţul unităţii?

Să repete cineva problema a 2-a, 1-a! Se urmează aceiaşi procedare.

Ce am împărţit în prima, a doua, a treia problemă? Ce reprezintă 0,250 kg. 200 gr., 1,5 dm.? Cum am făcut dar împărţirea, ca să aflăm costul unităţii?

(...am împărţit suma la cantitatea cumpărată). Prin urmare, când ni se dă suma şi cantitatea cumpărată, şi ni se cere să aflăm costul unităţii ce facem? (...împărţim suma dată la cantitatea cumpărată).

Această regulă se va repeta cât mai mult Se va memoriza, se va scrie pe tablă şi se va copia de elevi.

Ca aplicaţii se vor da şi alte probleme să facă cu ocazia predării împărţirii numerilor zecimale. E nece-

sar să se revină asupra lor şi în cursul predării altor părţi din materie. Sunt prea importante, prea legate de viaţa de toate zilele, ca să nu li se dea toată atenţia cuvenită în învăţământul primar.

In numerele următoare vom ataca alte laturi ale învăţământului aritmeticii.

V. NICULESCU

revizor şcolar al Capitalei

OPERA LUI DANTE[1])

Ultima parte a studiului asupra operei lui Dante o consacrăm Divinei Comedii, măreţul poem care a ocupat întregul sfârşit al carierei lui literare şi care, mai mult decât ori care altă lucrare, a contribuit să-i facă numele nemuritor.

Divina Comedie, formată din trei părţi deosebite în cuprins, însă unitare din punct de vedere al concepţiunii, este un tribut considerabil de preţios, pe care poetul îl aduce omenirii, în mersul ei ascedent către lumină, moralitate, speranţă, nemurire.

Infernul, Purgatoriul, Paradisul cele trei etape ale sufletelor omeneşti după moarte, — cea dintâi şi cea din urmă cu câte o singură şi veşnică oprire, — sunt prin excelenţă creştine, — mai mult decât atât: sunt umane.

Dante a cunoscut de aproape sufletul omenesc cu virtuţile înălţătoare şi cu viciile lui josnice, l-a cunoscut prin lumea timpului său, căreia îi dădea loc într'unul din cele trei locaşuri de dincolo de moarte, potrivit meritului sau nemeritului, nobleţei sau josniciei caracterului şi s'a servit de elementele ei ca de nişte exemple vii pentru omenire.

Ţinând seama de ideile veacului său, de preceptele Evangheliei, cari propovăduiau răsplata faptelor bune şi pedepsirea celor rele, precum şi de purificarea celor păcătoşi prin pocăinţă, Dante face în cadrul acestor principii o superbă descriere a Infernului, a Purgatoriului şi Paradisului, urmare inevitabilă a credinţei în viaţa de dincolo de moarte a sufletelor omeneşti.

Este greşit a susţine, cum cred unii scriitori, că scopul Divinei Comedii a fost acela de a biciui pe duşmanii politici ori de a slăvi pe Beatrice, muza poetului.

Intreaga lui operă respiră dorinţa de edificare, de care a fost preocupat. Nici ura, nici iubirea — ca simţiminte personale — n'au fost călăuzele alcătuirii acestei grandioase întocmiri poetice.

Scopul Divinei Comedii îl arată —, de altfel, însuş Dante într'o lungă scrisoare latină, pe care a adresat-o nobilului **Can Grande**, cu ocazia dedicării Paradisului.

In acea scrisoare el lămureşte că poema sa este o operă doctrinală, care are subiect, scop şi gen filozofic.

„Subiectul, dacă se consideră aditeram, **este starea sufletelor după moarte**; dacă se consideră în mod alegoric este **omul supus ca fiinţă liberă justiţiei** ,care-l recompensează sau îl pedepseşte, după faptele sale bune sau rele. Scopul este **„de a smulge din mizeria lor pe cei cari trăesc viaţa prezentă şi de a-i conduce la fericire"**; genul filosofiei este **„morala** practică sau etică".

Cum se vede, grija de căpetenie a lui

[1]) Din cauza îngrămădirii de materie, nu ne-a fost cu putinţă a publica în foi consecutive acest studiu de încheere.

Dante era de ordin religios, moral, pedagogic şi social. Prin Divina Comedie, el tinde să dea omenirii învăţături morale sau ştiinţifice sub formă religioasă, spre deosebre de alţi scriitori contemporani cu el, cari le răspândeau în chip rece, didactic, fie chiar şi versificate.

In alegerea formei, el s'a inspirat de la o şcoală de poeţi şi pictori religioşi şi populari, cari înfloreau de vre'o 50 ani în nordul Italiei.

Prin pictură, manifestare artistică realistă, ei căutau să arate creştinilor pedepsele după moarte, dacă nu se vor pocăi. Tablouri cu subiecte groaznice reprezentau chinurile celor răi şi scene ale judecăţii de apoi. Alţi pictori arătau în mod izbitor de contrastant fericirile vieţii veşnice şi chinurile iadului.

Ca să dea mai multă putere şi încredinţare operii lui, Dante presupune că el însuş a fost în infern şi'n paradis, şi că a asistat la scenele pe cari le descrie cu o mare vigoare dramatică; cu alte cuvinte el înlocuieşte descrierea cu **viziunea.**

Şi din acest punct de vedere, el a avut destule exemple între scriitorii religioşi din primele timpuri ale bisericii creştine. Chiar multe din scenele şi episoadele pe cari le evoacă, făceau parte dintre legendele rămase de pe vremuri în tradiţia populară şi formau astfel o literatură populară destul de bogată, pe care el trebue s'o fi studiat de aproape.

Aceste contribuţiuni însă aduse operii lui nu micşorează puterea geniului său, ci din contră o măreşte; căci el ştie să asocieze gândirea populară cu arta cea mai rafinată şi s'o îmbrace într'o formă demnă de creaţiile sale grandioase.

Prin mijlocirea tradiţiei şi a poeziei populare, Dante, imprumutându-i geniul său reuşeşte să facă cu putinţă răspândirea din ce în ce mai largă a concepţiilor sale filosofice şi teologice.

Dar care este subiectul Divinei Comedii?

Ajuns la vârsta de 35 ani — mijlocul călătoriei din viaţa omenească — Dante se găseşte într'o pădure întunecoasă, fără să ştie cum a ajuns acolo. După multe ocoluri, el a ajuns la poalele unei coline a cărei culme este luminată de primele raze ale aurorii. Poetul se încearcă s'o urce, dar îi este drumul închis de o panteră, un leu şi o lupoaică. Atunci, el voeşte să se coboare în sumbra vale, când iată că-i iese în cale **Virgil,** cel mai celebru dintre poeţii latini, autorul Eneidei, al Georgicelor şi al Bucolicelor (70—1 a. H.)

Virgil îl vesteşte că nu poate eşi din acest loc pe drum drept şi se oferă să-l conducă în regatul cel veşnic, într'o călătorie care-i va asigura salvarea.

Deocamdată, Dante stă la îndoială; dar când poetul latin îi spune că a fost trimis de Beatrice, femeia pe care el o diviniza, şi că o va găsi la capătul călătoriei sale, se înviorează, se hotărăşte şi pleacă la drum în urma lui Virgil. Acesta îi serveşte drept călăuză atât în infern cât şi în purgatoriu.

Dante, după lămuririle pe cari le-a dat, reprezintă sufletul omenesc în general; sufletul se găseşte în mohorâta vale a vieţii, fără să-şi dea seama cum a fost aruncat aci ; el ar voi să iasă, ca să urce muntele strălucitor,— adică să atingă fericirea, — însă vede ridicându-i-se în faţă luxura, viţiul propriu al juneţei, orgoliu mai groaznic decât ea, în sfârşit avariţia, cel mai înspăimântător dintre viţii „pentrucă se împerechiază cu toate".

Omul nu poate scăpa de ele, adică nu poate să-şi salveze sufletul, decât punându-se sub călăuza raţiunii, care-i arată nenorocitele lor urmări.

Dante alege pe Virgil ca reprezentant al raţiunii luminate de filozofie, pentrucă era considerat în vremea sa

ca tipul înţeleptului şi al savantului; afară de aceasta cine citia a patra eglogă îl privea ca pe un antemergător al creştinismului şi chiar a şasea carte din Eneida îl desemna ca pe o călăuză firească pentru o călătorie în infern.

Prin raţiune noi putem înţelege urêţenia păcatului, iar prin remuşcare şi pocăinţă, simbolizate de Dante prin purgatoriu, ne eliberăm de el.

Pentru Dante, figura ideală şi îngerească a Beatricei reprezintă când teologia — care ne descopere misterele credinţei — când filozofia, când pe amândouă deodată.

Acestei prime iubite, poetul îi atribue cu drept cuvânt înaltele satisfacţiuni pe cari i le-a dat activitatea sa literară.

Cât pentru fericirea veşnică, la care fiecare creştin aspiră, ea constă în unirea intimă cu Dumnezeu ca o răsplată dreaptă a credinţei curate şi neînfrânte; ale cărei mistere le desvălue teologia.

Divina Comedie nu este lipsită de prezenţa politicei, întrucât opera de salvare e subordonată condiţiilor sociale în cari trăesc oamenii. Ea este supusă celor două direcţiuni, pe cari le dau cei doi suverani: papa interpretul credinţei, şi împăratul interpretul adevărurilor filosofice. Dar foarte des aceste direcţiuni lipsesc, căci papa se înşeală, iar împăratul se sustrage.

Dante le arată greşelile, pe cari le veştejeşte. El consideră toate virtuţile şi viţiile prin prisma politică, alegându-şi tipurile dintre persoanele pe cari le-a văzut în timpul său.

Energica sa personalitate se trădează în toate cugetările pe cari le aduce şi se lasă în voia apoteozelor şi a invectivelor sale. Ura lui politică isbucneşte cu putere; ba chiar ne face confidenţii cugetărilor lui celor mai gingaşe care îl agitau.

Dar pe deasupra întregului său poem planează marea lui iubire de Beatrice. Numai ca s'o revadă întreprinde el călătoria; mai mult încă: înainte de a ajunge în paradis, ca s'o întâlnească i se spovedeşte ei, ca unui adevărat duhovnic. Intreaga personalitate a lui Dante umple deci Comedia, şi cu drept cuvânt unii scriitori au propus să i se dea numele „Danteida".

Acest poem, care trebuia privit ca un fel de introducere la viaţa înţeleptului şi a creştinului, a devenit astfel cel mai însufleţit tablou al Italiei la sfârşitul veacului al XIII şi cea mai mişcătoare dintre destăinuirile personale ale poetului.

Din reunirea acestor elemente s'a născut Divina Comedie.

Dante îşi închipue infernul ca o imensă pâlnie, care ajunge în mijlocul pământului şi care se împarte în nouă cercuri (dintre cari unele cu subdiviziuni), unde sunt pedepsite feluritele vine; cu cât te apropii de fund, cu atât greşelile celor pedepsiţi acolo sunt mai grele. Spaţiul din fund este populat nu numai de condamnaţi şi de diavoli, dar chiar şi de un număr de personagii din mitologia antică, pe care Dante îi înfăţişează în chip grotesc.

De pildă **Gedion** este o bestie cu faţa de om, cu corpul de şarpe, cu două ghiare păroase, cu spatele şi piept tul împestriţate de noduri şi de pete; Minos e înfăţişat cu o coadă aşa de lungă, că e încolăcită de 7 ori în jurul corpului.

Infernul e precedat de un spaţiu liber, **preinfernul**, unde sunt închişi cei vinovaţi numai de **„vilta"**, cum zice disprețuitor poetul, adică oamenii lipsiţi de virtuţi şi de viţii.

După ce au trecut **Acheronul în barca lui Charon**, care se învoieşte să-i treacă numai mulţumită lui Virgil, cei doi călători sosesc la primul cerc: limbul, unde au găsit sufletele virtuaose cari n'au primit botezul.

Dante ne dă o probă mişcătoare de iubirea sa pentru antichitate şi indicaţii curioase asupra poeţilor, ero-

văţaţilor din vremea sa; mai mult, ne dă o dovadă de spirit independent aşezând printre ei pe: **Averoe, Avicena** şi chiar pe **Saladin.** El dă şi o dovadă de cunoaşterea propriului său merit tratându-se egal cu cei patru poeţi antici: **Homer, Horaţiu, Ovidiu** şi **Lucan.**

In cercul al doilea erau pedepsiţi **luxurioşii** (pasionaţii); aci el a pus admirabilul poem al **Franciscei de Rimini,** din care vedem cât de mare era puterea de evocare a poetului, şi cât de viguroasă era pana sa în descrierea sentimentelor şi a figurilor neperitoare.

In cercul al treilea sunt **lacomii.** Aci Dante descrie cu putere de maestru episodul lui **Ciacco,** care prevede şi profetizează tulburările din Florenţa.

In al patrulea cerc sunt **risipitorii** şi **avarii,** printre cari sunt mulţi clerici. Aci se personifică **Fortuna.**

Dante şi Virgil trec apoi Stixul în barca lui Plegia şi ajung în al cincele cerc al **Mânioşilor,** unde întâlnesc pe Filip Argenti.

Cetatea **Dite,** care cuprinde toate cercurile inferioare, apărată de trei Furii, nu li se deschide uşor. A trebuit să vie Mesagerul Cerului, care este una din cele mai alese creaţiuni a lui Dante.

Până aci, poetul urmase o clasificare obişnuită a păcatelor capitale, aşa cum o reia şi în Purgatoriu; dar deodată brusc, şi chiar mai înainte de a fi pedepsit **orgoliul, lenea** şi **invidia,** adoptă o nouă diviziune, împrumutată lui Aristot:

Toate viciile, după el, provin dn neînfrânare, bestialitate sau fraudă de aceia pune în prima categorie toate păcatele pedepsite până aci.

El aşează în al şaselea cerc pe **eretici;**

In al şaptelea cerc pune pe violenţi. Acest cerc are însă trei ocoale în care sunt pedepsiţi: a) Violenţii contra altora (asasinii, minotaurul, centaurii); b) violenţii contra lor înşile (sinucigaşii), pe care-i pune în tovărăşie cu risipitorii; c) Violenţii contra lui Dumnezeu (necredincioşii), cei contra naturii (Sadomiţii, Bruneto Latini, mai mulţi Florentini), contra societăţii (cămătarii).

Ajunşi în cercul al optulea pe spinarea lui Gerion, Dante, care până aci arătase milă condamnaţilor, nu mai are pentru ei decât cel mai suveran dispreţ. Nu le mai adresează nici o vorbă şi chiar îi loveşte, cum face cu trădătorul Bocca.

In cercul al optulea, el închipue zece gropi pentru înşelători, pe care-i pedepseşte în chipul cel mai groaznic.

De pildă pe papa Nicolae III îl îngroapă până la brâu cu picioarele în sus, arzând într'o flacără şi prevede aceeaş pedeapsă pentru papa Bonifaciu VIII. El face un tablou cumplit al celor doi condamnaţi.

In al 9-lea cerc pune pe falşificatori, pe care-i pedepseşte în mod respingător şi chiar ridicul: le dă o râie veşnică, din care pricină ei se scarpină necontenit. Sau alţi condamnaţi sunt înfăţişaţi deasupra unui lac de răşină în clocote, în luptă cu dracii, ori înjurându-se unii pe alţii.

In cercul al zecelea, în special ultimile sale patru ocoale mărginite de giganţi mitologici, sunt rezervate trădătorilor de părinţi (Cain), de patrie, de oaspeţi, de binefăcători (Iuda, Brutus, Cassius). Aceştia trei din urmă sunt rupţi în bucăţi în cele trei guri ale lui Lucifer, monstru uriaş cu trei capete, scufundat într'un gheţar şi formând fundul iadului.

In infern, Dante supune pe condamnaţi la pedepsele cele mai deosebite, potrivit păcatelor din viaţă.

Intre păcat şi pedeapsă e o legătură strânsă, fie ca asemănare, fie ca un contrast, fie ca amândouă. In afară de pedepsele corporale, materiale, vinovaţii sunt puşi în neputinţă de a ve-

dea pe Dumnezeu şi încearcă unii în contra altora cea mai înverşunată ură.

Aşa neînfrânaţii sunt apucaţi de nişte vârtejuri furioase, cari închipue impetuozitatea patimilor lor; laşii aleargă necontenit înţepaţi de insecte; risipitorii rostogolesc nişte pietre cari cad fără încetare şi se obosesc zadarnic; sinucigaşii îşi văd viaţa pe veşnicie închisă în nişte trunchiuri de copaci; linguşitorii sunt scufundaţi într'o mocirlă; ipocriţii sunt sfărâmaţi de table de plumb poleite la suprafaţă; hoţii şi-au pierdut forma omenească; falşii prooroci privesc în urma lor; semănătorii de duşmănie între oameni sunt spintecaţi de draci; Roger e mâncat de Ugolin, pentru că l-a lăsat să moară de foame, etc.

După o călătorie de 24 ceasuri, târându-se de-alungul corpului lui Lucifer, Dante şi Virgil ies din infern printr'o peşteră întunecoasă, care-i scoate la poalele muntelui Purgatoriului. Aci Caton de Utica are misiunea de a îndepărta sufletele celor cari ar fi reuşit să scape din infern, ca să nu se strecoare în Purgatoriu.

Ei urcă muntele pe o potecă strâmtă, neaccesibilă, care simbolizează sufletul plin de păcate şi ridicându-se cu greu spre purificare.

In Purgator Dante vede o lume nouă fără de pasiuni, care-i oferă un material mai puţin bogat decât infernul. Aci omul se curăţă treptat de păcate prin remuşcare şi căinţă şi se face demn de iertarea divină, înălţându-se din ce în ce mai uşor, pe măsură ce se apropie de cer: Purgatoriul era şi este în concepţia bisericii creştine catolice, al cărei părtaş era şi poetul.

Aci nu se mai petrec scene groaznice, violente, cari îţi fac părul măciucă, ca în infern, ci asişti numai la convorbiri literare, filosofice sau la întrevederi înduioşătoare.

Inaintea purgatoriului este o tindă, unde poetul întâlneşte pe excomunicaţi şi pe cei cari din neglijenţă n'au trecut la creştinism până la moarte sau care morţi în chip violent au avut timp să se pocăiască.

Noaptea se lasă. Dante şi Virgil ajung într'o vale unde doi îngeri cu săbii de foc păzesc intrarea şi o feresc de un şarpe monstruos. Aci Malaspina prezice poetului exilul său din Florenţa.

După o odihnă de câteva ceasuri, poetul ajunge cu călăuza sa şi la poarta purgatoriului, pe care i-o deschide un înger. Acesta cu vârful săbiei înscrie de 7 ori pe frunte litera P, simbolul celor 7 păcate capitale: orgoliul, invidia, mânia, lenea, avariţia, lăcomia, luxura.

Fiecare din aceste păcate se purifică într'unul din cele şapte cercuri ale purgatoriului.

Şi aci suferinţele sunt în raport logic cu păcatele.

De pildă, cei orgolioşi sunt încovăiaţi sub poveri grele; cei invidioşi au ochii cusuţi, cei manioşi sunt scufundaţi în fum; avarii plâng întinşi la pământ; lacomii sunt torturaţi de foame şi de vederea unui pom cu fructe, pasionaţii sunt scufundaţi în flăcări.

Toţi aceştipăcătoşi îşi văd pe ziduri sculptate exemplele viciului sau ale virtuţii practicate de ei sau aud glasuri misterioase care le citează.

Pe măsură ce Dante trece dela un cerc la altul, un înger îi şterge câte P de pe frunte.

Din când în când muntele tremură, cântece răsună, se aud bătăi din aripi, un suflet liberat zboară către cer.

•

Ajunşi sus, Dante şi Virgil întovărăşiţi de *Stasiu*, înaintează către pădurea paradisului pământesc. In cale îi opreşte fluviul *Letea*; căcăuziţi de ducesa Matilda de Tosca-

na sau poate un personaj curat simbolic, ei asistă la o procesiune misterioasă, apocaliptică.

Aci ei întâlnesc pe Mântuitor, precedat de 24 bătrâni, ai legii vechi, înconjurat de 4 animale profetice. Mântuitorul este văzut sub trăsurile unui *Grifon*, al cărui corp pământesc şi aripile aeriane simbolizează unirea divinităţii şi a omenirii. El trage un car, care simbolizează biserica.

Pe acest car, înconjurată de 7 nimfe (cele 7 virtuţi) stă Beatrice, voalată, dar Dante o recunoaşte după tremurul ce-l cuprinde fără de voie; se reîntoarce către Virgil, dar acesta a dispărut: Poetul se găseşte atunci faţă în faţă cu Beatrice, care îi reproşează că nu şi-a mai adus aminte de ea, din cauza vanităţilor demne de despreţuit ale pământului. Învins de remuşcări, Dante îşi pierde cunoştinţa.

Când îşi vine în fire e scufundat în undele Letei, care îi şterg greşelile şi e scos de Matilda; el urmează apoi carul simbolic, asistă la atacurile date contra carului mistic între vultur, vulpe şi balaur (împăraţi, eretici, Mahomet): îl vede tras de un monstru cu 7 capete (păcatele capitale) şi condus de o prostituată, având alături pe un gigant.

După ce Beatrice i-a explicat această viziune îl face să bea din apa Eunoii şi purificat se urcă la stele.

Călătoria în purgator a ţinut 3 zile.

Paradisul lui Dante nu e străin de preocupările şi de pasiunile lumii pământeşti.

Condus de Beatrice, el pătrunde cu sufletul în locuinţa aleşilor (al zecelea cer: empireul) şi îi este dat să înţeleagă fericirea lor cerească.

Această fericire constă în vederea lui Dumnezeu, e mai mult sau mai puţin desăvârşită, după meritele fericitului: însă nimeni nu cere o mai mare fericire decât aceea ce i s'a dat.

Totuş Beatrice, ca să facă pe Dante să înţeleagă treptele inegale ale fericirei cereşti, îi arată pe rând cele 7 ceruri, admise de sistemul lui Ptolomeu:

In cercul *Lunii* sunt sufletele celor care, în mod involuntar nu şi-au îndeplinit dorurile lor;

In cerul lui *Mercur*, sufletele celor cari au făcut bine pentru dragostea de glorie;

In cerul lui *Venus*, cele care au fost învinse de influenţa stelei amoroase;

In cerul *Soarelui*, sfinţii vieţei religioase!

In cerul lui *Martie*, sufletele celor cari au luptat pentru credinţă;

In cerul lui *Jupiter*, marii făcători de pace (principii drepţi);

In cerul lui *Saturn*, spiritele contemplative.

Dincolo de aceste 7 sfere, Dante este întrebat de Sf. Petru despre credinţă; de Sf. Iacob despre speranţă; de Sf. Ion despre caritate; în sfârşit în empireu — al zecelea cer, Dante poate, contemplând aleşii Divinităţii, să înţeleagă mărirea împărăţiei lui Dumnezeu, să asiste la gloria Mariei, să se ridice la viziunea Trinităţii însăşi; în care el întrevede, în persoana *cuvântului*, omenirea unită cu dumnezeirea.

Din citirea operei lui Dante „Divina Comedie", vedem aci întreaga sa personalitate, cu gândirile, şi cu pasiunile şi cu urile sale.

Ea cuprinde în sine, cum am arătat mai sus, cel mai însufleţit tablou al Italiei la sfârşitul sec. XIII şi cea mai vibrantă dintre confidenţele personale ale poetului.

Din aceeaş citire, deducem că arhitectura morală a infernului şi a

purgatoriului are ca temeliu teoriile scolasticilor, întregite cu acelea ale lui Aristot.

In special prin descrierea într'o măsură largă a păcatelor capitale recunoaştem nobleţa lui de caracter, spiritul său nobil, cinstit şi drept.

El ne apare, chiar atunci când nu este pretutindeni destul de sever şi de drept în împărţirea pedepselor şi a recompenselor, ca un bun crestin. Nimeni nu-l poate învinui de erezie, căci el o pedepseşte cu cele mai grele pedepse; mai mult decât atât, îl vedem admiţând toate dogmele, chiar cele mai izbitoare pentru raţiune. Am arătat de pildă cum el face pe păgânul şi sinucigasul *Caton*, păzitorul purgatoriului, ca să vedem cât de darnic este pentru libertatea de religiune a fiecăruia.

El nu voeşte distrugerea bisericei, cu toate că pe unii din Principii ei (papi) îi trimite în chinurile infernului. (Nicolae III. etc.). O voeşte simplă, plină de credinţă, în sărăcia evanghelică, mulţumită căror însuşiri să reia direcţia morală a omenirii.

Din „Divina Comedie", înţelegem, iarăş, că poetul nu-şi uită un moment Florenţa, patria iubită, care l-a trimis în exil. Despre viciile ei vorbesc diferitele personagii din infern şi din purgator, despre moravurile ei satirizează în paradis fericiţii întâlniţi acolo.

Şi aceste preocupări personale actuale şi locale ale poetului, fac după unii scriitori biografici ai săi, frumuseţea şi viaţa operii lui. O însirare cât de metodică şi trecere în revistă cât de imparţială a evenimentelor istoriei universale n'ar fi putut să dea niste tablouri atât de energice şi de pline de viaţă.

Din punct de vedere literar, Divina Comedie deschide drumuri noi, nu numai prin extraordinara şi puternica imaginaţie a autorului, aşa cum rar se întâlneşte în vreo literatură; nu numai prin genialele şi însufleţitele tablouri, în special din infern; nu numai prin concepţia spiritelor, cari sunt numai flacări raze, şi lumini, nu numai prin gruparea în Paradis a fericiţilor după anumite desenuri alegorice; nu numai prin bogata zugrăvire a peisagiilor frumoasei Italii; nu numai prin marea putere de observare a naturii şi a mediului, mulţumită căror însuşiri ştie să descrie totul sigur şi hotărît; dar şi prin puterea lui plastică, prin creaţiunea unei limbi picturale, colorate şi pline de imagini nenumărate şi exacte, cum numai la Homer se pot întâlni ca şi acest scriitor antic. Dante a încercat asupra-i fascinaţia pe care natura a exercitat-o asupra sufletului copilăresc şi poetic al celor vechi :

„Şi dacă poezia italiană a avut încă din secolul XIV acest sentiment al frumuseţii exterioare, pe care alte literaturi n'o pot întâlni decât foarte târziu, aceasta se datoreşte desigur geniului artistic şi literar al lui Dante".

Grig. T,

Iarăş examenul de înaintare

Citesc în No. 12—13 al revistei noastre: „Şcoala română" articolul : „Examenul de înaintare", pe care în dorinţa de mai bine — mă grăbesc a-l complecta cu observaţiuni scoase din viaţa şcolară.

Cu câţiva ani înaintea războiului examenul de înaintare însemna totu ceva serios.

I se cerceta candidatului opera ş şcolară şi extraşcolară (socială, cu o numeşte autorul articolului. Se ce

ceta purtarea lui în tot, sub raportul moralităţii şi apoi i se făcea inspecţia pur didactică, în clasă.

Notat bine, sub toate aceste raporturi, era propus pentru examenul de înaintare.

Candidatul abia acum îşi competa cunoştinţele pedagagige cerute de programă şi apoi se prezenta la examen.

Acest examen era foarte riguros, orice-ar spune cei de azi. Am cunoscut elemente trecute în învăţământul urban, în aceste condiţiuni; elemente cari fac fala învăţământului didactic.

Astăzi, acest examen a devenit o pură formalitate.

Fiecare trebue să fie înaintat, fie că merită sau nu, fie c'a făcut fie că n'a făcut ceva în şcoală şi mai ales în afară (ca opere sociale, culturale, naţionale). Şi-a făcut stagiul, cere şi are drept la inspecţia specială.

Pătrunşi de acest principiu, şi autoritătile şcolare au devenit foarte indulgente în aceste inspecţiuni.

Am văzut inspecţiuni celor detaşaţi dela ţară la oraş, peste una sau două luni dela venirea la post.

Şi în ce constă astăzi o inspecţie specială?... E o inspecţie ca toate inspecţiile, pe care orice dascăl o poate avea, de 3—4 ori într'un an.

Propunătorul este pus să facă o lecţiune, la una din materiile de studiu, de obiceiu gramatica sau aritmetica, rar istoria sau geografia. Candidatul, candidatul care se aştepta la această inspecţie, toarnă o lecţie model. O trece prin toate treptele formale: îi dă cu analiza, sinteza, generalizarea, aplicarea, în fine e un adevărat jongleor în arta didactică.

Inspectorul mulţumit, îl notează: Foarte bine: deosebite calităţi şi aptitudini pedagogice.

Dar ce calitate şi număr de elevi va fi format pe unde a fost, ce fel de purtare va fi avut acolo, ce anume activitate socială va fi desfăşurat în cei şase ani de stagiu în învăţământul rural, nu importă!

Dar unii, şi mai ales unele candidate, n'au stat nici o zi la ţară, deşi şcoala le-a dat anumită pregătire, şi deşi legea înaintării o cere. Aceştia au: beneficiat dela început de favoarea detaşărilor la oraş. Aci, orele de clasă şi mai mult nimic! Nu directorul trebue să le facă pe toate celelalte? Şi totuşi acei candidaţi sunt cei dântâi care beneficiază de înaintare. Deh! Sunt orăşeniţi gata.

Să revenim. După notarea de mai sus, candidatul începe tocirea operelor cerute.

Şcoala, pe altă dată; deocamdată înaintarea. Reuşeşte.

De acum idealul e ajuns; cât mai puţină muncă: „„slujba-i lungă; viaţa-i lungă". Acestui fel de recrutare se datoreşte în mare parte, scăderea nivelului învăţământului primar, ce se contată dela o vreme. Este o deosebită lipsă de selecţionare, care aduce cu sine şi un principiu moral-amoral, deprimător pentru cei care muncesc cu râvnă, la ridicarea neamului.

Cu drept cuvânt autorul articolului mai sus citat cere aprecierea la înaintare, după activitatea socială, culturală, naţională, desfăşurată de învăţător, potrivit mediului unde lucrează efectiv, şi unde el trebui să stea cei 6 ani, să-l lumineze ca un far, la a cărui strălucire să se aţintească privirile satului de azi, a generaţiilor de mâine, a neamului de veci românesc.

L. I. PANAITESCU

Directoarea şcoalei de fete din Urlaţi jud. Prahova

ŞCOALA DE MENAJ DELA AVON

Corpul didactic primar al şcoalei publice **Seine-et-Marne** din Paris şi-a legat numele şi activitatea de înfiinţarea şi conducerea unei serii de patru şcoale pentru copiii francezi victime ale războiului, — şcoale cu caracter practic şi utilitar—, dintre cari trei sunt profesionale şi destinate învăţământului băieţilor, **(industria lemnului, industria fierului şi a oţelului, horticultura şi agricultură)** şi a patra destinată instrucţiunii fetelor **(şcoală de menaj).**

Mulţumită sprijinului bănesc al cetăţenilor din republica Uruguai, organizaţi în comitet încă din 1914, în frunte cu preşedintele acestei ţări şi cu guvernul ei, s'a înfiinţat în localitatea **Avon** din Franţa, într'un ţinut poetic de copaci şi de verdeaţă, lângă parcul castelului dela Fontainebleau o şcoală de menaj model **„deschisă orfanelor soldaţilor morţi pentru Franţa şi apărarea Dreptului"** [1]).

Către această categoie de şcoale ar trebui să se îndrepte pretutindeni, şi deci şi la noi, privirile tuturor oamenilor de bine, căci trebue să vedem în femeie pe cel mai esenţial factor de educaţie al copiilor.

Fără să aibă caracterul de cultură generală a şcoalelor secundare, şcoala de menaj dela Avon primeşte numai pe copilele orfane de războiu, în vârstă de 13 ani cel puţin, cari au dobândit certificatul de învăţ. primar, şi le dă putinţă ca potrivit gustului şi aplecării lor să devină lucrătoare sau amploiate destoinice, gospodine neîntrecute şi mai ales mame devotate viitorului lor cămin şi înţelegătoare depline al rolului de educatoare ale copiilor.

Şcoala de menaj dela Avon este instalată într'un local spaţios, salubru şi bine întreţinut; are dormitoare largi şi aerisite, lavabouri, băi şi duşe minunate, sală de mâncare, sală de clasă şi săli de cusut, călcat, etc., prin care roesc cele 60 de eleve câte le cuprinde actualmente.

Programa de studii, împărţită pe 3 ani constă din: învăţământul menajer, puericultură, bucătărie, cusături, croitorie, broderie, spălătorie şi călcătorie, dactilografie, stenografie grădinărit, creşterea pasărilor şi a vitelor şi exerciţii fizice.

Orarul, foarte bine întocmit, asigură elevelor grupate în echipe desvoltarea inteligenţii, şi a judecăţii. dobândirea cunoştinţelor profesionale necesare unei vieţi active.

La începutul anului al doilea, fiecare elevă se specializează la un meşteşug, potrivit aplecărilor şi plăcerii sale; iar ultimul an este destinat perfecţionării în meşteşugul ales.

Elevele sunt puse să gătească cu rândul mâncări substanţiale, făcând astfel ucenicia gospodinei; iar la masa lor participă directoarea şcoalei şi corpul profesoral, dând astfel un aer de familie institutului.

Exerciţiile fizice făcute sub conducerea şi supravegherea unor monitori cu experienţă sunt formate din gimnastică, jocuri, preumblări, concursuri sportive, care asigură elevelor o desvoltare corporală de invidiat şi le face să păstreze despre viaţa de şcoală cele mai plăcute şi mai luminoase impresiuni.

Direcţiunea acestei şcoale o are

[1]) Din scrisoarea autografă a marelui mareşal *Foch*, scrisă la 11 noembre 1920, relativ la viitorul şcoalei Uruguai-Franţa, despre care vorbim, şi adresată binefăcătorilor uruguaieni ai şcoalei.

d-na Simon, o femee de un admirabil devotament, care are excepționale calități de organizatoare, unite cu o adâncă iubire de eleve — pe cari le consideră ca pe fiicele sale.

Personalul didactic, redus la un minimum din spirit de economie, dă o educație îngrijită și o instrucție morală și fizică complimentară elevelor, și-și îndeplinește cu zel activitatea lor de educatori ai tinerimii.

Impresiunile căpătate de vizitatorii acestei școale sunt din acelea cari se păstrează multă vreme. Iată, de pildă, ce spune despre ea d. Maurice Herbette:

„Școala văzută în plină activitate este un adevărat stup, unde fiecare își îndeplinește sarcina cu devoțiune. Profesoarele au conștiință de răspunderea lor față de copilele cari le sunt încredințate; iar elevele țin să se arate, prin sârguința și felul lor de purtare, demne de solicitudinea cu care le-au înconjurat“.

Vezi aci: „obraze vesele și răzătoare, cu priviri senine și deschise, curățenie minuțioasă; direcție familiară, în care hotărîrea — rar necesară — se unește cu iubirea; educația îngrijită, cu respectarea drepturilor și a voinței familiilor în materie confesională; învățământ tehnic practic și complect; atmosferă franceza în care se desvoltă și se întăresc virtuțile rasei; sentimentul datoriei, respectul muncii, conștiința binelui și a frumosului“.

Indepărtata republică orientală a Uruguaiului se arată prin generosu-i dar de o atențiune deosebită și de o delicateță în adevăr nobilă față de sora sa mai mare Franța, care a sângerat atât și are de închis atâtea durerease răni și de sters atâtea lacrime, după marele războiu mondial.

Spicuitor

Păreri asupra alcătuirii unei cărți de cetire

Marele războiu prin care am trecut și transformările politico-sociale ce i-au urmat, au pus neamul nostru în condițiuni cu totul deosebite de cele dinaintea anului 1916. Realipirea provinciilor românești la trupul patriei mame și închegarea întregului nostru neam într'un singur stat, au schimbat într'o mare măsură felul cum trebuie privite și tratate unele dintre obiectele de studiu, ce se predau în școala noastră primară.

Sforțările făcute pentru pregătirea războiului și sacrificiile cu care am putut înfăptui mult doritul ideal al neamului nostru, nu-și au în multe cărți partea însemnată ce li se cuvine. Copilul, care le citește, neresimțind aproape nimic din suflul zilelor mari pe cari le-am trăit în ultimii ani, nu e pregătit cum trebue pentru ziua de mâine, spre a forma generația care trebue să păstreze, să consolideze și să încunune edificiul construit cu atâtea jertfe.

Aceste considerațiuni cer ca alcătuirea manualelor de cetire să fie urmărită după un nou plan.

In loc de a improviza bucăți sarbede cu subiecte de comandă, cum se face de obiceiu, să se aleagă materialul din cei mai de seamă scriitori români. Să se aleagă apoi și bucăți din scrierile străinilor, a căror literatură pentru copii a trecut de mult granițele țării în care a fost produsă

şi s'au distins prin duioşia sentimentelor şi simplicitatea povestirii.

La alegerea bucăţilor să se aibă în vedere ca în cuprinsul lor să trăiască o lume copilărească sau lumea reală, pe care copilul o întâlneşte îndată ce iese dintre cei patru pereţi ai şcoalei.

Nelipsitele şi plictisitoarele învăţături morale, cari se găsesc în general la finele oricărei bucăţi de cetire de curs primar, cred că n'ar fi bine să se mai afle în manuale. In felul acesta se lasă propunătorului libertatea de a discuta cu elevii săi bucata de cetire din orice punct de vedere crede de cuviinţă şi a scoate morala pe care o crede mai potrivită. In loc ca morala să se găsească formulată sub forma unei sentinţe, proverb, etc., ea să trăiască în întreg cuprinsul povestirii.

Având în vedere internaţionalismul care se ridică azi mai puternic ca oricând şi vântul anarhiei care suflă de peste graniţe, şi ţinând seama că elevii pe cari i-avem azi în şcoala primară formează generaţiunea de mâine, care e chemată să consolideze edificiul naţional construit cu atâtea sacrificii, trebuie rezervat bucăţilor cu cuprin naţional şi patriotic cel mai însemnat loc în manualele de curs primar. Generaţiile de azi şi de mâine au nevoie de cel mai cald naţionalism şi de cea mai înflăcărată iubire de patrie pentru a putea apăra pământul strămoşesc de orice uneltire străină.

Patriotismul cuprins în bucăţile de cetire să fie însă un patriotism umanitar, iar nu un şovinism îngust. Chiar elevii aparţinând naţionalităţilor minoritare cetind aceste bucăţi să se simtă atraşi către pământul şi neamul nostru.

Cunoscând cât de mult plac copiilor povestirile şi în special basmele cari ridică pe copil în lumea plăsmuirilor fantastice să se dea locul al doilea bucăţilor cu acest cuprins. In felul acesta, copilul găseşte în cărţile de cetire lumea basmelor în care a fost crescut, se îndreptează bucuros către ea, o iubeşte, o citeşte cu drag şi astfel i se desvoltă gustul de cetit.

Pentru a aduce o notă de veselie în viaţa şcolarului să se adaoge şi bucăţi cu cuprins hazliu.

Având în vedere că în copilărie partea afectivă stăpâneşte într'o măsură foarte mare sufletul omenesc să nu se uite şi bucăţi în care sentimentul trece pe primul plan. Aceste bucăţi sunt menite să pună în mişcare sufletul copilului, să-l înflăcăreze pentru marii eroi ai neamului şi pentru acţiunile măreţe.

In fine să se descrie vieţile sfinţilor mai însemnaţi prăznuiţi în cursul anului şcolar.

Din bucăţile de istorie, copilul să afle că fac parte dintr'un popor cu strămoşi mari şi viteji, să capete convingerea că neamul românesc este harnic şi iubitor de patrie şi că luptele şi suferinţele din trecut au oţelit acest neam.

Istoria să se adreseze inimii mai mult decât intelectului, fiindcă e ştiut că **datele, numele** şi în general **cunoştinţele istorice** se şterg, fug din memorie. In clasa III-a povestirea e bine să fie simplă, fără date şi cu puţine nume, iar în clasa IV-a lecţiunile de istorie propriu zisă să fie urmate de foarte multe lecturi cu conţinut istoric, adevărate tablouri istorice, cari se găsesc în scrierile marilor noştri istorici Tocilescu şi Iorga şi ale marilor noştri poeţi Alexandri, Vlahuţă, etc.

Pentru ca materialul să se predea clar, e bine ca fiecare lecţie de istorie să fie împărţită în cartea de cetire în unităţi metodice bine distincte, având subtitlul ei. Această formă clarifică expunerea. In text e foarte bine să fie şi schiţa terenu-

lui, pe care s'au întâmplat evenimentele. Din epocă în epocă să se introducă rezumate, cari vor servi de minune la întărirea cunoştinţelor. In fine — în afară de program — să se tipărească lecţiuni noi pentru înţelegerea istoriei tuturor Românilor iar în toate lecţiunile să se precizeze starea Românilor din provinciile ce au fost subjugate. Astfel să se clarifice viaţa dusă de Români sub Unguri, unirea religioasă cu Roma, luptele pentru desfiinţarea iobăgiei, luptele pentru cultură, faptele mitropolitului Andreiu Şaguna, etc., făcând pe elev să înţeleagă mai bine unirea Românilor eşită din războiul european.

Să se dea apoi o mai mare întindere asupra evenimentelor întâmplate mai de curând, adică asupra domniilor lui Cuza, Regelui Carol, M. S. Regelui Ferdinand, spre a face pe şcolar să priceapă bine viaţa şi evenimentele actuale.

In rezumat dar să se introducă la istorie: schiţele, rezumatele, subtitlurile şi lecţiuni asupra Românilor din ţările alipite.

In anii din urmă a apărut şi la noi — ca o urmare a încercărilor ce se fac în străinătate pentru refomarea învăţământului primar şi schimbarea metodelor de predare—un curent, care susţine cu tărie predarea ştiinţelor naturale şi în general a tuturor obiectelor de învăţământ din cursul primar sub formă de povestiri.

Pentru susţinătorii acestei metode, **povestirea** constitue talismanul cu ajutorul căruia putem atrage pe copii la şcoală, putem face viaţa şcolară plăcută ca un vis frumos, putem pătrunde până şi în sufletele cele mai închise şi putem infiltra cunoştinţele cele mai abstracte chiar în minţile mărginite.

Argumentul principal, care se aduce pentru susţinerea acestei metode e că povestile plac foarte mult copiilor. Copilul trăeşte cu poveşti şi prin poveşti. Potrivit acestor vederi ar urma ca lecţiunile de ştiinţe naturale să se trateze sub forma de povestiri. Nu sunt de părerea aceasta şi iată dece:

Este adevărat că povestile plac foarte mult copiilor; dar tot atât de adevărat e că ei cunosc foarte puţin lumea ce-i înconjoară — realitatea— şi au foarte puţin desvoltat spiritul de observaţie. Acest ultim adevăr a fost scos în evidenţă de reprezentanţii cei mai de seamă ai pedagogiei experimentale şi poate fi prins destul de uşor de oricine studiază puţin un copil.

Pornind dela aceste constatări şi privind şcoala nu numai ca un locaş ce trebue să atragă pe copil prin viaţa plăcută din năuntrul ei, ci şi ca o instituţie care trebue să prepare pe elev pentru viaţă, putem despărţi obiectele de studiu ale învăţământului primar în două mari categorii.

Unele din ele cum sunt religia, istoria, naraţiunile şi cunoştinţele geografice în mare parte trebue tratate sub formă de povestiri, satisfăcând astfel plăcerea copilului de a auzi poveşti, făcându-l să trăiască încă în lumea basmelor, pe cari i le spunea bunica acasă.

Restul obiectelor de învăţământ, adică aritmetica, geometria şi ştiinţele naturale trebue să urmărească alt scop. Rolul lor e să deştepte, să exercite, să dezvolte şi să perfecţioneze simţurile copilului, să-i ageresască spiritul de observaţie şi să-l conducă la cunoaşterea realităţii.

Chemarea aceasta o au în special ştiinţele naturale. Privind deci ştiinţele naturale din acest punct de vedere — şi acesta e punctul de ve-

dere sănătos —, tratarea lor trebue să se întemeieze pe observarea atentă şi directă — pe intuirea naturii, a realităţii, pe experienţe ori în cazul cel mai rău pe intuirea modelelor, tablourilor, desenurilor, schiţelor, etc. Şi ca urmare a acestei metode de tratare, lecţiunile din carte nu pot fi decât descrieri, sistematice şi clare, a celor intuite în natură, descrieri cari să limiteze într'o anumită măsură cunoştinţele ce trebue să le împărtăşească învăţătorul despre diverse subiecte şi să servească drept puncte de sprijin în discuţia ce va urma după observarea realităţii, pentru a lămuri unele părţi rămase neclare, ori a explica pe baza legilor formulate fapte din viaţa zilnică.

Avem în şcoala primară destule obiecte de studiu, unde povestirea joacă un rol precumpănitor şi cari nu se pot trata altfel. Cred deci că ar fi o greşală dacă am transforma şi ştiinţele naturale — studiul prin excelenţă al materiei reale — în povestiri dulcege, cari să poarte fantazia copilului în lumea ireală şi să nu-i ofere ocazii pentru exercitarea şi desvoltarea simţurilor.

Nu mai vorbim de cazuri cum sunt acelea când sub motivul că se tratează ştiinţele naturale ori intuiţia sub forma nouă a povestilor se scriu lecţiuni, în cari se povestesc întâmplări cu unchiul şi nepotul, adesea abia pomenindu-se de obiectul lecţiunei.

Părerea mea este că învăţătorul, care se conduce după o asemenea carte, nu găseşte în ea o bună călăuză, fiindcă nu-i arată cantitatea de cunoştinţe pe care trebue s'o dea copiilor. Dacă învăţătorul se mărgineşte numai la ce spune cartea, atunci se pierde vremea în zadar cu lecţia, fiindcă în carte nu e nici o cunoştinţă nouă pentru copii. Dacă învăţătorul vrea să predea copiilor şi alte cunoştinţe afară de cele pe cari le au ei, el nu ştie cam cât să se întindă, căci n'are după ce să se orienteze. Cartea, pe care o are, nu constitue pentru el o bună busolă. Greutate mare mai ales pentru învăţătorii tineri şi în special pentru suplinitori.

Concluzia, care se desprinde din cele de mai sus, este deci că tratarea ştiinţelor naturale sub formă de povestiri — şi mai ales de povestiri improvizate, fără nici o noimă, nu e calea cea mai bună, care trebue urmată la predarea acestui obiect de studiu. Şi aceasta e convingerea mea.

Cu toate acestea se pot pune unele bucăţi, cari tratează chestiuni de ştiinţe naturale sub formă de povestiri, dar acestea să fie capo d'opere, cari prezentându-ne sub o formă atrăgătoare cunoştinţele dobândite prin intuire, ne fac să revenim din nou asupra lor şi să le aprofundăm, slujind ca bucăţi de lectură.

Metoda cea mai bună pentru predarea ştiinţelor naturale fiind studiul direct al naturii, trebue pus la începutul fiecărei lecţiuni **materialul de intuit**, adică indicat obiectele, instrumentele şi aparatele cele mai potrivite şi mai practice pentru tratarea subiectului.

Acest subcapitol al lecţiunei se va tipări în carte cu litere mici (petit) pentru că el nu trebue cetit de elevi, fiind numai o călăuză pentru învăţător.

Tot ca urmare a acestor vederi trebue pus în text foarte multe gravuri pentru a servi la nevoe ca mijloace de intuire.

Redactarea lecţiunilor să se facă în mod clar şi sistematic, pornind dela chestiunile simple şi cunoscute spre cele mai complexe şi necunoscute de elevi.

Să se împartă lecţiunile în subcapitole pentru a înlesni prinderea cu uşurinţă a cuprinsului şi a deprinde pe copii cu ordonarea ideilor, ordonare care joacă un rol atât de important în asimilarea tuturor cunoştinţelor.

Sistematizarea mai e necesară şi pentru motivul că ştiinţele naturale cari se predau în ultimele clase ale şcoalei primare au şi menirea de-a introduce pe copil în primele începuturi ale studiului naturii, studiu care nu se poate face cu succes decât numai folosind sistematizarea.

Dacă suntem pătrunşi de adevărul că elevul învaţă nu numai ca să ştie, ci şi pentru ca să fie mai bine pregătit în viaţă, trebue să cerem o cât de mare desvoltare tuturor chestiunilor practice cum sunt: igiena locuinţei, păstrarea sănătăţii, prevenirea şi combaterea boalelor molipsitoare, etc.

Cele ce preced ar fi—după părerea subsemnatului — cele mai bune indicaţiuni pentru alcătuirea şi alegerea unui bun manual de cetire de curs primar.

A. IVANOVICI

ŞCOALA VIEŢII

Sfătuiri pedagogice de d. I. Simionescu, profesor universitar

Joi 1 iunie, d. I. Simionescu, profesor universitar, a ţinut o apostolească conferinţă la societatea institutorilor, vorbind despre *„scoala vieţii"*.

După ce d-sa admiră auditorul pentru eroismul ce-l are de a se adună într'o sală închisă, spre a-i asculta cuvântul, în loc de a se avânta în mijlocul naturii, în acest timp de primăvară, de flori şi de verdeaţă, arată că titlul de conferinţă acordat subiectului său este prea pretenţios; conferinţa cerând o ţesătură proprie, o ampioare şi o argumentare deosebită, precum şi citate savante.

D-sa doreşte ca prin sfaturile pedagogice, pe care le va aduce înaintea auditorului, să-i mute gândul dela natură, ca să şi-l concentreze asupra subiectului ales, pe care l-a intitulat cu drept cuvânt *„scoala vieţii"*.

Dar ce se înţelege prin această şcoală a vieţii?

Spre a fi mai bine înţeles, conferenţiarul arată că va face o excursiune în domeniul idealului, după care se va scoborî la realitate, ca să tragă apoi concluziuni asupra drumului pe care trebue să meargă dascălii poporului, cu atât mai mult cu cât zilele prin care trecem sunt zile mari, cu răspunderi grele, pentru neamul întregit.

Şcoala se concepe la noi, chiar şi acolo de unde decurg îndrumările (prin aceasta nu face aluzie la autoritatea ministerului, coplesit de lucrări de birou, şi care mai — se poate gândi la cultura poporului : ci la conducătorii de îndrumări practice, pe care institutorii le aplică zilnic) ca o instituţie de punere în contact cu formalismul şi dogmatismul pedagogic, pe când d-sa promite să pună în faţa auditorului ceea ce trebue să fie şcoala în concepţia vremurilor pe care le trăim.

O şcoală nu poate fi restrânsă la

cei patru pereţi ai clasei. Ea este vie ca şi un organism. Principiile de biologie se aplică nu numai animalelor, ci şi lumii copiilor, care constitue sâmburele şcoalei.

Dacă legea biologică stabileşte o relaţie între mediu şi plantă, tot astfel nu putem sustrage pe copil dela raporturile mediului înconjurător cu viaţa lui. Concepţia de şcoală este dar în funcţie de mediul în care se desvoltă copilul şi se va schimba după acest mediu; iar profesorul nu poate sustrage acel element numit copil din mediul în care acesta trăeşte.

E o necesitate absolută de viaţă pentru elevul pe care-l instruim ca viaţa cu complecsitatea şi cerinţele ei să pătrundă în clasă, ca elevul să nu se găsească în viaţă în faţa unui necunoscut, ori ca cineva legat la ochi.

Şcoala veche nu ţine seamă de aceste nevoi ale copilului.

Alt element specific între şcoală şi mediu este chestia unei pedagogii naţionale. Cea care se aplică azi în şcoalele noastre în realitate este tot străină; fiindcă este adusă de aiurea şi se foloseşte pentru nişte copii români.

Pedagogia e o ştiinţă cu principii stabilite, mulţumită unor oameni superiori: Comenius, Rousseau, Pestalozzi, etc. In ea trebue însă să deosebim urzeala de bătătură; urzeala, care ne poate fi împrumutată şi nouă, de bătătură, care este cu totul străină.

Un covor românesc se deosebeşte prin ţesut, colorit, figuri, flori, etc. de altul persan, turcesc, francez, etc. Tocmai aceasta e partea deosebită a pedagogiei principiale, care variază prin specificul etnic.

Când aplicăm principiile pedagogice ieşite din creeri streini unei altei ţări, decât celei de unde ele au izvorît, facem o greşeală de neiertat; e o aberaţiune pe care o vom plăti-o scump.

Trebue ca acele principii călăuzitoare să fie cernute şi aplicate pe substratul etnic, caracteristic fiecărei regiuni; mai trebue cu ele să fie frământate de mulţimea celor cari vor avea să le aplice, ţinând seama de toate nevoile celora cărora li se vor aplica, ca să ajungă a constitui o pedagogie naţională.

Exemple că şcoala e aiurea considerată ca un organism viu avem în:

I) *Evoluţia spiritului şcoalei.* Cu totul alta e şcoala evului mediu, şi cu totul alta cea din zilele noastre. Ea s'a modificat, adaptându-se vremii şi poate fi folosită ca atare.

Din contra, bserica a rămas aceeaş. Pentru mulţi, aghiasma a rămas o simplă picătură de rouă, căci conducătorii bisericeşti n'au ştiut să potrivească învăţăturile religioase la nevoile omenirei. De aceea, şcoala se găseşte într'un contrast isbitor cu biserica.

II) *Diferenţiarea şcoalei:* Un exemplu al acestui principiu este instituirea la unele popoare a unor şcoale populare superioare, diferite de cele dela noi. La Danezi, scriitorul *Grundwig* înfiinţează acele admirabile universităţi populare, pe cari apoi le înmulţeşte un ciobotar. In Danemarca, aceste universităţi au dobândit o desvoltare culturală şi economică enormă. Mulţumită consângenităţii şi etnicităţii, aceste şcoale s'au adaptat poporului suedez şi norvegian. La Germani, ele însă n'au izbutit, desigur din cauza condiţiilor economice, a tradiţiei germane, etc. O trudă imensă au azi conducătorii şcoalelor germane, ca să creeze asemenea şcoale.

Dacă vorbim de Franţa, unde sunt la modă şcoalele engleze, o combinaţie între viaţă şi muncă —

citate cu atâta entuziasm în cartea lui *Demolins*, vom vedea tot astfel că şcoalele preconizate nu sunt în practică ceeace erau în teorie.

Un vizitator român, care a văzut o aseménea şcoală creată în Franţa, a găsit-o cu totul altfel decât în cartea lui Demolins. E la fel cu cea de la Saint-Louis sau din alte părţi ale Franţei. Spiritul francez şi etnicitatea au modificat cu totul şcoala idealistă a lui Demolins.

Aceste dovezi sunt pentru noi cu adevărat isbitoare.

Şcoala trebue să fie un organism adaptat la nevoile poporului după mediu şi împrejurări. Şi această şcoală trebue să o creem şi la noi.

A aduce principiile savanţilor germani, elveţieni, etc. şi a le aplica la noi, este a avea impresiă unui sătean oarecare dela noi care, spre a fi la modă şi a imita pe domnii englezi sau americani, îşi rade ca şi el mustăţile însă... uită că i-s coatele şi picioarele goale.

Pe de altă parte nu trebue să pierdem din vedere, că în tradiţia şcoalei noastre avem pe Sf. Niculae din cuiu, care constituia metoda didactică pe vremea lui Creangă, mai avem semicercurile de acum 40—50 ani, pe lângă condiţiile istorice apăsătoare asupra ţăranului nostru recalcitrant la cultură.

Din aceste pricini, mai cu seamă, şcoala noastră nu poate fi identică cu cea din apus şi nici o imitaţie a aceleia.

Trebue să avem o ţintă în alcătuirea ei, însă este nevoie de un suiş uşor, şi să avem un punct de plecare în mediu.

Dacă capitala ţării noastre îşi are oarecum privilegiaţii săi, şi chiar şi aci sunt multe lipsuri vădite, ce putem spune despre mediul din provincie, din cutare orăşel, sau din cutare sat ascuns într'un unghiu al ţării? Bucureştii ar fi ca un fel de picătură de apă sub nisip în marele deşert al ţării.

Părinţii, în general, nu simt necesitatea şcoalei pentru copiii lor; societăţii nu-i arde de cultură; iar mijloacele culturale sunt reduse la zero.

Câtă trudă, câtă influenţă educativă din partea profesorului de a căuta să ducă şcoala spre un ideal, când vedem bine în ce stare se găsesc şi ce viaţă duc elementele cari trăesc într'un mediu nefavorabil!

Se naşte însă întrebarea: cum putem avea o pedagogie practică, adaptată nouă, Românilor?

In mijlocia cazurilor, noi, foarte adesea, nu facem altceva decât să ne îndeplinim datoria. Această afirmaţie n'o face d. profesor Simionescu numai pentru învăţ. primar, ci o întinde la toate gradele de învăţământ.

Venim în clasă, zice d-sa, fără să ne gîndim la ce avem să facem. Când nu ne temem de poliţia şcolară, facem orele de gumă.

Dar nu aci se mărgineşte rolul nostru; căci astfel va fi cu totul şters. In interiorul clasei se cuvine să uzăm de toată energia noastră, pentru a lucra în deosebi asupra părţii educative, pe care ne-o impune mediul, adică să facem aşa numitul „*erziehungunterricht*“ — expresie foarte potrivită pentru caracterizarea acestui învăţ. educativ, în limita ceasului pe care avem datoria să-l împlinim.

Ce mare influenţă are acest sentimentalism asupra copiilor mici nu ne putem închipui!

Ce impresii puternice aduce în interiorul lor, când dascălul le mângâie sufletul, când copilul obidit simte mâna lui mângâioasă, după suferinţele şi durerea cu care vine adeaseori dela el de-acasă.

Cât de necesar este pentru copilaşii nepieptănaţi, cu picioarele crăpate, cu hainele sdrenţuite să simtă dragostea nemărginită a dascălului — a dascălului care caută să îndeplinească lipsa culturală a mediului copilului, imitând pe Mântuitor, care a dat cea mai elocventă probă de abnegaţie şi de iubire de oameni prin spălarea picioarelor ucenicilor săi.

Ar fi aplicarea practică a unei pedagogii stoarse din ceeace noi avem mai curând nevoie.

Când în şcoala de astăzi, formalistă, se va implântà viaţa, şi copilul va fi dus spre un ideal de viaţa, va ieşi transformat — atunci când va păşi dincolo de pragul ei,—şi va duce cu sine nu numai cunoştinţe — care adesea se duc cum sboară frunzele toamna, rupte de vijelie, ci şi raporturi de omenie între el şi dascălul său.

Aşa îşi închipue conferentiarul această şcoală a vieţii, ca ea să fie pusă la lumină, în însuş mijlocul vieţii.

Această concepţie a contopirii şcoalei cu viaţa îşi face însă greu drumul; însă e însuş elementul vivificator chiar şi al profesorului.

Astfel înţeleasă el nu va mai zice ca astăzi: „M'am plictisit!" în faţa lucrurilor repetate zilnic.

O asemenea şcoală a vieţii va face din fiecare dascăl un savant cercetător şi îndrumător şi viaţa întreagă nu se va mai plânge de urît şi de plictiseala profesiunii.

Evenimentele mici din interiorul şcoalei le vor da putinţa de a aplica ceeace dânşii au ca parte de simţire; iar această contopire a simţirii cu viaţa este mijlocul cel mai sigur de a rămâne veşnic tineri.

Fiecare trebue să-şi pună ca problemă: Ce trebue să fac în faţa unei fiinţe care are năzuinţa de a fi dusă înainte?"

E adevărat că le va smulge multe picături de sânge şi de sudoare acestor conducători ai copilăriei, însă anii de calvar îi vor face să tragă brazde adânci, din care va răsări o vegetaţie rodnică, luxuriantă, şi nu vor fi paşi pe nisip, care dispar la cea dintâiu ploaie.

Această concepţie a şcoalei are efect şi asupra celui ce învaţă, căci e un mijloc de a-l face să utilizeze tot ce se poate utiliza spre a-i duce şi sufletul cu mintea pe aceeaş cale.

Ca şi experimentatorii cari fac tot felul de experienţe, cari îi conduc la descoperirea legilor fizice şi chimice, tot astfel şi profesorii vor face experienţe, pe cari le vor găsi şi lua din mediul copilului.

O puşcă de sôc va aminti comprimarea aerului, deci un fenomen fizic însemnat, explicat simplu, şi având urmări atât de utile în viaţa.

Şi atunci nu va mai exista hăcuirea materiei pe ceasuri, iar un profesor va putea preda mai multe materii la o clasă.

Materiile se vor putea interverti în mod inteligent, făcând din totalitatea cunoştinţelor astfel dobândite pe cale experimentală un bot, care încetul cu încetul va lua dimensiunile unei adevărate avalanşe.

Când se vor ţese aceste cunoştinţe în mintea copilului, el va fi nu o umbră ci un om, nu un titrat ignorant, care adesea rămâne cu câteva noţiuni de curs primar, ci un om adevărat, care fără să aibă învăţătură multă, va fi înarmat cu cunoştinţe ţesute la un loc; şi cu mângâerea că strădania profesorului n'a rămas zadarnică asupra părţii sale sufleteşti.

Dar cum să facem această educaţie a tineretului?

Mai înainte de toate trebue să fim convinși că noi dascălii purtăm în suflete o sarcină gravă de apostolat, și aceasta mai mult decât ori când.

Când totul se [illegible] prin nouile condiții de viață pe cari le-a adus marele războiu, când în jurul țării noastre dușmanii stau veșnic la pândă, cu ochii ațintiți spre noi, spre bogățiile pământului românesc, când în interior chiar avem ramuri dușmane cari ne pândesc, ca să ne arate defectele, vremurile cer sfat tare dela noi.

S'a spus că la 1870 a învins învățătorul german; de va fi sau nu adevărat aceasta, este totuș un adevăr aci, că dela noi profesorii se cere să răspândim cultura pretutindeni. Harta actuală a Europei nu poate dăinui cu pata neagră la Carpați, pe care o fac cei 81 la sută analfabeți, chemați — totuși — la conducerea statului prin ultimele modificări ale legilor noastre.

Noi nu putem sta indiferenți la ceeace cere cultura dela noi, când se știe că în însuș sânul țării noastre avem unele elemente cu o cultură superioară.

Acest cuvânt „*cultură*", patronat deseori de inculți să fie pentru noi dascălii un cuvânt de evanghelie; iar acel nume de apostolat ce ni se aruncă, la serbări să fie într'adevăr meritat prin munca zilnică, nu până la sacrificiul familiei și al vieții, ci al unei părți din timpul nostru liber.

După cum există un front al ignoranței adulților, pe care trebue să luptăm zi și noapte, în interesul acestui neam, care are de îndeplinit o menire pe pământ, tot astfel există și un front al copiilor, a luat de plămădit, pe care trebue să luptăm, ca și pe acel front pe care-l putem numi cu o vorbă *mediu*.

Dar poate un om să lupte deodată pe 2 fronturi? Să întărească cultura, pentru viitor, și să schimbe prezentul?

Desigur că da. De datoria dascălului este ca în acest scop să trezească, elementele pasive, și să ia de gât pe toți cei din afară de școală ca să-i dea ajutoare materiale pentru îndeplinirea acestui mare rol social.

In acelaș timp trebue să tindem și la egalizarea condițiilor de traiu.

Spiritul de reformă a ajuns astăzi un fel de psihoză. Nu-i aproape ministru care să nu fi venit cu un proect de lege pentru modificarea legii anterioare.

Dar ce este o reformă? Este ridicarea poporului la o treaptă mai înaltă a existenții.

Se pune însă întrebarea dacă o reformă poate fi concepția unui om sau a câtorva sute sau mii de oameni?

O reformă bună nu se poate face fără cercetări profunde asupra caracterului etnic; nici fără cunoașterea de aproape a condițiilor de desvoltare ale unui popor. Introducerea în legile noastre a unor părți din legile străine franceze, engleze, etc., nu ne-ar duce la ceeace trebue să fie ținta noastră: o reformă adăptată nevoilor noastre, *sumanului* nostru.

Se poate spune că corpul didactic nu e pregătit la o reformă, căci nu și-a notat nevoile, nu le-a totalizat. Dovada acestei afirmări se poate face cu revistele pedagogice în cari nu se văd observații proprii asupra școalelor.

Revista *Lamura*, pe care o citesc învățătorii și care și-a deschis coloanele pentru observațiile învățătorilor în domeniul școalei, nu e câtuși de puțin îmbrățișată din acest punct de vedere. Invățătorii trimit

nuvele și poezii, căci ei nu sunt experimentatorii pe care îi dorim și leci ei nu fac observații utile pentru o reformă a școalei.

O reformă a școalei se poate face în mod real numai prin cercetarea nevoilor ei.

Să ne uităm de pildă la alte popoare, la câte frământări nu dă naștere punerea câte unei anumite probleme, ca să înțelegem de ce mare importanță este studierea acelor nevoi.

In Germania s'a pus la ordinea zilei școala cu 4 clase unitare. La câte frământări n'a dat loc: congrese, asociații, broșuri cu material anume, ca să se poată cerceta dacă este necesară sau nu și în ce măsură o asemenea reformă.

Aceasta e partea de legătură între administrația școlară și ideea de viață în școală, fără de care nu se poate face o reformă.

Incheind, d. profesor Simionescu arată că în această mare perioadă de prefaceri sociale, dăscălimea are un rol însemnat, pe care nu-l poate pierde din vedere și că este nevoe ca fiecare să facă în folosul țării un mic sacrificiu, ca ținta să poată fi atinsă.

Generațiile din trecut, cari au luptat pentru existența și mărirea țării, se îndreaptă către noi și ne arată pe ce drum trebue să mergem ca să asigurăm existența patriei.

Generațiile următoare, la rândul lor, ne vor întreba: Ce-ați făcut din noi? Vă mulțumim pentru ceeace ați făcut pentru noi sau... ne vor aduce blestemele lor, pentru indiferența noastră, aducătoare de mari nenorociri.

T. Vâlceanu

STUDIU CRIȚIC

Mme Goué et E. Gouè, Comment faire nos élèves observer.—Fernand Nathan, Paris, 1920

Gustave le Bon, în cunoscuta sa carte „Psihologia educațiunii" afirmă că principiul unic al educațiunii este experiența elevului, cel dintâi mijloc sufletesc fiind desvoltarea spiritului de observare și de preciziune. Desigur, chestiunea nu este nouă. Câți pedagogi din trecut (Comenius, Fröebel, Pestalozzi) n'au căutat să-i evidențieze valoarea!

Școlile noi popularizează între altele și acest principiu.

Autorii noștri desvoltă aceeaș teză. Ei cer să se facă învățământul în afară de sălile de clasă, de manuale, de verbalism. Dacă vrem ca învățământul să fie educativ și practic, elevii să fie puși în fața obiectelor concrete.

Observațiunea este la baza științei. Tot ea trebue să fie și la baza învățământului.

Mai amănunțit vorbind, studiul este împărțit în trei părți. Să arătăm câte ceva din fiecare parte.

Partea I. Aci avem oarecari considerațiuni teoretice. Reacțiunile instinctive, ca răspuns la impresiunile din afară, sunt inconștiente și spontane. Câte odată, din numărul lor mare ne oprim numai asupra unor impresii, dându-le mai multă atenție. Atunci le observăm. Insă, noi suntem atenți mai mult la lucrurile cari au legătură directă cu trebuințele noastre. Din cauza aceasta, avem observațiuni incomplecte, analogii greșite, etc.

Dificultăţile se pot înlătura prin observaţiune metodică, complectă şi desinteresată („adică scăpată de orice gând de utilitate imediată, care poate să o diformeze, s'o falsifice chiar" etc) Astfel se înlătură automatismul. In acelaş timp, spiritul se concentrează şi singur se cultivă.

„Inlocuirea realităţii cu reprezentarea ei este vagă şi deseori diformată".

Nici excursiile nu-i mulţumesc pe autori, fiindcă sunt rare şi se fac cu un număr prea mare de elevi, aşă că pentru cea mai mare parte din ei atenţiunea este împărţită.

Posedăm cel mai bun mijloc, când generalizăm principiul aristocratic al lui Rousseau („un învăţător la fiecare elev"), forţând pe copil a face singur exerciţii zilnice de observare şi a notă ceeace descopere. Educatorului să-i rămână supravegherea şi colaborarea. Desigur că la inceput trebue să dăm elevului metodul de a cercetă, prin răspunsurile ce i le facem asupra observaţiunilor lucrărilor din clasă.

In urmă începe activitatea proprie ca act de observaţiune.

Răspunsurile consemnate trebuesc verificate, subliniindu-se cele bune şi atrăgându-se atenţiunea asupra celor greşite. Ele trebue să fie însoţite şi de desemn. Insă, nimic copiat din texte, ci desemnate după natură. Din memorie numai atunci când figurile s'au adâncit bine în imaginaţie.

In partea II vine aplicaţia. Ea constă într'un număr de 2000 chestiuni, la care trebue să răspundă elevii, împărţite şi potrivite după timp (12 luni)

Pentru fiecare lună, întrebările sunt de trei feluri: botanică, zoologie, chestiuni diverse.

In botanică sunt întrebări privitoare la organele şi funcţiile de situaţiune şi de reproducţiune (botanică generală); apoi studiul plantelor caracteristice, cercetându-se toată durata vegetaţiunii (botanica specială).

Pentru zoologie, chestiunile privesc animalele domestice, păsările, etc., apoi corpul omului.

Să dăm câteva exemple pentru lunile Octombrie şi Noembrie. S'a păstrat numărarea curentă din text.

Octombrie

BOTANICA GENERALA

I. Organe şi funcţii de nutriţiune.

1. Observaţi cum se arată foile arborilor acum.

Examinaţi foile liliacului şi spuneţi dacă le găsiţi deosebite de cum erau în Iunie.

II. Organe şi funcţii de reproducţiune.

22. Cari sunt florile ce se văd încă în grădină?

23. In livezi?

24. In păduri?

25. In câmp?

BOTANICA SPECIALA

66. De ce coloare sunt fructele sparanghelului la începutul şi la sfârşitul lunii?

72. Desfaceţi o boabă de strugure neagră! Ce coloare are miezul?

ZOOLOGIE

118. Puteţi să recunoaşteţi o pasăre de pradă după felul cum zboară?

Arătaţi-i sborul.

CHESTIUNI DIVERSE

146. Spuneţi ce se întâmplă când se toarnă încet apă pe un tăciune aprins.

148. Cântaţi pe vânt mare: 1. Cu faţa în direcţia vântului. 2. Cu spatele. Observaţi ce se întâmplă?

Noembrie

1. Ce arbori sunt cu frunzele verzi?

2. Care sunt cu totul desveliţi de frunze?

26. Ce plante înfloresc în această lună, în grădini?

27. In câmp.

49. Strângeţi ghindă! Desemnaţi una din ele!

51. Desfaceţi cu grijă învelişul ghindei. Ce observaţi? Comparaţi acest înveliş cu al alunei!

79. Care sunt păsările călătoare, ce ne sosesc în trecere în acest moment? Notaţi ziua când le-aţi văzut.

80. Care sunt păsările care vin să stea iarna în ţară? Data sosirii lor.

115. Aruncaţi dela oarecare înălţime câteva picături de untdelemn într'un pahar cu apă! Notaţi ce se întâmplă.

131. Puteţi găsi noaptea direcţia vântului?

Partea a III. Aci avem chestiuni recapitulative.

In scurt, ideile pe cari se bazează autorii în scrierea lor, făcută în deosebi pentru membrii corpului didactic primar, sunt: a). „copilul să fie activ; b). „Mediul în care trăieşte este un câmp destul de vast, pentru a-i satisface instrucţiunea lui ştiinţifică elementară; c). „Pentru a cunoaşte fiinţele vii trebue să le observăm nu numai într'un moment determinat al existenţii lor, dar în cursul unei lungi perioade, pe cât posibil a manifestărilor lor variate".

Acest lucru îl socotesc ca parte originală; nu clasificările cari se găsesc în orice tratat de ştiinţele fizico-naturale.

Chestiunile fiind aşezate după anotimp, şi revenindu-se asupra lor în fiecare lună, putem prinde legătura fazelor de desvoltare. Elevul vede realitatea, nu în forme imobile, ci în continuă schimbare, aşa cum este.

Apoi întrebările alcătuite, deşi par vagi, generale, pot lărgi câmpul de observare al elevului. Când sunt formulate astfel, ca să indice vizibil răspunsurile, poartă nota unui formalism uscat.

In plus, deşi numărul lor mare se poate alege ceeace este potrivit vârstei. De altfel, ele pot fi puse şi unui copil de zece ani şi unui adolescent de 15 ani. Fiecare răspunde ce observă, întrucât nu se urmăresc altceva decât deprinderi bune de spirit şi observaţie gânditoare.

VIRGIL PROCOPIESCU

Intrebuinţarea cinematografului în şcoală

Administraţia Casei Scoalelor si a culturii poporului a trimis comitetelor şcolare o circulară privitoare la întrebuinţarea cinematografului şi a aparatelor de proecţiuni fixe în scoală.

Chestiunea este prea importantă, din punct de vedere educativ şi instructiv, ca să lăsăm nerelevat acel document.

Iată cum se exprimă şi ce pretinde Casa Scoalelor dela aşezămintele gospodăreşti ale scoalelor:

„Intrebuinţarea cinematografului şi a aparatelor de proecţiuni fixe, ca mijloace instructive şi atrăgătoare de învăţământ, câştigă din zi în zi mai mult teren. Aproape în toate ţările din apusul Europei şi din America, cinematograful a devenit un mijloc obicinuit de învăţământ prin privire, pentru predarea lecţiilor din mai toate obiectele de studiu.

„La noi, cinematograful, aşa cum e întrebuinţat de speculatorii curiozităţii bolnăvicioase a celor setoşi de distracţii uşoare şi scene senzaţionale, e un mijloc de pervertire morală a tineretului, înclinat să ia pildă şi să imite faptele, pe care filmul i le trece pe dinaintea ochilor.

„Dintr'un instrument care, are astăzi influenţe rele asupra educa-

tiuni morale a tineretului, trebue să facem, ca în alte părți, un mijloc de învățare lesnicioasă și atrăgătoare și de distracție sănătoasă pentru școlari și părinți.

„Comitetele școlare au de îndeplinit un rol de căpetenie în această privință.

„Casa Școalelor și a Culturii a decis să procure în fiecare an, un număr de filme și diapozitive instructive, variate și potrivite subiectelor predate de profesori în clase. Aceste filme și diapozitive vor fi închiriate comitetelor școlare, care doresc să facă de câteva ori pe an, ședințe cinematografice sau de proecțiuni fixe, în care școlarii să-și lămurească, să rezume, să sintetizeze, să-și complecteze cunoștințele dobândite la lecțiunile din clasă, sau să capete alte cunoștințe în legătură cu acestea.

„Chiria filmelor se va fixa astfel ca să se poată scoate costul filmelor și să se poată cumpăra alte serii. Se înțelege că cu cât se vor înscrie mai multe comitete să închirieze filmele, cu atâta prețul chiriei va fi mai redus.

„In privința aparatelor de proectat, până când comitetele și-au putut face instalații proprii de cinematograf, s'ar putea înțelege cu întreprinzătorii de cinematografe, care se găsesc aproape în fiecare oraș, să reprezinte anume pentu școlari, eventual și pentru părinți, în anumite zile, în schimbul unei chirii filmele și diapozitivele trimise de Casa Școalelor.

„In orașele în care ar fi mai multe comitete școlare, fiecare comitet își va fixa data ședinței cinematografice și interveni la Casa Școalelor să-i trimită filmele ce și-a ales.

„Casa Școalelor și a culturii poporului dorește să pună în funcțiune dela Septembrie viitor acest serviciu cinematografic și să-și procure până atunci primele serii de filme, etc. In scopul acesa vă roagă să-i comunicat până la 1 Iulie crt., dacă comitetul d-tră aderează la această acțiune și dacă se înscrie printre acelea care vor închiria filme și diapozitive în anul școlar viitor, în condițiunile arătate mai sus'.

Nu ne îndoim că comitetele școlare, care au menirea de a ridica nivelul cultural al învățământului vor sprijini cu căldură opera culturală întreprinsă de administrația Casei Școalelor.

Asociația corpului didactic primar din Bucovina

Revista „Școala" din Cernăuți publică în No. 10 din 15 maiu a. c. statutele asociației corpului didactic primar din Bucovina, aprobate de administrația locală prin delegatul ministerului de interne, la 26 aprilie 1922.

Din acest document vedem că scopul acestei societăți este împătrit și anume:

a) Intrunirea **tutulor membrilor corpului didactic primar român din** Bucovina, pentru cultivarea spiritului de solidaritate și conlucrarea lor pentru prosperarea institutelor de educație și instrucție și în genere pentru luminarea poporului român.

b) Cultivarea științelor pedagogice, teoretice și practice.

c) Răspândirea și popularizarea principiilor raționale de educație și instrucție în popor.

d) Reprezentarea intereselor şcoalei şi ale corpului didactic primar în marginile legii.

Acest scop multiplu, societatea îl realizează prin întruniri, din care este exclusă politica; prin înfiinţarea unei bilioteci centrale şi a unui cabinet de lectură; prin sprijinirea bibliotecilor şcolare şi a celor judeţene învăţătoreşti cu cărţi şi reviste pedagogice şi didactice; prin cultivarea gimnasticii, muzicii şi cântării; prin deşteptarea interesului în popor pentru şcoală şi a plăcerii pentru îmbrăţişarea meseriilor, a industriei şi comerţului; prin editarea şi răspândirea de scrieri corespunzătoare scopurilor societăţii; prin sprijinirea tineretului şcolar cu cărţi didactice şi alte mijloace; prin aranjarea de adunări ambulante (cercuri culturale) în care se vor ţinea prelegeri publice din diferite ramuri de cultură; prin redactarea unei reviste; prin memorande, petiţii şi adrese.

Mijloacele materiale pentru realizarea scopului societăţii constau din: ofrande din partea amicilor şcoalei; daruri de cărţi şi ziare din partea autorilor, fibrarilor etc.; colecte şi tombolă, concerte, petreceri, etc.; fundaţii şi legate cu destinaţii speciale sau închinate scopurilor în general.

Societatea are sediul în oraşul Cernăuţi şi e condusă de un comitet central şi de adunări generale ambulante.

Un juriu de arbitri împacă certele iseate în sânul ei.

Soc. institutorilor din România transmite surorii sale iubite din Bucovina salutările sale cele mai frăţeşti şi-i urează un viitor trandafiriu. Ea îi urează cea mai frumoasă izbândă în scopul pe care-l urmăreşte. Dacă unirea fraţilor şi colegilor bucovineni într'o asociaţie puternică însemnează putere, ea nu se îndoeşte că această putere va fi pusă în serviciul şcoalei naţionale, care are nevoe să fie ajutată, înălţată şi sporită în puteri, ca şi în serviciul însuş al corpului didactic primar, promotorul principal al intereselor şcoalei.

G. T.

SALARIILE MEMBRILOR CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN ARDEAL

Salariile corpului didactic din Ardeal de la 1 aprilie 1922, sunt următoarele:

Învăţământul primar rural: a) învăţător titular dela 1—3 ani de serviciu 600 lei de salar de bază; b) înv. titular dela 4—6 ani de serviciu 700 lei; c) înv. titular 7—12 ani de serviciu 800 lei; d) înv. titular cu peste 12 ani de serviciu 1000 lei; e) conducătoarele de grădini de copii rurale asimilate în totul cu învăţătorii. La aceste feluri de bază, se calculează gradaţia de 25% la fiecare termen (4 gradaţii); f) învăţătorii cursişti vor primi leafă de bază 400 lei lunar. Afară de retribuţiunile acestea mai primeşte fiecare învăţător 200 lei îndemnizaţie de scumpete; g) învăţătorii preoţi fără calificaţie învăţătorească, angajaţi provizor la şcoalele de stat sau statificate, întrucât în urma funcţiunii lor beneficiază de îndemnizaţie de scumpete, vor primi o diurnă lunară de 500 lei pe timpul serviciului. Intrucât au şi calificaţie de învăţător (Diploma) şi nu primesc dela Stat retribuţiile de preoţi şi dacă au funcţionat ca învăţători, li-se vor scoti toţi anii petrecuţi în învăţă-

mânt şi vor primi aceleaşi retribuţii ca învăţătorii cu aceiaşi ani de serviciu. Dacă însă au calificaţie deplină de învăţători şi sunt retribuiţi de Stat în urma oficiului preoţesc, li se vor socoti anii de serviciu petrecuţi în învăţământ şi vor primi o diurnă care este egală cu leafa de bază (fără gradaţii) a învăţătorilor cu aceiaşi ani de serviciu ; h) învăţătorii pensionaţi şi reactivaţi în mod provizoriu, vor primi o diurnă care corespunde lefei de bază (fără gradaţii) a anilor petrecuţi în învăţământ până la pensionare. i) Învăţătorii toleraţi, studenţi, absolvenţi de 2—3 şi mai multe clase secundare, şi aplicaţi în învăţământ, în mod provizor, vor beneficia pe timpul funcţiunii lor de o diurnă lunară de 400 lei. Absolvenţii de teologie fără calificaţie înv. vor beneficia pe timpul serviciului de o diurnă de 600 lei lunar, având calificaţie de învăţător (diplomă) vor fi retribuiţi asemenea cu învăţătorii începători (600 lei şi scumpetea), iar provăzuţii numai cu absolutor, se vor retribui ca învăţători cursişti ; j) personalul de serviciu, ca servitori şi bone, la sate, vor avea diurnă 100 lei lunar, la oraşe, 150 lei.

Ca urmare a acestora sunt îndrumaţi toţi preoţii cari funcţionează ca învăţători să dovedească cu documente originale ori copii autentice calificaţia ce o posedă, precum şi anii de serviciu din învăţământ.

Învăţământul primar urban: a) învăţătorii până la 12 ani de serviciu 800 lei ; b) învăţătorii cu peste 12 ani de serviciu 1000 lei ; c) conducătoarele de grădini de copii urbane sunt asimilate în totul învăţătorilor urbani.

La aceste feluri de bază se calculează gradaţia de 25% la fiecare termen, îndemnizaţia de scumpete 300 lei lunar şi bani de locuinţă.

Învăţământul copiilor să fie atrăgător

Revista „Şcoala primară" din Arad prin pana d-lui **Liviu Dublea** atacă chestiunea ca învăţământul să pătrundă totdeauna în inima copiilor, căci în aceasta ar fi adevărata taină a pedagogiei şi didacticei.

Deşi exagerat acest principiu, totuş este adevărat că copilului trebue să-i placă, să-l atragă ceea ce învaţă.

In sensul acestui principiu, se cere ca să avem în vedere următoarele :

1) La pregătiri să se pornească de la actualităţi vii, personale din viaţa copiilor ;

2) Să nu se simtă de loc intenţia lor didactică, adică scopul lor să rămână inconştient copiilor, numai la urmă să le apară conştient;

3) Să se treacă pe nesimţite la tema lecţiunii ;

4) Să se desfăşure în forma unei conversaţii libere şi familiare, în care impulsul principal să-l formeze întrebările şcolarilor, nu ale învăţătorilor.

In parte subscriem şi noi acestor cerinţe, însă amintim dlui Liviu Dublea dictonul : „Învăţătura e amară, însă roadele ei sunt dulci".

Ni-e teamă că cu un învăţământ prea atrăgător să nu fim atraşi într'o copcă din care să nu mai putem ieşi, decât cu riscul de a prăpădi cerinţele programei analitice, de a nu da utilul pe distractiv şi pe trecător.

Măsură de mijloc este cea me

potrivită și în educație, ca și în orice activitate omenească.

In Ardeal, o circulară publicată în revista „Școala primară" interzice directorilor de școale primare meditarea elevilor cu plată. Și se accentuează că e vorba de elevii cari luptă cu greutatea limbii. Această interzicere este urmarea ideii că „nu e bine să se introducă din nou acum și în școalele statului român, în aceste timpuri de democratizare, un uz care face deosebire între școlar și școlar, după starea materială a părinților".

Și revizoratul școlar al Aradului arată că aceasta este o dispoziție legală.

Fără comentar!

G. T.

Dela ședințele Soc. Institutorilor

In ședința din 28 maiu a adunării soc. institutorilor și institutoarelor s'a citit un apel prin care „*Banca învățătorilor*" din Cluj intervine la societate, ca să subscrie acțiuni la acel nou așezământ, spre a face astfel trainică legătura între dascălii primari din Ardeal și cei din vechiul regat.

Parte din colegii noștri au grăbit a subscrie una sau mai multe acțiuni, în speranță că în acest chip vor contribui la ridicarea unei instituțiuni culturale și financiare dăscălești.

D. D. Ionescu, institutor și membru în consiliul soc. institutorilor a preconizat la societate, în aceeaș ședință mijlocul „*Prin noi înșine*" pentru procurarea pământului necesar la clădirea de locuințe pentru institutori

Sistemul este foarte simplu. Se unesc un număr însemnat de institutori și cumpără împreună un teren, anume indicat, care se parcelează de proprietar, în vederea împărțirii lui cumpărătorilor și a fixării stradei sau stradelei care vor avea să treacă prin acel teren.

O bancă pentru terenuri și clădiri finanțează sumele necesare, cari s'ar plăti într'un număr de ani cu dobânzile respective.

Acum se studiază, dacă terenurile indicate de d. Ionescu sunt potrivite scopului propus. Se pune cea mai mare grabă, ignorându-se de astă dată proverbul: *Graba strică treaba*" și amintindu-se un altul: „*Ce-i în mână nu-i minciună*.".

*

Tot în ședința dela 28 maiu s'a citit și aprobat de adunarea soc. institutorilor un memoriu, prin care aceasta roagă ministerul instrucțiunii, ca în vederea muncii pe care membrii corpului didactic o desfășură la examenele elevilor pregătiți în particulari, să le revină lor, și numai lor, întreaga taxă de examinare.

In acelaș timp se insistă asupra necesității ca ministerul să modifice legea cassei de credit în sensul ca aceasta să nu se mai atingă de nici un ban din aceste taxe, întru cât dăscălimea nu-i recunoaște acest drept.

Comisia aleasă din sânul Societății și cari s'a prezentat onor. Minister cu acel memoriu, a obținut răspunsul d-lui Ministru că o asemenea dorință nu poate fi realizată

fără modificarea Cassei de credit.

Adunarea a cerut și modificarea articolului din regulamentul examenelor copiilor pregătiți în particular, și privitor la taxa cu totul redusă de 4—7 lei a elevilor din institutele comunităților. Această taxă este o adevărată batjocură astfel cum a fost redusă și institutorii au cerut egalarea ei cu cea pentru elevii cari se prezintă în școalele publice — cu latitudinea pentru comisiile examinatoare de a o reduce în parte sau în total pentru elevii cu adevărat săraci — și cari merită o asemenea reducere

Rezultatul obținut de Comisia Soc. Institutorilor, aleasă să comunice onor. Minister acest deziderat și să roage pe d. ministru ca să revină asupra dispoziținnii luate, a fost că s'a aprobat ca 70 la sută din elevii comunităților să plătească integral taxa de examen; iar restul de 30 la sută (adică săracii) să fie scutiți de plata acestei taxe.

DEZIDERATELE DASCALEȘTI PENTRU COMBATEREA BEȚIEI

Secția învățătorilor din jud. Gura Humorului (Bucovina) a votat la 23 aprilie 1922 următorul deziderat în chestia combaterii beției:

„Asociația să intervină către forurile în drept ca să dispună sistarea eliberării de concesii noui, oprirea vânzării de băuturi spirtoase nelimitate în zilele de lucru și de tot în zilele de dumineci și sărbători și pedepsirea acelor educatori cari, ca aderenți ai alcoolului, demoralizează poporul".

Propuneri pentru unirea învățătorimii primare

Adunarea învățătorilor bucovineni din jud. Suceava ținută la 23 aprilie 1922 a votat o moțiune prin care cere: „organizarea întregii învățătorimii primare din România într'o puternică asociație generală".

Ideia este din cele mai fericite și nu este cu neputință ca să fie realizată în cel mai scurt timp; — negreșit după ce fiecare grupare își va fi îndeplinit organizarea ei la ea acasă.

T.

CUGETĂRI

Arătați totdeauna copilului că vă stăpâniți: nimic nu-l va face să vadă mai bine decât răbdarea voastră.

Rollin

Un suflet împins prin frică devine totdeauna și mai slab.

Rollin

Trebue ca să știe copilul că-i ierti mai de grabă 20 de areșeli decât o simplă învăluire a adevărului.

Rollin

Nu vă luați niciodată, fără o trebuință extremă o mină austeră și imperioasă, care face pe copii să tremure.

Le-ați închide inima și le-ați ridica încrederea, fără de care nu se poate spera nici o roadă în educațiune.

Fenelon

Nimic nu abate mai tare spiritul

Anul XVII, No. 14-17 1 Maiu—15 Iunie 1922

ŞCOALA ROMÂNĂ

Datoriile învăţătorilor şi ale cetăţenilor faţă de marele act al unirii

— Constatări şi învăţăminte —

La 10 Maiu s'au desfăşurat în toată tara serbări însufleţite de un cald patriotism în amintirea celui mai covârşitor eveniment, ce s'a cristalizat vre-odată în istoria mult încercatului popor românesc: *unirea tutulor Românilor*".

Pretutindeni, poporul si-a arătat cu bucurie iubirea şi devotamentul faţă de marele său Căpitan, M. R. Regele Ferdinand I şi către familia regală; el n'a uitat a-şi manifesta în acelaş timp, recunoştinta sa si faţă de căpeteniile militare şi politice, care au contribuit la săvârşirea măreţului act al unirii.

De acì înainte, este o datorie primordială pentru fiecare cetăţean să secunzeze pe toate căile, fără preget, fără rezerve, până la sacrificiu chiar, acţiunea conducătorilor noştri, sforţările patriotice ale tuturor Românilor, în scopul de a consolida cu un moment mai de grabă ceace am câştigat cu mari şi dureroase sacrificii.

Generaţia de astăzi şi-a făcut pe deplin datoria. Bine înţeles, se prezintă încă greutăţi mari, cari vor mai dăinui multă vreme încă până la realizarea de fapt, efectivă, a unirii desăvârşite. Sunt la mijloc situaţiuni şi interese, care nu se topesc numaidecât în para focului patriotic — ce ne animă acum — mai ales că între nouile hotare s'a adăogit şi un număr însemnat de elemente nenaţionale. Timpul însă — acest *edax rerum*, acest vajnic de toate prefăcător — va stabili toate legăturile necesare unei organizaţiuni de stat unitar şi national.

Nimeni nu se îndoeşte de patriotismul generaţiunii viitoare, pentru bunul motiv că sufletul ei îl pregătim noi, generaţiunea de astăzi, după cum sufletul acestei generaţiuni — care a înfăptuit *unirea neamului* — l'a luminat, l'a încălzit generaţiunea uriaşă dela 59, care a dat probă de cel mai înalt patriotism, de cea mai desăvârşită dezinteresare!

De bună seamă, vor fi lupte între elementele de mâine, după cum lupte sunt între cele de azi, după cum au fost între cele de ieri. — Dar pentru acest motiv, nici generaţiunea viitoare nu-şi va uită datoria către neam, după cum n'a uitat'o nici cea de azi, nici generaţiunile trecute.

* * *

Cumplitul răsboiu, cara a culcat la pământ 30 milioane de răniţi şi 10 milioane de morţi, pe lângă unele scăderi, a scos în evidenţă odată

mai mult vitejia neîntrecută a soldatului Român. Vlăstar al celui mai puternic popor din câte au existat în lume, Românul a moștenit odată cu sângele latin toate calitățile, toate virtuțile acestei nobile rase, iar mai presus de toate, iubirea de moșia strămoșească.

Eroii dela Cerna, Oituz, Mărăști și Mărășești nu sunt numai eroii țării noastre, ci sunt eroii întregii omeniri, pe care au umplut-o prin avântul lor fără seamăn, despre care s'a scris în ziare și în reviste din toate părțile lumii. Nu scuturi, nici zale — ca în vremurile antice — ci piepturi goale au pus soldații români în fața dușmanului, superior numerice și înzestrat cu armamentele cele mai distrugătoare. Și-au aruncat și hainele de pe ei, ca să fie mai sprinteni, mai ușori în luptă și au format cu piepturile lor un zid viu, peste care inimicul n'a putut trece: a fost oprit pe loc, apoi alungat cu rușine, iar moșia strămoșească salvată.

Au avut parte acești eroi și de conducători inimoși, pricepuți, luminați: M. S. Regele căpeteniile oștirii și ofițerii de toate gradele. Câți dintre acești viteji, ale căror nume măcar nu le cunoaștem, n'au sfidat moartea cu surâsul pe buze, făcându-și datoria în fruntea unităților ce comandau!

* * *

Încercuiți de dușmani — îngenunchiați deocamdată, dar vesnic la pândă — avem absolută nevoie de liniște desăvârșită înăuntru, de cuviință și economie în administrația țării, și în așezămintele unde se mânuește banul Statului sau banul adunat prin ofrande generoase; avem nevoie de muncă, de muncă stăruitoare, ca să ne refacem cu un moment mai nainte. Și vom avea această liniște, în ciuda celor câțiva rătăciți, care, pusi în soldă străină, caută să o turbure.

Aci este rolul nostru, al învățătorilor de toată mâna, dela umilul dascăl de cătun până la înaltul profesor universitar.

Purtăm o grea răspundere pe umerii noștri, o știm; ne dăm însă seama lămurit de datoria ce avem și în fiecare zi trebue să acționăm cu toată energia în așă chip, în școală și în societate, încât să răspundem cu demnitate la încrederea, cu *care ne-a onorat națiunea.* Dascălii de curs primar, e adevărat că sunt pioni modești în organizațiunea vieții sociale, dar tot atât de adevărat este, că ei stau la temelia edificiului social, pe care se sprijină năzuințele, viitorul și conservarea națiunii. Corpul învățătoresc trebue să formeze o întreagă armată de suflete, care să înțeleagă aspirațiunile legitime ale neamului. Bine înțeles, vorbesc de acei învățători, care-și fac un apostolat din meseria lor, care trăesc numai pentru școală și prin școală, care se sustrag dela sbuciumările politicei militante și dela întreprinderile comerciale. Învățătorul, care pune școala pe al doilea plan dezertează dela înalta lui misiune; și, din nenorocire, trebue să recunoaștem că asemenea cazuri se înmulțise simțitor. Cauzele sunt multiple și le vom expune cu altă ocaziune.

Cronicile bătrânești ne spun, că în decursul veacurilor poporul nostru a dat probă de o mare putere de viață. Fi-va care această forță un dar ceresc, pe care ni l'a hărăzit Providența în mod excepțional față de alte neamuri? Fi-va ea cumva rezultanta unor împrejurări, a căror cauzalitate scapă investigațiunilor noastre nepătrunzătoare în deajuns? Nu. Puterea de viață a neamului românesc nu este nici de e-

sentă divină, nici vreo derivată ac- e dentală. Ea stă în sângele nostru latin, stă în legătura strânsă indisolubilă, în legătura sfântă dintre capul statului, dintre căpeteniile politice şi militare şi popor. Nimic nu poate rezista acestei forţe uriaşe. Iată de ce putem privi cu încredere viitorul fără grija zilei de mâine.

Pe aceste vremuri de adânci prefaceri, în vârtejul care sgudue vechile temelii sociale, ca să se ridice în locu-le noui aşezări, suntem datori să ne reculegem, să ne strângem gândurile; şi, în acţiunea ce va urma desfăşura, să nu uităm un mare adevăr: *„Nimic dela străini, totul prin noi înşine"*. Şi acest crud adevăr istoric s'a confirmat odată mai mult în cursul răsboiului criminal, când am fost părăsiţi de un aliat nedemn de încredere în cele mai grele împrejurări. Nu s'au descurajat însă vrednicii noştri conducători: prin ei înşi, prin noi înşine am ajuns la liman, am realizat sfânta întregire a neamului.

* * *

Cu sângele inocent a sute de mii de eroi, am tras noui graniţe în ogorul naţional şi la răsărit, şi la apus, şi la miază-noapte, şi la miază-zi; am lărgit stăpânirea românească în graniţele ei firesti. O grea sarcină ne aşteaptă de aci înainte. Duşmanii au ochii pe noi şi uneltesc în taină, să veghiăm, să fim uniţi, cum uniţi au fost antemergătorii noştri.

„Români de pretutindeni, uniţi-vă „în gânduri, uniţi-vă 'n simţiri".

Dela mic, la mare, să avem cu toţii unul şi acelaş gând, una şi aceeaş dorinţă, unul şi acelaş ideal: *să păstrăm neatins patrimoniul nostru naţional în graniţele lui actuale*. Unire desăvârşită în suflet, iubire nemărginită de neam, gata la jertfă pentru România Mare: iată crezul patriotului român, constient de menirea lui!

Politiciani, cari pentru interese personale, sau pentru raţiuni străine cauzei sfinte, caută să agite şi să zădărnicească marele act al unirei, comit o crimă de neiertat faţă de naţiune. Istoria nepărtinitoare va şti să-i înfiereze cu toată asprimea cuvenită. Să nu uite acesti feciori vitregi, că destinele unui popor nu pot fi oprite în evoluţiunea lor firească de către o mână de turburători.

Cine are urechi de auzit să audă!

GH. TANASESCU
Institutor în Constanţa

24 Aug. 1922, Constanţa

Lectura sănătoasă

„Cine citeşte cu drag, posedă taina de a preface ceasurile de plictiseală, de cari nimeni nu e scutit, în ceasuri de plăcere.

(Montesquieu)

In ceasurile de odihnă fizică şi sufletească, atât de necesară acelora, cari muncesc cu mintea, fiecare caută-şi găsească un tovarăş agreabil şi un colţişor umbros şi liniştit, unde de sufletul şi inima să prăznuiască în intimitate.

Dar care tovarăş e mai plăcut şi mai credincios decât cartea? *Ce clipe delicioase se pot trăi în societatea autorilor spirituali!* Feuerbach *are dreptate, când scrie:* „Cu cât creşte cercul cunoştinţei noastre cu cărţile bune, cu atât mai mic devine acela al oamenilor cu cari ne place să ne întâlnim".

Nimeni nu se îndoeşte de marea însemnătate a cititului în viaţa oricărui individ. Se înţelege că cineva poate să fie un om foarte cum-se-cade, chiar dacă nu citeşte de loc. Dovadă ne sunt ţăranul şi muncitorul analfabet, cari-s adeseori mai conştiinţioşi, mai simţitori şi cu vederi mai sănătoase decât mulţi oameni tobă de carte.

Dacă voim ca lectura să aducă roade bune, trebue să cultivăm paralel sufletul şi inima, căci ştiinţa, fără o adevărată educaţie sufletească, face mai mult rău decât bine. Cunoştinţele trebue să ne facă mai buni, mai altruişti şi mai umani: altminteri ele devin ca o armă încărcată în mâna unui copil.

Nu e nevoe să citim o grămadă de cărţi. Mult mai important e felul *de a citi. Proverbul latin zice:* „Timeo hominem unius libri", *căci cine a aprofundat conţinutul unei singure cărţi poate să fie un adversar redutabil. Un autor modern comentează proverbul aşă:* „Mă tem de cititorul unei singure cărţi — căci trebue să fie foarte pliticsitor!" *Se prea poate. Noi extragem însă următoarea învăţătură: Să citim diferiţi autori atent şi în întregime; să nu amestecăm subiectele, citind fără selecţiune. Modul cel mai recomandabil e* cititul cu peniţa în mână: *cugetarea scrisă rămâne mai adânc săpată în memorie, decât cuvântul prins numai cu ochiul. Să ne amenajăm câteva caiete pentru notele extrase din cărţi şi să procedăm metodic şi cu răbdare; altminteri se produce o confuziune de fraze incoherente. Folosul modului acestuia de a citi scriind sau mai bine de a scrie citind este enorm. Ajungem în curând la perfecţionarea limbii; ne însuşim un stil clar, frumos şi corect, scriem fără greşeli de ortografie şi reţinem o mulţime de expresii străine, tehnice şi artistice. Pe deasupra avem şi un exerciţiu scris, care ne foloseşte mult — bine înţeles, dacă scriem cu îngrijire şi nu măzgălim. Cine cunoaşte stenografia economiseşte timp şi hârtie; materialul adunat însă îi foloseşte numai lui personal.*

Se naşte acum întrebarea: Care *cărţi ne folosesc?*

Unui cititor matur şi serios orice carte poate să-i fie de folos; iar unui suflet nepregătit, chiar cartea cea mai bună îi poate fi vătămătoare. Răul pe care îl poate produce o singură carte, e imens — ea otrăveşte câteodată o viaţă întreagă. Totul atârnă însă de starea sufletească *a cititorului. De aceea avem noi educatorii şi conducătorii tineretului, sacra datorie de a formă caracterul şi inima copilului, care ne este încredinţat supravegherii şi conducerii noastre. Trebue să'l deprindem cu MUNCA SERIOASA şi de bună voie, să-i întărim simţul de datorie, respectul cuvântului dat. Nici odată nu poţi să pui temeiu pe cuvântul unui om, care-şi calcă cuvântul. Orice întreprindere frumoasă, orice organizare serioasă nu izbuteşte, numai din cauza asta.*

Avem nevoie de caractere, de oameni cinstiţi şi cu putere de muncă.

Ca şi hrana materială, care nu se digerează, tot aşă o carte neasimilată face rău.

Scriitorul Lhotzky *citează în cartea sa:* „Omul şi cartea lui" *următorul caz:* „*Un bărbat din stepa Rusiei de Sud îşi trimite fiul în Elveţia pentru studii. Tânărul se întoarce de acolo şi moare. Cărţile lui ajung în mâna fratelui mai mic, care le citeă, fără să aibă pregătirea necesară. După câtva timp devine melancolic. Tatăl lui mi-l aducea, ca să-i ajut, spunându-mi, că între cărţile fiului mort se află una cu un*

titlu îngrozitor. Il întreb, despre ti-lu. Asta nu poate să-mi spuie, că e ea infam. Îi asigurai discreţia, şi a urmă îl convnsei. Imi mărturisi. Cartea eră: „Divina Comedie". Fiul nă părăsi repede. După câteva săp-ămâni am aflat că a ucis într'o oapte pe tatăl, pe mama şi pe soră-a".

In urma cărţii „Wertherˮ s'au răpăd.t mulţi cititori tineri şi ne-xperimentaţi.

Avem mai multe categorii de cărţi.

Prima este cartea ştiinţifică de are nu ne putem dispensa cu desă-vârşire. O întâlnim sub forma de A-ecedar în prima copilărie. Abece-darul este piatra fundamentală a ştiinţei unui popor întreg ; iar ra-portul între micul şcolar şi prima ui carte e câteodată covârşitor pen-u toată viaţa. Mai târziu adăogăm piatră cu piatră, ridicând edificii mici şi mari, spre folosul ţării şi pre gloria neamului. Cartea ştiin-ifică este cartea muncii, atât din artea autorului, cât şi din partea itorului. Să-i păstrăm întotdeau-a respectul cuvenit.

A doua categorie este cartea omu-i cult, cu conţinut nobil, poetic şi atriotic, înălţător şi idealist. Vi-inele librăriilor din centrele cul-rale sunt pline de produsele spi-telor mari ale omenirei.

E de netăgăduit, că şi în rândul rţilor frumoase s'a strecurat o-ră, cu atât mai periculoasă, cu t e mai dulce, mai parfumată şi ui spirituală. Aci pornografia se umeşte „eroticăˮ, egoismul „for-supraomuluiˮ. Pentru fiecare vi-e să găseşte o etichetă elegantă, pentru crimă o cauză atenuantă. Cea mai importantă carte este ea care intră în case pe scara serviciu, care e citită de popor care de multe ori otrăveşte la ră-ină o naţiune întreagă. Căci din popor iese lucrătorul, funcţiona-rul, luptătorul, mama omului de stat, a învăţătorului, a preotului. Aci e izvorul sănătăţii unei naţiu-ni, vitalitatea şi forţa ei.

Cine scrie pentru popor e un a-postol, şi nu orişicare are chemarea asta măreaţă.

Un mare pedagog — numele-mi scapă — a zis: „Dacă apostolul Sf. Pavel s'ar întoarce pe pământ, s'ar face ziarist", aşa de mare este astăzi influenţa scrisului asupra po-poarelor. Acelaş lucru se constată cu cărţile şi cu revistele.

Poporul îşi hrăneşte de obiceiu sufletul cu o lectură ticăloasă, anti-religioasă şi pornografică ; iar noi ne mirăm că pe zi ce trece se pierde simţul de dreptate şi de respect faţă de autoritate, de cinste şi umanitate.

De aceeaş importanţă este cartea pentru tineret. Nu îndopaţi copilul cu istorioare pline de morală şi cu exemple trase de păr. Arătaţi-i na-tura sănătoasă, senină şi veselă, din care învaţă multe fără bătaie de cap. Nu-i daţi cărţi neînsemnate, cu ca-ractere forţate, ipocrite, carţi, cari vorbesc de avantajul bogăţiei, al poziţiei sociale, al numelui, etc.

Capitolul acesta, fiind de o im-portanţă primordială, vom reveni altă dată.

Dacă copilul are plăcere să citeas-că, lăsaţi-l. Elevii cari citesc mult, scriu de obiceiu compoziţii şi teme bune. Imi reamintesc din copilăria surprinderea profesorului meu, când îi citam în ora de geografie, oraşele americane, cari nu erau în cartea noastră, dar pe cari le ştiam din re-vistele ilustrate ale părinţilor mei. Daţi copiilor cărţi cu gravuri şi cu ilustraţiuni bune, artistice, şi nu cre-deţi că nu le folosesc. Răspândiţi în şcoală cărţile bune şi încurajaţi pe copii, să-şi cumpere din micile economii „Lumea copiilorˮ, frumoa-

sa revistă săptămânală și alte produse sănătoase pentru etatea lor. Cei cari posedă neprețuitul dar de a istorisi copiilor, să-l exploateze pentru neamul lor, scriind și tipărind cât se poate de mult.

A S. R. Principele Carol a instituit un premiu pentru cea mai bună carte originală pentru copii. Acest stimulent e foarte bine venit, căci literatura noastră pentru copii e încă prea săracă. Cei cari trăesc în mijlocul copiilor sunt chemați, în primul rând, să scrie pentru ei, căci ei cunosc mai bine tainele sufletului acestor mici făpturi.

Pentru cei cu suflet mare, cu iubire de neam și de popor se deschide un câmp vast de activitate. „Hai, să dăm mână cu mână, cei cu inimă românâ" să citim, să scriem tot ce e frumos, nobil și atât spre folosul și perfecționarea personală, cât și pentru propășirea poporului nostru.

ANA PAVELESCU-DIMO

Cursul de lucru manual, muzică și educația fizică dela Câmpulung

După o întrerupere de 8 ani, în vara anului curent s'a reluat seria cursurilor de lucru manual, ce se țineau la Câmpulung.

De rândul acesta, cursul, complectat cu muzica și gimnastica educativă, a avut o importanță cu totul deosebită. El a reunit învățători din întregul cuprins al României Mari. Fiecare județ și-a trimis reprezentanții săi, chiar și Capitala țării.

Singurul județ, care n'a avut reprezentanți, a *fost Ilfovul.*

Poate că nici o reunire culturală n'a fost mai bine reprezintată ca aceasta. Cot la cot, și-au dat puterea lor de energie și avizi de cunoștințe, cari pentru cei mai mulți din ținuturile alipite erau cu totul noui, s'au găsit laolaltă învățători din: Hotin și de la Mare, dela Satu-Mare și din Cadrilater, din Bihor și de pe Bărăgan.

Au venit cu toții din propriul lor îndemn sufletesc, călăuziți de ideia, ce-și făcuse drum prin coloanele ziarelor, că la aceste cursuri organizate pe baze cu totul noui, principiile școalei active vor fi bine aprofundate și-și vor găsi aplicațiunea lor justă.

Prospectul cursurilor era în adevăr ademenitor. El reflecta o concepție nouă asupra lucrului manual și a menirii lui. Conducătorii cursului pătrunși de complecta neglijare a acestui important obiect de învățământ și decauzele, unele de ordin psihologic, altele de ordin material, cari au făcut ca să nu i se dea toată atenția cuvenită, și-au dat seama că trebue refăcută cu totul atât metoda de lucru cât și concepția despre lucrul manual. De aci înainte, el trebue să facă parte integrantă din principalele obiecte de învățământ. E singurul care adaptează școala la viața de toate zilele. Prin el, școala devine vie, laborioasă, activă, plăcută; învățământul de vorbe teoretic, dispare.

Dar pentru aceasta e nevoie să fie privit sub alt aspect: acela de a fi un instrument esențial educativ

Deci lucru manual — educativ, nu ucru manual — meserie!

Călăuzitide această concepţie ioună, care înlătură specialităţile pe aricopilul din clasele primare nu le oate îmbrăţişa şi din cauza cărora iu s'a putut răspândi gustul acestei rea plăcute şi folositoare ocupaţiuni, cum ar fi lucrările în lemn şi mpletiturile grele de nuiele şi de răchită, conducătorii şi-au făcut urnătorul plan de lucru:

Fiecare cursist trebue şi e obligat ă urmeze *cartonajul* cu toate ramuile lui: îndoituri, tăieturi lipituri e hârtie şi aplicaţiuni de hârtie coorată de scheme de desemn — lucru u totul nou în ţara noastră — decartonul şi cartonajul propriu-zis ât şi *modelajul*, cele mai educative pecialităţi, cari se potrivesc firii opilului şcoalelor primare, cât şi uterii lui de concepţie, şi aptitudiilor lui. Afară de asta sunt şi singurele specialităţi unde utilajul cât materialul sunt uşor de procurat mai la îndămâna lor.

Pe lângă acestea, pentr ca să fie ine pregătiţi şi pentru cursurile mplimentare, unde elevii sunt mai vârstă, deci mai apţi de a pătrunde şi a se obişnui cu specialităţi cari eclamă mai multă dezvoltare de ergie şi de forţă fizică, cursiştii eu obligaţi să-şi aleagă şi câte o pecialitate secundară, în legătură materia primă ce o va putea găsi îndemână fiecare, în mediul în re funcţionează şi anume: a) împetituri de răchită; b) de paie, papură, rafie; c) facerea de frânghii împletiturile de sfoară şi d) perii. Deasemeni pentru ca învăţătorii -şi poată organiza un mic muzeu olar, au mai deprins cu toţii împăiatul animalelor, câte unul sau două emplare din fiecare clasă, cât şi lecţionarea, prepararea şi conserrea lor.

Numărul total al cursiştilor a fost de 165, din cari 145 învăţători şi 20 de maeştri suplinitori dela şcoalele normale.

Acestia dinurmă au fost obligaţi să urmeze un curs de lemnărie cât şi specialităţile pe cari nu le cunosc.

Pe baza planului schiţat mai sus, cursiştii au fost împărţiţi în două jumătăţi: Una trebuia să urmeze cartonajul 20 de zile tot în acest timp, cealaltă jumătate a urmat la celelalte specialităţi, alese de fiecare. Serile apoi se schimbau.

La împăiat şi modelaj, din lipsă de timp, toţi cursiştii au laut parte la predarea lor într'o sală comună.

S'a mai predat cursiştilor *cântul scolar*, *cântul coral* şi *educaţia fizică*. La aceste cursuri auluat parte şi maeştrii şi maestrele de muzică şi gimnastică dela scolile normale, din motivul că n'avea pregătirea pedagogică necesară, pentru a putea îndruma pe viitorii învăţători în predarea lor.

S'au predat în total 24 cântece scolare unisonice şi pe două voci, precum şi 12 coruri populare pe 4 voci, precum şi un nou sistem de educaţie fizică, potrivit firii şi aptitudinilor copiilor de clasele primare şi care a constat în: mişcări gimnastice, bazate pe istorisiri; exerciţii bazate pe imaginaţie; jocuri active de întrecere, jocuri ritmice, însoţite de cântece precum şi jocuri de clasă.

Dintre maeştrii de muzică şi gimnastică au luat parte numai 10 maeştri de muzică şi 6 de gimnastică.

Cursurile au durat 38 zile, de la 5 Iulie până la 13 August 1922. Un orar; bine chibzuit, reglementa munca în ateliere, la masă, în repaos. Il redăm mai jos:

Ora 6 a. m.: scularea;

Ora 6 jum.—7 a. m.: ceaiul sau cafeaua cu lapte;

7—12 jum. a. m.: lucrul în ateliere, neîntrerupt;
12 jum. — 1 pm.: masa;
1—4 repaus;
4—5 muzica;
5—6 gimnastica;
6—7 jum.: repaus și curățirea atelierelor;
7 jum.—8 masa de seară;
La ora 10: culcarea.

Acest orar n'a fost totuși urmat așa cum a fost fixat de marea majoritate a învățătorilor, mai cu seamă ardelenii, bănățenii și bucovinenii, cari sub dominația ungară și austracă tratați fiind cu vitregie, au fost cu totul opriți de a urma astfel de cursuri, deși colegii lor unguri și austriaci erau trimiși regulat în fiecare vacanță.

Dintr'un sentiment de legitimă mândrie, că astfel de cursuri se pot vedea și la noi, numai la vrăjmașii neamului și, pentruca să fie cât mai bine pregătiți, fiindcă, după însăși spusa lor, cei mai mulți urmau să fie asteptat cu nerăbdare ca să împărtășească din cunoștințele lor și pe colegii cari n'au avut prilejul să urmeze aceste cursuri, și-au sacrificat și timp de odihnă și ore de somn și au căutat să lucreze la alte specialități în afară de orele hotărîte. Adesea, un număr respectabil din acești cursiști, din dorința vie de a deprinde toate specialitățile, au fost văzuți lucrând la lumina lămpilor până la ora 2 din noapte!

Invățătorii ceilalți, dintr'un spirit de emulație foarte firesc de altfel, i-au imitat și astfel s'a încins o activitate cum rar s'a putut vedea. Au lucrat de fapt nu 6 ore pe zi, ci 10—12 ore! Numai așa se explică cantitatea enormă de lucrări din fiecare specialitate efectuate într'un timp relativ foarte scurt.

Persoanele oficiale, în frunte cu d-l ministru al instrucțiuni, C. Angelescu, cu ocazia inspectării cursurilor și a expoziției făcute la închidere în ziua de 13 August c., și-au manifestat uimirea față de multimea, varietatea și frumusețea lucrărilor văzute; n'au contenit a-și arăta admirația *„făcându-le impresia unui frumos și bogat muzău, care putea figura cu cinste în Capitala țării"*, după cum s'a exprimat d. ministru.

Conducătorii, prinși și ei în vârtejul activității desfășurate în jurule, și-au sacrificat la rându-le orele de odihnă, și, uitând oboseala, au stat necontenit în mijlocul cursiștilor.

Puține zile au fost, când orele, de la 1—4 au fost, ore de odihnă. De cele mai adeseori, lucrul începea la 2, nu la 4!

Specialitățile au fost predate de următorii maeștri:

1) *Indoiturile, lipiturile, aplicațiunile de hârtie, demicartonul și cartonajul* au fost predate de d. *V. Niculescu*, revizorul școlar al Capitalei, și unul din conducătorii cursurilor. Fiind prea aglomerat, a avut ca ajutor pe d. *Dinu Vintilă*, directorul școalei de băeți No. 31 din Capitală.

2) *Modelajul și turnătoria în ghips* au fost predate de d-l *P. Gall*, instit. tutor la Gheorgheni-Transilvania.

3) *Impăiatul și organizarea muzăului școlar*, de d-l *V. Dumitrescu*, învățător înaintat, dela Colentina-Ilfov.

4) *Impletiturile de răchită*, de d-nii *I. Ganea* și *Alex. Carol*, maeștri specialiști.

5) *Impletiturile de paie, papură, rafie*, de d-l *I. Popescu*, învățător la Ceptura-Prahova.

6) *Confecționarea periilor* de d-l *I. Bărbulescu*, învăt. înaintat dela Epurești-Vlașca.

7) *Facerea frânghiilor și împleti*

turilor de sfoară, de d-l *C. Ionescu*, învăț. Branișt ea-Dâmbovița.

8) *Lucrările în lemn pentru maeștrii suplinitori*, de d-l *D. Demetrescu*, maestru de lucru manual, la școala normală din Craiova.

9) *Muzica școlară și corală*, atât pentru învățători, cât și pentru maeștrii și maestrele de muzică, de d-l *N. Saxu*, inspector școlar și unul din conducătorii cursului, și

10) *Educația fizică*, atât pentru învățători, cât și pentru maeștri și maestrele de gimnastică dela șc. normale, a fost de asemenea predată de d. *N. Saxu*.

Roadele acestei activități s'au văzut și constatat, atât la expoziție, cât și la serbarea de încheiere, la cari au asistat: *d-l ministru C. Anglescu*; d-l *P. Ghițescu*, directorul general al învățământului primar, d-l *G. N. Costescu*, inspectorul circumscripției respective, d-l inspector *Begu*, d-l revizor școlar al jud. Muscel, *Rădulescu-Codin*; învățători, institutori și profesori din localitate, cum și un numeros și select public.

Impresiile făcute asupra tuturor de aceste cursuri, se pot vedea din dările de seamă ale ziarelor, dări de seamă destul de palide și de incomplecte, față de constatările persoanelor oficiale.

Pentru ca învățătorii veniți la aceste cursuri din toate părțile țării să cunoască frumusețile naturale ale țării și comorile istorice pe cari le avem, s'au organizat *trei excursii*, afară de vizitele făcute în oraș monumentelor istorice:

Prima excursie s'a făcut în ziua de 16 Iulie la mânăstirea Nămăești, cu care ocazie s'a făcut și ascensiunea muntelui Mateiașul, de unde s'a văzut pozițiile strategice, unde armata noastră a rezistat năvălitorilor și s'a admirat Valea Dâmboviței care serpuia în vale, lanțul Păpușii, Piatra Craiului și culmea Făgărașului.

A doua, în ziua de 23 Iulie, cu trenul societății forestiere Râul-Târgului, s'a făcut la localitatea Mușuroaiele, într'o poziție foarte frumoasă, în creerii munților.

Entuziasmul, veselia și înfrățirea cari au domnit în tot timpul, vor rămâne ca amintiri nesterse în sufletele tuturor.

A treia și cea mai importantă, care a durat trei zile, adică 30, 31 Iulie și 1 August, a fost la Pitești-Curtea de Argeș, Cetatea lui Tepeș din cheile Argeșului și la Cumpăna. La această excursie au luat parte toți învățătorii, atât ai cursului de lucru manual, cât și învățătorii basarabeni și unguri, veniți la cursurile de limba română.

S'a vizitat: Trivalea, bisericile și liceul din Pitești; biserica domnească cu mormintele primilor voevozi români și restaurările în curs, ruinele bisericii S. Nicoară, școala de meserii și minunata podoabă a neamului, „Mânăstirea Curtea de Argeș", împreună cu fântâna meșterului Manole. Aci admirația pentru cele văzute a fost unanimă. Învățătorii unguri și-au arătat deplina lor mulțumire că li s'a dat ocazia să vadă un astfel de monument, declarând colegilor lor ardeleni, că nu și-au putut închipui să se găsească în țara noastră un moment de o valoare artistică și istorică, cum n'au întâlnit în patria lor.

Câteva conferințe asupra școalei active, cât și asupra ideii de stat în general și a statului român în particular, ținute de d-nii profesori: *Simion Mehedinți* și *Enache Ionescu*, au variat ocupațiile cursiștilor și le-au îmbogățit mintea cu idei noi și atrăgătoare.

Cursiștii au căpătat diplome de

absolvirea cursurilor. Toţi au plecat cu cele mai bune impresii. S'au strâns legăturile de colegialitate; s'au legat prietenii între basarabeni şi oltean, moldovan şi bănăţean, ardelean şi muntean şi mai presus de toate, învăţătorii din ţinuturile alipite au plecat cu convingerea că întara noastră se munceşte temeinic şi că n'au fost întru nimic adevărate paginile urâte sub cari erau zugrăviţi de vrăşmaşii neamului.

V. NICULESCU
Inspector şcolar

Localurile de şcoală tip cazarmă

Se ventilează de puţină vreme ideia de a se clădi în Capitală câteva localuri de şcoală primară cu un număr de săli de clasă considerabil (13—14 clase) să satisfacă în acelaş timp nevoile de învăţătură a copiilor din două sau mai multe circumscripţiuni şcolare.

Este ideia care-şi face drum din capetele unor persoane cari fac parte din administraţia noastră comunală, şcolară sau nu, şi după am auzit s'au făcut şi unele planuri în acest sens, cari e vorba să se pună în curând în practică.

Dacă lucrurile sunt adevărate, se pare că facem un pas înapoi şi în această privinţă, cum adeseori facem zece înapoi în altele.

Dela început ţinem să arătăm că suntem în contra localurilor de şcoală — tip cazarmă şi credem că alături cu noi trebue să fie şi autoritatea şcolară superioară.

Ideia unor asemenea localuri a pornit desigur din necesitatea pentru comună de a-şi strânge băcrile pungii, căci orice s'ar zice mai puţin costă un local în care se îngrămădesc zeci de săli sub un acoperiş, decât două sau trei localuri deosebite, aşezate în diferitele circ şcolare din comună. Unde mai pui şi câştigul ce-l are comuna de a putea utiliza locurile cari i-ar rămânea disponibile printr'o astfel de distribuţiune — după noi foarte greşită — pentru alte nevoi ale sale.

Dar să vedem ce motive serioase ne îndeamnă să fim contra caselor de şcoală-cazărmi :

In primul rând socotim că se face o mare nedreptate cetăţenilor din cutare sau cutare circumscripţie şcolară când lor = contribuabili cinstiţi — li se trimit copiii la învăţătura de carte primară în alt cartier decât acela în care îşi au locuinţa, sau dincolo de cartierul cel mai învecinat de acesta.

Cu cât este mai mare depărtarea de locuinţa copiilor a localului de şcoală cu atât este mai turburată disciplina şcolară şi chiar învăţătura de carte a unor asemenea copii cari sosesc târziu la cursuri dela distanţe considerabile ; pe lângă aceasta, accidentele de tot felul, — cari vedem că se înmulţesc pe zi ce trece, — sunt mai probabile şi mai frequente.

Un copil, care stă la o depărtare mare de casă, este expus mai curând să fie călcat de tramvaie, trăsuri automobile, autobuze, etc., cum vedem că se 'ntâmplă deseori cu nenorociţii de şcolari, cari vin din carti-

rele depărtate la şcoalele centrale, primare sau secundare.

Îngrămădirea prea multor clase pe acelaş loc este de natură de a face ca nici higiena localului să nu poată fi bine păstrată.

Praful şi noroiul se cuibăresc în aceste localuri cu mai multă înlesnire, aduse de picioarele multelor sute de copii, veniţi din toate părţile şi adio salubritate şcolară!

Higiena şcolară ne spune, şi e de mirare că nu este mai des consultată, că probabilităţile pentru ivirea şi răspândirea boalelor contagioase sunt cu atât mai multe, cu cât aglomeraţiile sunt mai întinse şi mai puţin conştiene de regulele higienice.

Apoi, în curtea de recreaţie, într'un chip s poate supraveghia un număr de 200—250 elevi şi într'alt chip 6—700 dacă şi aceasta mai poate fi numită supraveghere.

Unde ma punem, că de obiceiu, chiar în curile şcoalelor cu 2—4 clase, nu cu 7 şi cu 8, cu greu se pot face jocurile cerute de programă în timpul când elevii din toate clasele au ieşit la recreaţie.

O şcoală-cazarmă mai are încă inconvenientu destul de serios şi care încă ar trebui ţinut în seamă, că surmenează pe directorul sau pe directoarea unui asemenea local.

Chiar dacă s'ar susţine că la asemenea şcoală se poate numi sau trebue să se numească câte 2 directori sau câte două directoare, (pentru fiecare aripă a localului: aripa p. băieţi sau aripa p. fete), tot rămân în picioare celelalte motive cari îşi au teneinicia lor şi cari nu pot fi prin nimic înlăturate.

O circumscripţie şcolară nu este o împărţire artificială; ea urmăreşte pas cu pas — potrivit cerinţelor legii învăţ. primar — statistica copiilor băieţi şi fete din cuprinsul ei, ţinând seama an cu an de mişcarea de creştere sau de descreştere a acestei populaţii.

In ce priveşte Capitala, sunt puţini ani de când ea a fost împărţită în circumscripţii şcolare, având în vedere această populaţie de care vorbim, n'am înţelege de ce o autoritate comunală, oricare ar fi ea, ar căuta să se pună contra unor dispoziţiuni legale şi să nu ţină seamă de această împărţire necesară în circ. şcolare.

Motivul „*economic*“ este de mare folos; în chestiuni edilitare, dar să fie aplicat acolo unde trebue.

Şcoalele trebue însă să se resfeţe în localuri spaţioase, bine luminate, cu curţi mari, cu grădini în jurul lor, şi comuna trebue să facă toate sacrificiile ca să le aibă că fiecare circ. şcolară.

Localuri cu săli de clasă pentru nevoile fiecărei şcoale de băieţi sau de fete, cu săli comune de cânt, de gimnastică şi desemn, lucru manual, bibliotecă, serbări, baie şcolară, cu curte considerabilă, cu curte separată pentru directori şi personalul didactic, iată ce ne trebue în fiecare circumscripţie şcolară.

Şcoalele-cazărmi n'au ce căuta în organizaţia noastră şcolară de astăzi.

Supunem aceste vederi atât autorităţii şcolare superioare cât şi celei comunale, cu credinţa că aceasta din urmă va înmormânta în arhivele sale planurile unor localuri de şcoală tip cazarmă.

O luptă culturală în Durostor

Ori decâte ori, ministerul instrucţiunii chemà pe normalişti să-şi aleagă locuri în învăţământ, noi revizorii şcolari ne găsiam printre ei îndemnându-i să sacrifice câţiva ani din viaţa lor şi pentru problema culturală din Cadrilater.

La 1 Decemvrie 1921. Sălile ministerului sunt ticsite de tineri plini de entusiasmul ce ţi-l dă aşteptarea clipei, când îţi alegi locul. Un grup de 9 normalişti, strânşi în jurul meu — îmi făgăduiră — că vor venì şi ei în locuri primejdioase, de dragul unei credinţe sfinte.

Parcă-l văd pe Curiman Alexandru, înalt, blond cu ochi mari albaştri, ce entusiasmat vorbeà în numele grupului, cerându-mi numele şcoalelor, unde ar puteà să funcţioneze. Lui, îi căzu şcoala din Denisler, satul Daidâr, o localitate istorică, căci acì forţa brutală germano-bulgară a rupt frontul, grăbind căderea Turtucaii. Dovedă de grozăvia luptelor date — e un cimitir — unde sunt îngropaţi 7000 morţi, căzuţi într'o singură zi, ceace însemnează, că duşmanul a luat cu mari pierderi această localitate.

Şi acest tânăr normalist, care călcà cu focul sacru al datoriei pe pământul nostru, cucerit cu sânge, dela început a lucrat serios, şi până la data de 5 Iunie 1922, n'a avut altă ocupaţiune decât şcoala şi progresul limbii româneşti. L-am inspectat de trei ori în acest an şi văzând progresul, pe care îl făcuse, îmi creşteà inima de bucurie.

Care n'a fost satisfacţia mea morală, când pe ziua de 1 Iunie îl văd venind în Turtucaia cu şcolarii lui! Au parcurs distanţa de 10 km., ce desparte oraşul de sat, într'o veselie copilărească. Numai în cântece şi glumă, spuneà el. Acì orăşenii nu se mai săturau să admire jocurile, cântecele şi ţinuta copiilor veniţi cei dintâi de la ţară la oraş.

Dar duşmanii neamului românesc nu puteau vedea cu ochi buni, munca vrednică a acestui bun român şi s'au hotărît să-l extermine. Căci, astfel înţeleg ei — în şovismul lor ticălos — să terorizeze şi extermine, tot ce e acì românesc.

In ziua de 5 Iunie a. c., plouase pe seară. Erà o noapte întunecoasă. La o lumină slabă, stătea strânşi în odaia lui Curiman, învăţătorul suplimentar Enache Ulea din postul al II-lea şi Elena Constantinescu, conducătoarea grădinei de copii; iar gazda, moş Anton, le servì masa, căci el invitase pe toţi trei, să ia masa împreună.

Nu trecuse de ora 10, când un foc de armă auzit în sat, făcù să-i străbată un fior de groază. **„Comitagii în sat"!** Toţi înmărmurise de teamă; iar moş Anton cu toţi ai casei zise:

„Nu-ibine. Doamne, păzeşte-ne!" Nu termină bine cuvintele s'o salvă sgudui văzduhul. La un semn al lui Moş Anton părăsiră casa şi dintr'un îndemn dumnezeesc, să găsiră în podul grajdului din fundul curţii, cei trei descăli şi moş Anton şi un băiat mai mare al lui. Nici n'apucară bine să-şi găsească loc, când cinci indivizi mascaţi, sparseră poarta cu topoarele, apoi uşile, aprinseră o brichetă şi începură a scotoci prin casă. In podul grajdului învăţătoarea lesinase de groază.

Comitagiii dădură ocol casei, doar or puteà descoperì pe învăţători. Dumnezeu însă nu le-a ajutat. Intrară din nou în casă şi în timp ce unii strângeau din lucruri, ceilalţi terorizau pe copiii şi pe soţia lui Moş Anton, căutând şi cerând bani.

După îndemnul lui moș Anton părăsiră podul și se coborîră în cotețul caprelor. Și astfel au petrecut sărmanii de ei, cea mai cumplită noapte din viața lor, dela 9½ seara până la 4 dimineața când îngroziți, înfrigurați, se îndreptară spre casele lor. Totul îți arătă urmele vandalismului. Moș Anton nu-și puteà liniștì soția și copiii. Din odaia învățătorului dispăruse: hainele, rufele, banii, până și ștampila școalei, totul fusese ridicat.

Dela gazdă n'a luat multe lucruri, câte ceva, ceace ne întărește credința, că la mijloc se uneltise tot o crimă politică și ca o mai vie dovadă, fusese focul de salvă, îndreptat spre casa învățătorului, în ai cărui pereți s'au găsit două gloanțe.

Și spre cea mai mare revoltă, nimeni din patrule nu s'a arătat! Nimeni n'a răspuns nici cu un foc. Și cum erau să-i apere când paza satului o fac Bulgarii și Turcii? Și ne mai întrebăm, oare se poate cu aceștia să ținem noi, paza Cadrilaterului?

Curiman Alexandru, cu ce duioșie îmi scrie, în urma acestui atentat: **„Cum să mai fac clasă, când toată noaptea nu dorm, de teamă să nu fiu surprins! Și gândiți-vă apoi, că dimineața trebue să mă duc să fac educația și instrucția acelor, ce mă pândesc să-mi ia sufletul. Nu ne lăsați, d-le Revizor! Acei mișei, cari ne-au atăcat în seara de 5 Iunie, sunt sigur, că vor veni cât de curând înapoi, pentru a ne luà, aceea ce n'a putut să ne ia — Sufletul!“.**

In dese rânduri am raportat în scris —și'n conferințele revizorilor — teroarea din Cadrilater. Și Doamne, cât s'ar puteà lucrà aici, dacă ar fi liniște!

Pe acest învățător, rămas gol l-am mângâiat pentru moment cu mica sumă de 500 lei, dați ca premiu din partea comitetului Școlar județean. Dar ce sunt acestia pe lângă pagubele lui materiale și morale!

După moartea învățătorului Popescu, dușmanii neamului, veniseră să încheie o a doua pagină tristă în istoria neamului d'aici. Dar Dumnezeu nu le-a ajutat.

Nădăjduesc, că cei mai mari se vor gândì adânc la sacrificiul nostru și cu un ceas mai de vreme ne vor curățà, prin măsurile severe și drastice ce vor luà, de toate crimele politice ce se pun la cale, împotriva noastră.

N. GH. DINESCU

Influența educativă a muncii

Munciți, tinerilor! Știu tot ceeace pare a avea banal într'însul acest sfat. Însăși distribuirea premiilor este căzută în banalitate și intrată în indiferența elevilor, Dar, eu vă cer să cugetați și să-mi îngăduiți mie, care n'am fost decât un om muncitor, să vă spun întreaga binefacere ce eu am tras din lunga trebuință a sforțării, care a umplut întreaga mea viață! Am avut aspre și grele începuturi, am cunoscut mizeria și desnădejdea. Mai târziu, am trăit în luptă și trăesc încă în ea discutat, negat, acoperit de ocări. Ei bine! N'am avut decât o credință, decât o forță, *munca*. Ceeace m'a susținut este imensa muncă, din greu, ce mi-am impus! In fața mea aveam întotdeauna *ținta*, *scopul*, acolo, către care mergeam și, aceasta îmi era îndeajuns a mă restatornici dela început a-mi da curajul de a înainta, când ch'ar viața rea m'ar fi doborît și m'ar fi putut abate din calea mea. Munca, despre care vă

vorbesc, este *munca regulată, munca zilnică*. DATORIA ce o are cineva de a înainta cu un pas, în fiecare zi, în opera sa. De câte ori, dimineața, mă așezam la masa mea de lucru, cu capul pierdut, cu gura amară, chinuit de oarecari dureri fizice, sau morale! Și de fiecare dată, cu toată revolta de suferință a mea, după primele minute de agonie, *munca* mea *mi-a fost o ușurare* a suferinței mele și un reconfortant. Totdeauna am ești consolat din munca mea zilnică, cu inima zdrobită, poate, dar, în picioare încă, și, putând trăi pân'a doua zi.

Munca! Dar, gândiți-vă, deci, domnilor că *ea este unica lege a lumii*, regulatorul, care duce materia organizată la finețea ei necunoscută.

Viața n'are alt sens, n'are altă rațiune de a fi. Noi n'aparem în lume, fiecare din noi, decât pentru a da partea noastră de muncă s'apoi a pieri. Nu se poate defini viața altfel, decât acea mișcare comunicată, pe care ea o primește și, pe care, o lasă ca moștenire, și, care, nu este în totalitatea ei, decât munca pentru marea operă finală, până în adâncimea veacurilor. Și, atunci, pentru ce n'am fi noi modești, pentru ce n'am primi noi munca individuală, pe care, fiecare din noi urmează a o înfăptui, *fără a ne revolta*, fără a cedă orgoliului eului, care voește ca, toată lumea să muncească pentru el și nu vrea să reintre în rândul tuturor? Din momentul, în care se hotărăște această muncă și, până când ea se săvârșește, mi se pare că, starea aceasta de nemișcare produce la cei mai mulți, torturi sufletești. Știu, însă, că sunt spirite, chinuite la infinit, sufletește, cari sufăr în taină și, acestora, mă adresez eu frățește, sfătuindu-i *să se ocupe neîntrerupt* cu oarecari munci grele și excesive chiar cari ar fi folositoare și bune, chiar, dacă ele n'ar vizà scopul. Această muncă este, pentru ei, balanțierul, care le va permite de a merge drept, este distracția de toate zilele, grăunța aruncată inteligenței, pentruca ea să frământe și să facă pâinea zilnică cu *satisfacțunea datoriei împlinite*. Fără 'ndoială că aceasta nu rezolvă nici o problemă metafizică, ea nu-i decât un mijloc empiric de a trăi viața într'un mod cinstit și aproape liniștit; dar, nu este deci, nimic alteeva decât a se da prin ea, o *bună sănătate morală și fizică* și, de a scăpa de primejdia visării unei *fericiri iluzorii*, rezolvind prin muncă, chestiunea celei mai mari fericiri pe acest pământ?

O mărturisesc, eu n'am crezut niciodată în chimeră și, m'am temut de ea. Nimic nu este mai puțin sănătos, pentru om și pentru popoare, decât *iluziunea: ea suprimă sforțarea. MUNCA, ea orbește, ea este vanitatea celor slabi.*

A rămâne în legendă, a se abuzà asupra tuturor realităților, a crede că este destul a visà forța, pentru a fi forte, noi am văzut bine unde duce aceasta, la ce groaznice dezastre. Se spune popoarelor de a privi tot în sus, de a se exalta în deal. Nu! Nu! Acesta este un limbaj, care, câte odată, mi se pare nelegiuit. *Singurul popor forte, este poporul care muncește* și, *munca singură dă curajul și încrederea*. Pentru a învinge în războiu, este nevoe ca arsenalele să fie pline, să se aibă armamentul cel mai perfecționat și cel mai solid; ca armata să fie instruită, să aibă încredere în șefii ei și ea însăș. Toate astea se câștigă și, nu trebue pentru aceasta decât *voință* și *metodă*. Secolul viitor, viitorul nemărginit, este al muncii, dacă se știe bine să se facă convingerea acestui fapt. Și, nu se văd oare, deja... trăsăturile legii sociale de

mâine, cea a *legii muncii* pentru toți, a *muncii liberatoare* și pacificatoare?

Tinerime! O! tinerime! așează-te deci, la muncă. Fiecare din voi să-și primească munca sa, o muncă care trebue să vă umple viața. Ea poate fi foarte umilă, foarte mică, dar, ea nu va fi mai puțin utilă.

Nu importă ce anume muncă, numai, însă ca *să fie și să vă țineți de ea!*

Când vă veți regula, fără surmenaj, în mod simplu, cantitatea de muncă ce vă va fi cu putință de a da în fiecare zi, ea vă face să trăiți sănătoși și mulțumiți, ea vă va scăpă de turburările, fără sfârșit ale vieții. Ce sănătoasă și mare societate ar face aceasta o societate ai cărei fiecre membru ar aduce partea sa logică de muncă! *Un om, care muncește, este totdeauna bun.* De asemenea, sunt convins că, *unica credință*, care ne poate salvă, este *de a crede în eficacitatea sforțării îndeplinite.* De sigur că, este frumos de a visă eternitatea. Dar, este de ajuns omului cinstit de a trece în ea, făcându-și opera sa *).

EMILE ZOLA

„Discurs studenților" 18 Mai, 1893

Traducere de

I. MIHAILESCU

Institutor la școala No. 25 de băeți „I. C. Brătianu" din București.

In chestia alegerii cărților didactice

Ni se aduce la cunoștință de către o seamă de colegi învățători că, în multe județe din țară și mai ales din Ardeal, s'a luat hotărârea de către revizoratele școlare locale că anumite persoane, sau comisiunile formate din membri ai învățământului primar să cearnă și să aleaga cărțile de cari vor avea nevoe școalele respective în cursul anului școlar 1922 — 1923.

In acest scop, parte din autori, de teamă ca să nu rămână cu cărțile nedistăcute, s'au grăbit să-și trimită manualele lor revizoratelor, cari le-au și dat în studiu persoanelor sau comisiunilor instituite pentru noua cercetare a cărților, — zicem *nouă*, pentru că o altă cercetare au făcut-o comisiile prevăzute de reg. pentru aprobarea cărților didactice.

Negreșit însă că mulți autori, necunoscând dispoziția luată de revizoratele școlare, nu și-au trimis lucrările lor. Mai mult decât atât, au fost și unii autori noui, ale căror lucrări deabia în luna Iulie au fost aprobate de către minister, precum și alții, ale căror manuale, deși aprobate anterior — încercând îmbunătățiri simțitoare, n'au fost trimise revizoratelor în ultima ediție, care a apărut deabia în luna August sau Septembrie, deci în urma exami-

*) Din opera: *„Cele mai bune pagini din scriitorii pedagogici de la Rabelais până în secolul al XX"* de E. Parisota și Félix Henry, ce va apare în curând în românește de I. Mihailescu traducătorul „Marilor Educatori" clasici; *Herbart; Părintele Girard* și a celorlalți anunțați și cari apare succesiv.

lare ardelene, probabil din îndemnările făcute de către persoanele și comisiile ad-hoc.

Fără a pune la îndoială competența membrilor cercetători, numiți de revizoratele școlare, pentru recomandarea celor mai bune cărți, suntem însă în drept să ne întrebăm:

1) Dacă aceste comisiuni au avut tot timpul necesar ca să cerceteze toate cărțile prezentate lor spre examinare, în cursul vacanței.

2) Dacă nu se aduce un prejudiciu școalelor prin eliminarea din ele a unor cărți îmbunătățite simțitor sau a unor cărți noui, ai căror autori nu au avut putința să le prezinte la verificare?

3) Dacă nu este aceasta o măsură neechitabilă față de autorii de cărți didactice, cari *din momentul ce au primit aprobarea ministerială*, nu odată ci în mai multe rânduri, aprobare dată de oameni speciali și competenți, nu li se lasă deplină libertate de a pătrunde în școalele primare fără o asemenea restricțiune.

4) Dacă însuși consiliul permanent nu este atins în prestigiul său, prin această nouă aprobare a revizoratelor școlare, cerberi ai învățământului în materie de manuale didactice.

5) Dacă în acelaș timp nu este o atingere simțitoare adusă învățătorilor ca să li se impună anumite cărți, poate tocmai acelea pe care ei nu le cred potrivite și nu li se lasă lor putința și libertateaca să folosească și ei acele manuale aprobate pe cari le socotesc ei mai potrivite de a realiza progrese în învățământ?

Măsura luată de revizoratele școlare superior n'o găsim câtuși de puțin îndreptățită.

Să se lase să pătrundă în școalele românești cât mai multe din cărțile aprobate, deci câți mai mulți autori, căci uniformizarea și în această materie ca și în multe altele nu are nici o rațiune.

Faptul că rari elevi dela o școală se permută la alta unde nu sunt aceleași manuale, nu poate fi atât de puternic, ca să nedreptățească un rând întreg de autori didactici, aprobați de Ministerul instrucțiunii.

Iar celalt motiv, că prin utilizarea acelorași cărți se face o mare economie, căci cărțile pot fi împrumutate dela frate la frate sau la soră, rămâne în picioare și în cazul când se anulează dispoziția luată de revizoratele școlare.

Față cu motivele pe cari le-am arătat mai sus, suntem în drept să rugăm ministerul ca să ordone imediat anularea dispoziției luate de revizoratele școlare ardelene, lăsând libertate deplină învățătorilor în alegerea cărților de școală, pe cari ei le cred mai nimerite pentru progresul școlarilor, iar autorilor aprobați și trecuți prin purgatoriu, putința de a-și desface lucrările lor ori unde pe întinsul țării; lucrări cu cari au cheltuit sume enorme.

Orice restrângere a libertății învățătorilor de a-și alege manualele didactice pe cari le cred ei mai proprii, este în același timp o lovire adusă învățământului cât și progresului didactic, și ne ridicăm contra ei, cu credința că săvârșim o acțiune bună.

Chestiuni din didactică. Oboseala şi rezistenţa [1])

Mijloacele de control ale oboselii şi rezistenţei

Ca să putem constata că elevii s'au obosit mai mult sau mai puţin în clasă, ne folosim de următoarele mijloace:

I. Tăierea literelor dintr'un text, adică se tae literile de acelaşi fel (a sau o). In prima oră vor putea face exerciţii fără greşeli, în ora II-a cu câteva greşeli, iar în ora ultimă cu mai multe greşeli.

II. Metoda calculelor, care consistă din facerea unei adunări simple, dându-l-se elevilor un timp anumit (5 minute). Numerile de adunat sunt aşezate în coloane. Lăsând pe elevi să calculeze, observăm că la începutul oarelor se face uşor şi fără greşeli acest calcul, la mijlocul oarelor se face mai greu şi cu mai multe greşeli, la sfârşit şi mai multe greşeli. Prin aceasta, putem constata gradul de oboseală al elevilor. Sunt două feluri de muncă: crescândă şi descrescândă. Dacă constatăm că greşelile sunt mai puţine dela o oră la altă, munca merge crescândă şi în caz contrar, munca e descrescândă. Aceasta se numeşte: curba muncii.

Noi trebue s'ajungem la o educaţie a muncii, şi munca să fie cât mai crescândă, adică noi să devenim cât mai rezistenţi faţă de obvselile ce ni se impun.

Factorii ce se opun oboselii sunt

I. *Exerciţiul.* Cu cât o activitate se exersită mai mult, cu atât putem rezista oboselei. Copilul se obosesţe mai curând la scris, decât omul mare, căci el nu a exercitat scrisul atâta. Exerciţiul lungeşte munca şi îndepărtează oboseala.

II. *Sforţarea muncii.* (când ne dăm o impulsiune a energiei noastre), sunt oscilaţiile, cari se pun în energia noastră, dându-ne avântu şi imboldul de creştere a energiei pentruca să putem termină activitatea. Sforţarea este de trei feluri: 1. iniţială; 2. medială şi 3. finală. Sforţarea muncii la început, după care energia scade şi prin nouă sforţări cercăm să o ridicăm; mai multe sforţări în mijlocul muncii, şi la sfârşit.

III. *Acomodarea* muncii. La începput trebue să ne acomodăm cu munca, pentruca ea să ne devie uşoară. Primul timp nu este acomodat, ci serveşte pentru aceasta.

IV. *Antrenarea* la muncă, este un câştig din activitatea desfăşurată în timp, d. e. la footbal. Inainte de a se juca „Matchul", se fac exerciţii pregătitoare, ca să rămână un bun rest de energie.

V. *Familiarizarea* cu munca, atinge mai mult partea sufletească, mai cu seamă cea sentimentală. Ex. un studiu la început nu ne place, dar mai târziu devine simpatic, adică ne familiarizăm cu el.

Toţi aceşti 5 factori contribue la îndepărtarea oboselii, făcând ca munca noastră să fie crescândă şi să ne menţinem energia. Fiecare individ are o curbă specială de muncă. Cu cât va şti cineva să profite de aceşti factori cu atât se va obosi mai puţin.

1) Note culese dela cursul de didactică ţinut la *Deva* de către d-l *Vl. Ghidionescu*, profesor universitar.

Pe elevi trebue să-i deprindem ca să se obosească cât mai puţin.

Raportul dintre muncă şi etate

Munca este şi ea în raport cu etatea şi anume: dela copil la adult, descreşte osteneala şi creşte munca, aceasta în general. Sunt însă cazuri, cari fac abatere dela această regulă.

Gradele etăţii cari sunt mai sensibile la osteneală sunt anii 8, 13, 15, 16. Aceasta se explică prin faptul,că copiii în aceşti ani trec prin anumite faze de desvoltare fizică, cari împiedică în o măsură oarecare regula de mai sus.

Băieţii se obosesc mai puţin în munca lor ca fetele, fapt datorit mai bunei lor desvoltării fizice.

Raportul între muncă şi temperament

Ştim că avem 4 feluri de temperamente, cari se manifestă în raport cu munca şi anume:

1. flegmaticul, e pornit să fie un pasiv, lenes şi nepăsător la muncă. Noi trebue să-l îmboldim la muncă, făcând apel la judecăţile lui, cari trebue să i-le schimbăm întrucât va fi posibil, făcând astfel din el un om de muncă şi interes.

2. melancolicul, n'are să fie lucrător, îi e frică de muncă şi va trebui să-i vorbim cu plăcere simţurilor, pentruca să producă o muncă. Intrebuinţăm cu el mai puţină gândire, fiindcă el este un emotiv.

3. Sanguinul, munceşte mult, fără ordonare însă, aşa că nu prea trage foloase după munca sa. Invăţătorul va trebui să-l tempereze şi să-i formeze o ordonare în muncă.

4. Colericul, este nervos şi agitat în muncă. Invăţătorul va trebui să ordoneze aceste porniri, potolindu-l, cu măsură.

Raportul între muncă şi timp

Copiii în anumite timpuri din zi, săptămână şi luni vor fi obosiţi mai curând, iar în altele mai puţin şi anume:

Orele de dimineaţă, vor fi mai bune ca cele de după amiazi: ora dela 8 la 9 nu va fi aşa bună, ca dela 9—11, iar cea până la 12 încă va fi mai rea ca cele dela 9—11. Acesta pentrucă, ora 8—9 este o oră de acomodare, iar cea dela 11—12 e o oră în care energia muncii este în descreştere. Orele de după amiazi vor fi mai rele ca cele de înainte de amiază (8—9 şi 11—12), având copiii un rest de osteneală încă de înainte de amiază. Totuşi ora 2-a de muncă, după amiază, e relativ bună.

Zilele din săptămână cele mai bune vor fi: Marţi, Miercuri şi Vineri dacă Joia după amiază vom da copiilor liber. Luni va fi o zi de acomodare la muncă, iar Sâmbătă este ziua când curba muncii este scăzută.

Lunile cele mai bune vor fi sfârşitul lui Octombrie, Noembrie, Martie la început, când apoi curba muncii încă va începe să scadă puţin cu începutul primăverii. Septembrie şi începutul lui Octombrie, este timpul acomodării la muncă, iar spre Iunie, curba muncii începe a scădea, şi aşa rămâne toată vara.

Raportul între muncă şi variaţiile ei

O muncă fără variaţii în obiectele de studii, va fi plictisitoare, de oarece atunci ni se obosesţe atenţia, pe când variaţia întăreşte atenţia. Variaţia de timp încă încordă munca, însă această variaţie să nu fie prea mare. Se mai face variaţie în învăţământ pentru încordarea muncii şi prin *mişcări, cântece* etc. precum şi prin tonul de predare al învăţătoru-

lui. Toate acestea contribue la încordarea atenţiei, pentru a putea munci mai departe.

Educaţia muncii

Factorii cari se opun ostenelii, trebue să-i educăm cât se poate mai desăvârşit, pentru a putea şi mai bine rezista ostenelii. O oboseală care rezultată dintr'o muncă prea mare şi încordată, se numeşte *surmenaj* şi care are lipsă de o restaurare completă şi mai îndelungată a facultăţilor sufleteşti, pentru o aplicare la o nouă muncă. Sunt cazuri când este de lipsă un timp de 8—10 luni şi chiar peste un an de zile. Căci aceşti copii nu se restabilesc după repausurile ordinare. Deviza ideală de urmat în educaţia muncii, în general, ar trebui să fie: „Muncă multă cu rezultat cât mai bun, în cel mai scurt timp posibil şi cu cea mai puţină cheltuială de energie".

Noi în şcoală trebue să facem educaţia muncii, fiindcă poporul nostru are multe calităţi trupeşti şi sufleteşte şi e luptător, dar n'are încă educaţia muncii.

Coloniile şcolare de vacanţă

Rolul şi existenţa lor în alte state şi la noi
Organizarea lor

Bucureşti, deşi este un centru mare, cu un proletariat manual numeros, totuşi în majoritate populaţiunea acestui oraş, e vecină cu mizeria. Acestea nu sunt vorbe, nu sunt tirade, ci adevăruri recunoscute de toţi aceia cari se scoboară în mijlocul mulţimii şi voesc să vadă.

Ca un corolar al acestei stări de lucruri, populaţiunea şcoalelor noastre, — şi nu vorbesc numai de cele periferice, — e compusă din copii în al căror fizic se repercutează starea lor socială. Noi institutorii, cari trăim înconjuraţi de aceşti copii şi zilnic îi examinăm, îi studiem, vedem cu îngrijorare cum mizeria şi-a imprimat adânc urmele ei în aceste mici fiinţe omeneşti.

In primul rând, o ereditate rea îi pune în inferioritate fizică din primul moment al vieţii lor; în urmă, mizeria în care ei trăesc le slăbeşte şi mai mult corpul, astfel ca atunci când ni se prezintă în şcoală îi vedem în majoritate anemici, slabi, rachitici, scrofuloşi, tuberculoşi, etc.

Suferinţa e imprimată adânc în aceste feţe palide şi ofilite.

De câteori n'auzi cuvinte de revoltă contra lor, că acelea, că sunt tâmpiţi, că sunt leneşi)?!) şi atunci te întrebi fără îndoială: Cum de se mai pretind un creier şi o minte bună, unui corp atât de chinuit?

Indepărtând pe aceşti copii din mediul în care trăesc, cel puţin o lună pe an, dându-le un aer curat, o mâncare şi o apă bună, o distracţie plăcută, o educaţiune mai aleasă, îşi poate oricine închipuî ce profit fizic şi moral poate trage aceşti copii de pe urma unui astfel de tratament.

Ingrijirea copiilor prin colonii, constitue o operă utilă, care nu urmăreşte numai îmbunătăţirea fizică, ci are un rol multiplu. In această privinţă iată ce zice d-l **Delperier** în interesanta lucrare:

„Les colonies de vacances":

„Prin numeroasele binefaceri morale

intelectuale şi fizice pe care opera coloniilor şcolare le aduce copilului, această operă e desigur un puternic factor social. Lărgind intelectul unui copil, ea e un compliment al şcoalei; legându-i sufletul în contactul cu natura, ea îl face a iubì frumosul, şi-l înalţă deasupra materialităţii; într'un cuvânt îi arată izvoarele consolaţiunii şi ale speranţei. Prin influenţa morală, pe care educatorii abili o exercită asupra copilului, ea îi procură într'un mod eficace principiile de higienă morală şi fizică. Apoi coloniile de vacanţă tind a apropia diferitele clase ale societăţii".

Elveţia este ţara în care a fost concepută pentru prima oară ideia coloniilor şcolare. Prin subscripţiune publică, preotul **Bion,** reuşeşte în 1876 să organizeze o colonie de 70 elevi, pe care o trimite într'o localitate din munţii Alpi.

Această ideie a fost bine primită în Elveţia şi în anul 1895 numărul elevilor colonişti ajunge la 22000.

In **Germania,** tot cam la aceeaş dată încep a se organiza colonii şcolare: Hamburg, Frankfurt, Dresda, Berlin, Colonia, etc.

La o scurtă vreme dela înfiinţarea purimei colonii, fu fondată în Berlin **„Uniunea centrală a coloniilor de vacanţă germane".** cu ramificaţiuni în toată Germania. Această instituţiune a luat o atât de mare desvoltare, încât cifra copiilor trimişi în colonii, în anul 1911, trecea de 55.000.

In **Franţa,** prima colonie şcolară datează din 1883, orgonizată la Paris. Ele au progresat repede, mulţumită numeroaselor subscripţiuni particulare. Acest exemplu a fost repede imitat şi de celelalte oraşe ale Franţei.

In **Anglia,** deşi mai târziu, coloniile şcolare au luat o mare desvoltare.

In Danemarca, încă de mult timp, coloniile şcolare se organizează într'un mod particular, prin faptul că în timpul verii, se face un schimb de copii dela oraşe la ţară şi invers.

La noi, coloniile şcolare îşi au obârşia relativ destul de veche, odată cu primele colonii organizate în Elveţia.

Incă din anul 1875, eforia spitalelor civile a luat iniţiativa de a trimete în fiecare vară câte 60 copii la Balta-Albă.

In 1885, când apele acestei staţiuni îşi pierduseră eficacitatea lor, acelaş număr de copiii au fost trimişi la staţiunea Lacul-Sărat.

Din anul 1894 s'au trimis la băi câte 100 copii 60 la Lacul-Sărat şi 40 la Slănic-Prahova.

In 1899 s'a trimis prima serie de 140 copii la Techirghiol.

Cât timp Azilul „Elena Doamna" a atârnat de eforie, elevele acestui institut erau trimise în timpul verii la Brebu-Prahova.

Ministrul instrucţiunii, încă din 1897, trimite în timpul verii, câte 100 levi de curs secundar la sanatoriul din Predeal. Tot în vara anului 1897, comuna Bucureşti organizează prima colonie de vacanţă, din 12 eleve dela Orfelinatul „Protopopul Tudor". Această colonie este trimisă la Poiana Ţapului. In anul următor se trimet 14 eleve, din 1899 se trimet în fiecare an câte 15 eleve.

In anul 1901, societatea „Sprijinul" trimite 11 copii la Bughea lângă C.-Lung.

In 1902, iniţiativa organizării coloniilor şcolare e luată de comuna Bucureşti, care a dat o mai mare extindere. In acest an, din sumele strânse prin liste de subscripţie se trimete o colonie de 20 elevi la Boboci (jud. Buzău).

Dela 1902 până la 1908, am putea marca trei perioade mai de seamă, în ce priveşte progresul pe care l-au făcut coloniile şcolare: 1902, 1905 şi 1908.

In 1902 se trimit următoarele colonii: la Telega 8 elevi; la Predeal 13 elevi, la Rucăr 10; la Slănic-Prahova 10, Băl-

ţăteşti 23, adică în total 64 colonişti.

In 1905 se trimet 3 colonii: la Slănic-Prahova 37 elevi; la Breaza de sus 40 elevi şi la Brebu-Prahova 48 eleve.

In 1908, coloniile şcolare iau un mare avânt, graţie devotamentului şi muncii neobosite a doctorului Botescu. In acest an se trimet 6 colonii.

La Breaza de sus 55 copii; la Tusla-Constanţa 56 elevi, la Dragoslave 108 copii; la Vălenii de munte 31 copii; la Văleni de munte a doua colonie 40 elevi; la Poiana Ţapului 16 eleve.

In total 305 copii.

In 1909 se trimet 652 copii; adică 331 băeţi şi 321 fete reparti în 9 colonii: C.-de-Argeş, Comarnic, Tusla, Poiana Ţapului, Dragoslave, Nămăeşti, Telega, Breaza de sus şi Slănic-Prahova.

E de remarcat că dela 1908, odată cu înmulţirea lor, coloniile se prezintă cu o organizaţie înaintată, având un regulament.

După 1909, avântul coloniilor şcolare se micşorează, până când încetează cu totul, odată cu începerea războiului celui mare.

Până la 1918, activitatea coloniilor şcolare stagnează cu totul. Dela această dată, Societatea Institutorilor din România, cu sediul în Bucureşti, reia firul activităţii coloniilor şcolare; şi potrivit prevederilor statutului soc. înfiinţează în Capitală o secţiune cu denumirea de: **„Instituţia coloniilor şcolare de vacanţă".** Această instituţie este condusă după un regulament special de un comitet compus din institutori şi institutoare din Capitală.

In primul an, instituţia coloniilor şcolare îşi constitue prin subscripţii publice un prim fond de 21818 lei. Din aceasta trimite o colonie de 35 de elevi la Pietroşiţa, cu care se cheltueşte 7.753,60, rămânând 14.064,40 lei. In 1919, acest fond se ridică la 20.798,35. In acest an, din pricina scumpetei şi a fondului mic, nu se poate trimite nici o colonie.

In 1920, activitatea ia un nou avânt. Se trimet 2 colonii: una la C.-Lung de 52 elevi şi alta la Slănic-Pragova de 64 eleve. Se cheltueşte cu aceste colonii pe timp de o lună 34.372,50 lei.

Cu anul 1921, activitatea ia un avânt intens, datorită muncii neobosită a comitetului. Fondul se măreşte la 238.240 lei şi 25 bani..

Se trimit 5 colonii de câte 50 elevi şi eleve la: Pucioasa-Dâmboviţa, Călineşti-Muscel, Slănic (2 colonii) şi Moroeni-Dâmboviţa.

In anul 1922 fondul a depăşit suma de 300.000 lei, iar instituţia coloniilor a trimis 7 colonii formate din câte 60 elevi, la: Brebu şi Slănic-Prahova câte două, la Fieni-Dâmboviţa una şi la Techirghiol 2 colonii.

In prezent, instituţia posedă un fond de rezervă de 100.000 lei depus în efecte şi un imobil, la Slănic-Prahova donat de d-l **P. Cristescu.** Imobilul este amenajat în cămin al coloniei. E înzestrat cu paturi de fier, cu saltele şi cu tot confortul. Comitetul mai este în tratative pentru obţinerea unui cămin şi la Techirghiol; iar intenţia sa este de a înfiinţa în mai multe staţiuni climaterice, căminuri propii pentru colonie.

In ce priveşte orgonizaţia coloniilor ţin să remarc că fiecare colonie este condusă de un director de şcoală, ajutat de 2 pedagogi, tot membrii ai corpului didactic şi de un personal de serviciu: bucătar, ajutor, servitori.

Pe lângă fiecare colonie este ataşat câte un medic comunal, având cu sine o mică farmacie.

Alegerea copiilor pentru colonii şi indicarea staţiunilor se fac de către medicii oficiali ai comunei sub conducerea unui medic delegat de serviciul sanitar al Capitalei.

Un simptom îmbucurător este că necesitatea coloniilor şcolare a început să se manifeste şi în oraşele din provincie. Multe oraşe au cerut relaţii de la instituţia coloniilor şcolare din Capi

ală şi-au trimis în diferite puncte ale ării copii în colonii.

Toate aceste manifestări trebuesc cu-rinse într'o organizaţie mai complectă, nând seama de rolul cel mare ce-l au oloniile şcolare de vacanţă.

Instituţia coloniilor şcolare din Capi-ală — prin comitetul său — urmăreşte cest scop în programul de activitate. sigurându-şi căminuri propii în sta-unile mai de seamă ale ţării, va în-erca înfiinţarea unei **„Uniuni Centrale coloniilor şcolare"** din întreaga Ro-mânie.

In cazul acesta, instituţia urmează să ică parte integrantă din organizarea nvăţământului, faţă de care autorita-ea şcolară va trebui să poarte grija uvenită.

Prin această grijă nu înţelegem ca in-stituţia să-şi piardă caracterul unei ac-ţiuni private, căci atunci ar slăbi avân-tul său. Acţiunea particulară este su-perioară acţiunii de stat. Pe când a-ceasta merge mai greoiu, întâmpinând diferite piedici în cale, cealaltă, — adi-că acţiunea privată, — merge cu paşi mai siguri spre scopul ce-şi propune.

Această acţiune stârneşte la muncă numai pe acei cari cred în eficacitatea ei. E mai liberă în mişcări, şi le alege după puteri şi nevoi. Ea face apel la însufleţire.

Nu impune, ci chiamă! Construeşte, folosindu-se de muncitori benevoli.

SAVA ZAMFIRESCU
Directorul şcoalei de băeţi No. 7 Silvestru din Bucureşti

23 Aug. 1922.

Excursiunea institutorilor în Ardeal

(26 Iunie — 7 Iulie)

Excursiunea, pe care am făcut-o oi institutorii din vechiul regat în rdeal, a fost o adevărată plăcere. una-voinţa şi dragostea cu cari am ost primiţi de fraţii noştri au în-ecut toate aşteptările.

Plecaţi din Bucureşti în număr de este 150, în ziua de 26 Iunie orele şi jumătate dimineaţa pe o vreme lendidă ajungem în *Braşov* la o-le 2 după prânz. In gară suntem rimiţi de Corpul didactic, în frun-cu revizorul şcolar şi cu presedin-le asoc. învăţătorilor. După salu-l de „bună venire", plecăm spre raş. Aci vizităm câteva şcoale şi oi ne ducem în corpore la mor-ântul marelui patriot şi poet *Au-rei Mureşanu*, unde depunem o co-oană. Seara au loc un banchet şi o zătoare literară foarte bine reu-ită.

A doua zi de dimineaţă plecăm spre *Târgul Mureş*, unde ajungem la ora 5 p. m.

In gară ni se face o primire fru-moasă. Sunt de faţă, pe lângă mem-brii corpului didactic, şi autorităţi-le. Primarul oraşului — într'o caldă cuvântare — ne urează bună venire. Ii mulţumim şi plecăm într'o ordine desăvârşită spre oraş. Suntem găz-duiţi la liceul „Papiu Ilarian", iar masa o luăm la liceul Militar, într'o sală admirabil împodobită cu flori şi verdeaţă. Se ţin cuvântări însu-fleţite.

A doua zi vizităm oraşul, înce-pând cu Primăria, o clădire de un gust şi de o frumuseţe rară. Apoi palatul cultural, unde este o orgă dintre cele puţine. Ni se face plăce-rea să ascultăm câteva bucăţi artis-tic executate, printre cari şi Imnul

regal. Mai vizităm uzina electrică, abatorul, etc. Dejunul îl luăm la grădina Sportivă, unde după cuvântări înălțătoare — ca aceea a d-lui prof. Sulică, — se încinge o horă frățească, când nu se vede decât suflet.

Plecăm apoi la gară; primarul ne însoțește. In cale suntem întâmpinați de personalul școalei primare de sub direcția d-lui Boca; la această școală asistăm la o reușită producție școlară, care se continuă pe peronul gării, cu jocuri și cântări minunat executate sub conducerea d-nei Boca. Dar, ora despărțirii sună, trenul se pune în mișcare; plecăm.

La *Cluj* ajungem la ora 12 noaptea și rămânem în tren până a doua zi la ora 8, când suntem salutați de autorități și de colegi. Se țin cuvântări așa de emoționante, că pe fețele multora se văd lăcrămile. In urmă plecăm spre oraș.

Intrarea noastră în oraș a fost o frumusețe. Intr'un convoiu de 50—60 de trăsuri înșirate pe 2 rânduri, precedate de muzica militară care cânta marșuri patriotice, străbatem Clujul, îndreptându-ne spre casa învățătorilor. Era o vreme minunată. Din balcoane și dela ferestre se vedeau fluturând batiste în semn de bună vreme. Ajunși la statuia lui Mateiu Corvin și a Lupoaicei dela Roma, ne-am oprit un moment. Institutorul pensionar C. Văleanu a salutat memoria aceluia care ne-a așezat pe aceste locuri.

Cât am stat în Cluj am vizitat mai ales instituțiile culturale, începând cu școala medie, de sub conducerea inimosului ei director, d-l Domide. Apoi: Universitatea, splendida bibliotecă, grădina botanică, localurile Școalei Normale și în fine Muzeul pedagogice, unde o veche cunoștință a institutorilor din Capitală, d. profesor universitar Ghidionescu, ne face o expunere sumară asupra aparatelor de psichologie experimentală cu amabilitatea care-l caracterizează.

La o ședătoare dată la teatrul Național, corul nostru a cântat câteva bucăți frumoase; iar d-na Smara a citit o conferință interesantă. La splendidul banchet și la mesele pe cari le-am luat împreună la Restaurantul „Central", au luat parte și d-nii prof. universitari Marin Ștefănescu și G. Dima.

Din Cluj plecăm a treia zi, seara și ajungem la Arad a doua zi, la 9 dimineața. In gară suntem așteptați de colegi, cu muzica. Se țin cuvântări de bună-venire, și plecăm spre Căminul Invățătoresc, unde suntem găzduiți. Vizităm Palatul Cultural, Școala Normală de fete, fabrica de locomotive și vagoane „Astra" etc., iar sera luăm parte la o ședătoare dată în sala Palatului Cultural de către corul învățătorilor locali și al nostru. Aci asistă un public ales. Menționez, că la banchetul ce ni s'a dat la restaurantul „Cruce Albă" și unde în tot timpul ne-a cântat orhestra militară, a asistat și d. general Manu, comandantul garnizoanei.

A doua zi de dimineață, plecăm cu tramvaiul electric, să vizităm Șiria. In drumul spre Șiria ne oprim la Minis, unde ne ducem mai întâiu la biserică, fiind sărbătoare. Ne place mult corul de țărani. Vizităm apoi școala viticolă și pepiniera, admirabil conduse de un harnic și priceput institutor. In Șiria luăm parte la o serbare școlară, unde venise o lume imensă, formată din săteni și sătence îmbrăcate în frumoase costume naționale.

Din Arad plecăm spre Timișoara, unde ni se face aceeaș primire călduroasă. Suntem găzduiți la Cămin

nul învățătorilor și pe la colegi. Vizităm fabrica de tutun, fabrica de ghete „Turul", o fabrică de ciorapi, etc. La masa pe care o luăm împreună cu colegii din oraș, iau parte și foarte mulți învățători de prin împrejurimi. Sunt și câțiva învățători unguri, cari nu știu o boabă românește, dar cari au ținut să ia și ei parte. E o frumusețe amestecul acesta, unde domnește atâta voe bună.

In Timișoara nu stăm mult și luăm drumul spre Reșița, Comoara Banatului și a țării întregi, prin minele sale de fier și cărbuni și prin industria ce se desfășoară aici.

In Reșița ni se face o primire, cum nu ne așteptăm. La sosirea trenului un cor mixt admirabil și ca estetică — fiind uniformați — și ca execuție, ne cântă: „Bine-ați-venit"; iar directorul școalei locale, ne salută în numele colegilor.

Suntem încartierați în cea mai perfectă ordine.

A doua zi dedimineață vizităm uzinele, în grupuri de câte 30—40, îndrumați de către o persoană locală care ne dă explicațiile necesare. Ce am văzut noi acolo, nu se poate reda în câteva linii! E destul să spunem că, nu se poate zice azi că-ți cunoști țara, dacă n'ai văzut Reșița!

Dela Reșița am plecat spre Lugoj, voriam să auzim minunatul cor al marelui cântăreț Vidu.

Și ne-am dus. Lugojul l'am văzut, iar pe d. Vidu și corul lui ba! De ce?... Nu putem ști.

In Lugoj am vizitat o școală și o fabrică unde se lucrează mătase. Aci am văzut lucruri interesante. La masa pe care am luat-o înainte de plecare, am avut plăcerea să auzim un cât mare cor din acel oraș, de sub conducerea părintelui Bacău.

Plecăm din Lugoj și ne îndreptăm spre băile Herculane, ultimul punct din escursiunea noastră. Drumul spre această localitate e o frumusețe. Văzând cu ochii, valea se tot îngustează și te afunzi între munți, așa că pe fiecare minută simți deosebirea de temperatură.

La ora 6 jumătate iată-ne ajunși la Mehadia. Până la băi facem drumul în trăsuri pe malul zburdalnicei Cerne.

După o jumătate de oră suntem în fața statuei lui Hercule. Admirăm minunatele poziții ale acestui „picior de raiu". Ne plimbăm pe la cascadă, pe la peșteră..... peste tot, și apoi ne oprim la restaurantul „Dacia", unde luăm dejunul.

Suntem peste măsură de obosiți; dar ideea că în curând ne vom vedea acasă, ne face să nu luăm în seamă nimic și să fim veseli.

Insfârșit la ora 3 după amiază, iată-ne iarăși în tren. Ce bucurie! Nu pentru că se termină escursiunea, dar pentru că simțim nevoie de odihnă.

Un lucru fie oricât de frumos, dar când ești obosit, nu-l mai privești cu aceeași atenție. Totuși drumul ce duce spre Turnu-Severin e încântător. Ne grămădim la ferestre: e o priveliște dintre cele rare: In stânga munții înalți și prăpăstioși; în dreapta, frumoasa și falnica Dunăre albastră, care-și mână măsurat apele spre Mare, iar la poalele munților, jos, pe o margine îngustă de pământ, aleargă trenul nostru ca o nălucă, ca un șearpe uriaș... spre inima țării! Se înserează. Din loc în loc trenul se oprește și auzim glasul șefului de tren care strigă: Craiova, Slatina, Pitești,... București.

Am ajuns. Grăbiți, coborâm din tren și fuga la trăsuri. Iată-ne acasă!

Escursiunea aceasta a fost nu numai plăcută, ci și instructivă. Ea a pus baza legăturii sufletești între dascălimea primară din vechiul re-

gat şi cea de dincolo. Faptul că i-am vizitat la ei acasă şi că i-am cunoscut mai deaproape; emoţia ce am simţit-o reciproc în diferitele ocaziuni şi dragostea cu care ne-au primit, sunt atâtea dovezi de o legătură frăţească trainică.

Şi acum, înainte de a termina, nu pot să nu amintesc de unele lucruri sau persoane cari mi-au rămas în suflet şi care cred, că au avut acelaş răsunet şi în sufletele colegilor mei. Şi în adevăr:

Cine ar putea uita figura modestă şi blândă a inimosului revizor de Braşov, d. Dan, care pentru dragostea lui de neam, era să fie un martir al cauzei naţionale!

Cine ar putea uita pe simpaticul primar din Tg.-Mureş, şi pe inimosul revizor şcolar Buia, care de la sosirea şi până la plecarea noastră din acel oraş, nu ne-a părăsit un moment?

Cine ar putea uita pe d. Pora şi pe colegii săi, cărora le datorăm frumoasa primire ce ni s'a făcut în Cluj.

Dar pe tânăra învăţătoare din gara Peştera, care alerga după tren cu drapelul în mâini, fâlfâindu-l în semn de salut frăţesc, se poate s'o uităm?

Nu, acestea nu se uită şi nu se pot uita niciodată!

Incheind, cred că sunt în asentimentul colegilor mei, ca să aduc şi pe această cale mulţumiri *tuturor acelora cari ne-au primit cu atâta dragoste.*

Mulţumim şi d-lui *Ministru al Şcoalelor*, care apreciind mai dinainte importanţa unei astfel de escursiuni, ne-a ajutat atât d-sa personal — cât şi din partea Ministerului. Mulţumim şi conducătorului escursiunei, d. G. Cherciu, presed. Institutorilor, şi care n'a cruţat nici o osteneală, ca să vadă escursiunea dusă la bun sfârşit.

VICTOR MANOLIU

Cercuri de lectură[1]

Un mijloc nemerit pentru uşurarea colegilor noştri la procurarea cărţilor de citit pentru naşterea emulaţiunii intelectuale între ei este întemeerea unor cercuri de lectură *în fiecare localitate unde sunt cel puţin patru dascăli şi tot pe atâţia inşi cari se ocupă cu ştiinţele literile, pedagogia, etc.*

Este uşor de înţeles că dacă persoanele cari se leagă între sine să fie membri ai aceluiaş cerc, au o cultură cât mai unitară, cu atât mai lesne vor putea duce la bun sfârşit lucrările cercului.

Disproporţia prea mare de studii va crea şi diferenţieri prea vădite între cei deveniţi membri ai cercului şi ne vine să credem că cu greu se vor putea înţelege între dânşii.

Totuşi pot fi şi cazuri de reuniuni între membrii aceluiaş cerc cari să ocupe o altă profesiune, ca în acest chip fiecare să vină în sprijinul celorlalţi cu ştiinţa şi cu experienţa sa.

Dar ce este un cerc de lectură?

Este o mică asociaţie de cărturari cari se obligă să pună câte o sumă de bani modestă pentru procurarea de cărţi ştiinţifice, literare în comun şi

(1) Rugăm pe colegii cari sunt membri ai unor asemenea cercuri de lectură să bine-voiască a ne face dări de seamă asupra organizării şi funcţionării lor. *«Exempla trahunt».*

să utilizeze pe rând cărțile procurate, astfel că printr'o cheltuială unică să rezulte foloase intelectuale mari.

Persoana care citește o asemenea lucrare, sau și alte lucrări decât cele aflate la cerc este îndatorată — după statutul sumar al cercului — să facă o dare de seamă asupra ideilor cuprinse, fie oral, dacăse pricepe să vorbească frumos, fie în scris.

Faptul că un membru al cercului nu poate vorbi prea curgător sau prea frumos nu este un motiv ca să nu vorbească, știut fiind că funcțiunea crează organul și că vorba deschide vorba.

Mai adeseori dările de seamă făcute la cerc vor fi scrise, astfel ca să poată fi și publicate într'un ziar sau revistă, și să poată fi de folos și altora.

Când cercul și-a luat oarecare avânt se pot citi și judeca chiar și lucrări originale, dintre cari cele mai meritorii se pot publica în reviste și în ziare.

Se pot face mici serate literare, muzicale, în cari însă partea de căpetenie s'o aibă tot cuvântarea cu miez a unui membru al cercului.

In acest chip se creează în localitatea cutare o mică academie, care nu poate rămâne fără înrâurire asupra inteligenței membrilor săi și nici asupra auditorului, — fie el cât de restrâns — care ar frecventa aceste cercuri.

Dar înainte de toate se cere ca fiecare să-și îndeplinească punctual obligațiile ce și-a luat, ca biroul ales să fie la înălțime prin executarea tuturor dezideratelor și rezoluțiilor cercului și mai ales se cere ca pacea și buna înțelegere să domnească între toți membrii cercului.

Propunând înființarea unor asemenea mici asociații în comunele din provincie, sperăm ca ele să fe punctul de plecare al unor organizări intelectuale serioase, cari cu încetul să se resfrângă prin urmările și foloasele lor și asupra mulțimei.

T. GÂNDILĂ

Revista populară „Albina" și Casa Culturii poporului

In No. 26 — 26 al revistei populare *Albina*, e tim în primul articol, intitulat *Veste Bună*, că în urma propunerii institutului *Casa Poporului*, de sub presedința A. S. R. Principelui Carol, Comitetul acelei reviste îi cedează, pe ziua de 1 August a. c., publicația cu tot activul său, cu biblioteca redactională, mobilierul, colecțiile sale, etc. în sfârșit cu toată zestrea.

Gestul pe care-l face atât așezământul „Casa Culturii Poporului" cât și vechiul organ de cultură populară „Albina" este din acelea ce nu pot fi trecute cu vederea.

Casa Culturii Poporului are, între altele, „frumoasa menire de a lucra puternic pentru răspândirea învățăturii de carte, pentru lățirea bunelor moravuri și pentru dezvoltarea celor mai curate sentimente în popor" *).

Revista Albina, timp de 20 de ani și mai bine, începând din 1897, când ilustrul om de școală *Spiru Haret*, a întemeiat-o, a lucrat ca o adevărată aducătoare de lumină, de bucurie și de bună stare în casele sătenilor știutori de carte, silindu-se „de a răspândi prin scris cultura în straturile adânci ale poporului cu

*) Din articolul «Veste bună» mai sus citat.

concursul unui roiu de scriitori poporanişti de seamă.

Când Casa Culturii Poporului doreşte ca ea însăşi să editeze o publicaţie populară, pe care s'o pună la îndămâna ţăranilor şi a muncitorilor, în condţiuni cât mai bune, şi pune ochii pe revista *Albina*, înseamnă că ea şi-a dat bine seama de activitatea desfăşurată şi de roadele rezultate de pe urma acestei activităţi în cursul celor două decenii trecute; mai însemnează că ea aduce un omagiu menoriei întemeietorului acestei reviste, continuându-i ea însăşi opera lui constructivă; în sfârşit recunoaşte lupta şi munca pe care comitetul acestei publicaţii a dus'o atâta vreme pentru cultura generală.

La rându-i, comitetul revistei *Albina* prin această cesiune *cu totul dezinteresată*, raspunde unei chemări cu adevărat patriotice şi binefăcătoare, şi are încredere deplină că lucrarea sa va fi dusă mai departe, tot mai departe, în hotarele noui ale ţării *cu mijloace din ce în ce mai internice şi mai sigure*.

Felicitând atât *Casa Culturii Poporului* pentru achiziţia utilei publicaţii „Albina" cât şi pe fostul comitet al acestei foi pentru frumosul său act, nu ne îndoim că această modestă foaie a încăput în mâini, cel puţin tot atât de viguroase şi că va ajunge aşa cum o doresc însăşi membrii fostului său comitet redacţional: *„şi mai interesantă şi de un folos şi mai vădit, şi aşa că într'o scurtă vreme să nu mai rămână sătean şi muncitor ştiutori de carte, care să n'o aştepte şi să n'o citească cudrao"*.

Dinparte-ne, nu ne îndoim că în noua sa faţă, colegii noştri atât dela oraşe cât şi dela sate se vor grăbi s'o sprijine cu însufleţire, căci sprijinind-o pe ea, sprijinesc însăşi lucrarea de răspândire a învăţăturii de carte în popor, — lucrare care le va veni şi lor într'ajutor în ceeace formează însăşi motivul activităţii lor de fiecare zi.

ŞCOALA ROMÂNĂ

INFORMAŢIUNI

Ministerul instrucţiunii publice, fiind informat că multe şcoale încă n'au făcut reparaţiile şi curăţenia în vederea deschiderii cursurilor pe 15 Septembrie, a trimis o circulară prin care roagă pe prefecţi ca împreună cu revizorii şcolari respectivi să grăbească reparaţiile localurilor ca a data fixată şcolile să poată funcţiona.

•

In urma intervenirei ministerului instrucţiunei, ministerul de finanţe cu adresa No. 10419 din 1922, face cunoscut că aprobarea dată pentru reducerea impozitului de 10 la sută pentru spectacolele organizate de comitetele şcolare este principială, organizatorii serbărilor şcolare urmând să ceară acelui departament reducerea, arătând locul, data şi scopul întrebuinţării eventualelor beneficii, întrucât reducerea e admisă numai pentru cazul când beneficiul se va afecta pentru întreţinerea localurilor de şcoală, biblioteci şcolare şi ajutorul elevilor săraci.

•

Ministerul instrucţiunii a dispus să se îngăduie din nouă aducerea de alimente de către elevii şcoalelor normale, însă numai strictul neece-

sar și numai cei ce au, potrivit produselor localității de unde sunt părinții copiilor.

•

Institutorii din Capitală au pus bazele unei cooperative pentru procurare de terenuri și construcții de locuințe, cu numele „Căminul Institutorului".

La prima subscriere s'a strâns peste 100 mii lei. Fac parte din cooperativă toți membrii corpului didactic de orice grad.

Informații se pot cere la sediul societății, în fiecare zi, între orele —7 p. m.

•

La societatea institutoarelor și institutorilor, strada Parlamentului 2, se găsesc paturi pentru găzduirea colegilor și colegelor din provincie.

•

In fiecare săptămână, Joia la orele 5 p. m., se țin la societatea noastră ședințe în cari se discută reforma învățământului primar și normal primar. Pot lua parte toți membrii corpului didactic. In primele ședințe se va discuta și starea precară a corpului didactic.

Rugăm stăruitor pe colegii noștri abonați a trimite cât mai grabnic abonamentul, spre a nu fi nevoiți să le suspendăm abonamentul.

CARȚI NOUI

Au apărut în editura institutului de editură „Cartea Românească" și sunt de vânzare la principalele librării din țară:

1) *Volbura*, poezii de Const. A. Săminei.

2) *De-ale lui Păcală*, comedie populară, de C. Frunză.

3) *Poezii*, de M. Eminescu.

4) *Balade și Idile*, de G. Coșbuc.

5) *Boalele nervoase* și mentale, de Doctor Aurel Dobrescu.

6) *Războiul României și Trădarea Rusiei țariste.*

Am primit la redacție două broșuri ale colegei d-na H. F. Gavrilescu: 1) Pacea și războiul. Turtucaia; 2) Socialism. Democrație. Înțelepciune.

Abonamente achitate

Lista No. 4

N. Stefănescu Buc., Eug. Anastasiu, Sofia Stoenescu, Paulina Ionescu, Hariton Cnstantinescu, Juarez Novlia, Elena Ștefanopol, Popescu Băjenaru, Gavril Niculescu, St. Kiriţescu, Elena Stefănescu, Ap. Chiriacescu, H. Roni, Eug. Garolian, N. Haris, Domnica C-tinescu, Ana Hohor, Fl. Ditulescu, P. Dragomi-

Anul XVIII No. 2-3 Februarie Martie, 1923

ŞCOALA ROMÂNĂ

Biblioteca Şcoalei Normale de Fete LUGOJ No. 122 Rv.

D-l G. G. Antonescu

Profesor la Universitatea din Bucureşti

Membru de onoare al Soc. Institut. şi institutoarelor din România a inaugaurat seria conferinţelor organizate la societate în anul şcolar curent, vorbind la 23 dec. „Şcoala faţă de criza morală şi socială actuală"; în ziua de 24 febr. a ţinut a doua conferinţă despre: „Inţelesul şcoalei active, al cărei rezumat îl dăm mai jos.

INŢELESUL ŞCOALEI ACTIVE

In desvoltarea acestei conferinţe, d-l profesor G. G. Antonescu, înfăţişează rând pe rând următoarele puncte principale: I. Concepţiile fundamentale despre şcoala activă; II. Origina şcoalei active; III. Deosebirea dintre atitudinea activă şi starea pasivă, şi IV. Aplicarea la şcoala activă a celor trei criterii pentru aprecierea metodelor de învăţământ. (Vezi Scoala Română Anul XVIII. No. 21—22 pag. 21).

I. Concepţiile fundamentale despre şcoala activă.

1. **Concepţia materială,** care se caracterizează prin aceea că:

Sunt în număr de trei:

a) Acordă atâta importanţă activităţii musculare şi manuale, încât confundă munca cu activitatea musculară. Ea pune activitatea musculară mai presus de viaţa sufletească, fapta materială mai presus de ideie; realitatea practică mai presus de realitatea psichică; lumea externă mai presus de cea internă, materia mai presus de spirit, utilul mai presus de ideal.

b) Acordă lucrului manual un loc special şi separat în program, în afară de învăţământul teoretic.

2. **Concepţia intelectual-materialistă,** caracterizată prin aceea că:

a) Consideră, — ca şi prima concepţie, — că adevărata activitate e

cea musculară, adică aceea, care ne face să provocăm modificări reale în lumea înconjurătoare.

b) Își dă seama de influența, pe care conceptele mintale, **ideile,** o pot exercita asupra acelei activități. Pune preț pe raportul dintre **ideie** și **faptă,** dintre **conștiință** și **realitatea practică** dintre **lumea internă** și **cea externă,** după cum se vede din raportul științei cu viața practică, agricultura, comerțul, industria, și din raportul principiilor morale și religioase cu faptele unui om.

c) Cere ca ideile, principiile și legile stabilite de învățământul teoretic să fie înfăptuite și ilustrate în mod practic și prin activitatea manuală în laborator, atelier, grădină, excursiuni, etc.

3. Concepția școalei active integrale, caracterizată prin aceea că:

a) Introduc în sfera noțiunii **„activitate"** și **activitatea sufletească,** chiar dacă aceasta nu produce modificări în lumea externă, ci rămâne numai în conștiința noastră. Exemple: filosoful sau matematicianul, cari rezolvă o problemă, **sunt activi,** chiar dacă principiul la care au ajuns nu se aplică în viața practică. După această concepție e activ nu numai elevul, care face un obiect din plastilină și carton sau sapă o bucată de pământ, ci și acela care rezolvă o problemă, duce la bun sfârșit o compoziție sau contribuie în mod intens la găsirea unui adevăr nou.

b) Cere ca școala să desvolte prin **exerciții,** deci prin **acțiune proprie,** toate funcțiunile sufletești și fizice, cari împreună alcătuesc organismul psihofizic al omului. Se poate admite și o ierarhizare a acestor funcțiuni și deci a gradului de desvoltare pe care-l acordăm fiecăruia, după valoarea lor individuală și socială. De această valorificare a forțelor va depinde faptul că într'o școală se acordă mai multă importanță activității psichice, decât celei manuale, sau într'altă școală viceversa. E cazul observat de d. profesor la o școală normală, unde activitatea agricolă, industrială, etc. era pusă mai presus de cea intelectuală și educativă.

c) Admite conexiunea dintre activitatea superioară intelectual-morală și cea practică, cerând trecerea dela activitatea internă la cea externă.

Astfel școala activă integrală ajunge la un **idealism activ,** care cere ca forțele ideale (științifice, morale, etc.) pe care le produce mintea și inima noastră să fie realizate în viața practică socială — și invers — forțele practice, materiale, economice să fie continuu inspirate de idealuri înnalte. **In modul acesta, nici idealul nu rămâne o utopie, nici viața socială nu devine o josnicie.**

II. Origina școalei active.

1. **In pedagogia clasică.**

O găsim la:

a) **Socrates:** elevul trebuie să producă **însuși** ideile cu ajutorul profesorului, tot așa după cum femeia naște copilul cu ajutorul moașei.

b) **Descartes** care susține libertatea rațiunii individuale de a-și găsi singură adevărul, deci necesitatea de a se desvolta funcțiunile intelectuale la toți oamenii.

c) **Rousseau:** susține activitatea spontană și principiul educației negative.

d) **Pestalozzi** formulează scopul educației **în desvoltarea tuturor forțelor.**

cari se găsesc sub forma potenţială de germene. Opera educativă constă în actualizarea şi valorificarea forţelor. Şi dat fiind, — după Pestalozzi, — că orice forţă se desvoltă prin ea însăşi, adică prin exerciţiu, — deci prin acţiune, **adevărata concepţie a şcoalei active este punerea în acţiune a tuturor forţelor.**

2. **In filosofie**

O găsim în

a) **Activismul metafizic: Fichte** consideră activitatea ca bază a existenţei şi accentuiază **eul activ.**

Schopenhauer consideră **voinţa** ca fiind substanţa lumii, elementul esenţial nu numai al individului, ci al universului întreg: voinţa raţională la om, instinctul la animal, atracţia şi repulsia sau formarea cristalelor în lumea anorganică.

b) **Activismul psichologic.** Aci apare deosebirea dintre **vechea concepţie mecanistă** a sufletului — care consideră conştiinţa ca o scenă, iar fenomenele psichice sunt actorii, deci rolul quasi-pasiv al sufletului — şi **concepţia activistă,** după care, chiar în cele mai simple procese ale vieţii sufleteşti, conştiinţa e activă. De ex. în formarea percepţiilor senzibile, activitatea sufletului se manifestă **pedeoparte,** prin selecţionarea impresiilor din haosul pe care ni-l impune lumea înconjurătoare, — **pe de alta,** prin sinteza celor selecţionate.

3. **In biologie** — principiul activităţii a găsit o interpretare biologică, prin aceea că:

a) Orice fiinţă — de la cea monocelulară până la animalul superior — răspunde **„impresiilor"** din afară prin **„expresii"—„excitaţi lor" prin „reacţii".**

b) Cea mai simplă manifestare a vieţii e **actul:** el determină viaţa. In lumea anorganică fiindcă nu se produc reacţiunea la impresii, nu există viaţă.

c) La organismele monocelulare o singură celulă primeşte impresiile şi reacţionează; la cele pluricelulare se produce o diviziune a muncii: celulele nervoase primesc şi transformă impresiile, comandă mişcarea, — iar cele contractile, musculare, o execută.

Intre celulele nervoase se face de asemenea o diferenţiere (nervi sensoriali, centri de asociaţie, de mişcare, nervi motori, etc).

III. Deosebirea între atitudinea activă şi starea pasivă

Spiritul activ se caracterizează, — spre deosebire de starea pasivă — prin următoarele:

a) E stăpân pe cursul ideilor, cărora le dă directiva necesitată de soluţionarea unei chestii. Provoacă astfel asociaţii de idei mai bogate şi mai variate, în direcţia ţelului urmărit.

Un spirit în stare de pasivitate, din contră, — e stăpânit **el** de cursul ideilor. Să ne gândim la starea de destindere nervoasă, sau de **reverie,** când ne lăsăm furaţi de gânduri. E o stare de beatitudine leneşă, care face legătura între **vis** şi **viaţa activă.**

b) Spiritul activ nu se mulţumeşte cu reproducerea identică a unor

idei primite, ci caută **să producă** ceva: fie ca **fond** (idei, sau raporturi noi între idei), fie ca **formă** (un nou mod de a exprima idei vechi). Spiritul pasiv din contră e **receptiv** şi **reproductiv.**

O şcoală, în care se manifestă acest spirit activ în domeniul intelectual şi moral, nu numai prin lucrări practice manuale, este adevărata şcoală activă integrală.

IV. Aplicarea criteriilor de aprecierea metodelor de învăţământ la şcoala activă.

1. E natural, din punct de vedere psichologic şi logic să punem în activitate **toate** forţele, de cari dispune elevul şi să dăm oarecare preponderenţă celor **sufleteşti** asupra celor **fizice.**

2. Şcoala activă materialistă produce un efect puternic **de moment,** (Ex. diferitele expoziţii de lucru manual), dar efectele mai încete şi mai târzii ale şcoalei active integrale — care disciplinează şi desvoltă spiritul, — înnobilează inima, exercită voinţa, etc. — fac posibilă adevărata **educaţie.**

3. Materialismul, utilitarismul şi hedonismul societăţii de după războiu, trebuesc combătute puternic printr'o **cultură idealistă,** care preţueşte valorile ideale, mai presus de folosul material. Iar lenea moleşitoare şi tendinţa spre reveria dulceagă şi pasivă, trebuesc combătute printr'o continuă deprindere cu **activitatea.** Să preferim prin urmare **idealismul activ,** după cum am văzut, pe care numai **şcoala activă integrală** îl poate realiza. Aceasta va face ca ideile mari şi sentimentele frumoase să nu rămână în cadrul activităţii pur sufleteşti, ci să fie înfăptuite în viaţa practică şi socială; iar aceasta să fie în continuu luminată şi încălzită de idei generoase.

Indrumarea profesională în învăţământ

Cu prilejul reorganizării învăţământului primar

de STAVRI C. CUNESCU
Directorul meseriilor şi învăţământului muncitoresc

Astăzi, când s'a pus în chip serios, se pare, reorganizarea întregului nostru învăţământ, e trebuincios să privim această chestiune sub toate feţele, chiar acelea cari par, pentru moment irealizabile.

Din această generală examinare se rezultă linii directoare pentru o cât mai intensă şi depărtată activitate a învăţământului şi a celor mai prielnice condiţii de propăşire. Şi pentrucă învăţământul se face în vederea unui folos practic, să se examineze cari sunt legăturile naturale dintre şcoală şi viaţă, să se uşureze apropierea lor, statornicindu-se o cât mai solidă şi mai continuă influenţă reciprocă.

Aşa pusă, problema capătă o importanţă deosebită şi cere o tratare potrivită diferitelor ramuri şi grade de învăţământ, lucru care, în parte, a

fost făcut în comisiuni, în congrese şi prin publicistică, de către diferiţi specialişti.

Noi vom examina, în cele ce urmează, o latură care a scăpat tuturora şi care, pentru învăţământul primar, este de cea mai mare importanţă. Nu e vorba în acst articol, nici de analiza critică a chestiunii despre care vom vorbi şi nici de expunerea metodelor întrebuinţate, ci numai de popularizarea ideii în rândurile celor mai de seamă factori culturali, institutorii şi învăţătorii. Aşi fi fericit dacă rândurile ce urmează vor reţine cât de cât atenţia cititorilor mei şi, mai cu deosebire, dacă cineva, convins fiind, va încerca aplicarea acestor idei. Pentru această treabă şi pentru orice alte deslușiri, stau la dispoziţia oricui.

Nu e nimic nou, dar, nici de prisos, dacă voiu reaminti că viitoarea luptă care se va da între diferitele naţiuni, se va transporta din câmpul diplomaţiei şi al armelor în cel economic şi isbânda va fi, fără doar şi poate, a naţiunii care va şti de cu vreme să pregătească marea armată economică. Negoţul şi industria fiind activităţile cari determină condiţiile de desfăşurare a acestei lupte, e de neapărată trebuinţă ca elementele cari formează armata economică, producătorii şi vânzătorii să fie cu grijă şi dibăcie pregătite. Se pare însă că această condiţie nu este suficientă pentru asigurarea unei victorii, căci felul cum e aleasă şi metodele după care este întrebuinţată această armată, preţuesc cel puţin tot atât cât şi pregătirea ei. Producătorii şi distribuitorii sunt cunoscuţi mai ales sub numele de **muncitori industriali** şi **muncitori comerciali,** iar aportul pe care-l aduc ei economiei, se chiamă **muncă.**

Până pe la 1910—1911 nu există aproape nici un fel de consideraţie critică în ceeace priveşte întrebuinţarea muncii, totul reducându-se la anumite empirisme cari oboseau excesiv pe muncitori, fără ca prin aceasta să producă atât cât erau apabili, dacă ar fi fost puşi în alte condiţii. Această inegalitate între producţi şi muncă desfăşurată, a îndemnat pe faimosul inginer american Taylor [1] să studieze, ani de-a-rândul, cele mai prielnice condiţii de desfăşurare a muncii, făcând numeroase cercetări cinematografice şi experimentale şi a ajuns să tabilească anumite principii cari au tot mers perfecţionându-se, atingând valoarea care li se dă azi. Rezultatul cercetărilor lui Taylor poartă numele de: **Organizarea ştiinţifică a muncii.** Potrivit acestor principii, cari au fost cu prisosinţă verificate de viaţa practică, un individ va da **maximum** de folos cu **minimum** de oboseală, sau în termen ştiinţific, **maximum de rendement.** [2]).

Taylor, analizând mişcările pe cari le face un lucrător în timpul unei operaţii oarecai, a observat, că, pe lângă mişcările indispensabile lucrului în sine, **mişcări ative,** intervine o serie întreagă de alte mişcări inutile cari nu

---

[1]) Frederik W. Taylor, celebru inginer şi inventator american, ajuns din lucrător, a fost preşedintele iginerilor mecanici americani şi director de mari întreprinderi industriale. A murit în vârstă de 59 ani, înainte de războiu.

[2]) Rendement este o expresie curat technică şi înseamnă rapo tul între energia care se furnizează unu motor şi aceea pe care o redă el. Acest raport potrivit rincipiului fundamental al ştiinţă: „*Conservarea materiei şi a energiei*", este întot eauna mai mic ca unitatea. Tendinţa ese ca să ne apropiem cât mai mult de unitate.

Prin extindre, s'a întrebuinţat şi în ceeace priveşte omul: raportul între munca desfăşurată şi murca utilizată. Acest termen s'a generalizat apoi la toate ramurile de activitate.

contribue cu nimic la producţie, **mişcări pasive,** mărind în schimb, şi în foar mare măsură oboseala muncitorului.

In urma acestor analize s'a dovedit că:

a) mişcările pasive sunt datorite rutinei şi nepriceperii în felul de munci;

b) mişcările pasive mai sunt datorite unei stări fizice şi psihice specia muncitorului.

Eliminarea mişcărilor pasive cuprinse în **a,** fiind vorba de a învăţ ceva nou, este posibilă. Eliminarea acestor mişcări pasive şi armonizarea mi cărilor active constitue opera lui Taylor: **Organizarea ştiinţifică a muncii.**

Mâna de lucru fiind tot mai preţuită şi lipsa ei tot mai simţită, învăţa cari se ocupă cu **maximum de rendement uman** au căutat să tragă toate co secinţele din principiile stabilite de către Taylor şi au studiat mişcările pasi din b. Aşa a luat naştere o ştiinţă cu totul nouă, numită **Indrumarea Pr fesională.** [1])

Ce va să zică această îndrumare, cari sunt problemele pe cari le st diază şi cari sunt soluţiile date până azi, iată ce vreau să fac cunoscut foarte pe scurt.

Pentru a răspunde la această întrebare, vom constata că:

a) Fiecare fel de profesie cere anumite însuşiri speciale; Fierăria, pute fizică, de exemplu: tipografia, atenţie; aviaţia,, simţul echilibrului; pictur ochi buni şi simţ artistic; retorica, darul improvizaţiei şi căldură; etc.

b) Fiecare individ normal se naşte cu toate aptitudinile omeneşti po bile, cu singura observaţie că una sau unele din ele sunt mai desvoltate dauna celorlalte: unul e voinic; altul are desvoltate organele auditive; altul a ochi buni; un al patrulea are memorie; la următorul atenţia e foarte de voltată, etc.

c) Aceste predispoziţii, să le numim fizice sau psihice, intelectuale morale, sunt în continuă prefacere, fie din cauza desvoltării organismului, din cauza condiţiilor externe, adică a mediului în care trăeşte individul: copil născut voinic, devine un adolescent firav; un auz minunat în copilări se atrofiază cu vremea; o putere de pătrundere înceată în copilărie, se d vedeşte puternică mai târziu, etc.

d) Nici părinţii şi nici copiii, atunci când aleg o meserie, nu se gând la aceea la care îşi pot desfăşura, cu mai mult folos, aceste predispoziţii. sunt întotdeauna influenţaţi de vanitate, de sărăcie, de sfaturile unui priet sau a unei lecturi, sau de câştigurile pe cari le oferă anumite meserii; nu gândesc, cu alte cuvinte, la cele cuprinse în precedentele patru puncte.

Indrumarea profesională înseamnă ca fiecare individ să fie aşezat locul lui, adică să se dedice meseriei pentru care are aptitudini. In acest chi

---

[1]) De fapt, Indrumarea profesională este mai veche ca origină şi anume de prin 19 când un învăţat german, Dr. Roth, la congresul internaţional de higienă şi demografie, ţi la Berlin, vorbind despre oboseală, a atras atenţia că multe accidente de muncă se datore oboselii provenite din cauza nepotrivirii de meserie.

După lucrările lui Taylor însă (1911) şi în urma cercetărilor lui Münsterberger (19 directorul laboratorului de Psihologie dela Universitatea Harvard, *Indrumarea profesională* căpătat forma ştiinţifică. Cu ocazia războiului, această ştiinţă aducând servicii foarte imp tante industriei şi meseriilor militare, mai cu deosebire în America şi Germania, s'a pop larizat mult.

vor dispare atâtea nemulţumiri pe cari le constatăm azi din cauza nepotrivirii între individ şi meserie şi vor mai dispare elementele neproductibile din viaţa economică.

Această îndrumare profesională nu se aplică însă numai meseriilor manuale şi câmpul ei de activitate se extinde chiar la cele mai superioare profesii intelectuale; ceeace înseamnă că putem avea, împreună cu cele stabilite de către Taylor, **adevărata organizare ştiinţifică a muncii.**

Indrumarea profesională cuprinde două ramuri:

1) Indrumarea profesională propriu zisă, adică repartizarea fiecărui individ la meseria pentru care are aptitudini;

2) Selecţionarea profesională, adică alegerea indivizilor pentru anumite meserii.

Selecţionarea profesională are numai o valoare actuală căci cu vremea, atunci când îndrumarea va fi generalizată, nu vom avea ce selecţiona; cu alte cuvinte, selecţionarea este un caz particular al îndrumării.

Pătrunşi fiind de importanţa economică şi socială pe care o reprezintă îndrumarea profesională; cunoscând elementele după cari putem face această orientare şi dornici de a o aplica pe o scară cât mai întinsă, o întrebare care se pune în chip natural este: avem posibilitatea să studiem caracteristicile profesiilor, aptitudinile indivizilor şi variaţia acestor aptitudini în vederea armonizării aptitudinilor cu profesia?

Răspunsul a această întrebare nu poate fi decât afirmativ.

Ştiinţa ne-a pus la dispoziţie suficiente mijloace ca să stabilim tableuri cu clasificarea profesiunilor şi caracteristicile fiecărei profesiuni în parte.

Aceste caracteristici profesionale se numesc inventarii sau psihograme profesionale, şi, pentru mai multă claritate sunt redate şi în chip grafic'

In ceea ce priveşte aptitudinile individului, parte din **psihologia aplicată, psihologia profesională,** s'a oferit să ne dea, pe cale experimentală, toate ştiinţele trebuincioase, utilizând, la rândul ei, anumite fapte, aparate şi metode din ştiinţa medicală şi din fiziologie. Aceste cercetări din psihologie în direcţia aplicaţiilor profesionale, se mai numesc şi **psihotehnie.**

In afară de experienţă, şi mai ales pentru a putea studia variaţia aptitudinilor profesionale ale indivizilor, se întrebuinţează ancheta, chestionând pe individ şi cercetând pe cei din jurul sau asupra aptitudinilor, gusturilor, viciilor, etc.

Cu rezultatee pe cari ni le dă experienţa şi ancheta, se stabileşte pentru fiecare individ în parte, o fişă în care sunt trecute toate aptitudinile fizice, psihice şi intelectuale, care deasemenea poate fi reprezentată grafic.

Dacă voim să facem **îndrumarea,** atunci vom stabili, pentru fiecare individ în parte câte o fişă, comparându-le pe fiecare în parte cu psihogramele profesionale şi alegând fiecăruia profesia cea mai potrivită.

Dacă din contra, voim să facem **selecţionare,** atunci vom lua psihograma profesiunei respectve şi o vom compara cu fişele individuale, reţinând pe cei cari prezintă echivalenţa.

In legătură cu această ultimă parte a cercetărei aptitudinilor, ancheta, şcoala şi şcoala primară cu deosebire — căci sfârşind cu ea îmbrăţişăm meseria — are un neştăduit rost în ceea ce priveşte îndrumarea copiilor către continuarea de studii, şi ce fel de studii, sau către imediata aplicare şi ce fel

de aplicare. Şcoala primară are 4 ani pe copil în mâna ei şi în cele mai priel-nice condiţiuni de cercetare, corectare şi regresare. Şcoala îşi poate compplecta informaţiile cu altele pe cari le cere familiei.

Dacă aceste informaţiuni, datorite anchetei şi observaţiunilor perssonale, vor fi trecute în chip periodic — nu prea des — la trei luni — în caatalog sau în anumite fişe individuale, la sfârşitul studiilor se va avea o situaţie aproximativă asupra aptitudinilor. Treaba aceasta de fişare este cu destul înldesnită decând cu introducerea fişelor de sănătate.

Cercetarea aptitudinilor este şi mai posibilă dacă ţinem seama dde observaţiile pe cari le putem culege la lucrul manual al copiilor.

Dar această cercetare psiho-fiziologică pare a prezenta un şşi mai mare interes pentru învăţământ, căci mulţi pedagogi cer înlocuirea actualelor calificări, cu note sau menţiuni, prin notarea aptitudinilor pe cari le are un copil, întrebuinţând, evident, anumiţi coeficienţi distinctivi[1]). Ina acest chip şcoala va fi nu numai o instituţie de educaţie şi instrucţie, dar va cdeveni, ceea ce trebuie să fie în adevăr, îndrumătorul permanent al vieţei,, „căci şcoala nu este făcută pentru şcoală, ci pentru viaţă"[2]).

Intr'o viitoare şi temeinică organizare a îndrumărei profesionale în legătură cu şcoala şi atunci când cercetarea ar fi obligatorie şi pentru ccopii şi pentru şcoală, se va elibera, pe lângă certificatul de studii şi un certifiicat de aptitudini, sau chiar numai unul de aptitudini.[3])

Se cade, cu deosebire, ca la terminarea şcoalei primare, după ce am făcut anumite observaţii, să le dăm sfaturile trebuincioase la şcolile sau meseriile pe cari să le urmeze. [4]) In acest chip vom fi făcut pentru propăşirea economiei şi pentru naţionalizarea ei, cam tot atât cât am făcut pentru ccultură.

Ca încheere voi mai adăuga câteva cuvinte asupra folloaselor pe cari le poate aduce astăzi şcoala primară pentru propăşirea economiei naţionalle.

La noi, până ce se vor face începuturi oficiale se va mai întârzia, căci ne e sortit să nu ţinem niciodată pasul vremei; iar atunci când în aalte ţări se vor fi statornicit şi tradiţii, noi ca şi în alte ocazii, ne vom aduce amainte că Românul pe lângă poet s'a mai născut şi un straşnic improvizator.

Trebuie să aşteptăm oare trezirile acestea târzii, sau e mai lbine ca fiecare dintre noi să observăm cu luare aminte pe copii cărora ne e daat să le luminăm mintea şi sufletul şi astfel, atunci când îi vom încredinţa mai de parte altor mâini, spre complectare sau spre desăvârşire, să le arătăm adevăratul aluat pe care-l au spre fermentare.

---

[1]) Dacă-mi reamintesc bine, la noi a cerut acost lucru d. profesor C. Rădulescu Motru.

[2]) F. Bruno, prefaţa la „L'orientation professionnelle" de Fontègne.

[3]) Cantonul Genevei (Elveţia) a introdus în ultimul an şcolilor priimare un ccurs în legătură cu diferitele meserii.

In Belgia s'a făcut câteva şcoli model pentru experimentarea iderri.

[4]) Cu altă ocazie voi vorbi despre caracteristicile meseriilor.

Tot în chestiunea secţiunii pedagogice[1)]

de GH. CHERCIU

Mulţi credeau poate, că după terminarea războiului de întregirea neamului, toate binefacerile se vor revărsà din belşug asupra României Mari. Aceasta nu s'a întâmplat şi lucrul se explică uşor. Pustiirile războiului şi ocupaţia streină au secat zvoarele de bogăţii, au ruinat gospodăriile, au destrămat instituţiile statului şi au schimbat chiar firea şi felul de a fi al individului. Era natural ca acest cataclism să lase urme şi în şcoală, mai cu seamă că aceasta avea lipsuri nenumărate încă dinaintea războiului. Şi nici împrejurările de după războiu n'au permis şi nici factorii răspunzători n'au putut s'o îndrumeze încă pe calea propăşirii, pentrucă pe lângă cauzele vechi, s'au adăogat altele nouă. Salariile corpului didactic primar, până acum neîndestulătoare, nu-i permit încă învăţătorului să facă faţă tuturor nevoilor şi greutăţi de tot felul apasă pe umerii săi slabi şi toate acestea se resfrâng în mare măsură asupra şcoalei. Din lipsă de învăţători titulari, satele s'au împănat cu suplinitori. Şi aceştia n'au pregătirea şi nici cultura trebuincioasă. Ca şi cum aceste pricini n'ar fi de ajuns, în puţinii învăţători, ce au rămas şi cari ar trebui lăsaţi la locurile lor, se ecrutează membrii de control în **băncile populare, revizorii şi inspectorii şcolari, deputaţi, senatori** şi acum de curând şi **candidaţi pentru învăţământul secundar,** fără a socotì şi contingentul de învăţători, ce urmează în momentul de faţă cursurile universitare, după ce au dat examenele de diferenţă pentru licceu.

Dacă toate acestea s'ar face **cel puţin** după merit şi ar slujì ca stimulent, sau ca mijloc de încurajare, poate că învăţământul ar avea mai puţin de suferit. Aceasta nu se întâmplă însă şi astfel fără niciun folos se aduce o mare pagubă învăţământului, deschizându-i porţile, pentru a înlesnì multora fuga din şcoala primară, în clipele cele mai grele, când personalul este aşa de redus şi când nevoile ei unt atât de mari. Nu vreau să mă ocup de recrutarea defectuoasă a personlului de control, ci doresc să spun ceva despre **noua secţiune pedagogică** de pe lângă universitate.

Felul cum a luat fiinţă această secţiune şi modul de recrutare al viitorilor studenţi învăţători nu pot decât să semene descurajare în corpul didactic. Dascălii meritoşi, cari din catedră şi-au făcut **altar,** se simt jicniţi, când văd că tovarăşi de-ai lor neîncercaţi, şi fără să fi adus vr'un serviciu învăţământului, sunt destinaţi să devie profesori de şcoale normale şi poate şi de licee. Chiar dacă printre ei s'ar strecurà câteva elemente tinere de valoare, totuşi, câştigul nu e mare, întrucât aceste elemente, tocmai pentrucă sunt bune, trebuesc reţinute la posturile lor, fiindcă pentru acestea au fost pregătite şi pentru ele a făcut statul jertfe.

Profesorii de şcoale normale nu trebue să aibă numai cunoştinţe, ci mai presus de toate să aibă **suflet, pricepere didactică şi sentimentul datoriei în cel mai înalt grad.** Or, toate acestea nu se pot cunoaşte la un concurs,

---

1) Chestiunea rămâne în discuţie, şi vom publica articole privitoare la acest subiect, indiferent de părerile emise.

unde se dau 2 lucrări scrise şi unde de obiceiu te favorizează mai mult norocul, decât ştiinţa.

Fără îndoială, că membrii corpului didactic primar urban merită să aibă o înaintare şi e regretabil că aceasta nu i s'a dat mai de mult. Dar această înaintare să se facă astfel, încât să provoace **emulaţie,** iu descurajare. Recunoaştem că spre cinstea corpului, din care facem parte, avem mulţi colegi destoinici cari ar puteà deveni excelenţi profesori de şcoală normală. Aceştia trebuesc însă căutaţi şi apreciaţi, nu într'o sală, unde sunt puşi să scrie 10 rânduri, ci la şcoalele lor. Aici trebuesc urmăriţi le aproape şi vreme îndelungată, de toate organele de control, nu numai de unele. S'ar puteà întinde cercetările în întreg mediul lor de activitate. Un bun dascăl trebue să fie nu numai pedagog, dar şi om desăvârşit. Viaţa lui trebue să fie nepătată şi să slujească de model nu numai elevilor, dar şi părinţilor lor. Numai acestea îi poate da autoritatea şi prestigiul necesar, pentru a face educaţiunea viitorilor învăţători, atât de neglijată astăzi.

Când ar fi fost vorba de o înaintare meritată a corpului didactic primar, alta trebuià să fie calea de urmat. Se puteà întocmi un tablou analog cu cel întocmit pentru gradaţia de merit, tablou îngrădit cu toate garanţiile de dreptate şi făcut la lumina zilei. Cei trecuţi pe acel tablou, pe lângă meritele didactice şi activitatea desfăşurată, ar trebui să îndeplinească şi condiţiunea de stagiu, adică să nu fi avut mai puţin de 10 ani de serviciu. Unui număr, stabilit de mai înainte pentru fiecare an, i s'ar da titlul de director, înaintat pe loc, cu un spor de salariu. Aceasta ar fi prima înaintare a institutorilor şi de aici s'ar puteà recruta viitorii directori de şcoale. In baza unui concurs stabilit la diferite epoce, acestor directori li s'ar putea acordà titlul de revizor şcolar înaintat pe loc, bine înţeles cu leafa corespunzătoare postului. Cu modul acesta Ministerul ar aveà la dispoziţie elemente pregătite pentru postul de revizor şcolar şi aceasta ar constitui a doua înaintare. Revizorii şcolarii în funcţie ar putea fi înaintaţi după un stagiu de 3 ani, inspectori şcolari. Dintre aceşti inspectori s'ar puteà recrutà profesorii şcoalelor normale, fie prin concurs, fie prin alte dispoziţiuni, ce s'ar găsì cu cale, dar numai ca profesori de pedagogie, curs pe care ar puteà să-l audieze şi să-l completeze la noua secţie pedagogică.

Experienţa câştigată de aceştia în interval de cel puţin 5 ani, completată cu cunoştinţele dobândite prin cultivarea proprie, la care au fost stimulaţi prin tendinţa de înaintare, i-ar face destoinici să ocupe un loc de profesor şi toate acestea ar fi garanţii suficiente căci ar fi elemente distinse, care ar face cinste corpului didactic primar, iar corpul didactic secundar s'ar simţì destul de onorat, primind în sânul său, colegi aşa de capabili.

Pe de altă parte, institutorii, cari astăzi nu au nici o perspectivă de înaintare, ar devenì un element mai viu, mai activ, mai cut şi chiar mai devotat misiunei sale, în vederea înaintărilor la care ar avea deptul şi această înaintare ar constitui astfel un stimulent puternic chiar pntru cei slabi.

Cauzele analfabetismului la sate

de ŞTEF. KIRIŢESCU

La noi, în vechiul regat, analfabetismul se datoreşte următoarelor pricini:

a) N'am avut şcoli, la sate mai ales, de cât de pe la 1864 încoace şi apoi şi care le-am avut erau cu totul insuficiente şi improprii;

b) N'am avut fonduri suficiente pentru clădiri şcolare, alocate în buget;

c) N'am avut nici personal pregătit pentru misiunea de învăţători.

Dintr'o broşură imprimată, a lui Gh. Adamescu, fost profesor şi Inspector General al învăţământului primar, se constată că la noi abia s'a afectat şi cheltuit pentru şcoala poporului sau pentru şcoala primară urbană şi rurală împreună, 1,70 lei de cap de locuitor, din care sumă probabil că mai mult de jumătate s'a cheltuit pentru orăşean decât pentru sătean; pe câtă vreme în Elveţia şi Statele-Unite se cheltueşte peste 10 lei de locuitor, în Olanda, Belgia, Englitera, Germania, Franţa, Danemarca şi Suedia se cheltueşte peste 5 lei pentru învăţământul primar; în Italia şi Bulgaria peste 2 lei; în fine în fostul Imperiu al Ţarilor 0,50 lei de cap de locuitor se cheltuia înainte de 1917.

Este şi aci o eloquenţă a cifrelor budgetae, care ne poate lumină asupra păturii groase de analfabeţi de la noi, comparativ cu a celorlalte neamuri de pe continent.

Mai vin apoi şi alte pricini de ordin economico-social. După răscoalele ţărăneşti din 1907 şi după studierea cauzelor ce le-au determinat, studiere bazată pe cercetări migăloase şi competente a adevăratului democrat Spiru C. Haret, s'a constatat că, cauza primordială a acestei mişcări ţărăneşti, înnăbuşită în sânge, pe lângă cele 3 arătate mai sus, a fost mizeria sau **quasi-iobăgia** în care fuseseră ţintuiţi ţăranii, lipsiţi de bucata lor proprie de pământ, unită cu **specula neomenoasă** ce făceau cu munca lor unii proprietari şi arendaşi streini la care se mai adăoga **camăta, dijma** şi **ruşfeturile** la cari erau supuşi.

Pe deasupra tuturor acestora, mai plană ceaţa groasă din minţile şi inimile lor uluite prin vitregia conducătorilor lor imediaţi: a autorităţilor comunale, de plasă şi judeţe etc. Tot acestor cauze primordiale putem atribui neapărat, **dispreţul ţăranului faţă de şcoala satului,** prin netrimiterea de bună voie a copiilor la razele ei calde şi luminoase.

Cu alte cuvinte, elucidarea sistematică a principiului obligativităţii; apoi lipsei de localuri îndestulătoare pentru copiii cu vârsta de şcoală; în fine, lipsei şi nepregătirei dascălilor săteşti pentru o astfel de mare şi grea misiune. Cu un cuvânt, **neîncrederea** înrădăcinată în mintea sătenilor că şcoala nu-i poate face mai buni şi mai apţi pentru viaţa cetăţenească de astăzi.

Spre a fi mai complet, poate că ar mai trebui menţionat şi supus aprecierilor cititorului şi **ciocoismul** încolţit la sate sub regimul politic cenzitar al celor 3 colegii electorale; ciocoism compus din cârciumari, arendaşi, primari, notari, perceptori şi alţi chiaburi ai satelor, cari, având cens, nu şi luminarea minţii necesară, erau totdeauna preţuiţi şi ocrotiţi, de către partidele politice cari alternau la putere, în toate apucăturile lor de specula, a braţelor celor

mulţi şi mizeri, încât, cu vremea toţi aceştia au devenit **călăii** consătenilor lor, otrăvindu-i cu băuturile lor falşificate, ca şi cu moravurile lor stricate. Aşă că i-a pervertit, dând naştere tuturor patimilor urîcioase: lenea, beţia, hoţia, sperjurul etc.

De faptul acesta s'au prevalat guvernanţii ca să nu acorde drepturi depline **prostimii,** până după Războiul Popoarelor, până 'n vara lui 1907, când oşteanul Român, după un calvar de neînchipuit, instruit părinteşte în mânuirea nouelor maşini de distrugere de către ofiţerii şi aliaţii noştri Francezi, Englezi, Japonezi, Italieni, s'a reconfortat sufleteşte şi şi-a valorificat înălţatele-i calităţi ostăşeşti strămoşeşti, stăvilind la Siret puhoiul şi 'ngâmfarea teutonilor cotropitori. Şi astfel şi-a căpătat de la Regele său iubit şi leal dispensa de stagiu, de minorat politic, odată cu dreptul de a fi singur liber-stăpân pe bucăţica de ogor apărată şi frământată cu sângele atâtor eroi necunoscuţi şi cunoscuţi.

Iată de ce azi ţărănimea are dreptul ca să aspire la o desvoltare liberă şi ocrotitoare a sufletului şi minţii ei, potrivit maximei lui Tertulian: „Anima est naturaliter christiana".

Deci e timpul cel mai urgent şi mai prielnic de a o chemă la viaţa de cetăţean liber, la razele calde şi binefăcătoare ale conştiinţii de rolul ei prezent şi viitor.

Se impune mai mult ca oricând stârnirea în sufletul ţărănimii analfabete nevoia de carte, căci într'aceasta stă adevărata suveranitate cetăţenească: cheea şi lacătul vieţii de stat civilizat.

Ori, e ştiut că trebuinţele vieţii sufleteşti nu se creiază, ci se desvoltă şi se formează cu pricepere şi pe'ndelete. Agenţii statului, însărcinaţi cu această grea şi nobilă minune, adică preoţii şi învăţătorii, astăzi sunt aşezaţi în condiţiuni mai prielnice în mijlocul sătenilor. Ei trebue să se concerteze şi să se consacre din ce în ce mai mult şi mai cu tact asupra chemării lor actuale în viaţa publică a ţărănimii, oferind adulţilor o viaţă atrăgătoare prin mijlocirea comitetelor şcolare şi a cercurilor culturale, cari trebue să se înfiinţeze în fiecare comună aşă după cum s'a preconizat de către A. S. R. Principele Carol, Moştenitorul Tronului, în instituirea Casselor Naţionale devenite lege şi persoană morală.

Programele şi orariile tipice ale şcoalelor de adulţi şi a şcoalelor complementare n'au juca şi nu vor juca mare rol în formarea şi desvoltarea sufletului ţărănimii analfabete.

Prima piedică stă în faptul că şcoala rurală n'a putut încă oferi copiilor şi adulţilor, cum şi sătenilor în genere, o viaţă atrăgătoare, ci mai mult o groază, de oarece acasă copilul de ţăran a trăit cu ameninţarea: „te-oiu da eu la şcoală". El în casa părintească, în majoritatea cazurilor, n'a văzut şi n'a auzit decât rele exemple şi prea puţină milă ori simpatie chiar în atitudinea învăţătorilor şi a preoţilor.

Să scrutăm puţin această stare de fapt, iubit cititor, adică raporturile sufleteşti dintre săteni ori orăşenii muncitori şi învăţătorii copiilor lor.

Am aziştat în comuna mea natală la 3 serbări, dintre cari 2 şcolare şi una bisericească: cea de finele anului şcolar şi a Pomului de Crăciun, cum şi la resfinţirea unei biserici care fusese profanată în timpul invaziei Nemţilor.

La ambele serbări şcolare n'a asistat decât un număr foarte restrâns

de părinţi; iar cârciuma de lângă şcoală gemeà de lume: ffemei, bărbaţi, fete şi flăcăi.

La serbarea resfinţirii bisericii, într'o Duminică din luna Iulie, pe lângă o mulţime de înalte feţe bisericeşti a asistat şi foarte multă lume din sat; iar dirigntele şcoalei abia la sfârşit şi-a făcut aparîţiunea, după terminarea serviciului; nici cor şcolar, nici picior de şcolar la biserică.

Observaţiunile şi concluziunile ce se degajează dintr'aceste exemplificări ne fac să bănuim lipsa comunităţii sufleteşti dintre învăţător şi săteni.

Teoria fosilelor sociale

In civilizaţia cea mai rafinată găsim rămăşiţe din civilizaţia triburilor sălbatice şi a oardelor barbare. Faptul acesta ne explică multe obiceiuri, tradiţii, instituţii chiar, cari n'au legătură cu starea actuală de civilizaţie. Aceste rămăşiţe, sunt pentru ştiinţa Antropologiei comparate ceea ce sunt fosilele din stratificaţiile geologice pentru Paleontologie şi Archeologia preistorică; **sunt simple fosile sociale,** adică obiceiuri, păreri, credinţe ale unor stări dispărute, transportate în alta mai nouă. Uneori, rolul lor este aşa de neînsemnat, în cât pot chiar să dispară, fără nici o pagubă. Alteori, se menţin, se fixează, se perpetuează în societate, în cazul când răspund unor nevoi reale. Aceste rămăşiţe, acumulate timp de nenumărate veacuri alcătuesc fondul civilizaţiei.

Teoria celebră a **fosilelor sociale** desvoltată în chip magistral de **Edward B. Tylor,** ilustrul şef al şcoalei antropologice engleze, în opera monumentală a şcoalei, intitulată: **„Civilizaţia primitivă (Primitive Culture)** (1871. Londra, se sprijină pe principiul că „trecutul nu cedează prezentului de cât cu condiţie de a-i lăsa ca moştenire aceste urme, a căror însemnătate şi număr variază". [1])

Trebue prin urmare, să studiem prezentul spre a găsi în el urmele trecutului. Dacă aceste fosile sociale găsesc condiţii prielnice în mediul prezent, ele se adaptează şi retrăesc în el. Cu cât organizaţia socială este mai veche, mai puţn dezvoltată ca a noastră, — cu atât ele sânt mai numeroase.

Multe din aceste fosile pot fi numite **superstiţii,** şi chiar etimologia acestui cuvânt pare să fi însemnat ceva care dăinueşte din vremurile vechi, şi exprimă foarte lămurit ideea de rămăşiţă, de fosilă socială **(survival).** Superstiţia însă, are o bază falşă, uneori absurdă. Pentru ştiinţa ,etnografică, Edw. B. Tylor, crede că e neapărată nevoe de a introduce un cuvânt ca acel **de survival = rămăşiţă,** care să exprime faptul istoric pe care nu-l poate exprima superstiţia. [2]).

Orice superstiţie e o rămăşiţă, dar nu orice rămăşiţă este o superstiţie.

---

[1]) Maxime Kovalesky. Tableau sur l'Origine et l'Evolution de la Famille et de la Propriété. — Stokho m, 1890. Samson & Wallin, pàgina 6.

[2]) Eward B. Tylor. La civilisation primitive.—Paris 1876.—Libr. C. Reinwald. pag. 83.

Astfel, credinţa în **spirite, în strigoi,** este o rămăşiţă **(survival),** dareste şi o superstiţie, fiindcă are ceva falş la bază. Jocurile de copii nu sunt uperstiţii, ci numai rămăşiţe **(survivals),** căci sunt imitaţii recreative ale unor ocupaţii serioase, a jocul băeţilor de-a soldaţii. De asemenea, jocul fetelor e-a păpuşile, — despre care D-rul Ed. Claparide, — spune, că „este cel mai vechiu şi mai răspândit, şi reprezintă în acelaş timp instinctul maternităţei, acel de dominaţiune, cel de autoritate şi cel de imitaţie [1]).

Copiii Eschimoşilor se joacă trăgând la ţintă cu arcul şi cu săgeţi mici, etc.

Herbert Spencer, a arătat că saluturile sunt rămăşiţe ştere din ceremonialul primitiv, care arată supunerea către atot puternicia atuia.

Ţăranul european frige carnea pe cărbuni, întrebuinţează sapa şi toporul ca şi sălbatecii; oameni din cei mai civilizaţi au frică de duhurirele, draci, stafii, ca şi sălbătecii.

Evreii practică **circumciziunea,** ca şi pe vremea lui Moise; la d există instituţia **leviratului,** adică obiceiul care obligă pe **levir,** fratele mai mare de a se căsători cu văduva fratelui său, când acesta nu lăsă copii.

Această instituţie a existat la Egipteni, — de unde probabi au luat-o Evreii, — la Grecii vechi, şi există şi azi la mare parte a triburilor din Caucaz, la Kirkizi, în India, Melanesia, la Alfgani, Mongoli, Malgaşi, la Inchezi şi la alte Piei Roşii.

Printre multe explicaţii ale leviratului, cea mai raţională îmi pare a juristului englez **Sir H. Sumner-Maine,** care consideră leviratul ca o ficţiune legală a paternităţei, o adopţiune postună, menită a perpetua numele defunctului frate, asigurând continuitatea familiei şi conservând patrimoniile.

O fosilă socială învecinată e **blestemul** şi **afurisenia.** Poporul evreu întrebuinţează şi azi asemenea procedeuri în şedinţe solemne din templele lor, invocând împotriva duşmanilor toate nenorocirile, toate grozăviile, prin anumite formule sacramentale.

Afurisenia a existat şi în biserica creştină, mai ales în cea catolică. In România, s'a practicat până sub Barbu Ştirbei, cu o deosebită solemnitate de Episcopi sau Mitropoliţi — şi prin stingerea lumânărilor şi pronunţarea formulei de afurisenie, producea o impresie adâncă asupra ascultătorilor.

Observăm că la Evrei, s'au păstrat cele mai multe **fosile sociale,** în înţelesul de superstiţii. Aceasta nu din cauză că n'ar fi accesibili civilizaţiei; — dovadă contrarie este că poporul evreesc a dat naştere la spirite superioare, dintre cari unele **(Spinoza, H. Heine,...?)** ocupă loc de glorie în Pantheonul Omenirei, — dar aceste spirite au fost emancipate până la un punct — şi pe cât le îngăduia atavismul rasei, — de religia lor. Marele Baruch Spinoza, evreu, coborîtor din rabini, — a fost afurisit de sinagogă. Cauza, după cum o arată d-l profesor C. C. Dissescu, este că, „constituţia politică a Evreilor este religia lor şi religia lor este constituţia lor politică". [1])

După noi, adevărata cauză este **mândria mistică** a poporului evreu, care se crede poporul ales de **Iehova,** adică de Dumnezeul specific evreesc, care ocroteşte numai pe acest popor. Constituţia polittică şi religa Evreilor e o consecinţă a mândriei lor mistice şi e clădită exclusiv pe acest misticism.

---

[1]) Dr. Ed. Claparide. Psychologie de l'enfant. Geneve, 1916. — Libr. Kundig. pag. 469.

Anul XVIII No. 5-6 Mai-Iunie, 1923

ŞCOALA ROMÂNĂ

Darul A. S. R. Principesei Elena

A. S. R. Principesa moştenitoare Elena, a donat 700.000 lei „Coloniilor Şcolare"

Comitetul „Coloniilor Şcolare", solicitând A. S. R. Principesei Elena, moştenitoarea Tronului, Inaltul Său patronaj pentru serbările destinate sporirei fondului „Coloniilor Şcolare", instituţie pentru întremarea copiilor debili, lipsiţi de mijloace proprii pentru o căutare individuală, — a primit din partea A. S. R., următoarea scrisoare :

Domnule Preşedinte,

Primind patronajul serbărilor pentru strângerea obolului necesar la întremarea micuţilor desmoşteniţi ai soartei, am făcut-o cu toată dragostea şi interesul ce port instituţiunei d-v. care, sunt convinsă, lucrează dintr'un înalt şi nobil sentiment pentru binele aproapelui şi grijă ce trebue să purtăm generaţiilor viitoare.

In această dorinţă vă pun la dispoziţie suma de lei 700.000, ce am primit dela Ministerul Muncii şi Ocrotirilor Sociale, pentru ca coloniile şcolare, de sub preşedinţia d-v., să poată trimite în cursul verii cât mai mulţi copii la ţară.

Elena

Comitetul „Coloniilor Şcolare" a răspuns mărinimoasei atenţiuni a A. S. R. Principesei Elena, prin următoarea scrisoare :

Alteţă Regală,

Comitetul „Coloniilor Şcolare" din Bucureşti luând cunoştinţă de domnescul dar, ce Alteţa Voastră a binevoit să facă pentru întremarea micuţilor desmoşteniţi ai soartei, Vă exprimă în numele întregului corp didactic primar cele mai adânci mulţumiri şi Vă asigură de neclintita lor recunoştiinţă.

Alteţă Regală,

Miile de copilaşi cu trupuri şubrezite, cari îşi vor regăsi sănătatea prin aceste colonii, vor binecuvânta împreună cu părinţii lor pe acea Domniţă miloasă, care cu atâta iubire, le-a dat putinţa să înfrunte peirea, care la orice pas îi pândea.

Fie ca fapta fără seamăn de generoasă a Alteţei Voastre, să aibă putere pilduitoare asupra acelora cari încă nu s'au luminat, că a ajuta pe cei lipsiţi şi expuşi pierzării, este a împlini şi porunca dumnezeească, şi scopul suprem al Umanităţii.

Să trăiţi Alteţă Regală

Suntem ai Alteţei Voastre prea plecaţi şi supuşi.

* * *

Copiii îngrijiţi de „Coloniile Şcolare" vor purta trainic, amintirea nobilei atenţiuni şi măreţului dar al A. S. R. Principesei Elena.

Conferinţele noastre

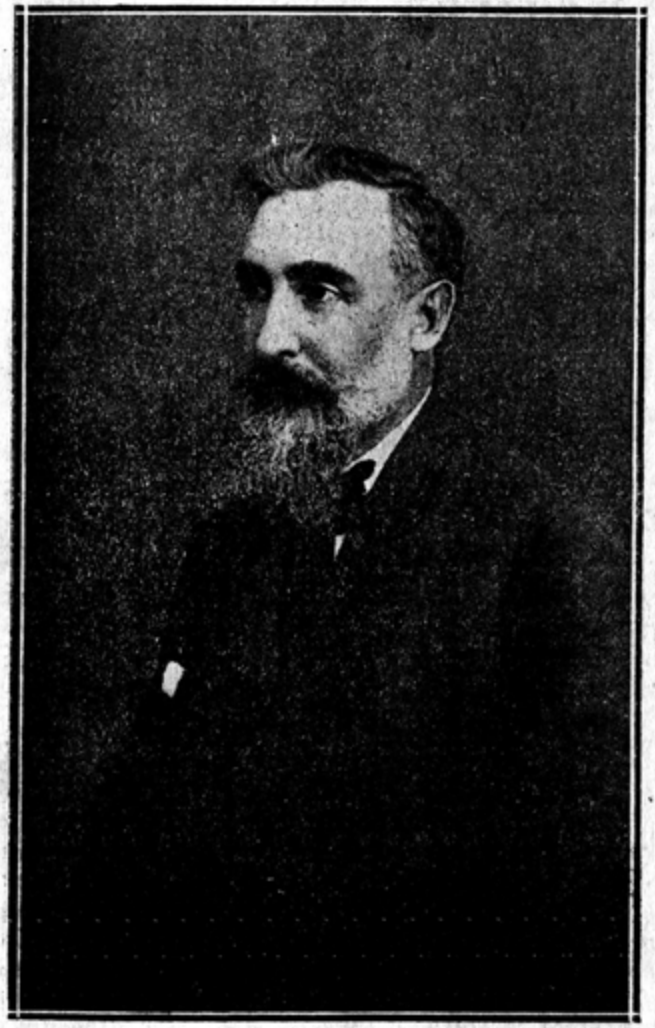

D. Prof. I. SIMIONESCU

Care a ţinut prea frumoasa conferinţă intitulată «Spre Everest» la «Societatea Institutorilor şi Institutoarelor din România»

In paginile următoare dăm câteva impresiuni dela această conferinţă.

„Spre Everest"

Impresii dela conferinţa d-lui prof. I. Simionescu, ţinută la Societatea Institutorilor în ziua de 24 Martie 1923

Conferinţele cu caracter didactic, de obiceiu au rigiditatea genului pe care rari rostitori ai cuvântului, meşteri ai formei şi fondului, o pot ocoli. Din astă pricină, ascultătorul — afară de un subiect extraordinar de interesant — e nevoit să facă oarecari sforţări de voinţă spre a reuşi să-şi concentreze atenţiunea asupra celor ce i se expun. Pe de altă parte, conferenţiarul trebue să fie destul de dibaciu, spre a ajuta prin expunerea sa, această silinţă a ascultătorului.

De aceia, când un conferenţiar găseşte formula să scoată din expunere rigiditatea atât de redutabilă, îmbrăcând-o într'o haină cât mai atrăgătoare, atunci ascultătorul nu mai are nevoie să-şi siluiască voinţa fiindcă atenţiunea i se captivează, rămâne prizonierul de bunăvoie al farmecului cuvintelor ce se spun.

Această introducere a fost necesară spre a explica deosebitul interes cu care a fost ascultată conferinţa d-lui prof. I. Simionescu, intitulată „Spre Everest".

D-sa a transformat conferinţă care a putut avea strictetea unei expuneri cu caracter geografic sau pur informativ, într'o oră de adevărată poezie cu atât mai fermecătoare cu cât versul nerimat în care era exprimată, nu era decât impresiunea dobândită în faţa unei realităţi dumnezeeşti.

D-sa, alegându-şi ca temă peripeţiile cercetărilor făcute de exploratori în lanţul Himalaei pentru a pune piciorul pe misteriosul vârf „Everest", a arătat toată strădania omenească în lupta de cucerire a idealului, toată puterea voinţei de fier a omului-„stăpânul lumii" condus de acel dor mânând spre „Excelsior": perfecţiunea.

Şi astfel, d. prof., Simionescu începe „ca mai sfătos, cu o poveste cu subiect real deşi din cadrul celor din 1001 de nopţi".

Am plecat — spune d-sa pe lună plină, care nu îngăduia să mergem ca ziua. Nicăeri n'am văzut luna şi stelele strălucind cu atâta putere. Văile Tibetului, cheile adânci ale Arunului, văile împădurite ale Nepalului, erau învălite într'un ocean de neguri albe, deasupra cărora răsăreau vârfurile înalte ca nişte insule răsfirate pe faţa unei mări de spumă. Munţii se profilau curat pe cer. Spre Apus parcă la câţiva paşi era Everest. La început parcă era de ghiaţă, cenuşiu, mort în faţa unui cer de purpur. Deodată razele soarelui îi atinge vârful şi învăluirâ într'o lumină aurită vârfurile acoperite cu omăt, pe când îndărătul nostru cerul se colora în portocaliu. Pe urmă fu rândul altui vârf înalt, Makalu, să primească sărutul soarelui, muntele se lumină ca trezit. Pe urmă pe faţa

mărilor de neguri, soarele își îndreptă săgețile sale de foc și totul se aprinse la para lui.

Ce rară fericire pentru un om să asiste la o asemenea privelişte. Ce spectacol de neuitat».

* * *

Rând pe rând, conferențiarul arată eroismul cercetărilor începute acum doi ani, în 1920, de către Clubul Alpin împreună cu Societatea Geografică, prin luna Maiu, pornind în răcoreala munților. Arată sacrificiile acestor titani ai științei mânați de cucerirea necunoscutului, cari nu s'au dat în lături nici în fața furiilor naturei, nici chiar în fața morții. Un duh al munților par'că încojura taina „Everestului", fecioara ademenitoare care atrage, care apropie cercetătorul tocmai cât acesta, în pragul templului, să vadă că e încă foarte departe până la altarul zeiței.

Aceste ținuturi natura le-a înzestrat cu podoabe pe cari mintea nici nu le poate închipui. Privelişti de o variație bogată, o faună și o floră corespunzând tuturor anotimpurilor și tuturor ținuturilor. Aci se găsește și acea „Lotos", floarea minunată din poveștile orientului depărtat, aci farmecul nopții e mai splendid și mai înfiorător decât în orice parte a pământului.

În această formidabilă expansiune a naturei, omul nu poate duce lipsă de nimic. La 4000 metri cresc cereale și Tibetanii au hrana aproape la îndemână și aproape fără muncă.

Această ușurință de a trăi, unită cu egoismul conștiinței de a fi „stăpânul" unei naturi atât de extraordinare, fac ca Tibetanul să se teamă de oricine i s'ar părea lui că încearcă să-i uzurpe domnia. Din această cauză, cercetările străinilor întâmpină dificultăți cari merg între tragic și ridicol după jocul împrejurărilor.

Și cu toată munca, culmea „Everestului" n'a fost încă profanată de piciorul omului. Fecioara se arată privirei, însă, nici o mână străină nu i-a mângâiat fața. Într'o zi însă, ea va ceda și omul va putea cunoaște încă o taină, una din cele maifrumoase, mai năreațe.

* * *

Șaținut pe deoparte, pe dealta lipsa unui stenograf, ne fac să nu putem să urmărim, așa cum s'ar fi cuvenit, conferința d-lui prof. Simionescu. De aceia am căutat în aceste rânduri, să arătăm mai mult impresiunea ascultătorului decât litera conferențiarului.

* * *

Avem nădejdea că vom mai putea avea prilejul să audiem astfel de conferințe, redându-le în tot cuprinsul lor, fiindcă ele sunt și interesante și folositoare.

D Gh. Cherciu, președintele nostru, a ținut să mulțumească d-lui prof. Simionescu pentru fermecătoarea d-sale poveste care a cucerit atâtea suflete.

Lămuriri în chestiunea Salariilor

de GH. CHERCIU

Colegii noştri din ţară cunosc de sigur din gazete şi chiar din această revistă activitatea ce noi am întreprins pentru îmbunătăţirea stării materiale a corpului didactic. Totuşi, ţin să le mai dau câte-va amănunte pe care nu le cunosc şi pe care e bine să le cunoască chiar în interesul cauzei noastre.

Noi ne-am pus în gând dela început să nu pornim singuri la lucru **pentrucă ce pot face cei mulţi, nu poate face unul singur.** Am luat contact cu preşedinţii tuturor asociaţiilor dăscăleşti cu mult înainte de a se şti că d. Ministru de Finanţe are de gând să distribuie funcţionarilor suma de 500 milioane.

Am avut cu dânşii mai multe consfătuiri, sub preşedenţia d-lui E. Pangrati, actualmente rector al Universităţii din Bucureşti, fie la d-sa acasă, fie la Universitate şi cu toată modestia, ce mă caracterizează, trebuie să afirm, spre ştiinţa colegilor, că aceste întrevederi au fost puse la cale de subsemnatul. Aceasta o făceam nu pentru glorie, nu pentru interesul colegilor mei, ci numai pentru folosul neamului, **pentrucă o ţară, în care luminătorii poporului duc lipsuri, ţara aceea se cufundă în întuneric şi devine pradă anarhiei.** In aceste consfătuiri am redactat primul memoriu pe care l'am prezentat cu oare-care solemnitate d-lui dr. C. Angelescu, Ministrul Instrucţiunei. D-sa a recunoscut dreptele noastre cereri, asigurându-ne, că va fi alături de noi în revendicările ce formulăm.

Consfătuirile noastre au continuat fără întrerupere. Când d-l Ministru de Finanţe a luat măsuri să se repartizeze funcţionarilor suma de 500 milioane lei ce o avea disponibilă, ne-am prezentat d-sale, i-am arătat situaţia corpului didactic şi i-am înmânat şi memoriul ce-l prezentasem d-lui Ministru al Instrucţiei. De la un timp, d-l E. Pangrati fiind prea mult ocupat cu agitaţiile studenţeşti, n'a mai putut continua acţiunea începută şi atunci această acţiune a fost condusă de reprezentanţii asociaţiilor profesorilor secundari, a institutorilor şi învăţătorilor. Audienţele la d-nul Ministru al Instrucţiei, vizitele neîntrerupte dela Caneră, unde am luat contact cu d-l Ministru, membrii comisiunei bugetare şi cu colegii noştri parlamentari, n'au contemit o dipă. Cu toate stăruinţele, cu toate promisiunile din toate părţile, nefasta curbă **Lalescu** şi-a urmat cursul ei şi nimeni şi nimic n'a putut s'o abată din drumul ei primejdios. Corpul didactic, care

merită o altă soartă, a fost aruncat la leafa din 1916, leafă degradatoare şi de tristă memorie pentru el. Pe baza acestui calcul, cota cuvenită membrilor corpului didactic este aşa de redusă, faţă de alte cote, în cât nu numai că nu ne aduce nici o îmbunătăţire, dar ne umileşte.

E bine să se ştie, că dela retragerea d-lui E. Pangrati, acţiunea noastră n'a slăbit, ci a continuat tot mai stăruitoare şi tot mai energică. Dar dacă acţiunea n'a slăbit, apoi solidaritatea dintre noi şi corpul didactic secundar a început încetul cu încetul să se anemieze. Colegii noştri secundari n'au convenit cu noi ca acţiunea să o ducem în comun, instituind un comitet central care să lucreze în numele întregului corp didactic şi de multeori căutau să pună în evidenţă numai acţiunea lor. Noi reprezentanţii institutorillor şi învăţătorilor am fost de multeori puşi în situaţiuni ce nu cadrau cu demnitatea noastră. Totuşi, noi am mers înainte şi am avut întrevederi cu cei ce ne puteau ajută chiar fără colegii noştri secundari. Că lucrurile s'au petrecut astfel, se vede chiar din convocarea congresului extraordinar dela 14 Iunie, care s'a făcut fără consultarea noastră şi la care am fost numai invitaţi, în loc să luăm parte activă cu toţi colegii aşà cum cereau interesele tuturor membrilor corpului didactic. La acest congres n'a aziştat decât o delegaţie de 3 membrii ai societăţii institutorilor şi 3 ai asociaţiunii învăţătorllor şl acţiunea noastră în acest congres s'a redus, în a face următoarea declaraţiune, pe care o public în întregime, pentru ca colegii noştri să vadă cum ne-am îndeplinit datoria cu toate nemulţumirile şi greutăţile ce ne-au stat în cale.

*

„In numele Societăţii Institutorilor şi Institutoarelor din România salut cu toată dragostea frăţească pe colegii noştri secundari din toate unghiurile României întregite, reuniţi în Capitală, spre a da expresiune suferinţelor ce îndură, din cauza lipsurilor de tot felul.

Colegii mei regretă că acest congres nu este al tuturor membrilor corpului didactic, aşa cum cereau interesele noastre, pentru a vă putea arăta şi D-v. şi ţării, că durerea lor este şi mai mare ca a D-v. şi suferinţele lor sunt mai multe şi mai grele şi că toate acestea se resfrâng din nenorocire, asupra culturii neamului, cultură care niciodată n'a fost preţuită, aşa după cum se cuvine.

Noi, institutorii, am luptat chiar dela început alături de reprezentanţii D-v. pentru satisfacerea revendicărilor noastre, pentrucă ele erau şi ale D-v. — şi primul memoriu ce-am adresat Ministrului de Instrucţiune, a fost semnat de reprezentanţii tuturor gradelor de învăţământ, în frunte cu colegii noştri universitari şi eram mulţumiţi că fără nici o formalitate reînfiinţasem vechea federaţie, menită să grăbească soluţionarea dreptelor noastre cereri.

Am luptat până acum uniți. Rămâne să se vadă mai târziu, dacă D-v. ați făcut bine, convocând un congres numai al profesorilor secundari. Noi vă dorim succes deplin, pentrucă izbânda D-v. va fi și a noastră.

Suntem cu sufletul alături de D-v. și protestăm cu toată energia, ce ne-a mai rămas,, în contra curbei Lalescu, care nu numai că ne nedreptățește și ne coboară sub nivelul magistraților, cu cari am cerut totdeauna să fim asimilați, dar această curbă ne aduce o jignire profundă.

Noi nu vom dezarma, ci vom duce lupta înainte, inzistând să fim scoși din această nenorocită curbă, pentrucă aceasta o cere atât demnitatea noastră, cât și rolul ce-l îndeplinim în societate și declarăm solemn că nu vom înceta lupta, până când situația noastră materială nu va fi îmbunătățită, așa cum cer vremurile de azi.

In ceea ce privește hotărârile ce D-v. veți luà în acest congres, rămâne să le supunem congresului nostru, noi neavând mandatul să le aprobăm sau să le respingem.“

*

Acesta este pe scurt istoricul acțiunei noastre până în timpul de față. Dacă până acum n'am putut realiza dorințele corpului didactic, apoi aceasta se datorește în mare parte lipsei de solidaritate între diferitele categorii ale corpului didactic, solidaritate pe care noi am propovăduit-o și cu vorba și cu fapta și pe care o recomandăm și acum colegilor de toate gradele.

Noi nu trebuie să fim solidari numai atunci, când e vorba de interesele noastre. Trebuie să fim în această privință pildă în fața cetățenilor pe care trebuie să-i și deprindem să fie solidari, atunci când interesele țării și ale neamului o cer. In ceea ce privește solidaritatea dintre membrii corpului didactic primar, nu mă îndoiesc că ar mai putea fi împiedicată de a se produce în viitor. Această solidaritate este impusă de împrejurări și de interesele neamului. Solidaritatea corpului didactic primar și cel secundar trebuie să se producă numai decât și ea trebuie să fie cât mai strânsă. E mare nevoie să ne cunoaștem de aproape, să ne putem aprecià, să ne putem ajutà și complectà unii pe alții, pentru ca să se facă o legătură puternică între învățământul primar și cel secundar, prăpastia dintre ele să dispară și atunci nivelul învățământului se va ridică și prestigiul corpului didactic se va înălță.

DIN SCHOPENHAUER

Oamenii, cari au citit mult în viața lor și cari au scos toată știința din cărți, se aseamănă cu cei ce din descrierile călătoriilor voesc să cunoască o țară.

METODA EXPERIMENTALĂ IN PEDAGOGIE

Rezumat după conferința d-lui prof. G. G. Antonescu.

Sâmbătă seara, 28 Aprilie, d. prof. universitar G. G. Antonescu a vorbit la sediul societății institutorilor despre „Metoda experimentală în pedagogie". Aceasta e a treia conferință din ciclul — organizat de d-sa — al conferințelor pedagogice, cari au atras un foarte numeros auditoriu.

Rezumăm această interesantă conferință, indicând însă numai punctele principale, deoarece expunerea ei a durat mai mult de o oră și jumătate.

I) Domnul profesor, după o scurtă introducere, intră în fondul chestiunii, arătând metodele întrebuințate în Psihologie și Pedagogie. Trece repede asupra *metodei deductive*, — care pornește chiar dela Aristoteles, metodă întrebuințată mult de unii metafiziciani și teologi —, de oarece în Psihologie studiem o *realitate concretă* și ca atare trebue să plecăm dela fapte, dela fenomenele observate pe cale *inductivă*.

Dar metodele aplicate cu succes sunt: *observația* (altora și de sine) și *experimentul*. Ambele metode se aseamănă prin faptul că și una și alta urmăresc cunoașterea concretă a fenomenelor. Și deosebirea esențială între aceste două metode și cea inductivă este următoarea: inducția se poate face fără o cunoaștere directă a realității (cum este la Istorie, de ex.), iar observația și experimentul pot fi făcute— prin cunoașterea directă a realității — fără să ajungem la inducții. (Ex.: oamenii, cari trec prin viață, fără să ajungă a o cunoaște, din pricină că nu pot face inducții).

După ce d-sa fixează noțiunea de inducție, observație și experiment, se întreabă dacă la baza inducțiilor pedagogice ne vom servi de observație, de experiment sau de amândouă și în ce măsură de fiecare.

Deosebirile importante între observație și experiment sunt următoarele: a) în experiment căutăm să provocăm producerea fenomenului; b) îl modificăm; c) îl izolăm de alte fenomene, cu cari se mai găsește în legătură. Acest din urmă caracter poate lipsi uneori, dar rar.

II) După aceasta, d-l profesor stăruește asupra metodei experimentale, care constitue și fondul conferinței. **Formele mai importante ale experimentului sunt:** 1) indirect și direct, după cum studiază fenomenele psihice prin ajutorul mani-

festărilor paralele, fizice şi fiziologice; sau caută contactul imediat nemijlocit cu viaţa sufletească.

D-sa evidenţiază mecanismul acestor metode prin numeroase exemple. Astfel la experimentul indirect, d-sa vorbeşte despre întrebuinţarea unor aparate, ca: estesiometrul, dinamometrul, ergograful, etc., pentru măsurarea atenţiei şi oboselii. Iar la experimentul direct, d-sa aminteşte dicteurile şi calculele.. Citează deasemenea, rezultatele date de câteva experienţe făcute în stil mare.

2) *individual sau colectiv* (anchete). Pentru forma individuală, citează diferite exemple; Stărueşte asupra experienţii referitoare la intuiţie cu întrebări obiective şi sugestive, iar pentru forma colectivă, în afară de experienţele asupra oboselii, vorbeşte despre chipul cum se face cercetarea terenului aperceptiv al elevilor, referitor la noţiunile uzuale.

3) *pur psihologic sau pedagogic.* Primul, urmăreşte numai un interes ştiinţific; al doilea, urmăreşte pe lângă interesul ştiinţific şi aplicarea practică la problemele şcolare. Citează şi aici numeroase exemple. a) *pur psihologice:* experimente asupra memoriei, cu silabe fără sens; cuvinte accentuate şi neaccentuate. b) *pedagogice:* aminteşte de critica făcută de Volkelt, că în şcoală nu avem să dăm copiilor cuvinte fără sens, aşa încât adevăratele experienţe pedagogice înlătură astfel de mijloace.

III) Critica pedagogiei experimentale exclusivistă: 1) *experimentul izolează* de cele mai multe ori, dar viaţa sufletească normală este o continuă sinteză, deci o complexitate de fenomene, ce se produc simultan. Or, sinteza aceasta modifică nu numai aspectul general al sufletului, ci chiar aspectul fiecărui element component, în parte. Acelaş fenomen ne apare diferit, după cum îl privim izolat sau în conexiune cu alte fenomene. In viaţa sufletească normală, fenomenele şi funcţiunile nu se produc izolat, ci împreună. In ştiinţele naturale, metoda cea mai nouă — biologică — studiază fenomenele sintetic, înlănţuite cu toate celelalte şi studiate împreună în mediul în care se găsesc.

2) *Experimentul rămâne la periferia vieţii sufleteşti.* Elementele centrale profunde ale conştiinţei îi rămân inaccesibile. Motivele sunt următoarele:

b) elementele periferice (senzaţii, asociaţii mecanice, memorie mecanică, etc.) sunt mai apreciate şi imediat condiţionate de funcţiunile fisiologice.

b) elementele periferice au un caracter mai mecanic, deci mai aproape de fenomenele fizice. Calculele cantitative, măsurătorile aplicate fenomenelor fizice-mecanice, le sunt întru ncâtva accesibile şi lor. Fenomenele periferice pot fi, în oarecare limită, măsurate, calculate.

3) *Experimentul nu ne pune în contact direct şi imediat cu*

realitatea psihică. Contactul direct cu realitatea psihică ni-l dă observaţia şi în special introspecţiunea. Experimentul indirect nu ne pune în raport direct cu realitatea psihică.

4) *Nu poate studia elementele sufleteşti subconştiente şi inconştiente*, a căror importanţă pentru viaţa sufletească e din ce în ce mai mult relevată de psihologia şi psihiatria modernă. Astăzi se accentuiază din ce în ce mai mult metoda *psihoanalitică*, care, prin analize minuţioase ale vieţei sufleteşti individuale, caută să descopere şi să readucă deasupra pragului conştiinţei o sumă de elemente subconştiente, care sunt, de multe ori, adevărata cauză (ascunsă însă) a manifestărilor conştiente. Origina acestui curent o găsim în medicină, la Psihiatrii, cari în diagnosticarea şi tratamentul boalelor mintale, realizează azi mai mult pe calea analizei pur psihice şi tratamentului psihologic, decât prin mijloace fizice. E curios cum psihologii au imitat pe fiziologi şi medici adoptând metoda experimentală psiho-fiziologică şi au rămas — mulţi din ei — exclusivişti în aplicarea acestei metode, iar azi, când medicii înşişi completează metoda fiziologică prin cea pur psihologică, psihologii perseverează în metoda imitată după fiziologi.

Principiile psihologice fundamentale ale psiho-analizei sunt:

1) *Dă subconştientului un conţinut real.* Acesta e reprezentat prin toate experienţele vieţii anterioare, prin toate amintirile, prin toate urmele lăsate de faptele trăite şi de sentimentele încercate în urma şi cu ocazia acestor fapte, prin toate dorinţele care nu au fost satisfăcute.

Aceste expierenţe, urme, amintiri, sentimente, dorinţe, sunt eliminate din viaţa conştientă, fie pentrucă îndeplinindu-şi rolul lor în viaţa individului au devenit inutile, fie pentrucă din cauza unor împrejurări defavorabile (convenienţe sociale, etc.) ele au fost înfrânate şi reprimate. Ei bine, acestea din urmă fiind *reprimate*, dar nu *suprimate*, sau se manifestă mai târziu, în momente când nu ne aşteptam, dacă represiunea încetează, sau fiind continuu reprimate îşi creiază o ieşire, o descărcare pe căi lăturalnice. Aceste ieşiri sau descărcări se manifestă nu numai sub forma violentă, patologică; ci foarte adesea în viaţa normală a fiecărui dintre noi. Exemple: *resentimentele* subconştiente faţă de o persoană care ne-a jignit simpatia sau antipatia involuntară, care ne fac să dăm faptelor interpretări diferite după autorii lor. Deasemeni acele acte eronate, numite *„lapsus“*: în vorbire, în scriere, în atitudini (distracţia, lapsus de memorie: îţi propui să minţi, dar uitând te trădezi, etc.) care trădează anumite stări subconştiente. Câteva proverbe exprimă tocmai acest lucru: „Gura păcătosului adevăr grăeşte“ sau „In vino veritas“ sau „Orice pasăre pe limba ei piere“.

2) *Principiul continuităţii vieţii psihice.* In sensul că: *a)* viaţa conştientă e continuu determinată de cea subconştientă; b) că tot ce ne apare în viaţa conştientă inexplicabil, accidental, capricios, miraculos, îşi găseşte cauza şi condiţiile de manifestare în inconştient.

După ce conferenţiarul lămureşte prin frumoase exemple cele expuse de d-sa, exprimă în *concluzie* următoarele idei:

1) D-sa admite metoda experimentală, dar nu în chip exclusiv, ci numai în cazurile în cari poate da roade sigure (elementele periferice, procese mecanice, etc.) In celelalte cazuri — ca spre ex. problemele educaţiei morale-religioase, funcţiunile productive, creatoare ale intelectului — va trebui să apelăm la observaţia altora şi la introspecţiune.

2) Vom ţine seamă de cercetările experimentale în pedagogie, dar acordând marea atenţie observaţiilor — rezultate dintr'o intuiţie genială — ale unui Rousseau, Pestalozzi, Froebel, etc., cari au adus pedagogiei servicii mai mari decât dinamometrul, ergograful sau chiar anchetele.

3) La studiul copilului (pedologie) care va trebui subordonat psihologiei generale sau pedagogiei generale, va trebui să ţinem seama şi de indicaţiile pedagogilor clasici, alături de datele pedagogiei experimentale. Mai multă şi mai profundă psihologia copilului găsim în Rousseau, Pestalozzi sau Froebel decât într'un tratat modern de pedologie.

4) Să luăm exemple dela celelalte ştiinţe, spune d-sa, ştiinţe cari se servesc de *toate* modelele, nu în mod unilateral de una singură.

Unilateralitatea, moda şi diletantismul sunt marii duşmani ai învăţământului.

După terminarea conferinţei, ascultată cu mult interes, *d. Cherciu,* preşedintele soc. institutorilor, mulţumeşte d-lui profesor pentru bunăvoinţa arătată pentru institutori.

Cursuri de sport şi jocuri.

Casa Şcoalelor a hotărât să ţină în vara aceasta cursuri cu maeştrii şi maestrele şcoalelor normale, pentru ca să poată preda în viitor jocurile şi sporturile la şcoalele normale după sistemul de educaţie fizică, practicat în ţările Apusului.

Aceste cursuri se ţin sub preşedinţia d-lui N. Saxu, inspector la Şcoala Normală de fete din Sf. Gheorghe (Transilvania). Educaţia fizică va fi predată de cei mai distinşi absolvenţi ai oficiului Naţional de educaţie de sub direcţiunea d-lui Colonel Bădulescu, iar jocurile şi sporturile pentru elevii şcoalelor primare de d-ra Stoian care a urmat cursurile de educaţie la Bruxelles. Cursurile vor începe la 8 Iulie şi vor dură până la 18 August.

Ce sunt şi ce urmăresc „Casele Naţionale"?

In inima unei comune răsărite, se ridică o zidire curată, încăpătoare. In vecinătatea bisericei şi în apropierea şcolii, prietenă şi cu una şi cu alta, nerâvnind la rostul niciuneia din ele, ea şi-l are pe al său, înţelepţeşte statornicit. Intre penetraţia credinţei pe calea sentimentală şi a şcolii pe cea intelectuală, această zidire e în slujba unei idei de sine stătătoare — a sănătăţii sociale — prin desvoltarea sănătăţii fizice şi morale pe care trebuie să se sprijine şcoala şi biserica.

Copii săteanului de azi ca şi tatăl lor, rodul generaţiei trecute, mai înstărit decât bunicul şi răsbunicul, simt nevoia să intre în această zidire

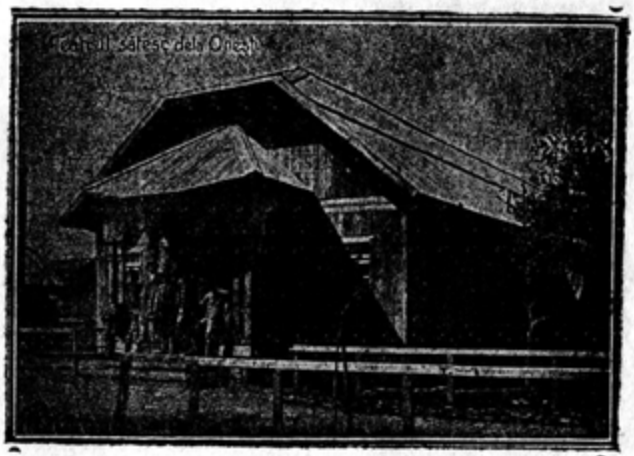

Teatrul sătesc dela Oneşti.

unde trupul îşi întăreşte vigoarea şi sufletul îşi găseşte hrana de care are nevoie.

Zidirea e un templu nou, în slujba ideilor noui de primenire a vieţii rurale, e o verigă din înlănţuirea realizată de instituţia „CASELOR NAŢIONALE".

*

Despre rostul acestei instituţii, de o înaltă folosinţă socială, mai ales în vremurile de frământare pe cari le trăim, — voi căutà să vorbesc nu în altă dorinţă decât aceia de a indica luminătorilor vieţii rurale şi urbane, *cât de rodnică poate fi activitatea lor oficială sprijinind, şi sprijinindu-se,* pe „o casă naţională".

Căci, în definitiv, ce este şi ce vrea „Casa Naţională"? Este, răs-

punzând simplu, o alcătuire care cuprinde la un loc: „o sală de sfatuĭ şi teatru, o sală de bibliotecă şi citit, o sală de expoziţie, o bae, o sală de tir distractiv, un pavilion de horă, popice, aparate de gimnastică şi diferite jocuri pentru copii". *Aci, ca utilitate imediată, bătrânii, tinerii, băeţii, fetele, de orice vârstă, au toate mijloacle spre a petrece orele libere, cu folos, şi în bune condiţiuni, pentru desvoltarea minţii, a sufletului şi puterii lor.*

Asupra rostului instituţiei, îi dăm sieşi cuvântul:

„Casele Naţionale şi Centrala acestor Case formează *o instituţiune de iniţiativă particulară, menită să ajute la îmbunătăţirea vieţii morale şi materiale a poporului şi la progresul Statului, în modul următor:*

„Prin învăţături şi îndemnuri bune, să lucreze la dezvoltarea minţii a sufletului şi a puterii poporului; iar, prin premii şi ajutoare materiale

Teatrul dela Casa Naţională Parincea.

la cei ce se disting, să ajute la desvoltarea economică şi culturală a poporului".

Acest plan se pune în practică prin Case Naţionale în centrele săteşti mai importante, şi prin acţiune culturală în toate celelalte sate şi oraşe".

In acelaş timp, d. prof. universitar, marele istoric, Nicolae Iorga în cuvântarea sa dela Teatrul Naţional din 1919, despre „Sistemul şi folosul Caselor Naţionale", a spus că: *„are unul dintre cele mai mari importanţe în momentul de faţă, că vorbeşte omului acasă la el de lucruri care-l privesc pe dânsul în rândul întâiu şi dela acest lucru, pe încetul să treacă printr'o dibace scărişare la lucrurile care stau pe planul cel mai ridicat şi reprezintă scopul cel mai înalt al educaţiunei populare".*

Şi, însfârşit, d. prof. G. Ţiţeica, care e om de gândire precisă şi care conduce doctrina acestei instituţiuni, a găsit că scopul ei este *„Să lucreze pentru formarea oamenilor de nădejde".*

Din aceste explicaţiuni „pro-domo" şi puneri la punct făcute de oameni de o vastă intelectualitate, reese suficient marele rol pe care sunt chemate să-l îndeplinească „Casele Naţionale". Acest rol e cu atât mai important cu cât, cum am spus, între şcoală şi biserică instituţia e plecată din iniţiativa particulară a unor destoinici luptători pe front ofiţeri din rezervă, alţii din activitate — în vremea neliniştită din 1917 şi a rămas cu acest caracter care-i permite, credem noi, o muncă mai întinsă decât a oficialităţii şi deci mai rodnică.

Credem în roadele acestei munci, convinşi că *satele nu se pot ridica numai prin învăţământ sau prin biserică, ai căror slujitori sunt în atârnarea oficială. Învăţământul şi biserica sunt numai operă de stat — mai ales învăţământul.* Ele nu se pot depărta de cadrul programului fixat lor, iar apostolii lui — dacă vor fi pregătit viaţa şi sufletul, nu pot trăi şi nu pot vibra în orice moment alături de viaţa şi de sufletul elevilor şi mirenilor lor. Satele au *nevoie de temple în care viaţa să se manifeste şi sufletul să sburde.*

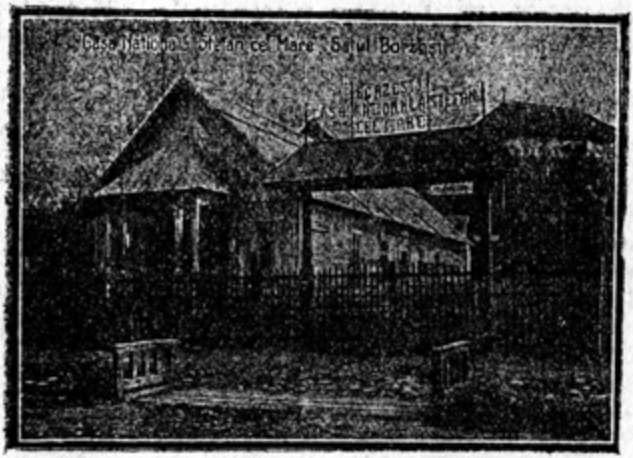

Casa Naţională Ştefan cel Mare. Satul Borzeşti.

In aceste temple jocul, sportul, şezătorile şi hora îşi dau întâlnire cu biblioteca şi baia. *Aceste realizări practice nu le poate face statul, ci numai iniţiativa particulară.*

Dar acest amestec de distracţie şi utilitate imediată e şi o caracteristică a „Caselor Naţionale". Bibliotecile populare, casele de citire şi chiar băile izolate n'ar putea atrage pe locuitorii de toate vârstele. Ele ar fi necercetate. Experienţa a dovedit-o. *Ca anexe ale unei „Casele Naţionale", au organizaţia integrală necesară ca să corespundă nevoilor de manifestare sufletească dela copil până la bătrân.*

Fără îndoială că, înainte de războiu rostul „Caselor Naţionale" s'ar fi evidenţiat mai greu. El însă apare în plină lumină concomitent cu mişcarea marei proprietăţi şi înstărirea păturei rurale prin împroprietărire. Nevoia gurii fiind împlinită destul de îmbelşugat în casa părintească, *copilul care învaţă la oraş sau rămâne în şcoala statului, începe să aibă nevoi noui din cele ce aparţin sufletului.*

In faţa unui program atât de bine determinat şi atât de stăruitor înfăptuit, dascălul de şcoală, ca şi preotul, trebue să vadă în „Casele Naţionale" un factor preţios de îndrumare socială, *un fel de a treia dimensiune a activităţii rurale.*

Şi, pentru a încheia cu partea demonstrativă a rândurilor de faţă, programul „Caselor Naţionale" cuprinde cum am văzut, şi încurajări în bani şi materiale pentru anumite concursuri. Deasemeni, la opera culturală, şi în spiritul ei, se adaugă rodul secţiei economice. Prin această secţie se întreţin băeţi orfani şi fete orfane sau sărace. Alelierele instituţiei le asigură viaţa iar după dobândirea dreptului de a fi lucrător, tot instituţia le dă ajutorul trebuincios ca să deschidă ateliere la sate.

*

Dar „Casele Naţionale", ca orice instituţie în care se munceşte şi se propovăduieşte munca, în care e cinste şi se predică cinstea, au şi duşmani. In primul rând e cârciumărul satului care vede mai puţini beţivi pe drumuri. El, însă, nu se gândeşte că, prin prosperitatea ţăranului, viaţa lui va avea nevoi materiale mai multe şi mai deosebite şi el, cârciumarul, dintr'o primejdie socială, va putea deveni un comerciant de seamă al satului cu rol de fruntaş în economia generală.

Şi mai au un duşman. E politicianul mărunt, meschin, ignorant care confundă politica cu o exploatare şi care, îşi asmuţă clientela mai măruntă de cât el, împotriva instituţiei în care vede un pericol pentru desvoltarea operei sale mincinoase şi ruinătoare. Acest politician şi această politică au ceva din pretenţiunea castei preoţeşti de acum 4 — 500 ani de a conduce nu numai biserica dar şi lumea. Politicianul presumţios în trebile obşteşti, pe cari de altfel le încurcă, se crede îndreptăţit să monopolizeze orice întreprindere economică sau culturală. Cum „Casele Naţionale" au o secţie culturală şi una economică, însă n'au şi una politică, politicianul se găseşte în faţa lor şi dezorientat şi furios.

Şi cât se înşeală sărmanul politician specific alcătuirei noastre sociale! Va veni, şi poate mai curând decât s'ar crede, vremea când iniţiativa particulară va fi mai rodnică, mai numeroasă dar şi mai puţin împiedecată în desvoltarea ei în slujba intereselor generale.

De pe acum însă Statul ar trebui să vadă în iniţiative ca aceia a „Caselor Naţionale", un auxiliar preţios şi trebuincios de îndrumare sănătoasă. Astfel de iniţiative trebuiesc ocrotite şi, firește, controlate, însă să li se lase tot câmpul de activitate necesar în *spiritul unităţii de gândire şi simţire românească în sensul celei mai largi îngăduinţi umanitare.*

Preotul şi învăţătorul, nedesbinaţi prin politică şi preocupări nevrednice de rostul lor, sunt cei chemaţi să desvolte cât mai întins opera „Caselor Naţionale". Ei să le fie marele prieten fiindcă reprezintă în pătura rurală îndrumătorii spre o viaţă mai bună, mai frumoasă, mai demnă de om.

D. Db.

Cuvinte și Imagini

Câteva observații nepretențioase bune pentru toată lumea

de DINU DUMBRAVĂ

Un ziarist are cele mai variate prilejuri să vadă fel de fel de năzbâtii. Uneori aceste năzbâtii ascund, sub veselia ce-o provoacă, adevărata dramă socială a ignoranței și inconștienții. Mi s'a întâmplat, astfel, să asist la destul de numeroase producțiuni, așa zise școlare, de rostul și folosul cărora am mai avut prilejul să mă ocup în această revistă cu constatarea că nici un sfert din ele nu corespund menirei lor adevărate. Învățământul după un program fix și forme fixe, se aplică de unii îndrumători și în materia atât de flexibilă și de largă a producțiunilor școlare, cari devin, dacă vreți, perfecte exhibiții didactice, *însă niciodată demonstrațiuni ale inteligenții, voioșiei și mai ales ale individualității micului școlar.*

Nu odată, la diversele producțiuni școlare de fine de an, festive, comemorative, etc., ascultând copilul debitând mecanic o poezie, am surprins la o parte dascălul sau dăscălița indicând nenorocitului gestul ce *„trebue"* să-l facă la un anumit cuvânt.

Imi amintesc chiar de următoarea întâmplare tipică.

Era o producțiune școlară pentru împărțirea premiilor la o școală primară din Capitală. Un an nu cu mult înaintea războiului. Lume multă: răsăriții mahalalei în primele locuri, revizorul într'un fotoliu. După reglementarul „Trăiască Regele" cântat cum s'a putut și o cuvântare „ocazională" a diriginteului la care a răspuns revizorul tot ocazional, un copil din clasa IV-a, îmbrăcat într'un costum țărănesc, port în care vădit nu se simțea bine, începu:

Pe drumul de **costișe** *ce duce la Vaslui*
Venea un om, cu jale zicând în gândul lui
— Mai lungă-mi pare calea acum la 'ntors acasă,
«Aș vrea să sbor, dar rana din pulpă nu mă lasă»
Și bietul om, slab, palid, având **sumanul** *rupt*
Și o cămașă ruptă bucăți pe dedesubt
Pășea trăgând piciorul încet, dar pe-a lui față
Trecea ca o lucire de **glorie** *măreață.*

Și așa înainte, recitativ, mecanic, fără greșală dar cu gândul străin de cuvintele rostite. Figura copilului nu exprima absolut nimic, *iar gestul automatizat venea sau înaintea cu-*

vântului sau după cuvânt. Se vedea clar că rostul gestului nu corespundea imaginei cuvântului.

Am întors capul să văd explicația acestui fenomen, întru cât copilul nu părea lipsit de inteligență. Am văzut în dreapta scenei — era și scenă mă rog! — o tânără dăscăliță — care, de altfel, mă și invitase spre a strecura un nume în ziarul la care lucram. Ea făcea toate gesturile ce urma să facă școlarul. *Astfel aerul străin de ceeace spunea al școlarului, era perfect explicabil: el spunea și gesticula din imitațiune, nu ca rezultat al necesarului proces de rațiune.*

Decis să-mi continui ancheta, — pentru care, desigur, nu mă invitase dăscăliță, — după ce școlarul își spuse poezia, îl întrebai:

— Băiatule, poți să-mi spui și mie, ca să înțeleg și eu poezia asta frumoasă, ce însemnează cuvintele, *costișe, suman,* și *glorie,* pe care le-ai spus?

Școlarul clipi se uită nedumerit la mine și-mi răspunse oarecum fricos asupra rostului meu acolo și consecințelor cuvintelor sale:

— *Nu știu.*

— Nu ți-a spus nimeni?

— Nu! *Așa e poezia. Doar doamna ne-a arătat!*

Fericită încredere și nespus de fericită în rezultate arătare!

Ce se întâmplase?

Totul nu era decât o dezastroasă scăpare de vedere.

Aveam deaface cu odrasla unui notabil din partea locului, orășan get-beget, — și copilul de când se născuse nu trecuse bariera Capitalei. Crescut mai mult în casă decât afară, cu două guvernante una din Paris și alta din Berlin, făcând drumul de acasă până la școală cu trăsura — când îl făcea, — *copilul n'avea de unde să știe* ce însemnează nici *costișe,* nici *suman,* nici *glorie. In casa lui nimic nu exista ca să-i dea imaginea acestor noțiuni.* Și dacă la rostirea cuvintelor, succesiv arătase cu mâna pe fereastră, apoi la piept și în sfârșit la frunte, fie înainte fie după rostirea cuvintelor, *faptul se explica prin automatismul imitativ după gesturile dăscăliței* cu pricina care, tot așa de nevinovată în ale psichologiei ca și școlarul ei, *nu cunoștea mediul în care trăia copilul și nici sufletul lui.* El trebuia să spună poezia frumos fiindcă doar era premiantul școalei și mai ales fiul notabilului cu trecere pe la icoane!

Să-mi fie iertată această mică povestire. Ea nu are răutăcios decât *cruzimea inerentă adevărului.* Nu are altă răutate fiindcă nici nu s'ar cuveni față de o dăscăliță cu multă bunăvoință.

* * *

A cunoaște sufletul și viața fiecărui copil, a-l însoți în pașii lui ca un spirit binefăcător, *a-l îndruma ca un părinte cu*

mai multă răspundere decât părintele adevărat, sunt tainele cari fac dascăl apostolul societăţii. Copilul nu-e o păpuşe mecanică, sau un gramofon oarecare, ci o fiinţă care intră în şcoală încă animal primitiv pentru e eşi om pregătit. Un dascăl priceput poate reduce enorm contingentul ignoranţei, inconştienţei, perversiunei, depravării şi crimei. Pentru aceasta trebue să se ţie de program numai în ceeace priveşte pretenţiunile oficiale.

Dincolo de acest program începe rostul lui social. Să arăte copilului floarea despre care vorbeşte, să-i explice cuvântul a cărui imagine el n'are prilejul s'o vadă, să-i trezească avântul pe care nu'l găseşte în mediul în care trăeşte, *să-i formeze caracterul chiar dacă în căminul părintesc ar fi alte preocupări* — sunt îndeletniciri, fără îndoială grele şi nerenumerative, însă care-i vor da cel puţin tot atâta satisfacţie cât i-ar da unui sculptor crearea unei opere de artă chiar dacă ar fi sigur că nu i-ar cumpăra-o nimeni.

Dar pentru această operă mare şi grea de realizat — dar singura corespunzătoare rostului copilului în şcoală şi a dascălului mai mult pe lângă catedră decât pe ea — *e nevoie, firește, ca dascălul să fie lipsit de zbuciumul cel mare al propriei lui vieţi. Ca să fie îndrumător de suflete, trebue să fie numai lângă ele. Pentru aceasta trebue să i se asigure viaţa cinstită şi fără istovirea sărăciei.*

E dela sine înţeles însă, că în afară de această datorie a societăţii faţă de cei ce pregătesc pe nouii ei membri, mai e ceva: *e convingerea dascălului că el îndeplineşte un apostolat, că este un factor social, nu că 'şi face o meserie oarecare — ce-i drept prost plătită.*

Pentru coloniile şcolare

Pentru coloniile şcolare s'au făcut până la apariţia revistei următoarele donaţiuni:

A. S. Regală Principesa Elena 710.000 lei, Primăria Capitalei 90.000 lei,, Casa Şcoalelor 10.000 lei, Ministerul Muncii (Asist. socială) 35.000 lei, Banca Naţională 10.000 lei, Soc. de Asig. Dacia-România 3000 lei, Lista de subscripţie No. 94 a d-nelor Florica Berindei şi Aristia Pompeiu 11500 lei, Direcţia Regiei Monopol. Statului 24.400 lei, Banca M. Blanck 3000 lei, Banca de Credit Român 3000 lei, iar cele două serbări organizate de Comitetul coloniilor în Parcul Carol şi Grădina Oteteleşianu au produs aproximativ, suma de 120.000 lei venit.

Toate aceste sume redau un total de 1.019.900 lei, afară de alte venituri şi donaţiuni mai mici.

MEMORIA ŞI BOALELE EI

după **RIBOT**

de **ALEXANDRINA BERBIER**

In mod obişnuit memoria cuprinde 3 lucrări deosebite: păstrarea unor anumite stări, reproducerea lor şi localizarea lor în trecut.

Cele două dintâiu sunt esenţiale, căci fără ele memoria nu ar mai fi. Al treilea element însă, exclusiv psihologic, este ceeace conştiinţa adaogă memoriei.

Sediul memoriei nu este după cum se zice de obiceiu „în suflet", ci este fixat la locul său de obârşie, într'o parte a sistemului nervos. De aceea noi nu avem o memorie ci mai multe. Condiţiunile fisiologice ale memoriei sunt: mai întâi o modificare particulară imprimată sistemului nervos; apoi o unire, o asociaţie stabilită între un număr oarecare din aceste elemente. Memoria nu este dar un fapt biologic, o colecţiune de urme ale diferitelor impresii nervoase anterioare, ci este o împreunare, un ansamblu de asociaţiuni dinamice foarte stabile şi cari pot fi foarte lesne redeşteptate.

Memoria este mai întâiu psihică şi mai târziu devine organică. Orice mişcare muschiulară dacă e făcută cu conştiinţa noastră se însemnează în celulele nervoase; dacă această mişcare se repetă, celulele se modifică, se organizează. Astfel că mişcarea voită la început, prin exerciţii dese, ajunge de se execută în mod automat, formând memoria organică.

Celulele astfel modificate formează serii simultane sau succesive şi e destul de a rechema în mintea noastră pe unele din ele, pentru ca toată seria să se înfăţişeze imediat. Deosebirea deci între memoria psihică şi cea organică constă în faptul că cea dintâiu e însoţită de conştiinţă, iar cea de a doua se face fără ajutorul conştiinţei şi se datoreşte unei modificări particulare a unui mare număr de elemente nervoase.

Dacă examinăm modul de activitate a sistemului nervos, vom constata că majoritatea stărilor nervoase nu recheamă conştiinţa sau o recheamă în mod intermitent, de pildă excitaţiunile marelui simpatic, acţiunea nervilor vaso-motori, un mare număr de reflexe se face fără rechemarea conştiinţei. Alte mişcări, de pildă cele din prima perioadă a vieţii se fac la început în mod conştient şi mai târziu în mod automat, fără ajutorul conştiinţei.

Activitatea nervoasă este deci cu mult mai mare decât activitatea psihică. Orice activitate psihică presupune o activitate nervoasă dar reciproca nu se adevereşte, căci nu orice acţiune nervoasă presupune o activitate psihică.

Chestiunile relative la conştient şi inconştient au fost rău puse, căci dacă considerăm conştiinţa ca o proprietate a sufletului, totul se încurcă; dacă din contra o privim ca un fenomen care are condiţiile sale proprii de existenţă, totul se limpezeşte, se luminează. Starea de conştienţă este un eveniment complex care presupune o stare particulară a sistemului nervos. Trebue să ştim că această

acțiune nervoasă nu e un adaos, ci o parte integrantă din acel fenomen.

Acțiunea nervoasă este baza, condiția fundamentală, conștiința o complectează, o desăvârșește, dar nu o constitue. Dacă acțiunea conștiinței lipsește nu rămâne din fenomentul observat decât simpla acțiune organică.

Memoria este deci constituită dintr'un mare număr de elemente nervoase, fiecare fiind modificate într'un mod particular, făcând parte dintr'o asociațiune și având putința de a intra și în alte asociații; fiecare din aceste asociații cuprind și condițiile de existență ale conștiinței. Cum vedem, memoria are baze statice și baze dinamice; puterea ei e în raport direct cu numărul lor și cu stabilitatea lor.

Memoria psihică constitue partea cea mai complexă cea mai înaltă dar și cea mai puțin stabilă a memoriei. Localizarea în timp se face în raport cu un punct fix care este prezentul.

Toate reamintirile noastre se leagă în așa fel că capetele lor se ating: capătul inițial atinge capătul final. Localizarea în trecut se poate face și în mod regresiv: dela partea finală spre cea inițială. Mecanismul teoretic al reamintirii constă dar dintr'o cale regresivă, care plecând din prezent străbate o serie de termeni mai mult sau mai puțin lungă. In practică întrebuințăm procedee mai simple și mai expeditive. Simplificarea constă în anumite puncte de recunoaștere cari pot fi diferite întâmplări din viață, a căror poziție în timp, adică depărtarea lor de prezent, o cunoaștem bine. Acestea ne folosesc spre a măsura depărtarea altor întâmplări. Ele nu sunt alese în mod arbitrar, ci ne sunt impuse. Au însă o valoare relativă. Câteva din ele sunt comune unei familii, unei societăți, unei națiuni. Aceste puncte de recunoaștere formează pentru fiecare din noi anumite serii cari pot fi foarte variate. Pe măsură însă ce prezentul intră în trecut, stările noastre de conștiință se șterg, dispar nerămânând în urma lor decât rămășițe. Procedeele de simplificare despre cari am vorbit, ne îndrituesc a presupune acest lucru. Și e bine că este așa, căci de ar trebui pentru a ne reaminti un lucru trecut să parcurgem toată seria termenilor intermediari, memoria n'ar mai fi cu putință din cauza duratei operațiunei.

Memoria noastră dar suprimă unele serii păstrând numai cele esențiale. Ajungem dar la un rezultat paradoxal că una din condițiile esențiale memoriei este uitarea. Uitarea, în afară de unele cazuri anormale, nu este dar o boală a memoriei, ci una din condițiile sale de existență. A trăi însemnează a câștiga și a pierde ; viața e constituită din munca care desasimilează cât și de aceea care fixează. Uitarea este deci o desasimilare.

Din cele ce preced, vedem că memoria constă dintr'o desfășurare de organizațiuni variate și gradate, cuprinse între două limite extreme starea nouă și înregistrarea organică. Această formă a activității mentale adevereşte cu deosebire teoria evoluției. Numai din acest punct de vedere putem înțelege natura memoriei. Înțelegem dar că studiul ei este nu numai fisiologic, dar și morfologic, adică o storie a transformațiunilor memoriei.

Să rezumăm cele spuse. Orice achiziție nouă a spiritului, dacă a fost reașteptată odată sau de două ori produce o reamintire ne-

stabilă, așa de puțin durabilă, că multe din ele se pierd, dispar. Așa sunt de pildă multe din faptele noastre zilnice. Ele au o organizațiune minimă. Cu cât însă reamintirile cerute de voința și conștiința noastră sunt mai dese, cu atât ele câștigă în stabilitate, se organizează. Această memorie în care intervine mereu conștiința noastră, constitue partea cea mai înaltă a memoriei. Pe o altă treaptă, găsim grupul reamintirilor conștiente dar numai pe jumătate organizate. De pildă cunoștințele unei limbi pe care atunci o învățăm, o teorie științifică nouă sau o artă pe care nu le cunoaștem încă bine. Pe măsură ce cunoștințele noastre se repetă, ele se împuternicesc, dar atunci ele se retrag progresiv din sfera psihică spre a se apropia din ce în ce mai mult de memoria organică. Pe o treaptă și mai jos găsim dar memoria complect organizată și aproape inconștientă. Astfel e starea unui bun muzicant, a unui lucrător îndemânatec. Toate acestea au fost la început memorie conștientă.

Scoborând mai jos găsim memoria produsă prin exercițiul simțurilor noastre, care și ea la început a fost memorie conștientă, dar fiind complect organizată a devenit inconștientă, automată, deci produsă de reflexe. Pe treapta cea mai inferioară vom găsi fapte produse de reflexele compuse și simple. Acestea s'au admis că sunt rezultatul unor dispozițiuni anatomice înăscute cari și ele au fost câștigate și fixate prin numeroase experiențe făcute în cursul evoluțiunei speciei. Am trece astfel dela memoria individuală la ereditate care este o memorie specifică.

Din cele spuse vedem că nu e cu putință să stabilim unde începe și unde se sfârșește memoria psihică ca și cea organică.

Memoria cuprinde nenumărate serii la diferite grade de organizare, dela starea născută la organizația complectă, dela memoria conștientă la cea inconștientă. Mulțumtă acestei neîncetate organizări, se produce o simplificare, o ordine în materialul câștigat care dă putința unor gânduri mai înalte. Memoria organică singură ar tinde la suprimarea conștiinței, la transformarea omului în automat.

Din cele ce preced, deducem că memoria conștientă (psihică) nu este decât un caz particular al memoriei biologice; ea este strâns legată de condițiunile fundamentale ale vieței.

Modificările ce se fac mereu în materia nervoasă nu se întipăresc pe o materie inertă, ci pe o materie vie. Toate țesăturile vii sunt într'o neîncetată stare de renovare moleculară, mai ales materia cenușie. De oarece schimbările făcute persistă, aceasta dovedește că nouile molecule reproduc exact pe cele înlocuite. Memoria atârnă direct de hrana noastră. Celulele nu numai că se hrănesc, dar se și reproduc, ceeace explică faptul că memoria fiind parțial distrusă prin cauze accidentale, se poate reproduce.

Oamenii din ţările vecine

Conferinţa ţinută de d. P. Gârboviceanu în sala „Societăţii Institutorilor şi Institutoarelor din România"

Recenzie de S. ZAMFIRESCU

Un popor, în viaţa sa are anumite momente, când sentimentele de patriotism, cari alcătuesc trăsătura comună de unire sufletească, isbucnesc în manifestaţiuni publice.

Capitalei i-a fost dat să trăiască, mai acum de curând, două din aceste momente:

I. Sărbătorirea Eroului Necunoscut, manifestaţiunea impunătoare care a făcut să se trezească în sufletele noastre respectul celor ce s'au jertfit pentru binele public, penrtu apărarea patriei.

II. Concomitent cu aceasta, un moment fericit a fost ales de d-l Petre Gârboviceanu, când a vorbit în sala Ateneului Român şi în sala „Institutorilor" despre ROMANII DIN ŢARILE VECINE.

Dacă primul moment a făcut să trezească în sufletele noastre cultul eroilor, al doilea moment a făcut să renască trecutul neamului şi viaţa fraţilor ce trăiesc sub stăpâniri streine.

Asemenea manifestaţiuni sunt menite să întreţie sentimentele patriotice, cari alcătuesc legătura cea mai trainică dintre Români, puntea dintre trecut şi prezent, chezăşia viitorului.

Conferinţa d-lui P. Gârboviceanu — pe lângă însemnătate-a ce-o prezinta prin faptul că a fost ţinută la timp, a mai prezintat şi o altă latură de mare însemnătate: a fost expusă foarte documentat, cu cifre şi date, cu impresiuni personale culese în mijlocul fraţilor noştri răspândiţi prin ţările învecinate.

D-sa a inzistat asupra Românilor din Rusia, Iugo-Slavia şi Peninsula Balcanică.

* * *

Un milion şi jumătate de Români — spune d-sa — trăiesc prin ţările vecine, repartizaţi astfel:

In Bulgaria şi Grecia câte mai bine de o sută de mii; în Istria vreo şase mii cinci sute; în Ungaria aproape treizeci de mii; în Rusia mai bine de 550 mii şi în Iugo-Slavia trec de 600 mii.

Scoţând în evidenţă numărul cel mare al Românilor din aceste ţinuturi şi perioadele de expasiune, relevă cât şi cum s'a arătat puterea de expansiune a neamului nostru şi cărora împrejurări se datoresc. După isvoarele istorice, două sunt perioadele acestor expansiuni: una între veacurile 15 şi 18; alta între veacurile 18 şi 20.

Prima perioadă se manifestă prin exodul populaţiunei moldoveneşti pusă în faţa năvălirilor duşmane a birurilor grele, etc.

In acelaş timp, nevoile de apărare ale ţării, spre Nistru,

ca şi legăturile comerciale cu orientul duc pe Români către graniţa rusească pe care o populează şi unde se menţin apoi secoli dearândul.

Odată trecuţi şi aşezaţi în Rusia, Românii o servesc cu pricepere şi credinţă. Ei au dat Rusiei elemente distinse, ca: Petru Movilă, pe învăţatul Berendeiu şi Milescu, pe poetul Antiochi Cantemir, pe mitropolitul Dosoftei, etc.

Şi cu toate tendinţele de rusificare, elementul românesc din Rusia şi-a menţinut conştiinţa naţională, şi-a păstrat limba şi mândria originei sale nobile. Aşa se explică existenţa elementului românescc intact în coprinsul Rusiei şi insuccesul loviturilor încercate de Ruşi, în curgerea vremurilor, de a-i rusifică şi încorporà pentru totdeauna.

***

In Iugo-Slavia sunt trei mari grupări de Români:

I. Românii din partea nord-estică sau din ţinutul dintre Morava şi Timoc;

2. Cei din Macedonia, încorporaţi de Sârbi în 1913;

3. Cei din Bănat, încorporaţi în urma războiului mondial. Numărul total al Românilor este de 600.000.

Centrul Românilor din Macedonia este Bitolia, unde înainte de ocupaţia sârbească erau şcoli primare româneşti, licee româneşti şi biserici româneşti. Mişcarea culturală românească se conducea din Bitolia, unde îşi avea reşedinţa vestitul apostol Mărgărit inspectorul şcoalelor româneşti din imperiul turcesc.

Aromânii din grupul acesta sunt răspândiţi în toate oraşele şi orăşelele din vechia Serbie şi chiar prin Bosnia şi Herţegovina.

Ei se ocupă cu negoţul şi meseriile de tot felul: ceasornicăria, armurăria, cuţităria, argintăria, etc.

In urma răsboiului din 1913 şi după trecerea armatei româneşti peste Dunăre, s'a încheiat tratatul din Bucureşti, în baza căruia urma să se creeze câte un episcopat român în Grecia, Serbia şi Bulgaria.

A izbucnit însă războiul mondial şi tratatul nu s'a mai putut aplicà.

S'au închis bisericile cu slujba românească, s'a închis liceul din Bitolia şi şcolile primare.

In concluzie, conferenţiarul scoate în evidenţă că:

1. Elementul românesc din aceste ţinuturi şi-a păstrat limba şi caracterul său prin sprijinul femeii române.

2. Din masa românească — în decursul timpurilor, în toate aceste ţări — au răsărit elemente cari s'au manifestat, aducând servicii reale ţărilor, unde au trăit, relevând prin aceasta vigoarea şi calităţile neamului românesc şi afirmându-se totdeauna ca element de muncă şi factor de civilizaţie.

3. Elementul românesc din aceste părţi trebue întărit, căci întărirea lui contribue la întărirea neamului întreg consolidând graniţele României.

4. Oamenii politici, ai ţării noastre să poarte mai multă [illegible] români, necruţând sacrificiile, ce se impun.

Pasările pădurilor noastre cu frunza lată *)

De pe drumul prăfuit, care în dogoreala soarelui fierbinte apucă înainte printre holdele de grâu, intrăm în aerul proaspăt, răcoros, al unei păduri umbroase. Cât se simte omul de bine! Această adiere a aerului curat de pădure odihneşte pe călătorul obosit caşi răcoreala unui isvor. Şi cât de prietenos este „bun venitul", pe care ni-l adresează frumoasa noastră pădure românească cu susurul şi şoptul frunzelor ei. Această clătinare a ramurilor, nu este oare ca o chiemare binevoitoare de a intra tot mai adânc în coridoarele şi sălile ei umbroase?

Aici e bine între trunchii drepţi şi netezi ai fagilor bătrâni! Ne lăsăm la odihnă pe muşchiul moale al unui ochiu de pădure sau pe iarba înaltă a luminişului aşa, ca valurile de iarbă împestriţată cu tot felul de flori ne împresoară capul şi privim ascultând spre cerul par'că înverzit şi el de frunzişul ce ne acopere. Zâmbetul şi zbârnitul, ţiuitul şi ţârâitul a mii şi mii de insecte umple aerul şi alintă sufletul cufundându-l în visuri.

Visăm despre Patrie, despre căminul părintesc, despre inima mamei, despre jocurile copilăriei. Dar de-odată ne trezeşte din reverie un cântec frumos de pasăre. Cântecul e atât de dulce ni se pare că nu mai auzim altceva. E cel mai bun flautist al pădurii, *mierla cântăreaţă* (Turdus musicus), şi-i mulţămim pentru acest preţios *solo*. El constă din strofe variate, ale căror silabe sunt aproape despărţite, însă închegate într'o continuare plăcută. Se aud şi se reproduc silabe, cari răsună ca nişte cuvinte omeneşti; aşa d. e. *„bucuria... mea-i aicia... în pădure"*, răsună'n întreaga pădure. Cântecul mierlei răsună când ca expresia unei bucurii, când ca expresia unei linguşiri sau mângâeri. Te sileşti s'o pricepi, dar tonul cântecului ei se schimbă necontenit şi rămâne neînţeles.

Cu deosebită plăcere cântă drăgălaşa cântăreaţă în serile de primăvară de pe vârful cel mai înalt al unui copac încă neînfrunzit, din pădure, pe când pe cer se vede jăruind lumina purpurie a soarelui ce apune. Nu se sfârşeşte concertul melodios de flaută, cântecul de seară al creaţiunii, până când purpura jăraticului din apus nu s'a stins cu încetul şi amurgul nu şi-a ţesut vălul său sur peste păduri şi lunci. Dar de pe la învierea aurorei, mierla este iarăşi deşteaptă, şi dă prin cântecul ei cel dintâiu semn pentru începutul concertului de dimineaţă al pasărilor.

Numai că îmbrăcămintea acestei cântăreţe nu prea e arătoasă. Pe deasupra penajul este sur-brunet, pieptul alb cu pete brune negricioase ovale şi ascuţite; penele inferioare de pe aripi sunt galbene-ruginii, deosebindu-se de aşanumitul *Turdus pilaris*, care trăieşte prin ţările nordice şi la care aceste pene sunt albe.

*) După *Damian Gronen* (Revista „Der gute Kamerad").

Mierla este o pasăre călătoare, care părăseşte regiunile noastre de pe la mijlocul lui Septemvrie până prin mijlocul lui Octomvrie, pentruca să se reîntoarcă în Martie la noi şi să ne aducă prin cântecul ei cel dintâiu salut al primăverei. De oarece mierla se nutreşte mai ales cu râme, larve de insecte, păpuşi, gândaci, şi melci, pe cari le adună de pe pământ şi le scoate de pe sub frunzişul răsucit, de aceea ea aproape anul întreg e binefăcătoarea pădurilor noastre, din care cauză pădurarului îi este dragă.

Cântecul mierlei a încetat. Şi iarăşi domneşte susurul şi şopotul frunzelor, zumzetul şi sbârnâitul insectelor jur împrejur. Deodată străbate la urechea noastră, de pe vârful unui fag învecinat, un cântec.

Acesta e *cintezul*, al cărui cântec energic şi vioi răsună în toată pădurea. Cintezul se află pretutindeni unde sunt arbori şi pomi: în pădure cu frunziş lat, în brădet, în plantaţiuni de pomi fructiferi şi'n grădini. *Fringilla coelebs* e numele lui erudit, adică „cintez necăsătorit". De ce necăsătorit? Fiindcă peste iarnă femeiuşca şi bărbătuşul se despărţesc. Femeiuştele pleacă toamna mai de timpuriu de cât bărbătuşii şi se reîntorc primăvara mai târziu; şi femeiuştele călătoresc mai departe spre sud decât bărbătuşii. Astfel se explică faptul că iarna vedem cintezul sărind şi sburând ici-colo pe zăpada albă, cu îmbrăcămintea roşiatică a trupşorului lui. Penajul lui pestriţ, drăgălaş, e bătător la ochi. Are, adică, o frunte neagră, un cap, şi gât albastru-cenuşiu şi spinare brună. Partea inferioară a corpului este roşiatică ca scorţişoara şi aripile sunt întretăiate de două făşioare albe.

Cintezul pregăteşte unul din cele mai frumoase şi mai artistice cuiburi. Pe dinafară acoperit cu muschiu suriu şi cu pânză de paiangen, iar pe dinăuntru întreţesut cu păr de cal. Este aşezat mai totdeauna într'o bifurcare de ramuri, aşa potrivit şi încheiat, încât, privit de jos, se aseamănă cu o crescătură noduroasă. Ouăle sunt foarte plăcute la înfăţişare; verzi-albăstrii cu puncte brune-închise.

Cintezul se nutreşte cu seminţe uleioase, pe cari le adună numai de pe pământ. Dacă din aceste seminţe se dezvoltă primăvara plante, atunci pasărea începe să se nutrească cu insecte şi-şi nutreşte şi puii cu omide verzi. Mai prinde cintezul din sbor şi musculiţile şi mai cercetează şi frunzele şi rămurelele pomilor de prin grădini.

Prin stârpirea aceasta a insectelor cintezul este foarte folositor. Un pom, în care-şi face cuibul o pereche de cintezi, negreşit că nu va fi ameninţat să-l mănânce omidele. Cu predilecţie stârpesc puişorii de cintez acea insectă stricăcioasă din grădinile noastre, numit „păduchele roşiu". Dar drăgălaşul cintez ciuguleşte şi prin straturile de zarzavat seminţele uleioase semănate, ce încolţesc, ori cari se coc mai târziu, din care cauză, grădinarul trebue să cam fie la pândă. Zarzavagiul se teme de el în măsura în care îl iubeşte grădinarul.

Atenţiunea noastră, îndreptată până aici asupra puternicului cântăreţ, se abate asupra unei alte păsărele drăgălaşe, care se mişcă încoace şi'ncolo prin ramurile stejarilor înalţi, sburând dela un copac la celălalt şi ciugulind după hrană. Este *pitulicea cu moţ negru* (Silvia atricapilla) numită şi „căpşor negru", „pată neagră" şi „călugărel".

Aceste nume privesc mai mult creştetul negru, care 'mpodobeşte păsărica sură. Numai bărbătuşul are creştetul negru de tot; femeiuşca şi puişorii, din contră, au creştetul brun. Gâtul îi e alb suriu; ochii negrii vioii ca nişte mărgele de sticlă. Primăvara se poate auzi, de prin tufe sau de prin ramurile arborilor aşezaţi la marginea pădurii, precum şi de prin pomii grădinilor, plăcutul dar scurticelul cântecel al acestei pitulici. Mai mult decât oricare altă pasăre, cântă pitulicea cu pată neagră pe ploaie şi îndată după ce a plouat. S'ar putea numi pasărea ploaiei. Cuibuşorul şi-l face printre tufe. In el aşază ouşoare brune-palide, împestriţate cu pete brune-spălăcite. Puişorii la început se ţin strâns laolaltă şi se înghemuiesc pentru noapte într'un şir pe-o rămurică ca nişte copilaşi, cari stau îmbulziţi într'o bancă. Dar în scurtă vreme îşi caută fiecare de drum.

Familia pitulicilor, de care se ţine pitulicea cu pată neagră, este o „societate particulară de cântăreţi", ale cărei cântece interesante pe timpul clocirii răsună de prin gardurile grădinilor, de prin tufişurile de pe la marginile pădurilor, de prin tufişuri dese şi 'ncurcate şi greu de străbătut sau de pe costişele colinelor. Asemănându-se cu „cântăreţii terestri", ei au picioare mai scurte ciocul ceva mai puternic umblă şi cam rar pe pământ, unde se mişcă mai anevoios. Se ţin mai ales prin tufe dese, cu deosebire prin cele spinoase, cari se înalţă deasupra cuiburilor păioase, ce stau câtevà palme deasupra pământului, ca o îngrăditură imposibil de străbătut..

Pe cât de greu se pot deosebi diferitele soiuri de *„pitulici* (Sylvia) după formă şi culoare, pe atât de uşor le putem recunoaşte după cântecul lor. Cântecul *pitulicei grădinilor* (Sylvia hortensis) se distinge prin tonuri plăcute, răsunătoare înşirate într'o curgere neîntreruptă. *Pitulicea mărăcinilor* cântă, o strofă scurtă când sboară de pe vr'un mărăciniş şi iar se coboară, *Pitulicea gardurilor,* numită şi *morărel,* din cauza părţii inferioare albe, amestecă în strofele ei tonuri de liră. Pitulicile în general se fac nu numai plăcute în grădinile noastre prin cântece vesele, ci sunt şi folositoare prin stârpirea insectelor. Ele toate sunt păsări călătoare.

Dupăce „piitulicea-patăneagră" a încetat, dintre verdele fagilor răsare un vârf rămuros pleşuv. Pe o rămurică stă o păsărică de mărimea ciocârliei (o rudă a ciocârliei de câmp), numită *ciocârlia luncilor* sau *ciocârlia pădurii* (Alauda arborea) cu penajul galben ca lutul. E o păsărică drăgălaşe, care prin cântecul ei neobosit înviorează împrejurimea întreagă. Adeseori o găsim pe tufele luncilor. Sboară de pe vârful câte unui molid singuratic cântând şi-apoi se reîntoarce la locul ei cântând un cântecel scurt de tonuri prelungite, deosebite. Acest joc de sbor şi de cântec îl face păsărica cu deosebire, când femeiuşca şade în apropiere în cuibul ei moale, aşezat în pământ şi acoperit cu rădăciini de buruieni sau cu o grămadă de gătejele şi-şi clocește ouşoarele ei sur-brune prea frumos împestriţate. Hrana o caută ciocârlia pădurii numai pe pământ. Cântecul ei plăcut încetează prin Iulie. In Septembrie sau Octombrie ne părăseşte ciocârlia pădurii. Peste iarnă nu rămâne nici una la noi.

De-odată se ascunde ciocârlia în frunziș. Ce însemnează asta? Pe când cu câteva momente mai'nainte, prin învălmășeala pădurii, răsună în guruit de *turturele*, tonuri puternice de flaută ale *mierlei cântărețe*, cântecul *mierlei negre*, cântecul *cintezului*, al *cizului pinciului*, râsul cu hohote al *gheonoaiei*, triluri de *privighetori*, ciripit de *gât-roși* (Erythacus rubecula) și *cod-roși* (Ruticilla tithys), — încetează a mai cântă diintr'odată toate păsărelele, surprinse, și pe cât se poate vedea, se furișează ascunzându-se 'n frunziș. Pe deasupra pădurii a sburat un uliu, răpitorul îndrăzneț și viclean, care se vîră ca o săgeată printre arborii cei mai deși — spaima cea mai grozavă a păsărelelor, pe cari le prinde cam până la mărimea unei turturele.

Momentana încetare de a cântă și dispariție a acestei lumi de păsărelele la apropierea acestei pasări răpitoare este o particularitate a *statului păsărilor*. O a doua particularitate este ordinea de zi hotărită, pe care o păstrează cântăreții pădurilor, cu toatecă se pare, că ei rătăcesc după plac și cântă, când le place lor. — Mai întâiu, la ivirea zorilor, se aude răsunând cântecul mierlei cântărețe, și încă un cântec plin de foc. Apoi urmează *mierla neagră* (Turdus merula) și de obiceiu, de-odată cu aceasta *pirolul* (Oriolus galbula), un văr mai depărtat al corbilor. Apoi încep pitulicile, cântăreții de prin desișul frunzișului, cintezii și privighetorile, până când apoi cu încetul întreagă societatea de pasări concertează de-odată. Asta durează cam dela răsărit până către amiază când păsărelile se odihnesc ca obosite de atâta cântare.

După amiază concertul reîncepe mai puțin vioiu și capătă un farmec deosebit către amurg. Ivirea serii împuținează numărul cântăreților și'n liniștea nopții, înainte de miezul ei, doar mierlele se arată neobositele artiste cu câte un tril rătăcit aruncat în murmurul frunzișului.

Dezastrul din Catania

Focul din inima pământului s'a risipit în torente pe povârnișurile și câmpia din jurul craterului „Etnei". O natură și viață economică ajutându-se cu civilizația reprezentată prin câteva zeci de mii de locuitori, azi sunt acoperite sub torentele necruțătoare împotriva cărora omul nu poate ridica niciun zăgaz.

Mai spăimântător decât potopul năvalnic al apelor nesfârșite și decât furia nimicitoare a marilor uragane, craterul varsă incandescența care, dacă nu carbonizează, în orice caz, dă asfixia fulgerătoare, așa cum „Vezuviul" a ucis în câtevă ore, acum câteva sute de ani Stabia, Pompei și Herculanum..

Ca erupțiune, proporțiile catastrofei din Catania, se poate asemănà cu erupția vulcanului Krakatoa din America — deasemeni din zilele noastre — cu deosebire că opera distructivă a

celui din urmă s'a limitat la natura înconjurătoare. Regiunea Cataniei, era însă una din cele mai înfloritoare ale Italiei sudice. Locuitorii ei aveau vioiciunea deosebită, pornirile violente sintetizate în teatru în tipul lui Corado Almini din „Moartea Civilă". O economie specifică regiunei, asigură populaţiei o viaţă îndestulată.

Azi, a rămas prea puţin în picoare. Castiglione, Lingua-Glossa, Taormina şi alte câteva localităţi, trec în răbojul istoriei printre capitolele trecutului. Lava a ars, distrus, stricat totul..

Câteva zeci de mii de fugari înebuniţi de groază, au luat drumul pribegiei în vreme ce Papa dă cele 25000 lire ca un ajutor dumnezeesc pentru alinarea dezastrului produs tot de un Dumnezeu, acel răscolitor de pasiuni în suflete, de cataclisme în natură.

Fără îndoială că dacă Stamboliisky n'ar fi fost asasinat la Slawovitza, şi dacă cu acest prilej n'ar fi murit vreo câteva sute de oameni, catastrofa din Catania ar fi fost măreţ proporţionată în multiplele speciale ale ziarelor.

Aşa..... vălmăşagul unei lupte politice, în care umanitatea şi economia generală au avut atât de puţin de suferit, nu ne-a dat răgaz să apreciem în toată imensitatea lui, dezastrul care se aseamănă ca victime şi economii distruse, numai cutremerelor din Messina şi Martinica cu erupţiunea faimosului Mont-Pellé.

„Nu e omul sub stăpânirea vremurilor ci bietul om sub vremi" — a spus Miron Costin odată şi noi îi repetăm cuvintelle până la banalizare. Tzancoff care stă în scaunul lui Stamboliisky, fură atenţiunea mai mult decât zecile de mii de oameni fără adăpost rătăcind pe vapoare în larg în vreme ce văzduhul e încins de cenuşa vulcanului răsvrătit, dusă de vânturi, solie a morţii.

Este războiul cauza pervertirii instinctelor?

Evident, după războiu toţi ne plângem că oamenii nu mai au niciun criteriu de apreciere în acţiunile lor; că se dedau la acte pentru care altădată se scandalizau chiar şi cei ce auziau numai. Ei bine, azi nimeni nu se mai simte jicnit în demnitatea sa de om, când săvârşeşte sau vede săvârşindu-se fapte reprobabile.

Din contra, se simte mândru că le-a putut săvârşi, iar mediul este fericit că a putut învăţa ceva nou. In locul dezaprobărilor de altădată, auzi spunându-se: „Fericit muritor, că a putut să facă", sau: „e om deştept, de aceea s'a îmbogăţit", „şmecher" cum zice Românul.

Nimeni nu s'a întrebat cari sunt cauzele psicho-fisiologice ale acestei stări sufleteşti. Iată ce ni le dă un mare filosof psicholog francez.

După acest filosof, omul este stăpânit de patru instincte mai puternice (cardinale) a) instinctul de nutriţiune; b) instinctul de conservare; c) instinctul de reproducţiune şi d) instinctul de sociabilitate.

Aceste 4 instincte omul şi le poate satisface în mod normal, adică atât cât organismul normal permite, sau anormal, adică ori mai mult ori mai puţin decât normal.

Cazuri anormale s'au văzut destule, mai ales la irlandezii naţionalişti, cari fiind puşi la închisoare, au refuzat orice hrană, preferând să moară de foame. Aceşti indivizi sunt numiţi de marele filosof *hipoinstinctivi* şi în fine sunt *hiperinstinctivii*, cari satisfac cu vârf şi îndesat instinctele lor. Războiul, prin cauze cari-şi au explicarea lor, a contribuit considerabil la îmmulţirea *hiperinstinctivilor*.

Deaceea în timpul şi după războiu, observăm indivizi cari aleargă zi şi noapte să adune averi peste averi, aglomerând sume fabuloase (ca şi cum le-ar lua cu ei în mormânt) fără să ezite a întrebuinţa cele mai meschine mijloace ca furtul, frauda, minciuna, etc., fapte cari în ţările civilizate cu responsabilitate efectivă au adus pe mulţi la bara justiţiei şi chiar la închisoare.

Nu trebue să ne mire nici sistemele politice, cari la adăpostul forţei brute operează diferite cointeresări, monopolizări de importuri-exporturi în dauna mulţimii anonime, care suferă cu resemnare neajunsurile economice ale hiperinstinctivilor brutali, transformaţi, prin actele lor, în tirani ai popoarelor.

Zic „tirani", termenul este istoric, căci în istoria Franţei şi a Angliei găsim multe exemplare tipice.

Se ştie bunăoară cum guvernul Elisabetei (Anglia) a pus stăpânire pe însăşi voinţa reginei — transformând-o într'o biată prizonieră — numai şi numai să satisfacă unele ambiţiuni personale ale unor miniştri (hiperinstinctivi).

Acel guvern n'a ezitat un moment de a provoca chiar războiul irlandez pentru satisfacerea unor ambiţiuni ale ministrului de războiu — atotputernic pe acele vremuri — ambiţiuni cu caracter pur intim de multeori.

Astfel starea aceasta morbidă transformă pe hiperinstinctivii politiciani, în tirani ai naţiunilor lor. Rămâne de constatat, cât timp naţiunea poate suporta hiperinstinctivismul tiranic.

INS.

ŞCOALELE MINORITĂŢILOR

de G. SIMION

Promiteam într'un număr trecut, că vom publică în revista noastră observaţiunile şi constatările ce d-nii inspectori şcolari le vor face cu prilejul inspecţiunilor. Ne ţinem de cuvânt şi în Nr. de faţă rezumăm unele din constatările, ce Dl. G. Simion inspector şcolar le-a făcut inspectând mai multe şcoale şi grădini de copii de ale minorităţilor în Banat. Observaţiunile D-sale sunt o rânduite într'un interesant şi documentat raport înaintat Ministerului, în care discută pe larg importanta chestiune a şcoalelor minorităţilor, propunând şi o serie de măsuri de îndreptare. Din lipsă de spaţiu, publicăm acum numai o parte din constatări, rămânând să le continuăm într'un număr viitor.

„Invăţământul Minorităţilor în deosebi al Ungurilor şi Germanilor", zice D-sa, „se desfăşoară în plină şi spornică activitate. Localurile spaţioase, mobilier de ajuns, material didactic din belşug, aparate de fizică, hărţi, tablouri, colecţii, biblioteci, muzee, albumuri, toate în limba maghiară şi spirit unguresc. Personalul didactic dă impresia că în limba şi cultura respectivă — e bine pregătit. Şi la Unguri şi la Germani sunt învăţători în curent cu nouile mişcări pedagogice din streinătate, cunoscând în original, operile unui Rein, Meumann, Kerchensteiner, chiar ale lui Binet şi Cloparéde. Cultura română nu i-a interesat şi nici nu-i interesează, deşi mai mulţi scriitori de-ai noştri sunt traduşi în limba germană sau maghiară. Limba română prea puţin o cunosc şi o vorbesc, cu toate că cei mai mulţi din ei au fost „nostrificaţi" de autorităţile respective, ceea ce presupunea că cunosc limba, istoria şi geografia ţării. Populaţia şcolară numeroasă în fiecare clasă, copii vioi, bine îmbrăcaţi, bine desvoltaţi, curăţenie şi ordine peste tot. Clasele ungureşti sunt frecvéntate dela un sfert până la jumătate de elevi de altă naţionalitate decât cea maghiară, ca evrei, germani, sârbi şi chiar români. Bine înţeles că în matricolă aceşti elevi sunt aproape toţi trecuţi cu limba maternă maghiară. Aşà sunt evreii, la cari se mai specifică că sunt de religie mozaică, iar la ceilalţi se mai adaogă că pe lângă limba maternă maghiară, mai vorbesc şi alte limbi ca germană, sârbă, română, etc. Şi în şcoalele germane găsim copii de alte naţionalităţi, iar în ceea ce priveşte şcoalele evreeşti, ele sunt numai cu numele, limba de predare este cea maghiară, introducându-se pe ici colea câteva ore de limba ebraică veche sau idiş, spre a justifica existenţa şcoalei. In şcoalele germane şi maghiare se predă istoria, geografia ţării. Invăţarea acestor obiecte se face fără înţelegere, fără simpatie.

In clasele superioare şi numai la unele şcoale maghiare şi germane de stat se predă şi limba română câte 2—3 ore pe

săptămână. Rezultatele sunt nule, iar felul de tratare e o batjocură. Se învaţă pe de rost şi de dascăli şi de elevi, fraze de vorbe goale. Nici o înţelegere a noţiunei prin acţiune intuitivă, nici o pronunţare corectă individuală şi colectivă, nici o deprindere a noilor cuvinte în cadrul unei conversaţii vii, libere.

Dela început te isbeşte în toate şcoalele şi clasele tipicul aceloraşi întrebări din partea învăţătorului cu aceleaşi răspunsuri din partea elevilor.

Schimbul de intrebări şi răspunsuri se execută cu o regularitate uimitoare, până şi în ritmul scâlcierii cuvintelor. Dacă intervii în cursul acestui schimb pentru a vedea înţelegerea şi clasificarea vreunui cuvânt, ori dacă din întâmplare s'a sărit peste vreo întrebare, toată maşinăria s'a stricat, copii reproduc schimonosit alte răspunsuri, ori nu se mai pot urnì din loc până nu se ia cu întrebările iarăşi dela început. Aceste întrebări şi răspunsuri, aceleaşi în toate clasele şi şcoalele, învăţătorii le dau ca ale lor proprii şi ale şcolarilor lor, pe când ele sunt învăţate papagaliceşte din broşura de conversaţii şcolare româno-maghiare Exerciţii Intuitive, de I. 'Vuia, broşură de mare preţ, făcând surprize în ochii naivilor, ascunsă cu multă îngrijire, în fundul catedrei. Manualele didactice din şcoalele germane şi maghiar. sunt aprobate, dar sunt întocmite în întregime după autori şi scriitori germani sau maghiari, în spiritul lor, fără nici o legătură cu mediul românesc. Cercetând câteva cărţi germane de curs primar, vezi în ele viaţa germană însăşi. Bucăţile de citire, poeziile, ilustraţiile totul poartă pecetea spiritului german. Cele câteva bucăţi de istorie, ori geografie, sunt tratate în stil uscat, fără interes, fără viaţă. Dar nu se uită ca şi în aceste bucăţi să se accentueze viaţa spirituală germană, cu eroismul german, cu acţiune culturală germană, cu comerţul german. In deosebi elementul şi coloniile germane trebuesc scoase cât mai puternic în relief, cu toate legăturile şi raporturile economice şi culturale dintre patria nouă şi cea veche.

Aşa d. e. în cartea de citire pentru cl. III de M. Philips, pag. 19 la „Ştefan cel Mare şi mama sa", numele acestei cetăţi (Neamţ-Deutcher), ne aminteşte, că a fost zidită înainte de aceasta cu mulţi ani, de cavalerii germani cari căutau să răspândiască şi să apere creştinismul... astăzi din frumoasa cetate, zidită pe vârful unui munte, n'a mai rămas decât ruini. „In cartea de cetire de Iliemesch „Die Deutchen in Altrumänien" pag. 155 se scrie: „Incă dela începutul secolului XII, după cum se constată din vechi documente, în România veche erau colonii întinse germane.

Aşă a fost C.-Lung, un oraş aproape tot german şi se numia „**Langenau**". Asemenea în judeţul Neamţ, locuiau mulţi germani, ceea ce se poate dovedì după numeroasele numiri de râuri şi localităţi. Prin secolul XVI, în localităţile Târgovişte, R.-Vâlcea, C.-Lung, Cotnari, Baia, Neamţ ect., numărul germanilor erà aşa de mare, că s'au putut întemeeà comunităţi germane evanghelice cu spitale şi şcoli proprii. La începutul secolului al XVIII

venirĕ iar alţi emigranţi din Germania, Austria, Ungaria, Elveţia şi alte ţări. Se intemeiază noui comunităţi germane, întâi în Bucureşti, apoi Iaşi, Craiova, Galaţi, Atmagea, Piteşti, T.-Severin, Brăila, R.-Vâlcea, Constanţa, Câmpina şi Ploeşti. Cei mai mulţi germani locuesc în oraşe. In Dobrogea locueşte o numeroasă populaţie germană ţărănească, care excelează prin hărnicie, stăruinţă, ordine şi capacitate. Acestei ţărănimi se datoreşte că agricultura este aşa de înfloritoare în Dobrogea. Apoi Banatul nostru ţinutul turcesc, sălbatic, mlăştinos, nepopulat, tot Germanii cari au fost cei mai sârguitori dintre toţi locuitorii, l'au transformat într'o ţară locuită şi înfloritoare. Vorbind de coloniştii germani din Basarabia spune că s'au aşezat în Tara dintre Nistru — Prut şi M.-Neagră, ce aparţinea pe atunci Rusiei, fără să pomenească nimic de Români. Arată ajutoarele primite dela stăpânire şi accentuiază, cum prin vrednicia germană, stepele pustii ale Basarabiei s'au transformat.

Bucovina e considerată şi căutată ca o provincie şi centru german. Despre Bucureşti se spune numai că este întemeiat de Bucur păstorul, că la marginea Bucureştilor se face un bâlciu „Moşii" în amintirea că pe acest loc au căzut mulţi ostaşi munteni şi moldoveni, cari se luptau între ei pentru a se cucerì unii pe alţii şi în Bucureşti s'au stabilit mulţi germani.

Se vede clar din aceste citate vechea tendinţă a Germanilor **că fiii acestui popor trebuie să înveţe numai ceea ce trebuie să mulţumească popoarele străine lor... Nici un ţinut din lume să nu se trateze la geografie fără să fie german pe el, iar dacă nu sunt vor trebuì să fie. Iar dacă vorbesc despre ţările streine, negermane, nu trebuie să cadă în vechea greşeală naţională de glorificare a ţărilor streine pe socoteala patriei lor** (Abramowski). Tot în cartea de citire de Hiemeck găsim la pag. 153 afirmaţiuni tendenţioase: o sută şaptezeci de ani, Românii au fost stăpâni aici, apoi năvăliră asupra lor popoare barbare din răsărit şi sud şi-i siliră **să părăsească ţara** (?).

„De-acum Transilvania vreme de 500 ani îşi schimbă necontenit stăpânii şi locuitorii. Intr'o vreme au locuit aici şi ramurì germane, cel mai mult timp Gepizii-germani. Dela ei ţara a purtat numele în acea vreme, Gepidia. Dar şi Gepizii au fost înlocuiţi. alte popoare au venit şi şi-a păscut turmele pe-aici şi iarăşi au plecat.

In sfârşit, acum vreo 1000 de ani au apărut strămoşii secuilor de astăzi, apoi aceia ai maghiarilor, ai germanilor şi apoi ai Românilor, cari s'au statornicit în această ţară pentru a nu o mai părăsì.

Manualele de ştiinţe naturale şi gramatică din şcoalele maghiare şi germane şi toate manualele din şcoalele sârbeşti si bulgare n'au aprobare legală. Ele sunt aduse de statele respective.

Pe plaiurile Ardealului

DASCĂLII BUCUREŞTENI PRIN ŢINUTURILE DESROBITE

de I. POPESCU-BĂJENARU

— URMARE —

IV.

14. Peste ruinele trufiei maghiare.

Suntem gata să pornim mai departe. Se dă semnalul de plecare Fiecare aleargă să-şi apuce locul. Cei întârziaţi se cațără de vagoane pe unde pot, căci locomotivele s'au pus în mişcare.

Intr'o 'nsufleţire, uşor de înţeles, toţi începem să strigăm „*Ura!...*“

Corul societăţii institutorilor, condus de colegul *Grigore Teodosiu*, porneşte a cântă, pentru prima oară dela plecare, înfocatul şi veşnic plinul de avânt:

„*Pe-al nostru steag e scris unire,*
„*Unire'n cuget şi'n simţiri...!*“

căruia-i urmează „*Imnul regal*“ cântat deavalma: şi de cântăreţi, şi de necântăreţi, cu atâta voioşie, că vezi în ochii fiecăruia mândria de care se simte cuprins păşind **pe plaiurile Ardealului!** *Ceteşti în privirea tuturor o pornire nestăpânită de a plânge de bucurie. Simţim, trăim o clipă sfântă din viaţa noastră: vedem aevea, vedem împlinit, un vis spre care de veacuri năzuiseră: moşii, strămoşii, bunicii, străbunicii noştri, şi noi; dar a cărui realizare nu cutezaserăm a o întrevedeà aşa de curând. Acum, noi trăiam acea clipă dumnezeească, şi simţeam revărsându-se în fiinţa noastră întreagă, o desăvârşită bucurie că soarta ne hărăzise norocul de a supraviețuì vremurilor de restriște, ca să putem gusta din rodul sacrificiilor noastre!*

După cum am mai spus-o şi altă dată, nu treceam acum pentru întâia oară în ţinutul Ardealului. Trebue să mărturisesc însă în toată curăţenia cugetului, că nu mai simţisem niciodată beţia de mulţumire ce mă copleşise acum, privind entuziasmul colegilor plecaţi să închege cu cei din Ardeal legătura sufletească menită să contribuie la desăvârşirea unităţii naţionale a întregului popor românesc.

III

Pe Valea Timişului

15. Primul pas în Ardeal.

Părăsind capricioasa vale a svăpăiatei Prahove, cu mândrele şi minunatele sale privelişti, noui comori de farmec firesc se desfăşură sub ochiul plin de mirare al călătorului, care nu ştie încotro să-şi mai arunce privirea. De cum treci vechea frontieră, şirurile de munţi prezintă vederii o privelişte cu totul nouă. Spre dreapta, colinele munţilor se 'nalţă ondulat, cu prea puţin brădet pe întinsul lor, şi se pierd în culmile Susaiului, pe care au fost răpuse multe vieţi româneşti cu prilejul luptelor de apărare a hotarelor târii, în 1916. In stânga, se pierde 'n zare prin norii de ceaţă, năprasnica cetate a Caraimanului, cu stâncele-i pleşuve, pline de un farmec sălbatec. Văile, acoperite de verdele înviorător al nesfârşitelor păduri de brad, ce se întind mai pe tot cuprinsul din faţa muntelui Susai, te minunează cu pitoreasca lor aşezare. Uitându-te în adâncul lor, ţi se pare că sbori prin aer, aşa de capricios este drumul liniei ferate ce trece pe-aci, mergând spre Braşov. Pe când şoseaua naţională ce leagă Predealul de *Timişul de Sus*, face nişte încolăciturі curioase în jurul unui dâmb de munte — aci depărtându-se, aci apropiindu-se de linia ferată, aci încolăcindu-se în dreapta şi'n stânga de nenumărate ori, ca apoi după multă trudă să pătrundă în satul Timiş —, linia drumului de fier se lasă mult spre dreapta, paralel cu vechea graniţă, sfredeleşte muntele ce-i stă 'n cale şi răsbeşte tocmai lângă valea râuşorului *Timiş*, de-alungul căruia o porneşte ţinând drumul spre *Timişul de Sus*.

Faptul că pătrundem într'un ţinut până mai ieri înstrăinat, precum şi vederea mormintelor semănate din loc în loc, la umbra uriaşilor brazi ce străjuiesc linia ferată: fac să se reverse în sufletele noastre, un simţimânt tainic de adâncă pietate.

Nu mai avem vreme de tăifăsuit.. Priveliştile ce se desfăşoară sub ochiul nostru setos de noutăţi ne fură toate simţurile. Orice vorbă aruncată de vreunul mai puţin fermecat de frumuseţile firii ţi se pare ca o profanare a clipelor acelora în cari sufletul îţi e cu desăvârşire robit de minunata panoramă ce-ţi răsfaţă privirea.

In sborul trenului am părerea că-s purtat în largul văzduhului de un cal năsdrăvan din poveşti care mă duce ca vântul, ca gândul, să-mi arate nepătrunsele taine ale firii. Trecerile prin tuneluri îmi par ca acele străpungeri din basme ale pădurilor fermecate de vre-o vrăjitoare vrăjmaşă, care vrea să ţină calea voinicului ce aleargă după *Ileana Cosinziana*, s'o scoată din ghiarele *Smeului*..

Grozăvia întunerecului din tuneluri este turburată doar de câte o glumă aruncată din vr'un ungher al vagonului pe seama celor prea atenţi cu seuxl slab, dar frumos. Cate-un chibrit indiscret ţine în gardă pe cei bănuiţi de grosul călătorilor că s'ar simţi mai mulţumiţi în besna tuneluiui, decât la lumina soarelui. Acum, vorba zicătoarei — *„hoţul c'un păcat şi păgubaşul cu nouăzecişinouă"* — printre noi eram numai oameni serioşi, dar tovărăşia te îndeamnă la ghiduşii, la glume — măsurate, bine înţeles; — şi chiar morocănos de-ai fi, într'o gloată de oameni în toane bune, vrei, nu vrei, trebue să faci pe voiosul; ba chiar să fii cât se poate de mucalit, dacă eşti în stare; şi eşti mai în placul mulţimii, decât făcând pe încruntatul, pe moralistul de carnaval, pe judecătorul vorbelor, gesturilor sau faptelor altora. Aşa şi cu noi: numai vorbărie, glume tinereşti, tachinării, ca să ne trecem vreméa în voie bună; şi-atâta tot!

Odată ieşiţi la lumină, liniştea se aşterne iarăş, treptat-treptat, peste ceata călătorilor.

Din răstimp în răstimp apar şi pier pe subt ochii noştri: case părăsite, ruine de clădiri, fabrici pustii, — urme din vremea răsboiului destrămării ţării ungureşti şi întregirii neamului românesc..

La *Timişul-de-Sus* facem primul popas pe pământul desrobit.

Câţiva însetaţi se reped după apă; alţii, mai iubitori ai naturii, caută să rupă de prin tăpşanurile vecine cu poalele munţilor: crăci, flori şi verdeaţă, ca să ne împodobim vagoanele.

Un fior de mândrie şi mulţumire sufletească simt străbătându-mi sufletul văzând pe clădirea gării numele scris în graiul românesc. Nu-mi pot stăpâni un oftat amintindu-mi noaptea din vremea răsboiului, când, împinşi de dorul împlinirii visului naţional, grăbiam cu regimentul meu în ajutorul celor ce puseseră stăpânire pe mult doritul Braşov. Nu ştiu ce putere nevăzută, mă târâ par'că, înainte, ca s'ajung mai degrab la *Tisa*, să se mântue mai curând răsboiul. Imi amintii apoi clipele groaznicei desamăgiri, când după victoria românească dela *Porumbacu* 1), în loc să mergem înnainte, se dete ordin de retragere.

Revăzând trecutul, mă trezesc că trenul se pune în mişcare fără nici un semnal de plecare. Câţiva călători întârziaţi pornesc în goană după tren şi se agaţă unde, se întâmplă.

Imi amintii încă din timpul călătoriei făcute cu colegii basarabeni, că în Ardeal nu se obişnueşte a se da semnale

1) *Porumbacu* este o localitate din apropiere *Sibiului*, pe malul stâng al *Oltului*. In Septembrie, 1916, aci s'a dat o luptă grozavă în care armatele române au învins, luând şi mai multe tunuri. Isbânda n'a fost de folos, căci datorită împrejurărilor, armata română a fost nevoită să bată în retragere.

la plecarea trenului din gară. Atunci, câţiva Basarabeni rămaseseră pe jos. Par'că-i vedeam gonind după tren şi strigând cât îi luă gura, să oprim. Noroc că aveam tren special şi puturăm oprì la câteva sute de metri departe de gară, căci altfel, neprevăzătorii colegi ar fi trebuit să ne păzească întoarcerea fără a mai cutreerà Ardealul, sau să ne prindă urma cu vreun tren ce-ar fi venit după noi.

16. Spre Timişul de Jos

Pornind din *Timişul de Sus*, linia ferată merge dealungul *pârâului Timiş*, un minunat concurent al Prahovei. Ca şi Prahova, Timişul primeşte din ambele părţi, apele micelor pârâiaşe, cari curmează munţii ce străjuesc albia svăpăiatului pârâu. Vâjâitul lui nu se aude din pricina uruitului vagoanelor, dar se pricepe din spuma albicioasă a apei ce-aleargă furioasă la vale, căutând să rostogolească şi pietrele în goana ei.

Din loc în loc apar locuinţe înconjurate de verdeaţă, asemănătoare unor schituri rătăcite prin văile munţilor. Ici-cola se zăresc : câte o turmă de oi sau vre-o cireadă de vaci, păzite de vre-un copilandru ce 'nvârte căciula în bâtă la trecerea trenului, chiuind cât îl ţine bojogii. aMi încolo, o ceată de prihinduţi ce se scaldă în Timiş, gonesc spre tren cât îi ţin picioarele, în straele lui moş Adam, ţipând, sărind şi sbrâncindu-se 'ntre ei, care s'ajungă cât mai în văzul călătorilor.

Totul pare plin de viaţă. Firea îşi schimbă priveliştea la fiece pas. Măiastra ei orânduire — aci sălbatică, aci potolită — te face să priveşti cu ciudă la goana nebună a trenului, care nu-ţi dă răgaz să-ţi îmbeţi fiinţa cu minunăţiile revărsate de natură în lungul acestui fermecător pârâu.

Până în apropierea *Timeşului de Jos*, linia ferată merge paralel cu frumoasa şosea naţională a Braşovului, care, la rându-i, se ţine necontenit pe malul stâng al pârâului Timiş. Lângă *Timişul de Jos* însă, linia ferată întretae şoseaua, pe care o lasă spre marginea satului, aşezat pe partea stângă a râului.

In cele câteva clipe de popas în staţia *Timişului de Jos*, am vreme să vorbesc cu vreo doi-trei preoţi dela biserica arhiepiscopală catolică „Sf.-Iosif" din Bucureşti, pe cari-i cunoşteam mai dedemult. Aflai că-s veniţi la Timiş să se recreeze că au aci un aşezământ al lor încă de vreme îndelungată: şi vin pe rând, să-şi mai odihnească : şi corpul, şi spiritul.

Regret că nu pot să urmez invitaţiei de a-i vizità.

Acì am timp să privesc mai cu băgare de seamă locuinţele sătenilor, cari se deosebesc în foarte multe privinţe deale celor din vechiul regat. Casele tencuite; cu ferestrelè obIonite; cu acoperişul lor ţuguiat de olane înnegrite de vreme, cu grajduri ce aproape nu se deosebesc de case; cu şoproa-

ne încăpătoare pentru nutreţuri; cu curţi bine împrejmuite şi mai ales bine îngrijite; cu acele porţi originale şopronite în tot latul lor ca intrările dela mânăstirile din regatul vechiu; cu acea bogăţie de verdeaţă şi flori pe cari mâna gospodinei a ştiut să le semene cu meşteşug şi gust deosebit în diferitele laturi ale cuprinsului gospodăresc: te ademenesc, te lasă robit de dorinţa de a te şti şi tu stăpânul unui astfel de colţişor de rai pământesc; te fac să fii înciudat că spiritul gospodăresc e mult mai desvoltat la Ardeleni, ca la cei din vechiul regat.

Păţania dela Timişul de Sus nu se mai repetă şi la cel de Jos. Călătorii încuminţiţi se astâmpără la vreme, fiecare la locul lui. Câţiva încrezuţi — nu dintre ai noştri — mai stau planton lângă scara vagonului, spre a se agăţă de drugul de fer ce străjueşte scara, chiar în clipa pornirii trenului.

Rătăcit o leacă de vagonul meu, în timpul cât tăifăsuisem cu prietenii-preoţi din Bucureşti, sunt crezut de tovarăşii de călătorie c'am rămas de tren. Pe când străbat celelalte vagoane, ca s'ajung la al meu, mă trezesc întâmpinat de fiu-meu gata-gata să plângă:

— „Unde umbli, tată? De ce m'ai lăsat singur? Credeam c'ai rămas în gară şi eram să sar din tren!".

— „Mare scofală făceai!" îi răspunsei eu. „Ce, erai singur? Nu erai cu atâţia prieteni şi cunoscuţi, cari te-ar fi avut în grijă ca şi mine? Chiar de rămâneam de tren, aveam eu grijă să vă iau urma! Să ştii, de-o fi să se întâmple să păţesc posna pe care ţi-ai închipuit c'am păţit-o, tu să nu-mi porţi grija mea: ci s'o ai p'a ta! Nu te-am luat pasnicul meu · m'ai înţeles?"

Şi cu grija în suflet că s'ar fi putut întâmplă şi posna ca fiu-meu să rămână mosafirul neinvitat al preoţilor-prieteni, pornesc spre vagonul meu, hotărît să-l ţiu mai pe lângă mine.

17. Pe la poalele Săcelelor.

Dela Timişul de Jos în valę, zarea se mai lărgeşte. Cum treci de *Dâmbul Morţii*, care rămâne pe părtea dreaptă a râului Timiş, încep a se zări turlele bisericilor din cele *Şapte Sate* ale *Săcelelor*. De departe îţi fac părerea unui oraş mare. Cei ce nu cunosc partea locului, cred că au în faţa lor *Braşovul*, aşa de frumoasă şi îngrijită aşezare au *Săcelele*.

Din mersul trenului se vede mai bine şi mai deaproape aşezarea *Bacciţălăului*, care nu e aşa departe de linia ferată. Mai la dreapta lui vine *Turcheşul* şi *Cernatul*, cari se prelungesc tot spre dreapta prin *Satulung*. Despărţite de aceste, se lasă şi mai spre dreapta, şi puţin mai sus de ele, satele: *Târlungenii, Zizinul şi Purcărenii.*

Săcelele nu au însemnătate numai prin minunata şi pitoreasca lor aşezare, prin clădirile sale curate şi bine întreţinute, prin străzile sale pietruite şi mai bine îngrijite ca ale multor capitale de judeţ din vechiul regat; ci mai sunt însemnate şi prin aerul curat, răcoritor, parfumat de vegetaţia ce le împodobeşte pretutindeni, şi mai ales prin băile şi isvoarele miraculoase dela *Zizin* şi *Târlungeni*.

Populaţia Săcelelor e amestecată; majoritatea însă e alcătuită din Români, cari obişnuesc a-şi pune cruci la porţi şi pe case, ca semn deosebit de ceilalti locuitori de alt neam.

Afară de *Zizin*, în toate celelalte sate ale Săcelelor, Românii au câte o biserică ortodoxă. Săcelenii, mai ales Românii, erau odinioară ciobani vestiţi. Atât *Săcelencele*, ca şi *Săliştencile* din apropierea Sibiului, sunt renumite prin frumuseţea, chipul şi portul lor. *Se zice că cel ce-a trecut odată prin Săcele sau prin Săliște, nu mai are altă dorință decât să aibă o casă 'n partea locului, îngrijită de-o gospodină frumoasă, pe care s'o aibă de soață.* Mă întreb însă, care o fi dorul celor ce-au apucat a se înjură înainte de a fi fost robiţi de frumoasele Ardelence?

Satulung şi celelalte trei sate cu care face un corp: sunt legate cu Braşovul printr'un tramvai cu aburi, care circulă zilnic cu multă regularitate.

Ajungând în dreptul ispititoarelor Săcele, linia ferată se lasă spre stânga, trecând pe lângă *Dârste*, o altă localitate, tot aşa de minunată, unde se încrucişează cu linia tramvaiului cu aburi.

(Va urma)

HAZ

Institutorul explică: Orfan se numeşte acela care n'are tată şi mamă.

Ia spuneţi şi voi, copii, exemple de orfani!

Elevul. Şi bunicu e orfan, că n'are: nici tată, nici mamă.

INS.

ŞTIRI ŞCOLARE

Articolul „În chestiunea salariilor" a fost scris înainte de jurnalul Consiliului de miniştri prin care se stabileşte ca membrii corpului didactic să fie scoşi din „Curba Lalescu" şi să li se socotească sporul la salarul bin 1919.

Cum însă, dispoziţiunile din jurnalul consiliului de miniştri, în realitate, nu modifică întru nimic situaţia anterioară a corpului didaciic, sporurile rămânând aceleaşi, — arf colul nostru rămâne, din nefeeicire, de actualitate în cuprinsul lui.

Prevenim pe colegii noştri, că acţiunea pentru îmbunătăţirea situaţiei materiale a corpului didactic, va refncepe după vacanţă cu toată vigoarea, sperând că vom găsi sprijinul necesar în unirea tuturor gradelor de învăţământ.

Avem această speranţă cu atât mai mult cu cât, după noi, lipsa acestei uniri a fost cauza insuccesului mişcării de până acum.

*

A apărut în editura „Cărţii Româneşti" : „Autoeducaţiunea în şcoalele elementare" după metoda dr. Med. Maria Montessori, traducere din italieneşte de colegul nostru Constantin V. Buţureanu, institutor în Iaşi. Preţul unui exemplar este de 30 lei.

*

Comitetul coloniilor şcolare a hotărât să trimeată anul acesta 15 colonii, 8 de fete şi 7 de băieţi, şi anume: 3 colonii la Slănic (Prahova); 2 la Curtea de Argeş; 1 Goleşti şi 1 Călineşti (Muscel); 2 Lăculeţe, 2 Moroeni (Dâmboviţa); 2 Comarnic şi 2 Breaza (Prahova).

Totalul elevilor trimişi în colonii se ridică la 900.

*

Ministerul Instrucţiunei a dispus ca obiceiul dictatului ce se practică în unele şcoale normale din cauza lipsei de manuale să fie înlăturat cu desăvârşire,, fiind păgubitor învăţământului.

*

Anunţăm, cu profund regret colegelor, colegilor şi tuturor cititorilor revistei noastre, încetarea din viaţă, după o scurtă şi grea suferinţă, în ziua de 28 Maiu a. c., a distinsei noastre colegă din Ploeşti, d-na Elena I. Angelescu, institutoare titulară la şcoala No. 6 de fete.

*

Ministerul Instrucţiunei a aprobat ca seminariştii să poată fi primiţi la examenul de diplomă pentru şcoala Normală pe baza unei adeverinţe de absolvirea a 8 clase de seminar.

A apărut o interesantă lucrare musicală: **Cântările liturgiei pentru cor mixt** de d-na Ioana Ghica-Comănești și revăzute de profesorul D. G.. Kiriac. O astfel de liturgie cu cântări frumoase și îngrijit scrise va aduce un bun serviciu bisericii și școalei și o mare inlesnire diriginților de cor, bisericesc și maeștrilor de muzică.

Se vinde pe preț de 40 lei în folosul Orfanilor de război din Tg.-Ocna și este depozitată la librăria Socec..

*

«Escursiueea proectată a se face între 1 și 10 Septembrie în Bucovina, nu va mai avea loc anul acesta, din cauze neprevăzute, deși totul era aranjat.

Regretăm din suflet că colegii noștri trebue să renunțe în anul acesta la plăcerea de a-și vebea frații».

*

D. Gh. Cherciu președintele societății a fost în audiență în zilele de 27 și 28 Iunie atât la d-l Secretar general, cât și la d-nul Ministru în chestiunea sporurilor cuvenite institutorilor după curba Lalescu; Cu toată intervenția energică a d-lui Ministru, nu s'a înaintat încă Ministerului de Instrucție tabloul cotelor de către Ministerul de Finanțe. Astfel aceste sporuri credem până în timpul de față, că nu se vor putea achita decât numai în luna Septembrie. Aceste cote sunt cele cuvenite după calculele făcute la salariul dela 1916.

Sanatoriul dela Tekirghiol

Sanatorul membrilor corpului didactic primar organizat la Techirghiol-sat de încă acum trei ani de d. G. Simion, inspector școlar, se va deschide în acest an, cu începere dela 1 Iulie. Pentru anul acesta suu închiriat vilele „Zori de Zi" și o parte din „Speranța" cu 28 camere cu câte 1 și 2 paturi. Acest sanator este susținut și din fondurile asistenței corpului didactic, fonduri aflate în păstrarea Ministerului, la care contribue și Casa de Credit, pentru membrii săi.

D. G Simion a mai făcut intervenții și pentru reducere de prețuri la băi și la restaurante. Tot d-sa a cerut printr'u raport Ministerului să intervie pentru procurare de terenuri și localuri, în stațiunile climaterice și balneare tot în scopul de mai sus.

Inițiativa d-lui G. Simion ne bucură cu atât mai mult cu cât și societatea noastră a intervenit tot în acel sens și este pe cale ca chiar dela anul viitor să aibă un sanatoriu, la băile herculane. Dacă aceste acțiuni separate se vor uni sub una singură, ceeace noi dorim din inimă, desigur că pentru membrii corpului didactic primar vor veni vremuri mai bune.

RECENSII

G. G. Antonescu: Din problemele pedagogiei moderne.

Lucrarea d-lui G. G. Antonescu, profesor la Universitatea din Bucureşti, cuprinde pedeoparte capitolele, — revăzute şi complectate, — din volumul „Studii asupra educaţiei morale şi estetice", (epuizat) a cărui lipsă se resimţia în literatura noastră pedagogică, — iar ped ealta, capitole noui din domeniul pedagogiei clasice şi contimporane.

Dintre noile capitole, unele au menirea de a pune la locul ce se cuvine, tendinţele lăturalnice manifestate în pedagogia preznetului iar altele de a da o deslegare chestiunilor, cari frământă pe „reformatorii" învăţământului de toate gradele.

Dintre nouile capitole, menţionăm: „moda în pedagogie" şi „pedagogia trecutului" faţă de „pedagogia nouă", în care autorul „protestează contra iifardului pedagogic", manifestat prin adoptarea unor idei neînţelese sau rău înţelese şi prin tendinţa dé a distruge ceeace posedăm actualmente" şi se declară, convins de necesitatea de a lupta pentru progres şi evoluţie în pedagogie, dar e, în acelaş timp, contra revoluţiei!

Consequent acestei păreri, d-l Antonescu înfăţişează cu obiectivitater iguros ştiinţifică, în capitolul „Chestiuni de Istoria pedagogiei" ideile pedagogilor clasici: Rousseau, Kant, Schiller, Goethe cari nu vor putea fi înlocuite uşor cu rezultatele ce s'ar obţine în orice laborator de experimentare psicho-pedagogică! Tot în acest capitol se tratează şi influenţele pe care le-a avut războiul asupra şcoalei.

Capitole speciale formează chestiunile de educaţie morală şi estetică, cărora autorul le dă o deosebită importanţă. In sfârşit, chestiunile de organizare şcolară ca: teorie şi practică, simplificarea programelor în învăţământul secundar, pregătirea corpului didactic pentru şcoalele normale, universitatea faţă cu ştiinţa şi viaţa şi unitatea organică a învăţământului, toate probleme de actualitate, sunt discutate şi rezolvate cu obiectivitatea ştiinţifică şi vederile largi caracteristice competenţii omului de ştiinţă!

Lucrarea e scrisă şi într'un stil aşa de limpede, şi de clar, încât cei cari se preocupă de probleme de educaţie şi învăţământ, vor găsi în ea pe cel mai preţios şi luminat sfătuitor.

•

D. Theodosiu: Pedologie: (Studiul copilului) pag. 176.

In cea din urmă noapte a anului 1900, când se sfârşea nu numai *un an*, dar şi *un secol*, gândurile unui cerc de intelectuali străbăteau cu emoţiune noul secol, al XX şi se întrebau: ce ne va aduce oare? Toţi visau o lume mai bună! Dar aceasta n'avea să vie, decât dacă se va purta mai multă grijă de *viitorul om*, de *copil*! Secolul al XX trebuia să fie

„secolul copilului". Şi în adevăr că cercetările s'au îndreptat îndeosebi asupra *lui*. S'a studiat în „copilăria lui", căci mica fiinţă are altă structură fizică şi sufletească, decât omul mare.

In streinătate, entuziasmul pentru cercetările vieţii copilului e cu mult mai mare ca la noi, cari încă „n'am legat gură pânzei". Lucrarea d-lui Theodosiu e un *început* fericit în această direcţie. Insemnătatea ei n'ar putea fi altfel mai bine înfăţişată, decât prin cuvintele genialului Rousseau, scrise pe frontispiciul ei: „Căutaţi de vă studiaţi mai bine şcolarii, căci cu siguranţă că nu-i cunoaşteţi".

*

Mircea Florian: Indrumare în filosofie pag. 474.

E fapt cunoscut de toată lumea că lucrările de filosofie în limba română sunt foarte rari! In timp ce vitrinile librăriilor sunt împodobite cu numeroase lucrări de valoare dubioasă, tratate mai complete de psichologie, etică, estetică, logică, sociologie lipsesc cu desăvârşire. In asemenea condiţiuni, e uşor de înţeles imposibilitatea, celor cari nu cunosc o limbă streină, de a veni în contact cu gândirea omenească cea mai pură. Lucrarea d-lui Florian e *prima în limba română*, care face o *„expunere scurtă şi atotcuprinzătoare a tuturor manifestărilor filosofice ale omenirii"*.

Scrisă într'un stil foarte viu şi uşor înlesneşte contactul cu ceeace omenirea a produs mai sublim în gândire.

Din Schopenhauer

Ceeace pentru mers e bâtul, pentru cugetare e condeiul. Cel mai sigur mers este când nu ai lipsă de băţ şi cea mai perfectă cugetare, când nu ai nevoe de condeiu. Abia când îmbătrânim, ne folosim de băţ şi tot atunci ar trebui să ne folosim şi de condei.

Invăţăm din când în când câte ceva, dar uităm în fiecare zi. Memoria se aseamănă cu o sită care se tot răreşte. Cu cât îmbătrânim uităm mai lesne ceeace memorizăm, dar ne aducem mai uşor aminte de lucrurile de mai înainte.

Blândeţea totdeauna are dreptate; mânia niciodată.

Rousseau.

In toate este o cale de mijloc. Mintea sănătoasă o găseşti uşor, patima niciodată.

Zschokke.

Un omagiu lui Andrei Bârseanu

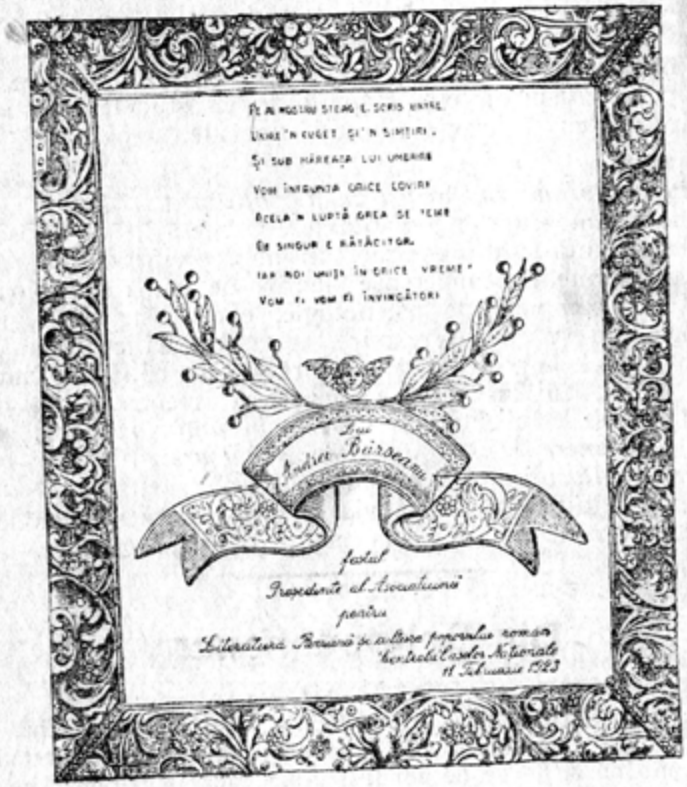

O frumoasă lucrare artistică oferită ca omagiu lui „Andrei Bârseanu", fostul președinte al „Asociațiunei pentru Literatură Română și cultura poporului român", la 11 Februarie 1923, de către „Cultura Caselor Naționale".

Placheta are o ramă de argint masiv, ea însăși o operă de mare valoare având o vechime de vreo 300 ani. Ramurile de măslin sunt de aur masiv.

Darul „Caselor Naționale" a fost făcut cu prilejul serbărilor asociațiunei.

Anul XXXIV. No. 10. Decemvrie 1929

ŞCOALA ROMÂNĂ

Incheierea unui an de activitate

Incă un an s'a scurs dealungul timpului şi, cronicari conştiincioşi, l-am şi adăogat la vârsta societăţii noastre, care va număra 42 de ani şi încă unul la acei a revistei noastre, care va intra în al XXXV-lea an de vieaţă.

Dacă vreodată, vreun cercetător va scormoni arhivele Academiei Române, va găsi şi colecţiile revisei noastre, şi — dacă le va răsfoi, va vedea în ea oglindindu-se activitatea prodigioasă a înaintaşilor noştri.

Cercetătorul cinstit va aprecia munca desinteresată a acelor înaintaşi, fruntaşi ai învăţământului primar, dintre cari unii s'au dus de mult în lumea celor drepţi, iar alţii, ducând toiagul bătrâneţelor, stau printre noi şi nu numai cu sfatul, dar şi cu munca ne dau pildă vie ca să păstrăm un patrimoniu strâns cu atâta sudoare, pe care noi suntem datori să-l apărăm şi să-l mărim, făcând toate jertfele, pentru ca şi noi să-l transmitem urmaşilor noştri.

Conseqüenţi cu obligaţiunile impuse de statute şi cu cele impuse de rolul pe care noi am socotit că trebue să-l avem în fruntea unei societăţi şi a unei reviste cu un trecut atât de îndepărtat şi atât de bogat în fapte, cari au ridicat sus prestigiul învăţătorului şi al institutorului, urmând pe făgaşul croit, ne-am străduit să încheem un an cu o rodnică activitate, care să dea garanţia că atâta vreme cât vom conduce societatea nu vom cruţa nici muncă, nici oboseală, şi că vom fi mândri văzând că şi noi am contribuit cu ceva în bine la vieaţa din ce în ce mai grea a bietului dascăl primar.

Pentru completarea cunoştinţelor, în materie de psihologie, am rugat pe D. Profesor I. Nissipeanu *să ne ţină în curent cu ultimele cercetări ştiinţifice în acest domeniu.*

D-sa cu amabilitatea-i cunoscută a răspuns printr'un ciclu de conferinţe mult apreciate de colegi.

Făcând apel şi la D. Profesor Petre Hanes, *a răspuns prompt şi cu destul de cunoscutul său spirit critic, ne-a arătat relele de care suferă învăţământul complimentar.*

N'a lipsit nici partea artistică, fiindcă Soc. «Carmen» şi

quartetul de coarde Teodorescu ne-au dat preţiosul lor concurs. Sala noastră cea mică, dela etaj, a fost neîncăpătoare pentru mulţimea colegilor cari au onorat toate şedinţele ce au avut loc.

In diferite şedinţe plenare, pe care consiliul general le-a ţinut în cursul anului, s'a ocupat de chestiunea comitetelor şcolare, contribuind prin diverse memorii înaintate Ministerului instrucţiunei precum şi prin presă, la rezolvarea acestei chestiuni.

Cu o deosebită solemnitate, consiliul general al Soc. Institutorilor şi Institutoarelor, a avut marea plăcere ca, într'una din şedinţele solemne, să proclame ca membru de onoare al ei pe d. N. Costăchescu, actualul ministru al Instrucţiunei publice, care a primit cu multă bunăvoinţă această dovadă de dragoste şi respect din partea unei societăţi dăscăleşti, preocupată numai de binele şcoalei şi al învăţătorului.

Pentru ca să se facă deplină dovadă că societatea noastră nu este deloc exclusivistă, a primit în sânul ei numeroşi membri, iar în Numărul festiv pe care l-a scos în cursul lunilor Octomvrie şi Noemvrie, tipărit în onoarea numeroşilor pensionari, se poate vedea că licenţiaţi, absolvenţi ai şcoalelor normale de învăţători sau institutori ocupă locul pe care vârsta şi munca i-au indicat.

Aşa înţelege Societatea noastră să respecte pe înaintaşi!

Dar, în afară de partea culturală şi morală, consiliul n'a uitat partea cea mai vitală, atât a dascălului, cât şi a Societăţii.

In adevăr, nedreptatea ce s'a făcut membrilor Corpului didactic primar, cu privire la salarizare, a găsit în Societatea noastră, în totdeauna, membrii devotaţi aprigilor lupte cari s'au dus pentru curmarea nedreptăţilor sau îndreptarea ilegalităţilor.

Dela votarea legii pentru armonizarea salariilor, în care nedreptatea şi ilegalitatea au fost sancţionate pentru noi, Societatea noastră nu şi-a mai găsit liniştea şi în Congresul dela Cernăuţi din 1927 al membrilor Corpului didactic primar, prine d-nii I. Busuioc şi Florea Dumitrescu, membri consilieri, şi-a spus cuvântul aşa cum trebuia.

Coeficientul la gradaţie, constituind cea mai flagrantă ilegalitate, a făcut obiectul a diferite memorii, cari s'au înaintat D-lui Prim Ministru, D-lui Ministru al Instrucţiunei, precum şi tuturor forurilor competente, lucrând atât în numele său, cât şi al Federaţiei, având şi sprijinul colegilor deputaţi: Topescu-Călăraşi şi Lapedatu-Constanţa.

In 1929, chestiunea fiind reluată de Asociaţia profesorilor secundari, Societatea noastră, luând parte la toate şedin-

ţele şi lucrările premergătoare Marelui Congres al Membrilor Corpului didactic de toate gradele de la 5, 6 şi 7 Decemvrie din cursul anului 1929, prin preşedintele nostru, a fost alături de toate asociaţiunile tuturor gradelor de învăţământ.

Iar pentru ca izbânda să fie cât mai asigurată, a convocat la sediul său în ziua de 2 Decemvrie pe toţi colegii din Bucureşti, îndemnându-i să ia parte în număr cât mai mare la Congresul anunţat.

In ceiace priveşte starea materială a Societăţii noastre, Consiliul a luat toate măsurile ca la expirarea contractului cu vechiul chiriaş să obţină o contravaloare bănească potrivită cu valoarea locativă a imobilului, cu care să se poată îndestula toate nevoile pe cari societatea le-a semnalat în ultimul timp, reţinându-şi pentru nevoile ei artistice şi culturale, sala cea mare de festivităţi, pe care am şi amenajat-o în aşa condiţiuni în cât şi cele mai pretenţioase gusturi vor conveni să afirme alături de noi, că se cuvine să aducem laude şi mulţumiri Comisiunei însărcinată din sânul nostru, alcătuită din: D-na Eleonora Iconomu, D-nii C. Vasilescu, Sava Zamfirescu şi D. Ionescu, cari au pus o nepreţuită muncă pentru desăvârşirea unei imperioase cerinţe.

Putem anunţa iarăşi că, marea operă cu care Societatea noastră se făleşte, — aceia a asistenţei elevilor şi dascălilor din Bucureşti — se va continua în primăvara acestui an prin clădirea a două pavilioane: unul la Mamaia şi altul la Mangalia, cari vor fi puse la dispoziţia anexei noastre «Societatea Coloniilor Şcolare».

Şi cu toate că ni s'au pus multe piedici şi am întâmpinat destule greutăţi, ne putem mândri că, datorită străduinţelor puse de către membrii consilieri: D-na Eleonora Iconomu şi D. D. Pomponiu, s'au strâns fondurile necesare, cu care şi anul acesta s'au trimis două colonii la Slănic-Prahova şi Molnaş.

Mulţumind colegilor cari nu-au dat nepreţuitul lor concurs, îi rugăm să meargă înainte pe acelaş drum şi să fie siguri că viitorul va dovedi că:

«Cel ce tace şi treabă face,
«Acela pururea, mai sigur izbândeşte».

CONSILIUL GENERAL.

FRANTISEK BAKULE

Revistele ne aduc vestea că Frantisek Bakule, distinsul educator cech și unul din membrii cei mai eminenți ai Ligei internaționale pentru «Educația Nouă», a fost chemat în Franța, la Paris, cu elevii săi, de către Sindicatul național al Institutorilor și Institutoarelor din Franța, unde a organizat o expoziție de desemn și a dat mai multe concerte.

Emil Glay care a urmărit pe Bakule și copiii săi în demonstrațiile lor artistice la Paris spune: «Trebue să reținem din călătoria «copiilor din Praga» că dacă educația este o știință, este deasemenea și o artă și că bunătatea, iubirea de popor și mai ales iubirea de copiii lui nenorociți, sunt cele mai prețioase isvoare de activitate pentru un institutor». — F. Garcin scrie în «L'Education Enfantine»: «Puterea lui Bakule este de ordin spiritual. Iubirea lui activă, spiritualizează tot ceiace atinge. Cântecele sale nu țin seamă de regulele științifice ale unui conservator. Ele creiază o ambianță care stimulează facultățile copilului și-i dă ocazia să se descopere pe sine însuși. — Iar Victor Basch profesor la Sorbona scrie în revista «L'Enseignement»: «Acest om este un liberator. Un liberator pentrucă a liberat sute de copii (unii infirmi, alții părăsiți) de mizeriile vieței la cari fără el ar fi fost condamnați. Un liberator pentrucă el a scăpat toate aceste mici suflete dela înjosirea în care fără intervenția sa binefăcătoare, ar fi fost scufundați. Un liberator pentrucă a arătat prin exemplul său, că pedagogia nouă, pedagogia adevărată, nu constă în a supune tinerele suflete unui dresaj uniform, unei discipline strimte intelectuale, unei tiranice dominațiuni morale, ci că datoria învățătorului poporului este de a lăsa sufletul copiilor să se desvolte, fiecare după propria lui lege.

Aceste puține cuvinte caracterizează personalitatea lui Bakule, a acestui educator modern, care prin dragostea lui pentru copii, prin sacrificiile făcute, prin intuiția sa genială încarnează tot ceiace a avut mai sublim în sufletul său marele Pestalozzi. Înainte de a arăta cum s'a afirmat ca educator, precum și evoluția operei sale să arătăm care a fost activitatea desfășurată în Franța. Elevii lui Bakule sunt niște elevi aparte, pentrucă majoritatea lor sunt copii estropiați, adunați de el din mâinile mizeriei; pe acești copii prin iubire și prin artă el i-a ridicat la cel mai înalt nivel și i-a învățat să-și câștige singuri existența. Muzica și desenul a făcut minuni pentru educația lor. La Nancy trecerea corului Bakule a fost un eveniment muzical și pedagogic și se spune că atunci când acești copii cântau sub conducerea lui Bakule se transfigurau, iar influența educatorului este atât de

mare, încât a fascinat o grupă de 1200 elevi francezi sgomotoşi, făcându-i să execute cu toţii un cântec francez.

Cântecul este un mod de exprimare ca şi vorbirea; copilul cântă sau fredonează în mod natural, şi greutatea cea mare este de a nu omorî această spontaneitate ci a o disciplină. Procedeele lui în predarea muzicei sunt următoarele: el face pe copii să asculte sgomotele naturii, să le înţeleagă, să le recunoască şi să le imite. După această pregătire, el învaţă cântecele populare cărora le arată origina, înţelesul profund şi le mimează.

Expoziţia de desemn şi obiecte executate de elevi, jucării, a arătat evoluţia gândirii unui «copil Bakule» dela vârsta când a început să desemneze, până la vârsta adultă. D-l Prouré, directorul şcoalei de Arte-Frumoase din Narey, a fost entusiasmat. Bakule consideră desemnul ca o exprimare tot aşa de naturală ca gestul şi scrisul; acest mod de vorbire trebue să permită copilului să arate lumea exterioară ca şi gândirea sa. Trebue dar să se lase tânărului desenator toată libertatea de expresiune şi să nu se intervie decât pentru a-l ajuta să treacă o greutate, dacă el o cere. Printre sfaturile pe cari le dă cu privire la predarea desemnului sunt şi următoarele: Intâi *observarea*, apoi să se închidă ochii pentru a ţine imaginea înaintea ochilor minţii, după aceasta să se contureze cu degetul această imagine mintală a obiectului şi apoi să se treacă la desemn.

Pentru Bakule desemnul nu este un obiect aparte, ci el se încorporează în lucrul educativ care formează totul.

Bakule este un institutor Cech. El a fost numit în învăţălânt în 1897 şi dorinţa lui cea mai vie era de a fi un învăţător cu totul altul decât ceilalţi şi de aceia adoptă această deviză: Cale liberă pentru educator şi libertate pentru copil. Celdintăi mijloc de care el s'a servit în şcoală a fost iubirea şi apoi arta.

In primăvara anului 1913 i s'a încredinţat la Praga organizarea unui stabiliment pentru copiii estropiaţi. Bakule şi-a dat seama că ceeace trebuia acestor copii nu era realizarea programei oficiale, ci convingerea că ei pot trăi fără să-şi tortureze sufletul, fără să cerşească, fără să fie nişte paraziţi ai societăţii. Copiii trebuiau să înveţe să trăiască şi pentru aceasta, trebuiau să ştie ce este viaţa adevărată.

El i-a învăţat să lucreze şi pentrucă el însuşi nu era iniţiat, ziua lucra în diferite ateliere, iar seara făcea cunoscut copiilor cunoştinţele căpătate. In scurt timp, bieţii estropiaţi au învăţat să împletească coşuri, să lucreze tâmplărie, să sculpteze, etc. Cititul şi scrisul nu i-a preocupat decât mai târziu, când ei au simţit nevoia. Dar abia lucrurile puse la cale, ele trebuiră să fie stânjenite de marele războiu din 1914. Bakule solicitat să se ocupe de invalizi este nevoit să-şi neglijeze întrucâtva elevii, totuşi ei

urmează să se ocupe cu lucrul şi cetitul. O mare nenorocire păndea însă pe copii şi educator. In urma unor neînţelegeri avute cu proprietarii stabilimentului unde el preda, a trebuit după 6 ani de muncă să părăsească locuinţa cu copiii lui. Atunci s'a produs un eveniment unic: elevii estropiaţi s'au solidarizat cu educatorul lor şi au decis să-l urmeze pentru a forma un alt stabiliment, în care ei ar putea colabora la educarea copiilor sănătoşi pentru a recompensa pe profsorul lor. Cine ar fi văzut pe aceşti copii cu 6 ani mai înainte nu i-ar mai fi recunoscut. In loc de o mână de fiinţe mizerabile, doisprezece tineri plini de încredere în ei întovărăşeau pe profesorul lor. Aflaţi pe drumuri, fără vestminte, fără bani, fără mâncare, fără material de lucru, ei nu se descurajară. Bakule ţinea conferinţe, iar copiii îl ajutau la organizarea lor. Primele două conferinţe le-a dat atât cât le-a trebuit ca să închirieze trei mici odăi în care se culcară pe duşumea, şi hrana pentru 15 zile.

Preşedintele Republicei invitat de copii la conferinţa profesorului lor le promise tot concursul material.

Copiii au declarat că se mulţumesc numai cu dragostea ce le arată voind să-şi câştige singuri existenţa. Darul unui Cech din America de 100.000 coroane fu deasemenea refuzat. Copiii adunară mici bucăţi de scânduri, bucăţi de stofă şi se apucară să lucreze cu briceagele, căci nu aveau alte unelte. Ei lucrau de dimineaţă până seară, şi astfel doisprezece lucrători estropiaţi câştigau prin lucrul lor banii trebuitori pentru viaţa atât de grea de după războiu. Sfârşitul săptămânii, copiii îl petreceau la ţară; profesorul ţinea conferinţe iar copiii făceau teatru de păpuşi.

O rază de lumină înveseli pe «copiii Bakule» prin Crucea Roşie americană, care înfiinţând o colonie la munte pentru copiii săraci, îi învită şi pe aceşti curagioşi lucrători. Miss Harrison, conducătoarea coloniei, văzând sârguinţa şi cinstea acestor copii le promise că va vorbi de ei copiilor din America. La sfârşitul verii colonia luând sfârşit, coloniştii se întoarseră la Praga unde îi aşteptau mari necazuri. Pierduseră locuinţa şi cu bagajele pe umeri fură obligaţi să meargă din sat în sat ca să dea reprezentaţii. Imbrăcămintea lor era prea subţire pentru gerul iernii, ghetele rupte şi hrana puţină. Aceia ce îi tortura mai mult decât foamea era frigul, umblau ca nişte proscrişi fără adăpost, fără un cămin, dar nimic nu le frângea dorinţa de a învinge. După ce făcură ocolul Republicei Cehoslovace intrară în Praga. In acest timp Miss Harrison se întoarse din America şi le aduse dela Crucea Roşie a Tinerimei, două mii de dolari.

De data aceasta nu-i mai refuzară, ci se instalară într'un local care fusese spital, cumpărară materiale şi unelte şi începură lucru în ateliere. Pe lângă ei se adunară băeţii şi fetele cari îşi petreceau timpul liber pe străzi pentru a vedea copii lipsiţi de braţe

lucrând. Incetul cu încetul au pus şi ei mâna la lucru şi nimeni nu era mai fericit ca foştii rătăcitori, de a contribui şi ei la formarea educaţiei altora. America, drept mulţumire pentru frumoasa lor operă, le trimese un dar de 25.000 dolari. Bakule cumpără casă frumoasă în împrejurimele capitalei şi acolo strânseră în orele lor libere pe toţi copiii mahalalelor cari învăţară să lucreze şi să cânte. Copiii voesc să creeze un cămin pentru alţi copii. Şi în curând se va ridica un palat în acest scop, căci viitorul străluceşte aceluia care are îndrăsneală în realizarea unei idei, la care ţine din tot sufletul.

In 1922 din vânzarea lucrurilor confecţionate, ei încasează 250.000 coroane. Americanii văzând reuşita întreprinderii lor le înlesni prin Crucea Roşie o vizită în America, pentru a arăta copiilor de acolo ce se poate face prin perseverenţă şi muncă. Primirea ce li s'a făcut a fost mişcătoare. Prin corurile lor şi prin vieaţa lor, ei câştigară inimile tuturor. Iată dar cum printr'o educaţie morală înaltă a sufletului şi a inimii ne putem lupta cu greutăţile vieţei. Copilul trebue să înţeleagă vieaţa şi să fie un luptător, iar vieaţa nu se poate înţelege decât dacă trăeşti în contact cu ea.

ELISA ALEXANDRESCU

Dascălul în literatura românească

A. Dascălii greci

VI.

G. Sion, în ale sale „Suvenire contimporane" (1), consacră unui alt dascăl grec, câteva pagini interesante pentru cercetarea noastră.

Este *Damitru Logadi „care venise nu de mult dela Constantinopole, cu recomandaţiuni de om învăţat, spre a propaga cultura limbii elene"*. (pag. 318).

Cu cercetarea apucăturilor didactice ale acestuia se va ocupa articolul de faţă.

Pentru Sion (care învăţase, până atunci cu un dascăl rus, — asupra căreia ne vom opri la locul potrivit), lucrurile vor lua o întorsătură serioasă.

„Dascălul Logadi în curând m'a făcut să înţeleg că a şti carte nu era ceiace învăţasem". (pag. 318).

1) Ediţiunea Minerva-Petre V. Haneş. Bucureşti, 1915

La această încheere l-a dus, mai întâi prezentarea materialului didactic *„o ladă plină cu cărți, cu care a trebuit să fac cunoștință: gramatică, dicționare, aritimetici, tratate de geografie și de istorie, Magazinul copiilor care se numia Apotheche son paidon* și multe altele —" (ibid).

Firește că toate acestea erau, *„scrise grecește"*, fiindcă, *„după preceptele noului nostru preceptor, limba elenă este singura limbă nobilă* (pe) *care trebue să o învețe cineva spre a se face, om"*.

Și, ca un fel de motivare, adaogă: aceasta *„era limba zeilor din Olimp, limba bisericii răsăritului, limba lui Omer, a lui Euripide, a lui Socrate și a* (o) *mulțime de oameni mari cât niște dumnezei"* (ibid).

Interesantă este metoda acestui dascăl destul de priceput. Intre altele — zice Sion — despre toți aceștia *„ne vorbiă, în toate serile, cu mult entusiusm, la gura sobei și chiar dupăce ne culcam, până adormiam"* (ibid).

Atât. Incolo învățământul erà destul de greu și plictisitor: *„...mă chinuiam mult cu gramatica și cu ortografia pe carte, după trei ani de muncă continuă, încă nu reușisem a le cunoaște perfect"*, cu toate că *„dascălul Logadi se ocupà cu o particulară asiduitate de mine"*, dându-mi *„lecțiunile cele mai mari și temele cele mai grele"* pe lângă *„sarcina de a face clasa cu trei surori mai mici, pe care eu trebuià să le învăț a ceti și a scrie românește"*. (pag. 120).

Un asemenea învățământ nu putea să dea rezultate satisfăcătoare. Astfel, zice Sion, *„ce folos că ajunsesem a ceti și chiar a traduce pe Omer și alți autori clasici în limba comună vorbitoare, dacă încă nu puteam să-mi dau seama de regulele și de secretele sintacticii"* (pag. 320).

Iar încetarea lui, prin împlinirea termenului pentru care se angajase nu puteà decât să bucure pe școlarul în al cărui suflet imaginea acestui dascăl va rămâne statornică până la adânci bătrânețe.

„Din fericire — zice el — se încheiară anii ce se tocmise dascălul Logadi ca să-i petreacă la noi. Cine știe dacă — mai prelungindu-se șederea lui, nu cădeam în vreun fel de idiotism, de multă aplicațiune și muncă ce-mi dam cu sintatica limbii elene. Intr'o zi, dascălul... ne-a părăsit... cu lacrimile în ochi pentru totdeauna. Atunci răsuflai; și de unde, la trei zile odată, aveam voie să fac câte o cavalcadă, acum în toate zilele călăriam pe Puiu câte 2—3 ore" (pag. 320).

Firește că acest rezultat nu putea fi — totuși — decât imbucurător. Cel dintâi care-l va aprecià satisfăcut va fi tatăl autorului care, *„deși cunoșteà prea puțin, și mai mult din practică, limba grecească, totuși apreciase în destul progresele"* făcute cu acest dascăl.

Iată din ce cauză *„auzindu-mă vorbind limba în mod mai corect, după prceeptele propagate de faimosul Corai, văzând că eram în stare să traduc, pe orice pagină, pe Omer, a cărui limbă lui i se păreà caşi chinezească, îşi făcu socoteală că, cu atâtea cunoştinţe, eram capabil să-mi şi croesc o carieră, deşi abià împlinisem cincisprezece ani"* (pag. 321).

Aşa dar — în general: învăţământ formal, mecanic — fără nicio raportare la vârstă, la capacitatea de asimilare a şcolarului şi neurmărind nici măcar cointeresarea tuturor facultăţilor sufleteşti.

Aceasta, mai ales, din 3 puternice motive:

Se făcea exclusiv instrucţie; dascălului Logadi îi lipsia o prealabilă pregătire pedagogică; dar în special: din pricina ţintei pe care el o urmăria (şi pe care i-o dicta obligaţiunea lui patriotică de propagandist al elenismului) la capătul căreia trebuià să ajungă cu orice preţ şi prin orice mijloace.

E desigur, un învăţământ care, tocmai din această cauză, nu va prinde.

La alungarea lui a contribuit — în cea mai mare parte — lipsa de înţelegere a sufletului omenesc şi absurditatea unui scop atât de artificial.

PAUL I. PAPADOPOL

Inaugurarea sălii de festivităţi a Societăţii noastre

Consiliul general al Societăţii Institutorilor şi Institutoarelor a hotărît în ultima sa şedinţă ca, inaugurarea marei săli de festivităţi să se facă în ziua de 2 Februarie, la o oră ce se va anunţa la timp prin ziare.

Rugăm pe toţi colegii şi colegele din Bucureşti, precum şi pe cei din provincie, cari vor putea, să ia parte la această solemnitate.

Institutul ştiinţelor de educaţie din Geneva

Institutul ştiinţelor de educaţie din Geneva, intitulat „Institutul Jean-Jacques Rousseau", pe care l-am cercetat vacanţa aceasta, a fost fondat în anul 1912, în marele local din Rue des Maraichers, 44, de d. Edouard Claparède, profesor de psichologia experimentală la Universitate.

Acest institut internaţional funcţionează sub direcţiunea d-lui Pierre Bovet, profesor de pedagogia experimentală la Universitatea din Geneva. Graţie distinsului corp didactic, a devenit într'un timp scurt, un centru de cercetări, informaţiuni şi propagandă pentru tot ce priveşte psihologia copilului, pedagogia experimentală şi reforma şcolară universală.

Ministerul Instrucţiunii publice elveţian l-a alipit anul acesta pe lângă Facultatea de litere din Geneva.

Destinat educatorilor de toate gradele, profesorii acestui institut, caută ca elevii să vină în contact direct şi cât mai des cu copilul, pentru că o bună educaţie nu se poate face fără cunoaşterea lui, care este unica preocupare în pedagogia experimentală.

In laboratorul de psihologie dela Universitate şi la cursurile profesorilor, se experimentează cu elevii institutului, diferite cazuri, cari le pot servi de bună orientare pentru scopul urmărit în cariera lor.

Aci se găsesc ocaziuni pentru multe lucrări şi poţi să te specializezi la experimentarea psihologică, mai ales la întrebuinţarea fişelor de inteligenţă.

Cercetările sunt îndreptate la: gândul copilului ,la logica, limbajul şi la judecata lui.

Alături de copilul normal, am observat că se cercetează şi copilul bolnav sau anormal. Pentru a studia inteligenţa şi sufletul, nu trebue ignorat corpul.

Patologia anormalilor este în seama unui doctor, care conduce cercetările autropometrice, iar bolile copilului dau prilej să se ţină cursuri în clinică, în legătură cu consultaţiile medico-pedagogice.

Studiul copiilor anormali e necesar pentru complectarea cunoştinţelor ce trebue să le aibe educatorul, oricare ar fi profesiunea în care s'ar specializa.

Cu autorizaţia departamentului instrucţiunii publice din Elveţia, viitorii institutori ai copiilor anormali fac, în clase speciale, un stagiu, care-i iniţiază în metodele acestui învăţământ caracteristic. Ei asistă la cursuri şi fac experienţe de psihologie, antropologie, psihoanaliză şi caracteriologie.

Consultaţiile şi clasa specială, sunt în măsură să judece lipsurile inteligenţii, cari dau loc la examene psihologice, turburări ale caracterului, cari conduc atenţia asupra problemelor de educaţie morală.

Clasa anormalilor este condusă de d-ra Alice Descoeudres, institutoare, care predă psihologia, pedagogia şi lucrează la perfecţionarea fişelor de inteligenţă „Binet şi dr. Simon".

O atenţie specială este consacrată instinctului sexual. Această chestiune se discută între profesor şi părinţi.

Problemele de higienă morală (preventivă), instrucţia morală în şcoală, disciplina, învăţământul pentru pace şi antialcoolic, sunt încadrate în lecţiuni speciale.

Prelegeri asupra grelei vorbiri (gângăveală), vizitele la stabilimentele dela Chailly şi d'Etoy, convorbiri intime, etc. pun elevii în prezenţa problemelor particulare, care grupează anumite categorii de copiii desmoşteniţi.

Chestiunile de educaţie religioasă, sunt rezervate la cursuri speciale, predate de conferenţiari de diferite religiuni sau confesiuni.

Sugestiei şi autosugestiei, li se dă o atenţie specială.

Conferinţe de economia socială, sunt organizate asupra chestiunilor, cari ating special pe copil, combinate cu numeroase vizite în diferite instituţiuni printre care citez: camera penală a copilului. Un grup de voluntare ale serviciului social, urmăresc cazurile semnalate la consultaţiile medico-pedagogice şi organizează reuniuni la cari participă şi părinţii.

Pentru educaţia celor mici dela 3 la 7 ani, centrul de lucru este format de „Casa micuţilor", fondată în 1913, la Institutul Jean-Jacques Rousseau, pendinte de departamentul Instrucţiunii publice din Geneva. Metodele de învăţământ, cari sunt aplicate aci, bogăţia materialului creat de directoarele sale,

d-rele Mina Audemars şi Louise Lafendel, au făcut un centru atrăgător de observaţiuni şi experienţe, unde cei ce vor să se specializeze, găsesc subiecte din monografiile copiilor.

In jurul „Casei micuţilor", se grupează pe lângă învăţământele generale, multe cursuri interesante de educaţie fizică, jocuri în aer liber, curs practic de lucrări manuale, iniţieri artistice în desemn, compoziţii ornamentale, gimnastica ritmică, muzică, etc.

Dela 1928, Statul genovez, i-a încredinţat pregătirea institutorilor de şcoli primare şi şcoli de copii mici, pentru cari se ţin conferinţe şi cursuri speciale despre: istoria pedagogiei, pedagogia generală, didactică şi pedagogia experimentală.

Pentru cei cari se prepară pentru direcţii de şcoli, sunt cursuri care-i iniţiază despre funcţionarea, organizarea şi metodele şcoalelor de copii mici, primare şi secundare.

E interesant caracterul internaţional al Institutului Jean-Jacques Rousseau, unde vin studenţi din patruzeci (40) ţări diferite şi capătă aci o bogată experienţă.

Stagiul pe care-l faci la acest institut, unde asişti la cursuri şi la conferinţe speciale, îţi dau cunoştinţe aprofundate despre problemele „Educaţiei" pe planul internaţional.

Institutul îşi dă silinţa ca totdeauna să favorizeze şi să consolideze solidaritatea internaţională a educatorilor din toate ţările, dându-le ocaziunea de a se cunoaşte între ei.

Cursurile de vacanţă şi numeroasele conferinţe ale profesorilor săi în diferite ţări, au contribuit mult la această apropiere sufletească. Activitatea a luat o desvoltare considerabilă prin creiarea Biroului internaţional de educaţie.

O bogată bibliotecă şi numeroase reviste sunt la dispoziţia studenţilor. Conferinţa săptămânală de Bibliografie, te pune în curent cu publicaţiile de specialitate respectivă.

Institutul Jean-Jacques Rousseau, este în Elveţia Romandă, ceiace „Heilpädagogisches-Seminar" din Zürich, este în Elveţia germană, centru de acţiune al Asociaţiunilor elveţiene, care conlucrează pentru educaţia îngrijită ce trebue să se dea oricărui copil.

ELENA N. NICOLAIDE
Directoarea şcolii de copii mici „Floreasca"

UNDE DUCE BEŢIA !

De când ţin minte, m'am trezit cu fetiţe pela noi prin casă, care mergeau în vârful picioarelor, cu paşi năbuşiţi — ca nişte şoricei — după treabă. Mama era directoare de şcoală mixtă, şi-i plăcea să deprindă copiii cu gospodăria. Vara făceau toţi grădinărie. Iarna, băeţii roboteau pe afară, tăiau lemne, dregeau coteţul, răneau (curăţau) grajdul, făceau câte un ţarc pentru răţişoare, vreun şanţ pentru scurgerea apei, sau pavau cu mult meşteşug vreo potecuţă prin curte. Fetele umblau prin casă după dereticat, scuturat, făceau cu rândul la bucătărie. E drept, că de multe ori auziam pe mama plângându-se de „boanţele" lor, zicând: „nu ţi-e folosul pe cât paguba", când găsia câte vreun lucrişor de preţ stricat, sau când puneau apă în mâncarea gata, sau răsturnau pe jos tava cu farfurii şi cu pahare. Ţinea însă ca să înveţe de toate şi-i mustruluia amarnic.

De pildă, o fetiţă, Mândiţa, îi aducea lapte de dimineaţă. Mama obişnuit o întreba:

— Mândiţo, voi opăriţi oalele de lapte?

— Nu ştiu, mămuca!

— Ce mămuca? se făcea mama că se răsteşte la ea. Dar tu nu poţi să le pui, să fiarbă cu urzici?

— Da, doamnă.

Dar grajdul îl ţineţi curat? puneţi paie pe jos, unde se culcă vitele? Dar le ţesălaţi? Iată, mi se pare, că nu le ţesălaţi? Apoi, vita când e curată se îngraşă, iar vacile dau lapte mai mult. Să spui mamei, să cumpere o ţesală. Nu-i mare lucru! Numai câţi bani luaţi voi dela mine pe lapte!

— Am să-i spun.

Şi aşa, copiii spuneau acasă ce auziau şi ce făceau la şcoală, iar oamenii din partea locului căutau să se folosească de aceste învăţăminte.

Iţi era mai mare dragul să vezi vitele trecând la adăpat, cât erau de curate, îngrijite şi mânate cu vorbe blânde.

Nu se putea, să fie altfel, căci drumul spre apă trecea prin faţa şcoalei şi mama stătea în cerdac (balcon) şi păndea. Dacă

nu era vreun elev care mâna vita, însemna a cui era şi a doua zi în clasă, apuca pe fata sau băiatul stăpânului.

— Dar bine, măi ăsta, dece boii voştri sunt plini de glod (noroiu)?

— Nu ştiu, tătuca.

— Ce, tătuca? Dar tu nu poţi, să-i îngrijeşti?... şi toacă-l şi toacă-l... şi-l ruşina şi-l ameninţa, că nu-i mai trebuia altă dată, spunea acasă şi cu toţii aveau grijă de vite.

Dar şi băeţii îi prinseseră slăbiciunea. Când venia câte unul mai târziu la şcoală, îndată îşi dădea îndreptările: „Am rânit (curăţat) grajdul, doamnă". Iar mama îl certa, să-şi găsească alt timp pentru treburile de acasă.

Dar cu toată mustruluiala mamei, copii se închinau la dânsa. De multe ori ziceau „mamă" şi umblau împrejurul ei cu drag, îi sărutau mâinile, o apucau de rochie şi căutau să-i ghicească din ochi ce vrea.

Şi mama îi iubea. Le făcea serbări frumoase, şezători, îi învăţa cântece şi poezii alese. Şi ca să-i facă, să le placă cititul, îi punea să-şi aleagă singuri poeziile, povestirile şi ghicitorile ce aveau, să le spuie la şezători. Atunci, să fi văzut ce fierbere pe dânşii! Căutau prin toate cărţile din casă, de pe la vecini şi cei mai cu dare de mână se duceau în oraş de cumpărau cărţi de poezii şi reviste prin care ar fi putut ei găsi ce le trebuiau, ş'apoi plini de bucurie veniau să-i arate mamei descoperirile lor. Mama le citea poezia sau bucata în clasă, dacă o găsia potrivită şi copiii stăteau într'o ascultare şi o neclintire, par'că toată viaţa lor era în glasul „doamnei".

Şi aşa, într'o vară, pela sfârşitul anului şcolar, ne sfătuirăm, soră-mea şi cu mine, să dăm ajutor mamei la serbarea de sfârşit de an. Eu isprăvisem o clasă de liceu şi mă ţineam că's tare priceput. Făcuiu o piesă şcolară cu titlul „Unde duce beţia". Nu ştiu, mai auzisem eu unde-va, ori vroiam să pilduesc oamenii din sat. Că tocmai se nimerise drept în faţa şcolii o cârciumă ,care-i făcea mult sânge rău mamei cu beţiile şi tărăboiurile ce se petreceau pe acolo. Şi începuserăm a învăţa copiii fără ştirea mamii. Ii chemam când lipsea mama de acasă dusă cu treburi în oraş.

Ascunşi într'o şură, punând pe unul să stea de pândă, făceam repetiţiile. Aveam şi eu un rol în piesă şi cu asta se în-

demnau şi ceilalţi şi-şi dădeau din ce în ce mai multă silinţă.

In sfârşit iată şi ziua serbării.

Ne hotărîrăm s'o facem seara, ca să poată veni toată lumea muncitoare. Prispa casei servia drept scenă, camerile erau culisele, iar spectatorii trebuiau să stea în curte, care venia mai jos. Făcurăm nişte felinare japoneze, pe care le atârnarăm de stâlpii de pe prispă, îmbrăcaţi în brad, apoi steguleţe tricolore, lanţuri de hârtie colorată... o feerie! Destule pregătiri, care ne-au servit drept chenare, fiindcă oamenii văzându-le de cu ziuă, căduseră svon unii la alţii. Nu mai vorbesc de copii, care de mult povestiseră pe acasă de minunăţiile ce au să se facă la şcoală.

Intr'adevăr, seara, după ce-am aprins lampioanele, nu numai curtea, dar şi strada şi cerdacurile de prin împrejur se umpluseseră de lume, mai cu seamă de ţărani. Veniră şi d. primar şi d. administrator de plasă.

Sunarăm clopoţelul şi serbarea începu.

Se înfăţişară mai întâiu fetele, pe care soră-mea le pieptănase cu părul despletit, cu panglici tricolore, cu flori la ureche, ceiace nu prea plăcea mamei, care era totdeauna împotriva „împopoţănării". Dar în seara aceea mama era foarte îngăduitoare. Parc'ar fi simţit ea că noi pregătiserăm ceva, că şedea astâmpărată pe scaun în rând cu ceilalţi spectatori, rădea pe sub gene şi-şi freca mâinile veselă, când vedea fetiţele drăguţe şi le auzia cântând şi spunând versuri cu multă drăgălăşenie. Lumea bătea din palme şi întetia pe micele artiste cu „bravo", „foarte bine", „frumos"... etc.

Veni şi rândul băeţilor cu „piesa".

Scena înfăţişa o cârciumă unde se adunaseră sătenii la vorbă şi la cinste. Lumea începu a face mare haz de apa chioară, cu care cercam noi a ne îmbăta. Căci aşa era în piesă şi mai pe urmă se începea o sfadă, ş'apoi o bătaie între doi — adică unul şi cu mine — când şi ceilalţi trebuiau să sară, să ne despartă.

Sfârşitul era, se vede, o morală a întâmplării. Piesa merse bine, până la bătaie. De acolo trebuia, să închipuim încăerarea.

Dar, ce să vezi? protivnicul meu din glumă în glumă, începu a da de-a binelea! Ceilalţi îi şopteau:

— Ajunge Butnaru!

Aş! el n'auzia de loc. Şi dăi, şi dăi! Atunci nici eu nu mă lăsai! Şi începurăm o bătaie în lege. Săriră băieţii să ne despartă întâi de formă, dar văzând că Butnaru nu se lasă, începură cu toţii a-l „bufnări". Dar Butnaru de colo şi mai îndârjit. Nu ştiu? avea el vre-o ciudă (necaz) pe mine, ori credea că-i mai frumos, ori nu ştia cum s'o sfârşească, ori că se înferbântase, că nu se oprea deloc. Părea că chiar se îmbătase cu apa limpede din sticle.

Lumea nu ştia ce să creadă şi fiecare „răpit" de interesul piesei, nu băgă de seamă că lumânările din felinare se sfârşiseră şi flăcările dând de hârtie o aprinseră. Atunci săriră şi d. primar şi d. administrator şi lumea toată să stingă focul, că era pe aproape de grindă şi astfel se sfârşi piesa cu serbare cu tot.

Ei, dar de atunci, copiii prinseră gust de teatru şi oamenii din sat nu mai putea uita cât a fost de frumos şi se înădiră, să vie la şcoală de câteori se auzia, că se face acolo vre-o petrecere ca „aceea".

IONEL
LAURA VAMPA
P. conformitate,

Despre comitetele şcolare de orientare profesională

RENÉ TEMPLIER
(L'école et la vie)

Intr'o circulară din 20 Mai 1927, d-l Prefect al Seinei, după ce a arătat ce ar putea face şcoala primară în domeniul orientării profesionale, şi-a exprimat dorinţa de a vedea constituindu-se în fiecare şcoală un comitet compus din: directorul şcoalei, profesori, medicul inspector, un consilier de orientare prosesională şi doi delegaţi ai oficiilor de orientare (un patron şi un lucrător).

Rolul acestui comitet ar fi ca la finele anului şcolar, să examineze elevii, să stea de vorbă cu părinţii şi cu copiii şi după ce a luat cunoştinţă de nevoile uceniciei să hotărască sfatul ce trebue dat.

Nu credem că dorinţa prefectului a luat fiinţă. Chiar acolo unde oficiile de orientare profesională ar fi în măsură să dea un

consilier de orientare şi să asigure reprezentarea patronală şi muncitoare în sânul comitetelor şcolare, pare-se că aceste comitete n'au funcţionat efectiv pentru toate circumscripţiile. Poate că în afară de greutăţile practice de organizare, ar trebui să căutăm cauza acestei nereuşite în chiar formula ce trebue aplicată.

N'avem cuvinte pentru a insista asupra necesităţii de a se păstra, în relaţiunile cu copilul şi cu familia lui, un oarecare caracter de intimitate şi discreţiune.

Insărcinând o comisiune de cel puţin şease persoane, dintre cari trei sunt cu totul streine copilului şi părinţilor lui, de a culege — ca un juriu examinator — răspunsul celui ce trebue orientat, ne vom lovi desigur de mutismul celui din urmă.

Părinţii de asemenea, nu vor fi deloc dispuşi să dea, în faţa acestui areopag, lămuriri de ordin medical şi în general detalii asupra caracterului copilului lor.

Indrăsni-vor ei să discute o hotărîre care n'ar ţine seamă de intenţiunile lor personale şi de unele consideraţiuni de familie, de avere, de mediu social, tot atâtea lucruri cari nu pot fi uşor desbătute în văzul tuturor?

Pe de altă parte, o hotărîre luată în atari condiţiuni, fi-va ea urmată?

Deci, o prea mare solemnitate dată acestor consfătuiri, riscă să distrugă încrederea fără de care orientarea profesională nu poate avea rezultate trainice.

Fără îndoială că acesta e motivul pentru care personalul didactic, a cărui influenţă asupra familiilor se sprijină în mare parte pe această încredere, n'a arătat prea mare entusiasm pentru «Comitetele şcolare de orientare profesională».

Aceasta nu înseamnă că principiul însuş al acestor Comitete să fie înlăturat. Noi credem că restrângându-le întinderea atribuţiunilor şi modificându-le alcătuirea, aceste Comitete sunt chemate să aducă mari servicii cauzei orientării profesionale.

Rolul Comitetelor trebue să fie de elaborare şi de organizare, nicidecum de hotărîre.

E bine ca la începutul fiecărui an şcolar toţi cei cê veghiază asupra orientării profesionale să-şi alcătuiască un program de lucru. De altfel aceasta este prevăzută în circulara prefectorială.

Nu trebue să se producă toate intervenţiile în acelaş timp. Astfel examenul medical, admiţând că nu poate fi făcut de două ori pe an, trebue să preceadă pe toate celelalte observaţiuni.

Am avut grijă, de altfel, ca în cursul acestui studiu să subliniem caracterul său peremptoriu.

La ce bun să lăsăm copilul şi pe familia lui să-şi făurească planuri pentru o profesiune ce nu va putea îmbrăţişa? Examenul intelectual care merge mână în mână cu cel pedagogic, cere dascălului ca el să facă observaţiuni repetate, cari să se întindă

într'un interval de timp, şease luni cel puţin. Sub acest raport, rezultatele vor putea fi deci consemnate câteva săptămâni, după ce medicul şi-a spus părerea. De unde, nevoia de a hotărî în comun ordinea diverselor intervenţiuni.

Pe de altă parte, nu se poate concepe, ca cei cărora le incumbă sarcina de a reuni toate observaţiunile absolut necesare asupra copilului ce trebue orientat, să lucreze izolat.

In şcolile unde personalul didactic este repartizat pe specialităţi, confruntarea observaţiunilor poate fi de mare folos. Astfel, aprecierile maestrului de gimnastică vor completa pe acelea ale medicului. De asemenea, mai bine poate decât numeroasele ocazii ce are dascălul de a-şi observa elevii, directorul, atât prin contactul ce are cu familiile, cât şi prin faptul că cunoaşte pe copiii dela începutul şcolarităţii lor, poate lumina situaţii încurcate.

Aceste câteva exemple arată nevoia de a se desbate în comun asupra felului cum se comportă copilul sub raportul fizic, intelectual şi moral.

Cât despre hotărîrea ce trebue luată, persistăm a crede că după ce a fost elaborată în condiţiunile arătate mai sus, sarcina revine consilierului de orientare, sau mai bine acestuia sprijinit de autoritatea morală a directorului şcoalei. Familiile convocate de el, nu se vor sfii să se încreadă în omul cu experienţă ce le este înfăţişat, şi a cărui intervenţie nu tinde decât a învinge o rezistenţă neîndreptăţită şi a da toate lămuririle privitoare la o profesiune cu avantajele şi dezavantajele ei.

Nu este nevoe de a amesteca elementul profesional însuş în această consfătuire cu familiile. Circulara din 20 Mai 1927 ar vrea ca în Comitetele şcolare să figureze şi un patron şi un lucrător. Această reprezentare profesională, admiţând că ar putea fi uşor de înfăptuit, se impune ea oare cu adevărat în sânul comitetelor? Fără îndoială ar fi bine să se introducă principiul paritaţii în această reprezentare profesională; ar fi o garanţie netăgăduită de imparţialitate; dar nu s'ar putea oare obţine acelaş rezultat printr'o comisiune de orientare profesională cu bază paritară, însărcinată să asigure buna funcţionare a Oficiului de Orientare Profesională, exterior şcolii şi din care ar ieşi Consilierul de orientare chemat a face parte din Comitetul şcolar?

Actualmente, cele mai multe Oficii de Orientare Profesională sunt anexate pe lângă Oficiile publice de plasare. Pentru a satisface legea asupra plasărilor, aceste organizaţiuni sunt controlate şi însufleţite de comisii paritare. Astfel fiind, de ce dar, Consilierul de orientare bazat pe acest sprijin, de care poate face uz la nevoe, n'ar îndeplini acelaş rol ca elementele profesionale proprii?

Credem chiar, că el le-ar îndeplini mai bine, întrucât dacă n'are cunoştinţi aprofundate asupra meseriilor, poate totuş să dea lămuriri esenţiale asupra fiecăreia din ele, ceeace e

destul pentru un adolescent. Patronul şi lucrătorul chemaţi a face parte din Comitetul şcolar, ar fi prea unilaterali nepricepându-se decât în meseria lor. Ar fi deci, mai folositor în Comisia de orientare profesională exterioară şcolii decât în Comitetul şcolar. Aceasta nu înseamnă că elementele profesionale să fie cu totul înlăturate.

La începutul anului şcolar s'ar putea face apel la meseriaşi pentru propagandă.

Consiliul de orientare achiziţionează, prin contactul cu elementele profesionale, cunoştinţe cari pot satisface curiozitatea adolescenţilor; dar aceasta nu preţueşte nici pe departe cât cuvântul autorizat al meseriaşului însuş.

Ar fi rău ca şcoala să nu apeleze adesea la acest bun mijloc de convingere. In acelaş ordine de idei, avem monografiile meseriilor, excelent mijloc de propagandă. Vom avea în curând ocaziunea, de a arăta cum profesioniştii înşişi pot fi asociaţi la elaborarea lor.

Tradus de *Eleonora Iconomu*

STATISTICA

învăţământului primar pe anul 1928-1929

Ministerul Instrucţiunei Publice — Direcţia statisticei — a publicat mai multe tablouri cu date statistice privitoare la învăţământul primar.

Aceste date s'au concentrat în tablourile de mai jos.

Din examinarea lor, situaţia este departe de a fi mulţumitoare.

Statistica aceasta însă, prezintă o notă deosebită faţă de cele din anii trecuţi, ceiace o face să prezinte un interes destul de mare.

In ea nu se vorbeşte nimic despre elevii cu vârsta de şcoală, dar neînscrişi, cu toate că în formularul tip al Ministerului recensământul general posedă această primă rubrică.

Lipsa acestor date din statistică, ar implica suspendarea obligativităţii învăţământului primar.

Orientarea Ministerului Instrucţiunei în creiarea de noui posturi de învăţători se bazează pe aceste date, adică a numărului de copii cu vârsta de şcoală.

Cum anul acesta s'au suprimat multe posturi din cele existente şi poate că se vor mai desfiinţa, publicarea datelor de mai sus ar justifica creiarea, menţinerea, sau desfiinţarea de posturi în învăţământul primar.

Copii în vârstă de şcoală

No.	Provincia	Invăţământul	Inscrişi	Promovaţi	Nepromovaţi	Procentul	
						Promovaţi	Nepromovaţi
1.	Vechiul Regat.	a) Rural	789.036	487.718	301.318	61,8	38,2
		b) Urban	112 211	82.113	30.098	73,2	26.8
		Total .	901 247	569.831	331.416	63,2	36,8
2.	Transilvania	a) Rural	347.821	232.451	115.370	66,8	33,2
		b) Urban	36.977	27.037	9.940	73,1	26,9
		Total .	384.798	259.488	125.310	67,4	32,6
3.	Basarabia	a) Rural	259.411	119.400	140.011	46.—	54,—
		b) Urban	36 733	14.880	21.853	40,5	59.5
		Total	296,144	134.280	161.864	45,3	54.7
4.	Bucovina	a) Rural	78.451	54.086	24.365	68,9	31,1
		b) Urban	16.216	10.786	5.430	66,5	33,5
		Total	94 667	64.872	29,795	68.5	31,5
5.	In întreaga ţară.	a) Rural	1.474.719	893.655	581 064	60,6	39,4
		b) Urban	202.137	134.816	67.321	66,7	33,3
		Total	1.676 856	1.028.471	648.385	61,3	38,7

Forţe didactice

No.	Provincia	Invăţământul	No. forţelor didactice	Din fiecare forţă didactică		
				Elevi	Promovaţi	Nepromovaţi
1.	Vechiul Regat .	a) Rural .	16.951			
		b) Urban .	3,019			
		Total .	19.970	45	29	16
2.	Transilvania . .	a) Rural .	7.342			
		b) Urban	968			
		Total .	8.310	46	31	15
3.	Basarabia . . .	a) Rural .	5.680			
		b) Urban .	860			
		Total	6.540	45	25	20
4.	Bucovina . . .	a) Rural .	1.956			
		b) Urban .	562			
		Total	2.518	38	26	12
5.	In toată ţara . .	a) Rural .	31.929	46	28	18
		b) Urban .	5,409	37	25	12

Clădiri școlare

No.	Provincia	Felul școalei	No. școalelor
1	Vechiul Regat	a) Rural	7.058
		b) Urban	625
		To	7.683
2	Transilvania	a) Rural	3.826
		b) Urban	160
		Total	3.986
3	Basarabia	a) Rural	1.919
		b) Urban	188
		Total	2 107
4	Bucovina	a) Rural	477
		b) Urban	65
		Total	512
5	In toată țara	a) Rural	13.280
		b) Urban	1.038
		Total	14.318

S. Z. DELAS

RECENZII

Ștefan Șoimescu. Idealul moral în Filosofia și Pedagogia lui J. J. Rousseau. Edit. Alcalay et. Co. București. — 100 lei

Literatura noastră pedagogică s'a îmbogățit cu o valoroasă lucrare „Idealul moral în *Filosofia* și *Pedagogia lui Jean Jacques Rousseau*" datorită d-lui Șoimescu, asistent universitar. Este dizertația D-sale inaugurală, prezentată ca teză pentru doctoratul în filozofie la Universitatea din București. De fapt, este un studiu profund la care a lucrat timp îndelungat.

In limba noastră s'a scris foarte puțin despre Rousseau, deaceia acest volum umple un gol în biblioteca noastră pedagogică destul de restrânsă.

Scopul lucrării, după cum însuși autorul ne spune, este *„determinarea principiilor cari au condus pe Rousseau la opera sa pedagogică și idealul său moral"*.

Pentruca să judecăm opera lui Rousseau, trebue să înțelegem timpurile în cari el a trăit, să pătrundem ideile și moravurile societății franceze, care niciodată mai mult ca în

1761 n'a fost mai frivolă. Educaţia era superficială; nu se urmăria decât succesul de salon. Se cunoaşte felul cum Domnul d'Empinay înţelegea să facă educaţia fiului său: „Vreau ca copilul meu să întrebuinţeze 2 ore pe zi pentru învăţat vioara, 2 ore pentru a deprinde jocurile de societate şi mai târziu să înveţe să-şi păstreze banii. Aranjaţi restul cum voiţi".

Când acestea erau ideile timpului asupra instrucţiei şi educaţiei morale, a trebuit să vie geniul lui Rousseau care să sguduie lumea şi s'o întoarcă înapoi, înspre natură, înspre viaţa simplă şi curată. El a creiat un Emil, de a cărui educaţie fizică, intelectuală şi morală, s'a ocupat în cele mai mici amănunte cu lumina unui vizionar.

In 11 capitole, Domnul Şoimescu a analizat profund opera lui Rousseau din punct de vedere al idealului moral şi aceasta este partea originală a cercetărilor sale.

„Idealul moral al lui Rousseau", spune D-sa, „cerea formarea unui mediu social, în care fiecare individ să ocupe locul pentru care e destinat prin aptitudinele lui firești şi în orice situaţie s'ar găsi, să aibă conştiinţa morală a drepturilor şi datoriilor lui, să se bucure de toată libertatea ce constitue independenţa morală şi să se simtă legat în chip solidar de toţi ceilalţi membri ai societăţii prin fondul comun omenesc de sentiment şi acţiune în vederea binelui public".

Idealul moral al lui Rousseau este idealul către care trebue să ne îndreptăm cât mai grabnic educaţia, fiindcă niciodată mai mult ca acum societatea nu s'a găsit la o grea răspântie.

Cartea se sfârşeşte cu o bibliografie de multă valoare, care formează un isvor puternic pentru cine voeşte să studieze opera educatorului dela Geneva.

Recomandăm călduros colegilor noştri cartea D-lui Ştefan Şoimescu.

ELISA ALEXANDRESCU

Cărţi noi de cetit: *Concepţii şi realizări în Pedagogie*, este un nou volum pe care îl dă seminarul de Pedagogie teoretică, condus de d-l Profesor Gg. Antonescu. Este însoţit şi de un Buletin al Bibliotecii pedagogice a Casei Şcoalelor.

Această lucrare prezintă studii savante şi expresive, ce interesează pe toţi membrii corpului didactic.

O recomandăm cu toată căldura colegilor noştri.

Cum se cinstesc înaintaşii!

Direcţiunea Sc. primare de băieţi
No. 27
Bucureşti, Str. Zoe Grant No. 9

1929 Decemvrie, 14

Domnule Director,

Comitetul şcolar, depe lângă şcoala noastră, a luat iniţiativa ridicărei unui bust răposatului *V. Mircea,* fost director al acestei şcoale.

Dorinţa Comitetului este de a eterniză memoria aceluia, ce o viaţă întreagă a risipit, fără şovăire, tot ce a avut mai nobil şi sfânt în sufletul său, pentru luminarea celor mulţi.

Prin acest act, comitetul voeşte încă să păstreze vie, în mintea foştilor săi elevi şi colegi, icoana celui ce simboliza munca devotată şi perseverentă în şcoală şi în afară de zidurile ei.

De aceea, vă rugăm, a sprijini realizarea acestui act, împreună cu colegii Dvoastră cari totdeauna au apreciat şi au cinstit memoria acelora dintre noi, cu care ne-am făcut odată.

Director (ss) **C. Angelescu**

Secretar (ss) *A. Rusu*

Citim şi par'că nu ne vine să credem!
Şi totuşi este adevărat!

Tânărul nostru coleg, luând această iniţiativă, pe lângă cinstirea şi eternizarea memoriei lui *Vasile Mircea,* face dovada aluatului din care este plămădit şi că a înţeles că cinstind pe cei mai bătrâni, sau pe cei morţi, obţine ca rezultantă un ricochet, care să se îndrepte către cel de unde a pornit.

Onoare lui C. Angelescu!, şi-l dăm ca pildă tuturor acelora cari împroaşcă cu venin şi aruncă cu săgeţi, chiar şi în contra foştilor lor binefăcători!

R.

DECIZIUNI MINISTERIALE

No. 114.536.

Cu prilejul inspecţiunilor, s'a constatat că elevii şcoalelor sunt sustraşi de foarte multe ori dela ocupaţiile lor şcolare, pentru a pregăti şi a participa la diferite serbări şi spectacole.

Având în vedere dispoziţiunile Regulamentelor şcolare şi reînoind dispoziţiunile noastre din ordinul No. 3338—922, vă facem cunoscut următoarele, a cărora strictă aplicare din partea D-voastră o vom controlă în modul cel mai riguros.

1. Sunt cu desăvârşire interzise serbările şi reprezentaţiile şcolare publice, cu excepţia celor prevăzute de regulamente şi anume: serbarea naţională a Unirii (10 Mai), solemnitatea de fine de an şi, eventual, serbarea patronului şcoalei.

Programul artistic al acestor serbări, va fi pregătit în orele obişnuite de ansamblul coral şi numai repetiţiile generale ultime vor putea fi făcute în ore afară de program.

Directorul sau profesorul însărcinat cu organizarea lor va alege, pe a sa răspundere, bucăţile literare, poezii, monoloage, piese teatrale, care să corespundă din punct de vedere naţional, etic şi literar, scopurilor şcoalei, aşa cum sunt precizate prin regulamentele, programele şcolare şi instrucţiunile ministeriale.

Nu se vor putea da, sub nici un motiv, serbări, matineuri, etc. cu scopul strângerii de fonduri.

Ministerul îşi rezervă dreptul de a lua însuşi iniţiativa unor comemorări cu înalt caracter educativ naţional când i se oferă prilejuri, comunicând şcoalelor programa executării lor, prin dispoziţii speciale.

2. Elevii cercetaşi nu vor putea fi sustraşi dela ocupaţiile lor şcolare, pentru a pregăti serbări cercetăşeşti publice, teatre, turneuri, etc.

3. Pentru şezătorile culturale aranjate în diferite societăţi culturale recunoscute şi serioase, se vor putea lua mici echipe de elevi din şcoalele secundare sau normale, pe baza unui plan de propagandă culturală bine organizat şi aprobat din timp de Inspectoratul regional şcolar, pentru un sezon de muncă culturală.

Aprobarea se va da numai dacă nu se stânjeneşte bunul mers al şcoalei şi dacă s'au luat toate măsurile de supraveghere a grupului de şcolari din punct de vedere al disciplinei şi moralei. In nici un caz elevii nu vor fi luaţi dela lecţiunile prevăzute de programe.

4. Este cu stricteţe interzis elevilor tuturor şcoalelor de a face chete pentru societăţi de binefacere, cercetăşie, nevoi şcolare, atât pe stradă cât şi în localuri (Art. 248 din Regulamentul de funcţionare a şcoalelor secundare).

5. Elevii şcoalelor pot asista la reprezentaţii teatrale, concerte,

Anul XXXV. No. 1—2. Ianuarie Februarie 1930

ŞCOALA ROMÂNĂ

UN NOU AN DE ACTIVITATE

Se împlineşte un an decând tot în coloanele acestei reviste arătam activitatea ce vom desfăşura.

Făcând bilanţul acestei activităţi, constatăm cu bucurie că ne-am făcut datoria cu prisosinţă.

N'am precupeţit nici muncă, nici oboseală, nici chiar sacrificii băneşti personale, pentru ca Societatea să-şi mărească veniturile şi să poată să refacă sala cea mare de festivităţi, a căreia inaugurare s'a făcut în seara zilei de 8 Februarie, cu prilejul începerei Ciclului de Conferinţe, organizat de către D-l Profesor Universitar G. Antonescu, care a binevoit să ne dea tot concursul.

Inceputul l-a făcut chiar D-sa cu conferinţa: «*Rolul educativ al artei*», care a fost ascultată de numerosul şi selectul public cu o încordată atenţiune.

Ne facem o datorie să mulţumim şi pe această cale distinsului profesor universitar, precum şi tuturor celor cari au binevoit să accepte ţinerea conferinţelor din ciclul celor 9 [1]) ce vor avea loc în fiecare Sâmbătă, seara la sediul Societăţii noastre.

Toată munca şi străduinţa noastră fiind încoronate de izbândă, ne dau dreptul să privim viitorul cu mai multă încredere şi să pornim mai departe cu un nou program de activitate.

1. In şedinţa dela 25 Ianuarie, consiliul general luând în cercetare formarea unui cerc al corpului didactic primar din Capitală, în unanimitate a admis înfăptuirea lui, iar în ziua de 1 Februarie a. c. s'a pornit

1) A se vedea programul conferinţelor în cuprinsul revistei.

mai departe, discutându-se această chestiune şi cu alţi membri ai corpului didactic din Capitală.

Hotărîrea noastră a fost primită de toţi cu mult entusiasm şi într'o foarte seurtă vreme acest cerc va lua fiinţă spre mulţumirea tuturor celor cari vor să lucreze cu gânduri curate pentru binele învăţământului.

In acest cerc se vor desbate chestiuni dăscăleşti importante ca: organizarea învăţământului primar, programe, etc. angajându-se discuţiuni şi, în contradictoriu se vor stabili normele de urmat în alcătuirea legilor şi regulamentelor şcolare, norme de cari autorităţile şcolare vor ţine seamă. deoarece întreaga dăscălime primară din Bucureşti, — fie că face parte, fie că nu face parte din societatea noastră — şi-a spus cuvântul.

Tot în acest cerc se vor propune probleme în legătură cu învăţământul secundar.

Şi aceste probleme vor fi desbătute împreună cu profesorii secundari, cari vor fi invitaţi în acest scop, pentru ca astfel învăţământul secundar să meargă mână în mână cu cel primar.

Acest cerc va fi un mijloc pentru a ne cunoaşte mai bine şi un prilej, pentru cei cari muncesc cu toată dragostea şi pricepcrea pentru învăţământ, să pună în evidenţă aceasta.

Tot ce se va lucra şi tot ce se va hotărî la acest cerc, va vedea lumina zilei în coloanele organului de publicitate al societăţii noastre, «*Şcoala Română*».

2. In coloanele acestei reviste se va da o mai mare importanţă chestiunilor de metodică şi didactică. Vom publica regulat lecţiuni model din diferitele obiecte de învăţământ, precum şi criticile sau observaţiunile ce li se vor face în mod obiectiv.

Cu aceasta vom satisface numeroasele cereri ce ni s'au adresat în acest scop.

3. Pentru aducerea la îndeplinire a unui vechiu deziderat, prevăzut în Statutele Societăţii noastre, şi a cărora executare vom face-o cu toată stricteţea, am hotarît ca, de îndată ce vom intra în posesia unui aparat de Cinematograf, să organizăm şedinţe pentru elevii cursului supraprimar. In aceste şedinţe

un specialist, sau un membru al corpului didactic, va conferenţia în legătură cu filmul ce se va proecta, pentru ca elevii aceştia să tragă cât mai multe foloase în tot timpul unei şcolarizări, care se pare că lâncezeşte.

4. In sfârşit vom înfiinţa odată pe săptămână Duminica dimineaţa *«Ziua copiilor»*.

In această zi vom ruga şcolile din Bucureşti să trimită un număr limitat de elevi însoţiţi de părinţi spre a asista la diferite proecţiuni în legătură cu materia învăţământului primar, punând pedeoparte la îndemâna elevilor posibilitatea de a înţelege chestiuni cari fără intuire ar rămâne cu totul neînţelese pentru ei, iar pedealtă parte s'ar face o mai strânsă colaborare între şcoală şi familie, un sfânt principiu urmărit de toţi pedagogii.

Cu acest program păşim mai departe în noul an de activitate, a căruia executare are nevoe de concursul tuturor şi cu acest prilej apelăm la toţi colegii din Capitală să strângă rândurile şi cu toţii să facem zid împrejurul Societăţii Institutorilor şi Institutoarelor din România, unde, — să se ia bine seama — nu se împart favoruri, dar se munceşte cu abnegaţie şi dezinteresare, numai pentru propăşirea învăţământului primar.

Să facem cu toţii ca această societate, care până astăzi a fost un organ model de muncă şi ordine, să prospereze, căci după urma ei ţara nu are decât de câştigat.

La muncă dar, şi cu Dumnezeu înainte.

CONSILIUL GENERAL

Nu miniştri; oameni ne trebue.

G. Clémenceau.

Ceiace ştim este foarte puţin; ceiace ignorăm este imens.

Laplace.

Selecţionarea elevilor în şcoala primară[1]

Anul trecut au avut loc trei mari congrese internaţionale: Congresul dela Bellinzona al Federaţiei internaţionale a Asociaţiunilor Institutorilor; cel dela Elseneur (Danemarca) al Ligii internaţionale pentru Educaţia Nouă şi cel dela Geneva al Federaţiei universale a Asociaţiunilor pedagogice.

La toate aceste Congrese la cari au luat parte pedagogi renumiţi din toată lumea, tema generală a fost nevoia de a ameliora metodele de învăţământ, căci pedagogia nu se reînoeşte prin ordonanţe ministeriale, ci prin liberarea învăţătorului de sub jugul rutinei.

Din streinătate ne vin chestionare asupra învăţământului nostru. Unul din aceste chestionare, care ni s-a trimes în vederea Congresului de Educaţie familială ce va avea loc în vara anului 1930 la Liège ne întreabă dacă în şcolile noastre este obligator pentru fete un curs de pedagogie familială, un curs de psychologie a copilului. Deasemenea, ne mai întreabă dacă se face şi băeţilor o preparaţie pentru a-i iniţia în datoriile educative ale unui tată de familie. Ce vom răspunde la aceste întrebări, căci noi nu putem sta departe de mişcarea lumei întregi în ceiace priveşte studiul copilului şi reorganizarea învăţământului? Suntem datori să aducem contribuţia noastră la aportul celorlalte ţări dacă voim să trăim şi să progresăm.

Cred de datoria noastră să începem o mişcare pentru a împinge educaţia şi învăţământul nostru cu un pas mai înainte, studiind cu toate mijloacele de cari dispunem, toate problemele pedagogice cari se pun pentru o mai bună cunoaştere a copilului, a individualităţii lui. Aceasta este chestiunea cea mare care preocupă Pedagogia nouă. Avem şi noi începuturi frumoase de cercetare pe lângă Universităţi, dar acei cari sunt chemaţi să lucreze mai mult în această chestiune suntem noi, învăţătorii cari trăim lângă copil.

Aşa cum şcoala noastră este organizată astăzi ne întrebăm dacă satisface, dacă preîntâmpină trebuinţele copilului ca individ, şi dacă prin sistemul claselor actuale, poate să ţină seama de individualitatea lui. La aceste întrebări nu am putea răspunde dacă nu cunoaştem profund această fiinţă numită copil. Dar să presupunem că dorim s'o cunoaştem şi s'o studiem în toate manifestările ei; vom putea să facem aceasta atunci când avem o clasă supraîncărcată?

Va trebui să ne mulţumim de bine de rău a imagazina în

1) Conferinţă ţinută la Societatea Instituturilor şi Institutoarelor din România la 15 Februarie 1930.

mintea elevilor noştri anumite cunoştinţe de cari în cele mai multe cazuri nu se vor folosi.

Învăţământul colectiv, bazat pe o psychologie generală s'a născut din nevoia de a da la cât mai mulţi copii o instrucţiune rapidă cu mijloace puţine.

Nimic mai comod din punct de vedere administrativ decât de a considera pe elevi ca făcând parte din grupe omogene. Graţie acestei hipoteze totul se simplifică, toţi copiii vor parcurge acelaş program, vor avea aceleaşi cărţi, se vor supune aceleeaşi discipline.

Cine a predat în şcolile noastre îşi poate da seamă de greutăţile pe cari le întâmpină institutorul atunci când are în faţa sa, o clasă numeroasă şi mai cuseamă atât de puţin omogenă. Cum să lucreze ca să nu ţie în loc pe elevii buni şi să nu sacrifice pe cei slabi? Ceiace ne îngreuiază succesul în şcoală nu este cantitatea materiei de predat aşa cum se pretinde, ci deosebirea care există între elementele unei clase menite să se încurce unele pe altele. Nu, şcoala actuală nu ţine seama de personalitatea copilului, ea a imaginat un elev tip mijlociu pe care trebue să-l educe. Pentru acest elev s'au stabilit cărţile şi programele şi oricare altul care nu poate să intre în acest cadru este considerat ca un elev leneş, sau anormal. Urmările rele ale unei astfel de concepţii le vedem îndeajuns. Majoritatea elevilor trec din clasă în clasă pe jumătate pregătiţi, fiind deprinşi astfel să considere ca normală o activitate făcută necomplect.

Unitatea cu care se măsoară lucrul în şcolile noastre e timpul, adică într'un timp dat trebue făcut un anumit program, indiferent dacă toţi copiii pot să şi-l asimileze sau nu; adevărata măsură ar trebui să fie o parte din program care se va face într'un timp mai lung sau mai scurt, după cum elevii o vor putea înţelege.

Dar ca să se vadă şi mai bine cari sunt roadele învăţământului nostru rural şi urban, voi arăta câteva date luate din statistica făcută de Ministerul Instrucţiunii pe anul 1928-29. Astfel din 901247 copii înscrişi în şcolile din oraşe şi sate în vechiul regat, au fost promovaţi 569.831 şi rămaşi repetenţi 331.416, adică mai mult de 1/3 din numărul copiilor înscrişi. Acelaşi lucru găsim şi în celelalte părţi ale ţării, exceptând Basarabia unde procentul celor repetenţi este de 54.7%.

Pentruca să avem un rezultat atât de slab — care desigur e mult mai slab dacă ţinem seama că mulţi dintre elevii promovaţi se prezintă sub mijlocie, trebue să fie o lipsă importantă sau chiar mai multe în învăţământul nostru. Eu cred că cea mai puternică este desconsiderarea individualităţei copilului, care este pus în condiţiuni foarte nefavorabile desvoltării lui, în şcolele noastre.

Realitatea cere un învăţământ bazat pe individualitatea copilului, căci dacă elevii unei clase se aseamănă prin vârsta lor ei se deosibesc prin calităţile lor fizice şi sufleteşti.

Aceste idei le-am susţinut şi cu alte ocazii şi ca să nu rămân numai la simple afirmaţiuni teoretice, am căutat să fac carecari aplicaţii la şcoala noastră, începiace priveşte examinarea diferenţelor dintre elevi şi selecţionarea lor. Dar înainte de a arăta aceste modeste începuturi, vă rog să-mi daţi voe să expun câteva din legile creşterii copilului, adică ale desvoltării lui fizice cari sunt foarte importante pentru educator şi părinţi pentrucă desvoltarea psyhică e legată de desvoltarea somatică. O chestiune de educaţie este în acelaş timp şi o problemă de biologie, psychologie şi de sociologie.

Copilul nu este după cum s'a crezut mult timp, un om mic ale cărui organe se desvoltă în mod simetric, el este dimpotrivă o fiinţă imperfectă al cărui organism va trebui să suere importante modificări până să ajungă la maturitate. La naştere copilul are toate organele, dar cea mai mare parte din ele nu au caracterele cari le vor prezenta mai târziu.

Astfel tubul digestiv este rudimentar, creerul are proporţional cu corpul un volum mai mare decât acela pe care-l va avea în perioada adultă, alte organe sunt încă în stare embrionară. Fiecare din aceste organe şi fiecare din părţile corpului, se vor desvolta aparte, unele mai încet, altele mai repede, altele cum de ex. tymusul, (o glandă aşezată pe partea posterioară a sternului) care la naştere este foarte desvoltat, dispare după câţiva ani, pe când altele nu se formează decât foarte târziu.

D-rul Paul Godin a întrebuinţat în cercetările sale asupra creşterii o metodă nouă care s'ar putea numi biografică sau individuală. El a măsurat timp de 10 şi 20 ani consecutiv pe acelaşi copii din 6 în 6 luni. Procedând astfel a scos din număratele observaţiuni făcute, adevăruri şi legi absolut noi asupra creşterii. Iată câteva din cele mai importante: a) în ceiace priveşte ritmul creşterii în lungime el a putut stabili că o statură care la nastere are de ex. 50 cm. se dublează la apropierea vârstei de 5 ani şi se întreieşte la 15 ani.

b) Creşterea în lungime a corpului se face prin trunchiu şi prin membrele inferioare. Inainte de naştere şi după pubertate corpul se lungeşte mai mult prin trunchiu pecând între naştere şi vârsta de 7 ani, copilul creşte mai mult prin membrele inferioare.

c) Osul lung se îngroasă şi se lungeşte alternativ şi nu simultan. Aceste creşteri durează un semestru.

d) Membrele nu cresc deodată în întregime, ci ele cresc segmentar. Când un segment al unui membru se lungeşte, segmentul următor se îngroaşă şi invers, aşa de ex. când femurul se lungeşte, tibia se îngroaşă şi invers, bine înţeles că nu poate fi vorba de o încetare desăvârşită a creşterii ci numai de o micşorare a procentului de lungire.

e) Inălţimea şi greutatea nu cresc simultan.

Educatorul nu trebue să treacă cu vederea rapoartele intersegmentare, cum este de ex. raportul dintre bust şi înălţimea pe care o au picioarele atunci când copilul stă jos. Clasând copiii după acest raport putem obţine 2 grupe: deoparte copiii cu picioarele lungi şi bustul scurt şi de altă cei cu picioarele scurte şi bustul lung. Raportul dintre bust şi membrele inferioare, astfel stabilit serveşte la individualizarea mobilierului şcolar. Până acum ceiace s'a luat ca bază la construireà mobilierului şcolar a fost înălţimea corpului, ceeace este o mare greşală. Copilul se serveşte de bancă spre a sta jos; prin urmare înălţimea scaunului trebue să fie determinată de lungimea picioarelor iar înălţimea băncii de lungimea bustului. Aşa dar scaunul trebue despărţit de masă. O masă înaltă se va potrivi unui scaun jos pentru copiii cu bustul lung, iar un scaun înalt unei mese joasă pentru copiii cu bustul scurt.

Alimentarea placentară a copilului are efect până în timpul pubertăţii. De modul cum a fost alimentat la sân copilul depinde formarea unui bun sau unui rău aparat digestiv, care devine o poartă închisă sau deschisă infecţiunilor la care e supusă copilăria.

Variaţiile proporţiilor de lungmie ale corpului sunt simţitor modificate de pubertate, care le supune legilor sale.

Doctorul Godin dă pubertăţii următoarea definiţie:

„Pubertatea este acea fază a creşterei în care germenele ajuns la complectă desvoltare provoacă o nouă elaborare embrionară a somei, pentru a o face ca la rândul ei să ajungă la maturitate şi să desăvârşească astfel funcţia reproducerii".

Viaţa copilului se împarte în două având la mijloc pubertatea, care nu începe la toţi copiii la aceiaşi vârstă şi în consecinţă ei devin adulţi la diferite vârste. Unii sunt adulţi la 17 ani dacă pubertatea a apărut la 12 ani, iar alţii mult mai târziu. Faptul că nu toţi copiii devin puberi la aceiaşi vârstă are mare importanţă pentru educatori şi d-rul Godin recomandă diviziunea copiilor nu după etate ci după apariţia pubertăţii. Este o mare necesitate de a se despărţi copiii puberi de cei neputuberi atât în interesul culturii intelectuale cât şi în interesul moralei.

Fiecare organ în cursul desvoltării sale are momentul său educativ, adică un timp în care se află într'o excelentă stare de receptivitate educativă. Astfel timpul în care creerul primeşte tot ceeace e bun dar şi tot ceeace e rău, este perioada din viaţă până la pubertate. Creerul devine adult odată cu începutul pubertăţii; de aci încolo el va fi dominat de germeni, va deveni mai greoi şi mai puţin rezistent.

Va trebui dar ca în şcoală să profităm cât mai mult de perioada prepubertară pentru a îmbogăţi sufletul copilului, având în acelaş timp grija de a-l feri de exemplele rele, căci odată ce imaginea unei acţiuni rele pătrunde în muzăul cerebral cu greu se mai poate scoate.

In mod normal creşterea unui os trebue să ţie un semestru; dacă creşterea se prelungeşte mai mult de un semestru, atunci se petrec tulburări în organism. Când în preajma pubertăţii un os al membrelor se lungeşte mai mult decât trebue şi în mod brusc, se produce o întindere prea mare a ţesutului muschilor, a nervilor, a vaselor sanguine, a aponevrozelor şi a periostului.

Această întindere a organelor produce dureri adânci fără însă să aibă o localizare precisă şi influenţează starea psihică a copilului. *Neastâmpărul* care se observă în clasă la mulţi copii şi pe care suntem dispuşi să-l atribuim în cele mai multe cazuri relei voinţi şi nesupunerii, este o urmare a acestei stări patologice. Educatorul care cunoaşte însă aceste perturbări ale organismului, va privi altfel faptele şi nu va trata pe copil ca pe un nedisciplinat.

Din cele arătate se poate constata importanţa pe care o are *cunoaşterea* amănunţită a desvoltării fizice a copilului cu atât mai mult cu cât fenomenele creşterii nu se produc la toţi copiii în acelaş timp şi acelaş mod.

La şcoala unde funcţionez aflându-se un cabinet medical şcolar cu medici specialişti de boli interne, nas, gât, şi urechi, dinţi, boli de piele şi ochi şi dorind să cercetez cum se prezintă elevele din punct de vedere fizic şi intelectual am început de acum 2 ani o serie de examinări, cu concursul d-lui doctor C. Turturică, şeful cabinetului medical şcolar dela şcoala noastră, căruia sunt datoare să-i exprim mulţumirile cele mai deosebite căci d-sa a făcut nu numai examenul fizic dar a colaborat şi la examinările psihice.

Examenul inteligenţei s'a făcut aşa cum le arată amănunţit Claparède în cartea sa: *Comment diagnostiquer les aptitudes chez les écoliers* şi după technica deprinsă la *institutul J. J. Rousseau pentru ştiinţele educaţiei* din Geneva şi aceasta ca un control al aprecierilor date de institutoarea clasei.

Pentru o mai bună înţelegere a acestor cercetări voi arăta că din punct de vedere antropometric am luat următoarele măsuri: Înălţimea totală, lungimea bustului, greutatea, perimetrul toracic în expiraţie şi inspiraţie, circumferinţa maximă şi minimă a antebraţului şi puterea muşchiulară. Examenul medical s'a făcut asupra tutulor organelor, ochi, nas, gât, urechi, sisttem ganglionar, plămâni, inimă, ţesut muschiular adipos, sistem osos, coloana vertebrală, sistem nervos.

Examenul social ne-a arătat clasa din care face parte copilul, ocupaţiunea părinţilor, ce fel de locuinţă are, câte persoane dorm în odaia copilului, câte în pat cu el, ce mănâncă, dacă se joacă acasă, ce antecedente personale are, ce boli a avut în prima copilărie, când a început a merge, când a început a vorbi, şi în fine starea sănătăţii părinţiilor şi fraţilor.

Toate aceste chestiuni ne-au lămurit asupra individualităţii copilului din punct de vedere fizic şi au contribuit la înţelegerea

desvoltării lui mintale. Din cercetările făcute am constatat că majoritatea elevilor prezentaţi în cl. I sunt anemici, limfatici sau cu diferite boli nebănuite ca tuberculoză, rachitizm, etc. Din 62 eleve de cl. I examinate în anul şcolar 1927—28 numai 13 s'au prezentat foarte bine din punct de vedere fizic; în anul 1928—29 din 79 eleve examinate 47 au fost găsite anemice şi limfatice iar din cele 57 examinate anul acesta 22 sunt anemice şi limfatice, iar unele rachitice.

In fişa unei eleve înapoiate se vede următoarea notaţie: Granulaţii pe faringe, vegetaţii adenoide, eczemă la cap, poliadinopatie (latero-cervicală foarte pronunţată) raluri de bronşită, limfatism foarte pronunţat, debilitate generală, anemie. In fişa altei eleve tot înapoiate citim următoarele: Vegetaţii adenoide, Cerumen la urechea stângă, micropoliadenopatie, adenopatie tracheobronchică, raluri de bronşită generalizată, inima tachiicardică adică puls frecvent, 120 pulsaţiuni în loc de 80, splina percutabilă. Impresia generală: adenopatie tracheobronchică, adică tuberculoza ganglionilor pulmonari, bronşită cronică generalizată, suspectă, debilitate generală, anemie.

Cetind aceste analize ne putem uşor explica de ce aceşti copii nu pot să aibă o desvoltare mintală normală şi prin urmare, de ce trebuesc supuşi unui regim special.

Nu mai vorbesc de cazurile excepţionale din cari am avut anul acesta 2, trimese de la alte şcoli. Astfel este cazul copilului N. R.. Acest copil avea vârsta 8 ani, înălţimea totală 1.32, lungimea bustului 74 cm. şi greutatea 54 kgr. deci destul de mare ca înălţime şi foarte greu, era aproape diform.

Referatul doctorului spunea următoarele: „Copilul R. N. în urma examenului psicho-medical ce i s'a făcut, s'a găsit că prezintă stigmate de degenerescenţă şi ca o consecinţă inteligenţa e subnormală. Examenul inteligenţei ne-a arătat că are vârsta mintală de 5 ani.

Relativ la fetiţa B. Ecaterina trimeasă deasemenea ca să fie examinată, direcţiunea şcoalei a primit următoarea comunicare făcută de d-nul doctor C. Turturică medicul cabinetului:

Doamnă Directoare,

„Avem onoare a vă aduce la cunoştinţă că eleva B. E. cl. I din şcoala d-v. prezentând semnele consecutive unei vechi encefalite, nu poate să urmeze cursurile şcoalei, rămânând ca în anul şcolar viitor să fie din nou examinată pentru a ne pronunţa dacă mai poate sau nu să se instruiască în şcoalele primare ale statului".

Examenul psihic ne-a arătat că copila are o vârstă mintală de 5 ani şi luni etatea după naştere fiind de 9 ani şi 7 luni.

Eleva J. E. dela şcoala noastră are vârsta cronologică 8 ani şi 3 luni şi vârsta după teste 6 ani şi 3 luni, diferenţa de 2 ani. La acest caz înapoierea părea a fi cauzată mai mult de mediul social în care trăeşte şi de lipsa de interes a celor dimprejur. N'are tată, mama sa e spălătoreasă, sunt cu toţii 3 fraţi; de locuit au o singură odaie care serveşte şi ca bucătărie; rar mănâncă carne. A avut pojar în prima copilărie, a fost operată de polipi.

Iată dar cazuri excepţionale cari se pot uşor observa, dar câţi elevi nu avem în clasele noastre pe cari îi taxăm de rău voitori, atunci când altele sunt cauzele pentru cari nu pot urma cu succes la şcoală. Şi dacă nu cunoaştem aceste cauze nu însemnează că ele nu sunt şi că nu trebue să le descoperim şi să lucrăm pentru înlăturarea răului.

Pentru controlul desvoltării mintale a copiilor, ne-am servit, după cum am arătat de testele Binet. Nu voiu semnala cari sunt discuţiile făcute de diferiţi autori în jurul acestor măsurători, voiu indica numai că rezultatele examinărilor ce am făcut, *au fost puse în legătură cu datele antropometrice, medicale, sociale*, precum şi cu aprecierile institutoarei clasei, complectându-se atât de bine încât individualitatea copilului se desemnează clar Ceiace am urmărit, făcând aplicarea acestor teste, a fost aflarea inteligenţii generale a copilului de cl. I primară, iar nu anumitele lui aptitudini.

Pentru a vedea şi mai bine cât de diferiţi sunt copiii între ei chiar la vârste egale precum şi pentru a arăta cum aceste diferite examene: antropometric, medical, intelectual şi aprecierile institutorului se leagă între ele ca să determine personalitatea copilului, voi arăta una din fişele elevelor înapoiate. Astfel C. Maria are vârsta cronologică 7 ani şi 3 luni, vârsta inteligenţii după teste este 5 ani şi 6 luni. Examenul antropometric arată înălţimea de 1.20, lung. bustului 68.5 cm. greutatea 24.150 kgr., perimetrul toracic insp., 61 cm. P. toracic în expir. 55 cm. Circ. antebraţului 17.5 şi 12.5. Dinamometrul, mâna dreaptă 39 şi cea stângă 30.

Examen social: Locuinţa relativ bună, 2 odăi şi o sală, 4 persoane dorm în camera copilului cu toţii într'un pat. Profesiunea tatălui: camionagiu. Bolile avute în prima copilărie: Bronşită la 8 luni, scarlatină la 2 ani jumătate, la 3 ani icter, tuse convulsivă.

Examen medical: dinţi ferestruiţi, vorbirea greoaie, nasul înfundat, urechea tip special, a avut otită. Impresia generală: urechi stigmat de degenerescenţă; rămâne să se facă diverse analize pentru a se determina cauza desvoltării anormale.

Examen mintal: A răspuns la 3 teste de 5 ani, la 2 de 6 ani şi la unul de 7 ani; se prezintă deci cu o întârziere mintală de 1 an şi 9 luni.

Aprecierea institutoarei: Distrată, nu se poate concentra, cunoaşte numai 7 litere pecând colegile ei citesc la literele mari, cu greu poate să combine două litere pentru a scrie un cuvânt. Indărătnică.

Dar dacă printre elevii şcolilor noastre avem copii întârziaţi, avem şi elemente cari se ridică cu mult deasupra mijlociei, astfel avem eleve cari având vârstă fizică de 7 ani, inteligenţa li se ridică la 9 ani. Vedeţi dar în ce situaţie grea ne aflăm noi, când avem în clasă inteligenţe cari se cuprind între 6 şi 9 ani. Cele de 5 ani trebue să facă aceiaşi lucrare ca şi cele de 9 ani. Şi cele de 9 ani trebue să-şi oprească avântul ca să fie ajunse de cele înapoiate, iar învăţătorul se sbate într'un cerc viţios, neştiind cum să rezolve o problemă, atât de grea, adică să împartă aceiaşi ştiinţă la inteligenţe atât de diferite. Rezultatul se ştie, o muncă cu roade foarte puţine. Societatea are nevoie de oameni inteligenţi, morali, activi şi învăţaţi cari s'o conducă. De unde vom lua aceste elemente dacă nu le cultivăm, dacă nu le selecţionăm? Iată cum studiul individualităţii copilului poate rezolva o chestiune socială de care depinde viaţa unui popor şi în special al poporului nostru.

Cu mijloacele de care am dispus, am căutat să fac anul acesta un început de selecţionare. Astfel am cerut Ministerului Instrucţiunii voia de a despărţi elevele de clasa I în 2 clase, nu la voia întâmplării ci după inteligenţa lor; după puterea lor de pricepere. Ceream Ministerului Instrucţiuniii, să-mi îngădue să fac o clasă cu copii greoi, de care să mă ocup eu, cu condiţia de a-mi da toată libertatea de acţiune, adică să-mi permită să fac cu ei din materia cl. I atât cât voi puteà şi în cazul când materia nu se va termina s'o continui în anul viitor şcolar. Cu acest mijloc credeam că voi înlătura sistemul elevilor repetenţi, adică sacrificaţi un an întreg şi voi ţine seama de individualitatea lor. Domnul Ministru, căruia sunt datoare să-i exprim cele mai respectoase mulţumiri a aprobat întocmai cererea făcută şi dela 2 Noembrie 1929 lucrez cu clasa copiilor înapoiaţi.

Până la această dată am lucrat atât colega mea din cl. I-à cât şi eu cu copiii împărţiţi după întâmplare propunându-ne să-i studiem pentruca apoi să-i putem selecţiona, şi în adevăr în 6 săptămâni am putut să-i deosebim pe copiii greoi de cei inteligenţi. Deci selecţionarea s'a făcut după modul cum copiii se găseau în faţa datoriilor lor de şcolari. Ca o paranteză pot să vă spun că într'una din primele zile ale clasei am scris pe tablă vorba „Joi" invitând pe copii să desemneze aceia ce scrisesem eu; acelaş lucru s'a făcut la amândouă seriile. Am strâns hârtiuţele şi le-am pus deoparte. Acum câtva timp cercetând aceste documente am găsit cu satisfacţie că toate desemnele absolut neasemănătoare cu modelul dat erau ale elevelor mele, adică ale elevelor greoaie. Am în clasă 25 eleve din

cari multe cu nume strein, poziţia lor socială este inferioară; asemenea şi cea materială. Ca să arăt mai bine situaţia acestor copii voi povesti următoarea convorbire. — Dece fetiţo ai venit fără şorţ, astăzi; eri putea mama să ţi-l spele.

— Mi l'a spălat d-nă dar nu l'a călcat.

— Nu înţeleg de ce nu ţi l-a călcat când era mai uşor, decât de spălat.

— N'a avut lemne Doamnă.

— Cum se poate, dar voi cum v'aţi încălzit eri, cum aţi gătit bucate?

— A spart mama un scaun rupt şi l'a pus pe foc, iar pe noi ne-a îmbrăcat şi ne-a pus să alergăm prin casă.

Ce puteam să mai răspund în faţa acestei mari suferinţe! Ce să ceri unui astfel de copil, şi ce-ţi poate el da!

O altă fetiţă mi-a mărturisit că locuesc 6 într'o odaie şi fiindcă n'au paturi destule unii dorm pe masă. Fireşte că aceste lucruri le-am aflat în mod discret şi fără să jicnesc cătuşi de puţin sufletele lor prea de timpuriu încercate.

Desvoltarea fizică a elevelor este mijlocie; 8 dintre ele prezintă limfatism, anemie şii adenopatii. Cele mai multe au avut în prima copilărie boli grave ca scarlatină, tusă convulsivă, angină difterică, pojar. De altfel eleva N. M. a avut la vârsta de 3 ani scarlatină cu angină difterică. Fişa elevei E. F. la antecedente personale arată alimentată artificial, a umblat la 2 ani, la 2 jum. a vorbit, la 2 luni a avut tuse convulsivă, la 4 jum. ani menengită cerebro-spinală, pojar la 6 ani, la 7 ani scarlatină. Ca locuinţă are o cameră şi o sală întunecată şi umede în cari locuesc 5 persoane.

Multe din aceste fetiţe au fost hrănite în prima copilărie artificial, ceeace se ştie că contribue mult la întârzierea desvoltării copilului.

Din punct de vedere al inteligenţei, majoritatea elevelor se prezintă sub normal variind cu o diferenţă de 1—2 ani, exceptând eleva J. C. care repetă clasa pentru a III-a oară. Acesta este un exemplu de răul pe care-l aduce sistemul claselor repetate. Nu se poate spune că aceşti copiii sunt anormali profunzi şi lucrul acesta l-am spus adesea pentru a nu se face o confuzie; sunt copii întârziaţi în desvoltarea lor, copii greoi ca inteligenţă, instabili şi cu o memorie redusă. Copiii anormali nu se pot instrui în şcolile primare obicinuite; pentru ei trebuesc şcoli speciale de cari din nefericire nu avem. Şi apoi ar fi destul de trist ca dintr'un contingent de 70 eleve 25 să fie anormale.

Până în timpul din urmă mulţi din aceşti copii nu puteau să-mi spue câte obiecte sunt atunci când de ex. le arătam 3, până când nu le numărau punând degetul pe ele; alţii nu scriau decât când şedeam lângă ei, nu din pricină că nu ştiau ci pentrucă nu aveau încredere în mişcările lor, majoritattea confundau literile cu toate exerciţiile făcute.

Apoi combinarea literelor pentru formarea cuvintelor a cerut nenumărate exerciţii, şi aceasta tot din cauza *lipsei puterii de asociere* şi în special nedeprinderii de a se concentra, de a-şi stăpâni mişcările. Atenţia lor este întotdeauna împrăştiată şi toată metoda constă în a şti să le-o capturezi şi s'o canalizezi. In comparaţie cu clasa paralelă formată din eleve inteligente, elevele acestei clase sunt în urmă; ele abia au terminat alfabetul mic, pe când celelalte au trecut la partea a doua; nădăjduesc însă să termin până la sfârşitul anului materia, iar de nu voi putea, voi continua-o în anul următor. Unele din elevele mele scriu foarte frumos şi cele mai multe au căpătat siguranţă la desemn, de unde *la început* nu aveau curajul să tragă nici o linie. Dar ceeace consider ca un succes în educaţia lor, este faptul că au căpătat dragoste pentru carte şi oarecare ambiţie pentru progres. Simt o adevărată părere de rău când nu le trec la o lecţie nouă.

Aritmetica am predat-o servindu-mă de mult material intuitiv. Fiecare elevă are materialul său cu care lucrează singură, compune şi descompune numerele în toate felurile posibile şi cu chipul acesta s'au deprins să le cunoască valoarea; totuşi, se mai cer numeroase exerciţii. Procedez în modul următor: scriu pe tablă lucrarea care trebue rezolvată şi copiii ajutaţi de materialul intuitiv află rezultatul, pe care-l notează atât pe tablă cât şi în caetele lor. Cu acest mijloc ei devin activi şi au mulţumirea sufletească că sunt capabili de o acţiune superioară.

Dar scopul şcoalei primare nu este numai de a învăţa scrisul, cititul şi aritmetica şi din acest punct de vedere găsesc că 4 ore sunt prea puţine. Acestor copii trebue să li se educe simţurile prin mijloace deosebite şi lucrări speciale, să li se desvolte puterea de atenţiune, dragostea de muncă şi încrederea în forţele lor. Ei cer dela educator o atenţie specială, am putea zice o iubire şi răbdare de bun părinte[1]).

Jocurile educative *favorizează activitatea* copilului, îi dă *ocazia să facă un lucru personal şi satisfac instinctul său natural de a se juca cu imagini sau obiecte colorate.*

Ele aduc mari servicii căci ajută pe educator să individualizeze exerciţiile şi să repete noţiunile cari trebuesc reţinute şi automatizate. Principiul întrebuinţării lor se bazează pe valoarea jocului ca mijloc de a face pe copil să lucreze cu plăcere şi să repete pentru a ţine minte, noţiunile cari trebuesc fixate.

Jocurile educative fac tranziţia între jucăriile propiu zise şi exerciţiile individuale gradate.

---

[1]) S'a arătat diferite materiale cari servesc la predarea cetitului şi aritmeticii: scris, caete, suprafeţe rotiţe, fişe, jocul aritmetic al cireşilor lucrat de d-na Elisa Alexandrescu

In urma experienţei făcută anul acesta până acum, pot să afirm cu toată tăria că împărţirea elevilor în două, după inteligenţa lor este folositoare în primii 2 ani nu numai copiilor, dar şi învăţătorului. Vă mărturisesc că anul acesta am lucrat mai uşor ca atunci când aveam în clasă şi copii inteligenţi. Am mers încet pentrucă nu mă grăbiau elevii buni, am utilizat material mult intuitiv pentrucă copiii simţeau o deosebită plăcere să-l mânuiască şi pentrucă fiind puţini pot fi uşor controlaţi.

Este foarte adevărat că învăţătorul acestor clase trebue să aibă o pregătire specială sau mult bun simţ pedagogic, multă răbdare dar mai cu seamă o dragoste neţărmurită pentru copil. *Lucrând* cu metodă el ajunge să capete o mare satisfacţie morală.

Imi permit să propun ca pentru anul viitor aceste încercări să se facă şi în alte şcoli, pentruca bazându-ne apoi pe experienţa căpătată să cerem selecţionarea copiilor. Copiii *întârziaţi din cauză de boală, copiii nervoşi, cei puţin înzestraţi, copiii cu memoria scurtă, şi cei instabili*, să formeze o grupă separată. Materia clasei I şi a II-a o vor face în 3 ani dacă nu vor putea s'o facă în 2 ani, mergând tot înainte. Cu mijlocul acesta vom elimina ssitemul claselor repetate economisind timpul şi forţele atât elevilor cât şi profesorilor noştri.

Ca a complectarea a mijloacelor cari ajută la desvoltarea individualităţii copiilor, propun înfiinţarea pe lângă fiecare şcoală a unei săli care să fie a copiilor în orele lor libere. Acolo ei să găsească tot ceeace curiozitatea sufletelor lor o cere: cărţi, gravuri, material pentru desemnat, pentru colorat, jocuri instructive, jucării, material pentru construcţiuni, etc., acolo ei să se ocupe liniştit sub supravegherea unui ochiu bine voitor şi a toate înţelegător, acolo ei îşi vor complecta cunoştinţele, îşi vor desvolta simţurile şi gusturile crescând în cele mai curate sentimente.

Nici un sacrificiu nu va fi prea mare dacă se face pentru buna creştere a copiilor noştri.

Cabinetele medicale şcoalare, din cari din nefericire avem prea puţine în Capitală şi poate deloc în provincie, sunt de mare folos pentru îngrijirea, studierea şi selecţionarea copiilor. Colaborarea medicului cu învăţătorul este de neapărată trebuinţă. Medicul este chemat să-şi dea părerea asupra desvoltării fizice a copilului şi nimeni altcineva nu o va putea face cu mai multă competinţă. In ceeace priveşte relaţiunile asupra antecedentelor şi ereditatea copilului, nimănui mai mult ca medicului, nu se vor destăinui părinţii. Lucrând fără colabararea medicului-şcolar, cercetările nu vor fi nici complecte, nici sigure. Pot să apreciez, foloasele aduse de cabinetele medicale şcolare, după activitatea desfăşurată la şcoala noastră. Copiii s'au deprins să-şi îngrijească singuri sănătatea, ducându-se la consul-

taţii, iar munca depusă de medici pentru complectarea fişelor este de un folos nepreţuit.

In rezumat: copiii şcoalelor primare *se deosebesc* între ei prin desvoltarea lor fizică şi sufletească, prin starea lor socială şi morală; — de aceea şcoala primară trebue să facă toate sforţările spre a-i trata după firea lor. Celor bolnavi să le dea îngrijire, iar pe cei înapoiaţi să-i ajute, să-i formeze pentru tru a deveni şi ei elemente folositoare societăţii.

De ce să nu prevenim răul? Cheltuind pentru educaţie, nu vom risipi banii pentru alte instituţii cari nu fac cinste unei ţări civilizate.

Ţara cu oameni sănătoşi la corp şi la minte, nu are nevoe de multe spitale şi nici de închisori, ospicii, azile, case de corecţii, etc.

Dacă va lucra pentru acest ideal şcoala primară va putea fi mândră de menirea ei.

ELISA ALEXANDRESCU

Chestiuni Pedagogice pentru folosul cetitorilor

Odată cu apariţia numărului de faţă, revista „Şcoala Română" se hotărăşte să deschidă drum larg chestiunilor care privesc activitatea învăţătorului zi de zi la catedra sa, în clasa sa.

Vom urmări cu interes viu şi vom sprijini orice acţiune care-şi pune în gând să îndrumeze, să perfecţioneze şi să desăvârşească meseria aceasta de „învăţător".

De aceia, am primit cu drag hotărîrea colegului cooptat în Redacţia revistei, Ion P. David, institutor în Bucureşti şi director al Şcoalei de băieţi Nr. 28, care din dragoste pentru noi, ne-a făgăduit că de azi înainte, ne va da articole care să trateze aceste chestiuni.

Articolele colegului vor da loc la discuţii pe care revista noastră e doritoare să le înceapă, cu gândul curat că în chipul acesta, se va veni în ajutorul muncii noastre a tuturora, pe care o facem pentru luminarea massei celei mari.

Comitetul de redacţie.

DEFECTELE COPIILOR

Când ar fi copiii noştri ca o bucată de ceară moale pe care să o poată modela educatorul după bunul lui plac, educaţiunea ar fi o muncă uşoară.

Fiecare naţiune, fiecare stat n'ar avea decât să stabilească scopul, la care vrea să ajungă prin ea, precum şi mijloacele, egale pentru toţi, de cari educatorii să se folosească, pentru ca să fie siguri că îş vor ajunge scopul.

Lucrul însă nu este aşa.

Cu toate însuşirile comune ale celor ce alcătuesc o naţiune, sau chiar neamul omenesc, fiecare copil e o individualitate, a cărei fire se manifestă în diferite moduri. Deosebirea aceasta e pricinuită fie de organismul corpului său, fie de însuşirile sufleteşti moştenite dela părinţi sau dela antecedenţi.

Precum se moştenesc însă însuşirile bune, pe cari părinţii şi şcoala au să le cultive numai şi să le ferească de-a fi înăbuşite de influenţa rea, mai ales a societăţii, tot astfel se moştenesc şi înclinările rele, pe cari necombătându-le printr'o acţiune educativă se, manifestă apoi ca însuşiri rele, productoare de fapte primejdioase.

Educatorii nu trebue să se descurajeze de aceste deprinderi rele ale copiilor. Părinţii vor studia bine firea copilului lor din cea mai fragedă vârstă şi vor incepe acţiunea de îndreptare.

Din fericire, în tinereţe, defectele pot fi mai uşor combătute şi înăbuşite, pe când mai târziu, ele se înrădăcinează astfel încât devin o a doua natură şi pot fi numai în parte împiedicate în manifestările lor.

Nu se poate greşeală mai mare din partea părinţilor, decât să aştepte dela educaţiunea publică — dela şcoală — îndreptarea defectelor copiilor lor. Şi nu este mic numărul părinţilor, cari într'adevăr aşteaptă aşa ceva dela ş oală.

Familia are datoria să studieze mai întâi copilul, de oare ce defectele apar înainte de-a ajunge acesta la etatea de şcoală.

A nu încerca din familie îndreptarea, însemnează a risca înrădăcinarea defectelor în sufletul copilului, aşa ca să nu mai poată face mult nici educatorul public, care dealtfel cu numărul cel mare de copii încredinţaţi, nu-i poate studia aşa de amănunţit cum poate familia.

Defectele pe cari le pot avea copiii sunt de multe feluri: Sunt defecte, pe cari nu le putem cunoaşte uşor şi sunt astfel cele mai primejdioase, de oarece pot cuprinde întreaga fire şi după ce au început să dea roade, numai cu greu le putem desrădăcina.

Sunt defecte, cari rezultă din stări anormale sau puţin normale ale organismului, cum e slăbiciunea memoriei, lipsa de

judecată, lenea uneori, Tot între acestea putem socoti lipsa de gust, de imaginaţie, de pătrundere, de sensibilitate şi pe cari le-am putea numi *defecte intelectuale.*

Pe când defectele acestea se resfrâng în urmările lor numai asupra individului care le are, *defectele morale* sunt mai grave, deoarece rezultatele lor nu strică numai celui înzestrat cu ele ci şi celor ce trăesc în apropierea lui.

Defectele morale ca şi cele intelectuale, au nevoie de un tratament grabnic şi energic, ca şi o boală gravă.

Sunt unii părinţi, cari consideră defectele copiilor drept calităţi. Copilul flecar, care se amestecă cu vorba în toate, fără să poată pricepe rostul lucrului, e socotit deştept, cel ce dă răspunsuri nesocotite e considerat îndrăsneţ, cel ce loveşte în toţi copiii, e mare viteaz, iar cel ce înjură, e socotit gata pentru lupta vieţei.

Orbirea aceasta, mai mult sau mai puţin voluntara e una din primejdiile cele mari ale primei educaţiuni, deoarece îndreptarea nu mai este cu putinţă, chiar întrebuinţând severitatea cea mai mare.

In şcoala noastră, foarte adeseori am avut ocaziunea să avem copii cu defecte intelectuale şi defecte morale.

Primii sunt inofensivi, celdealdoilea răutăcioşi, chiar violenţi ceiace face imposibilă prezenţa lor în mijlocul celorlalţi.

Din convorbirile avute cu părinţii lor, a fost cu neputinţă să-i convingem de adevăr.

Foarte adesea ni s'a răspuns; «Unde stau atâţia copii, poate rămâne şi al meu» sau «N'o fi copilul nostru cel mai rău din toţi sau «S'o cuminţi când o fi mai mare!»

Şi câte ca acestea!

In cazul aeesta, ar trebuî să intervină educaţiunea în aşa numitele *Clasele anormalilor şi Institutele de corecţie*, cari dau resultate satisfăcătoare în ţările cari s'au îngrijit să le înfiinţeze.

Am vizitat asemenea institute în: Paris, Praga, Viena, Budapesta, Varşovia, Lemberg, Posen şi Berlin, care în special este foarte bogat în astfel de institute, creiate pentru tot felul de defecte morale şi pentru copii de orice clasă socială.

Ni s'a prezentat în Praga şi Berlin, maestri şi pedagogi din foştii elevi.

In loc să-i treacă cu ajutorul a fel de fel de mijloace prin toate treptele învăţământului, apoi prin mijloace de acelaş fel în slujbele statului, fac acestuia, dar înainte de toate copilului şi familiei un serviciu real, internând un astfel de copil într'un *institut de corecţie*, de oarece scutesc ţara de paraziţi, fac din copil un element, care să nu fie cu totul nefolositor, iar familia ar avea mângăerea că şi-a îndeplinit în parte datoria.

ELENA N. NICOLAIDE

Cuvinte pentru început de orientare terminologică în Pedagogie

In rândurile ce vor urmà, voiu face câteve afirmații care statornicesc locul disciplinelor care alcătuesc *Științele* **cunoscătoare** ale *Pedagogiei* și *Normele științifice* **înfăptuitoare** ale ei. Este necesar să fac aceasta, pentruca în discuțiile ce vor urmà, termenii ce se vor folosì, să nu producă confuziuni. Se deschide cu aceasta, o exteriorizare *apercepătoare* care face accesibilă o înțelegere în domeniul Pedagogiei.

In societatea în care trăim, întâlnim tot felul de oameni: unii cu cari ne place să stăm de vorbă alții cu carì nu ne place; faptele unora sunt de laudă, ale altora de ocară; unii au cunoștințe mai multe, alții mai puține, etc.

Deosebirea aceasta între oameni, a determinat pe atâția alții — dinaintea noastră — să se intereseze, să afle cauza acestei deosebiri. Și toți au găsit-o în felurita îngrijire, creștere, ce au primit-o indivizii în timpul copilăriei și adolescenței chiar.

Ingrijirea aceasta, creșterea aceasta, care se dă copiilor și adolescenților, cu gândul ca să-i facă oameni mai buni în societate, s'a numit încă din timpurile dedemult «*Educație*». Educația s'a constatat că poate înrâurì cu adevărat asupra tuturor indivizilor când se aplică cu sistemă.

Această constatare făcută, grija tuturora s'a abătut cu toată tăria asupra regulilor, sau principiilor, care ar puteà servì ca îndreptare în facerea unei sănătoase educații. *Aceste principii,* reguli adunate, *întrucât aveau ca scop creșterea copiilor în sensul de a devenì* oameni perfecți, *caractere perfecte,* au constituit un fel de scop al educației. Suma acestor reguli, sau principii de conducere, înspre o educație sănătoasă, constituește o parte a educației care cu un cuvânt se poate numì «**Teleologie**» (Scopul educației: dela teleos = scop și logos = vorbire).

De unde s'au adunat aceste principii?

Care sunt științele care ne pot da reguli așa alese?

Fiecare poate constată, că *aceste principii* de nicăeri nu *se* pot *culege* mai bine ca din «**Etică**» şi «**Religie**».

Ele singure tratează despre raporturile adevărate care trebuie să existe între om şi om şi între om şi Dumnezeu. Aşa dar *principiile teleologice,* care *duc la scopul educaţiei* noastre, se culeg din *Etică* şi *Religie.*

Aceste principii nu se pot aplică aşa oricum, alandala, ci după o anumită sistemă, după un anumit metod. Ştiinţa aceasta de aplicare a acestor principii teleologice, care pregăteşte pe oamenii perfecţi, a fost numita «**Metodologie**». Ea ne arată mijlocul, metoda, pe care o vom urmà, ca să putem înfăptuì principiile noastre de educaţie.

Teleologia (scopul) şi *Metodologia* (mijlocul) *constituesc* împreună **marea ştiinţă** *a educaţiei,* a creşterii oamenilor.

Avându-se în vedere că: „O minte sănătoasă, nu poate să stea decât într'un corp sănătos", principiile educaţiei, trebuie să folosească deopotrivă şi corpului şi sufletului.

Principiile care se aplică pentru educaţia corpului, pentru creşterea lui, se culeg din toate **Stiinţele Somatologice:** *(Anatomie, Fiziologie, Biologie, Higienă* şi *Medicină)* şi din **Antropologie.** Antropologia este ştiinţa care tratează despre oameni şi Somatologia despre corpul omului. In cadrul Somatologiei: Anatomia vorbeşte despre organele corpului omenesc, Fiziologia despre funcţiunea acestor organe, Biologia despre viaţa organelor, Higiena despre conservarea lor şi Medicina despre vindecarea lor în caz de îmbolnăvire.

Un întreg număr de ştiinţe ne pun în poziţie de a cunoaşte amănunţit o mulţime de reguli pe care noi le punem în aplicare la educaţie; la educaţia aceia care priveşte exclusiv creşterea corpului, **Dietetica** corpului.

Suma tuturor acestor reguli de higienă şi medicină pe care le-am cules din toate ştiinţele somatologice, constituesc arta de a conservà corpul şi care se mai poate numì şi **„Dietetică".** Metodologia care se ocupă cu dietetica corpului se poate numì *Metodologie dietetică,* spre deosebire de altă metodologie care se va ocupà cu educaţia sufletului (formare de idei, sentimente şi voinţe).

Metodologia de educare a sufletului, a spiritului, ne pune la îndemână principii care ne pot face să ne înmulţim

cunoştinţele, ideile, să ne înnobilăm sentimentele şi să ne educăm voinţa, ca totdeauna să putem face ceiace voim.

Ea constitueşte launloc aşa numita educaţie a spiritului, sau cum vom vedeà mai târziu **„Pedagogia Spiritului"**, care se ocupă cu formarea şi înmulţirea ideilor, înnobilarea sentimentelor şi educaţia voinţei propriu zisă.

De felul cum se formează ideile, se ocupă: *„Didactica"* ştiinţa despre învăţământ, iar de felul cum se cultivă sentimentele nobile şi raţionale se ocupă: «Disciplina». Şi Didactica şi Disciplina împreună se îngrjiesc de educaţia spiritului omenesc. Ele ne pun la îndemână principii, cu care putem naşte idei, sentimente şi voinţe.

De unde se pot culege aceste principii, sau reguli de naştere a ideilor, a sentimentelor şi voinţelor?

Care sunt ştiinţele care ne pun la îndemână aceste principii?

Desigur că este uşor de ghicit.

«*Psihologia*» ne arată legile mecanlce ale spiritului omenesc şi felul cum se ivesc toate faptele intelectuale; iar «*Logica*» se ocupă cu formele şî legile intelectului, cu formarea ideilor. judecăţilor, raţionamentelor. Deci principiile cu care vrem să naştem idei, sentimente şi voinţe, le vom căutà în regulile şi legile pe care ni le pune la îndemână Psihologia şi Logica. Ele sunt auxiliarele, ajutoarele *Pedagogiei* propriu zisă, sau *Pedagogiei spiritului.* După cum le vom cunoaşte pe ele —Psihologia şi Logica—aşa putem face aplicări în educaţie pentru formarea ideilor, sentimentelor şi voinţelor.

Didactica, sau ştiinţa despre învăţământ, se împarte şi ea în două părţi: *generală* şi *specială.* Cea dintâi — *Didactica generală* — priveşte organizarea şcolii: local, mobilier, ordine în şcoală, recensământ, cataloage, matricule, împărţirea materiilor de învăţământ, programe, orarii, în sfârşit toate regulile care privesc executarea legilor exterioare ale învăţământului. Cea de a doua—*Didactica Specială sau Metodica* — se ocupă cu regulile pe care le urmăm la predarea unei lecţiuni, cu distribuirea materiei fiecărui obiect şi tratarea ei, a acestei materii.

Cine cunoaşte drumul de urmat la facerea fiecărei lecţii, sau metodica acelei lecţii şi mai ţine seama şi de

regulile generale exterioare, cu forma și tonul cu care trebuie să se prezinte în fața elevilor săi, adică ține seama de toate regulile didactice, apoi acela poate fi sigur că poate naște cu adevărat idei, acela poate fi învățător.

Aceasta este «**Didactica**» sau *știința despre învățământ.*

Disciplina — cealaltă parte a educației spiritului — se împarte și ea în două părți: *Disciplina guvernatoare* și *Disciplina conducătoare.* Disciplina este *guvernatoare* când voim a influența sentimentele și voința copilului prin voința noastră, obligându-l să împlinească necondiționat, obicinuindu-l a execută fără a-și da seama, fără a motivă de ce face așa și nu altfel; sau îl oprim, îl împiedicăm de a face fapte care sunt în contradicție cu formarea unui caracter moral și religios. Disclplina este *conducătoare* când voim a influența sentimentele și voința prin convingere, inteligența elevului fiind suficient de desvoltată, pentru a puteà deosebì binele de rău, sau când și prin influența educatorului poate face această deosebire.

Acestea toate: **Teleologia** care ne arată scopul educației, **Metodologia** care ne arată mijloacele: *deictice* cu privire la sănătatea corpului și *didactice* și *disciplinare* cu privire la educația spiritului, constituesc la un loc «**Obiectul educațiunii**».

Și fiindcă noi aplicăm această educațiune la copii, obicinuim a-i zice acestei educațiuni: *Pedagogie.* (Care însemnează pedos — copil, agoghi — conducere, a conduce copii.)

Și pentru noi Pedagogia se împarte ca și Educația.

Ea — Pedagogia, care e tot una cu Educația — se servește de Antropologie, Somatologie și Psihologie, primind cunoștințe pe care le aplică în viața copiilor, pentru a-i educà. Științele acestea cu toate subdiviziunile lor servesc ca auxiliare, ca ajutătoare Pedagogiei. Ele se socotesc ca *științe cunoscătoare, speculative ale științei pedagogice.*

Aceste științe cunoscătoare *nu servesc la nimic* dacă ele nu se aplică, nu se folosesc conștient, științific nu empiric, în Pedagogie.

De aceia, nici aplicarea principiilor: psihologice, somatologice sau antropologice nu se poate face așa la voia întâmplării, dacă nu se cunosc științificește regulile,

principiile sau legile, care să ne arate şi cum se aplică, cum se folosesc aceste reguli, principii, legi.

Şi pentru o mai exactă observare, dau nrmătoarea schemă a ştiinţelor auxiliare, cunoscătoare, speculative ale Pedagogiei, şi a ştiinţelor normative aplicative ale ei cu toate subdiviziunile lor:

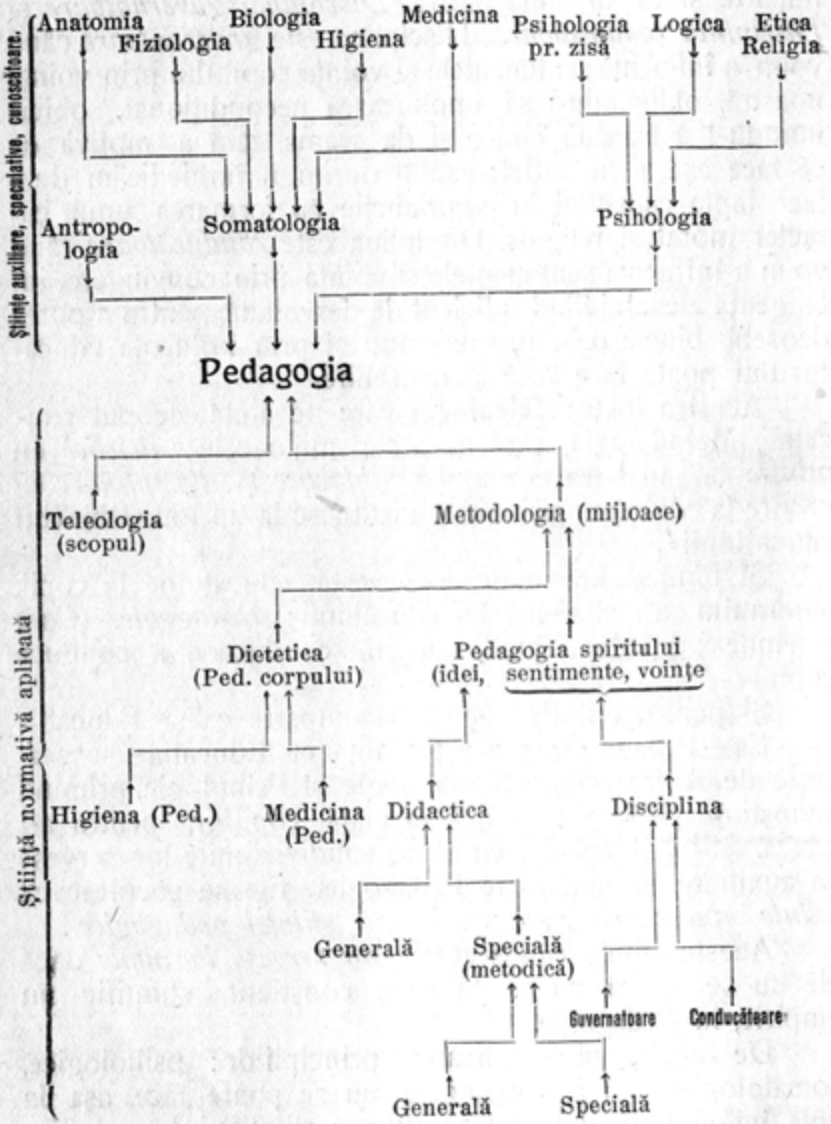

Cele dintâiu sunt ştiinţe cunoscătoare, auxiliare, speculative, ajutătoare Pedagogiei. Ele ne dau cunoştiinţe pe care le păstrăm în conştiinţa noastră, le speculăm, le exploatăm, ca la aplicarea lor în Pedagogie, să putem da maximum de foloase. Pedagogia, cu toate subdiviziunile ei, este o ştiinţă aplicată, sau care se aplică.

Cunoştiinţele pe care le căpătăm noi din Pedagogie ne servesc ca norme în practicarea meseriei noastre ca învăţători.

Totalitatea acestor principii, sau norme, pe care **le aplicăm, nu le experimentăm în şcoală,** *constituesc ştiinţa* **Pedagogiei** normative, nu experimentale.

*Am scris cele de mai sus, pentruca în cele ce vor urmà să pot răspunde cât mai bine asupra cercetărilor ce voesc să fac asupra subiectulni «***Pedagogii şi Pedagogia.**

Ion P. David
Directorul Şc. de băeţi Nr. 28
Bucureşti

2. Martie 1930.

---

6. I./1930

Stimate Domnule Preşedinte,

Citind în «Şcoala Română» cuvântul de omagiu adresat de către Consiliul general pensionarilor din înv. primar, — printre cari mă găsesc şi eu — vă mărturisesc că am simţit o deosebită mulţumire sufletească.

Un rechizitoriu al activităţii noastre, făcut de membrii corpului didactic, constitue un document care nu poate să fie întrecut, în valoare, de un altul, ori de unde ar porni.

Aprecierile Dv., atât de elogioase pentru noi, dovedesc unirea sufleteassă ce s'a făcut înire membrii corpului didactic.

Vă mărturisesc că' ntotdeauna aveam un nor de nemulţumire că nu vom putea realiza aceasta şi teama mea se sprijinea pe faptul că diferitele obligaţiuni, ce ni se încredinţaseră de societate, în interesul corpului, trebuiau aduse la

îndeplinire, adesea în grabă, indiferent de buna dispoziție sufletească: și cum acestea nu se puteau înfăptui cu calmul și dibăcia necesară, puteau contribui la pierderea simpatiei colegiale. Pe mine, în special, mă bucură, căci am socotit o datorie imperioasă să lucrez pentru bunul mers al școalei și pentru prestigiul nostru dăscălesc. Dacă am realizat o mică parte din acestea, meritul în această realizare, este al Dv. care ați fost — în orice revendicare a școalei — alături de noi; ne-ați ajutat și de sigur ați fost indulgent pentru unele lipsuri ale noastre.

Omagiul, făcut de Consiliul general al Soc. Institutorilor și Institutoarelor din România, pensionarilor din învățământul primar, va fi o pildă vie corpului didactic, și'n special tineretului didactic, care va învăța să aprecieze munca și străduințele depuse în folosul școalei și pentru susținerea prestigiului dăscălesc. Ei vor desprinde din munca noastră că trebue să rămână neclintiți, între valurile vieței; să nu șovăiască la ceadintăi rezistență; ci, cu cât obstacolele vor fi mai mari, cu atât lupta mai dârză. Asta e viața!

Cu salutări colegiale,

MARIA V. TIMUȘ

Omul bun nu se bucură numai el singur de faptele sale, ci răspândește în jurul său o atmosferă de fericire pe care o respiră cei ce-l înconjoară.

MONTEGAZZA

Originile ideilor, industriei, artelor, instituţiilor

§ I. Problema originilor [1])

Problema originii ideilor, instituţiilor, artelor, a dat naştere la discuţiuni, cari se pot rezuma în două hipoteze: a) *a originii unice*, b) *a originii multiple*, după cum ideile, artele, insiituţiunile, sunt privite ca opera unui singur individ sau ca opera mai multor indivizi.

a) *Hipoteza originii unice*

Teoria oamenilor mari

După această hipoteză, fiecare idee, artă, instituţiune, a fost creată de un singur individ şi apoi s'a împrăştiat în lume pe cale de *împrumutare*, de *imitaţiune*.

Această hipoteză ne duce la teoria *oamenilor mari*, creatori de idei, de arte, de instituţiuni omeneşti. Ea este impozantă şi fascinează dela prima vedere. In sprijinul ei avem marile descoperiri ştiinţifice sau technice, marile idei, marile religiuni. Un om de geniu face o descoperire de care toţi ceilalţi oameni caută să se folosească şi astfel pe cale de împrumutare, de imitaţiune, ea face înconjurul lumii. Marile religiuni ieşite din mintea genială a unui Moisi, Budha, Christ, Mahomet, au fost răspândite în lume pe această cale.

Trebue să observăm, că în general vorbind toate concepţiunile acestor mari descoperitori sau mari creatori de religiuni nu sunt numai concepţiuni pur şi simplu teoretice eşite din mintea lor, ca Minerva din capul lui Jupiter; în primul rând ele sunt rezultanta a o mulţime de cauze, foarte adesea complexe, a unor idei premergătoare, cari aveau rădăcini adâncl nu numai în mediul vremurilor lor, dar şi în acel al celor de mai înainte. Int'un cuvânt, ele sunt rezultanta evoluţiunii vremurilor; iar autorii lor, personalităţi extraordinare ale istoriei, — pe lângă speciticul lor individual ce aduc, — sunt şi o sinteză a societăţii lor cât şi a celor anterioare.

Astfel, legea gravitaţiunei universale descoperită de Isaac Newton este sinteza colaborării unor spirite poate tot atât de geniale ca şi dânsul, cum sunt: Galilei descoperitorul legii căderii corpurilor, Kepler descoperitorul legilor orbitelor planetare; — Newton însă este arhitectul genial, care frământând materialul rămas dela predecesorii săi, în laboratorul minţii sale, a creat acel monument grandios şi nepieritor al inteligenţii omeneşti, care este

1) Fragment din lucrarea d-lui Al. I. Alexandrescu, intitulală: ORIGINILE CIVILIZAŢIEI, un volum de 224 pagini ilustrat cu multe gravuri, care este sub tipar şi apare în Martie a. c. la Tipografia Curţii Regale F. Göbl Fii, strada Regală No. 19. Bucureşti.

legea *gravitaţiunii universale.* De sigur, că şi savanţii contimporanii cu Newton au cunoscut descoperirile lui Galilei, Kepler; dar numai Newton, acest om extraordinar, a avut norocul, — nu după puţine sfudii şi ezitări timp de două zeci de ani, — să tragă consecinţele tireşti din aceste descoperiri premergătoare, evidenţiind prin aceasta cât a fost de gigantic specificul individualităţii sale.

De asemenea, *Creştinismul,* religiunea divinului Christ, nu este o creaţiune imaginară ieşită din mintea acestuia; ci este reacţiunea, strigătul de revoltă al unei imense majorităţi a poporului evreu, anume a celor săraci, slabi, asupriţi, împotriva spiritului de dominaţiune, de asuprire, de jaf al unei mici minorităţi plutocratice şi fariseice; este sinteza spiritului de *respect al personalităţii umane, de iubire a individului pentru individ, de justiţie socială.* şi ca o consectnţă logică, a *înfrăţirii, a solidarităţii tuturor.*

Aceste elemente permanente formează esenţa Creştinizmului şi prin urmare, piedestalul nepieritor pe care este ridicat.

Creştinizmul, ecou puternic al criticelor de veacuri ale marilor Profeţi împotriva stării sociale putrede a poporului evreu, este conflictul lui Christ cu societatea, — ai cărei puternici nu voeau pentru că nu le conveneà să-l înţeleagă, căci atunci ar fi trebuit să rupă cu o întreagă stare de lucruri pe care se sprijineà atotputernicia lor.

In adevăr, în mijlocul acestei stări de lucruri, care durà de veacuri, — când societatea evreească era stăpânită de fariseizm şi de o plutocraţie impudică. imoraiă, frivolă prin excelenţă şi tiranică; pe atunci când prostituţia şi camăta se practicau până şi în temple când justiţia era o simplă ficţiune; când bogaţii îşi răscumpărau crimele cu bani; când datornicul sărac era vândut pentru o pereche de sandale, — vremuri cari aveau foarte multe analogii cu ale noastre; când putregaiul social ajuunsese la culme. apare tocmai la timp, din mijlocul proletariatuiui poporului evreu, figura divinului Christ. Produs ai evoluţiei sociale, evoluţie care deviase din cursu, său, — Christ a căutat ca prin o revoluţiune, — sub formă blândă să reia firul normal al evoluţiunii. Din punctul acesta de vedere Creştinizmul este cea mai uriaşă revoluţiune sociali a istoriei universale; este o adevărată religiune a democraţiei, a ubirii de popor, adică a acelor mulţi,slabi, neapăraţi de nimeni, dar asupriţi, înşelaţi, umiliţi de cei mari, trufaşi şi puternici. De aceia dntre toţi marii creatori de religiuni, cel mai nobil, cel mai profundumam dar şi cel mai ideal, singurul încununat cu aureola Divinităţii, aureolă care va străluci de-apururi de-alungul veacurilor, căci a îndreptat omenirea spre adevăratele ei idealuri, şi a cărui moarte chiar este o sublimă şi eternă apoteoză, — este Christ.

Ilustrul etnograf englez James George Frazer, aduce o uşoară amendare hipotezei originii unice. El spune, că „ar i lucru îndrăzneţ de a pretinde ca numai un singur om printre atâea milioane de oameni să fie capabil de a descoperi cutare sau cutare adevăr, de a inventa cutare sau cutare mecanizm, de a crea cutare sau cutare

instituţiune, — şi că până în momentul când acest geniu a apărut pe pământ toţi ceilalţi oameni n'ar fi avut cunoştinţă de această idee, n'ar fi întrebuinţat acel mecanizm şi n'ar fi practicat acea instituţiune. A susţine o asemenea teză ar fi să aducem, într'adevăr, împotriva naturii omeneşti o acuzare de imbecilitate, pe care n'a meritat-o" [1]). Dimpotrivă, — continuă J. G. Frazer, — diferiţi oameni pot să conceapă aceleaşi idei şi să facă descoperiri fără ca unii să ştie de ceilalţi. In sprijinul acestei afirmaţiuni el aduce cazul lui Newton şi Leibniz cari au descoperit în acelaş timp calculul diferenţial; cazul astronomului francez Leverrier şi al astronomului englez Adams, cari au descoperit în acelaş timp planeta Neptun prin calcule matematice foarte complicate şi foarte subtile, pe cari ambii le-au bazat pe observaţiunea perturbărilor planetei Uranus. De asemenea, Frazer citează cazul lui Charles Darwin şi A. R. Wallace, cari au formulat în acelaş timp teoria selecţiunii naturale [1]). Fapt caracteristic pentru aceşti savanţi, este că nici unul n'a ştiut de cercetările similare ale celorlalţi.

Observaţia lui J. G. Frazer nu zdruncină hipoteza originii unice în ce priveşte *marile descoperiri şi religiuni*; cel mult, pot fi, — după cum am văzut, — fericite şi foarte rare excepţiuni, când două spirite superioare au putut face aceiaşi descoperire în acelaş timp fără ca unul să ştie de celalt.

b) *Hipoteza originii multiple*

După această hipoteză artele, descoperirile, instituţiunile, nu sunt opera exclusivă a unui singur individ, ci a mai multora.

Ideea fundamentală pe care se sprijină această hipoteză este: *identitatea spiritului omenesc în or-ice timp şi loc*, şi anume aceleaşi idei pot veni în mintea mai multor indivizi, puşi în medii asemănătoare, iar nu numai în mintea unuia. Am văzut că asemănarea generală a naturii omeneşti este atât de mare, în cât rase diferite ajunse la acelaş grad de dezvoltare au mai multe puncte de asemănare una cu alta de cât aceiaşi rasă la diferite epoce ale istoriei sale (pag. 21). Faptul acesta este întărit atât de cercetările ethnografiei moderne cât şi de archeologia preistorică. In adevăr, ocupaţiunile oamenilor preistorici precum şi ale popoarelor sălbatice actuale sunt aproape în totul asemănătoare; iar instrumentele primitive sunt aproape la fel la triburile cele mai deosebite şi aşezate la mari depărtări unele de altele.

Din cele mai sus arătate conchidem, că *natura omenească are acelaş fond sufletesc*. Trebue însă să, facem următoarea deosebire:

a) *Ideile şi descoperirile cele mai simple*, (lucrarea pietrii, a metalelor, a pământului), pot fi opera mai multor indivivi, indepen-

1) James George Frazer: *L'Homme, Dieu et l'Immortalité*. Paris 1928. Paul Geuthmer, pag. 40—41.

2) J. G Frazer. *Ibidem*, pag. 41.

denţi unii de alţii. Aceasta din cauză că nu este vorba de operaţiuni complicate ale spiritului, ci de *bunul simţ comun* al omului, care aflându-se în faţa unor medii asemănătoare poate da naştere la rezultate identice. Astfel, omul primitiv a observat că o piatră ascuţită la vârf produce o rană mai puternică animalului urmărit şi lovit decât o piatră lată şi a început să asută piatra. Această observaţie directă a fost făcută de nenumăraţi inşi, nu numai de unul singur. Exemplele ce putem aduce sunt nesfârşite; din ele conchidem că ipoteza originei multiple în ce priveşte descoperirile simple stă în picioare.

b) *Marile descoperiri, marile idei, marii religiuni,* — întrucât sunt operaţiuni complicate ale spiritului, — ele sunt de regulă opera unui singur individ care, poate fi urgeniu extraordinar, cum este cazul cu marii savanţi, marii descopeitori, marii creatori de idei, de religiuni, — cu rezerva celor obiecte de J. G. Frazer în ce priveşte marile descoperiri făcute întâmpător simultan de doi inşi. Nu trebue să uităm însă, că în marile descoperiri poate lua parte uneori hazardul. Trebue să mai constatăm că *specificul individual* este pentru geniile extraordinare ceeac este *bunul simţ comun* pentru restul muritorilor. Dar omenirea a produs decât un Moisi, Christ, Arhimede, Galilei, Kepler. Newto

AL. I. ALEXANDRESCU

Ministerul Instrucţiunii şi Instituţia Coloniilor şcolare

D-l Gh. Cherciu, subdirector al învăţământului primar, fiind delegat de Ministerul Instrucţiunii, a vizitat în timpul verii, diferitele colonii trimise la mare şi munte.

D-sa a depus Ministerului un foarte documentat raport, din care se constată că instituţia coloniilor şcolare, a luat un avânt neaşteptat şi că se cheltuesc sume destul de însemnate cu întreţinerea lor.

Coloniile vizitate au fost:

1. Colonia orfelinatelor Primăriei Capitalei, instalată în locul propriu, la Agigea, pe malul mării.

2. Preventoriul Minisferului Sănătăţii, instalat la mare, într'un număr nesfârşit de pavilioane de scânduri.

3. Colonia Primăriei Capitalei, Sectorule Albastru, instalată în local propriu, în apropierea mării.

4. Colonia Primăriei Capitalei, Sectorule Verde, instalată pe malul mării, într'o baracă primitivă de scânduri.

5. Colonia Sectorului Negru, instalată într'o vilă închiriată de primărie.

6. Colonia Societăţii Institutorilor delaţăile Malmaş, instalată în «Casa de odihnă» a acestei societăţi.

D-l Cherciu descrie în raportul depus, felul cum a fost organizată fiecare colonie şi felul cum s'au comportat conducătorii, cât şi pedagogii. S'au găsit unele din coloniile vizitate, că funcţionau în condiţiuni cât se poate de rele. In raportul depus, se scrie textual:

«*Educaţia elevilor nu se face de persoane anume pregătite şi de multe ori, nici nu se face. Supravegherea se încredinţează unor pedagogi minori, elevi de liceu, trimeşi prin influenţa părinţilor în vilegiatură, pentru a petrece. Directorii coloniilor, în cele mai multe cazuri, n'au nici o autoritate asupra lor şi mulţi nici nu îndrăznesc să şi-o exercite. Aceşti pedagogi nu fac aproape nici un serviciu. Zua petrec. Noaptea părăsesc dormitoarele, plecând din mijlocul elevilor, fără voia şi ştirea directorilor.*

Toate faptele lor le văd elevii, sau aud despre ele. Aceste exemple rele au o influenţă primejdioasă asupra educaţiei elevilor din colonie.

Astfel, coloniile şcolare devin un mare pericol pentru educaţiunea elevilor».

D-l Ministru al Instrucţiunii, în dragostea ce o poartă Instituţiei coloniilor şcolare, pentru ca această operă să nu se discrediteze, a hotărît — pentru viitor — următoarele:

a) *Atât directorii de colonii, cât şi pedagogii nu pot fi de cât membri ai corpului didactic, numiţi cu aprobarea Ministerului.*

b) *Să se facă colonii separat de băieţi şi fete.*

c) *Să se facă colonii, sau de elevi de curs primar, sau secundar.*

Nu mai este îngăduit, ca în aceiaşi colonie să fie elevi şi de curs primar şi de curs secundar.

d) *Fiecare colonie, de nu va putea să aibă un medic în permanenţă, este obligată să angajeze un medic, ca s'o viziteze cât mai des.*

e) *Pe lângă direcţiunea învăţământului primar din Minister, se va înfiinţa un consiliu care să se ocupe cu opera coloniilor şcolare.*

Din acest consiliu, fac parte cu vot consultativ, delegaţii celor 4 primării, preşedinţii sau delegaţii societăţilor, medicul primar al comunei şi medicul Inspector al policlinicilor şcolare din Capitală.

Acestui consiliu îi revine sarcina de a stabili norme generale pentru organizarea coloniilor.

Societatea Institutorilor, care patronează instituţia coloniilor şcolare şi care a dat ceadintâi pildă bună de necesitatea înfiinţării coloniilor şcolare, organizându-le totdeauna numai cu membrii corpului didactc, salută cu deplină satisfacţie măsurile lăudabile luate de d-l Ministru al Instrucţiunii.

Avem toati nălejdea că alarma dată de d-l Subdirector Cherciu, va găsi un sprijin puternic în sufletul tuturor acelora cari înţeleg să facă din organizarea coloniilor o operă patriotică.

N. Gh. D.

Căminul dela Băile — Malnaş.

Despre operile care vorbesc singure, se vorbeşte puţin. Acesta e motivul pentru care nu s'a scris până acum aşa mult despre «Casa de odihnă dela Băile Malnaş» a copiilor debilitaţi şi a membrilor corpului didactic primar din Bucureşti.

Se ridică acolo, pe încântătoarea vale a Oltului, în localitatea ce s'ar traduce în româneşte cu numele de **Smeuriş**, lângă gară şi în centrul staţiunii balneare şi climaterice, *o casă mândră cu etaj pe 680 m² suprafaţă şi cu posibilitatea de a găsdui în acelaş timp un număr de 150—170 copii şi peste 20 dascăli.*

Pe un platou care deschide privelişti încântătoare spre munţii Carpaţii Moldoveni, la poalele unei păduri de brad, *Casa de odihnă* pare tuturor privitorilor ca un minunat castel din poveşti.

Inălţimile *Tuşnad-ului* cu vestitul lac **Sft. Ana** şi pădurile din jurul *Sanatoriului* **Toria** spre Nord; dealurile păduroase conturate inspre Valea Oltului cu livezi cultivate şi într'un verde caracteristic, toate acestea care înconjoară localitatea, ar da suficiente şi minunate sugestii pentru penelul şi pana oricărui artist.

Orizontul care ţi se deschide dimineaţa spre câmpia **Treiscaune**-lor te-ar face să te crezi într'o câmpie cu mari bogăţii, dacă dealurile înconjurătoare şi minunatul platou aproape muntos, nu te-ar obligă să te urci cu gândul la adevărul că te găseşti într'o localitate cu o altitudine cu aproape 100 m. mai sus ca *Braşovul.*

Reflecţiile pe care le poate face mijlocit oricare vizitator al localităţii, care-şi caută liniştea în ce-i dă natura, se îmbogăţesc cu gânduri superioare şi depărtate pentru viitorul ce-l poate aveà localitatea asupra nevoilor şi suferinţelor omeneşti, mai ales când oamenii vor pune în valoare darurile cu care natura a înzestrat locul.

I-a fost dat ei să se găsească in *centrul pământului românesc.* Dacă pui un picior al compasului în Malnaş, elalt picior atinge aproape regulat marginile Ţării.

Biblioteca Școalei Normale de Fete No. 120 Lugoj

Și în locul acesta românesc la început — dovezi sunt prea multe despre aceasta — vitregia vremurilor și-a arătat complet cruzimea. Dacă darurile naturii au înzestrat localitatea cu ape minerale și pentru băi și farmaceutice, cum nu se găsesc nicăeri în Țară, în schimb traiul înaintașilor noștri sub stăpânire străină, le-a depărtat și graiul și inima de sufletul nației noastre.

Toate cele de mai sus, le-au văzut adânc în cele ce va aduce vremea, trei dascăli bucureșteni: un entuziast, ardelean de origină, fost inspector al Municipiului Bucureşti, alt inimos fost revizor școlar pe acele meleaguri și un modest oltean venit din Dolj-ul lui să facă apostolat la București.

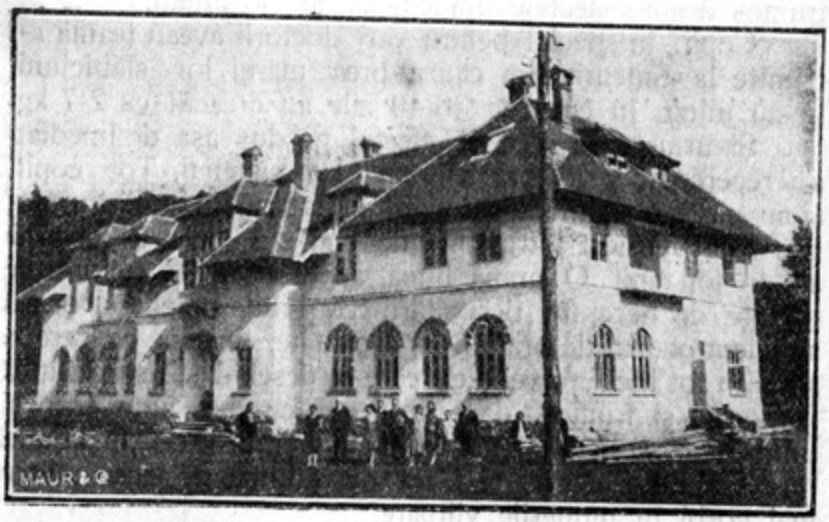

CASA DE ODIHNĂ a Coloniilor școlare și a Corpului didactic primar din București construită la Băile Malnaș.

De aci începe minunea dela Băile Malnaș.

Atâția ani dearândul, în care noi ne-am petrecut verile în Smeuriș, ne-au făcut să-i vedem tot farmecul, tot binele pe care-l poate da localitatea oricui și sănătos și suferind. Obosit de munca istovitoare a clasei din cursul unui an întreg școlar, dascălul bucureștean găsește minunat prilej de recreare în «*Casa de odihnă*» a **lui.**

Suferinzii de boli de inimă, de nervi boli de intestine și stomac, de ficat, rinichi, bolnavii de laringite chiar cronice, debilitații, obosiții, toți găsesc momente de reconfortare fizică și intelectuală. Te întinerește bcalitatea aceasta și cu trupul și cu sufletul.

O ședere liniștită de o lună în mijocul ei, depărtat de lumea cu petreceri sgomotoase, îmbogățit cu darurile cu care natura e prea darnică, te simți mai în putere, mai dornic de nouă luptă, de nouă muncă. Cine vrea să facă treabă cât doi, să se ambiționeze și să vină în Malnaș. Acolo va cunoaște secretul dragostei noastre pentru el.

Experiența făcută de noi în anii anteiori vorbește prea frumos despre efectele miraculoase ale bcalității.

Copiii, în special pentru cari doctorii aveau teamă atrimite la Smeuriș din cauza prea marei lor slăbiciuni ne-au uimit. In curs de 30-40 zile au crescut cu 2-7 kg

Și urmarea a fost că efectul produs așa de imediat s'a repercutat și asupra viitoarei lor sănătăți. Toți copiii și-au păstrat realmente câștigul în tot cursul anului următor. S'au verificat afirmatiile de mai sus, dela 1925 până azi în toți anii O hrană bună, apele minerale cu sărurile lor așa de necesare desvoltării corpului omenesc, aerul suficient ozonat de bradul din localltate, liniștea pe care o simți în tot locul, priveliștele care se deschid și te îndeamnă la poezie și frumos, dau tot ce se cuvine unui corp și unui suflet, ca **să se simtă bine** ca în vremurile cele mai bune.

Despre Smeuriș și Casa de odihnă de acolo, vom mai vorbì în numerile viitoare.

Ion David

SOCIETATEA NAŢIUNILOR

Culegere pedagogică

Societatea Naţiunilor ne trimite un exemplar din broşura «Culegere pedagogică», publicaţiune ce apare periodic (de două ori pe an), dorind, să facă cunoscut copiilor şi tineretuui existenţa şi scopurile Societăţii. Această publicaţiune a luat fiinţă în urma propunerii D-nei Edith Lyttelton, membră a delegaţiunei britanice, în adunarea din 1923.

Atunci penru întâia oară, Societatea Naţiunilor s'a ocupat de chestunile pentru învăţământ.

Adunarea din 1924, urmărind această operă, a însărcinat secretariatul să procedeze la facerea unei anchete şi să prepare un raport asupra rezoluţiunilor luate, pentru adunarea din 1925.

Sesizată de acest raport, adunarea din 1925 a hotărît să meargă mai departe pe această cale, asigurându-şi concursul comisiunii de cooperaţiune intelectuală, dorind astfel dela început să arate că vrea să înlăture orice bănuială că ar favoriza pur şi simplu publicitatea, şi că din contra, în materie de învăţământ, încurajează metodele cele mai încercate. Comisiunea a fost invitată să convoace un subcomitet de experţi, care să studieze problema în întregime. In acelaş timp s'a dat chestiunei o extindere mai mare, cuprinzând nu numai învăţăminte asupra existenţii Societăţii Naţiunilor, scopurilor sale şi termenilor pactului său; dar şi mijlocul de a obişnui tinerile generaţii cu ideia că cooperaţiunea internaţională trebue considerată ca cel mai normal mod de a conduce afacerile lumii.

Subcomitetul de experţi compus din 14 membri s'a întrunit în 1927 şi a publicat un raport care s'a bucurat de cea mai întinsă publicitate.

Subcomitetul a mai hotărît, în una din şedinţe, să se institue un centru oficial, de unde s'ar putea procura deslușiri asupra acestei chestiuni. In 1927 şi 1928 s'au organizat două ramuri ale acestui centru oficial: unul

stabilit în Geneva şi altnl la Paris, la institutul internaţional de cooperaţie intelectuală.

Curând însă s'a simţit nevoia ca informaţiile culese de aceste centre oficiale de informaţiuni şcolare să fie în deobşte cunoscute şi aşa s'a născut ideia unei publicaţiuni periodice.

O parte a acestui număr este consacrat articolelor asupra chestiunilor speciale.

Citâm astfel relaţiunea făcută de D-na Willson cu privire la impresiunile provocate de filmele de răsboiu asupra spiritului copiilor de şcoală.

Un alt articol, datorit d-rei Gilpin, tratează despre o şcoală de vacanţă pentru copiii din şcolile secundare ale Germaniei, Franţei şi Angliei.

Profesorul Holmbäck trimite o scurtă comunicare despre învăţământul asupra scopului Societăţii Naţiunilor la Academia navală.

Şi în sfârşit, un articol este consacrat recomandărilor experţilor în domeniul învăţământului superior.

O broşură întitulată: «Les fins et l'organisation dela Société des Nations», redactată conform recomandărilor subcomitetului de experţi, a fost publicată pentru uzul personalului didactic. Această lucrare este menită să stabilească mijloace practice de cooperare între Societatea Naţiunilor şi membrii corpului didactic de toate gradele din lume.

Copiii şi filmele de răsboiu. – Anchetă

Comitetul învăţământului Uniunii pentru Societatea Naţiunilor, precum şi subcomitetul cinematografului au binevoit să se însărcineze cu facerea unei anchete în şcolile din Bradford, pentru a vedea care este punctul de vederea al copiilor asupra filmelor de răsboiu.

Autorităţile şcolare locale au imprimat pe a lor socoteală un chestionar. Directorul învăţământului a trimis câte un exemplar directorului fiecărei şcoale din district, explicându-i obiectul anchetei şi rugându-l să cerceteze pe copiii cari au asistat în ultimele 12 luni la filmele de răsboiu.

Filmele asupra cărora s'a făcut ancheta au fost «What price Glory» (Prețul gloriei) și «The Big Parade» (Parada cea mare) cari au ridicat pe alocuri o violentă opoziţiune.

Rezultatul a fost o sdrobitoare majoritate contra războiului.

Asupra 1.149 răspunsuri trimise de 25 de școli tipice din Bradford, numai 49(4,3%), sunt clasate ca favorabile războiului.

Acest rezultat se datorește:

1) Influenţelor antibelice ale educaţiunei generale;

2) Războiul așa cum îl plăsmuia imaginaţia, a suferit o mare decepţie prin revelaţia filmului.

3) Influenţa școalei.

Ce gândesc copiii despre războiu, după ce au asistat la proiecţiunea filmelor.

1) Unii copii gândesc la oroarea și cruzimea războiului, la durerea și doliul familiilor;

2) Unii sunt impresionaţi de distrugerea oraşelor și satelor și de pustiirea câmpurilor reproduse în filmele de război;

3) Alţii, mai practici, gândesc la pagubele materiale ocazionate de război; 247 copii din 1100 (21%) menţionează acest prăpăd;

4) Sentimentul de oroare și milă nu exclude cu desăvârșire ideia că războiul prezintă o oarecare glorie;

5) Ideia că războiul este un păcat, este arătată de 38 de copii din 1.100 (3%);

6) Oricât de îngrozitor e războiul, totuși el dă ocazie unor oameni să-și puie în valoare calităţile lor înnăscute (28 copii din 1.100 2%);

7) Un mic număr de copii (24 din 1.100) și-a dat seama, că problema războiului pune problema binelui și răului — conflicte de credinţă și loialitate;

8) Fie vorba de răspunsurile favorabile sau nefavorabile războiului, din toate transpiră o opinie echitabilă

faţă de inamic: din 1.149 de răspunsuri, numai 158 (13%) sunt neechitabile, deci filmele de războiu nu fac pe copii ostili Germaniei;

9) Printre răspunsurile vrăşmaşe războiului, 130 (11%) conţin critice formulate de copii asupra filmelor ce au văzut;

10) Cât despre patriotism, numai 15 copii din 1100 (4%) cred că el poate fi o cauză care să îndreptăţească războiul. Totuşi, s'ar părea că aceasta n'ar fi expresiunea exactă a părerii copiilor. La chestiunea asupra „ai noştri", şi „ai voştri", patriotismul este invariabil arătat ca o virtute morală: atât Englezii cât şi Germanii sunt deopotrivă lăudaţi că luptă vitejeşte pentru patrie;

11) Un mare număr de copii au declarat că războiul nu poate fi admis, decât în caz de legitimă apărare;

12) Războiul este o nebunie (168 din 1.100 de copii (14%);

13) Mulţi copii din Bradford gândesc că nu trebue să mai fie războaie;

14) *Cum se poate împiedeca războiul?* Forma chestionarului nu cere răspunsuri precise asupra mijloacelor practice prin cari s'ar putea împiedica războiul pe viitor. Aceasta este, poate, pricina că numai 90 de copii din 1,100 (8%) au făcut aluzie la Societatea Naţiunilor.

Se pare că ancheta asupra filmelor de războiu a arătat odată mai mult valoarea pedagogică a cinematografului. Institutul internaţional al cinematografului educativ, fundat de curând la Roma sub auspiciile Societăţii Naţiunilor, are în faţa lui o sarcină strălucită.

(Va urmà).

Tradus de
ELEONORA ICONOMU

Este un semn de ambiţie nemăsurată să vorbeşti despre ori-ce şi să nu voeşti să asculţi pe nimeni.

* * *

Natura şi educaţia se aseamănă prin unele părţi: cea din urmă transformă omul, dar făcând aceasta creiază o a doua natură.

Demokrit.

ŞTIRI DIN ALTE ŢĂRI

Invăţământului primar în Iugoslavia

Suveranul a semnat noua lege asupra învăţământului primar, care prevede şcoli primare elementare şi şcoli primare superioare, fiecare dintre aceste şcoli având câte 4 ani de studii.

Invăţământul religios este obligatoriu, el urmând a fi predat de preoţii cultelor respective, sau de institutori, după alegerea părinţilor.

Şcolile minoritare sunt obligatorii, aşa cum sunt prevăzute n tratatele internaţionale.

«Asociaţia prieteniilor elveţiano-române»

La Geneva a luat fiinţă asociaţia de mai sus, prin strădui nţa neobositului dascăl C Mureşeanu.

Acesta a văzut că duşmanii ţării noastre, prin presa zilnică, informează greşit străinătatea despre starea lucrurilor din România şi că aceste ştiri tendenţioase fac cel mai mare rău patriei sale, mai ales în Elveţia, unde călătorii sunt în permanentă trecere la sesiunile Societăţii Naţiunilor. Delegaţii, gazetarii, corespondenţii, din toată lumea, cari luau parte la aceste sedinţe, citeau tot ce imaginaţia duşmanilor noştri puteau să conceapă mai rău despre noi.

D-l. Cezar Petrescu, în ziarul «Curentul» relatând acestea spune:

«Cărturarul C. Mureşanu a luat seamă la asemenea stare de lucruri, şi cu energie a purces la faptă, oferind oficialităţii, alături şi mai liberă de cât ea, să lumineze publicul elveţian asupra realităţilor româneşti, aşa cum sunt, nu cum vor cei interesaţi să le înfăţişeze. Asociaţia a luat fiinţă în ziua de 24 Ianuarie. Şi de la început şi-a asigurat prietenii preţioase, ca de o pildă a profesorului L. I. Courtois, care ne iubeşte fiindcă ne cunoaşte. S'au pregătit conferinţe la Geneva şi în restul Elveţiei. Se rulează un film documentar asupra României, cu invitaţii gratuite pentru profesori, studenţi, autorităţi şi reprezentanţii muncitorilor. Se răspândesc cărţi despre România profesorilor universitari, bibliotecilor şi tineretului şcolar

Se pregăteşte încă o propagandă mai ageră şi mai fructuoasă. Asociaţia se oferă să facă pentru cât mai multe şcoli secundare şi primare elveţiene, un mic colţ de vieaţă românească. Adică să prepare materialul didactic, pentru împrejurările când bunăoară la Geografie ori la Istorie, se vorbeşte despre noi. In muzeele şcolare elveţiene, care nu sunt nişte dulapuri închise şi

prăfuite ca parodiile de muzeu româneşti dela noi de acasă, un album românesc lipseşte. Asociaţia intenţionează să-l pregătească prin chiar elevii români din ţară: desemnuri, caligrafie, cusături naţionale. Un mic şervet cusut pe margine cu un motiv românesc, nu e oare un admirabil agent de propagandă continuă, modestă şi trainică? Lângă album, vor lua loc cărţi cu imagini asupra ţării, stampe, gravuri, reproduceri artistice.

Poate fi un gând mai îmbucurător şi de un mai mare şi trainic folos?

Asociaţia a luat fiinţă în forma legală abia acum. Dar înfăptuirile ei durează de un an şi au dat roade.

Roade care ne consolează de milioanele înghiţite de pomană în formă de ajutoare, de toţi căţelandrii legaţiilor. aşa zişi propagandişti, consilieri culturali ori ataşaţi de presă, cum cunoaştem şi la Paris câţiva, şi de care ne vom ocupa curând-curând la faţa locului, pentru a sparge cuibarul de trântori».

Prelungirea anilor de şcoală: Guvernul Marei-Britanii a luat hotărîrea de a prelungi obligativitatea şcolară până la 15 ani împliniţi, — probabil cu începere dela 1 Aprilie 1931.

Cheltuiala oraşelor englezeşti pentru educaţie. — Statisticile făcute în 114 din cele mai mari oraşe în anul 1926—27 probează că educaţia absoarbe sume din ce în ce mai considerabile. Iată ţifrele pentru 4 din ele: Londra mai mult de 3.000.000.000 franci elveţieni pe an; Birmingham: 45.625.000 franci elveţieni şi Liverpool: 42.375.000 fr. elveţieni.

Pentru a desvolta literatura pentru copii. — In Bulgaria, după războiu, cei mai buni autori bulgari scriu pentru copii. Se formează astfel, încetul cu încetul, pe lângă traducerile lucrărilor bine cunoscute din alte ţări, o literatură originală. Mai multe case mari de editură, pun o grijă deosebită pentru tipărirea, ilustraţia şi legătura volumelor pentru copii.

Pentru a ajuta desvoltarea şi răspândirea literaturii pentru copii, s'a format la Sofia un *Comitet de scriitori prieteni ai copiilor*, din care fac parte numeroşi autori, critici, editori şi alte persoane cari se interesează de aceste chestiuni.

Ministerul Instrucţiunei a făcut o lege. care are în vedere controlul literaturii pentru copii şi a luat iniţiativa de a creia pentru copii şi adolescenţi serii dc volume bine alese şi eftine

O educaţie care începe din leagăn. — Şcoala de Educaţie din *Western Reserve University* (Statele-Unite) a deschis de curând o «Nursery-School» model, pentru 25 copii între 20 luni şi $3^1/_2$ ani. Ea cere ca viitorii elevi să fie înscrişi dela naşterea lor, pentru a fi studiaţi şi urmăriţi de personalul didactic. Scopurile principale ale acestei clase pentru copilaşi, sunt: să procu-

re copilului de 2—4 ani un mediu care va asigura desvoltarea sa armonioasă, să facă educaţia părinţilor, să formeze puţin câte puţin o colecţie de monografii analizând desvoltarea şi felul cum se comportă copiii mici.

O fericită inovaţie în Polonia. — Intr'un domeniu atât de important ca al educaţiei, un contact permanent al autorităţilor responsabile cu organizaţiile naţionale de o parte, şi cu străinătatea de alta, este indispensabilă. Conştient de importanţa acestui contact, Ministerul Instrucţiunii publice şi Cultelor al Republicei poloneze a creiat o *secţiune* specială numită *Secţiune informativă*. Această secţiune are de scop de a aduna şi de a coordona toate materialele relative la învăţământ, pentru a le pune în serviciul autorităţilor şcolare marelui public, şi al străinătăţii.

Va da şi informaţiuni asupra chestiunilor privitoare la instrucţia publică şi al legislaţiei în domeniul învăţământului din Polonia.

Adrese: Ministerul Cultelor şi Instrucţiei publice, Secţia de informaţiuni Varşovia.

Tölö Samskola. — Acesta este numele primei «Şcoli Noi» din Finlanda care s'a deschis în Septemvrie 1928, cu 23 elevi dela 6 până la 11 ani, împărţiţi în 3 clase. Este un externat mixt care cu toate că nu aderă în întregime la nici una din metodele la modă, aplică principiile şcoalei active; instrucţie individualizată, corelaţia ramurilor de învăţământ între ele şi vieaţa copilului, reducerea la minimum a temelor acasă, importanţa acordată desvoltărei activităţăţii creatoare în colaborarea copiilor la propria lor educaţie. Directorul fondator al Şcoalei, D-nul Laurin Zilliacus, a petrecut 12 ani ca elev şi apoi ca profesor la Bedales şi a vizitat un mare număr de şcoli experimentale, în Europa şi America.

Greutăţile de învins sunt mari, dar şcoala a găsit prieteni buni şi s'a format o asociaţie, pentru a o ajuta atât din punct de vedere moral cât şi material.

E. Al.

* * *

Miscarea educativă.

In luna Septemvrie anul acesta va avea loc la Paris un Congres de Educaţie morală.

Biuroul internaţional de Educaţie, va organiza dela 28 Iulie la 2 August al treilea Curs special pentru membrii corpului didactic (institutori, profesori de şcoli normale şi secundare, inspectori şcolari etc.) asupra subiectului următor: «Cum se poate face cunoscută Societatea Naţiunilor şi cum se poate desvolta spiritul de cooperaţie internaţională?».

Aceste cursuri vor avea un caracter eminamente pedagogic şi vor cuprinde conferinţe asupra funcţionării principalelor instituţiuni internaţionale din Geneva; cursuri de psichologie aplicată educaţiunei pentru pace, şi în fine câteva lecţii asupra metodelor didactice ce trebuesc intrebuinţate în acest învăţământ.

Taxa pentru înscriere este de 10 fr elveţieni. Programul amănunţit poate fi cerut Biuroului internaţional de educaţie din Geneva.

Biuroul internaţional de Educaţie se adresează diferitelor guverne pentru a trimite elevi bursieri.

Contra surmenajului şcolar. Iată câteva din dorinţele formulate de Congresul din 1929 al asociaţiunilor părinţilor elevilor din licee şi gimnazii, şi înaintate de o delegaţie, D-lui Morraud, Ministrul Instrucţiei publice din Franţa:

a) Congresul reînoeşte dorinţele pe cari le-a formulat cu privire la educaţia fizică de mai multe ori şi în special în anul 1928. El cerea pentru elevi mai multe exerciţii fizice în aer liber, şi jocuri sub conducerea maeştrilor competenţi, iar nu o îngrămădeală de ore de gimnastică, deoarece devine supărătoare, când se face în ore nepotrivite.

b) Congresul mai cere ca programele să fie întocmite nu pentru a încărca mintea ci pentru a o forma; că în mod general, orele de clasă să fie reduse şi măsurate în aşa fel încât să lase timp lucrului personal; că în principiu în clasele înferioare să nu se treacă de 20 ore de lucru intelectual pe săptămână fără să fie însă mai mult de 2 ore de clasă consecutive şi că în clasele superioare să nu se treacă de maximum 23—24 ore de muncă intelectuală pe săptămână.

c) Congresul insistă asupra limitării la 35 al numărului elevilor dintr'o clasă.

Tot surmenajul şcolar. Comisia centrală a şcolilor din oraşul Berna, a stabilit în şedinţa sa dela 28 Dec. 1928 următoarele directive, dându-le un caracter obligator:

Jocul copilului în aer liber nu poate să fie scurtat prin lecţiile date pentru acasă, cari nu trebue să prejudicieze desvoltarea fizică a copilului — *Şcoala n'are dreptul să dispue de toate orele libere ale copilului.* — Lecţiile scrise pentru acasă trebuesc reduse cât mai mult posibil.

Se va ţine seama de condiţiile sociale ale elevului. Infirmităţile fizice şi intelectuale vor fi considerate ca motive de scuze sau ca circumstanţe atenuante.

O anchetă originală. *La Revista de Pedagogia* (Spania) din Septemvrie 1929, publică o analiză a răspunsurilor date de 1236 copii următoarei întrebări: «Dece nu vă place şcoala?

Răspunsurile principale sunt că şcoala este urîtă, necon-ortabilă, că nu are grădina, că profesorul şi profesoara îi ceartă, că se plictisesc, că li e frică să nu fie pedepsiţi. Cincizeci şi

şease de copii declară că preferă să se joace în stradă; celelalte răspunsuri dau impresia că imaginaţia şi simţul artistic al copiilor nu sunt satisfacute, 46 se plâng că la şcoală nu se cântă, 68 cer ca să se desemneze mai mult şi 6 declară că au o lanternă pentru proecţiuni, dar nu se serveşte nimeni de ea.

Ar fi interesantă o asemenea anchetă şi la noi.

Curs internaţional asupra metodei Montessori. Acest curs teoretic şi practic, se ţine la Roma, sub auspiciile guvernului italian, dela începutul lui Ianuarie până la finele lui Iunie anul acesta. Doamna Doctor Montessori va trata nu numai problemele de educaţie elementară dar şi probleme de educaţie în învăţământul secundar şi în familie. Lămuriri se pot cere la adresa următoare: Opera Montessori, Via Monte Zebio 35, Roma.

Al patrulea Congres Cehoslovac pentru Studiul copilului va avea loc la Bratislava dela 25—27 Octomvrie 1930.

Adresa Comitetului organizator: Dr. Kamaryt, preşedinte Telocvinca 3, Bratislava.

El. Al.

DISTRARE

Isaac Newton, ilustrul descoperitor al legii gravitaţei universale, era foarte distrat. Intr'o zi a invitat pe un prieten la masă. Prietenul veni şi la masă se servi un puiu gătit sub clopotul de metal tradiţional în Englitera. Newton însă nu ieşi din camera lui de lucru. Prietenul aşteaptă mult ca el să vină; dar văzând că Newton nu mai vine, a tăiat puiul, a mâncat din el iar restul l-a pus sub clopot. După câte-va ore, vine şi Newton şi-i spune că-i este foame. Ridicând clopotul şi văzând restul de puiu tăiat, spuse: A! credeam că n'am mâncat, dar văd bine că m'am înşelat.

CONFERINŢE

Rolul educativ al artei

Conferinţa d-lui **Prof. G. G. Antonescu.**

In ziua de 8 Febr. c. la ora 6 d. a. d-l prof. universitar G. G. Antonescu a deschis ciclul de conferinţe organizat la Societatea institutorilor din România (Str. Parlamentului 2), vorbind despre *Rolul educativ al artei*. D-sa arată că valoarea este dobândită: de educaţia estetică. In prezent, se datoreşte următoarelor cauze:

1. Importanţa ce se acordă,—pentru o pătrundere mai intensă a realităţii, intuiţiei şi sentimentului, alături de intelect (antiintelectualismul şi intuiţionalismul în cultura modernă). Scoate în evidenţă însemnătatea convingerii intuitive, bazată pe sentiment, alături de cea logică. Arată apoi legătura strânsă a artei cu convingerea intuitivă, dar şi posibilităţile ce oferă arta, de a stabili un raport între elementul intuitiv, efectiv şi cel logic. Aceste păreri le sprijină pe numeroase exemple: Damnaţiunea lui Faust, de Berlioz, Liebelungenlid şi Parsifal de Wagner şi Also sprach de Zaratustra.

2. Caracterul specific al atitudinei estetice care reprezintă o latură preţioasă a vieţii noastre sufleteşti, deosebită de cea intelectuală, morală şi religioasă. Se face caracterizarea atitudinei estetice, prin procesul instituirei tendinţei panpsihistă a sufletului omenesc, — ceeace dă apoi reducerea sentimentului realităţii în contemplaţie estetică, şi odată cu aceasta tendinţa provocată de unele opere de artă de a ne ridica deasupra noastră înşine: elevaţia morală. Elementul creator, unit cu această elevaţie constitue în educaţie o bază serioasă pentru îndrumarea elevilor către «creiaţia de sine», deci către personalitate.

Dupăce a arătat astfel caracterul specific al atitudinei estetice, importanţa artei în cultură în general şi în educaţie în special, d-l profesor a pus problema raportului dintre educaţie estetică şi cea morală, care nu trebuie să fie decât un raport de imanenţă (Volkelt), prin care se respectă astfel libertatea creiaţiei. In această privinţă exagerează atât cei cari voesc să impună artistului morala, cât şi artiştii, cari resping «de plano» amestecul moralei. Inlăturăm ambele exagerări, dacă ţinem seama de *rolul cultural al artei*. Artistul trebuie să contribue şi el — alături de omul de ştiinţă, de preot, de politician, — la progresul culturii omeneşti. Pentru a contribui la adâncirea şi sporirea valorilor culturale, trebue să se fi pătruns de cele existente şi de interesele şi de idealurile timpului şi locului. Dar dacă sufletul artistului a fost pătruns de valorile ideale culturale, deci şi de cele morale, atunci acestea nu-i vor mai fi impuse din afară, ci

vor isvorî din propria lui personalitate şi vor influenţa *în mod liber* opera lui. Exemple: Ibsen în literatură, Wagner în muzică. Dualismul a fost înlocuit prin imanenţă respectându se libertatea creaţiei. In acest caz nu apreciem o operă artistică, după fragmente izolate, ci o unitate organică, (Oedip rege, Phedra, Don-Carlos, Parsifal şi Tannhaeuser.

In urmă se trag următoarele concluzii, cu privire la educaţie:
1. Arta cultivă o latură importantă a vieţii noastre sufleteşti, caracterizată prin conexarea dintre sentiment şi intuiţie:

2. Provoacă o intensă activitate creiatoare, chiar când gustăm arta, nu numai când o producem;

3. Ajută mult la formarea personalităţii, prin cele trei grade ale creaţiei: a) creiem când trăim opera de artă a altuia; b) creiem când realizăm noi o operă cât de modestă: creiem cea mai frumoasă operă de artă, când ne-am creiat pe noi înşine.

După conferinţa D-lui Profesor Antonescu, corul Societăţii «Carmen» a executat, sub conducerea distinsului maestru Chirescu, mai multe bucăţi corale religioase şi populare, mult aplaudate de numeroasa asistenţă, care nu mai încăpea în marea sală de festivităţi a Societăţii, a căreia inaugurare s'a făcut cu acest prilej.

* * *

Etnografia satului

In ziua de 3 Ianuarie ora 6 d. a., d. prof. *Simion Mehedinţi* a vorbit la Casa Şcoalelor în ciclul consacrat «Satului românesc» despre: «*Etnografia satului*».

D-sa defineşte etnografia ca ştiinţa care studiază documentar vieaţa, desvoltarea şi civilizaţia neamurilor, pentru a le fixa caracterele ca grupări etnice. Instrucţia unui popor, fără cunoaşterea lui etnografică, este iluzorie, elementul tradiţional având un rol primordial în formarea unei grupări etnice. De aci rezultă însemnătatea etnografiei ca auxiliar al învăţământului, care trebue să pornească dela însuşirile specifice ale neamului respectiv, dela calităţile de superioritate pe care trebue să le cultive. Educaţia sau pedagogia românească trebue să plece din sfera satelor. România fiind unica ţară, cu oraşele înstreinate şi streine.

Satele noastre oferă două tipuri deosebite: satul arhaic şi satul modern, care s'a generalizat după războiu din hotar până în hotar. Sub ochii nostri s'a petrecut la sate o adevărată revoluţie. Portul etnic, care era acelaş ca şi în epoca lui Decebal, a dispărut. Casa ţărănească a fost înlocuită de tipul casei urbane, lipsită de estetică. Ţăranul şi-a însuşit prin imitaţie şi celelalte amănunte ale vieţii orăşeneşti, ceeace a dus la distrugerea industriei casnice şi a bunei cuviinţe.

E demn de remarcat, că prima guvernare cu caracter rural

a introdus la sate «radiofonia», în loc să întărească tradiţia vieţii sătești. Sub raportul cultural, limba devine o mixtură primejdioasă sub înrâurirea scrisului gazetăresc, desfigurând şi judecata sănătoasă a poporului.

In clipa când s'a părăsit portul, s'a condamnat şi arta populară, (cusăturile, scoarţele, dansurile străvechi, etc.), în locul lor pătrunzând obscenul şi uritul în toate domeniile.

D. prof. Mehedinţi arată că, prin urmările ei, reforma agrară constitue o monumentală catastrofă. Din punct de vedere etnic, harta ne dovedeşte că de o sută de ani neamul nostru este în plină regresiune. In Bucovina şi Basarabia, avem desnaţionalizări puternice; în şesul din sud, colonizările bulgăreşti sunt de câteva decenii în creştere; iar pe întreaga periferie, românii sunt în descreştere. In interior, infiltrarea elementului semit constitue o primejdie mai mare ca toate năvălirile barbarilor timp de 3000 de ani, prin capacitatea intelectuală a evreilor şi solidaritatea lor economică.

Problema care se pune astăzi conştiinţei educatorului român, faţă de satul român «desfigurat» fiziceşte şi moralmente, este penibilă. Dacă am mai fi avut satul arhaic, cu sănătatea lui fizică şi «sufletească admirabile, satul cu autonomia lui administrativă, economică şi chiar militară, neînţeleasă de reformatorii cârpaci, ar fi fost posibil unui adevărat reformator, unui om de stat, să ridice între Dunăre şi Carpaţi, un stat asemănător celor mai bine organizate state ale timpului, numai în cursul unei generaţii. Dar satul românesc a fost distrus de reformatorii improvizaţi.

In loc să fi mers evolutiv, am adoptat formule străine de vieaţă şi organizaţie, care ne-au regresat. Astfel, că tocmai acum când avem nevoe de rezistenţă, ne găsim dezarmaţi.

Trebue să ne întoarcem toate sforţările spre sat. Fiecare copil trebue crescut în spiritul sănătos al tradiţiei româneşti; trebue educat după sistemele ştiinţifice ale vremii, şi în cadrul unui învăţământ «românesc», care ne lipseşte, dar trebue creiat.

Sub raportul elementului «aperceptiv», mediul sătesc este superior oraşului, el păstrând mai viu elementul tradiţional şi evolutiv al întregii noastre vieţi naţionale. Satul rămâne un isvor bogat, o adevărată enciclopedie a întregii noastre vieţi. Şcoala satului are marele folos de a putea aplica dintru început vieţii practice şi nevoilor vieţii, cunoştinţele didactice. Această pedagogie «naţională», trebue să înlocuească pedagogia «internaţională», care ne-a fost fatală în toate privinţele.

Este sigur, că poporul nostru va trece în curând prin noui încercări. Rezistenţa nu o vom putea avea, dacă pe lângă superioritatea noastră numerică, nu vom avea şi o adevărată solidaritate naţională şi conştiinţa rolului nostru de naţiune dominantă.

RECENZII

Metodica limbii materne a învăţământului secundar de Dl. Paul I. Papadopol.

Distinsul nostru colaborator, Dl Profesor Paul I. Papadopol, tipărind «*Metodica limbii materne a învăţământului secundar*», a umplut un gol simţit în literatura didactică a învăţământului secundar. Dar aceasta metodică poate fi cetită nu numai de profesorii secundari ci şi de toţi învăţătorii şi institutorii, precum şi de toată lumea care se interesează de bunul mers al şcolii.

Redăm în întregime o scurtă dare de seamă asupra acestei opere, din ziarul Universul.

Dl. Paul I. Papadopol, profesor de limba română în Bucureşti, a dat la iveală ediţia II-a a lucrări sale «*Metodica limbii materne în învăţământul secundar*».

Lucrarea are la început un raport al d-lui profesor de pedagogie G. G. Antonescu, apreciind metodica d-lui Papadopol ca un studiu conştiincios şi complet.

Pe mine nu mă interesează aprecierile din punct de vedere pedagogic, ştiinţă aşa de vastă, dar şi aşa de relativ personală, căci la urma urmei, totul se reduce la marea dragoste a dascălului pentru elevii săi.

De altfel însuşi autorul Metodicei spune: «ca şi în oricare altă carieră, motivul principal de apropiere trebue să fie aplicaţiunea sufletului candidatului. Vai, atât de departe suntem însă de realitate!».

Şi fiindcă suntem departe de realitate, adică sunt mulţi, cari nu ştiu să predea limba maternă, fiindcă nu-i de ajuns să ştii câteva reguli şi definiţii stereotipe, ci să fii cu întreg sufletul, specialist şi pedagog, se străduesc unii pedagogi să dea îndrumări de metodă. Specialistul trebue să cunoască profund tot ce priveşte limba maternă, dar înainte de toate să fie desăvârşit cititor.

Aici e aici. Arta de a citi. Metodica o recomandă şi pune temeiu pe ea. Dar isbuteşte s'o realizeze? Rezultatul depinde tot de însufleţirea profesorului şi de dragostea misiunii lui.

Pedagogic se recomandă, ca lecţia de citire să fie astfel făcută, încât cuprinsul bucăţii citite să vibreze adânc în sufletul copiilor; lectura să fie baza pe care se clădeşte puterea de exprimare frumoasă a elevilor; prin lectură se îmbogăţeşte vocabularul vorbirii curente; pe lecţia de citire se clădeşte studiul literaturii române.

O chestiune grea e însă ortografia. Deşi este o ortografie

a Academiei Române, totuşi e o mare nesiguranţă ortografică. De aci, aşa de variatele ortografii ale profesorilor secundari şi ortografiile şi mai variate şi ciudate ale elevilor.

D. Papadopol recomandă să fie întroduse în şcoale numai acele manuale, care respectă întru totul ortografia Academiei ca să se ajungă la un sistem ortografic unitar. Necesară idee, dar chiar membrii Academiei, profesori de limba română, au idei proprii, la care nu cedează, în privinţa ortografiei.

In genere, autorul Metodicei a voit să arate, că în predarea limbi române, totul trebue să fie natural şi măsurat. Adică nici memorizări mecanice, nici papagalizare, nici excursii întinse teoretice, nici salturi în noţiuni nelimpezite.

Lucrarea d-lui Papadopol poate servi şi cititorilor, cari nu sunt pedagogi specialişti, fiindcă e scrisă limpede, cu un bogat material instructiv şi cu rânduiala necesară de a fi de folos oricărui cititor, care vrea să afle cum înţelege un profesor de limba română să fie bine învăţată limba română.

b. c.

DIN ŢARĂ

Luni, 17 Februarie la ora 7 seara s'a inaugurat în localul şcolii primare «Tunari» prima şcoală industrială superioară înfiinţată de ministerul muncii în România. Solemnitatea a avut loc în prezenţa d-lor I. Răducanu, ministru al muncii şi Gr. Trancu-Iaşi, fost ministru al muncii.

S'au finut cuvântări de către Dl ing. *Stavri Çunescu*, Directorul învăţ. muncitoresc din Ministerul Muncii, Dl Scarlat Dinescu, Armăşelu, Gr. Trancu-Iaşi şi de Dl Ministru I. Răducanu.

* * *

Dl Ministru *Çostăchescu*, hotărît să reorganizeze Ministerul Instrucţiunei, va aduce în desbaterile parlamentului un proect de lege, în care se va ocupa de: reforma Comisiunilor de Judecată, a Consiliului permanent, a Casei Şcoalelor, precum şi de descentralizarea Casei de Credit a Corpului didactic.

Deciziuni Ministeriale

Direcţiunea învăţământului primar.

No. 10972.

Se aduce la cunoştiinţa generală că membrii titulari ai corpului didactic primar, cari doresc a fi transferaţi, conform dispoziţiunilor art. 124 din legea învăţământului primar şi 237 din regulamentul de aplicare al aceleaşi legi, în locurile publicate vacante, notate în tablourile de mai jos, sau ce eventual ar deveni vacante prin transferările altora, vor înainta cererile lor de transferare. Directoratelor ministeriale ale regiunei respective (serviciul instrucţiunei publice şi al cultelor) dela data publicaţiunii şi până la 1 Aprilie 1930.

Când transferarea se cere pentru o şcoală din altă regiune directoratul ministerial regional (serviciul instrucţiunii publice şi al cultelor), care a primit cererea, este obligat ca până, 15 Aprilie să o înainteze regiunii unde se găseşte şcoala la care s'a cerut transferaea.

Cererite vor fi însoţite de avizul motivat al inspectorului primar respectiv, iar în cazul când sunt mai mulţi solicitatori pentru acelaş post, vor anexa la cereri şi acte prin cari să facă dovada dreptului de a fi preferaţi în ordinea indicată de art 126 din lege.

Posturi vacante

în învăţământul primar al Municipiului Bucureşti.

A. *Şcolile de băieţi.*

1. Şc. No. 1	postul	I	bărbat.	
2. Şc. No. 6	»	I	»	
3. Şc. No. 7	»	I	»	
4. Şc. No. 9	»	I	femeie.	
5. Şc. No. 12	»	I	bărbat	sau femeie.
6. Şc. No. 14	»	II	»	» »
7. Şc. No. 16	»	II	»	» »
8. Şc. No. 18	»	I	»	» »
9. Şc. No. 19	»	I	»	» »
10. Şc. No. 26	»	I	»	» »
11. Şc. No. 27	»	II	»	» »
12. Şc. No. 28	»	II	»	» »
13. Şc. No. 29	»	I	»	» »
14. Şc. No. 30	»	I	»	» »
15. Şc. No. 31	»	I	»	» »
16. Şc. No. 32		II	»	» »

17. Şc. No. 33	postul	I	bărbat	sau femeie
18. Şc. No. 35	»	I	»	» »
19. Şc. No. 36	»	I	»	» »
20. Şc. No. 37	»	III	»	» »
21. Şc. No. 39	»	III	»	» »
22. Şc. No. 39 mixtă	»	II	femeie.	

B. *La şcolile de fete.*

1. Şc. No. 2	postul	I
2. Şc. No. 10	»	II
3. Şc. No. 13	»	I
4. Şc. No. 14	»	I
5. Şc. No. 15	»	III
6. Şc. No. 20	»	II
7. Şc. No. 21	»	II
8. Şc. No. 22	»	I
9. Şc. No. 24	»	I
10. Şc. No. 25	»	I
11. Şc. No. 29	»	I
12. Şc. No. 30	»	II
13. Şc. No. 31	»	II
14. Şc. No. 32	»	II
15. Şc. No. 36	»	II
16. Şc. No. 38	»	I
17. Şc. No. 39	»	I

C. *Şcoale suburbane.*

1. Şc. No. p. C. Şerban Vodă Belu	băieţi	postul	I	femeie sau bărbat
2. Şc. băieţi Cioplea Vitan	băieţi	postul	I	femeie
3. Şc. No. 41 b. Griviţa	»	»	II	»
4. Şc. No. 40 C. F. R. Griviţa	»	»	II	bărbat.
5. Şc. No. 42 Pr. Carol	»	»	II	»
6. Şc. No. 40 C. F. R. Griviţa	fete	»	I	femeie.
7. Şc. No. 41 Griviţa	»	»	I	»
8. Şc. No. 42 Pr. Carol	»	»	III	»
9. Şc. Apărătorii Patriei	mixtă	»	II	bărbat.
10. Şc. Colentina	mixtă	postul	II	bărbat sau femeie.
11. Şc. Dobroeşti Pr. Nicolae	»	»	I	» » »

D. *Grădini de copii.*

1. Gr. de copii No. 28	are 1 post	conducătoare
2. Gr. de copii No. 40	are 2 posturi	»
3. Gr. de copii No. 42	are 1 post	»

Publicat în Monitorul Oficial No. 24 din 31 Ianuarie 1930.

Anul XXXV. No. 3—4. Martie — Aprilie 1930

ŞCOALA ROMÂNĂ

RĂSPUNS
la scrisoarea d-nei Maria V. Timuş

Distinsa pensionară Dna, Maria V. Timuş, *onorându-ne cu trimiterea unei scrisori pe care am publicat-o în numărul ultim al revistei «Şcoala Română», face încăodată dovada puternicei sale pérsonalităţi, aşa cum am cunoscut-o noi colegii săi, autoritatea şcolară, precum şi lumea în mijlocul căreia a trăit.*

Relevând omagiul pe care Societatea Institutorilor şi Institutoarelor din România l-a adus pensionarilor învăţământului primar din ultimul timp, făcând să apară în cinstea lor un număr festiv din Revista «Şcoala Română», trebue să facem menţiunea că Societatea n'a făcut decât ceiace conştiinţa fiecăruia din noi îi dicta faţă de munca şi conştienţiozitatea pe care înaintaşii noştri le-au pus în slujba ţării, timp de 35 ani.

Dacă fapta noastră va fi după cum spune Dna Maria V. Timuş, «o pildă vie corpului didactic, şi în special tineretului didactic, care va învăţa să aprecieze munca şi străeuinţele depuse în folosul şcoalei şi pentru prestigiul dăscălesc», aceasta se va vedea.

Numeroasele exemple de lipsă de respect pentru cei mai bătrâni şi pentru munca lor dezinteresată, într'un ogor cu totul arid cum este acela al învăţământului — lipsă de respect ieşită din noua formulă a întinerirei cadrelor, — *ne fac să ne îndoim de urmările pildei noastre.*

Ce rezultate va obţine un învăţământ predat de cei mulţi chemaţi, dar puţini aleşi pentru cari vârsta şi munca nu mai pot fi puse la locul cuvenit?

Dar pentru noi, cari am învăţat la şcoala respectului cel mai bătrâni, pensionarii noştri de azi şi îndrumătorii de ieri, vor rămâne pildă vie şi amintirea pe care ne-au lăsat-o va fi neştearsă.

Din munca lor am învăţat să rămânem la datorie neclintiţi, între valurile vieţii.

Desprindem din scrisoarea Dnei Maria V. Timuş inimoasele sale îndemnuri şi o asigurăm, peutru deplina sa satisfacţie, că noi nu vom şovăi, nu numai la prima rezistenţă, *dar chiar la toate piedicile ce ni se vor pune.*

Credem că rezultatele luptei noastre ne vor aduce mulţumiri cari vor covârşi toate sforţările puse.

CONSILIUL GENERAL

Păreri despre metodele de predare în învăţământ

Fac un mic rezumat al planului, după care voiu scrie despre subiectul de mai sus.

I. Voiu da puţine lămuriri asupra peripeţiilor şi încercărilor prin care au trecut metodele în primele timpuri.

II. Voiu accentua mai mult asupra epocii moderne cu metoda abstracţiunii sau a generalizării, reprezentată prin Herbart şi urmaşii săi, în care se găsesc şi acum, cea mai mare parte din şcoalele noastre publice.

III. Voiu încerca să pătrund cât de cât şi în metodele experimentale ale şcoalei, aşa zisă «activă» asupra cărora s'a abătut întreaga atenţie a pedagogilor din ziua de azi, cu experimentările noui ce ei le fac pentru stabilirea acesteia.

IV. Voiu încheia cu explicarea cât pot a unei metode adevărat ştiinţifică, metodă de viitor, care, cred că prin felul cum este alcătuită, va face o adevărată revoluţie în lumea pedagogilor adevăraţi.

Timpul nu-mi îngăduie să descriu prea amănunţit toate metodele cu tot istoricul lor, dar voiu căută, să reliefez tot ceeace ne este trebuincios ca metodă în meseria noastră învăţătorească.

Ţin însă, ca să avem bază în discuţie, să ne înţelegem asupra unor principii, pe care vreau să le fixez dela început:

Socotesc că nu trebue a se da copilului, nici-o cunoştiinţă care nu-i va aduce un folos în viaţa de toate zilele.

Metoda cea mai bună e aceea, care ne aduce maximum de foloase, cu cel mai mic efort.

Cu aceste principii avute în vedere, voiu face o mică cercetare asupra tuturor metodelor.

I. Primele metode de predare.

Din vremurile cele mai depărtate, când educaţia şi instrucţia se dădeau încă în familie, noi n'avem prea mult de învăţat. Familia îşi pregătea odrasla, potrivit scopului sau înţelesului pe care fiecare îl dădea instruirii ei.

Când Statul era totul, copiii se pregăteau pentru Stat, având ca bază viaţa naţională şi militară. Pe copii cine-i pregătea îi învăţa după obiceiu sau exemplu, prin supraveghere sau conversare. Ei nu aveau un program stabilit, după care trebuiau să lucreze. Fiecare erà condus, de ce a învăţa şi el, din obiceiu şi exemplu. Educaţia şi instrucţia variau, dela individ la individ

şi nu se dădeau după nici o normă. Totul era datorit unui empirism rutinat al familiei.

Pe atunci nu se găseau norme scrise.

Mai târziu, statul apreciind efectele şcoalei începe să se preocupe de cetăţenii săi, reglementând legi pentru educaţie şi instrucţie.

Educatorii, învăţătorii, ştiau ce sunt obligaţi să înveţe pe şcolari şi-i învăţau prin conversaţii, să ştie să spună, tot ce li se cerea. Nu întrebuinţau decât metoda interogativă (socratică) sau întrebătoare: întrebarea apoi răspunsul.

Intrebarea era determinată de materia programată şi răspunsul imita întrebarea. Fapt este că elevii trebuiau să ştie tot ce li se cerea în programa aranjată de diriguitorii statelor. Invăţământul era mecanic (memorizare mecanică).

Pela începutul secolului al XIII apare pentru primaoară o şcoală mai organizată după reguli scrise. *Vincent de Beauvais* e cel dintâiu care scrie un manual de orientare didactică, despre *educaţia prinţilor regeşti* pela 1248. Drept călăuză îi serveşte cxperienţa şi Sfânta Scriptură. Ie aceasta epocă se noi teză că educatorul — învăţătorul — trebue să fie perfect; că învăţământul nu se poate da fără educaţie, că metodul întregei instrucţii şi educaţii este conducerea a copiilor la Christos, servindu-se numai de Sf. Scriptură.

In perioada renaşterii, a umanismului, pe lângă alte principii, se cere cultivarea limbilor vechi, clascismul şi înţelegerea lucrurilor omeneşti, în opoziţie—în duşmănie chiar—cu sistemul scolasticilor şi cu înţelegerea Sf. Scripturi.

Metoda care se întrebuinţează, cu forma heuristic — interogativă capătă în acest interval de timp, un principiu de care trebue să se ţină socoteala. «Să se respecte individualitatea în învăţământ», e un principiu pe care îl evidenţează aşa cum trebue, *Michel de Montaigne* în veacul al XIV-lea.

Reformatorul însă al sistemului şi metodelor arătate până aci e Luther. El se munceşte să facă o mare schimbare şi în societate şi în învăţământ, Regulamentează, în ce priveşte instrucţia şi educaţia rolul ce trebuie să-l îndeplinească oricare om, în privinţa şcoalei poporane, de care se interesează de aproape. El e cel dintâiu care proconizează, că şcoala trebue frecuentată şi fără voe. (Invăţământ obligatoriu). Metodul epocii lui separă mecanizarea, — memorizareamecanică în: 1) memorizarea textului şi 2) înţelegerea lui, după care urma aplicarea cu exemple din viaţă.

Totuşi şi de aci nu putem învăţa prea mult pentru noi pentrucă şi acest metod este tot curat mecanic.

Urmează treptat, treptat reforme nouă în metodă: «Intâiu lucruri, apoi vorbe«; »Nu vorbe ci fapte», sunt celedintâi începuturi pe care le face Michel de Montaigne în spre învăţământul intuitiv, pe care-l perfecţionează, Iohn Locke, Ioan

Amos Comenius, J. J, Rousseau, Pestalozzi, Froebel. Acest învăţământ nu-i desăvârşit nici acum.

Se mai accentuiază de cei de sus: «*principiul concentracţiunii materiei şi ocuparea simultană a tuturor şcolarilor*», «*să se premeargă dela cunoscut la necunoscut*», «*copii să înveţe din plăcere, deci să li se desvolte interesul*», «*în clasă să se aplice disciplina morală, nu cea materială*».

Ca metod de învăţământ era cel intuitiv. Orice cunoştinţă pleacă dela confuziune la determinare, dela determinare la claritate, pentruca însfârşit să ajungă la lumină deplină. Forma învăţământului era şi aci tot cea mecanică, însă fiindcă se învăţa după intuiţie, forma era şi deictic- arătătoare.

Învăţământul se făcea după reguli stabilite, scrise, care serveau ca normă tuturor educatorilor. Normele erau empirice, culese din experienţe şi ele empirice.

II. Metoda de predare Herbartiană.

Adevărata lumină însă în învăţământ aduce Frederic Herbant şi urmaşii săi: Stoy, Ziller şi însfârşit Rein. Aci am să evidenţiez mai bine, îndrumările ce ne dau aceşti precursori ai ştiinţei pedagogice —socotită ca atare—pentrucă multe din ele, ne servesc şi acum în practica noastră de toate zilele.

Herbart cel dintâiu, ne dă un plan bine stabilit de preă dare a unei materii, *ţinânnd seama de toate principiile pedagogice, solid evidenţiate şi în practica predecesorilor săi.* El socoteşte corice lecţie reuşeşte după cum e dispoziţia elevului, după cum e de grea lecţia şi după cum e de pregătit propunătorul, învăţătorul sau educatorul. Copilul învaţă totul, nimic nu moşteneşte (teza lui Locke).

Grija lui cea mai mare, a fost să dea posibilitate educatorilor, să ştie ce vor. A orânduit deci întreaga Pedagogie, bazând-o pe Etică şi Psyhologia empirică ca ştiinţă, (opere pe care le-a scris între anii 1816-1826).

El explică cercul ideilor în conştiinţă, idei care desvoltă apoi sentimentele şi voinţa. El face cele dintâi deosebire între fenomenele fizice, care cuprind un loc în spaţiu şi cad sub simţurile noastre şi între cele psihice, care nu ocupă loc în spaţiu şi nici nu cad sub simţurile noastre. Tot el ne arată raţionamentul deductiv şi inductiv, ca forme de raţionare logică şi pe care le întrebuinţează în învăţământ. Cu «asociere», «contopire», «conplicare», el pune bază Pedagogiei, căreia îi cere să pornească dela lucruri ştiute, studiate, cunoscute, pentruca să ajungă la locul pe care-l doreşte, determinat de un scop obiectiv, formarea caracterului moral şi altul subiectiv,— determinat de voinţa lui raţională şi inteligentă. El cere să secultive în fiecare individ, adevărata conştiinţă morală, care poate da adevăratul

caracter, caracterul perfect, pornit dintr'o voinţă raţională, constantă şi consecventă în tot ce e nobil. Scopul educaţiei, forma cea mai desăvârşită a educaţiei, o lămureşte foarte bine în Etica-Morală, iar drumul, calea, mijloacele, prin care poate ajunge la scop, le expune destul de clar în Psihologie.

Cu aceste jaloane bine definite în Pedagogia Herbartiană ni se dau şi îndrumări practice în metoda de predare a cunoştinţelor, pentruca ele să poată naşte: idei, sentimente şi năzuinţe sau voinţe.

Aceste îndrumări practice, Herbart le numeşte: cerc al ideilor şi ele se rezumă în cele patru treptre formale de învăţământ. 1) *Claritate* (analiză) 2) *Asociaţia* (sinteză), 3) *Sistem* (abstracţiune, regulă) şi 4) *Metod*, (aplicare).

Toate cunoştinţele se dau întrebuinţând forma *arătătoare*-deictică, *aflătoare*-euristică, dialogică, *povestitoare*-expozitivă ajutate de interesul *empiric, raţional, estetic, simpatetic, social şi religios* şi interecul multilateral.

Urmaşii lui Herbart, mai introduc noui amănunte în Pedagogie, făcând legătura acestei ştiinţe şi cu Medicina, Dreptul etc. apoi *principiul concentrificării stăruitoare*, pe care fiecare trebue să-l înfăptuiască *în jurul Istoriei trecute a poporului*, ca singură fiind în stare, să ne dea precepte morale, rezultate din raporturile dintre oameni. Mai înmulţesc numărul treptelor formale cu una, astfel după *Ziller: pregătire, predare, asociere, sistem* şi *aplicare* pe **Rein** le formulează astfel: **pregătire, predare, asociere, generalizare** şi **aplicare**.

Nu am să explic, cum se întrebuinţază fiecare din aceste trepte, dar am să fac critica lor în părţile care au o construcţie prea empirică [1]). Ele nu dau îndrumări ştiinţifice, bazate pe Logică şi Psyhologie. Ele nu îndrumează să avem maximum de foloase, în cel mai scurt timp şi nu dau in acelaş timp posibilitatea şi metoda de a aplică ce e trebuincios în viaţa de toate zilele.

Am să vorbesc de fiecare treaptă formală în parte.

Nu se spune, ce trebue să înţelegem prin «**Pregătire**» şi cum se explică psihologiceşte această treaptă. Nu ni se spune când trebue făcută şi când nu trebuie. Ea, fiindcă este pusă într'un plan de predare al unei lecţiuni, trebueşte respectată înainte de a intra în lecţie, trebuie neapărat să faci ceva, că altfel nu ai respectat planul. Această treaptă şi cu toate celelalte în întreg complexul herbartian, păcătuesc printr'un formalism prea exagerat şi el tot aşa de empiric, ca şi numirea treptelor.

Urmează treapta «**Predării**», care ne spune că trebuie să predăm materia s'o expunem, s'o înfăţişem, după care urmează

---

1) Afirmaţiile aceste privesc îndrumările care se dau de pedagogii celor pe cari îi pregătesc pentru a face pe învăţătorii de toate gradele.

ascultarea. Ce predăm, cum, şi cu ce scop predăm, psihologia herbatiană nu ne spune.

Ai o bucată pe care trebuie s'o ceteşti copiilor, s-o înfăţişezi şi la sfârşit le cer s-o ştie, fără să te întrebi dacă această procedare, duce la înţelegere mecanică sau logică. Ea nu respectă nici formele logice, nici formele psihologice ale gândirii. Aceleaşi învinuiri se pot aduce şi «*Asocierii* şi *generalizării*», două trepte formale deosebite, care cer asemănarea materiilor învăţate pentru ca să se poată scoate o idee generatoare, generalizată, care are rolul de a forma faimoasele cieluri enciclopedice. Prima face asemănarea, asocierea, iar a doua, sistema sau generalizarea. Toate îndrumările sunt date în urma experimentărilor empirice, căpătate în şcoalele de aplicaţie pregatitoare de învăţători, singurele reprezentante şi propagatoare ale şcoalei herbartiene.

Cu «*Aplicarea*», lucrurile merg şi mai rău. Această treaptă formală, nu aplică cunoştinţe pentru viaţa de toate zilele. pentrueă de multe ori nici ceiace se învaţă nu se poate aplica. De aceia, o întreagă nepotrivire în ce priveşte principiile pe care le-am înfăţişat la începutul expunerii mele, că orice cunoştinţă trebuie şi aplicată şi să nu se dea decât cunoştinţe care se pot aplica în viaţa de toate zilele. Ea «*aplicarea*» dintre toate treptele formale, e cea mai lipsită de îndrumări metodologice şi de aceia, se văd adeseori în practica herbatienilor aplicări curat caraghioase ca: «se va ceti textul încăodată acasă» sau «în clasă», «se va învăţa pedinafară lecţia predată», etc.. Şi lipsa unor precizări ştiinţifice, în metoda aceasta, se observă şi mai bine la metodica specială a fiecărui obiect de învăţământ, când adeseori la o lecţie de cetire, se fac aplicaţiuni la compunere, la o lecţie de aritmetică aplicări la moraiă, la o lecţie de geografie, aplicări la istorie, gimnastică etc.

Intreg învăţământul bazat pe aceste jaloane, n'a dat rezultatele pe care le-a dorit societatea. Fiecare herbartian o întinde prea mult cu analiza amănuntetor care plictisesc, cu asocierea materiilor celor mai diferite şi se creiază întregi teorii, numai pe simple analogii. Se dau cunoştinţe, pentru a se forma cum zice teoria, idei, sentimente, afecte, care nu prea se văd. Şcoala herbartiană e caracterizată, ca şcoală a abstracţiunii. Această lipsă prea evidentă a efectelor — a aplicării cunoştinţelor — la planul herbartian, a determinat pe majoritatea pedagogilor de azi, să-i vadă marele defect de viabilitate: «n'are viaţă», «e şcolastică», «e teoretică.» In viaţa socială a avut repercursiuni nu prea plăcute această epocă a abstracţiunii. Ea creia numai oameni ai vorbei, ai teoriilor. Faptele care cereau muncă, erau lăsate în seama altora, pentrucă şcoala arăta că fericirea se găseşte în vorbe, în cunoştinţe; faptele se considerau într'un domeniu mai scoborît, care nu prea face cinste, Şcoala era socotită ca o manifestare aristocratică, iar munca. fapta, era ocupaţia de predilecţie a pro-

letarilor şi cel mult al burghezilor. De aci lupta între aristocraţi şi proletari. Cei dintâiu să-şi păstreze şcoala ca un privilegiu, iar ceilalţi s'o căştige pe toate căile.

III. **Metoda «Şcoalei active».**

Ţările mai înaintate în cultură, au văzut însă că între şcoală şi muncă nu trebue să fie un antagonism, ba mai constatând că în special munca, fapta, e mai producătoare de materie, de venituri, care dau prilej mai uşor de îmbogăţire, de trai neîncătuşat în nevoi, au început a părăsi şcoala şi a se ocupa exclusiv de muncă. Aceasta a dezorientat pe teoreticeni, pe abstracţionişti, şi cărturari europeni, au căzut în metoda diametral opusă celeilalte, în şcoala experienţei, a experimentărilor.

Şi au întins această experienţă atât de mult, încât astăzi cer ca toate aplicaţiunile care se fac în şcoală, să fie tot experienţe. Indrumările acestea le au căpătat din aşa zisa «*Pedagogie Experimentală*», iar şcoala pe care ei o facpe baza acestor îndrumări. O numesc «*Şcoala Muncii*», «*Şcoala Activă*». Lipsurile pe care le-au suferit din cauza şcoalei teoretice, i-au speriat aşa de tare, încât nici nu vor să mai audă de normă, de cunoştinţe, care să le serve la îndrumări pentru formarea faptelor. Şi pentruca să se pună pe baze solide, — zic ei — emulaţi de avansarea tuturor ştiinţelor, au început să facă experienţe asupra copilului, de mic, până la adoleşcenţă şi la adulţi chiar.

Din mulţimea tuturor cercetătorilor în aceasta direcţie po, enunţa pe: Gustav le Bon, Wundt, Neumann, Schallermannt Claparède, Ebinghauss. Kirkpatrick, Kirckensteiner, Alfred Binet etc. etc.

Ei au împărţit copiii în categorii: anormali, normali, etc., şi au început a-i studia.

Metoda însă pe care au întrebuinţat-o nu e adevărata metodă ştiinţifică. De aci începe greşala cea mare marilor noştri cercctători. Au dat o singură problemă la mai multe categorii de copii şi adulţi şi au constatat deosebirea de rezolvare, a acestei probleme, greutatea pe care au întâmpinat-o copiii, adulţii, în rezolvare etc. De aci au dedus că fenomenele de înţelegere la copii şi la adulţi diferă dela individ la individ.

Au dat la aceiaş categorie de copii sau adulţi — probleme — de aceiaşi greutate, în timpuri diferite şi au constatat că în unele ore de dimineaţă, copii au mintea mai limpede — deci putinţe — de a înţelege lucrurile mai uşor.

Am constatat că unii copii se arată mai pricepuţi în unele lucrări, alţii în altele, unii sunt mai superiori alţii mai inferiori de aci că totul în copil e înăscut, că şcoala face prea puţin.

Cu ocazia diferitelor probleme. au mai constatat cu aparate speciale, că mult mai mari efoturi, trebue să facă fiecare copil în orele mai târzii de şcoală, ca să înţeleagă aceleaşi

chestiuni şi cu aceiaşi uşurinţă ca în orele prime, dar mai ales mijlocii de şcoală, ale fiecărei zile etc. etc.

Şi toate aceste rele au socotit cei sunt aduse de învechită sistemă de predare.

Şi de aci au început să ne îndemne la părăsirea formalismului sec, a treptelor formale normative, pentru a păşi pe calea experienţelor şi asta bazaţi pe anormalitatea copiilor, modul deosebit de a înţelege, oboseala, ereditatea etc. O completă revoluţie, războiu în toată puterea cuvântului, fac experimentaliştii empiriştilor.

Şi lumea didactică şcolară se găseşte completamente dezorientată; nu ştie pe care cale s'o apuce.

Să părăsească ce a învăţat n'o poate face, pentrucă judecând mai amănunţit constată că şi aceasta nouă metodă, noua «*şcoală activă*» rezultată din «*Pedagogia experimentală*» nu dă nici ea cunoştinţe care să se poată aplica conform ştiinţei şi nici nu întrebuinţează minimum de timp pentruca să dea maximum de foloase.

Şi la ce s'ar reduce aceste îndrumări metodologice în şcoala activă? Experimentaliştii, activiştii dau şi ei îndrumări dar, nu vor să le numească trepte formele. Pentru o oarecare orientare le numesc astfel; «*Introducere*», «*Tratare*» şi «*Incheere*» sau «1», «2», «3» etc. Nu-s trepte formale dar e bine să fie ţinute în seamă ca să ştim cum să procedăm. Şi ne dau aceste îndrumări pentrucă învăţământul să fie interesant atrăgător, adică «să treacă prin inima copiilor» ca să nu-i plictisească. Totul să se dea ca să producă interes, dragoste de lecţie, copilul să nu se satură ascultându-te.

Să lucreze tot ce a ce-i place căci şi fapta trebue să fi pornită tot din inimă. Nu, ce-i va folosi, ci ce-i place, aceia să se dea spre învăţare. Şi atunci învăţătorul trebue să fie artist, să povestească, să expună într'un colorit aşa de frumos, ca să farmece atenţia copilului, pentrucă numai aşa cunoştinţele îi intră în inimă.

La Morală, la Istorie, la Cetire, la Gramatică, la Compunere, Aritmetică, la toate obiectele şi la dexterităţi, trebuie să o porneşti cu o povestire, un basm, care să ducă pe copii pe nesimţite către subiectul pe care voeşti să-l înfăţişezi.

Aceasta constituie «Introducerea».

«*Tratarea*» propriu zis, nu prea ne dă îndrumări multe decât: se va înfăţişa lecţia însoţită de căldură sentimentală pentruca să menţină interesul evidenţiat în întroducere, prin prelungirea basmului acela extraordinar adeseori fiindcă cu cât este mai extraordinar, cu atât face ca povestirea *să treacă mai prin inimă*.

Urmează «*Incheierea*» care va pune în mişcare mâinile, picioarele, toate organele supuse acţiunii nervilor motori. Să se înfăptuiască, să se facă ceva, să se lucreze, să se muncească

asta e şcoala muncii, şcoala activă. Ce lucrează copii, cum lucrează, asta nu interesează pe pedagogul experimentalist. Şcoala lui se reduce la plăcere şi plină activitate. Dar a-i folosi în viaţa de toate zilele şi să întrebuinţeze minimum de timp pentru maximum de foloase, asta nu interesează.

Şi nu te-ai putea mira ca prin astfel de îndrumări, să te pomeneşti la «Creaţiunea lumii», elevii făcând ca aplicare, ca încheiere câte un om de lut, sau de pământ; la tratarea lui «Iosif» să o închei făcând pe Iosif din humă; la tratarea lui «Daniel, să faci vre un leu şi cu om lângă el şi alte multe de acestea. Iată revoluţia pe care o face această pedagogie experimentală cu şcoala ei activă, şcoalei herbatiene abstracţioniste.

Pedagogia nouă o bazează pe studiul a profundat al copilului, pe care l-au făcut prin noua ştiinţă Pedologia.

In cercetările, în toate problemele pe care le analizează Pedologia, ei dovedesc o mulţime de cauze care influenţează înţelegerea în genere: unii sunt normali, alţii anormali, unii înţeleg într'un fel, alţii în alt fel, unii moştenesc aptitudini, altora le lipsesc etc. şi bazaţi pe aceste cauze, culese arbitrar statornicesc efectul: *schimbarea metodelor de predare.* Decât: dacă s'ar face o analiză mai amănunţită, s'ar constata că toate cercetările pe care le face noua ştiinţă «Pedologia», nu sunt de natură psihologică cum obişnueşte a ni se spune, ci de natură *somatologică*. Să cerceteze oricine problemele pe care le pune «ştiinţa copilului» şi va constata, analizând fenomenele, că sunt rezultate a unor acţiuni de natură fiziologică, biologică, antropologică, în sfârşit fenomenele se vor dovedi că sunt de natură somotologică,

Şi atunci e posibil ca pe baza acestor cercetări, pe care experimentaliştii le socotesc cauze, să se ceară, efecte, note de natură pedagogică? **Afirmăm cu certitudine că până azi nimeni n'a studiat natura psichologică a fenomenelor sufleteşti şi aceasta bazat pe o ştiinţă 1).**

Ori, dacă efectele pe care ni le dau nouă ca îndrumătoare în Pedagogia Experimentală. sunt rezultate diu premise, efecte falşe. atunci care e încrederea pe care trebue s'o dăm noi acestor îndrumări. Ne place să facem puţină ştiinţă ordonată, logic înţeleasă, nu mecanizare de fenomene, fără să le supunem unor cercetări raţionale, logice, recunoscute ca stare.

Ne foloseşte studierea Pedologiei, dar ea nu ne dă norme pentru practica noastră dăscălească, nu ne dă metode pentru învăţământ. In toate împrejurările ne pune în poziţie să bâjbăim cu un empirism mai exagerat ca cel pe care ni-l dă şcoala herbartiană. Ea «Pedologia» poate să ne dea îndrumări în ce priveşte organizarea şcoalelor primare, distribuirea de ore

1) *Singurul* **mare pedagog** care a studiat latura ştiinţifică a fenomenelor sufleteşti este *Ştefan Velovan.*

şi materii în învăţământ, oriee în privinţa organizaţiei. *dar a da îndrumări în Metodologie, nu.* Şi eu merg şi mai departe! Pedologia ar putea să constate poate unele rele ale metodelor prin cercetările somatologice ce le-ar face asupra oboselii copiilor. Şi de aci s'ar putea vedea că Pedagogia cu metodele ei poate să fie o cauză a efectelor somatologice constatate. Dar pentru ca să se dea norme în Pedagogie pe baza acestor cercetări somatologice, mi se pare tot atât de greşit ca şi când un oarecare pacient ar intra intr'o farmacie şi sub consideraţia că acolo sunt doctorii de vindecat boalele, s'ar repezi să ia din raft, sare amară, ca să vindece de reumatism la picioare. Lasă că ar putea lua şi morfină şi atunci s'ar întâmpla şi cu el ca oricărui învăţător care ar lepăda puşca lui cu o ţeavă — metodă pe care o cunoaşte, o mănueşte bine — şi ar lua o mitralieră — metodă despre care habar n'are cum se mânueşte, care-i sunt principiile — şi cu această armă s'ar aşeza în faţa unui inamic. Rezultatul cred c'ar fi dezastruos. L'ar ucide inamicul, metoda, el singur s'ar ucide. Las'că eu socotesc că această metodă, experimentală, nu s'ar putea asemăna cu o mitralieră, dar am făcut-o pentru aceia cari au curajul să ne impună să părăsim ce ştim a aplica mai bine, cu altele pe care noi nu le înţelegem, cărora nu le putem vedea efectul material pe care-l produc şi deci n'am şti să le aplicăm. Cercetătorii să continue cu cercetările şi să ne dea nouă norme atunci, când ar constata efecte satisfăcătoare în vieaţă, pentru munca care se depune, nu pe simplul fapt că-i place copilului, «că-i trece prin inimă».

Acel care năzueşte la bunurile sufletului urmăreşte cevà divin; dar cel care umblă după plăceri corporale nu posedă de cât bunuri cari sunt menite pieirei.

*

Trebue ca cinevà să caute sa lucreze potrivit virtuţei iar nu numai să vorbească în favoarea ei.

*

Este mai bine să blamezi propriile tale defecte de cât pe ale altora.

Demokrit

METODA DECROLY

Din 1907 există în Bruxelles, în apropriere de piaţa Louise, pe strada Ermitage, o mică şcoală care are o reputaţie mondială.

Copiii au venit acolo micuţi, au plecat mari şi mai târziu au revenit pentru a retrăi cu mintea vremurile trecute şi a-l revedea pe doctorul Ovide Decroly, părintele lor sufletesc de altădată.

Doctorul s'a născut la 23 Iulie 1871 în Renaix şi a studiat la Paris, la Gand şi la Berlin. A fost numit director al clinicei Glorieux.

Mai târziu, a fost profesor la secţia de psihologie profesională şi apoi director al institutului superior de pedagogie Buls-Tempels.

Din 1920 e profesor la Universitatea din Bruxelles, unde predă psihologia şi a fost însărcinat şi cu predarea cursului de higienă educativă şi cu darea consultaţiilor medico-pedagogice.

El a fondat în 1901 un institut de învăţământ special pentru întârziaţi şi anormali şi a scos un manual de diferitele cazuri observate şi tratate acolo.

Bazat pe formula «a prepara copilul la vieaţă, prin vieaţă», el a creiat în 1907. o şcoală pentru copiii normali.

In această şcoală, el a ,fondat o ligă «Şcoala Nouă», cu scopul de a aplica principiile noui pentru cerinţele moderne educative, în raport cu evoluţia progresului cultural.

La început, institutorii nu manifestau încredere în aceste noui cursuri. Dar când au asistat la conferinţele şi mai ales la experienţele doctorului Decroly, corpul didactic a fost entusiasmat de rezultatele obţinute cu copiii dela *«Şcoala Nouă»*.

A venit războiul şi cu el grele încercări şi pentru şcoală. Doctorul Decroly a făcut toate sforţările pentru a o menţine.

S'a constituit un comitet de ajutorare, iar guvernul belgian i-a acordat o subvenţie.

In anul 1920, mai mult de jumătate din şcolile oraşului Bruxelles, practicau metoda Decroly, care nu era obligatorie.

Dar o chestiune delicată s'a ivit. Institutorii nu erau bine pregătiţi. Ei aveau puţine noţiuni despre noua metodă. Atunci doctorul Decroly s'a oferit să iniţieze, să sfătuiască şi să susţie personalul didactic.

El a vizitat şi a dat îndrumările pentru fiecare şcoală. Rezultatele obţinute au fost minunate, nu numai pentru copii, dar şi pentru institutori, cari căutau să se instruiască bine, pentru a fi la înălţimea desvoltării culturale a elevilor, în raport cu principiul pedagogic al timpului.

Cu modul acesta, el a armonizat şcoala cu interesele copilului.

Principiile metodei Decroly. aplicate bine şi metodic în şcoală, pun în valoare energia sufletească a copilului.

Dacă şcoala nu isbuteşte să facă din elev o energie productivă, existenţa ei este considerată de el ca inutilă.

Metoda Decroly este bazată pe o bogată experienţă scolastică de treizeci de ani.

Caracteristicile metodei Decroly, aşa cum au fost formulate de fondatorul ei, în conferinţa dela Calais în 1921, la Congresul pentru *„Educaţia nouă"* sunt:

1) Şcoala pentru cultura generală elementară dela 4 până 15 ani, trebuie să fie stabilită în cadru natural. Copilul să se găsească într'un mediu, unde să poată asista zilnic la fenomenele naturale, la manifestările vieţuitoarelor şi la sforţările lor pentru a se adapta la condiţiunile de existenţă, cari le-ar fi prielnice

2) Această şcoală trebue să fie populată din elemente dela 4 la 15 ani.

Copiii de ambele sexe.

3) Localurile trebue să fie alese şi mobilate în aşa fel, spre a nu fi numai clase pentru audiţie, ci mici laboratoare sau ateliere.

4) Personalul trebue să fie inteligent, activ, cu spirit creator şi să fie dornic a se instrui în psichologie.

Acest personal didactic, bine selecţionat, trebue să se exprime uşor şi să aibe bine desvoltat spiritul de ordine şi disciplină.

5) Să caute a avea grupuri de copii omogeni. Aceasta e-cu atât mai necesar, cu cât grupurile de copii sunt mai numeroase. Numărul copiilor nu trebue să treacă de 25 într'o clasă

6) Pentru copiii întârziaţi şi dezordonaţi, dacă numărul lor este suficient (10—15), trebue organizată o clasă aparte, unde cursul să fie predat de un specialist, care să se ocupe numai cu îndreptarea înclinărilor rele şi de celc mai multe ori, periculoase ale acestor copii.

7) Citirea, scrierea, ortografia şi calculul se fac de preferinţă dimineaţa în primele ore şi de 3—4 ori pe săptămână.

8) Orele de dimineaţă, când nu se ţin cursuri, vor fi destinate exerciţiilor de observaţie, comparaţie, asociaţie, de desemn şi de realizare concretă (lucrări manuale, cânt, jocuri fizice şi altele).

Aceste exerciţii trebue să fie alese dintr'un program bine întocmit.

Profesorul va fi călăuzit numai de interesele copilului, de mijloacele pe care mediul le pune la dispoziţia sa şi de necesitatea de a acorda importanţa cuvenită la lucrările mintale.

9) După amiază, timpul va fi întrebuinţat cu lucrări manuale şi jocuri, cari au de scop de a desvolta activitatea spirituală a copiilor, pregătindu-i a observa, a compara, a imagina, a gândi şi a creia.

19) Marți și Vineri dimineața, în fiecare săptămână, se fac excursiuni pentru culegere de insecte, pescuit, vizitarea uzinelor, operilor de artă, muzee, gări, ateliere, etc.).

11) Părinții vor fi rugați să ia cunoștiință de metoda întrebuințată cu deplin succes în școală și să ajute la bunul mers al ei. Părinții participă la administrația școalei.

12) Regimul școlar va fi călăuzit de preocuparea de a face pe copil să înțeleagă bine ceiace el acționează și să se deprindă a fi disciplinat.

13) Pentru a desvolta inițiativa, siguranța și solidaritatea, elevii trebue să aibe scurte convorbiri cu colegii lor.

Subiectele sunt alese de ei și supuse aprobării profesorului. Aceste subiecte se referă la lecțiile de observație și asociație

Acestea sunt pe scurt principiile «*Metodei Decroly*». El a urmărit zi cu zi elevii normali și anormali, în școlile pe cari le-a creat.

Sunt bine cunoscute, amănunțitele sale cercetări asupra măsurei inteligenții, asupra noțiunilor de timp și număr la copii, asupra psichologiei, lecturii, desemnului, etc.

Această triplă calitate de *educator. psicholog* și *medic.* dă lucrărilor sale pedagogice, o valoare cu totul specială.

El a observat toate aspectele chestiunilor enunțate și concluziile pe cari le-a tras au dovada psichologiei experimentată și bazată pe cunoașterea desăvârșită a copilului și a practicei educative.

Metoda Decroly a ajuns să fie aplicată aproape în toate școlile din Belgia.

In 1925, doctorul Decroly este invitat de guvernul Colombian, să creeze o altă școală la Sarasota, în Florida U. S. A.

Ca și *Binet*, Decroly este un fin psicholog și a fost celdintâi, care a înțeles folosul «*fișelor de inteligență*», propuse de antecesorul său, pe care el le-a controlat și le-a desvoltat.

Ca și doamna *Montessori*, el a plecat dela anormali pentru a reforma învățământul normalilor, ca și *Ligthart*, el a trecut dela teorie la realizare și a arătat posibilitatea unei educațiuni alească și a unui învățământ bazat pe libertate și intuiție.

Ca și *Dewey*, el susține că acest învățământ trebue să fie potrivit intereselor copilului.

Ca și *Kerschensteiner*, el a susținut eă școlile trebuie să fie mai mult laboratoare, decât săli de audiție și cere ca lucrările manuale să fie o elaborare a cunoștințelor dobândite.

Preconizând aceste bune principii educative și aplicate, el dorește să apropie școala de vieață și să învețe copilul a lucra și sub formă de joc, să îndeplinească o activitate.

Dacă «*Metoda*» sa a dat excelente rezultate pedagogice, este că afară de valoarea sa educativă ea a fost *experimentată, de acela care a și creat-o.*

Alături de marii pedagogi antecedenţi, Decroly ilustrează ştiinţa educaţiei universale.

După o muncă metodică, stăruitoare şi rodnică, depusă un sfert de secol, Decroly a ajuns la concluzia că, *baza educaţiei trebue să fie viaţa copilului.*

ELENA N. NICOLAIDE

Directoarea Şcoalei de copii mici „Floreasca".

7 Martie 1930.

INVĂŢĂTORUL

Sunt 30 de ani, — o vieaţă — de când, soldat în lupta grea a vieţei, m' am înjugat cu marele avânt al tinereţei la Carul Statului român.

Şi mi-am ales din toate *ignoranţa*, cu ea am dus adevărat răsboiu.

Răsboiu cumplit, pe vieaţă şi pe moarte. Şi mă mândresc că n'am căzut răpus de munca cea mai grea şi mai istovitoare ce-am dus cu inamicul cel mai de temut.

Entusiasmul meu, cu care-am început să'înfrunt necunoscutul, a şovăit, o recunosc eu singur. Dar îndărât n'am dat, căci tot trecutul de muncă şi de lipsuri ce am dus, o pată ar fi avut un punct poate chiar negru, şi eu n'am vrut o clipă, ca aceasta să'ntineze aceea ce am strâns. Vreau la copii să las o moştenire scumpă, când sufletu-mi va fi chemat la El, de Cel de sus!

De sigur, vă gândiţi că mi-am făcut palate, moşii, maşini şi altele, averi nenumărate!

Vă înşelaţi! N'am casă, nici pământ, n'am nici averi nenumerate, căci meseria mea-i din cele mai ingrate.

Ea nu are de a face decât doar cu bugetul şi... şi aceasta doar la capul lunei. Atunci, n'am mult de lucru... iscălesc doar «statul», căci luna'ntreagă-am luat dela băcan, sau dela «Cassă» tot ce-am putut, ca să'ntreţin o casă 'n care vezi doar lipsă şi suspin, iar lângă ele, aproape, vezi un adevărat chin.

Aşa a fost înscrisă soarta unui dascăl, ce-o vieaţă n'a făcut decât să'nveţe carte, pe cei cari au astăzi şi stare şi palate.

Dar nu mă plâng, las alor mei *un nume*. Şi-un nume bun i-avere mare astăzi, când peste tot n'auzi decât minciună şi Jaful e mai rău ca'n Codrii Herţii.

Mai las apoi *răbdarea*, o floare foarte scumpă mie şi meseriei mele, căci cel ce nu o are se poticneşte'n cale şi vieaţa se pare mai rea de cum o ştim.

Mai pot lăsa şi sfaturi, căci pentru sfaturi, eu, avut-am — dreptul este — un sac cu toate celea şi cu învăţături, pe cari toată vieaţa le-am împărţit din plin.

Deci, pot să dau poveţe şi alor mei, am dreptul, atât măcar şi'ncolo, să facă ce-o vrea sfântul.

Munciţi copii! căci ţara are nevoe mare de muncitori cinstiţi.

Averi să nu vă strângeţi, căci furii vi le fură, rugina le mănâncă, iar Dzeu cel sfânt avea-va grija voastră s'aveţi tot ce vă trebue. să n'aveţi nicio lipsă aicea pe pământ. Comori se strâng în ceruri.

Acesta este sfatul pe care tatăl vostru îl dă fiilor săi, convins că şcoala astăzi nu trebue să'nveţe copii ce vin s'asculte doar sfaturi şi poveţe: că banul nu e totul, că munca este vieaţa, că ea dă mulţumirea şi ei să ne'nchinăm.

* * *

Azi însă şi copii cunosc filozofia. Ei ştiu că «*nervus rerum*» e banul şi cu el, pătrunzi oriunde 'n vieaţă şi fără bogăţie nu insemnă nimic în lume, deci bani s'avem îşi zic.

Sunt căi destule 'n lume ce duc la îmbogăţire. Nici munca şi nici cartea nu sunt de vreo ispravă, căci vezi în dreapta, în stânga oameni ce s'au culcat săraci lipiţi, iar noaptea — care aducea sfaturi bune, o ştie toată lumea — azi, după cum se vede aduce şi averi. Iar ziua când sosește, maşini le vezi la poartă, feciori şi cai de curse... sunt putrezi de bogaţi!

Vrei să pricepi? N'ai voe! A spus de mult poetul: «Nebun este acela ce vrea să cercetezc aceste legi, pe care nu-i dat să le 'nţelegi.»

Aceasta e morala pe care la tot pasul o auzim cu toţi; aude şi copilul ce n'a ieşit din faşe.

Eu sunt apostol însă şi sunt dator s'o spun: Şi eu văd clar c'aşa e. Dar altu-i idealul şi aceasta mi-e menirea ca să propag, să spun: Că banul nu e totul. că e numai mijlocul cu care lupţi în vieaţă şi că şi Crist cel Sfânt a spus la lumea întreagă ce trebue să facem şi că, să nu ne strângem avere pe pământ.

Deci, au dreptate mare când guvernanţii noştri spun sus şi'n gura mare că dascălul român se poate să trăiască tocmai ca un apostol, că Statul recunoaşte ce sacrificiu face, dar că fiind în jenă îl roagă să aştepte ca să-şi echilibreze bugetul încurcat cu fel de fel de slujbe mai gras şi scump plătite căci «Domnul» «e de-ai noştri» şi nu-l putem lăsa să nu-şi facă din slujbă, măcar o viişoară, sau o căscioară mai mare, şi alte asemenea.

Tu dascăle. n'ai dreptul nici măcar la o pâine. Răbdare ţi-e răspunsul, răbdare-ai propagat.

Deci, rabdă ca măgarul din fabulă, căci este şi pentru tine o vorbă precum e şi'n poveste.

Şi când vei învăţa întocmai ca măgarul să nu mai ceri nici pâine, întins pe un pat de scânduri, cu faţa surâzândă, cu ochii închişi deapururi un om sătul de toate, trimis dela Instrucţie poate-ţi va decerna «Bene merenti» întâia sau altă decoraţie; sau chiar dela Finanţe ţi se va cuvânta: că Ţara-ţi recunoaşte răbdarea fără margini, c'ai fost cuminte 'n vieaţă, că nimeni nu 'nţelege cum de ai sfârşit-o iute, când tocmai te 'nvăţaseşi să nu mănânci nimic.

Şi atunci, ca prin minune, tu te vei ridica din somuul cel de moarte şi vei chema la luptă pe cei cari ca tine duc lipsă neîndurată dc toate pe pământ. Şi vei suna alarma, să vie toată lumea ce vrea ca să 'ndrepteze ceiace guvernanţii n'au vrut ori s'au ferit să facă pentru tine şi pentru toţi aceia, cari o vieaţa 'ntreagă de lipsă au suferit.

Treziţi-vă din somnul, în care îmbuibarea v'a dus fără de voie;

Plecaţi-vă urechea la vaetele noastre şi nu precupetiţi bucăţica de pâine pe care de nevoe o cerem prin reviste, memorii şi congrese.

Vreţi să întindem mâna? Aceasta nu vom face.

Noi cerem dreptul nostru! Noi nu ne umilim.

Răbdarea are margini, iar coarda când se întinde plesneşte, — o ştim cn toţii — deci nu lăsaţi cuţitul să ne-ajungă la os!

AURELIU STURZA

Nu de frică, ci din datorie trebue sa ne abţinem de a săvârşi acţiuni vinovate.

Demokrit.

LIGA NAŢIUNILOR

CULEGERE PEDAGOGICĂ

(Urmare)

Reuniunile şcolare internaţionale de vacanţă

In 1927 s'a organizat la Bierville (Seine-et-Oise) prima reuniune internaţională de scolari. A doua a avut loc la Friburg-Bissgan şi cea de a treia la Bedales (Petersfield, Anglia) dela 8-26 August, graţie bunăi voinţă d-lui J. H. Badley, director de şcoală.

Ca şi în cei doi ani precedenţi, 150 de copii de ambe secse între 12 şi 16 ani, dintre cari 50 Francezi, 50 Germani şi 50 Englezi, s'au reunit sub conducerea câte unei persoane din ţara lor respectivă, spre a se cunoaşte, a stabili legături de camaraderie, având ca scop bine determinat studiul practic al limbilor.

Micii Englezi aparţin şcolilor publice şi private (Public Schools or Private Schools), Francezii, liceelor şi Germanii „Oberrealschulen" şi „Real-Gymnazia".

Toţi au ideie cel puţin de una din limbile streine lor. Aceşti copii vin din toate părţile ţărilor lor respective: din Jork, Ackworth, Sidcot, Londra, Dublin şi Edinburg în Anglia; din Bordeaux, Rouen, Lyon. Roubaix, Nancy, Paris în Franţa; din Recklinghausen, Berlin, Mannheim, Munich, Darmstadt şi Friburg în Germania.

Şefii grupelor sunt în cea mai mare parte dascăli, şi unii îşi aduc şi dintre elevii lor.

Deşi scopul general al acestor şcoli de vacanţă este de a se desvolta fraternitatea şi raporturile individuale, totuş se pune foarte multă grije pentru exercitarea limbilor străine. Se ştie că acum se dă foarte multă importanţă limbilor moderne; dar, în şcoală, copiii au prea puţine ocazii să le exercite practic şi de aceia, în aceste reuniuni de vacanţă, se consacră ore anume pentru pregătirea diferitelor producţiuni în cele trei limbi. Astfel, copiii distrându-se, exercită şi lim-

bile streine, luând în acelaş timp cunoştinţă de arta, literatura şi muzica fiecărei ţări, tot atâtea bogăţii intelectuale ale umanităţii, cari n'au caracter exclusiv naţional. Cu chipul acesta se va împlini, poate, idealul lui Oscar Wilde care zice: „Nu vom intra în răz„boiu cu Francezii pentrucă Franţa are cea mai per„fectă proză; nici cu Germania a cărei muzică e aşa „de perfectă; nici cu Anglia a cărei poezie e aşa de „perfectă!".

Programul fiecărei zile, cuprinde mai întâi două ore de exerciţii în ilmbele streine, apoi restul dimineţii, dela ora 11½—13 şi după amiaza dela ora 14—18½ sunt consacrate sporturilor şi jocurilor în comun, sub supravegherea experţilor.

Pentru cele două ore de lucru, copiii sunt împărţiţi în grupuri de câte 20, cuprinzând laolaltă: Francezi, Englezi şi Germani, sub conducerea unui şef vorbind perfect cele trei limbi. Primul sfert de oră este consacrat învăţării textelor în vederea repetiţiei cântecelor în cele trei limbi. Copiii sunt pe rând profesori şi elevi. Restul timpului este ocupat cu pregătirea producţiilor de seară: concerte, piese, recitări în cele trei limbi, actorii vorbind întotdeauna o limbă streină lor. Acestea se fac cu atâta plăcere, încât scena este ocupată şi în orele de recreaţie.

Printre operele produse de grupurile de lucru au figurat:

1) Muzicanţii din Brema, jucată în franţuzeşte de tineri Germani şi Englezi.

2. Casa clădită de Jack, jucată în englezeşte de tineri Francezi şi Germani.

3. Scene din Iuliu Cezar în franţuzeşte.

4. Mai multe cântece minunate (artiştii neîntrebuinţând niciodată propria lor limbă. De exemplu:

Le roi fait battre le tambour:
Nous étions trois filles toutes à marier;
Gretelein, wilst du tanzen?
Hänschen klein:
Oh no! John, no, John!

5. Istorioare scoase din Struwwelpeter, în nemţeşte de tineri Englezi.

6. Câteva basme, cunoscute în toate ţările, au fost aranjate în cele trei limbi astfel încât: Francezii se exprimau în nemţeşte, Englezii în franţuzeşte şi Germanii în Englezeşte.

De exemplu, în cei trei urşi, tata ursu Francez vorbia nemţeşte, mama ursoaica, Englezoaică, vorbia franţuzeşte şi ursuleţul German vorbia englezeşte.

Fetiţa cu scufiţa roşie în care figurau: trei fetiţe (Le petit chaperon rouge, Rotkäpchein şi Little Red-Riding-Hood), trei bunice şi trei lupi. Actorii vorbiau în canon şi basmul fu astfel interpretat în cele trei limbi deodată.

In dorinţa de a face cât mai folositoare şi mai productive aceste reuniuni de vacanţă, organizatorii au imaginat lucrări pregătitoare pentru copiii participanţi. S'au tipărit cărţi de poeme şi cântece franţuzeşti, englezeşti şi nemţeşti şi au fost distribuite în timpul anului şcolar, în cele trei ţări, copiilor propuşi pentru reuniunile de vacanţă.

Ei învaţă pe cele streine lor, iar când se întrunesc, trec un examen în faţa unui juriu compus din 8 copii (Francezi, Englezi şi Germani), cari distribuesc premii după a lor apreciere.

Pentru anul în curs, s'au propus şi alte sugestiuni ca:

1. Copiii ar putea să-şi procure cărţi poştale reprezentând localităţile lor natale, pe cari ar putea scrie o scurtă descripţie în limbile streine şi apoi, cu un aparat măritor, să le proecteze în faţa colegilor lor streini.

2. Alte cărţi poştale ar putea reprezenta tablouri celebre, cari proectate şi explicate, ar familiariza pe copii cu operile de valoare ale diferitelor naţiuni, isvoare comune de cultură intelectuală şi artistică.

3. S'ar putea decerne premii pentru cele mai bune liste de dictoane şi cuvinte trecute în altă limbă. De exemplu:

Esprits de corps.
Noblesse oblige.
Cricket five o'clock sport.
Standard, chef, chaufeur etc.

Toate aceste lucrări pregătitoare, precum şi programul de lucru, trebuesc bine studiate mai dinainte, dat fiind că durata reuniunilor de vacanţă este scurtă şi timpul trebue întrebuinţat aşa ca să se obţină maximum de rezultat.

Un curs asupra Societăţii Naţiunilor la o Academie navală

Academia navală regală din Stockholm are de scop de a forma ofiţeri de marină apţi pentru funcţiunea de apărători ai patriei.

După primul an comun, ofiţerii sunt repartizaţi pe la diversele cursuri superioare dintre cari, unul este consacrat dreptului internaţional.

La acest curs se insistă asupra legilor actualului războiu naval şi asupra neutralităţii, cuprinzând de asemenea şi un expozeu general asupra dreptului ginţilor. In anul trecut, profesorul Ake Holmbäck dela universitatea din Upsala, însărcinat cu acest curs, a făcut un expozeu asupra organizării scopurilor Societăţii Naţiunilor, Biuroului internaţional al muncii şi Curţii permanente de justiţie internaţională.

S'a atras atenţia asupra activităţi ce Societatea desfăşura în vederea triplului scop: a siguranţei, al arbitrajului şi al dezarmării, insistându-se în deosebi asupra art. 8—17 şi făcându-se clar deosebirea între războaele justificate şi acelea ce nu se pot justifica legalmente.

S'au rezumat rezultatele conferinţe dela Washington cu privire la dezarmare şi conventunile dela Barcelona şi Geneva cu privire la căile de apă internaţionale şi la porturile maritime, subliniindu-se rolul activităţii Societăţii Naţiunilor.

Acest expozeu asupra Societăţii Naţiunilor a făcut obiectul a 12 conferinţe.

ELEONORA ICONOMU

Stimaţi prieteni şi Colegi!

Vă mulţumesc pentru sentimentul frumos, de colegialitate curată, pe care mi l-aţi probat, solicitându-mi pentru revista «Şcoală română» fotografia şi o scurtă biografie.

Cred că trecutul meu poate fi un stimulent pentru tineri învăţători cari prin o muncă devotată pe terenul şcoalei pot să realizeze un progres care să-i facă fericiţi la bătrâneţe.

Rămân până la ultimul moment al vieţei mele legat sufleteşte de corpul didactic al şcoalei primare, pe care am socotit-o totdeauna temelia ţării şi-a culturii fiecărui om.

Al vostru devotat
N. ŞTEFĂNESCU

1930 13 Martie.

Nicolae Ştefănescu.

Născut în comuna Nămăeşti, Judeţul Muscel, la 1868 Iunie. Flu de plugar, a făcut şcoala primară în comuna natală şi în

oraşul Câmpulug, apoi şcoala normală în Bucureşti, unde a fost clasificat I în toate clasele.

A fost primul învăţător numit la şcoala de aplicaţie a şcoalei normale. A funcţionat opt ani cu titlu de învăţător la şcoala de aplicaţie în judeţele Muscel şi Ilfov; iar la 1895, pe

baza unui concurs la care a fost numit Director mai intâiu în Teleorman, la Zimnicea şi apoi la 1908, transferat în Bucureşti, unde a funcţionat ca Director la şcolile No. 8, No. 4, No. 39 şi No. 1.

A întemeiat o bancă populară, care există şi astăzi în oraşul Zimnicea şi s'a manifestat pe terenul didactic ca un muncitor neobosit, luând parte activă la toate conferinţele didactice.

A fost numit Director şi Profesor de limba rămână la şcoala practică comercială No. 1 din Bucureşti la 1922 şi şi-a regulat drepturile la pensie pe ziua de 1 Octomvrie 1929. după o activitate didactică de 42 ani.

Are şeapte copii cu studii universitare.

Este membru referent în juriul permanent al societăţii institutorilor şi membru de onoare al Comitetului Şcolar al şcoalei No. 1 din Bucureşti.

Are diverse publicaţiuni: Confcrinţe şi traduceri din limba franceză şi germană.

Ecaterina Zoicaru

D-ra Ecaterina Zoicaru, născută în Bucureşti în Noemvrie 1869. — Absolventă a şeoalei normale. Este numită în învăţământ la 1 Decemvrie 1891. Funcţionează ca institutoare titulară

la şcoala primară de băieţi No. 1. Bucureşti până la 11 Decemvrie 1899, când este transferată cu ordinul No. 89.787/99 la şcoala de băieţi No. 7 «Silivestru», unde funcţionează până la 1 De-

cemvrie 1929. La această dată îşi regulează drepturile la pensie.

Conştiincioasă, modestă şi bună colegă. Timp de 38 ani a lucrat fără preget, cu tot interesul unei pricepute dăscăliţe, scoţând atâtea serii, cu ale căror elemente se poate lăuda astăzi.

Eliza Trestianu

Dna Eliza Trestianu (fostă şi Vardala) s'a născut la 1872 Febr. 26, în oraşul Ploeşti unde a făcut cursul primar. Cursul liceal l-a urmat în institutul «Educaţiunea Română», de sub conducerea D-nei şi D-lui Manliu. Luându-şi bacalaureatul, s'a înscris la facultatea de matematici, unde a urmat cu succes 2 ani. In acest timp, funcţiona ca profesoară suplinitoare de matematici la şcoala Centrală de fete. O boală serioasă a făcut-o să

nu poată termina Universitatea. In anul 1895, reuşind la concursul de institutoare, a fost numită la şcoala de băieţi No. 17 Popa Nan (actualmente No. 9), unde a funcţionat cu răbdare timp de 35 ani neintrerupt, dând serii foarte bune de copii (azi doctori, ingineri, avocaţi etc). In timpul verei a condus colonii şcolare şi 4 veri a predat în la Cursurile de vară.

CONFERINŢE

Din ciclul organizat de d-l Profesor universitar G. G. Antonescu

După cum am arătat în No. 1 şi 2 al revistei *Şcoala Română*, D-l Profesor universitar G. G. Antonescu în urma dorinţei exprimată de noi, a organizat la Sediul Societăţei Institutorilor din strada Parlamentului No. 2, Bucureşti I. un ciclu de 9 conferinţe. Aceste conferinţe au urmat regulat în fiecare Sâmbătă seara, atrăgând un numeros şi select auditor.

Continuăm astăzi să redăm rezumatul conferinţelor ţinute.

Intuiţia şi logica în învăţământul primar

Conferinţă ţinută de d-l Profesor universitar D. Pompei în ziua de 22 Fevruarie a. c.

D-sa mulţumeşte d-lui profesor Antonescu organizatorul ciclului de conferinţe şi societăţii institutorilor pentru ocaziunea ce i-a oferit, invitându-l să ţie conferinţa anunţată.

D-sa, intrând în tratarea subiectului, arată că învăţământul primar a dat naştere la atâtea probleme, aşa că nu trebue să se mire cineva de literatura didactică atât de bogată.

Astăzi, institutorul este covârşit de atâtea lucruri asupra cărora trebue să se edifice.

Pentru aceasta, spune d-sa, va apela la propriile sale observaţiuni.

In cariera sa de profesor, însărcinat de multe ori în numeroase comisiuni de examinare, a putut observa că atât edificiul învăţământului secundar, cât şi cel universitar, au la bază învăţământul primar. De aici trebue să se ocupe dascălul în mod special la toate obiectele de învăţământ, atât de elevii cari sfârşind cursul primar vor intra în vieaţă, cât şi de cei cari vor merge mai departe. Aici va trebui ca dascălul să facă uz de intuiţie şi logică.

De dozajul acestor mijloace va depinde cantitatea şi calitatea cunoştinţelor cu care va trece în învăţământul secundar şi de aci în cel universitar.

Aduce laude corpului didactic primar, arătând că acest corp este în curent cu metodele cele mai noui.

Referindu-se la marii cugetători ca: Ern Holz, etc., arată că şi aceştia în scrierile lor documentează că totul trebue să aibe la bază logica şi intuiţia.

Incheind, conferenţiarul spune că meritul dascălului va fi când va avea tactul necesar cu care să facă dozajul ambelor mijloace.

* * *

După conferinţă, clasa de dirijat a d-lui profecor dela conservator Ştefan Popescu, a executat cu multă măestrie sub conducerea d-lui Totolici, Venera Constantinescu institutoare şi a. altora, toţi elevii d-lui Ştefan Popescu, diferite bucăţi corale. Ai recitat cu mult avânt d. C-tin Mărculescu, artist la Teatrul Naţional şi au cântat din gură cu multă duioşie, d-rele Olga Bercescu şi Nelli Bondoc.

Se cuvine o notă foarte bună quartetului de coarde Nottara, care a dat concursul, precum şi d-lui Ciorobea. care cu fluerul şi cavalul său a însufleţit numerosul şi selectul public, care nu mai avea loc în marea sală de festivităţi a societăţii.

* * *

Organizarea activităţii personale a elevilor

Conferinţă ţinută de d-l profesor Radu Petre în ziua de 1 Martie a. c.

Domnia Sa îşi începe conferinţa prin a arăta că, unul din cusururile mari ale şcoalei dela noi este faptul că *se confundă prea adesea şcoala cu litera cărţii.*

Cei mai mulţi dintre elevii noştri n'au urechi şi ochi pentru nimic ce nu e în carte şi şcoală. *Lipseşte*—cu alte cuvinte — vieaţa *din şcoalele noastre*, fiindcă *nu s'a preţuit niciodată activitatea personală a elevilor.*

Faptul acesta se petrece chiar şi în şcoalele din ţările cu un trecut cultural mai înaintat decât al nostru şi în sprijinul acestei idei, Domnul profesor Radu Petre, citează dintr'o revistă streină recentă: *l'Educateur*, un pasagiu dintr'un articol al D nei Maria Boschetti-Alberti, dela faimoasa şcoală nouă din Bellinzona, din care se vede revolta acesteia contra educatorilor, cari tratează pe toţi elevii cu aceiaş manieră, fără a le respecta individualitatea.

D-l profesor Radu Petre arată apoi că una din caracteristicile învăţământului de altă dată — şi în parte şi al celui de astăzi — era aplicarea uniformă la toţi elevii a aceluiaş program şi a aceleiaşi metode, determinate după însuşirile şi nevoile copilului *de tip mijlociu.* Ori, dovedindu-se că elevi se deosebesc mult între ei, din numeroase puncte de vedere, ar fi absurd să continuăm a impune 40-50 elevi deodată aceluiaş regim.

Trebuie deci să modificăm principiul menţionat mai sus şi să adaptăm metodele după nevoile individuale ale elevilor.

E *cu putinţă să introducem acest regim în şcolile publice?*

Experimentările din alte ţări au dovedit că este posibil să aplicăm şi în şcolile noastre *principiul individualizării învăţământului.*

In acest scop, Domnia sa citează cele mai de seamă şcoli, unde s'a aplicat principiul individualizării.

I. *Dalton Plau*, numit aşa fiindcă s'a aplicat pentru prima oară în oraşul Dalton din Statele-Unite, de către D-ra Parkhurst.

Ideia fundamentală în acest sistem este aceasta: *trebue să individualizăm munca elevilor, pentru a le permite să capete prin ei singuri cunoştinţele şi să fie astfel agenţii propriei lor desvoltări intelectuale.*

In sistemul *Dalton, sălile de clasă sunt desfiinţate* şi fiecare sală este consacrată unui obiect de învăţământ deosebit: sală de istorie, geografie, ştiinţele naturale, etc.

Institutorii nu predau obiecte de învăţământ, ci conduc numai lucrările elevilor, cari se duc în orice sală vor şi rămân acolo iarăşi cât timp vor. *Munca, deci, nu e fixată după orarii.*

Manualul tradiţional nu există. Elevul înarmat cu caietul de note trece, de pildă, în sala de istorie şi acolo consultă cărţile, tablourile şi hărţile, care-l ajută să pătrundă chiar neajutat de nimeni în vieaţa trecută a popoarelor.

In anumite ore, învăţătorul organizează şi *lecţii colective.* In consecinţă, se spune că, după sistemul *Dalton, fiecare elev are putinţa să acţioneze după propriul său ritm de desvoltare.*

II. *Sistemul Winnetka*, aplicat pentru prima dată în satul Winnetka, nu departe de Chicago, de către Washburne, care ţinând seamă de faptul că progresele şcolare variază dela elev la elev, *a organizat învăţământul în aşa fel, încât să dea copiilor prilejul şi mijloacele de a înainta cu iuţeala corespunzătoare posibilităţilor lor, în fiecare ramură.*

Caracteristica acestui sistem constă în *mobilitatea claselor.* Activitatea copiilor este *autonomă* şi *liberă;* fiecare poate să lucreze 2 ore numai la o singură materie şi poate să fie în clasa IV-a la matematică, de pildă, şi să fie la limba maternă numai în clasa II a.

Se zice că acest sistem a dat rezultate bune fiindcă dă avânt şi entuziasm copiilor şi economiseşte şi timp.

III. *Sistemul Mannheim*, realizat în Germania de către Dr. Sikkinger, se bucură astăzi de o faimă mondială.

In acest sistem, se tinde — ca şi în sistemul Dalton şi Winnetka — la individualizarea educaţiei, însă pe categorii mari de elevi, împărţiţi după gradul de desvoltare al inteligenţii. Astfel, aici vom găsi *clase pentru cei bine dotaţi, pentru cei mediocri, pentru cei întârziaţi*, etc.

Aplicând acest sistem, se spune, că mulţi elevi cari rămân neactivi în clasele obişnuite, încep a lucra cu însufleţire, de îndată ce-i aşezăm alături de copiii de acelaş nivel mintal.

Sistemul e posibil însă numai în oraşele mari.

IV. *Sistemul comunităţilor şcolare*, al cărui întemeetor este Gustave Wyneken.

In acest sistem, principiul libertăţii duce la desfiinţarea sistemului pe clase. Aici vom găsi grupări deosebite, unde vârsta cronoligică nu interesează.

Comunitatea şcolară liberă este o adevărată comunitate de *vieaţă* şi de *muncă* între *învăţător, şcolar* şi *părinţi*.

Interesant este faptul că sala de clasă — în deosebire de clasa şcoalei vechi — este împodobită cu lucrări de-ale elevilor, cu scopul ca ei să capete la fiecare pas *imboldul creaţiilor personale*.

Aici găsim aplicat sistemul conducerii de sine. *Unii şcolari au rolul de a organiza şezătorile, alţii excursiunile şi alţii mijloacele pentru îmbogăţirea materialului didactic.*

Incercările făcute la una din şcolile din Bruxelles, ne duc la o *nouă metodă:* LE TRAVAIL SUR FICHES.

Cu acest procedeu, se dă posibilitate unui învăţământ mai profitabil şi mai interesant şi unei munci mai *active* şi *personale a elevului*, care trebuie să *observe*, să *cerceteze* şi să *cugete* singur la chestiunile scrise de institutor pe mai multe foi de hârtie, la care trebuie să răspundă elevul într'un anumit timp.

Exemplu de fişă pentru franceză: Găseşte toate adjectivele cari se termină la femeninul plural prin elles: partenelles, etc.

D-l profesor Radu Petre în ultima parte a conferinţei sale arată, că e posibil ca şi într'o şcoală organizată după sistemul legiuirilor noastre şcolare, să se realizeze o educaţie, *care să respecte activitatea personală a elevului.*

In sprijinul acestei idei, Domnia sa înfăţişează auditorului un bogat şi variat material documentar dela Şcoala de aplicaţie depe lângă Şcoala normală de băieţi din Piteşti.

* * *

Orientarea profesională

Conferinţă ţinută de d-l Profesor universitar Rădulescu-Motru, în ziua de 8 Martie a. c.

D. profesor începe prin a aduce laude Societăţii institutorilor pentru o sală atât de frumoasă în plin centrul Capitalei.

Intrând în fondul conferinţei, d-sa arată că orientarea profesională este un subiect pe care-l va trata din punctul de vedere al multelor probleme cari se leagă de el şi în al doilea rând rolul pe care-l joacă instutitorii în aducerea la îndeplinire a acestei chestiuni. Problema orientărei profesionale face parte dintr'o altă problemă numită azi, raţionalizarea muncei. Până azi, spune d-sa, munca a fost anarchică şi trebuia raţionalizată pentru a da un rendement mai mare.

Când zicem orientare profesională, ne gândim pe deoparte la om şi apoi la instituţiile unde se munceşte: Ad-ţia publică, fabrici, şcoală. Aici intră organizaţia care poate fi mai bună sau mai rea.

Arată ce înseamnă a orienta şi în legătură cu aceasta stabileşte că omul trebue plasat potrivit aptitudinilor lui.

Pentru executarea acestui principiu, trebue *o mentalitate ştiinţifică*.

Referindu-se la faptele sufleteşti cu cari se ocupă psychologia, arată deosebirea între indieni şi europeni. Aceştia din urmă scăpându-se de mentalitatea omului primitiv, au ajuns la aplicarea ştiinţelor obiective.

In al doilea rând, trebue să dispară barierele dintre profesiuni. Toate să fie puse pe acelaş picior de egalitate, pentru a nu se opri nici specializarea. Arată ce se petrece în străinătate unde plasarea muncitorilor se face pe baza observaţiunilor ştiinţifice.

La noi, orientarea revine institutorilor. Trebue să se observe că, între oameni unii sunt progresivi şi alţii staţionari. In această privinţă arată deosebirile ce sunt şi între oameni şi maimuţe. Examinând ambele tipuri de oameni, conchide că tipurile staţionare sunt cele cari produc în vieaţă mai mult şi cari merg până la inovaţiuni.

Deci, spune d. profesor, trebue ca orientarea să se facă începând dela vârsta de 7 ani. Să nu se exagereze însă cu raţionalizarea căci se poate ajunge la omul maşină. Ori, oamenii se bucură dn libertatea morală.

Nu se poate face apoi raţionalizarea oricând şi oriunde. Exemplifică, cu vieaţa muncitorului în America, unde acesta câştigând mult într'un timp scurt, potrivit raţionalizării şi-a redus numărul orelor de muncă pe deoparte, iar pe dealta s'a introdus prohibiţiunea alcoolului, pentru ca în timpul liber să nu cadă în alcoolism.

Roagă nnmeroasa asistenţă compusă în mare parte din institutori, să dea atenţiune acestei importante chestiuni şi să îndrumeze, potrivit aptitudinilor, pe elevii ce-i au în mână.

Ca mijloc se pot întrebuinţa broşuri cu biografiile celor mai buni întreprinzători, etc. Nu vă lăsaţi târâţi — spune d-sa = de tirania zeflemelei şi contribuiţi la înfăptuirea a ceeace este de mult în străinătate.

La sfârşit, quartetul de coarde Nottara a executat diferite bucăţi, cu multă măestrie. D. Vulpescu a cântat câteva arii, d-ra Ghiţescu la violoncel, d. colonel Pancu din flaut. S'au spus versuri de d-nii Neacşu şi Creţoiu.

* * *

Psichologia a două tipuri de copii

Conferinţă ţinută de d-l profecor I. Gabrea, în ziua de 15 Martie

Conferinţiarul arată cum s'a ajuns la punerea acestei probleme; din tendinţa de a adapta cât mai mult învăţământul la realităţii, fie acestea individuale (pe sexe), fie etnice, sau formaţii sociale: sat, oraş. Această tendinţă a fost sprijinită la vreme de formarea psichologiei diferenţiale şi comparate, dar mai ales de cea individuală, care pune mare preţ pe înţelegerea vieţii sufleteşti a individului din raportul său cu mediul.

A făcut caracterizarea celor două formaţii ale vieţii sociale: sat şi oraş, determinate de felul muncii predominante în fiecare din ele (munca agricolă pentru sat, cea industrială, comercială, sau de birou pentru oraş).

Cele două mediuri, satul şi oraşul, fiind formaţii sociale bazate pe felul de muncă, în care se împletesc toate funcţiile sufleteşti, determină profund psichologia a două tipuri deosebite: sătean şi orăşean.

Influenţa mediului, manifestându-se mai intens asupra copiilor, explică existenţa celor două tipuri de copii, de sat şi de oraş.

Până acum s'a studiat numai copilul de oraş. Cel de sat a fost neglijat. Aceste două tipuri le analizează conferenţiarul din punctul de vedere al fondului de reprezentări al limbajului, al imaginaţiei, al judecăţii, voinţii, al atitudinii la joc, la muncă, al atidudinii estetice, reiigioase, morale, etc. Şi conchide că, întru cât şcoala primară ca organism cultural e datoare să ţină seamă atât de mediul în care se află, cât şi de individualitatea tip a elevilor cu care lucrează, ea trebue să aibă individualităţi diferite: după sat şi oraş.

Discută apoi posibilitatea unei culturi rurale, distinctă de cea urbană, şi rolul şcoalei ca funcţie de echilibru social prin direcţionarea proporţională a tineretului spre activitatea agricolă sau industrială, după posibilităţile întrevăzute în fiecare din aceste direcţii.

Arată că, până acum, şcoala rurală a cultivat în tineret mai mult tendinţa de a se desrădăcina din mediul rural, prin năvala spre oraşe.

In viitor, această tendinţă trebue să înceteze, întru cât oraşele nu mai pot suporta, fără primejdie, noui plusuri de populaţie, din lipsă de perspectivă industrială.

Şcoala rurală, în special are datoria de a cultiva în tineret legătura cu pământul în care s'a născut şi dragostea de agricultură. In vederea acestui scop, preconizează şi măsurile pedagogice necesare. In primul rând, şcoala poporului să aibă în vedere mai mult pe elevii cari nu vor urma alte şcoli, superioare celei primare. Ea să se ocupe mai mult de pregătirea lor pentru mediul în care vor trăi şi mai puţin de legătura cu şcoalele: superioare ei.

După conferinţă, d. Vasile Militaru a citit câteva din fabulele sale.

Regionalismul şi şcoala

Conferinţă ţinută de Dl agregat universitar I. C. Petrescu în ziua de 22 Martie a. c.

D-sa, caracterizând educaţia ca un fapt social, consideră că pedagogul va trebui să analizeze realităţile sociale şi politice spre a face ca educaţia să poată răspunde necesităţilor acestora. Ultima reformă administrativă dela noi ar trebui să aibă repercusiuni şi pe domeniul educativ. Ea duce cu necesitate la instaurarea unei educaţii regionaliste.

Conferinţiarul analizează problema regionalismului întâiu din punct de vedere politic, documentând că ideia regionalistă constitue un puternic curent în toate ţările cu regim democratic. Arată originele regionaliste la Auguste Comte, Le Play şi Desmolins, chiar în Franţa centralistă. Apoi înfăţişează aspectele regionalismului german, care, deşi provincial, nu a tulburat cu nimic formarea spiritului naţional german. Descrie apoi fazele prin cari a trecut ideia regionalismului administrativ la noi, prin proectele şi legile partidelor politice, cari au guvernat ţara după războiu.

Analizează apoi noţiunea de regiune sub aspectele cari trebuesc avute în vedere peniru instaurarea unei educaţii regionaliste. Infăţişează regiunile dela noi din punct de vedere geografic, cultural si istoric, arătând puterea formativă a acestora. Se ocupă apoi pe larg de modul cum se aplică educaţia regionalistă în Anglia şi în Franţa dela 1910 până azi.

Reia problema regionaliamului, pe care o tratează pe larg din punct de vedere psichologic şi pedagogic, arătând marile avantagii pe cari le oferă acest fel de educaţie, pentru formarea tinerelor generaţii.

Inainte de a trece la rezolvarea diferitelor probleme pe cari le suscită regionalismul şcolar la noi, conferenţiarul arată raportul între regionalism şi naţionalism.

Regiunea trebue privită ca o un tate organică, componentă a unui alt organîsm mai mare şi mai precis în contururi, care esta patria. Intre regionalism şi naţionalism nu este antagonism, precum nu este antagonism şi nu se poate naşte între celulele, sau între membrele unui organism şi organismul întreg. Ceva mai mult încă: solidaritatea într'un organism e cu atât mai puternică, cu cât sunt mai diferenţiate funcţiunile sale. D-sa clarifică această ideie prin comparaţia între sdlidaritatea organică a omului. La un animal inferior se poate merge până acolo, încât elemente importante din organismul său pot fi eliminate fără pericol că organismul întreg va muri. La om însă, în care funcţiile sunt atât de diferenţiate, e pericol de moarte, eliminând un organ sau făcând să înceteze o funcţie. Şi e foarte explicabil. La animal, deoarece nu s'au diferenţiat funcţiile, partea

care a rămas din organism poate să îndeplinească şi funcţia organului desfiinţat. Tot astfel şi la o naţiune, cu cât mai diferenţiate sunt funcţiunile culturii sale, cu atât mai mare e solidaritatea.

Astfel înţeles regionalismul, ca o contribuţie pentru întărirea naţionalismului şi regiunea ca o unitate organică componentă a patriei, înseamnă că spiritul regionalist e un spirit naţionalist.

In lumina celor expuse, conferenţiarul rezolvă câteva probleme în legătură cu regionalismul şcolar la noi.

Consideră că, în ceeace priveşte organizarea învăţământului primar în două cicluri e un progres, faţă de multe dintre organizările străine, întrucât se dă posibilitatea ca în ciclul al doilea să se facă o educaţie regionalistă. Ar fi de dorit să se schimbe şi programa primului ciclu, care ar avea să cuprindă cunoştinţe în toate ramurile privitoare la vieaţa naturii şi culturii în care se găseşte şcoala. Şi şcoala, ca şi anexele ei, ar trebui să reflecte ca într'o oglindă întreaga vieaţă regională. Cărţile didactice, de asemenea, nu vor fi alcătuite pentru toată ţara, ci vor varia dela regiune la regiune. Pentru realizarea unui spirit unitar naţionalist, ar urma ca autoritatea centrală să dea numai indicaţiile generale de program, iar programele analitice să se alcătuiască la sediul regiunilor respective, cari precum s'a precizat mai înainte, nu se confundă cu regiunile administrative.

In privinţa limbii de predare în şcoalele din regiunile minoritare, d-sa crede,—pe baza studiilor de psichologie şi fiziologie şi ţinând în acelaş timp scama şi de raportul dintre regionalism şi naţionalism, — că limba de stat s'ar putea studia temeinic, ca a doua limbă de predare, începând din clasa III-a primară.

In ceeace priveşte realizarea unui spirit unitar naţional-d-sa combate părerea că celor din Ardeal ar trebui să li se dea cultura franceză, iar celor din vechiul Regat cultură germană, Propune însă ca elementul de legătură să-l constitue cultura latină, care ar avea să se îmbine cu cultura regională.

In acest caz, unificarea nu ar fi şi uniformizare. S'ar păstra posibilitatea de creaţie prin păstrarea originalităţii din provincie. Pe un fond care ar fi acelaş, naţionalist, s'ar remarca coloritul diferit, care este regionalist.

A. S.

RECENZII

Anuarul unei şcoli normale model

Şcoala normală de învăţători «*Alexandru Odobescu*» din Piteşti, prin directorul ei, Dl Radu Petre, publică anuarul său pe 1928—1029.

Acest anuar cuprinde patru părţi:

In partea întâia, se arată viaţa şcoalei; în a doua, educaţia socială şi organizarea claselor (biblioteci populare, propaganda la sate, biblioteca revistelor, a şcoalei de aplicaţie, educaţia socială, cooperativa şcolară, expoziţie de desen, de lucrări manuale, material didactic, etc.)

In partea a treia, şcoala de aplicaţie (o şcoală model) şi în a patra, comitetul şcolar.

Anuarul acesta, alcătuit de d-l Radu Petre, dovedeşte că şcoala, pe care a condus-o D-sa, îşi găsise eminent organizator şi un distins pedagog, care reuşise să facă din şcoala normală de băieţi din Piteşti, precum şi din şcoala de aplicaţie anexă a acelei şcoli, adevărate instituţii model.

Numele lui Alexandru Odobescu, îmi reaminteşte preţioase clipe din viaţa *şcoalei normale de institutori*, al carei întemeietor şi aprig susţinător a fost. Este o fericită coincidenţă că, prin dispariţia şcoalei de institutori, numele lui Alexandru Odobescu rămâne legat de existenţa unei şcoli normale model, întrucât el a fost primul care a recunoscut că, şcoalele normale sunt baza edificiului didactic şi tot el este cel care a dat prima organizare a şcoalelor de aplicaţie.

Dorim şcoalei normale de învăţători din Piteşti să aibă parte întotdcauna de profesori şi directori devotaţi ca d-l Radu Petre, pentruca memoria *marelui Alexandru Odobescu* să fie cinstită, aşa cum se cuvine; iar generaţiile de învăţători, cari vor absolvi această şcoală, să se mândrească cu şcoala pe care au urmat-o şi au absolvit-o.

SAVA ZAMFIRESCU

CERCUL DE STUDII

al corpului didactic primar din Capitală.

In urma hotărîrei luate de consiliul general al Societăţii institutorilor în şedinţa de la 25 Ianuarie a. c. şi pe baza înţelegerei cu foarte mulţi colegi din Capitală, a luat fiinţă cercul de studii al membrilor corpului didactic primar din Capitală având sediul în Str. Parlamentului 2.

In acest scop, un grup de institutori au lansat următorul:

Apel

Toţi membrii corpului didactic au în angrenajul statului, o situaţie privilegiată. Sunt în ordinea vremurilor, prin rolul ce deţin, *factori hotărîtori* în orientarea rostului viitor al *naţiunii*. De felul cum se vor achită de *marea lor sarcină*, depinde *progresul neamului*.

Conştienţi de cele afirmate mai sus şi răspunzători faţă de noi înşine, un grup de dascăli primari ai Capitalei, vrem să introducem — acum după războiu — un reviriment, o vieaţă nouă, în munca noastră dăscălească.

Profitând de faptul că în prezent avem o mare şi fromoasă sală în imobilul nostru din str. Parlamentului 2, vrem ca, începând cu săptămâna viitoare, să pornim la o serioasă acţiune.

Pentru aceasta ne-am pus în gând:

I. Ca *într'un cerc* mai *restrâns, format din elemente hotărîte*, să ne interesăm, să cercetăm şi *să soluţionăm* precis, ştiinţific — dela cauză la efect — toate *problemele de organizare şi administraţie şcolară*, care privesc Ministerul Culturii Naţionale.

Ţinem să lămurim şi să convingem pe factorii determinanţi, ca în nouile legiuiri şcolare ce voesc a face, trebue să ţină seamă neapărat de cele ce vor rezulta în bine din consfătuirile noastre. Ţinem să dovedim că noi, — întrucât cunoaştem dela pregătirea specială ce o avem şi din propria experienţă rostul învăţământului nostru—*numai noi* suntem în stare să jalonăm încele mai bune condiţiuni, rostul viitor al şcoalei.

Dar, pentru aceasta avem nevoie de prealabile cercetări, şi uniformizare a cererilor noastre. Acesta *e rostul primului nostru gând*.

II. Acum, după războiu, nimeni nu se mai interesează de meseria noastră. Chiar noi, din cauza variatelor ocupaţi, şi a prea marei griji pentru ziua de mâine, am lăsat pregătirea noastră profesională pe al doilea plan. Un lucru se deducedin aceasta.

Nu vom mai puteà deţine precis şi cu demnitate încă multă vreme, situaţia privilegiată ce prin forţa împrejurărilor o avem. Vom începe — dacă unii n'au şi început — să fim absenţi dela atâtea cerinţe primordiale în meseria ce o desfăşurăm. De aceia este nevoie să ne trezim.

A început, dela o vreme, oa narhie în Pedagogie, un bolşevism în toată accepţia cuvântului. Un empirism pueril, călăuzit de bun plac şi de un libertinism pedagogic s'a înscăunat ca la el acasă. Puţinii profesori rutinaţi şi mai puţinii cercetători eruditi, stau cu mâinile încrucişate înaintea *mulţimii* de ambiţioşi, susţinători ai activităţilor personale empirice şi a ştiinţifice.

Şi ce este mai rău, este că înşişi muncitorii activităţii intelectuale începătoare, învăţătorii de toate gradele, cari până aci erau buni lucrători, se găsesc azi la răscrucea drumurilor. Au încetat lucrul şi se întreabă încotro s'o apuce.

De aceia tot noi, un restrâns cerc format din *elemente* şi *mai hotărîte,* vrem să dăm semnalul dc luptă'

Tot în cursul săptămânilor viitoare vrem să începem în sala cea mare pentru conferinţe a Societăţii Institutorilor, discuţii asupra: **Metodelor de predare în învăţământ,** pentru lămurirea tuturor colegilor.

Şi vom lua o dăscăleşte: dela uşor la greu, dela simplu la compus, dela aproape la departe. Se va discuta cu metodă, luând parte la aceasta, toţi cei cari vor a ne lămuri şi doresc să stea în această luptă.

Nouă — cercului acesta didactic de iniţiativă — ne rămâne în seamă aranjarea discuţiilor şi programarea subiectelor

Pentru aceasta statornicim:

1. Sâmbăta viitoare, 8 Martie c. dela 4—6 d. a. — în sala cea mare a Societăţii Institutori lor— rugăm a se aduna toţi colegii de ambe sexe din Capitală, cari pot face sacrificiul acestor două ore, pentru a discuta despre: **Cursurile complimentare din învăţământul primar.**

Colegii, cari vor să ia parte la discuţia aceasta, sunt rugaţi să ne anunţe înscris, cu cel puţin o zi înainte, pentru a ordona discuţiile şi activitatea noastră.

3. Sâmbăta următoare — 15 Martie orele 4—6 d. a. — tot în acelaş loc, rugăm a se aduna **toţi colegii şi colegele din Capitală,** pe cari îi va interesa problema pusă, dar mai în special pe cei cari predau anul acesta, sau vor preda anul viitor la clasa I, pentru a lua parte la dlscuţiile ce se vor desfăşura în jurul: **Metodei de predare a cunoştinţelor de Aritmetică la clasa I primară.**

Şi, pentru aceasta, rugăm pe colegii şi colegele cari vor să ia parte la discutarea problemei propuse, să se înscrie din vreme pentru ordonarea activitrţii ce voim a desfăşură.

Colegii pot face anunţarea la sediul Societăţii Institutorilor, în strada Parlamentului Nr. 2, verbal în fiecare zi de lucru între orele 5—6 şi înscris oricând.

4 Martie 1930

Un grup de Institutori din Capitală.

Domnule Preşedinte,

Fiind numai de 2 ani în Bucureşti şi fiindu-mi cunoscută versiunea că «Societatea Institutorilor» nu primeşte ca membri decât pe colegii proveniţi din şcoala normală de institutori, am subscris alături de alţii, constituirea aşa zisei «Asociaţiuni a înv. din municipiul Bucureşti».

Deşi ales în comitetul ei, împrejurarea a făcut să nu pot participa decât la o singură şedinţă a comitetului, fiindcă, la ora şi în ziua fixată pentru aceasta, aveam oră de curs la o şcoală industrială.

Am putut vedea repede însă că nu este bine să avem două societăţi în aceiaş localitate, mai ales când una are la activul ei o frumoasă activitate culturală şi materială cum n'a mai avut alta, iar a doua luptând din răsputeri cu greutăţile începutului; abia se ţine.

Formându-mi convingerea că numai uniţi fiind vom face operă durabilă, am început a propovădui pentru fuzionarea «Soc. Inst.» cu «Asociaţiunea Inv.». Ştiu că s'au încercat chiar tratative, dar cari n'au dus la rezultatul dorit; aceasta însă n'a putut bucura pe nimeni.

«Asociaţia înv. din municipiul Bucureşti» pe lângă lipsa unui plan de lucru serios şi instabilitatea manifestărilor sale, şi-a schimbat mereu şi componenţa comitetului. Se vede că trăeşte o viaţă forţată, artificială.

«Fiindcă socotesc o ambiţie nu poate fi împinsă până la absurd şi ţinând seamă de afirmaţiunea unor membri de seamă din comitetul societăţii Dvoastră, persoane de încredere, că nu se refuză nimănui intrarea în «Soc. Inst.», cu onoare cer, Domnule Preşedinte, a-mi aproba înscrierea în «Societatea Institutorilor din România»; declarând că mă voiu supune în totul statutelor şi regulamentului în vigoare.

Cu stimă
ALEXANDRU C. POPESCU
Institutor-Director
Şcoala primară de băieţi No. 34
Bucureşti.

Domniei Sale

D-lui Preşedinte al «Societăţii Institutorilor din România»

Bucureşti.

Cum iese adevărul la lumină

Consiliul general al Societăţii noastre, într'un comuniçat publicat în No. 1 din 1929 al revistei „ŞCOALA ROMANĂ", afirmă că, printre membrii corpului didactic primar s'a răspândit vestea că „Societatea institutorilor şi institutoarelor din România" nu primeşte în sânul ei pe unii colegi.

Publicând acestea, Consiliul a vroit să spulbere versiunile mincinoase cari se colportau pe socoteala societăţii noastre.

Negreşit, că printre cei cari se îndeletniceau cu răspândirea unor astfel de ştiri s'a produs o oarecare fierbere, însoţită de unele ameninţări, cari nici n'au speriat, nici n'au emoţionat pe nimeni, cu toate că unele din ele îmbrăcau chiar haina oficialităţii.

Oameni cuminţi, noi ne-am văzut de treabă. Am muncit cu spor şi pentru societate şi pentru membrii corpului didactic primar. Astăzi, adevărul iese la iveală, întocmai ca untdelemnul deasupra apei.

Colegul nostru, d. Alexandru C. Popescu, institutor-director al şcoalei primare de băieţi No. 34 din Bucureşti, în cererea adresată Societăţii noastre, pe care o publicăm mai sus, vine să confirme tot ce s'a publicat în acel comunicat.

Consiliul, luând în considerare cererea d-lui Al. Popescu şi ştiind că d-sa a urmărit în deaproape activitatea Societăţii noastre, în toate manifestările ei, a aprobat-o în unanimitate.

Urăm noului societar „bun venit" şi spor la o muncă desinteresată, pe care Societatea noastră o cere dela toţi membrii ei.

Aceleaşi urări le adresăm tuturor acelor colegi cari s'au înscris în timpul din urmă şi ale căror nume le-am publicat în corpul revistei noastre.

CONSILIUL GENERAL

NECROLOG

In ziua de 14 Februarie s'a stins din viaţă distinsa noastră colegă *Ioana N. Parfenie.*

Sora democratului convins Bibicescu, fost Guvernator al Băncii Naţionale, s'a născut la 27 Iulie 1872 la Turnul Severin

Cursul primar l-a făcut în oraşul său natal, pe care terminându-l, trece în Şcoala Normală de fete Azilul Elena Doamna.

Absolvind şease clase, este numită învăţătoare la Vădastriţa pe ziua de 1 Noemvrie 1893.

La I. Septemvrie 1894 este numită institutoare la Şcoala primară urbană din Hârşova.

După un an, dând examen de institutoare, este confirmată în acest post cu noul grad obţinut în învăţământ.

Rând pe rând, se transferă ca institutoare la Mizil, în Bucureşti la şcolile de fete No. 21 32, mixtă 35 şi 26.

Ca directoare, pentru prima oară a fost numită la şcoală mixtă No. 35 pe ziua de 1 Sept. 1901, apoi a fost transferată la Şcoala No. 26 cu aceiaşi calitate, pentru ca de aci să treacă la Şcoala de fete No. 21 tot ca directoare.

De o bunătate fără pereche, a fost veşnic în bune raporturi cu toate colegele, cari o iubeau ca pe o soră mai mare, iar elevele se întreceau care să-i arate mai multă iubire.

Şi atâta dragoste avea Ioana Parfenie de colege şi de elevele sale, încât la ieşirea la pensie nu se putea despărţi de tot ţinea de şcoală.

Principiul *întinerirei cadrelor*, atât de sever aplicat în ultimul timp, n'a cruţat-o şi ultimele zile i-au fost amărîte de cei cari îşi puseseră ochii pe direcţia, pe care defuncta o deţinea.

N'a putut suporta aprecierile unui fost revizor şcolar al Capitalei, care în urma unei inspecţiuni îi scrisese în condica de inspecţii: *«Se cere mai multă ordine, dragoste şi avânt sufletesc pentru progresul acestei şcoale»*; iar la plecare îi spusese *«Doamnă, eu citesc legea cu ochi de foc»*.

Aceste cuvinte, pe cari nu le mai văzuse scrise şi nu le mai auzise, i-au sunat în urechi până în ziua când şi-a dat obştescul sfârşit. Acestea drept recompensa pentru munca şi dragostea desăvârşită pe care timp de 36 ani le-a pus în serviciul şcoalei.

Şi cu atât mai mult i-a fost sufletul plin de amărăciune, cu cât, cu puţin timp mai înainte fusese, dăscăliţa ficei revizorului şcolar, care pândise ocaziunea să facă dovadă că recunoştinţa este o floare preţioasă ce nu creşte peste tot locul.

Dormi, stimată colegă, în linişte. Elevele, colegii şi colegele, cari te-au apreciat şi iubit, îţi păstrează o dulce şi frumoasă amintire.

Inmormântarea a avut loc în ziua de 15 Februarie fiind însoţită la ultimul locaş de întregul Cartier al Şcoalei de fete No. 21, de colege şi colegi şi de fostele eleve, a căror durere înduioşeau numeroasa asistenţă.

Din partea Şcoalei de fete, a vorbit D-na Vlădescu, directoarea. Societatea institutorilor a fost reprezentată prin Dna El. Iconomu şi D. Pomponiu, care cu lacrimi în ochi i-a adresat duioase cuvinte de despărţire din partea societăţii. D-l George I. Vlădoi din partea Comitetului Şcolar într'o cuvântare simţită pe care o redăm mai jos a arătat activitatea desfăşurată la şcoala pe care defuncta Ioana Parfenie a condus-o.

AURELIU STURZA.

* * *

Intristată adunare,

Suntem în timp de iarnă, timp trist prin felul lui de a fi, cu unele excepţiuni, cum ar fi astăzi, când soarele trimite raze de mângâere celor îndureraţi şi celor pe cari pentru ultima oară îi mai poate încălzi pe acest tărâm....

Iarna este însă spre sfârşite.

Tot ce fiinţează, aşteaptă cu nerăbdare, — cum de altfel este şi foarte firesc, — reînvierea naturei moarte, aşteaptă plăcuta primăvară, aducătoare de bucurie, chiar şi celor mai amărîte suflete.

Amărăciunile sunt nenumărate şi nesfârşite în vieaţa pământească Este însă de observat, că ori cari ar fi necazurile vieţii, anotimpul primăverei are darul, prin farmecul frumuseţelor lui, să transforme, să atenueze, sau chiar să regenereze totul..!

De aceia, întotdeauna, omul trăeşte cu speranţa spre mai bine, înfruntând neplăcerile trecătoare ale vieţii.

Această ancoră însă, „Speranţa", se găseşte de foarte multe ori, în aşa împrejurări, încât nu mai poate ancora în vieaţă, şi naufragiul fatalmente se produce, trecând pe mulţi la aşteptarea altor primăveri!..

Un astfel de naufragiu, pe neşteptate s'a produs în sânul familiei Parfenie, doritoare de mai multe primăveri pe acest tărâm, dătătoare de linişte şi mulţumire sufletească.

Valurile acestui neaşteptat naufragiu au răpit acastei familii o harnică şi devotată soţie, o scumpă şi nepreţuită mamă, iar societăţii un element de o valoare netăgăduită.

Regretata Jeana Parfenie, al cărei corp neînsufleţit este încă în faţa noastră, — sora filantropului I. G. Bibicescu, fost Guvernator al Băncei Naţionale a României, — şi el de câţiva ani dedecedat, — odată cu începerea actualului an şcolar, a încetat de a mai conduce în calitate de Directoare, Şcoala primară de fete No 21 „Principele Ferdinand", din Capitală, retrăgându-se la pensiune, după o neîntreruptă şi rodnică activitate de 35 ani.

Un suflet ales, un caracter nobil, cum rar se poate găsi, cu greu a plecat din mijlocul micuţelor eleve, pe cari le-a iubit atât de mult şi le-a ajutat din toate punctele de vedere, îndrumându le spre o vieaţă frumoasă, în tot t mpul îndelungatei sale activităţi.

Nu lăsa durere nealinată. Erau cazuri când se neglija pe sine, spre a mângâia pe alţii.

De multe ori confunda şi i era greu să creadă că micuţele îi sunt eleve, considerându-le ca pe copilele sale; aşa de mult se identificase cu ele.

Pare că o văd, cu câtă bunăvoinţă a răspuns chemării, luând parte în ziua de 24 Noemvrie 1929, la ultima adunare generală ţinută de Comitetul Şcoalei, unde funcţionase până la finele anului şcolar 1928—19.9.

In calitatea mea de Preşedinte, de peste zece ani, al Comitetului — timp în care am putut face suficiente aprecieri, — am relevat cu acel prilej, între altele, meritele şi rodnica sa activitate, caracterul său nobil şi marea bunăvoinţă, ce întotdeauna a arătat-o pentru progresul învăţământului naţional.

Când i-am adresat mulţumirile cuvenite din partea membrilor Comitetului, colegelor cari au apreciat-o cu sinceritate şi elevelor cari au iubit-o ca pe o bună mamă şi am rugat-o de a continua să sprijine şcoala şi în viitor, cu aceiaşi mare bunăvoinţă, atât de emoţionată a fost încât n-a putut să ne răspundă, decât prin stropi de lacrimi, curate ca şi sufletul său bun şi sincer, lacrimi cari confirmau cât de greu i-ar fi să se considere despărţită de şcoală eleve, colege şi colegi. Au fost momente. pe cari cei ce erau de faţă, nu le pot uita.

Nu a trecut mult de atunci şi fatalitatea a făcut ca după aproape şease luni dela pensionare, sufletul bun şi milostiv să părăsească corpul, care astăzi urmează să fie condus de noi, cei de faţă şi aşezat în locaşul său de veci.

De acum, voi îndureraţi copii, rămaşi fără mângâere de mamă, soţ neconsolat, rude, foste colege. foşti colegi şi prietini, cari aţi cunoscut-o şi apreciat-o, toţi cei de faţă şi în special voi micuţelor eleve, luaţi-vă rămas bun dela Jeana Parfenie, şi rugaţi cu credinţă pe bunul Dumnezeu, să-i binecuvinteze trecerea la vieaţa şi odihna vecinică.

Fie-i ţărâna uşoară şi amintirea neştearsă.

15 Februarie 1930
ora 4 p. m.

GEORGE I. VLĂDOI
(Subdirector în Ministerul Justiţiei).
Preşedintele Comitetului şcoalei primare de fete No. 21 „Principele Ferdinand" din Capitală.

BULETINUL
SOCIETĂŢII INSTITUTORILOR ŞI INSTITUTOARELOR DIN ROMÂNIA

SUMARUL

Adunările generale ordinare din zilele de 30 Martie şi 6 Aprilie a. c.

Şedinţa dela 30 Martie a. c.

In ziua de 30 Martie a. c. orele 3 p. m. s'a ţinut prima şedinţă a Adunării generale ordinare a Societăţii institutorilor, la sediul său din strada Parlamentului No. 2.

S'au discutat următoarele chestiuni prevăzute în ordinea de zi:

1) Pronunţarea asupra bilanţului şi rezoluţiunilor propuse prin Darea de seamă a Consiliului şi Raportul Comisiunei Cenzorilor.

2) Pronunţarea asupra descărcărei Consiliului General al Societăţii Institutorilor şi a Comitetului Coloniilor Şcolare de gestiunile lor pe anul 1929.

3) Aprobarea bugetului Societăţii şi Coloniilor pe anul 1930.

4) Ratificarea împrumutului necesar la începerea Construcţiei pentru Căminul dela Mangalia.

5) Ratificarea Contractului de închiriere a unei părţi din imobilul Socetăţii.

6) Ratficarea membrilor admişi în Societate pe anul 1929.

In conformitate cu statutul, biuroul se constitue în modul următor:

D. Constantin Vasilescu, preşedintele Societăţii, ca preşedinte, asistat de d-nii: *I. C. Florescu, D. Brătianu*, secretarul Societăţii şi *D. Ionescu*, proclamat în şedinţă ca al doilea secretar.

După ce d. Preşedinte constată că s'au îndeplinit toate formalităţile prevăzute de Statut privitoare la convocarea acestei Adunări Generale ordinare, d. D. Brătianu citeşte Darea de seamă a Consiliului general pe anul 1929.

Asupra acestei Dări de seamă ia cuvântul d. D. Pomponiu, care la urmă, propune să se dea o delegaţie unuia dintre colegii cari iau parte la excursia pe care Şcolile de ucenici o vor face în Cehoslovacia, să salute pe colegii din Praga, în numele Societăţii noastre.

Se dă delegaţie d-lor: Vasile Stănciulescu şi Savu Zamfirescu. Asupra Dării de seamă au mai vorbit d. Ştefan Matache, d. I. Constantin şi Sp. Arjoca.

Domnul Preşedinte pune la vot şi adunarea aprobă în unanimitate Darea de seamă.

In urmă, Adunarea aprobă raportul Comisiunei Cenzorilor privitor la gestiunea Societăţii şi Coloniilor Şcolare şi dă descărcare Consiliului Societăţii şi Comitetului Coloniilor, de gestiunile lor pe anul 1929.

Adunarea generală, în unanmitate, aprobă bugetul Societăţii şi al Coloniilor Şcolare, cu menţinerea să se sporească articolul bugetar, privitor la ajutoare.

Se ratifică admiterea în Societate a tuturor membrilor aprobaţi de Consiliu în cursul anului 1929.

Adunarea generală ia cunoştinţă de cuprinsul celor două adrese trimise Societăţii noastre de către Asociaţia generală a învăţătorilor din România, cu privire la fuziune.

Iau parte la discuţie, asupra acestei chestiuni d-nii: D. Pomponiu, I. Busuioc, Sava Zamfirescu.

Adunarea generală hotărăşte, în unanimitate, ca deocamdată, să se admită o federalizare cu Asociaţia generală a învăţătorilor din România, Societatea noastră păstrându-şi fiinţa şi statutele sale.

Şedinţa de la 6 Aprilie

In ziua de 6 Aprilie, orele 3 p. m. s'a ţinut a doua şedinţă a Adunării generale, care, potrivit Statutelor are la ordinea de zi numai alegerea a 6 membri Consilieri în locul celor al căror mandat a expirat, precum şi comisiunea cenzorilor şi supleanţilor.

In conformitate cu art. 54 Biroul s'a constituit astfel: Preşedinte *C. Văleanu,* preşedintele juriului permanent, asistat de d-nii *C. Popescu,* primcenzor, d. Brătianu, secretarul Societăţii *I. Constantin* şi *Sava Zamfirescu,* scrutatori.

D. Preşedinte, *C. Văleanu,* comunică Adunării că, în termenul prevăzut de statute nu i s'a prezentat Domniei Sale de cât lista propusă de Consiliul Societăţii, pentru realegerea celor şease consilieri, a cenzorilor şi supleanţilor şi că, prin urmare, în conformitate cu art. 71 al. d. din statut, Domnia Sa proclamă aleasă această listă în cuprinsul următor:

A. Membrii Consilieri: I. Busuioc, Eleonora Iconomu, Ion David, Ion Begu, Dumitru Niţescu şi I. Niculescu-Stoica.

B. Cenzori: C. D. Popescu, prim cenzor, I. Vlasie şi Margareta Dumitrescu cenzori, iar ca supleanţi d-nii: Florea Grigorescu, V. Dumitriu şi d-na Lucia Mărculescu.

DAREA DE SEAMĂ
A
CONSILIULUI GENERAL,
PE ANUL 1929

Doamnelor şi Domnilor Membri,

Conform art. 41 şi următorii din statut, avem o onoare a vă prezinta următoarea dare de seamă, privitoare la activitatea desfăşurată de consiliul general în cursul anului 1929. Actualul consiliu general se găseşte la sfârşitul celui de al doilea an al gestiunii şi al activităţii sale, întru cât a fost ales în adunarea generală dela 11 Noemvrie 1928.

Doamnelor şi Domnilor Membri,

In cele ce urmează vom arăta pe scurt aceia ce societatea noastră a putut realiza în decursul anului 1929 în conformitate cu obligaţiunile impuse de statut.

a) Pentru lărgirea cercului de cunoştinţi didactice şi pentru perfecţionarea noastră profesională, societatea a tipărit cu greutăţi mari de ordin material revista „Şcoala Română" în 10 numere în scopul de a ţine un contact permanent cu toţi colegii noştri din ţară, cărora li s'a trimis revista, îndemându-i la solidaritate pentru binele şcoalei şi al neamului.

In revistă s'au discutat pe rând chestiuni în legătură cu şcoala şi salarizarea.

Societatea noastră, care este încă din anul trecut membră a Biroului Internaţional din Geneva, a menţinut contactul cu acest birou în scopul de a informa şi ţine în curent pe colegii noştri, cu progresul pe care-l face şcoala nouă în celelalte ţări. Deşi Biroul, internaţional de educaţie din Geneva, ne-a invitat la marele congres al federaţiei universale a tuturor asociaţiunilor pedagogice din lume în Iulie 1929 şi al cărei program s'a publicat în revista noastră din luna Maiu, din lipsă de fonduri, cu regret vă aducem la cunoştinţă că n'am putut trimite nici un delegat al nostru la acest interesant congres.

Dela 26 Octomvrie 1929, pe baza noului contract cu actualii chiriaşi, revista noastră a trecut şi ca administraţie pe seama societăţii şi sperăm că, dându-i o bună organizaţie, va fi cercetată cu multă plăcere de abonaţi şi că veniturile provenite din abonamente vor putea acoperi cheltuelile făcute cu redacţia şi administraţia ei.

Pentru ca comitetul de conducere al revistei să poată ţine în curent pe colegii noştri cu mişcarea pedagogică din celelalte

ţări, consiliul societăţii a dispus ca să fim abonaţi la următoarele reviste: L'enseignement publique, L'éducation, Journal des instituteurs et des institutrices, Manuel général de l'instruction primaire, L'école et la vie, Pour l'ére nouvelle şi Renovation.

b) Tot pentru ajungerea scopului menţionat la punctul *a)* şi în conformitate cu bunele tradiţii ale societăţii noastre, în cursul anului 1929 am reînceput seria conferinţelor cu caracter pedagogic, care fusese întreruptă în 1928.

In urma intervenirii noastre, d. Prof. I. Nisipeanu, a desvoltat un ciclu de conferinţe privitoare la metodul ştiinţelor naturale conform şcoalei active, cari au fost ascultate cu mult interes de toţi colegii din Bucureşti ce ne-au făcut cinstea de a răspunde invitaţiunilor noastre.

Tot în cursul anului 1929, în mai multe şedinţe plenare, s'a discutat pe larg chestiunea cursului complimentar asupra, căreia d. prof. Petre Haneş a ţinut o conferinţă.

Doamnelor şi Domnilor,

c) Către sfârşitul anului 1929 expirând vechiul contract cu chiriaşii, am intrat în posesiunea sălii de festivităţi, pe care cu muncă şi sacrificii băneşti am isbutit s'o prefacem într'o sală atractivă unde să răsune cuvântul tuturor ce vor voi să dea îndrumări în chestiunile ce interesează pe membrii corpului didactic.

In acest scop, ne-am adresat d-lui prof. universitar G. G. Antonescu, care cu binecunoscuta domniei-sale amabilitate a şi organizat un ciclu de nouă conferinţe, ce se vor desvolta în cursul anului 1930.

d) Pentru susţinerea şi îmbunătăţirea situaţiunii materiale a corpului didactic, societatea noastră prin preşedintele ei şi mai mulţi membri din comitet, a luat parte la şedinţele cercului profesorilor secundari, unde s'a discutat chestiunea salarizării în zilele de 17 şi 23 Ianuarie.

Intru cât nici în bugetul pe 1929 nu s'au prevăzut fondurile necesare pentru ridicarea coeficientului la gradaţie dela 9—15 conform legii armonizării, aşa cum ni se promisese, societatea noastră prin delegaţii săi în urma invitaţiei asociaţiei profesorilor secundari a luat parte la mai multe şedinţe, unde s'a discutat din nou situaţia materială a întregului corp didactic şi unde s'a hotărît congresul întregului corp didactic, care a avut loc în luna Decemvrie 1929

La sediul societăţii noastre a avut loc şi o adunare plenară unde s'a adus la cunoştinţa membrilor prezenţi cele discutate la asociaţia profesorilor secundari şi hotărîrea luată pentru congres.

Ca urmare a acestei adunări, societatea noastră a publicat şi în revistă un apel către toţi membrii corpului didactic ca să ia parte la congres.

e) Pentru ameliorarea situaţiei materiale a colegilor şi a pensionarilor am putut şi în acest an să dăm din fondurile societăţii ajutoare în sumă de 33.040, dată tuturor colegilor cari, copleşiţi de nevoi, s'au adresat nouă în scop de a fi ajutaţi.

f) Pentru facerea unui cămin de odihnă a membrilor societăţii, consiliul general a delegat o comisiune care s'a transportat la Mangalia unde a luat în primire donaţiunea primăriei comunii Mangalia (5000 m² teren), pe care suntem obligaţi, conform donaţiunii, să începem clădirea sanatoriului cel mai târziu până la 30 Iunie 1930.

In acest scop, consiliul a hotărât facerea planurilor şi un împrumut de lei 1.000.000 la Creditul Urban.

Sunteţi rugaţi a lua cunoştinţă de acest împrumut şi a-l aproba.

Doamnelor şi Domnilor,

g) Pentru asistenţa elevilor săraci ai şcoalelor primare din Bucureşti, societatea noastră are ca anexă a sa instituţiunea coloniilor şcolare din Bucureşti.

In vara anului 1929, această instituţie, potrivit mijloacelor de cari a dispus, a trimis o colonie de băieţi la Slănicul de Prahova, unde avem un cămin propriu şi o colonie de fete la Malnaş.

Cu întreţinerea acestor două colonii s'a cheltuit suma de lei 160.000. Această sumă se repartizează pe colonii astfel:

1. Colonia de băieţi dela Slănic Prahova formată din 47 elevi, 2 pedagogi şi familia conducătorului 3 persoane, total 56, a stat la Slănic dela 8 Iulie până la 5 August, adică 28 zile.

Pentru întreţinerea acestei colonii s'a cheltuit suma de lei 100.000, ceace revine la 62 lei pe zi de persoană, înglobând toate cheltuelile.

2. Colonia de fete din băile Malnaş compusă din 40 persoane: eleve şi personalul administrativ şi de serviciu, a stat în localitate 30 zile dela 1 August până la 31 August.

Pentru aceste zile s'a cheltuit cu hrană şi cu transport suma de lei 60.000, ceace revine la 50 lei, înglobând toate cheltuelile.

Doamnelor şi Domnilor Membri,

In anul 1929, nemiloasa moarte a răpit din mijlocul nostru pe preşedintele juriului permanent Gh. Dianu, fost membru fondator şi preşedinte al societăţii, a cărei moarte o deplângem cu adâncă durere, întrucât defunctul era un vaşnic străjer şi luptator pentru binele societăţii şi al membrilor săi.

Alţi doi membri devotaţi ai soc. noastre, Romulus Grigorcea şi Vasile Mircea, ne-au fost răpiţi din mijlocul nostru, în cursul acestui an.

Doamnelor şi Domnilor Membri,

Anul acesta, în conf. cu art. 75 din statut expirând man-

datul la 6 membri consilieri, Dv. sunteţi chemaţi a alege alţi 6 în locul lor sau a-i realege.

Deasemenea, veţi alege comisia cenzorilor şi a supleanţilor

Terminând darea de seamă, avem onoare a vă ruga ca, după ce veţi asculta şi raportul comisiunii cenzorilor, să-i daţi aprobarea Dv. şi să descărcaţi consiliului general al soc. institutorilor şi al comitetului coloniilor şcolare de gestiunile lor pe anul 1929.

Preşedinte, **Const. N. Vasilescu**

Secretar, **D. Brătianu** *Casier*, **D. Ionescu**

Din străinătate şi din ţară

Dela Institutul Pedagogic Român.

Expoziţie de desemn

Dintre toate dexterităţile, care se predau ca obiecte de învăţământ în şcoala primară, nici una nu pare să aibă o importanţă educativă mai mare, ca desenul. Cu atât mai mult cu cât se vorbeşte necontenit de o şcoală activă, şi de o şcoală, care să trezească puterile sufleteşti creiatoare ale sufletului.

Desenul este cel mai minunat prilej pentru aceasta. El constituie un mijloc universal de exprimare a ideilor şi a sentimentelor, şi de aceea copiii îl folosesc, ca mijloc de exprimare, în chiar nainte de a putea să scrie sau chiar să vorbească corect.

In acelaş timp, în desenuri, mai mult decât în alte manifestări, se poate reflecta structura sufletească a copiilor (în deosebirea: copil de ţară şi de oraş).

Spre a da prilej unor constatări asupra rezultatelro obţinute în predarea desenului în şcoala primară, spre a trezi emulaţia şi eventual pentru a face un studiu asupra vieţii sufleteşti a copiilor, aşa cum se înfăţişează ea în desen, **Institutul Pedagogic Român** (Bucureşti III Str. V. Emanuel III, No. 11) a hotărît să organizeze între 15—30 Maiu a. c., o expoziţie cu desenuri ale elevilor de şcoală primară.

In acest scop Institutul Pedagogic face apel la învăţătorii, cari cultivă în deosebi desenul, ca şi la d-nii profesori de pedagngie dela şc. normale (directori ai

şcoalelor de aplicaţie) să trimită la adresa de mai sus până la 1 Maiu, din desenurile cele mai reuşite ale elevilor.

Se va nota pe fiecare desen: numele elevului, vârsta clasa şi localitatea.

* * *

La Bazargic a început să apară în bulgăreşte ziarul «*Edintsvo*». Bineînţeles, jurnalul ne batjocoreşte ţara.

La Bazargic, sau la Bucureşti se poate găsi cineva care să oprească această îndrăsneală?

* * *

Şeapte săptămâni în Franţa

Studii şi voiajuri

Pentru a înlesni străinilor cunoaşterea mai complectă a ţărei şi a poporului francez, s'a organizat pentru a VI-a oară, pe timpul vacanţei de vară a anului 1930, un curs complect pentru studiul civilizaţiei franceze. Acest curs va dura şease săptămâni şi va fi împărţit în două perioade.

Dela 1 Iulie la 9 August. adică timp de şease săptămâni, un curs preparator, continuând în fiecare dimineaţă: o oră de fonetică — o lecţie, două de limba franceză, exerciţii practice (lectură, gramatică conversaţie, compunere) împărţite în mici grupuri de auditori; după masă, plimbări interesante prin Paris.

Dela 28 Iulie la 9 August, o serie de cursuri superioare, ţinute de către profesorii cei mai iluştri dela Sorbona şi Facultatea de drept, care are ca scop să expună în 36 de Conferinţe (după amiază) marile chestiuni actuale de literatură, politică, artă şi vieaţă economică în Franţa de după războiu.

Pe timpul celor patru săptămâni la Paris, în fiecare Sâmbătă, voiajuri în diferite oraşe de artă şi amintiri, vor întrerupe, într'un mod plăcut, cursul sever al studiilor. In fine, dela 11 la 20 August, un voiaj în grupuri puţin numeroase, sub conducerea profesorilor, în una din frumoasele regiuni ale Franţei (West).

Direcţia cursurilor o are un funcţionar al Universităţei din Paris, D-l Henri Goy, directorul Biroului de informaţiuni Ştiinţifice (Sorbonne-Paris), care e deja cunoscut de către universitarii străini, pentru interesanta organizaţie ce a dat-o cursurilor de civilizaţie franceză. Românii cari ar dori să beneficieze de aceste noui cursuri, vor trebui să se adreseze direct d-sale şi să ceară informaţiuni mai detailate.

Cărţi şi reviste primite

Revista Teologică anul XX No. 1—2 Ianuarie şi Februarie 1930.
Bulletin du Bureau international d'éducation IV année No. 1 Janvier 1930.
Revista asociaţiei învăţătorilor mehedinţeni anul II No. 9—10 Noemvrie—Decemvrie 1929. şi No. 1 şi 2 Ian.-Febr. 1930.
Revista societăţii «**Tinerimea Română**» anul XI No. 5 Ianuarie şi No. 6 Februarie 1930.
Şcoala şi familia de mâine anul II No. 18—19 Noemvrie 1929.
Învăţătorul Tulcean anul I No. 12 Februarie şi No. 13 Martie 1930.
Pietate de George Dumitrescu—în editura «Ritmul vremii»
Voinţa Şcoalei anul VIII No. 3 Februarie şi No. 5 Aprilie 1930
Renaşterea anul IX No. 1 Ianuarie şi Februarie 1930 Craiova.
Revista Asociaţiei învăţătorilor din Jud. Arad anul I Ianuarie 1930.
Revista învăţătorimei gorjene anul I No. 1 şi 2 Ianuarie şi Februarie 1903.
Duminica ortodoxă anul XII No. 27—28 Februarie şi Martie.
Buletinul Asociaţiei învăţătorilor din Jud. Bălţi Anul III. No. 1—2 Ianuarie şi Februarie 1930.
Învăţătorul Cluj Anul XI No. 1 Martie 1930.
Şcoala şi Viaţa. Revista Asociaţiei generale a înv. din România. Anul I. No. 2 Februarie şi No. 3 Martie 1930.
Revista Şcolii. Organul Asoc. Corpului didactic primar din Jud. Botoşani Anul VII No. 1 şi 2.
Sănătatea şi fericirea în vieaţă de I. M. Petrescu.

***

A apărut în editura «*Cartea Românească*» Cunoştinţe folositoare Seria D. No. 22; «Cinematografia» de Locot. M. Zapan licenţiat în ştiinţe.

Preţul 5 Lei

Cunoştinţe folositoare Seria D. No. 25. «Gazele otrăvitoare întrebuinţate în războiu» de Locot, M. Zapan, licenţiat în chimie.

Preţul Lei 5.

Membrii noui ai Societăţii institutorilor şi institutoarelór din România

Dl. Oprea Zaharia, institutor şi director, Constanţa.
Dl Alexandru Popescu institutor, director Şc. No 34 b. Bucureşti.
Dna Elena N. Nicolaide directoare Şc. de Copii mici «Floreasca» Bucureşti.
Dl Al. N. Angelescu, director Şc. No. 22 b. Bucureşti.
Dna Ecaterina S. Nicolescu, institutoare Şc. No. 26 fete Bucureşti.
Dna Stanca C. Angelescu instituoare Şc. No. 11 fete Buc.

Institutul de arte grafice «EMINESCU» S. A., Str. Parlamentului, 2.

ANUL XXXVI — No. 7-8. Septembrie-Octombrie 1931.

ŞCOALA ROMÂNĂ

Noul an şcolar al institutorilor

Ca în nici un an şcolar, institutorii şi-au început activitatea. Din dimineaţa primei zile a lunei Septembrie, când porţile şcoalelor s'au deschis, ei sunt prezenţi la datorie. Muncesc toţi cu aceiaşi râvnă de până acum, fiind călăuziţi de aceleaşi gânduri şi împinşi de aceleaşi simţuri. Au toţi acelaş suflet de răbdare la muncă şi cu aceiaşi iubire de ţară, doresc să vadă Neamul românesc în lumea viitoare, străluncind între popoarele civilizate, pe piedestalul cel mai înalt.

Dar în acest an şcolar, ca în niciunul, institutorii nu sunt mai amăriţi.

Astăzi când viaţa pentru toată lumea este grea, pentru corpul didactic primar de toate gradele a ajuns să fie aproape imposibilă. Numai cu salariile cele mai mici şi acestea reduse, institutorii nu mai pot trăi. Duc toţi o viaţă plină de lipsuri până şi de strictul cel mai necesar.

Şi dacă sacrificiile ce le fac acum, vor fi de ajuns! Dacă nu vor trebui să facă şi altele şi mai dureroase!

In starea aceasta de suferinţă şi de îngrijorare, institutorii îşi fac totuş datoria înainte, fără să se descurajeze. Ştiu că îndreptarea stării actuale nu poate veni decât numai dela noi toţi, plătind fiecare tributul cu acest trai de lipsă, într'o muncă statornică şi economie desăvârşită.

Deaceea gândul lor se îndreaptă astăzi mai mult ca oricând spre generaţiile tinere, care le sunt încredinţate să le pregătească pentru viaţă, şi fac tot ce datoria le impune pentru a îndruma pe cetăţenii de mâine pe calea muncii productive şi de îndestulare.

Iubiţi institutori, mare este rolul vostru şi de astă dată în regenerarea patriei întregită. Cine, dacă nu voi luminătorii poporului, să nu vă faceţi datoria aşa cum trebue şi să îndrumaţi şi de acum înainte pe copiii care vă sunt încredinţaţi, pe calea cea bună?

Gândiţi-vă numai la biruinţa dela Mărăşeşti, care se da-

toreşte mai mult învăţătorilor ce au ştiut să pregătească sufleteşte pe acei eroi, decât armelor cu care au luptat.

Nu spuneţi dar nimănui că sunteţi săraci şi duceţi lipsă, căci săraci şi lipsiţi au fost şi ucenicii lui Hristos şi totuşi au cucerit lumea romană. Nu uitaţi povaţa sublimă a Mântuitorului, când a spus că cu credinţa se poate cuceri orice şi aveţi încredere în voi şi în munca voastră, care vă va duce sigur la isbândă.

Deci nu vă descurajaţi, munciţi înainte îndrumând pe copii la iubirea muncii productive, luminându-i şi pe cei mari prin şezători, căci atunci va fi spre binele ţării aceştia atât de năpăstuită în trecut şi spre binele nostru al tuturor.

Faceţi-vă datoria, şi veţi avea cel puţin mulţămirea de gloria pentru a fi lucrat la regenerarea şi civilizarea patriei, dacă nu şi mulţămirea de a fi trăit o viaţă îndestulată cu de toate.

Vă urăm sănătate şi spor la lucru.

ŞCOALA ROMANA

Voi uita şi de viaţa mea şi de lacrămile soţiei mele şi de copiii mei ca să fiu folositor patriei.

H. PESTALOZZI

Caracterul învățământului în Cehoslovacia

„Libertatea se întăreşte numai prin libertate, niciodată prin fier şi sânge".
(T. G. Masaryk. Choix de pensées pag. 64).
(Prague, Editions Orbis, 1922),

In vecinătatea noastră, se găseşte aşezată o ţară şi un popor, unde principiile democraţiei integrale sunt adevărate realităţi ce se găsesc strecurate în toate sufletele şi unde între palatul bogătaşului şi coliba săracului aceste principii circulă atât de natural, încât cu greu poţi crede că această minunată republică democratică, numără de abia treisprezece ani. Deşi compusă din tr'un puternic număr de elemente eterogene adânc înrădăcinate atât politic cât şi cultural în solul acestei ţări, totuşi ideile democratice au nivelat toate asperităţile cari inerent existau ca reflexe ale vicisitudinilor istorice de odinioară şi astăzi ele formează un tot puternic, în care principiul respectului de aproapele, indiferent de naţionalitatea şi crezul politic, ajută frăţietatea dintre noroade şi colaborarea lor armonică.

In toată viaţa statului şi deasemenea în viaţa economică a Cehoslovaciei se tinde, cu paşi repezi spre o symbioză.

„Nu este deloc o nenorocire pentru ţara noastră de a fi locuită de două naţionalităţi, ci din contra un mare avantagiu, a spus eminentul om de stat ceh, Şvehla. Două rase, slavă şi germană, se întâlnesc aici, şi întrecerea dintre ele face să apară o civilizaţie mult mai înaintată". Iar preşedintele Masaryk a declarat în Ianuarie 1928, că „cele trei milioane de cetăţeni germani nu constitue atât o minoritate, cât mai ales o parte organică din Stat".

Aceste constatări sunt pe atât de drepte, cu cât forma acestui Stat democratic nu este numai un sistem politic, dar deopotrivă moral — moral înainte de tot.

Republica Cehoslovaciei, chemată la o viaţă nouă după marele războiu, în care au învins aceia, cari apărau idealurile dreptăţii şi în care a triumfat spiritul asupra materiei, dreptul asupra violenţei, adevărul asupra viclenii; urmăreşte să se acomodeze cerinţelor vremii cu toată rigurozitatea unei tradiţii milenare de umanitarism şi de întâetate în domeniul culturei şi a civilizaţiei europene. Patria lui Ion Hus, Petru Chelchiţchi, Amos Comenius, Iosif Dobrovski, Pavel Şafarik, Francisc Palaţky, Ladislaus Rieger, Karel Havlicek şi T. G. Masaryk, cercetează cu râvnă şi sîrguinţă modalităţile de apropiere a principiilor elaborate de aceşti părinţi ai culturei naţionale şi universale, faţă de naţionalităţile străine cari compun actualul stat politic republican. De

fapt în această ordine de idei nu s'a făcut altceva decât să se conformeze unei tradiţiuni a acţiunii cehoslovace: aceasta a fost condusă întotdeauna de ideile morale şi culturale; oamenii lor cei mai eminenţi au privit educaţia şi învăţământul ca baza însăşi a existenţii naţionale şi a condiţiunilor desvoltării lui.

Dacă în trecut majoritatea populaţiei care alcătuia ţările istorice, Bohemia, Silezia şi Moravia şi care era formată din naţiunea cehă, la care s'ar putea adăuga şi naţiunea slovacă ce făcea parte integrantă din Coroana apostolică a Sf. Ştefan de aproape un mileniu, era complet lipsită de căldura sufletească pe care ar fi dat-o cuvântul scris în limba naţională, astăzi acest cuvânt care răsună dintr'un capăt până la celălalt al Republicei, nu numai că readuce la viaţă pe acei cari forţaţi au renunţat la limba şi viaţa lor naţională, dar respectă şi ajută pe toţi acei cari formând astăzi minorităţile noului stat, au şi ei dreptul de a beneficia de toate minunile cărţii scrise în limba naţională a fiecăruia şi pe care odinioară aceste minorităţi ce fuseseră majorităţi impilatoare, nu le recunoşteau celorlalte naţiuni străvechi, cărora le uzurpaseră cu forţa locurile, tradiţia şi rolurile lor istorce.

Această adâncă înţelegere a realităţilor ce nu se pot tăgădui, este isvorâtă din însăşi principiile de bază ce stau la temelia noului stat cehoslovac şi care sunt: naţionalismul şi democraţia. Intreg caracterul învăţământului din acest stat se sprijină pe aceste postulate, pe cari caută să le facă armonice, astfel încât antinomia aparentă să nu înşele pe nimeni.

Stipulaţiile tratatelor de pace relative la protecţia minorităţilor, prin cari guvernămintele sunt ţinute să dea învăţământul primar în limba maternă a fiecăruia, sunt mai mult decât aplicate în republica cehoslovacă. Guvernele acestei ţări au fost călăuzite întotdeauna de principiul respectării tratatelor, căutând în toate împrejurările să asigure fără distinţie tuturor şi deci inclusiv minorităţilor toate uşurinţele desvoltării culturale şi economice; pentru a creia un mediu de colaborare comună; pentru a accelera, însfârşit consolidarea Statului, dând satisfacţie tuturor, fără deosebire de credinţe şi aspiraţii etnice. La o populţie de aproximativ 13½ milioane, minoritatea germană numără aproape 3½ milioane. După situaţia din 1 Decembrie 1921, asupra unui buget de 597.620.954 coroane, 64,13% revenea şcolilor primare cehești; 35,87% scolilor primare germane, cu toate că proporţia locuitorilor de naţionalitate cehă, se ridica în Bohemia la 66,6% şi a celor de naţionalitate germană la 33,03%. Pe când în 1910 sub Habsburgi spre exemplu, cehii aveau în Bohemia 58,7% din numărul total al şcoalelor, cu toate că formau 66% din populaţia totală. Superioritatea vădită ce se observă în învăţământul primar, persistă şi'n cel secundar, ţinând cont neapărat de proporţie, pentru ca să nu mai amintim de cel universitar, unde Praga oferă unicul exemplu în istoria lumii,

având două universităţi de stat: cehă şi germană. Libertatea perfectă în materie de învăţământ reeşită din principiul democraţiei integrale, se poate constata şi din aprecierile unui distins specialist în materie de statistică şcolară, care a probat că copiii germani au în Cehoslovacia mai multe şcoli decât copiii germani din Prusia.

Deaceia ne facem o plăcută datorie ca să subliniem această armonizare a intereselor naţionale cu cele ale populaţiilor minoritare, armonizarea ce formează programul pe care amica noastră din N. V. l-a alcătiut în ziua de 28 Octombrie 1918, când marele cărturar şi umanitarist T. G. Masaryk, fusese proclamat ca şef al noului stat. După cum acest şef simbolic a învins toate piedicile pe cari le întâmpinase în cale şi cari se datorau unui şovinism ce nega şi cele mai elementare drepturi, tot aşa astăzi acelaş luptător înflăcărat pentru dreptate şi libertate îşi face un punct de onoare în a susţine legitimile drepturi şi dezideratele minorităţilor, imprimând pecetea unei perfecte libertăţi în toate domeniile şi mai ales în materie şcolară şi religioasă. Ce exemplu mai viu de adâncă înţelegere a nevoilor spirituale, decât ajutorul pe care preşedintele Masaryk l-a adus şcolilor şi instituţiilor minoritare din Republică, rupând din darul cu care naţiunea îl răsplătise cu ocazia sărbătoririi celor optzeci de ani ai săi şi dăruindu-l la rându-i instituţiunilor minorităţii maghiare din Slovacia!

Sau ce model de dezinteres şi largă apreciere faţă de şcoală în general se poate cita, decât uimitoarea promptitudine cu care acelaş fiu al rândaşului din Hodonim „care a urcat treptele celor mai mari demnităţi prin perseverenta sa muncă, profesorul Masaryk, a răspuns apelului disperat pe care-l făcea" conducătorii Wienei de a-i ajuta material, deoarece din lipsă de combustibil şcolile din acel oraş erau ameninţate cu închiderea!!

Şi atunci când în fruntea acestei naţiuni se găseşte o personalitate care are drept princîpiu perfecta libertate de cultivare şi exprimare a individului, ajutându-l şi mijlocindu-i printr'o legiferare în materie de învăţământ condusă de cele mai largi norme de legalitate şi umanitate, propria-i desovltare în conformitate cu aspiraţiile sale etnice şi religioase; nu este oare natural ca înfrăţirea cea atât de mult dorită dintre naţiunile conlocuitoare să devie realitate şi să servească drept pildă impilatorilor de până eri. Numai prin astfel de metode se poate convinge lumea că nimic nu poate învrăjbi mai mult decât lipsa de toleranţă şi nimic nu poate să apropie mai mult decât larga ospitalitate şi adevărata fraternitate.

Din trecutul şcoalelor acestor provincii se poate constata că în veacul al XVIII-lea limba învăţământului, care era latina, înlocuită cu cea germană şi cu cea maghiară; deabia în veacul al XIX-lea se recunoscu valoarea principiului lui Comenius, că orice copil trebue să primească instrucţiunea în limba sa ma-

ternă, însă din nefericire nu fu respectat. Cehoslovacia de astăzi se distinge prin această caracteristică, că a împărţit şcolile sale după limbile de învăţământ.

Principiile diriguitoare cari stau la baza învăţământului cehesc au fost formulate după raportul inspectorului Iosif Peşiek şi [illegible]te la conferinţa generală a institutorilor cehoslovaci cu ocazia congresului din 14 Decembrie 1918.

In adevăr, acolo s'a hotărât ca instrucţia generală şi civică fundamentală să fie dată în şcolile primare, cari sunt libere, obligatorii, gratuite şi naţionale.

„Noi vom conduce — spuneau institutorii — adolescenţii noştrii din domeniul naţional în cel umanitar; noi le vom arăta că este de datoria naţiunii noastre de a fi instruită, de a fi puternică economic, şi însfârşit de a putea fi un factor puternic şi important în relaţiunile internaţionale păzind principiile de umanitate, fraternitate şi libertate".

Şcolile trebue să fie eliberate şi puse la adăpost de orice opresiune politică, atât din partea Statului şi a serviciilor sale, cât şi din partea diverselor partide politice; ele trebuind să fie scoase în afară de orice influenţă bisericească şi pentru acest motiv şcoala va fi separată de Biserică. Astăzi funcţionează în Cehoslovacia şcoli pentru toate naţionalităţile. Astfel sunt şcoli cehești, slovace, germane, rutene, ungureşti, evreeşti şi româneşti.

Deoarece în acest Stat, religia nu este îmbrăţişată de toţi cetăţenii şi conform principiilor de libertate a conştiinţei, legiuirile şcolare permit părinţilor de a cere la începutul anului şcolar ca copiii lor să nu urmeze cursurile învăţământului religios.

Sprijinit pe principiile elaborate de marele pedagog naţional Amos Comenius, învăţământul public din Cehoslovacia se caracterizează printr'o largă toleranţă faţă de toate minorităţile etnice, armonizând interesele naţionale cu postulatele democratice, isvorul înfrăţirii şi libertăţii.

VIRGILIU P. ARBORE

Profesor

Criza şi luxul

Se poate asemăna situaţia actuală a ţării noastre cu a unui tânăr, care e pe cale a-şi compromite definitiv averea părintească.

Azi, pe unde mergi, cu cine te 'ntâlneşti, întâia şi ultima lui vorbă e criza. Numai de criză, criză şi iar criză auzi vorbindu-se în tot locul, de par'că acest cuvânt a devenit un strigăt general dela un capăt la celălalt al ţării.

Da! Suferim în timpul de faţă criza cea mai mare pe care a suferit-o vreodată poporul nostru, deşi în aparenţă nu se vede atâta cât este. Suntem azi mai săraci ca niciodată — fără lăscae, cum zice românul — şi copleşiţi şi de datorii. Dar dacă suferim atât din cauza neprevederii noastre, dece nu căutăm cel puţin o mântuire? Noi numai ne învinuim unii pe alţii de trecut, fără să vedem că suntem toţi vinovaţi, şi ducem răul mai departe.

Ne-am întrecut până acum în cerinţi şi în gusturi; nu însă la muncă şi întreprinderi, căci acestea — puţine câte au fost — le-am lăsat pe mâna străinilor. Am secătuit pământul ţări; şi banii, toţi câţi am scos, i-am trecut graniţa în schimbul obiectelor de lux de care nu s'a ales decât praful. Ca nişte copii ingraţi ne-am desfătat cu de toate şi ca nişte fii vitregi ai naţiei am supt vlaga pământului strămoşesc, nedându-i în schimb nimic.

Dacă am aruncă o privire asupra popoarelor am vedea că ele n'au fost cum suntem noi astăzi. Ele n'au risipit ca noi sau dacă au risipit odată, n'au fost încrezăoare în noroc şi n'au aşteptat să le vină tămăduirea dela sine, cum aşteptam noi acum.

Toate popoarele au combătut întotdeauna luxul cu asprime, ba încă la nevoe, pentru a-l înfrânj au făcut şi legi împotriva lui.

Astfel Atenienii, poporul cu civilizaţia cea mai veche au făcut multe legi pentru a pune stavilă cheltuelilor, desfătărilor şi risipei fără rost. La ei când se făceà o căsătorie, se da o serbare sau la o solemnitate, nu erau admise mai mult de treizeci de persoane. Iar cât despre ţinută, trebuia să respecte îmbrăcămintea prescrisă, căci altfel, erau amen-

daţi şi hainele li se confiscau şi se puneau la expoziţie. Beţia deasemenea erà pedepsità cu asprime de Areopag.

La Romani sub Cicero şi Horaţiu, legile împotriva luxului au avut atâta însemnătate că aceştia le-au dat numele: *sumptus;* iar după ei, Virgiliu şi Tacit, le-a zis: *luxus.* Romanii au înfrânat până acolo luxul, încât tribunul Caius Orchius, n'a mai admis să ia parte la un banchet mai mult de nouă persoane şi mai târziu consulul Faunius, a fixat şi suma până la care să se poată cheltuì la o petrecere. Numai vorbesc de legea Licinia, de legea Cornelia şi de legea Oppia dela 215 din n. d. Hr., propusă de tribunul Oppius, care a fi oprit cu desăvârşire pe femei — indiferent de clasa socială — să mai poarte rochii colorate şi bijuterii.

Până şi marele împărat Iuliu Cezar, văzând relele cauzate de lux, a interzis Romanilor să mai poarte haine de purpură şi din cele cusute cu mărgăritare.

Şi în Franţa găsim ordonanţe dela Ludovic cel Sfânt, prin care se pedepsea beţia, luxul şi necumpătarea. Regele Filip la 1294 a ordonat câte mâncări să se poată servi la o masă. A oprit burghezimea de a se mai plimbà în trăsuri luxoase. Şi tot el a interzis ducilor, conţilor şi baronilor să aibă mai mult de trei costume de haine, prelaţilor mai mult de două, şi oamenilor de rând mai mult de unul.

La 1368 Carol al V a desfiinţat încălţămintea: «*Soulier a la poulaine*», iar Carol al VIII a interzis purtarea hainelor de ştofă de mătase şi de catifea. Şi tot aceste măsuri au fost păstrate şi de Francisc I, Henric al II, Henric al III Henrich al IV şi Ludovic al XIII şi al XIV, care au mai făcut legi şi împotriva luxului pe mobile.

Dar Veneţienii cei mai pătimaşi ai luxului?

Aceştia au excelat în legi de combatere şi înfrânare a luxului.

In repetate rânduri au luat măsuri severe şi au pedepsit cu asprime pe cei ce aveau nebunia risipei. Au făcut fel de fel de legi, au dat decrete oprind portul rochiilor cu coadă, a rochiilor ornamentate, a voalurilor, a dantelelor şi a podoabelor de lux, pedepsind negustorii care se dovedeau că vând pe sub ascuns asemenea lucruri.

Până şi în Ungaria a existat o lege a luxului votată în 1844, care obligà pe toţi Ungurii să poarte haine numai din

postavuri ţesute în casele lor. Aceasta numai pentru a încuraja industria.

Noi Românii însă nu ne-am gândit niciodată să luăm măsuri pentru mărginirea luxului. Afară de cazul domnului Moldovei, Grigore Alex. Ghica Vodă, care a dat exemplu frumos când a venit la divan îmbrăcat în «straie de postav livade şi ghiube» făcând pe boeri să se ruşineze şi să îmbrace şi ei haine din acelaş postav, nu mai avem. Se mai vede prin hârtii că «Adunările» s'au gândit în câteva rânduri să ea măsuri pentru combaterea luxului, dar niciuna n'a fost executată cu severitate. Nu s'a simţit nevoia în trecut căci boala aceasta, deşi se introduceă încet la noi, adusă întâi din Bizanţ apoi dela Veneţia şi pe urmă din Franţa, nu prindă decât în clasa boerească, ţăranul rămânând credincios portului său.

Astăzi însă lucrurile nu se mai petrec tot aşa. Ţara e în primejdie, criza ne apasă, şi nu e o boală trecătoare cauzată de un rău, ci are pricini mai adânci, mai vechi şi mai grele de înlăturat. Astăzi la noi vezi pe proprietari, funcţionari şi ţărani, toţi molipsiţi de boala luxului. Proprietarul ia bani dela credit să-şi cumpere automobil în loc de maşini agricole şi alte lucruri producătoare. Funcţionarul îl vezi ieşind dela birou şi'n drum spre casă oprindu-se la băcănie să-şi arvunească întreg salariu pe articole de lux: sardele, icre negre.., etc., în loc să se mulţumească cu o mâncare gătită în casă. Iar sobrul ţăran, care înainte de război nici să-i fi trecut prin gând să facă lux — îl vezi pătimind şi pe el mai mult ca pe ceilalţi de boala cheltuelilor fără rost. Ţăranii sunt par'că porniţi să-şi dea ultima lăscae pe lucruri ce nu numai că nu li sunt folositoare, dar sunt ridicoli cu ele căci nu corespund ocupaţiei lor.

Să lăsăm maimuţăreala aceasta ridicolă. Să aruncăm spoiala aceasta, care ne duce sigur la ruină şi să dăm dovadă că dacă am putut cuceri independenta politică a tuturor provinciilor, suntem capabili s'o cucerim şi pe cea economică.

Am făcut până acum cheltueli mari, mai mari decât popoarele cele mai bogate şi nu ne-am apucat de muncă sârguitoare şi înţeleaptă. N'am făcut până acum economii cu banul care ne-a intrat în mână, crezând că veşnic are să ne vie banul străin în schimbul roadelor noastre. Am făcut împrumuturi mari pe temeiul muncii viitoare, a muncii copiilor

noştri şi nepoţilor noştri. Acum s'a sfârşit. Nu ne mai dă nimeni bani. Trebue să întocmim traiul numai dupe ceeace producem cu munca noastră. Să plătim datoriile tot din această muncă şi să facem şi luxul de care suntem molipsiţi. Numai prin producerea ţării, trebue să facem dar munca îndoită ca să putem face faţă celor dintâi, să scăpăm din primejdia în care stă existenţa noastră de ţară îndependantă politiceşte şi economiceşte.

Şi dela cine să ne vie salvarea ?

Eu zic că tot dela învăţători. Dacă întotdeauna, în toate împrejurările am fost salvaţi de dăscălime, apoi şi de data asta tot la ei stă salvarea. De cum ei îşi vor face datoria îndrumând prin educaţie generaţiile viitoare pe calea cea adevărată, de aceasta depinde ultimul nostru triumf al independenţei economice.

Totul stă numai în combaterea risipei şi sporirea forţelor productive.

E simplu de spus, dar greu de realizat.

Un prilej nimerit pentru cultivarea simţului economiei este sărbătoarea economiei dela 31 Oct.

C. Pretorian.

Salariile corpului didactic primar

Problema salariilor micilor funcţionari a fost, este şi va fi întotdeauna de actualitate.

Mai ales, anii aceştia, dela războiu încoace, s'au făcut nenumărate plângeri şi proteste, arătându-se prin memorii destul de bine întemeiate, — care s'au înaintat celor în drept, cari au pâinea şi cuţitul în mână, — că aşa zisă remunerare, a celor mulţi şi nevoiaşi nu e conformă cu echitatea.

Printre cei nedreptăţiţi, sunt şi membrii corpului didactic primar, cărora nici până azi, încă nu li s'au acordat cele 3 puncte la gradaţie prevăzute prin legea de armonizare a salariilor a d-lui Manoilescu.

Bieţii „Apostoli ai Neamului" au fost mereu nedreptăţiţi, adeverindu-se vorbele lui Quintilian: *„Quem dii oderunt, paedagogieu fecerunt!"*

Corpul didactic primar, înarmat cu cea mai mare doză de răbdare şi fiind pătruns de înalte sentimente de patriotism, are credinţa fermă că nedreptatea va înceta şi, recunoscându-i-se munca şi meritele de „apostolat" i se va da dreptul la o viaţă mai potrivită mediului, în care se află şi menirei de educator şi luminător al păturilor de jos, acordându-i-se un salariu mai omenesc, mai echitabil, care să-l scutească de multe'e privaţiuni ce 'ndură în prezent şi de marea grijă a zilei de mâine.

Versiuni sunt destule şi care mai de care mai mult sau mai puţin surprinzătoare şi chiar extrem de dureroase!

Ba, că se vor reduce din nou salariile — destul de reduse prin curba de sacrificiu suportată cu destulă greutate, în anul mântuirii 1931, — ba, că se vor alcătui alte salarii mai armonizate, mai rotunjite şi mai diminuate, ca să corespunză echilibrării viitorului buget; ba, că se vor reduce gradaţiile, atât ca număr, cât şi în ceeace priveşte cuantumul lor, să nu mai fie, ca până acum de 25%, ci numai de 15%.

O altă versiune — aceasta mai oficioasă — prevede pur şi simplu *şi numai pentru membrii corpului didactic primar, urban şi rural*, ca *salariile* pe exerciţiul bugetar 1932 *să fie reduse*, printr'un mic artificiu, *la jumătate*.

Intr'adevăr, se spune că Statul, adică Onor. Minister al Instrucţiunei, va plăti în anul viitor numai 50 la sută din salarii, corpului didactic primar; iar cealaltă jumătate, de 50 la sută va cădea în sarcina judeţelor şi comunelor urbane!

Cunoscute fiind de toţi locuitorii României-Mari, *posibilitatea* şi *culanţa* cu care îşi achită obligaţiunile de plată judeţele şi comunele urbane, cu foarte puţine excepţii — dacă vor fi existând, — putem să întrezărim cu multă uşurinţă, ce viitor strălu-

lucit va surâde dăscălimei primare cu începerea anului nou 1932, care, din păcate, mai e și bisect, adăogând încă o zi de amărăciune!

In fine, o ultimă versiune, tot oficioasă, dar care le pune vârf la toate: Până la noua armonizare-rotunjire, care se va face, din salariul brut, se va scădea curbe de sacrificiu, iar restul se va înmulți cu 0,85, spre a se afla cuantumul de retribuție pe anul 1932, din care statul va plăti numai jumătate, adică 50 la sută.

In curând, se va termina într'un fel, cu alcătuirea bugetului pe anul 1932, urmând a fi dat în desbaterea Camerii Deputaților.

In locul versiunilor, va eși la iveală soluția salvatoare, socotită cea mai bună!

Nu trebue să dăm crezământ versiunilor!

Când în locul cel mai de cinste al țării, ca Șef al Onor. Guvern și'n fruntea școalei se află ca conducător, cel mai distins profesor, om al culturii și dreptății, și care cunoaște bine munca cea grea a corpului didactic primar și știe să aprecieze această muncă;

Când în Parlamentul de azi al țării noastre sunt peste 140 de cărturari, profesori de toate gradele de învățământ, cari cunosc și simt stiuația precară a masei dăscălești;

Toți aceștia fiind români adevărați, cari simt cu adevărat românește;

Nu putem să pierdem nădejdea, că vom fi apreciați în munca noastră, pentru binele și prosperitatea culturei în școala primară!

In scurtă vreme, ni se va recunoaște, că ni s'a făcut nedreptate, care va fi înlăturată, vom fi apreciați după muncă și merit și toate temerile noastre, provenite din versiunile arătate, vor dispare ca un vis urât. Să continuăm a lucra tot cu acelaș entuziasm pentru binele Neamului și *„Să sperăm într'un viitor mai bun! „Să avem răbdare!"*

STANDEVE

VEGETAŢIUNILE ADENOIDE LA COPII

Consideraţiuni medico-şcolare

de Dr. IOAN S. RADIAN
din Serviciul Laryngologic al
Spitalului Colţea Bucureşti.

Un articol medical într'o revistă didactică e totdeauna binevenit. Întâi, pentrucă medicul joacă un rol incontestabil în mediul şcolar şi al doilea fiindcă personalul didactic, e nu numai îndrumătorul percepţelor medicale, dar şi un adjuvant preţios în lupta zilnică, în şcoală, contra atâtor stări mobide şi atâtor infecţiuni organice ce minează trupurile plăpânde ale copiilor.

Chestiunea vegetaţiunilor adenoide la copii, a turburărilor şi complicaţiunilor ce aduc pe nesimţite, a făcut obiectul a importante lucrări în legătură cu starea de deficienţă organică şi mentală a şcolarului, iar la noi înainte de război, în anii 1908—1912, o apreciată figură a ştiinţei medicale româneşti, d. dr. Alexandru Costiniu, azi medic primar la Spitalul Colţea, a întreprins o vastă campanie, în ţară, prin toate oraşele noastre de provincie, prin conferinţe, proecţiuni şi şedinţe operatorii, arătând utilitatea cunoaşterii acestei afecţiuni şi uşurinţei operatorii, cari aduce în urmă o vindecare evidentă.

Dacă aceste rânduri văd lumina tiparului, e că cu toate broşurile de propagandă, ce s'au scris de necontestaţi specialişti, oficialitatea necontribuind cu nimic a face lumină într'o chestiune destul de delicată în viaţa şcolarului, şi viitorul individului, totuşi majoritatea părinţilor ca şi a dăscălimei, nu ştie, nu cunoaşte, sau nu consideră această afecţiune, aşa cum vom vedea mai jos, cu un adevărat rol preponderent în desvoltarea copilului şi sănătăţii sale viitoare.

Înainte de a documenta cele ce ne-am propus, trebuie să dăm câteva noţiuni elementare de cum sunt aşezate, ce legături au aceste drumuri, care se întretaie în cavitatea noastră bucală, cu nasul, urechea, ganglionii învecinaţi. In stare normală bolta (vălul palatului), şi peretele posterior al faringelui (cavumul, rhinofaringele) sunt semănate cu formaţiuni limfatice, mai abundente pe linia mediană, unde reunite în grămăjoare, constitue *amigdala faringee a lui Luschka*. Acest cavum, rinofaringele, este o răspântie pe unde trecé nu numai aerul din nas, în spre plămâni, dar aci se deschide şi orificiul trompei, ce are legătură directă cu urechea medie. Această amigdală există la toţi copiii între 1 şi 12 ani, mai adesea o întâlnise între 2 şi 8 ani; la 15 ani începe să se atrofieze, (să regreseze) urmând ca până la 18—20 ani, să nu mai găsim în

citate, auzul revine la normal, raţionamentul se reface. Intr'un cuvânt copilul îşi reia desvoltarea fizică şi intelectuală. După o cură de gimnastică şi reeducaţie respiratorie şi în special exerciţii de respiraţie nazală, putem spune că tânărul operat e liber de orice tratament.

E posibil ca prin citirea acestor rânduri, să vă amintiţi de mulţi din copiii, din elevii ce i-aţi avut înaintea dv:, şi nu vă veţi mai mira de slăbiciunea intelectuală a unora, de neatenţia altora, sau de surzenia a câtorva din ei. Imi închipui că prin sumara descripţie a acestei maladii am infiltrat, în deajuns, pericolul şi în special complicaţiunile, la care este expus copilul, pentru a nu sta la îndoială să-l îndrumaţi medicului, chiar atunci când există numai bănuiala afecţiunii.

Cred că este inutil a mai adăoga că prin inoperabilitate, deci ignoranţă, şi lipsă de conştiinciozitate, aducem tinerele vlăstare la slăbire şi degenerare.

Dacă slaba natalitate şi marea mortalitate a copiilor în ţară noastră este o chestiune, pentru care trebuie să lupte din toate puterile, nu este mai putin uşor să ştim să conservăm viaţa copilului, pentru o cât mai bună utilizare viitoare.

Un suflet sănătos nu se poate forma decât într'un corp sănătos.

* * *

Ingrijirea copiilor trupeşte pretinde tot atât cât educarea lor.

Numirile de directori, revizori școlari și inspector în învățământul primar

Numirea în posturile de directori de școale primare urbane și de revizori școlari a preocupat și în trecut ca și acum, atât corpul didactic, cât și autoritatea școlară superioară.

Cum printre membrii de onoare ai societății institutorilor se găseau, a și acum, cei mai marcanți profesori ai învățământului universitar, cari se perindau la conducerea Ministerului Instrucțiunii, aceștia înainte de a aduce vreo modificare legii de organizare a ministerului, apelau la societatea institutorilor să-și dea părerea.

Comitetul Societății din 1906 din care făcea parte și subsemnatul în calitate de vice-președinte, fiind solicitat în privința numirii directorilor și revizorilor școlari a întocmit în memoriu. Inainte de a-l prezenta d-lui Ministru al Instrucțiunii l-a supus aprobării celui de al VI-lea congres al Corpului didactic primar din România, care în unanimitate a aprobat memoriul întocmit de Comitet. Credem că azi, mai cu seamă, e bine să-l punem în vederea d-lui Ministru al Instrucțiunii, distinsul membru de onoare a Soiectății Institutorilor.

Congresul exprimă desideratul, ca toate posturile de directori de școale primare urbane, să fie obținute de membrii învățământului în baza vechimii (nu prin concurs), bine înțeles de cei ce au muncit și muncesc cu dragoste și devotament în ogorul spinos al instrucțiunii, au avut o activitate extra școlară care a folosit într'o măsură apreciabilă mediului și a căror purtare corectă față de colegi și societate nu lasă nimic de dorit.

Având în vedere desideratul de mai sus și considerând că posedarea cunoștințelor generale și speciale, teoretice și practice, de ordne didactică, și chiar administrativă ale învățământului respectiv, le-au putut dovedi membrii Corpului didactic primar prin examenul de diplomă, la intrarea în învățământ, prin examenul de definitivat, prin cel de avansare la gradul de institutor, și prin desul control făcut de autoritățile în drept, cei cari au întocmit memoriul, ca reprezentanți legali ai Congresului VI și mandatari ai societății institutorilor, au prezentat memoriul d-lui ministru al Instrucțiunii, cu rugămintea ca, cu ocazia votării legii de organizare a Ministerului Instrucțiunii să binevoiască a susține cu toată căldura, ca recrutarea directorilor de școli primare și revizori să se facă fără concurs, dar în condițiunile următoare:

1. Orice direcție vacantă în învățământul primar urban, provenită în cursul anului să se publice în „Monitorul" și Bul. Of.,

înainte de 1 Iunie al fiecăruia an, odată cu publicarea locurilor vacante din acest învăţământ.

Cel ce aspiră la directorat, trebuie să întrunească:

a) Să fie institutor sau institutoare, cu titlul definitiv, având etatea de cel puţin 30 ani şi un stagiu de 10 ani dela numirea cu titlu provizoriu în orice treaptă a învăţământului.

b) Să fie căsătorit, sau căsătorită.

c) Să nu fi suferit penalităţi, mai mari decât avertismentul şi cenzura, cari însă trebuesc prescrise la data cererii de director.

d) Candidatul trebue să adreseze cererea direct Ministerului, până la 15 Iunie, al fiecărui an, cu un memoriu care să cuprindă media obţinută la examenul de capacitate, timpul când a obţinut definitivatul şi media. Copii de pe procesele verbale de inspecţie; lucrări didactice, sau alte scrieri de folos; activitatea extra şcolară din punct de vedere cultural, moral şi economic.

Ministerul va institui la 1 Iulie al fiecărui an o comisiune compusă dintr'un membru al Cons. permanent, un inspector şcolar, un director de şcoală normală, cari vor lua în cercetare toate cererile primite pentru direcţiile vacante şi până la 30 Iulie vor face un raport motivat pentru atâţi candidaţi cu merite, câte direcţii vacante sunt, care raport după ce se va aproba de minister, să se publice în Bul. Of. al Ministerului.

Directorul va fi numit prin drecret regal şi nu va fi îndepărtat, decât în urma judecăţii Consiliului permanent sau Consiliului de Judecată după gravitatea abaterilor. Nu pot candida la direcţie vacantă, decât institutori din oraşul, unde a devenit aceasta vacantă. Directorii aflaţi în funcţie, rămân la locurile lor.

In ce priveşte recrutarea revizorilor şi inspectorilor, să se facă dintre directorii bine reputaţi în societate şi faţă de autoritatea şcolară şi cu o vechime de 5 ani dela obţinerea titlului definitiv pentru revizor şi 10 pentru inspector, asemenea dintre acei institutori a căror activitate a depăşit marginile şcolare, folosind ca îndrumători atât colegilor, cât şi societăţii în genere.

D. I. POMPONIU

BIBLIOTECILE POPULARE DELA SATE

Un fapt căruia nu-i putem spune că e nou, căci încercarea de a se înfiinţa biblioteci populare la sate, nu datează de acum ci mai de mult; dar totuşi putem spune de astă dată că o atenţiune mai îndreptată şi o pornire mai hotărîtă există acum, de când în fruntea şcoalelor avem pe d. profesor Nicolae Iorga.

Sunt atâtea decenii de când s'a făcut învăţământul primar rural obligator şi au trecut de atunci prin şcoală atâţia şi atâţia ţărani dela sate. Dar urmele culturii nu prea sunt însemnate căci din statisticile recensământului făcut în iarna trecută se constată că prea puţin a progresat poporul nostru în această privinţă. Aceasta, ce e drept, se datoreşte în parte emigrării la oraşe a multor cărturari, dar în acelaş timp şi lipsei de biblioteci la sate. Dacă ar fi existat biblioteci la sate dela început, chiar de nu ar fi avut rolul de a ocupă pe ţăran în tot timpul liber şi numai l-ar fi împiedicat de a uita puţinele cunoştinţe prinse în şcoala primară şi tot ar fi fost destul. Unde mai pui că pe lângă aceasta, ţăranii ar fi avut posibilitatea — ca orice trăitor al timpurilor moderne — să găsească în cărţile din biblioteca satului şi călăuza dreaptă şi cinstită, care să-i sfătuiască în lupta din ce în ce mai grea, din ce în ce mai crâncenă pentru existenţă.

Ni s'ar putea obiecta acum când vorbim despre bibliotecile dela sate că nici la oraşe n'avem biblioteci. Faptul este destul de adevărat. In Bucureşti, Capitala ţării, n'avem o bibliotecă românească publică, aici unde spre sfidarea şi despreţuirea noastră, ungurii ce stau cu noi, au deschis biblioteca lor în centru oraşului în ochii noştri al tuturor. Dar lăsând la o parte aceasta, căci un rău nu se poate scuza prin alt rău, trebue să recunoaştem că pentru orăşeni, orice s'ar zice, sunt mai favorizaţi de soartă. Ei trăesc altfel decât ţăranii dela sate, mai în mijlocul lumii; în câteva ore — dacă nu în mai puţin — află tot ce s'a întâmplat în colţul cel mai depărtat al pământului. Orăşenii iau cunoştinţă de tot ce se petrece în lume repede şi trăesc într'un cerc de viaţă şi de lumină unde rareori se întâmplă să le scape din vedere lucrurile folositoare. Pe când ţăranii dela sate, dacă ajunge la urechile câtorva dintre cei mai răsăriţi din sat câte o ştire sau întâmplare petrecută în lume. In majoritatea lor, ţăranii rămân în necunoştinţă şi trăesc astfel mai departe în ignoranţă.

De aceea spunem că acţiunea care vine acum de sus în jos pentru înfiinţarea bibliotecilor la sate, n'avem cuvinte să arătăm cât ne înviorează. Toţi dintre noi, care suntem convinşi de dreptatea şi măreţia cauzei noastre, ascultăm cu evlavie

cuvântul aceluia care este apostolul luminii şi cu aceeaş evlavie vrem să şi lucrăm.

Dar în împrejurările de azi, în criza economică în care ne sbatem, ne mai întrebăm: bibliotecile populare se pot ele realiza pe aceste timpuri de criză? Statul poate el suporta cheltueli pentru înfiinţarea acestor biblioteci, acum când nu poate face faţă nici celor mai de urgenţă şi indispensabilă nevoe?

Ar fi gestul cel mai frumos şi mai nobil al lumii culte, pe aceste timpuri de nenorociri, care înţelege că şi cu acestea nu se mai poate întârzia, să se grăbească şi să-şi dea obolul pentru bibliotecile rurale dela sate. Fiecare dintre intelectuali are destule cărţi de care s'ar putea lipsi în cele din urmă, dar pentru cultura ţăranilor ar fi o adevartă comoară. Dece să le păstreze în biblioteci numai pentru luxul de a avea o bibliotecă frumoasă, când le-ar putea dona comunelor pentru luminarea milioanelor de ţărani care stau la întuneric! De asemenea, redacţiile de reviste ar putea face sacrificiul trimiţând la 50—100 de biblioteci abonamente gratuite. Aşa s'ar putea face un început bun, care să meargă cu bună voinţă şi dela cei de jos nu numai dela cei de sus, cum am aşteptat până acum întotdeauna.

Altfel, dacă nici de astă dată nu ne sinchisim, apoi dovedim că suntem un popor incorigibil, că nu suntem dornici de răspândirea culturii în pătura ţărănească.

C. P.

Dela strângerea cărţilor până la formarea unei biblioteci este atât de puţin faţă de cât este dela bibliotecă până la formarea gustului de a citi!

Acel ce va isbuti să realizeze pe cea din urmă, acela se poate socoti adevărat întemeietor al bibliotecilor populare dela sate.

C. P.

Ce ar vrea Nicuşor

„Nicuşor!" îi zice tatăl
Copilaşului iubit:
„Ia să-mi spui tu zie-acuma,
Căci eu plec şi sunt grăbit".

„Azi ai fost şi tu cuminte,
Spune tatei, cam ce-ai vrea:
Să-ţi dea să mănânci bonboane?
Sau să mergi la Cinema?"

Nicuşor rămâne-o clipă
Incurcat cum nici gândia.
Ce să ceară el mai bine:
Bonboane, sau Cinema?

Dar nu stă prea mult pe gânduri.
Nicuşor, tot Nicuşor!
Dintr'o dată-i vine 'n minte,
Un răspuns încântător.

„Ştii ce, tată," zise dânsul
Eu te rog frumos aşa:
Să-mi dai să mănânc bonboane,
Dar... mergând la Cinema!?"

VICTOR MANOLIU

Consideraţiuni asupra lucrului manual

Chestiunea introducerii lucrului manual în toate şcolile de băieţi primare şi secundare, interesează astăzi în mod deosebit atât autoritatea şcolară cât şi pe profesori şi elevi. Sunt păreri pro şi contra acestei măsuri, rezultate ale nedumeririi din primul moment. Orice s'ar spune însă predarea lucrului manual în şcoli este fără îndoială o măsură bine venită, dacă se priveşte însă acest învăţământ din punct de vedere pur educativ, căci cu ajutorul lui, noţiunile câştigate în orele de studii se vor cimenta, ideile se vor asocia, copilul va căpăta un spirit practic, acest simţ al realităţilor pe care studiile abstracte nu pot să-l desvolte.

Pentru a lămuri câteva din ideile privitoare la predarea lucrului manual, voiu căuta să arăt cum acest obiect de învăţământ a fost înţeles în unele ţări cu o experienăţă mai lungă ca a noastră.

Dintre acestea Suedia este ţara din Europa în care lucrul manual a fost foarte repede generalizat în şcolile primare. Adevăratul iniţiator al acestei reforme a fost pedagogul finlandez Uno-Cygnaes. In anul 1858 bazat pe principiile pedagogice ale lui Froebel, el a ales dintre lucrările manuale, o serie de lucrări proprii să deştepte sentimentul de frumos; să desvolte aptitudinea manuală, să dea copiilor o abilitate generală care să se aplice la toate meseriile, acestea erau: tâmplăria, fierăria, etc..

El nu considera însă nici una din aceste ocupaţii *ca o preparare pentru meserie, dar numai ca mijloace de desvoltare generală.*

Când voi să introducă lucrul manual în şcolile primare, el întâlni opoziţia vechilor dascăli, cari susţineau că se încarcă fără folos programele cu copilării, cari fac pe elevi să-şi piardă timpul, iar pe institutor să se coboare la rolul de lucrător.

Guvernul finlandez trecu însă peste orice şi puse lucrul manual în programul şcoalelor primare şi normale.

Exemplul Finlandei a avut o influenţă foarte mare asupra reformei şcolare din Suedia, unde lucrul manual se desvoltase altă dată în mod spontan. Din timpuri imemorabile lucrul manual intrase în obiceiurile ţăranilor scandinavi. In timpul lungilor seri de iarnă fiecare fermă era transformată în atelier: toţi memrbii familiei lucrau împreună la facerea numeroaselor obiecte pentru trebuinţele lor, mese, scaune, plase pentru prins peşte, etc. din care o parte erau întrebuinţate de familie şi alte vândute.

Cam acum 80 de ani se observase însă că gustul pentru

lucru începuse să scadă; cauzele erau multiple, cele mai principale erau introducerea maşinilor în industrie, farbicarea alcoolului.

Din fericire în 1855 se restrânse libertatea fabricării şi vinderei alcoolului, starea sanitară se îmbunătăţi, criminalitatea dispăru, şi încetul cu încetul oamenii reluară obiceiurile lor de lucru.

In 1872 guvernul suedez votă o subvenţie pentru a îndemna comunele şi pe învăţători să introducă în şcolile populare lucrul manual. Primele încercări n'au reuşit fiindcă lipsea o programă şi o metodă pentru acest învăţământ. Atunci Otto Solomon, inspirat din ideile şi exemplul pedagogului finlandez Uno Cygnoes creie un sistem pedagogic de lucrări manuale în şcoala normală din Naas. Această şcoală a avut o mare înrâurire nu numai în Suedia dar şi în toate ţările civilizate din cele două lumi. Ea a pregătit mii de institutori cari au introdus lucrul manual în şcolile primare.

Otto Solomon a plecat dela concepţia modernă a şcoalei primare, care nu are misiunea de a pregăti pe elevi pentru profesiuni determinate, dar care trebue să desvolte în mod integral şi armonic toate facultăţile lor. Educaţia mâinei, acest nepreţuit instrument, care dă concepţiei intelectuale o formă concretă prin transformarea materiei prime, trebue făcută după un plan studiat, şi din cea mai fragedă vârstă, corespunzând şi unei nevoi firesti a copilului de a fi întotdeauna activ.

Desennul, scrisul, facerea hârtiilor geografice nu pot fi considerate ca exerciţii cari desvoltă îndemânarea mâinei. Ca să transformăm mâna într'un servitor ascultător al creerului, trebue s'o exersăm în mod metodic cu ajutorul uneltelor, aşa fel încât copilul să poată face din materia brută un lucru care a fost mai întâi *conceput* şi *raţionat*. Acesta este principiul fundamental al pedagogiei lucrului manual.

Lucrul manual astfel înţeles este un mijloc puternic de desvoltare intelectuală, el nu seamănă întru nimic cu lucrul care se face în mod mecanic de lucrători în fabrici unde munca este specializată. Lucru manual şcolar pune pe elev într'o situaţie cu totul diferită. Copilul va trebui să analizeze obiectul, să observe diferitele lui părţi, formele şi dimensiunile, materia primă pe care o lucrează, etc., trebue să tae, să găurească şi să raţioneze fiecare din mişcările pe cari le face ca să realizeze obiectul dorit.

Institutorul la rândul său arată cum se manipulează fiecare instrument, dă sfaturi, apreciază rezultatele dar nu intervine niciodată în lucrul copilului, pe care îl lasă să vadă că nu trebue să se bizue decât pe puterile lui şi că trebue să fie atent şi ordonat.

In fine, lucrul manual al şcoalei, din Naas avu o mare înrâurire şi asupra sănătăţii copiilor.

In 1183 Belgia urmă exemplul Suediei şi adoptă pentru şcolile ei metoda suedeză cu unele adausuri şi modificări.

In Franţa în anul 1891 lucrul manual era introdus cu multă atenţiune în orfelinatul Prévost. Acolo în fiecare săptămână se făcea o expoziţie cu lucrările elevilor, care permitea educatorului să aprecieze puterile copilului, iar copilului şi familiei lui să-şi dea seama de progresul înfăptuit.

Lucrările fiecărui elev erau trecute într'o foaie individuală după modelul de mai jos:

Lucrări manuale: Tâmplărie

Expoziţia din luna.....

Numele elevului..... Etatea

Şeful atelierului.

Data	LUCRUL FĂCUT	Timpul întrebuinţat	Preţul mijlociu al lucrului	Produsul unei ore de lucru	Observaţiuni

Aceste expoziţii nu erau făcute cu scopul de a clasifica pe copii ci numai de a-i stimula şi încuraja 1).

In unele din şcolile noastre primare s'a introdus de mult predarea lucrului manual. Şcolile secundare, în afară de şcolile normale, n'au dat până acum nicio atenţie acestui obiect, de aceea pentru aceste şcoli măsura luată de autorităţile şcolare astăzi dă loc la oarecare neîncredere. Totuşi ideia a început să prindă şi graţie activităţii şi priceperii deosebite a d-lui inspector inginer general I. Sterian, care se ocupă cu organizarea învăţământului manual în licee, orizontul a început să se lumineze şi ideia îşi face un drum sigur către izbândă. Copiilor le place lucrul manual, ei îşi dau seama de profitul ce au, iar părinţii sunt mulţumiţi că fii lor îşi petrec timpul liber într'o atmosferă de muncă şi moralitate.

ELISA ALEXANDRESCU

1) Vezi *Fêtes pédagogiques à l'Orphelinat Prévost.* Cempuis 1893. Pag. 176-183.

Pagina copilului

O noapte viforoasă

de **Ana Altenliu**

In fundul văii zace satul amorţit sub greaua povară a iernii. Din când în când câte un câine cu hămăitul lui prelung şi leneş spune trăcătorului nevoiaş că mai există viaţă sub pătura îngheţată. Nici verdeaţă nu mai e, nici veselia nu mai sburdă în jurul caselor, cari, ca nişte umbrele mari adăpostesc acum râsul cristalin al nepăsării zilei de mâine.

Un glas tânguitor se aude. E glasul de aramă, care, din clopotniţă, se înalţă către cer, pare că ar cere ajutor pentru cei singuri pe lume, aruncaţi în valurile furioase ale vieţii, fără cârmă nici sprijin.

Seara se apropie. Spre răsărit cerul se întunecă şi ca un balaur uriaş aruncă pe nări vâlvătăi cenuşii, care se apropie din ce în ce, cuprinzând satul de spaimă. In căsuţa de lângă fântâna cu cumpănă, inimile sunt înghemţate de frică.

Bătrânica nu mai soseşte. Viforul începe să urle pela ferestre; noaptea acoperă cu aripile-i negre orice urmă, orice potecă. Afară nu se mai zăreşte nimic, numai crucea ferestrei stă dreaptă înaintea ochilor celor trei copilaşi, ca o dovadă că Dumnezeu le poartă de grije şi ca semn că speranţa lor a rămas numai la Cel de sus. Tustrei, binişor, cu ochişorii către icoană, cu mânuţele împreunate se lasă în genunchi, pe podeala rece, lipită cu pământ, Intunericul se învârteşte în jurul lor, dar speranţa, acel far luminos, care întăreşte inimile, care călăuzeşte pe oricine, fie chiar în ultimile clipe, speranţa de putere amuţi şi par'că o mână nevăzută o ridică în picioare şi cu coatele pe umerii altor doi fraţiori mai mici, ca rezemată pe viitor zice:

— Doamne! Mămica s'a dus la tine să caute pe tăticu şi ne-a lăsat pe bunicuţa să ne îngrijească până vine ea. Trimete-ne-o mai repede că suntem singuri şi.... mă tem să aprind lampa şi.... Prin geamătul năprasnic al viforului se aude un ciocănit în uşe:

— Deschideţi măiculiţă! Deschideţi mai repede că v'o fi foame şi eu am întârziat.

Ca treziţi din vis câteşitrei micuţii alergară la uşe, traseră ivorul, care era pus, şi mama Ileana cu desagii îngheţaţi pe umăr, cu ţurţuri de ghiaţă în cele câteva fire de păr alb smulse de vifor pe la tâmple din ştergar, se lăsă să cadă de oboseală şi de spaimă pe patul de scânduri acoperit cu rogojină.

— Staţi binişor, să vă aprind lampa, copilaşii bunicuţei! Ce aţi făcut voi? Aţi fost cuminţi până să viu eu?

— Da, bunito, am spus la Doamne-Doamne zise cel mai mic, să te trimită că mi-i frică!

— Şi m'a trimes, dulcii bunicuţei, cu paza îngerilor din cer.

Cum şedeau toţi trei împrejurul mamei Ileana, pe vatra care începuse să se desmorţească, când auziră de îngerii din cer, făcură nişte ochi mari şi strălucitori ca licuricii în întuneric.

— Şi... unde sunt îngerii, bunico, „zise Anuţa" de ce nu i-ai adus să ne jucăm cu ei?

— Staţi să vă spun ce mi s'a întâmplat „dându--le câte un covrig cu susan din desagii încă îngheţaţi, începu povestea".

— Când am plecat dela tuşica voastră Marina, care mi-a dat pentru voi nişte carne afumată, nu înoptase bine. Eu, care ştiam, că nu vă lăsasem nici barem, un codricel de mămăligă, mi-am făcut cruce şi mi-am zis: „Bun e Dumnezeu, m'o păzi şi oiu ajunge la voi cu bine în noaptea asta şi.... am pornit-o la drum. Când înnotam mai bine prin zăpadă peste câmpuri fără urmă, nici potecă, numai ce aud de departe nişte urlete, de ţi se făcea părul măciucă. La început mi se păru că urletele vin dinspre satul de unde am plecat, dar de unde? De ce treceă, de ce se apropia de mine. Când numai ce văd în faţa mea, în zare, nişte sclipiri de foc; erau ochii lor, ai lupilor, cari veneau în goană spre mine.

— Doamne, Doamne! „zic, făcându-mi iar cruce" zilele-mi sunt în mâinile tale, du-mă la copilaşii, cari-mi mor de foame şi de frig — şi numai ce mi se arată înainte un copac. Frica îmi dete aripi, şi cât ai clipi din ochi, fusei în vârful lui. Urlete mai fioroase din ce în ce umpleau văzduhul şi viforul care mă legăna cu copac, cu tot, îmi aducea şoapte de mângâiere şi nădejde!"

— Nu te teme, Domnul e cu tine! „mi se păru că aud deasupra mea. Când mă uitai în jos umbrele care furnicau la tulpina copacului, erau opt lupi cu ochii ca de foc şi cu

colţii rânjiţi către mine. Mâinile încleştate pe ramuri nu le mai simţiam; voiam să mai cer ajutorul lui Dumnezeu, dar glasul mi se opri în gât. Nu mai puteam nici gândi. Deodată Viforul par'că-mi închegă înaintea ochilor chipuri de făpturi omeneşti.

— „Dă-te jos „ziceau" copii te aşteaptă, n'ai teamă de lupi, că s'au depărtat'. Erau îngerii Domnului.

Mi-am luat inima'n dinţi şi mă scoborîi, cu desagii în spinare. O luai la drum prin noaptea neagră şi prin vifor, cu sufletul mângâiat că bunul Dumnezeu mi-a trimis păzitori şi cu nădejdea, că voiu fi în curând lângă voiu dragii bunichii" şi-i sărută pe păr cu multă duioşie pe fiecare.

Feţele lor erau numai fericire, că buna lor maică mare s'a înapoiat.

In vremea asta ceaunul de pe foc clocotea şi păsatul asvârlea stropi, şi aburii dătători de poftă de mâncare se răspândeau în întreaga încăpere.

Discuţie între elevi.

In recreaţie.

— *„Ce are domnul nostru de a slăbit aşa şi tot stă ca o curcă plouată?"*

— *„E săracu! Tu n'ai auzit că n'a primit leafa de cinci luni şi i-auzi că dela 1 Ianuarie, i-o plăteşte comuna la paştile cailor".*

Colegii şi toţi intelectualii de inimă din toate părţile ţării ne pot trimite la Biroul secretariatului de redacţie răvaşe în care să spună în limbaj limpede, necazurile muncitorilor, nevolnicia oamenilor de cultură, piedicle ce se pun în calea învăţătorilor pentru a aduce la sate lumina şi tot ceeace găsesc demn de publicat.

Să scrie tot, fără patimă, cu grijă de cei săraci şi lipsiţi căci redacţia publică, însă numai ce găseşte drept de pus în atenţia acelora care sunt obligaţi să facă dreptate şi să lumineze.

Dela 1 Ianuarie.

Drept de a inspecta.

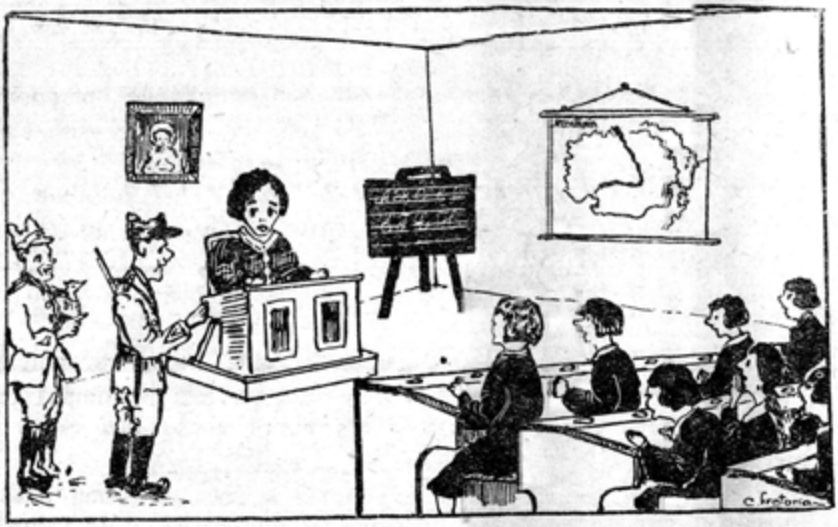

— *„Ce doriţi dvs? Vreţi să vă interesiaţi de vreo elevă?"*

— *„Aş nu donşoară! Am venit s-ţi fac imspecţie. Acuma de! Sunteţi plătită de noi comuna şi u sunt otoritate aici, am dreptul să te inspectez.*

Joc pentru grădinile de copii

Iarna când este frig şi nu se pot face jocuri cu copiii afară în curte, iar şcolile nu sunt prevăzute cu săli de gimnastică pentru exerciţiile corporale se pot face unele jocuri şi în clase, cum e de pildă jocul acesta:

Copii se adună în cerc şi apucă toţi cu mâinile amândouă de o sfoară pe care mai înainte s'a introdus un inel şi i s'au înnodat capetele.

Unu dintre ei intră în mijlocul cercului şi în timp ce copiii celalţi poartă în secret inelul dela unul la altul, acesta din cerc caută să dovedească la cine este. Din moment ce l'a găsit la unul, se schimbă cu el. Şi tot aşa jocul continuă până ce le vine ândul la toţi.

E recomandabil acest joc pentrucă contribue foarte mult la desvoltarea atenţiei copiilor, îi preocupă pe toţi în timpul jocului, aşa că nu se plictisesc şi totodată nu se face praf în clasă.

Dacă sunt copii prea mulţi, atunci se pot face mai multe cercuri. Jocul se poate face în orele de gimnastică şi la primele clase primare: I şi II.

C. P.

Actualităţi

Darul Olandei

Olanda, ţara armoniei şi cea mai doritoare de pace dintre toate popoarele, şi-a manifestat sentimentul de prietenie faţă de ţara noastră şi în toamna aceasta ne-a trimis în dar 17000 bulbi de flori.

Această faptă cum nu se poate mai frumoasă, căci ce poate fi mai de adânc înţeles în manifestările omeneşti de simpatie cât florile, a fost primită la noi cu o nespusă bucurie de aceeaş reciprocă simpatie.

Domnul prof. Nicolae Iorga, primul ministru şi ministru al instrucţiunii, înţelegând că aceste sentimente de cordială frăţie, ce ni le-a dovedit Olanda prin darul acestor flori, trebuesc împărtăşite cât or mai mulţi români, a făcut cum nu se putea mai bine şi într'o Duminică a adunat în Parcul Carol copiii dela şcolile din capitală, şi le-a împărţit aceste flori ca să le sădească fiecare cu mâna lui în grădina şcoalei, arătânru-le totodată cine este poporul olandez atât de bun şi de muncitor, care ne-a oferit în dar aceste flori în semn de sinceră amiciţie.

Pe aceste suflete curate le-a găsit d-sa mai nimerite să sădească în nimile lor dragostea şii ubirea de umanitate aşezată pe granitul culturii naţionale a poporului.

Copiii care au luat parte la această sărbătoare şi au primit flori din acest dar au fost pătrunşi destul de acest sentiment şi s'a înapoiat fiecare spre casă mai satisfăcut ca dela orice altă propagandă de frăţie internaţională.

Dar nu numai atât; fiecare dintre cei ce a primit din aceste flori şi le-a sădit în grădina şcoalei, de câte ori merge să le ude şi să le plivească şi să le sape îşi aduce aminte cu drag de popórul olandez şi-l interesează pământul florilor al Olandei.

Ce să mai spunem când la primăvară aceste flori îngrijite de ei vor înflori şi-i va parfuma cu mirosul petalelor lor?

Atunci credem că dragostea pentru acest popor îi va cuceri tot mai mult şi amiciţia între noi şi Olandezi va deveni şi mai trainică.

Darul frumos şi nobil, ce ni l-a oferit Olanda, ne obligă să le răspundem şi noi cu un dar din bogata noastră ţară ca să le dovedim sentimentele de aceeaş reciprocă amiciţie.

Profesorul Piccard

Profesorul Piccard dela Universitatea din Bruxelles a vizitat la sfârşitul acestei luni Capitala ţării noastre.

D-sa a devenit cunoscut în lume pentrucă a făcut prima ascensiune în stratosferă cu un curaj extraordinar.

E mult de când studia în laboratorul său diferitele straturi de aer şi se chibzuiau cum să facă să poată cerceta aceste straturi la faţa locului.

In vara aceasta a isbutit însă să se înalţe până la 16.000 m. în stratosferă.

Acolo a făcut toate observaţiile asupra acestei pături de aer, a privit apoi pământul de sus dela cea mai mare înălţime la care s'a putut urca până acum omul, şi când a scoborât, a

PROFESORUL PICCARD

aplicat ştiinţei toate aceste observaţii.

Acum se comunică prin diferite ziare că prof. Piccard a deschis pofta la mai mulţi să se sue să privească şi ei pământul din stratosferă.

Astfel d-nii Eustache şi Oswald Schor, doi mari englezi, s'au apucat să construiască un aeroplan cu care speră să se înalţe până la 25.000 m. Ei vor să facă şi observaţii asupra curenţilor atmosferei şi asupra fenomenelor meteorologice.

In tot cazul cu orice noutăţi şi descoperiri vor mai veni ei de sus, numele profesorului Piccard va rămâne pentru totdeauna în cărţile de ştiinţă, el fiind primul explorator al stratosferei.

Gandhi

Cel mai caracteristic om din lume. E de origină din India, devenit cunoscut prin acţiunea sa revoltătoare, luând parte la răscoalele dela Boers şi dela Zoulos şi făcând pe agentul la Hindouşi. Acum este şeful lor şi a fost chemat la conferinţa „mesei rotunde" ce s'a ţinut la Londra. E aşa de caracteristic că

GANDHI

privind fizionomia şi elementele ce constitue credinţa lui, rămânem înmărmuriţi.

Se spune că ar fi venit la Londra cu caprele din India ca să nu-şi schimbe regimul alimentar. Iar în credinţa e atât de fanatic că lunia căreia îi zice „ziua tăcerii" nu vorbeşte deloc. E mut în toată regula. Numai priveşte, ascultă şi meditează.

Thomas Alva Edison

La 18 Octombrie, a încetat din viaţă în casa sa din West iOrange, statul New-Jersey la vârsta de 84 ani cel mai mare geniu al omenirii, Thomas Alva Edison.

Vestea despre moartea lui a fost anunţată de toate ziarele şi revistele din lume, care au consacrat pagini întregi arătând biografia şi marile merite ale acestui geniu inventator, al cărui nume va rămâne în veci nemuritor.

Şi cu drept cuvânt acest uriaş al omenirei a meritat această mare atenţiune, după ce a ţinut încordate timp de o jumătate de veac privirile omenirei întregi asupra sa.

Căci Thomas Alva Edison nu se poate socoti în rândul

oamenilor mari cari au adus sacrificii cu munca lor ajutată de calităţi excepţionale ţărilor în care au trăit, ci el întrece pe aceştia, stând în istoria civilizaţiei, nu a unui popor, ci a omenirei întregi, deasupra tuturor acelora care au pus în serviciul omenirei cele mai mari şi mai scumpe comori, ce nu se vor putea aprecia niciodată. El este deci cel mai uriaş erou din câţi a avut până acum omenirea.

Născut la 11 Februarie 1847 în orăşelul Milan din statul Ohio, din America de Nord, dintr'o familie de olandezi emigraţi în Statele-Unite pela 1730, a rămas orfan de tată la vârsta de 7 ani, tocmai când trebuia să meargă la şcoală.

Tatăl lui fusese grădinar, portar, morar, hamal şi croitor, aşa că până la această vârstă, Edison, care trăia cu el şi mama sa într'o colibă sărăcăcioasă, nu văzuse şi nu aflase decât de-ale munci dela părinţii lui. Dar nici după moartea tatălui când a rămas numai cu mama sa şi l-a dat la şcoală el nu s'a putut bucura de o situaţie mai bună.

Se spune că după câteva zile de şcoală, învăţătorul l-a dovedit ca necorespunzător şi incapabil de a putea frequenta, şi a pretins mamei sale să-l retragă şi să-l prepare în particular, ceeace mamă-sa a şi făcut. Aşa că Edison şi-a însuşit toate cunoştinţele singur şi şi-a făcut instrucţia ca un autodidact, fără să datoreze recunoştinţă altcuiva decât mamei sale, care îi mai arăta din când în când, dar şi îl reţinea dela carte, când îl trimitea să vânză ouă, unt, găini şi alte lucruri, pentru a putea câştiga pâinea zilnică.

Când a împlinit 14 ani şi s'a simţit capabil că poate scrie şi să scoată ziare, s'a făcut ziarist şi a început să cutreere prin trenur să-şi vânză ziarul. A avut nenorocul însă să fie lovit într'o zi de şeful de tren din cauza unei greşeli şi rămânând surd ce ureche s'a şi determinat să se lase de această meserie şi s'a făcut operator telegrafist. Aci se distinse el prin extroardinarul spirit inventiv şi reuşeşte să devie cel mai vestit şi cel mai rodnic inventator al timpului.

La 23 ani ajunge inginer electrician la societatea „Western Union Compagny" cu leafă mare şi deschide şi un atelier al său personal pentru construit aparate electrice. Tot acum se ocupă în mod deosebit de problema transmisuinilor telegrafice şi isbuîteşte să inventeze sistemul multiplex, care permite trimiterea simultană a mai multor telegrame pe acelaş fir. Acum se ocupă şi de telefonul lui Graham Bell şi-l perfecţionează.

Iar la 1878 reuşeşte să inventeze maşina vorbitoare, fonograful, pe care, când l-a pus în funcţiune, se spune că toţi lucrătorii din atelierul său au fost cuprinşi de o mare bucurie.

Revoluţie mare a făcut Edison însă când a inventat lampa electrică cu incandescenţă, a cărei însemnătate este de neîn-

chipuit. Omenirea a sărbătorit acum doi ani semi-centenarul acestei invenţiuni.

Când Edison a isbutit să înfăptuiască luminatul electric, se spune că mii de oameni au venit ca să vadă cu ochii lor miracolul. In trenuri speciale venea mulţimea să admire soarele cel nou făcut de Edison.

Şi odată luminatul electric înfăptiut, Edison începe să lucreze la uzine producătoare de curent şi la facerea de reţele pentru distribuirea curentului. Apoi inventează el fel de fel de maşini şi aparate. Lui putem spune că datoriază toate sistemele de canalizări electrice dupe care s'au făcut mai târziu reţelele moderne.

Dar această idee l-a condus şi la realizarea cinematografului preconizat anterior de Numière şi pe urmă la transpunerea în practică şi la perfecţionarea dispozitivelor pentru înregistrarea şi reprodcuerea imaginilor.

In fine putem spune că dela Edison ne-au rămas mii şi mii de invenţiuni.

Dar Edison n'a fost numai cel mai mare inventator; a mai fost şi omul de suflet, de o modestie şi o generozitate cum n'a existat. Se spune de el că de câte ori făcea vreo invenţiune şi i se aduceau omagii, răspundea cu altă intenţiune şi întotdeauna căuta să dovedească oamenilor de ştiinţă că la invenţiuni nu contribue atât spiritul inventiv cât voinţa de a realiza.

La funerariile înmormântării a fost o lume imensă în frunte cu d-na Hoover, soţia preşedintelui Statelor-Unite. Iar seara la un moment dat s'au stins luminile în semn de doliu pentru acest mare dispărut.

C. P.

CONGRESE.

CONGRESUL INTERNAŢIONAL AL ŞCOALELOR DE COPII MICI

Iniţiativa acestui prim congres internaţional, care s'a ţinut la Paris, a fost luată de „Asociaţia generală a institutoarelor şcoalelor maternele din Franţa şi Colonii.

Proectul s'a făcut la Nancy, în August 1928, cu ocazia congresului regional, ţinut în acel oraş.

Asociaţia generală a institutoarelor din Franţa, a încredinţat organizarea acestui congres, secţiunei din departamentul Senei.

In Septembrie 1928, s,a format comitetul de onoare, la care s'au înscris toate personalităţile ştiinţifice din Paris în frunte cu preşedintele republicei.

In comitetul de onoare al ţărilor străine, au figurat profesori universitari din Anglia, Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Danemarca, Elveţia, Germania, Italia, Olanda, Norvegia, Spania, Statele-Unite, Peru şi Reupblica Argentina.

Din România nu s'a primit nici o adeziune la invitaţ le trimise.

Comitetul de organizare a fost compus din d--na . erbinière-Lebert (directoarea şcoalei de copii mici din r des grands champs, Paris XX-e), ca preşedintă, d-na Cauchy şi d-ra Barret, secretare, d-rele Tessier şi Fontanelle, casiere.

Toate şcolile normale şi toate şcolile de copii mici din Franţa şi Colonii, au răspuns la apelul Asociaţiunei şi imediat au şi început lucrările pregătitoare în vederea congresului.

Din corespondenţa ce ţin cu câteva colege din Paris şi din revistele şcolare franceze ce primesc, am putut afla că acest congres se va ţine la Paris, între 26 Iulie şi 8 August 1931.

Dornică să cunosc noile reforme de învăţământ şi educaţie din celelalte ţări şi ajutată de d-na Alexandrina Gr. Cantacuzino, preşedinta „Societăţii Ortodoxe Naţionale a Femeilor Române", am cercetat şcoalele de copii mici din Anvers, Berna, Berlin, Bruges, Budapesta, Gaut, Milano, Paris, Triest, Varşovia, Veneţia, Viena şi Geneva, unde am asistat la cursurile cari s'au ţinut la Institutul ştiinţelor de educaţie „Jean-Jacques Rousseau".

Delegaţia ce mi s'a dat de a reprezenta şcoala de copii mici din România la congresul internaţional al şcoalelor de copii mici ţinut la Paris, a venit să completeze marea dorinţă ce

am avut de a şti, cari sunt metodele ce s'au generalizat în diferite ţări şi care este rezultatul practic al acestor metode scolastice experimentate.

Congresul internaţional al şcoalelor de copii mici ţinut la Paris, a început Duminică 26 Iulie 1931, orele 3 d. a. Şedinţa de deschidere a avut loc, în amfiteatrul dela Sorbona, în prezenţa d-lui Doumer, preşedintele republicei franceze, asistat de preşedintele Senatului, preşedintele Camerei deputaţilor, preşedintele consiliului de miniştri, ministrul instrucţiunei publice, ministru sănătăţii publice, ministru coloniilor, d-l Cesianu ministru nostru la Paris, prefectul Senei şi preşedintele consiliului municipal din Paris.

Au luat parte activă multe presonalităţi ştiinţifice din Europa.

La orele 3 d. a. precis, şedinţa inaugurală s'a deschis în sunetele fanfarei, care a intonat „Marseilleza".

Amfiteatrul Sorbonei a fost neîncăpător pentru numărul mare al congresiştilor.

Cuvântarea de deschidere a ţinut-o d-l Mario Rostand, ministrul instrucţiunei publice, care a salutat în numele Franţei şi al Coloniilor, pe cele 3478 congresiste prezente, venite din 24 de ţări.

D-sa a arătat că acest congres, care este primul în felul său, reprezintă tot ce ştiinţa şi experienţa pedagogică a putut realiza în domeniul învăţământului şi educaţiei în şcolile de copii mici, cari în Franţa datează dela 1839.

Din statistica prezentată reiese că Franţa are pentru şcoli, bugetul cel mai mare şi nu se refuză nici un sacrificiu pentru instrucţia şi educaţia copilului, care e viitorul ţărei.

A urmat discursul d-nelor Herbinière-Lebert, preşedinta congresului şi Le Saint, preşedinta Asociaţiei generale a institutoarelor şcoalelor maternelle din Franţa şi Colonii, cari au arătat evoluţia acestor şcoli şi progresele realizate şi a mulţumit autorităţilor pentru sprijinul larg dat în toate ocaziunile şi, în special, pentru organizarea acestui congres, la care s'a lucrat trei ani consecutivi.

In partea finală au fost producţiunile conservatorului de muzică, a le orchestrei dela Operă, şi ale artistelor dela Comedia franceză.

Acolo, la Sorbona, în templul măreţ al ştiinţei, s'au înfrăţit mii de colege venite din toate părţile lumii, în „Oraşul luminei" pentru a cunoaşte progresele realizate de pedagogia experimentală.

Programul acestui congres a fost astfel alcătuit încât tot ce s'a prezentat şi s'a discutat a fost în jurul învăţământului şi educaţiei copilului dela 4—8 ani, în legătură cu noile cercetări pedagogice şi cu şcoala nouă.

Şedinţele au început Luni 27 Iulie, orele 9 dim., la şcoala

Paul-Bert, la gimnaziul Huyghens, în sala cinematografului Récamier şi la şcoala de copii mici din strada Delambre.

Acolo, congresistele asistau la conferinţele ţinute de savanţii francezi şi străini şi la citirea rapoartelor de delegatele ţărilor străine, la demonstraţiile practice, făcute cu elevii şcoalelor de copii mici de către institutoarele franceze, cari au arătat în mod concret progresele ce s'au realizat în şcoala franceză, prin noile metode de învăţământ. De asemenea am asistat şi la reprezentarea diferitelor filme instructive cu studii, observaţii şi scene din viaţa micuţilor, făcute de savantul pedagog elveţian, d-l Adolphe Terrière şi de marele pedagog belgian d-l dr. Deeroly.

Şedinţele au urmat astfel:

Luni 27 Iulie

Şcoala Paul-Bert

9—10 D-ra Rampillou, institutoare la Paris: „Prin ce mijloace se poate face colaborarea cu familia".

Sala gimnasiului Huygheus

9—10. D-ra Pelliot: Iniţierea muzicală a copilului după metoda „André Gedalge".

10.30—11 D-na Petit-Dutailles: Şcoala maternelă franceză.

13—14.30 Gimnastică ritmică cu demonstraţiuni, sub conducerea a două profesoare dela Institutul „Jacques Dalerezi" din Paris.

15—16 D-na dr. Houdré, preşedinta revistei „Sănătatea pentru toţi": Cum trebue să înţelegem gimnastica în şcoalele maternele.

Sala Cinematografului Récamier

9—10 D-l dr. Amsler, medic-şef la spitalul antituberculos din Maine et Loire: Tuberculoza şi copilul în şcoala matern.

Şcoala de copii mici Delambre

9—9.30 D-ra Fonteneau: „Exerciţii sensoriale".

9.30—10 D-na Romain: „Exerciţii de calcul".

10—10.30 D-ra Traillet: „Acuarele". Toate trei cu demonstraţiuni cu copii.

17—19 Recepţie la Primăria Parisului, unde a vorbit Preşedintele municipalităţii. Delegatele ţărilor participante, au semnat în cartea de aur.

Marţi 28 Iulie

Şcoala Paul-Bert

9—10 D-na Herbinière-Lebert, preşedinta congresului: Valoarea şi rolul mobilierului şi a materialului educatif.
10—11 D-ra Fonteneau, institutoare şcoala maternelă Malakoff: Metoda globală în predarea scris cititului.

Sala gimnaziului Huyghens

9—10 D-l dr. Richard, profesor universitar la Berlin: Educaţia respiraţiei în educaţia fizică a şcoalei maternele.
10—11 D-rele Adelaide şi Carrè, institutoare la Paris: Exerciţii metodice de ritmică.
11—12. D-rele Bonis şi Roux, institutoare la Paris: Iniţieri muzicale. Toate cu demonstraţiuni.

Şcoala maternelă Delambre

9—10 D-na Sarfaty, institutoare şcoala maternelă Paris XII: Recitarea şi muzica.
10— 11 D-na Sarfaty: Povestirea şi muzica. Ambele cu demonstraţiuni cu copiii.

Miercuri 29 Iulie
Şcoala Paul-Bert

9—10 D-l Wuyst, profesor pedagogie Viena: „Cultura generală a institutoarelor dela şcoalele maternele.

Sala gimnasiului Huyghens

9—10 D-l dr. Jeudou, profesor la şcoala de inalte studii din Paris: „Educaţia fizică şi pedagogia; aplicarea la copiii întârziaţi".
10—11 D-l dr. Eykel, inspector general de higiena copilului: „Higiena copilului dela 2—7 ani".
17—18.30 D-l dr. Simon, preşedintele societăţii Alfred Buiet: „Copiii anormali din şcoala maternelă".

Sala Cinematografului Récamier

9—10 D-l Fraukowski, inspector şcolar la Viena: „Grădinile de copii din Viena — cu proecţiuni".
10—11 D-l Bertraud, doctor în filosofie: „Primele achiziţii intelectuale şi deşteptarea vieţii morale la copii".

Şcoala maternelă Delambre

9—10 D-na Soyez, institutoare, şcoala maternelă din Suresnes: „Jucăriile demontabile".
10—11 D-na Gall, institutoare, şcoala maternelă din Sursnes: „Meseriile Le Gall (ţesutul, covoare, galoane).

16—19 *Serbare* la şcoala în aer liber dela D'Aubervilliers, unde sunt primiţi copiii anemici şi săraci. O organizaţie de mare folos pentru copilaşii lucrătorilor din acel orăşel.

Joi 30 Iulie
Şcoala Paul-Bert.
Sala gimnaziului Huyghens.

9—10 D-na Baer-Frisell, profesoară la şcoala Montessori din Viena: „Educaţia ritmică la copiii" (cu demonstraţiuni).
9—10 D-ra Flayot, directoarea şcoalei normale de educaţie nouă: „Deşteptarea simţului artistic la copiii mici".
10—11 D-l Chatelet, profesor la Paris: „Predarea numirelor".

Sala cinematografului Récamier.

9—10 D-na Riemens-Reuslag, profesoară de pedagogie la Amsterdam: „O mare operă regională în Olanda. Progresul proviencei de Drente din punct de vedere medico-pedagogic cu proecţiuni.
15—17 *Serbare şcolară* la teatru Mogador, dată în onoarea congresiştilor, de elevii şcoalelor maternele din departamentul Senei. Numere alese şi admirabil executate.
18—20 *Recepţie* la Minsiterul de Externe, unde a vorbit Ministrul afacerilor străine, Ministrul instrucţiunei publice şi o parte din delegate.

Vineri 31 Iulie.
Şcoala Paul-Bert.

9—10 D-l Dubus, profesor la societatea de pedagogie din Paris: „Carnetul individual de sănătate şi desvoltarea minta'ă a copilului".

Sala gimnaziului Huyghens.

9—10 D-na dr. Muchow, profesoară la institutul de psihologie din Hamburg: „Jocul şi organizarea jocului în grădina de copiii din punct de vedere psihologic".
17—18 D-l Pierou, profesor la Collège de France: „Inceputul inteligenţei la copii",

Sala cinematografului „Récamier".

9—10 D-l dr. Suner, profesor la facultatea din Madrid: „Câteva orientări asupra puericulturei".
10—11 D-l Gouzelas, director şcoala normală superioară din Madrid: „Biurourile de sfaturi educative".

ELENA N. NICOLAIDE
Directoarea şcoalei de copii mici „Floreasca"

(Va urma)

Congresul internațional al institutorilor

Anul acesta, dela 13 la 18 Aug. s'a ținut la Stockholm, Congresul anual al Federației internaționale a institutorilor și institutoarelor din lume. Se știe că această Federație bine organizată numără 625000 de membri, institutori și institutoare din 26 de state.

La congresul din acest an a figurat pe ordinea de zi: „*Învățământul școlar și educația adolescenților*" având de raportor pe dl. Lappierre (francez).

Concluziile acceptate în unanimitate în urma dezbaterii acestor chestiuni, sunt:

Asociațiile naționale ale institutorilor întrunite în Federația internațională a Asoc. institutorilor făcându-se interpreta opiniei publice, luminează diversele țări, și marcând de bună voie colaborarea națională și internațională, la realizarea unui program de educație adaptată la viața contimporană, propun pentru toți copiii fie dela meserie sau dela orice practică experimentală de lucrări agricole, industriale și comerciale:

1) „*Un învățământ complimentar obligator* pentru cei din prima vârstă a adolescenților cuprinzând o cultură prevăzătoare unui învățământ general și unei inițieri profesionale.

2) *Un învățământ postșcolar obligator* pentru a doua vârstă a adolescenților, deschis și tuturor adulților, care să aibă drept țintă de a menține și aprofunda o cultură generală intelectuală, morală, civică și profesională, în care să se dea și toate noțiunile teoretice și practice indispensabile în viață".

La acest congres al Federației, institutorii s'au ocupat și de problemele mari ale zilei: *Criza economică* și *Dezarmarea*.

Și pentru acestea au adoptat în unanimitate moțiunea următoare:

„Federația institutorilor a Asociațiilor institutorilor, declară că va depune tot sprijinul său și toate eforturile destinate de a convinge lumea de necesitatea unei soluții internaționale a crizei economice și de o soluție rapidă a problemei dezarmării. Ele cer la toate asociațiile aderente, de a face tot posibilul pentru ajungerea la succes a viitoarei adunări a dezarmărei: „Conferința pentru limitarea înarmărilor" recomandând să întrebuințeze sistemul individual al petițiilor publice, susceptibile unei traduceri, aderând de bună voie la aceasta.

In legătură cu aceasta d-l Dumas (Franța) a ridicat chestiunea: „Preparării militare în școală" și congresul a votat rezoluția.

„Federația internațională a institutorilor discutând chestia preparării militare a copiilor în școală, socotește că aceasta nu face altceva decât prepară mințile pentru război.

Orice exerciţiu de curată preparare militară pentru un eventual atac, desvoltă sentimentul de ură şi de răsbunare contra unui duşman perfect definit.

Orice răsboi este o crimă;

Dorinţa umanităţii este să se intervină la Soc. Naţiunilor pentru orice nemulţumiri.

Federaţia internaţională a Asoc. institutorilor se declară împotriva preparării militare în şcolile de orice grad".

Federaţia a închis Congresul anunţând pe cel de, anul viitor, localitatea rămânând să stabilească ulterior.

* * *

Congresul învăţământului dela Vincennes

Alt congres ţinut de membrii învăţământului a fost cel dela Vincennes tot în acest an, dela 22 la 30 Aug.

Pe ordinea de zi a acestui congres au figurat chestiuni de o deosebită importanţa şcolară:

1) Muzeele şi colecţiunile.
2) Invăţământul prin imagini.
3) Lucru manual şi ştiinţele experimentale
4) Excursiile şcolare
5) Radiofonia în şcoală
6) Fonografia în şcoală.

Fiecare din aceste chestiuni a fost discutată pe larg şi după aceasta s'au consemnat într'un proces-verbal toate propunerile aprobate în unanimitate de congres, cerându-se ca şcolile să aibă, muzee de colecţiuni destinate învăţământului, aparate pentru învăţământul în imagini, pentru lucrările practice şi experienţe, care sunt indispensabile. Să se creieze posibilitatea cât or mai multe excursii şi pe lângă fiecare şcoală să existe aparate de radiofonie şi de fonografie, care sunt necesare şi utile la ridicarea ţărilor şi la progresul umanităţii.

* * *

Congresul general al învăţătorilor

In zilele de 25 şi 26 Octombrie c. în sala teatrului din dosul Poştei în Capitală s'a ţinut Congresul general anual al învăţătorilor din România, la care au participat câteva mii de învăţători din întreaga ţară.

Chestiunile puse în discuţiune au fost:

1. Examenul de definitivat.
2. Cooperaţia şcolară.
3. Recrutarea directorilor de şcoli primare.
4. Programa şcoalei primare faţă de actualele nevoi naţionale şi sociale.
5. Salarizarea învăţătorilor.
6. Comunicări şi propuneri.

Toate aceste chestiuni de deosebită importanţă au fost desbătute pe larg în ordinea următoare:

In ziua I:

10—1 S'a deschis Congresul cuvântând preşedintele Asociaţiei generale a învăţătorilor, descriind greaua situaţie morală şi materială în care se află astăzi neamul nostru, tocmai din cauza desconsideraţiei ce se dă şcoalei, stâlpul de reazim al ţării. Au mai vorbit d-nii prof. Nisipeanu şi G. V. Constantinescu, aducând salutul Asociaţiei profesorilor secundari, asigurând pe învăţători de solidaritatea acestora deplină. Apoi Sf. Sa păr. N. Popescu în calitate de secretar general al Ministerului instrucţiunii a anunţat că d-l prim ministru N. Iorga va veni în şedinţă după amiază.

A urmat apoi desbaterile chestiunilor puse în ordinea de zi:

Examenul de definitivat, raportor T. Iacobescu-Cetatea Albă.

Cooperativele şcolare, raportori I. Ciolan-Sibiu şi G. Cepoi-Roman.

După amiază:

3—7 *Recrutarea directorilor de şcoli primare*, raportor Petre Pucheanu-Galaţi. *Programa şcoalei primare faţă de actualele nevoi naţionale şi sociale*, raportor: Iosif Andreescu, R. Vâlcea. *Salarizarea învăţătorilor*, raportor I. Dobrian-Craiova.

In această dupe amiază Congresul a fost onorat de d-l prim ministru N. Iorga primit în lungi aplauze.

A doua zi:

9—1 Deşi era stabilit în program: *votarea dezideratelor, închiderea Congresului şi Adunarea generală a asociaţiei generale*, s'a continuat cu situaţia salarizării corpului didactic primar atât de dezastruoasă pentru învăţători. Dupe

amiaza acestei zile s'a procedat la votarea dezideratelor formulate şi susţinute de congres, care apoi s'au înaintat Ministerului instrucţiunii, iar după închiderea congresului s'a ţinut adunarea generală a Asociaţiei pentru descărcarea gestiunii financiare şi aprobarea bugetului viitor, alegându-se trei cenzori şi trei supleanţi.

Congresul general anual viitor se va ţine la data şi în localitatea ce se vor stabili ulterior.

* * *

Congresul Uniunii interparlamentare

In prima jumătate a lunii Octombrie c. s'a ţinut în Capitala ţării noastre al XVII congres al Uniunii interparlamentare.

Problemele care au fost în discuţiunea conefrinţei Uniunii interparlamentare, la ordinea de zi, afară de discuţia raportului:

1) *Prepararea conferinţei generale a desarmării.*
2) *Protecţia mamei şi a copilului.*
3) *Chestiunile agricole.*
4) *Regimul federal al Europei.*

In afară de aceste chestiuni s'a mai discutat şi alegerea reşedinţei Uniunii interparlamentare, activitatea grupelor naţionale şi s'a ales un membru în comitetul executiv.

N'a preocupat însă nimic mai mult pe congresişti cât *problema desarmării* şi *protecţia mamei şi a copilului.*

Discuţia pentru cea dintâi s'a lărgit atât de mult că acest subiect a căpătat un aspect de deosebit interes.

S'a luat în considerare omenirea sub toate aspectele ei, care de atâtea sute de ani a trăit în credinţa că războiul este o necesitate inexorabilă şi a înrădăcinat în suflete şi în minţi măcelurile dintre naţiuni într'o lumină de epopee, încât astăzi nu poate să dispară aşa uşor acest carnagiu pentru ca să fie înlocuit cu acela de dragoste de pace şi de bună înţelegere internaţională. Apoi, depe acest temei s'au căutat toate soluţiile posibile pentru combaterea spiritului războinic dintre popoare şi desfăşurarea unei propagande cât mai favorabilă unei aşezări omeneşti, în care statele să uite de duşmănie.

Cu această ocazie congresul a hotărît:

a) *Interzicerea creşterii armatelor.*

b) *Reducerea şi limitarea strictă a efectivului mijlociu al forţelor armate.*

c) *Fixarea unei proporţii, care să nu fie depăşită între numărul ofiţerilor şi subofiţerilor deoparte şi cifra efectivelor de alta.*

d) *Interzicerea antrenării şi întrebuinţării războiului chimic şi bacteorologic ca şi al bombardamentelor aeriene.*

La încheierea acestui subiect s'a arătat că nevoile de natură economică, care devin tot mai mari şi mai acute, sunt favorabile desarmării generale căci constrâng popoarele să-şi îndrepte privirile spre întărirea operei de pace şi le fac să-şi mute gândul odată pentru totdeauna dela războaiele cu grozăviile şi urmările lor catastrofale.

Pentru protecţia mamei şi a copilului, reprezentanţii fiecărui stat participant n'au fost mai puţin interesaţi. S'au suit la tribună şi au vorbit în această chestiune personalităţi din toate statele.

Astfel d-na *Schroeder* (germană) într'o formulă sensibilă şi convingătoare a arătat factorii cari stimulează actualmente interesul tuturor popoarelor pentru proecţiunea procreerii oamenilor sănătoşi. D-sa a spus că mama este cea dintâi căreia trebue să i se dea atenţie, mai ales acum după războiul mondial, care slăbit fiziceşte şi intelectualmente ca niciodată femeia, din cauza oboselilor şi grijilor morale, care s'au ivit după război.

După dânsa d-l *Merlin* (francez) a vorbit în chestia aşezămintelor higienice, care sunt în legătură cu protecţia mamei şi la care d. Gr. Trancu-Iaşi a exemplificat cazul statului şi societăţii româneşti, care a creiat pe lângă ministerul muncii un departament al asistenţei sociale în acest scop. Apoi d-l dr. Costinescu a făcut un expozeu, cerând extensiunea protecţiei şi asupra femeilor din regiunile agricole ca şi pentru al lucrătoarelor.

S'au mai rânduit apoi delegaţi din toate statele vorbind despre protecţia copilului.

C. P.

Domnul Bădină.

Roman educativ cu subiect luat din popor; un om ingrat, nerecunoscător, care ajunge într'o situaţie strălucită şi nu se mai uită la familie, iar la urmă decade şi se reîntoarce la familie unde este primit cu bunăvoinţă.

Romanul deşi are subiectul atât de frequent, încât nu ne suprinde, totuşi îşi dublează valoarea prin înşirarea sistematică şi variată a faptelor şi descrierea lor cu multă originalitate.

Autoarea, d-na Smara, renumita noastră scriitoare, care scoate la iveală cu aceasta a 36 carte în al 74 an al vieţii, ne dovedeşte şi acum la bătrâneţe, că poate să scrie cu aceeaş măestrie.

„Domnul Bădină" este unul dintre romănele româneşti din cele mai bune.

Tinerimea Creştină.

Revistă lunară pentru educaţia morală şi religioasă a tineretului, sub conducerea Păr. diacon H. Roventa şi Păr. I. Bulacu, profesori universitari.

Pe Octombrie şi Noembrie a apărut într'un singur exemplar dublu cu un bogat cuprins însoţit de desenuri.

Lăsând laoparte cuprinsul ales şi tehnica ireproşabilă a revistei şi îndârjirea neobişnuită a conducătorilor ei, căci ştim cu câte greutăţi trebue să lupte cei ce se încumetă să tipărească azi o revistă, şi ţinând seama numai de efectul ce-l are „Tinerimea creştină" pentru educaţia tinerilor noştri, revista aceasta e de nepreţuit.

O recomandăm colegilor şi colegelor pentru a o recomanda la rândul lor elevilor, rugându-i totodată, când timpul le permite, să scrie şi să trimită la această revistă poveşti, poezii şi traduceri cu caracter moral-educativ pentru a fi publicate.

Abonamentul la această revistă este de 100 lei pe an, iar pentru cel ce face cinci abonamente obţine un abonament gratuit.

Manual în sprijinul predării st. fizico-naturale.

Cărţile noastre didactice pentru învăţământul primar cuprind de obicei într'un singur manual toate obiectele, afară de aritmetică şi gramatică la ultimile clase. Autorii lor când s'au apucat să le scrie n'au avut în vedere altceva decât să reducă materia pe înţelesul cât mai posibil al copiilor şi cu programa analitică în mână, fie că au compus ei sau au ales bucăţi din alţi autori, corespunzătoare, le-au aşezat în manual fără să se gândească să dea educatorului şi mijlocul prin care ar putea face aceste bucăţi mai înţelese copiilor. Afară de prea puţini şi acestea dând îndrumări generale, la alţii nu vedem.

Colegii dela Iaşi, d-nii V. Popa şi Al. Constantinescu, autorii manualului de mai sus, se gândesc însă pentru prima dată şi desprind din „Cartea de citire" obiectul st. fizico-naturale şi dau explicaţiuni, lecţie cu lecţie, cum trebue predat acest obiect Manualul are alese exemplele de experienţe atât de uşoare şi este scris aşa de pe înţeles, că — putem spune — poate folosi numai învăţătorilor, ci chiar şi elevilor deadreptul. Din explicaţiile şi experienţele date în acest manual, elevii pot singuri să execute experienţele fără să le mai vadă întâi la învăţător.

Nu strică să-l aibă fiecare şcoală în biblioteca sa.

STRAINE

Petit guide du travailler social.

Un mic volum care satisface pe deplin lectorul. Autorul, preotul *Jean Viollet* pune în acest mic volum multă viaţă, obiectivitate şi pricepere, dând astfel o lucrare de valoare pe. reformarea multiplelor nedreptăţi din viaţa socială. Costă 9 franci

L'Education fonctionnelle.

A renumitului scriitor şi pedagog *Edouard Chaparede,* cuprinde cunoştinţi noui de psihologie biologică, expuse cu o claritate şi o simplitate admirabilă. Învăţătorii, care doresc să afle ideile educaţiei cele mai active s'o citească şi vor avea un profit sigur.

La science de caractère.

O colecţie care cuprinde actualităţi pedagogice. D-l *Boven* autorul, cunoscutul doctor prin practica medicală şi vasta erudiţie, face din această lucrare de specialitate o adevărată ştiinţă a caracterelor. A studia volumul d-lui Boven, înseamnă să câştigi

cunoştiinţi sigure, care definesc caracterele indivizilor. Ultimul capitol e consacrat numai educaţiei şi interesează mult toată lumea.

L'hygène soc a e de l'enfance.

In două volume scrise de d-l dr. *G. Banu*. Autorul e medic, biolog şi higienist de mare experienţă. In primul volum tratează despre: *eugenie şi hereditate; Igiena şi îngrijirea ce trebue să dea părinţii copiilor lor; igiena copiilor în primii ani şi mortnatalitatea*. Iar în al doilea tratează despre: *igiena copiilor în afară şi în şcoală; Organizaţiile şi asistenţele medicale, sociale şi educative ale mamelor şi ale copiilor*. In ambele volume tratează acestee chestiuni din punctul de vedere al vieţii internaţionale comparate în diferite ţări. Găsim în aceste volume cele mai folositoare şi mai utile îndrumări.

L'Annuaire des Bibliothèques 1931.

Publicat în Belgia de d-l *Ch. Depasse*, insp. al bibliotecilor din Minist. Ştiinţelor şi Artelor al Belgiei. Cuprinde articole extrem de utile şi notiţe bibliografice interesante.

Les écoles de demain.

A apărut în Statele-Unite şi se găseşte tradusă şi în franţuzeşte. Autorul d-l *Dewey* unul dintre cei mai mari pionieri al Şcoalei experimentale din America, expune — după ce a ales exemplele din şcolile cercetate — ce trebue făcut pentru a exista şcoala modernă, fondată pe principiile de psihologie nouă şi adaptate la o lume a ştiinţei şi a democraţiei. Foarte bine tradusă, cartea aceasta este un tezaur pentru învăţătorii care o au în biblioteca lor, mai ales că celebrul educator american a avut şi darul de a expune cnuoştinţi cu care repede ne putem familiariza.

C. P.

* * *

Din cauza întârzierii reînoirii contractului de chirie cu tipografia „Eminescu" am fost nevoiţi să întârziem cu scoaterea revistei.

Rugăm pe domnii abonaţi şi colegii să ne scuze şi să ia notă că de acum înainte „Şcoala Română" va apare în mod regulat.

Foile şi informaţiuni

Membrii corpului didactic primar din Bucureşti, întrunindu-se la Sediul Societăţii Institutorilor şi Institutoarelor din România, în zilele de 30 Septemvrie şi 7 Octomvrie a. c. au întocmit următorul MEMORIU:

Corpul didactic de toate gradele este singură categorie de funcţionari rămasă în afară de legea salarizărei „Manoilescu", care, pentru ceilalţi salariaţi de Stat, a adus o armonizare mulţumitoare.

Toate guvernele au recunoscut această nedreptate făcută numai Corp. didactic şi, ca o consecinţă firească a acestei recunoaşteri, în anii 1930 şi 1931, au diminuat această nedreptate, acordându-ne încă trei puncte la coeficientul gradaţiei, care face parte integrantă din salar, şi promiţându-ne acordarea pe viitor şi a diferenţei de încă trei puncte.

Accentuarea crizei financiare, însă, a dat motiv fostului guvern să nu-şi poată ţine întreaga promisiune; ba încă, prin bugetul anului 1931, s'a aplicat şi curba de sacrificiu tuturor funcţionarilor, inclusiv Corp. didactic, menţionându-se nedreptatea făcută acestui corp, cu toate declaraţiile că nu ni se va aplica curba de sacrificiu, decât după ce vom intra şi noi în toate drepturile cuvenite prin lege, cum era şi echitabil.

Această nedreptate, care apasă încă asupra Corp. didactic de toate gradele, este în special dureros simţită de Corp. Did. primar, unde salariile sunt mai mici, cu mult mai mici decât minimul de existenţă.

Rugăm respectos, autorităţile în drept, să binevoiască a face să înceteze această nedreptate, acordându-ne diferenţa coeficientului de gradaţie, dela aplicarea legii „Manoilescu".

Corpul Did. primar, înţelegător al vremurilor de azi şi pătruns de cel mai cald patriotism, înţelege a se supune tuturor privaţiunilor cerute de necesităţile Statului, cerând numai ca aceste privaţiuni să fie suportate deopotrivă de toţi funcţionarii Statului.

Institutul de arte grafice «EMINESCU» S. A., Str. Ing. A. Saligny 2

ANUL XXXVII. — Nr. 5—6. Mai — Iunie 1932

ŞCOALA ROMÂNĂ

Lectura în şcoala primară

Deoarece întreg învăţământul se bazează în şcoala primară pe lectură, deoarece numai prin lectură se poate câştiga majoritatea cunoştinţelor şi numai ea este instrumentul principal de muncă al şcolarului pentru desăvârşirea culturii, — ne vom ocupa în special de ea şi de condiţiunile esenţiale ce trebuesc observate în predarea ei — pentru a atinge astfel scopul formal al ei.

— Rousseau — consideră lectura tot ca un mijloc spre a desăvârşi educaţia, — dar nici de cum ca ea să reprezinte întreaga noastră cultură intelectuală; Totuşi — lectura formează şi astăzi punctul de plecare şi temelia oricărei instrucţii, — este piatra de încercare a învăţământului nostru, iar pentru majoritatea oamenilor, aproape singurul lor mijloc de cultură.

Deosebim trei forme ale lecturii:

a) mecanică
b) logică
c) expresivă (estetică).

Aceste trei forme se razemă una pe alta, iar contopirea lor armonică trebuie să fie preocuparea de fiece clipă a învăţătorului în orice lecţiune.

Lectura mecanică, curentă sau curgătoare are un triplu caracter: siguranţa, exactitatea şi expresivitatea. O bună citire se face fără ezitări, fără a trunchia cuvintele şi a reveni dela început asupra lor, fără repetări ale propoziţiilor, iar trecerea dela un cuvânt la altul, fără pauze.

O cetire mecanică bună, este înainte de toate sigură; copilul cuprinde cuvântul în întregime cu ochii — ori propoziţiunea până la pauze unde trebuie să respire, pentru a-i da în urmă interpretarea cuvenită. Respirând bine, va ceti convenabil şi observarea punctuaţiei îi va deveni naturală; dealtfel s'a observat că frazele bine construite sunt acelea în care pauzele sunt distribuite conform trebuinţelor organelor respiratoare.

Lectura este corectă când elevul ia seama din timp la forma cuvintelor, la terminaţia lor, fără a gângăvi sau a

ceti numai o parte a cuvântului — revenind a doua oară cu cetirea tot asupra acelei părţi.

Acest lucru arată că copilul n'a putut deprinde sintetizarea rapidă a literelor şi acest defect îi va fi o piedică serioasă toată vieaţa la o bună cetire.

Deaceia preocuparea învăţătorului din primele luni ale cetirii mecanice, va fi de a da copilului tehnica, mecanizmul automat al cetirii prin metoda scris-cetitului, să-i dea ocazia să se conducă el însuşi — prin propriul său interes pentru a ajunge astfel a poseda automatismele cetirii mecanice — fără de care nu se poate păşi cu succes spre logica celor cetite şi interpretarea lor.

Un bun mijloc educativ la cetirea mecanică este de a obliga pe toată clasa la observarea defectelor de cetire ale unui cetitor cu glas tare: rotacisme, bâlbâeli, accente locale, repetări de vorbe. Supraveghind astfel greşelile în timpul cetirii altora şi fiind obligaţi a le îndrepta cu voce tare, vor profita şi ochii şi urechile lor de lecţia curentă.

O cetire mecanică bună înlesneşte calea celei a II-a forme a cetirii : *cetirea logică*.

In cetirea logică, vorbele trebuie să deştepte pe lângă idei şi simţurile de care a fost inspirat cel ce a scris.

Să mai sugereze şi subînţelesurile şi perspectiva întrezărită de el. Să deştepte idei străine în legătură prin asociaţie — cu acele expuse de dânsul.

Cetirea logică deşteaptă în minte ideile corespunzătoare vorbelor cu înţelesul lor; prin ea se controlează dacă copilul a priceput înţelesul vorbelor, situaţiile din povestire, etc.

Cetirea estetică este cetirea expresivă, la care copilul trebuie să redea *nuanţele*, gândirile străine cuprinse în limbagiul scris.

In acest caz, cetirea nu are tonul, modelaţia pe care o are vorbirea, când ea exprimă propriile noastre gânduri.

Lectura cu glas tare, făcută expresiv, va îngădui celor ce o ascultă, a lua parte astfel la gândurile ce li se transmit prin mijlocul graiului articulat.

Deci trebuie, ca acel ce citeşte să intrepreteze repede, ca acel care ascultă, să ia parte în adevăr la tot ce interpretează ceeace citeşte.

Cu cât dar, acel ce citeşte va fi mai obişnuit a se pătrunde de ceeace citeşte. cu atât le va exprima mai bine.

Intr'o cetire estetică se cere talent, se cere o adevărată artă, o interpretare vie, ce nu se poate căpăta decât numai în cazul când s'a practicat în mod continuu cetirea expresivă. Numai atunci ascultătorii au înţeles acţiunea sau situaţiile din bucata cetită când — cetitorul prin modelaţiile de ton, prin

pauzele făcute la timp, a putut sugera acţiunea descrisă în lectură.

Controlul înţelesului celor citite se face prin povestirea celor cetite. Nu toţi copiii pot povesti cele cetite; unii încep repede a povesti; alţii stau mult până îşi formează schiţa povestirii şi trebuesc ajutaţi.

In cazul acesta ei sunt confuzi, uită ideile principale, etc.

Acest fapt este o bună dovadă, — că *cetitul* şi *povestitul* sunt două lucruri absolut deosebite.

Cel ce a înţeles cele citite, este cu totul deosebire de cel ce povesteşte înţelesul.

Acel ce poate înfăţişa cuprinsul cu vorbele lui — acel ce povesteşte este cu mult mai înaintat decât cel ce a înţeles ceiace a cetit.

Exprimarea celor citite prin povestirea lor este interpretarea lecturii.

Pentru a ajunge la acest scop este absolut necesar ca în timpul cetirii estetice, copilul să nu fie întrerupt şi obligat să repete o propoziţiune sau un cuvânt rostit greşit.

Intreruperile, pentru a constata dacă cuvintele cetite au fost înţelese, sau spre a face diferite observaţiuni clasei, taie firul gândirii, îl îndreaptă aiurea, slăbind astfel puterea de concentrare asupra celor citite.

Dealtfel — în timpul cetirii logice trebuie dat voie clasei să întrebe, să se manifeste pentru a prinde înţelesul celor citite.

Atât în şcoalele «Montessorii» cât şi în cele englezeşti se dă o deosebită atenţiune pregătirii corpului didactic pentru cetirea expresivă.

Pe lângă o pregătire artistică generală li se dă atât conducătoarelor cât şi învăţătoarelor o pregătire artistică specială pentru a li asigura *o bună dicţiune*.

Când copilul înţelege ceiace citeşte, înseamnă că el a putut trece cu uşurinţă peste cele mai complicate construcţii de perioade că are cunoaşterea gramaticală a limbii, că posedă înţelesul cuvintelor şi a cuprins cu imaginaţia acţiunea din bucata cetită; dar odată cu aceasta copilul prinde gustul, pasiunea — de a citi.

(Va urma)

FELICIA ANASTASIU

Directoarea şcoalei primare de fete
No. 15 din Capitală

Selecţionarea dăscălimei

E ştiut de toţi, că 'n natură nu pot exista două corpuri perfect egale, ci numai echivalente.

Maşina omenească, atât de complicată, este exemplul cel mai palpabil în această privinţă: nu s'a pomenit de când lumea, să existe doi oameni, chiar fraţi gemeni, cari să fie perfect egali, unul cu altul. Există, şi chiar aşa şi trebue, o cât de mică diferenţă între om şi om!

Colectivităţi de oameni sunt utilizaţi în aceeaş ramură de activitate, unde li se pretinde, atât în general, cât şi fiecăruia în parte, acelaş rendement de muncă, spre a putea primi fiecare acelaş cuantum de plată. Toată lumea vrea tratament egal!

Aşa stau lucrurile din punct de vedere teoretic, principial, sau social, economic etc.

In viaţa de toate zilele, realitatea e cu totul alta. Cine nu ştie oare, că, dacă s'ar angaja doi oameni, de aceeaşi etate, de aceeaşi forţă muschiulară, cu acelaş grad de cultură, din acelaş neam, etc., etc., cu un cuvânt *aproape* egali unul cu altul, ca să execute acelaş travaliu în aceeaşi unitate de timp, rezultatele nu pot fi niciodată identice? Există deosebiri, există selecţiune. Cum se face această selecţiune pe specialităţi, în diversele ramuri de activitate şi de producţie, poate face obiectul unui studiu special, de ordin social şi economic.

Să cercetăm deocamdată, în liniamente generale, cum se selecţionează dăscălimea, şi'n special cea primară, clasa cea mai numeroasă — deşi încă n'a ajuns la numărul necesar neamului nostru — şi mai săracă, fiind chiar oropsită şi urgisită.

Până la războiul cel mare, pentru întregirea neamului, la care descălimea primară — după cum se ştie — a luat parte activă atât de înălţătoare prin pildele de sacrificiu, de vitejie şi de îmbărbătare, membrii corpului didactic primar erau grupaţi în 3 categorii: a) învăţători-ajutori, b) învăţători titulari şi c) institutori şi institutoare.

Fiecare grupă avea remuneraţia sa distinctă, cu atribuţii aparte şi cu pregătire diferită.

Invăţătorii-ajutori se alegeau dintre suplinitorii cu o vechime de funcţionare şi după criterii anumite, neavând diploma de capacitate a unei şcoli normale de învăţători.

Invăţătorii titulari erau absolvenţii cu diplomă ai şcoalelor normale de învăţători, unde intrau prin concurs, având cursul primar terminat. Ambele categorii funcţionau la sate.

Institutorii şi institutoarele funcţionau la oraşe şi se recrutau dintre absolvenţii şcoalei normale de institutori şi de institutoare, în care intrau, printr'un concurs de admitere foarte serios, absolvenţii a 4 clase secundare, diplomaţi ai şcoalelor normale de învăţători, absolvenţi de seminarii şi absolvenţi de liceu.

Fiind o singură şcoală pentru institutori, în care nu se admitea solvenţi, se prezentau la concursul de admitere, ce se ţinea şi'n Bucureşti şi'n Iaşi, sute de candidaţi, dintre cari se alegeau 20—21 bursieri.

Intrucât nu se admitea nici corigenţă, cei cari nu întruniau media anuală de cel puţin 6 (şase) la fiecare obiect şi media generală de cel puţin 7 (şapte), pierdeau bursa şi erau eliminaţi, ori din ce clasă ar fi fost; astfel rămâneau la examenul de absolvire un număr foarte redus.

Programul de studii era echivalent cu al facultăţilor; iar profesorii aveau salarii mai mari decât cei dela licee.

Se învăţau 3 limbi streine, se predau matematici superioase, Şt. Naturale şi Şt. Fizico-Chimice atât de desvoltat, încât asistau la experienţe studenţii dela Universitate.

Având o astfel de pregătire temeinică, le-a fost foarte uşor normaliştilor-institutori să depună examene, clasă cu clasă, pentru complectarea liceului, să-şi iea bacalaureatul şi să urmeze la diferite facultăţi, mulţi dintre ei ajungând avocaţi, profesori secundari, sau chiar universitari, destul de bine cunoscuţi şi apreciaţi.

Citäm câţiva, spre ştiinţă:

a) Profesori universitari: D. Pompeiu, Gh. A. Dima, C. Bungeţianu, N. Corodeanu, etc.

b) Profesori secundari: T. Grigorescu, C. S. Popescu, C. Bondescu, I. Bobeiu, I. Onu şi alţii, cari, deşi au obţinut licenţe, ba chiar şi capacitatea, au continuat a funcţiona în învăţământul primar.

c) Numărul licenţiaţilor în drept e deasemeni destul de numeros, de ex. Petre Popescu-Muscel, Mih. Stamate, Aurel Sturza, Petre I. Rădulescu, Ion Grigorescu inspector şcolar, V. D. Stănciulescu şi C. Dumitrescu-Olt, amândoi funcţionează, C. D. Surlă, etc., etc.

Până la 1890, când a eşit prima serie de abolvenţi ai Şc. Norm. de institutori, locurile din învăţământul primar urban se ocupau prin concurs, de absolvenţii de liceu şi chiar cu studii universitare.

In anii 1894—95, s'a comis o mare eroare ţinându-se nişte concursuri ad-hoc, prin care s'au compectat aproape toate locurile din învăţământul urban, cu toate că existau şcoli speciale de institutori şi institutoare.

Rezultatul a fost dezastruos: Locurile fiind ocupate, diplomaţii şcoalelor de institutori şi institutoare au fost numiţi în învăţământul rural, unde unii funcţionează şi astăzi; iar alţii şi-au complectat studiile şi s'au făcut profesori, avocaţi, ingineri, etc.

Tot din cauza lipsei de locuri, şi ca motiv de economie, începând din toamna anului 1900, nu s'au mai primit în clasele I de băeţi şi fete, bursieri noui şi astfel, treptat-treptat, şcoalele normale de institutori şi institutoare s'au desfiinţat. Palatul şcoalei normale de institutori, clădit lângă Fabrica Bragadiru, tocmai se termina în 1900, s'a dat Seminarului Central; iar şcoala de institutori, fără clasa I, a fost trimeasă la Bârlad.

Mai târziu, admiţându-se înaintarea dela învăţător-ajutor la gradul de învăţător şi dela gradul de învăţător la învăţător înaintat pe loc, cu titlul de institutor, ambele înaintări prin examene, precum şi înaintarea la gradul de institutor, printr'un stagiu de funcţionare la şcolile de învăţători, s'a hotărât a se umple golurile ivite la şcolile urbane prin decese, ieşire la pensii, demisii, etc., cu aceşti noui institutori-asimilaţi.

Numărul acestora a sporit din ce în ce, majoritatea căutând să treacă la oraşe, ca cel puţin să poată obţine o pensie mai mare, ca institutori. Lucru e firesc, fiecare e doritor de o soartă mai bună, dacă se poate!

S'a obţinut deci înaintare şi pe loc şi la oraşe.

Măsura însă n'a fost generală, întrucât unii au fost înaintaţi, mereu-mereu şi'n grad şi'n leafă, iar alţii, cei dela oraşe, au fost ţintuiţi pe loc, fără niciun drept de înaintare.

Au cerut ei, cum era şi natural, în repetite rânduri, înaintare pe loc, prin diferite memorii şi congrese făcute de Societatea Institutorilor, şi li s'a promis, ba chiar se alcătuise un proect de lege pentru înaintarea institutorilor, pe baza principiului: «*La studii superioare, leafă superioară!*»

Proectul a fost votat de Senat şi când s'a adus la Cameră, marele număr al colegilor, cari nu erau prevăzuţi în proect, dar cari n'au fost destul de prevăzători, întrucât *era o înaintare dela gradul de institutor* — legea nefiind cu caracter personal, ca pensiile viagere — şi deci *li se aplica şi lor această înaintare*, s'au opus din toate puterile şi pe toate căile şi legea a rămas în cartoane, nevotată.

Cu alte cuvinte, dascălii dela oraşe, institutorii, cum au fost dela început, aşa au rămas până la sfârşitul carierii, cu acelaş titlu, cu acelaş grad şi fără nici o înaintare, fie chiar e înaintare pe loc! Nimic, nimic!!

Nu e acum nici locul, nici timpul, să arătăm ce rezultate

au dat elanul de entuziasm, dragostea de carieră şi puterea de muncă pricepută şi conştientă ale acestor pioni, îndrumători ai învăţământului primar ! Le recunosc chiar şi protivnicii !

După războiu, întregindu-se neamul, s'au adus modificări legii învăţământului primar în anul 1924. S'a adoptat, pentru toţi membrii corpului didactic primar, numele general de «*Învăţători*» de Gr. II şi de Gr. I.

Un articol special din lege prevede însă că : *institutorii îşi păstrează titlul ce posedă în prezent.*

Dacă n'ar fi existat acest articol, ar fi trebuit, poate, ca acei cari au fost numiţi în învăţământ pe baza «Diplomei de capacitate *pentru institutor*» *să şteargă cu roşu* şi să scrie pe diplomă numele adoptat ; iar cei cari au înaintare, sau prin funcţionarea la şcolile de Aplicaţie, să nu mai facă uz niciodată de titlul dobândit, nu tocmai uşor.

E curios însă un lucru : Toţi colegii dela oraşe, numai la congrese şi la puţine ocazii, îşi arată titlul de învăţători, iar pe cărţile lor de vizită, precum şi'n viaţa de toate zilele, toţi sunt — chiar dacă nu sunt — institutori, ba câte odată — şi cât mai des şi unde se prinde — sunt profesori şi profesoare, fie chiar conducătoare !

Sună mai frumos numele de «*institutor*», ori poate că — cine ştie ? — se dobândia cu mai mare greutate, sau vor fi şi alte cauze, e destul că acest nume e purtat cu cinste şi cu dragoste de cei cari îl posedă şi numai aceia, cari încă nu l-au putut obţine, tună şi fulgeră în contra lui, în unele ocazii şi totuşi se folosesc de el — pe drept sau pe nedrept — în alte împrejurări şi cât mai deseori ! Aşa-i omul, ce să-i faci ?

Din cele arătate până acum, şi după cum vom vedea mai departe, rezultă clar că dăscălimea primară nu acceptă nici chiar titlul unic de «învăţător», ci caută o diferenţiere, o selecţionare.

Intr'adevăr, se ştie de toţi, pentru că faptul e recent, colegii din învăţământul primar, cari au urmat secţia pedagogică universitară, au cerut să li se acorde titlul de «*profesori primari*», deoarece sunt licenţiaţi.

Au mai fost şi mai înainte licenţiaţi în învăţământul primar şi mai sunt şi astăzi, cari însă n'au cerut titlul de «*profesori*» şi n'au avut nici avantajele, pe care le mai cer încă d-nii colegi «Sepeuniv-işti».

Istoria se repetă. Ce s'a 'ntâmplat când s'a cerut înaintarea institutorilor, s'a petrecut şi de astădată.

Judecând obiectiv, aveau dreptate: «La studii superioare, leafă superioară !»

Ca să ai leafă superioară, trebue şi un titlu superior, pe

lângă merite dovedite prin muncă intensivă şi dragoste de meserie.

Proectul de lege a fost modificat radical : în loc de profesori-primari, cu drepturi de preferinţă la transferări, numiri în posturile administative şi de control, cu salarii mărite, cu aspiraţii şi iluzii, etc., colegii sepeunivişti s'au ales doar cu titlul de «*învăţător-superior*».

Nu cred să fie nici 10% dintre aceşti colegi, cari să nu prefere titlul de «institutor», în loc de «învăţător-superior»!?

Dar s'a mai creiat un grad şi mai înalt şi plătit şi cu un spor de leafă de 15% şi fără să le ceară «licenţă», colegilor din învăţământul primar, prin modificarea Art. 213 din legea învăţământului primar şi normal primar.

Reproducem în numărul de faţă al revistei această modificare pentru ştiinţa colegilor.

Să reflectăm puţin !

S'au desfiinţat examenele de definitivat.

S'a dat putinţa — după lege — ca orice coleg învăţător şi chiar numai absolvent al şc. normale, fără studii universitare şi fără licenţă, să poată fi — avansat sau numit — învăţător superior.

Prin art. 213 modificat. se dă posibilitatea absolvenţilor şcoalelor normale — natural prin concurs — ca după 3 ani de funcţionare, să fie detaşaţi la şcoalele de Aplicaţie, cu spor de leafă de 15% şi apoi, în urma inspecţiei speciale *să obţină gradul cel mai înalt în învăţământul primar*, plus sporul de salar.

Ce spune masa cea mare a colegilor învăţători, despre acest mod de selecţionare ?

Ce zic cei cu titlul de institutor, cari aveau salariul. numai cu 4 gradaţii mici de 15%, de 384 franci aur pe lună=13 mii 440 lei şi acum, după atâţia ani de muncă, cu 5 şi cu 6 gradaţii, de-abia primesc 7000—8000 lei, iar pensionarilor li se dă — cu mici întârzieri de câteva luni, până când sosesc acreditivele — mai puţin de jumătate. adică 6349 lei ? !

Asupra acestei chestiuni vom mai reveni, ca să discutăm criteriile de selecţionarea descălimei.

1 Iunie 1932

V. D. STANCIULESCU

Realizări în cadrul şcoalei active

a) Cantină pentru elevi săraci, b) bibliotecă pe clase, c) şezători şi radio. d) serbări şcolare, e) cor bisericesc şi de sărbători, f) excursii şcolare.

In partea finală din conferinţa ţinută la «radio» în ziua de 27 Martie, de către domnul I. C. Petrescu, s'a vorbit despre o înfăptuire, care idealizează străduinţa de a se face legătura între şcoală şi familie.

Lămuresc acum, în coloanele acestei reviste, cum am ajuns la aceste înfăptuiri, cari trebue să facă parte din idealul creiator al dascălului.

Cantina şcolară nu e ceva nou, noutate este numai modul de înfăptuire.

Motivele: de mai mulţi ani am făcut anchete în două din clasele şcoalei mele, de ce tocmai copiii săraci sunt cei mai leneşi la învăţătură, rămân repetenţi, absentează ori vin târziu la clasă, sunt răi şi strică disciplina?

Urmărind deaproape desvoltarea lor sufletească, am constatat cu surprindere, că nu sunt de loc inferiori celor de aceiaşi vârstă, dar au unele cunoştinţe slab prinse, nu din vina lor.

O sugestie salvatoare: acum doi ani, în toamnă, mi se reclamă că un elev a luat dela cornar, un covrig fără plată. Mi-a mărturisit cu sinceritate: «am luat, că mi-a fost foame şi n'aveam cu ce cumpăra».

Colegii lui au hotărât să plătească cassierul clasei cei doi lei cornarului. Urmărind cu atenţie atitudinea celor săraci, faţă de cei bogaţi, în recreaţie am văzut cel mai trist spectacol: unii jinduind cu nesaţ şi ură, ori cerşind la cei avuţi, alţii mâncând pe săturate şi îngânfându-se cu bunătăţile aduse de acasă, ori cumpărate.

Fiindcă chiar din 1912 clasa mea a fost organizată după «self guvernement», dispunând în fiecare zi de 5—6 lei încasaţi din amenzi pentru mici infracţiuni: vărsarea călimării, caiete neîngrijite, etc., s'a hotărât ca aceşti bani să fie întrebuinţaţi pentru a se cumpăra dimineaţa o pâine-două şi să se împartă celor ce vin nemâncaţi. După câteva zile, cei 5—6 copii săraci veniau mai de vreme la şcoală ştiind că primesc aci, un sfert de pâine caldă; în timpul orelor erau mai astâmpăraţi, în recreaţie nu mai cerşeau la alţii şi nu mai dau târcoale cornarului.

In doi ani, o schimbare în bine s'a produs în sufletul lor, apatia a scăzut şi o dispoziţie spre învăţare se observa, căci

gândul la mâncare nu-i mai neliniştea. Când s'a accentuat criza şi când elevii mahalalelor cu populaţie nevoiaşe veniau nemâncaţi la şcoală, am căutat să fac cantina.

Ideia a fost primită cu indiferenţă de către colegii mei şi mi s'a lăsat mie toată răspunderea nereuşitei. Am fost mulţumit că nu mi s'au pus piedici. Mijloacele de înfăptuire? Aici apare noutatea, pe care n'am spus-o nimănui, până ce n'am văzut rezultatele.

Mă apăsa grozav gândul neisbândei! Incurajat şi îndemnat de soţia mea am pornit la drum.

In ziua de 17 Sept. am chemat la şcoală pe toate mamele copiilor mai avuţi din şcoală, fără să ştie pentruce. Au răspuns invitaţiei, majoritatea.

Am expus situaţia şi gândul nostru, făcând apel la sentimentele de mamă — căci socotesc că acesta e cel mai sublim — şi s'au entuziasmat lăcrămând de bucurie că pot fi de folos săracilor şi şcoalei, oferind tot sprijinul. Primul punct îl câştigasem.

Procedeul: s'a propus de unele dintre doamne, să contribuie cu bani sub forma de cotizaţie lunară, cu care să se procure alimente; soţia mea şi cu mine am propus să se dea alimente în natură, aducând fiecare doamnă cu rândul la 45 de zile odată — căci 45 doamne s'au înscris — câte un sfert de pâine şi un sfert de litru de lapte dimineaţa, pentru fiecare copil sărac. Am arătat că e mai uşor ca fiecare să se aprovizioneze odată la o lună şi jumătate, decât această sarcină s'o poarte unul în fiecare zi. S'a primit propunerea şi s'a semnat un proces-verbal.

La 1 Oct. cantina a luat fiinţă, găsind cele ce trebuiau: sală, (o cameră de arhivă a şcoalei) iar mese, scaune şi veselă, din donaţii.

In prima zi au asistat toate doamnele, preotul a făcut o mică slujbă şi s'a afişat tabloul definitiv cu indicarea zilelor, când fiecare e de rând. In această zi, soţia mea a dat masa la 40 elevi.

Pentruca scopul urmărit de noi să fie pedeantregul atins, fiecare doamnă, când este de rând, sau altcineva din familie, distribuie alimentele.

Curăţenia camerei şi a veselei o fac tot pe rând mamele celor 40 copii săraci, în ordinea indicată pe alt tablou afişat în sala cantinei.

Rezultatele: Niciun elev dela cantină nu mai absentează dela şcoală, şi nici nu mai vin târziu; ei — de 7 luni de când a luat fiinţă cantina — fiind cei dintâiu veniţi la şcoală. Amenzi şcolare nu s'au mai dat la şcoala mea, în curte nu se mai cerşeşte, copiii ajutaţi sunt mai vioi la învăţătură, mai

respectuoşi şi mai buni la suflet faţă de colegii lor. La 12 nu mai merg acasă.

Tot aceste doamne bogate au dat de Crăciun, la vreo 50 copii săraci, haine noui ori puţin purtate de copiii lor, cămăşuţe, căciuli, ciorapi, cozonac, prăjituri şi... sfaturi bune.

Corul copiilor bogaţi — aceştia nu mergeau cu «bună dimineaţa» în alţi ani — au colindat în ajunul Crăciunului tot pela părinţii lor şi au strâns bani cu cari s'au cumpărat ghete pentru colegii lor săraci.

V. ENESCU
Directorul şcoalei No. 1 B.
Caracal

Note pedagogice

Filmul în educaţie

Casa şcoalelor îşi procurase unele filme educative şi instructive, cele mai multe cu text netradus, englezesc, pe cari le împrumuta câtorva şcoale cari aveau aparate. Dificultăţi de administrare a acestor filme a făcut ca ele să fie repartizate unor centre, aşa că şcoalele cari împrumutau filme dela Casa şcoalelor nu mai ştiu unde să se adreseze şi închiriază din comerţ filme, cele mai mult improprii scopului educativ şi instructiv, urmărit prin cinematograful şcolar.

In cele ce urmează dăm câteva date din articolul d-lui M. C. Lebrun, subdirectorul Muzeului pedagogic al Franţei.

Datorită unui articol al legii din 1921, cinematograful şcolar a luat o mare desvoltare. Aşa muzeul pedagogic a împrumutat în 1931, 54 filme, ca să ajungă în 1929 să împrumute aproape 50.000.

Comunele sau departamentele, sau unele societăţi numite «Amicii şcoalei publice» au procurat şcoalelor aparate de cinematograf, aşa că cererile pentru împrumut de filme sunt foarte mari. Din o sută de cereri abia se pot satisface 10—12. Aceasta arată şi marea importanţă a filmului în educaţie.

Afară de Muzeul pedagogic, şcoalele îşi pot procura filme potrivite scopului instructiv şi dela aşa numitele Oficii libere, cari sunt organizaţii private, cum sunt cele dela Paris, Lyon, Nimes, Lille, Nancy, etc. Aceste oficii aduc un mare serviciu şcoalei, cu programele lor complete. (Revista «L'éducation»).

(Din *«Universul»*) C. AP.

Transferările

Dinainte de Paşti, şi după Paşti, până la sfârşitul lui Maiu şi chiar după începutul lui Iunie, dăscălimea primară, — atât cei cari au cerut, cât şi cei cari n'au cerut — e preocupată de o singură şi ardentă chestiune: *transferările.*

După cum pentru chiriaşi Sf. Gheorghe şi Sf. Dumitru sunt scrişi în calendar cu litere de foc, tot astfel termenul fatal de 1 Aprilie, pentru cei doritori să-şi schimbe — din diferite motive plauzibile — ogorul de muncă, e aşteptat cu speranţe, cu îndoială şi cu teamă.

Anul acesta, chestia transferărilor a avut o importanţă fără seamăn.

Publicându-se mai mult de 70 locuri vacante în Capitală, numărul solicitanţilor a devenit — am putea zice — în proporţie geometrică.

In provincie, lucrurile s'au aranjat repede şi uşor ; pentru Capitală, nu s'a putut găsi o soluţie satisfăcătoare.

Una din cauze e şi faptul că d-nii colegi învăţători-superiori s'au constituit într'o grupare aparte a licenţiaţior-sepounivişti, al cărei preşedinte a funcţionat în serviciul de control sub un regim politic şi apoi, fiind rechemat la catedră, s'a înscris în partidul ce credea că va fi chemat la conducerea ţării, iar, după puţine zile, văzând ce întorsătură au luat lucrurile, s'a înscris în al treia partid, întrecând astfel pe Ianus, care avea numai 2 fete, iar nu 3.

Colegii din grupare nu ştiu de metamorfozele d-lui preşedinte al lor.

Gruparea aceasta, în consfătuirile avute au cerut, au insistat, au apelat chiar la Contenciosul Onor. Minister ca să fie preferaţi — cu precădere, ca superiori ce sunt — la transferările ce se vor face în Capitală.

Toţi ceilalţi să fie daţi deoparte !

Ei, prin ei, şi numai ei !

Dacă răuşesc să intre în grup în Capitală, la şcolile ce doresc restul e uşor de dobândit.

Prin faptul că sunt «superiori» ? !), vor putea, uşor de tot, să umilească şi să înlăture pe colegii mai vechi — şi poate, tot atât de superiori, dacă nu mai mult chiar, prin munca productivă, pe care au consfinţit-o — producând astfel cea mai dezastruoasă perturbare în învăţământul primar.

E psihoza postbelică: minimum de muncă şi maximum de beneficii; egoismul dus la extrem; lipsă complectă de colegialitate, de respect faţă de munca şi meritele înaintaşilor, cari pot servi ca pilde vrednice de urmat.

Aceasta şi numai aceasta a fost cauza întârzierii soluţionării transferărilor.

Glasul dascălilor din Bucureşti a fost ascultat şi se speră că se va proceda după cum e echitabil. Toţi stau în aşteptare.

Să nu se uite însă, un lucru foarte însemnat:

In afară de cei o sută şi ceva de învăţători-licenţiaţi, mai există multe sute, ba chiar şi mii, de alţi licenţiaţi şi licenţiate, dintre cari, multe sute au şi examenele de capacitate şi stau nenumiţi şi suferă greu.

Ei cer continuu şi li s'a promis chiar, să facă practică pedagogică un timp oarecare, ca să poată fi numiţi în corpul didactic, primar, ca învăţători, nu învăţători-superiori!

Nu trebue să ignorăm câte sacrificii materiale, care se cifrează la capitaluri prea mari, au făcut aceşti tineri şi părinţii lor, până când şi-au luat licenţa, sau şi capacitatea şi acum, din lipsa de locuri, sunt muritori de foame!!!

D-voastră, d-lor colegi, învăţători-superiori, n'aţi făcut absolut niciun sacrificiu material, întrucât aţi continuat a primi întregul salar, cât timp aţi frecventat secţia pedagogică.

Să stăm strâmb şi să judecăm drept; să spunem verde, româneşte, cum stau lucrurile şi să nu ne ascundem după deget!

Dacă s'ar fi întâmplat, să depuneţi examenul de capacitate şi ar fi fost şi locuri în învăţământul secundar, mai rămânea cel puţin unul — aşa de poftă — în rândurile învăţătorimii? — Hotărît, — nu-i aşa? — Nu!!

Dacă s'a întâmplat să nu mai fie locuri şi Dv. să n'aveţi capacitatea, ci numai licenţa, ce vă face să fiţi atât de nerăbdători??

Tinereţea — vorbă să fie — ori idealismul, egoismul, materialismul... ? Care din toate?

Mai nimerit ar fi şi, poate, şi mai sănătos şi mai prudent, să nu se mai încerce, pe nici o cale, umilirea colegilor — tineri sau bătrâni — cari au stat de strajă, tot timpul, la datorie, muncind fără preget, din tot sufletul şi cu toate puterile, pe ogorul învăţământului.

Frământările, pasiunile şi ura între cei de aceeaşi breaslă nu aduc nici un folos real ci numai înjosirea breslei.

Şi dintre cei mai vechi, au fost mulţi cu pregătire şi cu daruri mai superioare decât colegii lor. Niciodată însă, n'au fost nici umiliţi, nici umilitori. E necesară armonia!

Cu puţintică răbdare, aşteptăm să revină starea de lucruri la normal, sau aproape de normal, luându-vă şi capacitatea, ar fi, cred, posibil — după cum e şi just —, ca în locul colegilor — cursişti, cari au audiat numai, în timpul va-

cantelor şi apoi s'au pomenit dintr'o dată profesori-secundari, să se numească profesori dintre licenţiaţii cu capacitate, dintre Dvs., scăpând de cele 28 ore săptămânal dela cursul primar, cum vă este dorinţa vie.

Mai e o întrebare: Dacă frecventarea cursurilor universitare a avut de scop cultura propriu zisă şi nu dorinţa de a trece în cursul secundar — să credem ?! —, atunci, rogu-vă, de ce daţi toţi năvală la Bucureşti ? N'aţi fi oare mult mai necesari şi mai productivi pe alte meleaguri ale României-Mari ? Toţi aveţi copii în Facultate ?

Ţara n'are şi alte Facultăţi, în alte oraşe afară de Bucureşti ? Nu acesta e motivul !

Chestiunea se mai poate pune şi astfel:

Mulţi dintre Dv. au funcţionat efectiv, puţini ani şi dăscălimea e doritoare şi foarte curioasă a vă vedea şi la lucru, nu numai la peripeţii !

Să ne lămurim bine !

Majoritatea aţi urmat Istoria şi Geografia; alţii Pedagogia desvoltată — dar teoretic nu-i aşa ? — şi unii chiar şi Filosofia.

Să zicem şi să credem că toţi, absolut toţi, au aprofundat cu temeiu cursurile urmate, devenind astfel: istorici desăvârşiţi, geografii cei mai eruditi, pedagogii cei mai distinşi, filosofii cei mai mari din Ţara Românească, etc.

Care poate fi câştigul pentru învăţământul primar, pentru neamul şi statul nostru, care v'a procurat această enormă cantitate de cunoştinţe superioare, utile etc., etc., dar cu totul imposibil de aplicat în şcoala primară ?

Art. 213 modificat din Legea învăţământului primar arată precis că numai învăţătorii dela Aplicaţie pot fi socotiţi în gradul cel mai înalt, ca cei mai capabili şi li se dă şi spor de salar de 15%.

Ce procedare superioară, necunoscută până azi, veţi avea la tratarea unui subiect, de ex. «Mihai-Viteazul» la istorie, ori la Geografie despre «Relieful ţării», sau vreun stat oarecare ? Dacă veţi intra în amănunte, veţi mai putea fi înţeleşi de copii ?

E vreun folos practic ? — Absolut, niciunul !

Toţi, cari au îmbrăţişat nobila, dar greaua şi oropsita sarcină de educator şi luminător al poporului, să urmeze exemplele înaintaşilor, să fie pătrunşi de marea misiune a lor şi să poarte'n suflet în minte şi'n inimă focul sacru al datoriei.

Şcoala poporului are nevoie de elemente cât mai viguroase şi cât mai culte.

Numai pe acest teren, putem avea conștiința datoriei împlinite.

Să lăsăm orgoliul, materialismul, etc.

Să fim idealiști! Să fim colegi!

Să lucrăm uniți, mână'n mână, solidari, cu sufletele neprihănite, pentru ridicarea, promovarea și desvoltarea culturei românești.

Să nu uităm, că suntem Români!

V. D. S.

1 Iunie 1932.

SFATURI

Obișnuiți copiii ca între ore și când lipsește învățătorul să păstreze disciplina fără a fi supravegheați.

Împrieteniți-vă cu copiii și discutați împreună și lucruri mai intime de-ale lor.

Când țineți lecții, faceți deosebirea între ordinea susținută prin impunere și ordinea susținută prin atracția lecției.

Dacă copiii sunt sustrași dela subiect de vreo întâmplare, nu-i forțați să vă asculte mai departe. Vorbiți în continuare mai bine despre lucrul care le-a provocat această atenție.

Cât privește disciplina, fiți consequenți întotdeauna în susținerea ei.

Dacă nevoia vă face să pedepsiți vreodată, căutați și motivați pedeapsa, fără însă să faceți pe școlar obiect de batjocoră.

Feriți-vă de mânie și nu pedepsiți școlarii, provocându-le durere fizică.

Când faceți lecții, nu provocați întâi pe elev și pe urmă să-i puneți întrebarea.

Individualitatea şcolarului

De câte ori deschizi uşa clasei tale ai în faţă o lume de copii

Un potop de ochi curioşi te privesc, ţintuindu-te. Câte priviri atâtea individualităţi, atâtea probleme de deslegat, atâtea motive de observare, pentru învăţători.

Uite aci doi ochi ca două mărgeluşe negre: sclipeşte în ei inteligenţa, dar şi îndrăsneala şi dorul de a-şi îndeplini voinţa. Intr'un colţ o privire melancolică, urmăreşte totuşi plină de curiozitate mişcările tale. Altul vioiu îţi spune din ochi, că e gata să-ţi facă voia.

Privirea, la vârsta aceasta e sinceră sau mai greu de falşificat. Oglindeşte în ea individualitatea fiecărui exemplu din clasă. Ea e primul auxiliar la studierea individualităţii şcolarului, pe care un învăţător conştient e obligat s'o facă în clasa sa.

Nimic mai forţat şi mai artificial decât de a-i supune pe toţi aceluiaş tratament şi a le pretinde tuturor aceeaş putere de muncă.

Nu putem cere dela un copil slab la minte ceeace pretindem dela unul inteligent şi nu tratăm pe un copil arţăgos ca pe unul paşnic. Două organisme nu sunt perfecte asemenea între ele.

Nici două frunzişoare nici doi fluturaşi nu sunt la fel cu atât mai mult doi oameni.

Şi chiar două fiinţe de aceiaş specie, ar părea că sunt asemenea, totuşi fiecare îşi are individualitatea sa proprie. Cu cât organismele sunt mai complexe, cu atâta sunt mai deosebite, între ele. Deci omul (fiinţa) cea mai complexă are cea mai puternică individualitate,atât din punct de vedere fizic, cât şi psihic.

Pentru rassa umană, individualitatea e mai însemnată, pentrucă nu contribuie nu numai la evoluţia ei fizică, ci şi la progresul social. Dacă n'ar fi indivizi, cari să se ridice deasupra nivelului comun, dacă n'ar fi nici o schimbare în moravuri şi în felul gândirii omenirii mai am aveà progres?

Se impune cunoaşterea individualităţii, cu atât mai mult a şcolarilor noştri.

De respectarea individualităţii copiilor s'au ocupat şi continuă a se ocupa cu multă stăruinţă mai toţi filosofii şi pedagogii lumii.

Incepând cu marii gânditori, din epoca greco-romano (Pitagora spartanul, Socrate, Platon, Aristotel, Juvenal, Cato,

Cicero, Seneca) şi trecând la filosofii şi pedagogii evului mediu şi ai renaşterii (Erasmus, spaniolul Vives, Bacon, Montaigne, Loko; Rousseau, care a întrecut pe toţi predecesorii lui în căldura şi puterea cu care cerea respectarea individualităţii şi marele pedagog Pestatozzi, preconizatorul educaţiei integrale, apoi la filosofii şi pedagogii dela sfârşitul sec. XVIII şi dela începutul sec. XIX (Kant, Herbart, J. Paul Richter, Goethe şi Heghel şi apoi Wund, întemeietorul pedagogiei expermentar şi Elena Key, care a făcut apologia individualităţii în cartea sa «Secolul copilului», care a avut un mare răsunet în lumea pedagogică., — toţi au susţinut şi au arătat importanţa studiului şi cunoaşterea individualităţii la copii.

Pedagogii din timpurile noastre (A. Binet, Claparède, Ad. Ferrmiere, Kerschensteiner, W. Ster), mari psihologi şi oameni de şcoală — toţi s'au străduit şi continuă a se strădui, pentru a ne dovedi, că munca din şcoală a educatorului, numai atunci îşi ajunge ţinta, când ia ca punct de plecare *individualitatea copilului.*

Astăzi şi înspecial în şcoala noastră, individualitatea se tratează la fel. *Se continuă a se considera copilul ca un material brut ce intră în fabrică, pentru a fi prelucrat şi fasonat după acelaş tipar.*

Copilul începând şcoala, rupe deodată cu viaţa lui din trecut. Venind la şcoală îl supunem unui tratament necunoscut lui până atunci, acelea de şcolar şi care se aplică la fel tuturor.

Pentru *disciplinarea* începătorului se aplică fără nici o consideraţie, dar cu multă stricteţe *regulamentul de administraţie interioară.* Dar de multe ori se trece şi peste el. *Pedepse ca: în picioare, la post (arest), în genunchi, dojăneli aspre, cu expresii din scara zoologică şi dacă nu şi bătaia curg vârlă.*

Prin astfel de învăţământ ei îşi pierd dela început încrederea în sine şi spontaneitatea, calităţi native şi active, cum erau până acum, devin pasive, indefernţi şi fac o muncă silită. *Uniformizarea aceasta este şi displăcută şi păgubitoare*

Iată dar ce importanţă are cunoaşterea individualităţii. In lămurirea naţiunii de individualitate, trebuie să se ţină seama de faptul că bogăţia şi frumuseţea naturii o face *varietatea* şi nu uniformitatea.

Omul, făptura cea mai perfectă şi mai minunată din toate, prezintă cea mai evidentă tendinţă spre individualizare.

In speţa umană se găseşte atât din punct de vedere psihic şi fizic, o enormă bogăţie de individualitate.

Observarea zilnică, ne arată, că în adevăr unii copii seamănă la chip cu tata, dar la fire cu mama şi alţii contrar.

Unii se asvârl, cum zice Românul, după bunicul sau bunica, ori alt ascendent. *Rezultă clar că firea copilului se găseşte în trecutul familiei lui.*

Individualitatea este produsul a doi factori: unul alcătuit din dispoziţii sau virtualităţi moştenite (fie direct dela părinţi sau din atavice), cari lucrează dinăuntru în afară. Copilul vine pe lume cu dispoziţiuni şi baza desvoltării sale rămâne tot mediu.

Nu se poate închipui prin urmare individualitate bazată numai pe ereditate după cum nu se poate să existe numai din influenţa mediului. *Numai ambele împreună constituie individualitatea.*

Nevoia cunoaşterii individualităţii este recunoscută astăzi nu numai de şcoală, ci de *justiţie* şi de *medicină.*

Medicul cel mai bun nu este acela care prescrie reţete multe, ci acela care venind la căpătăiul bolnavului, îi cercetează pulsul şi caută să-i cunoască de aproape sufletul; iar în justiţie, cel mai bun penalist e acela, care ştie să disece sufletul vinovatului, nu acela care cunoaşte bine articolele codului penal.

Individualitatea este ceva ce nu se poate prinde într'un moment dat, ca chipul într'o fotografie. Cunoaşterea ei se face numai prin cercetare atentă şi îndelungată a tuturor manifestărilor ale copilului, ce ne este încredinţat.

Mijloacele ştiinţifice de cunoaşterea individualităţii sunt: metodele testelor şi metoda fişilor sau foilor individuale (expermentul şi observarea personală). Primele experimentări s'au făcut în 1890 de Cattel.

Ceva mai târziu, acestor metode le-a adus însemnate modificări *Binet* şi *dr. Simion*, iar mai târziu psihologul *Stern.*

Un oridn recent impune şcoalelor, facerea foilor de observare. Cele mai bine studiate şi puse la punct sunt cele întocmite sub supravegherea d-lui prof. G. G. Antonescu.

Foaia pentru observarea individualităţii nu o mai dau în extenzo, căci ea se găseşte publicată în revista generală No. 6 anul XIII *pag. 389.*

La şcoalele din Brăila s'au introdus aceste foi şi urmează să le complectăm. După practicarea lor de un an, rămâne să facem comunicări asupra bunelor rezultate ce ni le va da.

Cea mai frumoasă încheiere o pot face cu cuvintele lui Rousseau din Emil: «*Căutaţi de vă studiaţi mai bine şcolarii, căci cu siguranţă nu-i cunoaşteţi!*»...

THEODOR I. MARIN-BRAILA

Bibliotecă... No. 122 Rv.

Un sistem de morală

In secolul prezent, s'a impus atenţiunii lumii întregi un popor. Acesta este poporul japonez, cel care trăeşte în ţara lui Soare-Răsare, sub floarea de cireş. Din 1904 până acum, Japonezii au evoluat uimitor, datorită calităţilor superioare de care au dat dovadă atât în viaţa socială cât şi în războaie.

Prin strălucitele lui realizări, în toate domeniile, datorită unei munci încordate şi bine condusă, neamul acesta s'a transformat într'un factor de progres. El înrâureşte într'o mare măsură, politica mondială.

Puţini — putem spune chiar foarte puţini — erau acei cari cunoşteau resorturile morale şi sufleteşti, explicaţia virtuţilor şi progresului acestei rase de oameni mici la trup şi mari la suflet.

Abia prin 1899 profesorul Inazo Nitobé dela Universitatea din Tokyo a făcut cunoscut lumii sistemul moralei japoneze, prin cartea sa «Buşido». Ea este tradusă de d. prof. C. Georgescu, conferenţiar universitar şi tipărită în editura Casei şcoalelor.

Noi o recomandăm tuturor colegilor, făuritori de caractere, căci ea le va sugera alte căi în formarea lor.

Traducerea este clară literară şi pe de-asupra cu o mulţime de note necesare pentru o înţelegere deplină a cărţii.

Prin 1905, cartea ajungând la a zecea ediţiune autorul a făcut adausuri, corecturi şi a îmbogăţit-o cu multe exemple mai concrete.

Iată ce spune el în prefaţa acestei ediţiuni:

«Totuşi continuu să regret că n'am fost în stare să adaog un capitol asupra pietăţii filiale, pe care o consider ca una din cele două roţi ale carului etic al Japonezilor, devotamentul către ţară şi dinastie fiind cealaltă roată» 1)

Bu-şi-do însemnează în traducere ad literam «militar» — «cavalerism» — «regule». — Aşa dar «Buşido» este un cod în care găsim preceptele clasei luptătorilor.

Origina sa se pierde în epoca feudalismului japonez, care dela 1800 se menţine încă în floare.

Desigur, condiţiunile sociale, care au întreţinut spiritul acesta de «cavalerism», azi sunt dispărute.

Atmosfera morală însă e parfumată de puterea vie şi înălţătoare a Buşidoului, a acestui cod al principiilor morale, pe cari cavalerii erau obligaţi să le urmeze, în ţara florilor de cireş.

---

1) Prefaţa autorului la a zecea ediţiune engleză, revăzută,

Codul acesta este alcătuit din câteva maxime şi percepte, cari circulă din gură în gură, sancţionat prin obligaţiuni severe «cu şi legile scrise pe tapetele inimii» 1).

Origina codului o putem fixa în epoca feudalismului, în răstimpul decadelor şi secolelor de războaie.

«Buşido» ocupă un loc de mare însemnătate în istoria morală a Japonezilor. In Japonia, ca şi în bătrâna Europă, când a apărut feudalismul, cea mai puternică dintre clase era aceia a luptătorilor. Aceştia se numeau «Samurai».

In limbajul comun, cu un cuvânt sino-japonez, cavalerii luptători erau numiţi «Bu-ke» sau «Bu-şi».

Această clasă a «Buşi-ilor» a fost recrutată, fără îndoială, în perioadele lungi de războaie grele, dintre cei mai voinici bărbaţi.

Ei au supravieţuit războaielor, dând naştere acestor ilustre familii de «Samurai» (păzitori, aghiotanţi).

Samuraii aceştia se bucurau de mari onoruri şi privilegii şi aveau însă şi foarte mari răspunderi.

Din această cauză au simţit nevoia alcătuirii unui «cod comun, asupra modului cum trebuie să se poarte»; mai ales că erau totdeauna pe picior de războiu.

O altă cauză a acestei necesităţi, mai era faptul că ei aparţineau diferitelor Clanuri.

Azi, orice breaslă are un organ al ei, care judecă pe membrii ei, în cazul când aceştia ar viola obligaţiunile profesionale.

La fel, aceşti luptători aveau nevoie de instanţe de resort, care să-i judece în caz de abatere dela calea cea dreaptă.

«Lupta cinstită» era lozinca Samurailor.

In aceasta se găseşte fundamentul virtuţilor militare.

Un alt factor care a contribuit la ceeace se chiamă morala japoneză, a fost religia lor.

Religia budistă, de origină indiană, a fost primită de japonezi cu adaptări proprii, luând numele de Şintoism. In religia japoneză, şintoistă, aflăm devotamentul către suveran şi dinastie, cultul amintirii strămoşilor şi respectul filial.

Toate acestea au făcut ca să se îndulcească oarecum caracterul samurilor.

In templele şintoiste nu se găsesc obiecte de adoraţiuni, ci numai o simplă oglindă atârnă în sanctuar. Ea simbolizează sufletul uman care, când este perfect liniştit şi curat reflectează adevărata imagine a Dumnezeirii.

De încerci cumva să te închini în templul şintoist atunci îţi vezi imaginea proprie pe faţa lucitoare a oglinzii. Nu este

1. Vezi pag. 15.

aşa că actul închinării este atunci echivalent cu vechea prescripţie: «cunoaşte-te pe tine însuţi ?». Aci desigur că e vorba de natura noastră morală.

La japonezi, adoraţiunea naturii a dus la iubirea patimei; la o ivire profundă, din adâncul sufletului. Adoraţiunea strămoşilor, ce şi azi se transmite din generaţie în generaţie, a făcut ca familia imperială să constituie isvorul întregii naţiuni 1).

Iată dar de unde isvorâşte patriotismul şi dinasticismul, pus în evidenţă de sintoism.

Acesta este temelia instinctului naţional.

De aci au trecut în regulele Buşido-ului.

Doctrina lui Confucius a fost deasemenea un alt isvor însemnat al Buşido-ului.

Confucius a lăsat precepte cu caracter «liniştit, dulce, înţelept» atât cu privire la politică, precum şi cu privire la etică.

Ele au plăcut foarte mult Samurailor, cari formau clasa conducătoare.

Dela continuatorul doctrinei lui Confucius, care a fost Mencius, Samuraii au adoptat ceva. Au trecut în Buşido teoriile viguroase şi democratice ale acestuia.

Scrierile lui Confucius şi Mencius au format principalele cărţi pentru tineret. Ele erau preţuite nespus de mult de bătrâni.

In ceeace priveşte cultura, Busido o socoate ca un mijloc pentru atingerea înţelepciunii. «Isvoarele principale din cari s'a adăpat Buşido-ul, au fost puţine şi simple, dar au fost îndestulătoare să procure norme sigure de conducere în viaţă, chiar în zilele de restrişte ale istoriei noastre» 2).

Şi mai departe bătrânul japonez spune: «Natura, plină de viaţă şi nemeşteşugită a strămoşilor noştri luptători, s'a născut dintr'un mănunchiu spiritual de învăţăminte generale şi răsleţe, spicuite de pe drumurile înalte ale vechei gândiri şi care stimulate de către cererile vremii, au format un nou tip de rassă umană».

Iată ce lucruri frumoase găsim în cartea «Buşido», sau sufletul japonezului, scrisă cu atât patriotism de bătrânul profesor Inazo Nitobé.

Ii mulţumim d-lui C. Georgescu că ne-a satisfăcut o mare curiozitate, traducând această carte.

C. I. ANGELESCU Invăţător Bucureşti

1. Ei cred că monarhul lor se trage Soare şi din acest monarh descind toţi autorii

1) Vezi pag. 25.

Expoziţii şcolare

de I. Simionescu
prof. univ.

Vântul bate aspru, acoperind cerul cu nori plumburii. E zi de toamnă în toiul verii. Drept mângâere îţi arunci privirea către jarul trandafirilor acătători ori albul imaculat al crinilor; aşa se mai împrăştie tristeţa cerului.

Furtuni s'au abătut şi asupra oamenilor. Haosul învolburării tuturor nevoilor măreşte neliniştea. Te învârteşti în loc ca în vreme de vifor.

O singură licărire depărtată te mai atrage, ca farul licărind prin ceaţă. Sunt şcoalele cu pregătirea generaţiuni care ne va urma.

Te întrebi cu îngrijorare: între zidurile şcolii pătrunde oare neogoirea vieţii din afară? Acolo e aşezare promiţătoare? Profesorul, hărţuit de nevoi şi mai ales de desconsiderare, are tăria să-şi înăduşe glasul de revoltă în faţa elevilor, conducându-i eroic spre dragostea muncii orânduite, salvatoare?

Porţile şcolilor s'au închis. Nu însă de tot. Unele arată, prin expoziţii, rezultatul muncii de peste an.

Sunt expoziţii care te pun pe gânduri; altele te înviorează.

La liceul Spiru Haret, directorul, d. Focşa, a căutat să nu expuie numai desemnurile care dovedesc învechitul şablon: imitarea modelelor, fără nici o preocupare de exerciţii după natură. E anihilarea rostului educativ al acestui important obiect. Nu s'a expus numai rezultatul muncii manuale, dovada că şcolile ascultă de toate capriciile conducătorior.

Importante am găsit graficele de pe pereţi. Anunţă probleme, de care habar nu are administraţia şcolară centrală, ocupată mai mult cu poliţia şcolară.

Una din ele indică absenţele elevilor. O linie frântă, cu salturi bruşte, asemenea unor seismograme, cu perturbările aduse de cutremure. Ingrijorătoare sunt mai ales vertiginoasele salturi în preajma vacanţelor; înseamnă scurtimea vremei de lucru şi fuga de muncă. E o constatare riguroasă, care învederează un mare defect dăunător al şcoalei. Cauza? Grafica nu o dă. Nu cumva e în legătură cu absenţele nemotivate ale unora dintre profesori? Nu e de căutat vina în desinteresul părinţilor pentru copiii lor?

Altă grafică instructivă reprezintă utilizarea bibliotecii liceului. In primele 2—3 clase, elevii citesc. Ce anume?

Nu se ştie. Cam din clasa 3-a curba descreşte până aproape de linia orizontală. Incep sporturile? E distracţia oraşului devenită ademenitoare? Curba se ridică puţin în spre ultimele 2 clase superioase. E grija de bacalaureat? E năzuinţa firească de cunoaştere? Mi s'a spus că grafica nu e complectă, de oarece mai sunt folosite bibliotecile de clasă. In orice caz, aşa cum este dată, arată o slabă căutare a cărţii la un liceu unde direcţia şi profesorii dau deosebită cătare cetitului. Dovadă sunt şezătorile culturale înşirate în revista elevilor, «Vlăstarul», o publicaţie scoasă, cu multă îngrijire tehnică, uneori şi cu cuprins interesant.

In sfârşit altă grafică importantă arată cu prisosinţă că şcolile secundare numai în aparenţă cad în seama statului, prin plata profesorilor pentru orele cuprinse în program. Incolo, întreţinerea, plata orelor suplimentare, etc. cad în seama părinţilor. Prin urmare şcolile secundare sunt în pericol de a avea viaţa mult stânjenită, prin restrângerea fiecăruia chiar dela cheltuelile strict necesare.

La aceasta am ajuns. Grafica aceasta însă mai arată că preocuparea de căpetenie a conducătorilor şcolilor, cu greu poate fi mai mult cea culturală dimpotrivă. Aceasta e mult stânjenită prin necontenita grijă de a menţinea viaţă şcolii. Directorul se poate numi mai de grabă administrator decât conducător cultural. In fiecare zi se sbate cum să-şi procure fondurile pentru clădit, reparat, încălzit, etc. Printre picături se mai poate interesa şi de spiritul şcolar..

Aşa ne spun interesantele grafice expune la liceul Sp. Haret. Le-am ales pe cele mai întins legate de viaţa şcolii, căci mai erau şi altele cu enunţarea problemelor de higienă şcolară, asupra cărora nu este locul de a insista şi a le arăta importanţa.

Dacă sistemul întrebuinţat de d. Focşa s'ar generaliză, iar datele ar fi publicate de minister, s'ar ajunge să se adune un bogat material, care ar arăta reala stare a şcolilor noastre ceia ce azi nu se pote şti decât întâmplător.

A doua expoziţie vizitată aduce înviorare. E aceea a şcolilor primare dela Şosea. Cuprinde mai ales rezultatul muncii din direcţia practică, în afara sălilor, cu mijloacele pedagogice folosite la grădinile de copii. Se impune atenţiei, expoziţia sistematică, completă şi în unele direcţiuni dovedind preocupări originale, a şcoalei de grădini de copii de sub direcţia d-rei Dimitrescu.

Expoziţia şcoalelor primare şi complimentare arată o varietate şi bogăţie uimitoare de obiecte, lucrate de eleve. Ai putea bănui, dacă nu bagi în seamă etichetele cu provenienţa lor, că au fost lucrate în vre-o şcoală profesională. Expoziţia

dovedeşte nu numai râvna la muncă a personalului didactic primar, ceia ce în condiţiunile apăsătoare de trai represintă un eroism, dar mai ales însemnătatea şcolilor complimentare, împotriva cărora în anii din urmă s'a abătut urgia desfiinţărilor, de şi represintă îndrumarea sănătoasă spre practica vieţii, de care mereu ne plângem că nu este ţinută în seamă. Şi aceste şcoli, în bună parte, trăesc azi din munca lor. Din produsul veniturilor ieşite din comenzi, se plătesc maestrele, dându-se şi elevelor premii în bani.

Expoziţia şcoalelor primare de fete şi băeţi din Capitală arată numai preocupările practice. In această privinţă lauda nu trebue precupeţită. Se prinde desvoltarea ce a luat în anii din urmă îndrumarea către muncă productivă. Dacă direcţia practică este în echilibru cu acea teoretică şi mai ales educativă, ceeace nu s'ar şti decât din vizitarea şcolilor în plina lor funcţionare, se poate spune că şcolile noastre primare au ajuns la o maturitate deplină, asemenea celor din ţările apusene, ceeace e mai mult decât îmbucurător.

(din „Universul")

Nu nesocotiţi în şcoală lucrurile, care le credeţi fără nicio importanţă.

Intotdeauna provocaţi vioiciunea elevilor, în loc de a le-o înăbuşi.

Căutaţi şi fiţi vioi şi însufleţiţi în faţa elevilor în toate ocaziile.

Faceţi-vă tovarăşi cu copiii şi luaţi parte activă la toate jocurile lor.

Nu puneţi note rele şi evitaţi pedepsele prea aspre pentru greşelile prea mici.

Drumuri ortodoxe în Maramureş

I.

Multe şi mari neajunsuri au căşunat Românilor fosta împărţire politică sub diferiţi stăpânitori şi o luptă grea se duce încă pentru ştergerea urmelor lăsate de capriciile Istoriei. Dar frământarea cea mai dureroasă ce se petrece azi sub ochii noştri, umiliţi şi de multe ori nedumeriţi, este frământarea religioasă.

Desbinarea bisericească a fraţilor din Ardeal, pe care noi, cei din regatul vechiu nici astăzi nu o înţelegem, până nu o trăim la faţa locului, stă ca o piatră rea în mijlocul bunei înţelegeri ce trebuie să domnească între fiii aceleaş ţări. Şi totuşi lupta aceasta, zisă confesională, nu va putea fi de nimeni şi de nimic împedicată, după cum unirea Ardealului cu patria-mamă s'a făcut în ciuda oricărei piedici. Ea a clocotit ca un vulcan înainte de acea unire şi a isbucnit ca un ce fatal după 1 Decembrie 1918.

Fiecare am învăţat prin şcoli la *Istoria literaturii*, cap. *Şcoala Ardeleană*, că în veacul XVIII un vânt cultural bate din Apus, ca o consecinţă nebănuită şi neaşteptată a «*Unirii*» cu Roma. Cum şi de ce s'a făcut această *unire* se ştie: prin silă şi minciună şi de groaza suferinţelor de tot soiul îndurate de preoţii români ortodoxi, cu nădejdea din partea asupritorilor că în curând tot neamul românesc din Ardeal va fi curat catolic şi la un pas de o totală desnaţionalizare. Insă planurile Budapestei şi ale Vienei au fost dejucate de patriotismul luminat al tinerilor români uniţi din vremea aceea, cărora le aducem un neprecupeţit omagiu. Ei au înţeles că sunt înainte de toate români şi au considerat dela început «unirea» ca un mijloc, nu ca scop.

Dar să ne întoarcem la Maramureş, ţinut în care am avut plăcerea să stau 9 ani, ca profesor şi director al şcolei normale din capitala sa.

Acest frumos colţ de ţară, locuit de un popor blajin şi credincios, a suferit ofensiva catolică de prin a doua jumătate a veacului XIV, pe vremea regelui Ludovic de Anjou. Necredinciosului Bogdan, cel ce a întemeiat Moldova păstrându-şi legea ortodoxă, i s'au confiscat moşiile în favoarea urmaşilor lui Dragoş cari primiseră catolicismul.

După moartea lui Ludovic propaganda catolică scade şi atunci Voevodul Baliţă şi fratele său, Dragu, merg la Constantinopol în 1391 şi cer Patriarhului Antonie ca mânăstirea Sf. Arhanghel Mihail din Peri să fie declarată de sine stătă-

toare, având legătură numai cu patriarhia, iar egumenul ei drepturi de Vlădică.

Prin hrisovul din 13 August 1391 Patriarhul aprobă cererea, dând binecuvântare şi putere episcopească egumenului Pahonie. Mai mult, încuviinţează ca viitorii episcopi să fie aleşi de obştea românească, având ulterior învoirea patriarhului. Urmaşii lui Pahonie au fost vrednici păstori şi au reprezentat cu cinste ortodoxia. La sinodul ţinut la Iaşi în 1600 de Mihaiu Viteazul a fost chemat şi episcopul din Maramureş.

Unirea cu Roma dela 1700 n'a avut nici o influenţă în Maramureş. Abia prin anul 1754, murind episcopul ortodox Dosofteiu, ungurii nu mai îngăduesc Românilor să aleagă urmaş şi prin aceasta episcopia Maramureşului a fost desfiinţată.

De atunci începe calvarul religios al românilor maramureşeni. Sunt trecuţi sub autoritatea episcopului rutean maghiarizat din Muncaci şi li se trimit cu încetul prin sate preoţi greco-catolici, cari de teama poporului fac serviciul la fel cu ortodoxii.

Din când în când vreun călugăr trecea din Moldova în Maramureş, aducând mângâere înstrăinaţilor şi atunci era mare sărbătoare. Focurile aprinse pe dealuri vesteau poporului fericitul eveniment şi mii de oameni ieşeau înaintea celui ce reprezenta legea veche. Dar iscoadele papistaşe puneau îndată pe urma misionarului puzderie de jandarmi ca să-l prindă şi să-l treacă peste graniţă.

Sub porunca episcopului rutean greco-catolic au stat românii maramureşeni 100 de ani, până ce se înfiinţează mitropolia unită dela Blaj împreună cu episcopiile din Lugoj şi Gherla. Acesteia din urmă i se trec comunele româneşti din Maramureş.

Indignaţi de acest procedeu, românii uniţi din Sighet hotărăsc să treacă la ortodoxie şi în acest scop adresează la 10 Iunie 1869 o petiţie episcopului rutean, cerând «*a ne absolvà pe noi împreună cu familile noastre de sub jurisdicţiunea diecezei greco- catolice de Muncaci şi a ne dà documentul dimisorial.*

Puţin timp după aceea trimit o altă cerere Mitropolitului Andreiu Baron de Şaguna, pentru a-i primi în sânul bisericii ortodoxe.

Mare vâlvă va fi produs această cerere printre catolici şi de grabă se vor fi satisfăcut dorinţele românilor, căci trecerea efectivă la ortodoxie nu s'a făcut sau a fost împiedicată să se facă.

DIMITRIE SIMON

In jurul negocierilor dela Lausanne

Dela 2 Februarie crt., decând la Geneva s'a deschis sesiunea Ligii Naţiunilor pentru reducerea şi limitarea armamentelor, desbaterile se desfăşoară cu multă agitaţie. Comisiunile formate : politică, militară, navală, aeriană şi bugetară pentru discutarea şi stabilirea planului de dezarmare, mai multe zile în şir s'au străduit să găsească soluţiile limitării armamentelor de acord internaţional. In acest timp, Liga Naţiunilor a primit petiţiuni de adeziune dela toate organizaţiile internaţonale. Intre acestea, a primit şi dela «*Uniunea Universală a femeilor pentru pace*» de sub presidenţia d-nei Mary A. Dingman, la care sunt afiliate 56 de ţări. Socotim de datorie, cu această ocazie să reamintim fapte care — deşi sunt 32 de ani de când s'au petrecut — fac să prezinte mai multă importanţă.

Ştim că problema păcii universale şi a dezarmării nu este nouă. Spiritele luminate s'au preocupat de mult de această chestiune, dar până să se creieze un curent în favoarea ideilor de pacificare internaţională între membrii tuturor popoarelor, trebuia să suferim întâi grozăviile războiului mondial.

Astfel, din 1900 — între alte societăţi constituite cu scopul de a găsi soluţiuni pentru rezolvirea conflictelor dintre popoare — ocupă locul de frunte «Uniunea Universală a femeilor pentru pace», prima organizaţie internaţională a femeilor pentru pace.

In această organizaţie se găsesc înscrise dela constituirea ei mai multe românce în frunte cu scriitoarea noastră cunoscută de toţi, d-na *S. Gheorghiu-Smara*, care a fost şi vice-preşedintă a acestei Uniuni.

Dar aliarea femeilor române cu succesul care l-a avut d-na Smara, de a fi fost vice-preşedintă a primei organizaţii internaţională a femeilor pentru pace, nu prezintă importanţă. Ceeace găsim de deosebit interes şi relevăm, sunt prevederile clare de pe atunci ale d-nei Smara în ce priveşte pacea universală, care se discută în prezent de Liga Naţiunilor. D-na S. Gheorghiu-Smara, ca un profet, a prevăzut de atunci ceeace se întâmplă azi.

Iată de pildă în traducere note din textul unui discurs al d-sale, ţinut în Palatul Expoziţiei din Paris, la primul congres al «Uniunii Universale a femeilor pentru pace» în 1900 :

«Suntem la începutul secolului al XX şi până acum orice diferend era încheiat prin teribilul flagel al războiului; urez

acestui nou secol, ca el să fie al împăcării popoarelor (ceeace se tratează la Lausanne), *pacea* să fie cel mai bun şi mai luminos far, care să lumineze umanitatea, însfârşit să poată proba că cultura intelectuală a omului este apogeul său (exact acelaş lucru urmăreşte şi Liga Naţiunilor).

Cultura ? dar ce cultură ? Masele n'au fost ele totdeauna târâte de oameni superiori ?

Să vedem puţin, dacă această cultură nu este eronată, dacă unele din cărţile şcolare nu trebuesc prohibite din programe. (Liga Naţiunilor a pus în discuţie această chestiune).

Unde oare copiii învaţă mai multe crime, persecuţiuni, masacrări, mai multe cruzimi ca în cărţile şcolare ? (faceţi deosebire între spusele dânşii de atunci şi cărţile didactice de azi). Inconştient noi umplem capul şi inima copilului cu lucruri ştiinţifice şi morale dar în fond nu facem altceva decât inoculăm sărmanului cap şi inimii sale, cu virusul răsbunării, acea teribilă hienă, care se nutreşte cu cadavrele răniţilor şi bea sângele victimelor răsboiului (nimic schimbat de atunci, cu toate că noi credem că am înaintat mult spre pacea universală. Observaţi vecinii noştri din coasta de răsărit).

Să deschidem biblia şi să răsfoim.

Ce eroare ! Adam şi Eva creiaţi dupe imaginea lui Dumnezeu, nu ştiu ce e recunoştinţa. Cain ucide pe fratele său şi Dumnezeu pedepseşte şi este incendiator. Arde Sadoma şi Gomora.

Leban, Iacob, Lia, sunt falsificatori, Iosif este vândut de fraţii săi, David dă cu praştia şi ucide pe Goliat. Profeţii sunt aruncaţi în flăcări... In Noul Testament, bunul şi dulcele Isus este crucifiat, pentrucă a încercat să renegenereze lumea. Apostolii, martirii, sunt masacraţi... Unde se poate găsi o mai vastă şi mai complectă enciclopedie a crimelor şi mizeriilor, decât în cărţile şcolare ?

Să lăsăm Istoria : *Fericit este acel popor, care n'are Istorie*, a zis nu ştiu care înţelept ; desigur, cugetând la ură pe care o purtăm, o hrănim în suflet contra tuturor acelor popoare, care au fost rău voitoare patriei noastre. Istoria ne oferă un tezaur şi mai bogat şi mai complet de crime, de răsbunări, de drepturi, de revendicare şi de şi nemai sfârşite şi îngrozitoare uri şi persecuţiuni...

Geografia... Ah !.. Până aici era hotarul ? (revizuirea tratatului dela Trianon). A, nu e posibil, noi voim să reintrăm în hotarele noastre. Acesta este momentul...

Cutare ţară este revoltată, cutare este pe calea unei ruine economice, care nu-i permite...

Aide să mergem iute, iute... armele'n mâini, şi aşa mai departe (aduceţi-vă aminte de răsboiul mondial. Cercetaţi

cărţile şcolare ale tuturor popoarelor şi observaţi ce modificări s'au adus lor până azi, decând a ţinut d-na Smara acest discurs ? Ţinem conferinţe de dezarmare la Lausanne, dar ne pregătim înainte de războae).

Vedeţi dar că unele cărţi şcolare sunt în programele oficiale şi dificultatea de a le prohibi este mare, dacă nu imposibilă *Tremur şi rog pe Dumnezeu să fiu un profet mincinos, dar mă cutremur, ca nu cumva secolul viitor să fie al unui uragan social* (războiul mondial cu grozăviile catastrofale, care cine ştie ce va mai aduce din sdruncinul societăţii nerestabilită nici până azi !).

Mă cutremur că vor fi războae şi mai teribile ca cele de astăzi (observaţi invenţiile noi, gazele ce le pregătesc popoarele pentru un viitor război). Căci vedeţi decând datează societatea anarhică, ce progrese face ea. Se pun la cale războae, fără ca să ne mai putem apăra... Procedările sunt nenorocite... dar... să luăm aminte...

Care va fi dar rolul femeiei în teribilul războiu viitor, admiţând că ea ar putea ajunge să găsească calea cum să asigure viaţa ?... Acest război înceta-va oare ?..

Sau : Este ora pentru dărâmarea complectă a bazelor organizaţiunilor sociale actuale (intenţiile Rusiei Sovietice), care azi nu mai este în raport nici cu legile firii, nici cu obiceiurile, nici cu desvoltările fizice şi intelectuale, iar aceşti nenorociţi viermi ai pământului, au fost aleşi spre a fi destructorii lor !...»

— Răspunsul pe care -l dă d-na Smara la întrebările ce le face, îl găsim în concluzie la sfârşitul acestui discurs, ţinut de d-sa :

1) Pentru abolirea războiului, trebue o schimbare complectă a legilor, a obiceiurilor, a faptelor ; astfel ca rasa umană să fie regenerată; (dupe războiul mondial această schimbare s'a simţit mai necesară ca oricând) pentru că această omenire are nevoe de educaţiune specială, în aşa fel ca orice popor să ajungă a-şi revendica drepturile sale pe alte căi, decât pe acelea ale răsbunării (scopul Ligii Naţiunilor).

2) Pentru această educaţiune trebue excluse capitolele din Biblie, din Istorie şi din Geografie, care împing la revendicarea drepturilor, la asprimi de război.

3) A înlocui aceste capitole în cărţile şcolare prin exemple şi modele de virtute şi bunătate pentru semenii noştri, astfel ca copii noştri să crească cu ideea de pace, ideea Mântuitorului nostru, care începe şi sfârşeşte orice predică cu : «*Pace Vouă !*»

4) A se interveni pe toate căile ca ziarele să nu mai pu-

blice nicio informaţiune, care ar da ideea de crimă, persecuţiune, războiu.

5) Războiul viitor fiind încă şi mai teribil decât războaele trecute, mamele, soţiile, surorile să întrebuinţeze toate mijloacele de care dispun faţă de fiecare membru al familiei lor spre a-i convinge că războiul este cel mai mizerabil, astfel ca toţi feciorii tuturor ţărilor depe glob să primească cu oroare orice tendinţă de războiu.

Din aceste fragmente din discursul d-nei Smara ţinut acum 32 de ani la Paris, vedem cât de perfecte i-au fost prevederile. Războiul mondial prevăzut de d-sa cu cincisprezece ani mai înainte, numindu-l «uragan social», s'a întâmplat întocmai. Deasemenea soluţia ce a dat-o pentru rezolvirea problemei păcii universale, o vedem azi adoptată în întregime de Liga Naţiunilor.

Şi dacă până în prezent nu s'a început să se facă către popoare educaţiunea specială a generaţiilor viitoare în vederea păcii universale eterne; dacă până în prezent nu s'au purificat cărţile şcolare la niciun popor, de capitolele care împing la asprimea războiului, să se înlocuiască cu altele care să nutrească ideea de pace; dacă, în sfârşit în vederea educaţiunii, nu s'au oprit ziarele de a mai publica informaţii, care dau ideea de crimă, de persecuţiune şi războiu, Liga Naţiunilor le are şi pe acestea în programul său şi le va pune în aplicare imediat ce va reuşi cu reducerea şi limitarea armamentelor.

Pentru educaţiunea popoarelor în acest sens, — aceasta fiind cea mai solidă garanţie a păcii — trebuind pentru ea şi timp îndelungat, Liga Naţiunilor o va lăsa în ultima ei preocupare, dar va fi cea mai bine studiată. Din momentul ce va reuşi să dezarmeze popoarele şi să asigure pacea între ţări, atunci se va putea ocupa în linişte deaproape să niveleze şi să şteargă definitiv din sufletul tuturor orice urmă de tendinţă la revendicare, la asprime sau la războiu.

Atunci discursul d-nei Smara, ţinut la Paris în 1900, va câştiga valoarea şi mai mare, iar prevederile dânşii se vor vedea mai perfecte.

C. P.

O aniversare rară

Intr'o plăcută zi de primăvară cu aerul îmbălsămat de mirosul florilor, în ziua de 19 Maiu a. c., institutul «Schewitz-Thierrin» şi-a sărbătorit 85 de ani de învăţământ particular.

S'a adunat în acea zi, să sărbătorească într'o înălţare sufletească demnă de măreţia faptului, foşti şi actuali profesori, foşti şi actuali elevi ai celui mai vechiu institut particular din ţară.

S'au strâns la un loc cu o vădită bucurie şi emoţiune atâtea generaţii cari îşi reaminteau de zeci de ani trecuţi. Se vedeau copii de şcoală fără grijă, sglobii şi plini de viaţă, înconjuraţi de ochii blânzi şi plini de bunătate ai foştilor directori de pe vremuri *Antoniu-Schewitz* şi *Florentin Thierrin*.

Profesori cu ticurile şi obiceiurile lor, mai mult sau mai puţin simpatici, se strecurau pe dinaintea fiecăruia. O evocare de fapte şi persoane dispărute era pe buzele tuturor ; impresii şi sentimente se schimbau între foştii colegi, cari poate acum se întâlniau şi se recunoşteau după zeci de ani de despărţire.

Fără să facem istoricul acestui institut înfiinţat din Februarie 1847, trebue să recunoaştem că s'a înfăţişat întotdeauna ca o instituţie de cultură şi educaţie de primul rang.

Ne dăm seama mai bine de aureola în care se prezintă acest institut, dacă răsfoim cataloagele care conţin numeroase nume de persoane distinse, cari au ocupat locuri înalte, în conducerea statului nostru.

Ceremonia aniversării s'a desfăşurat în spaţioasa sală de gimnastică a şcoalei, sub preşedenţia de onoare a unui distins fost elev, a d-lui Mitilineu fost ministru, care a deschis seria cuvântărilor.

Atât d-sa cât şi d-l *Tzigara-Samurcaş*, prof. universitar, într'o atmosferă de intimitate şi gingăşie, au făcut să vibreze sufletele acelora cari şi-au reamintit cu acest prilej de multe scene din viaţa lor de şcolari. Cuvântările d-lor au culminat în recunoştinţa pe care o datoresc ca foşti elevi celor doi răposaţi întru fericire, directorilor Antoniu Schewitz şi Florentin Thierrin. A impresionat foarte mult amintirea duioasă despre d-na *Fanny Thierrin*, trecută către Domnul numai de 2 ani, care a ajutat mult pe soţul său în conducerea institutului şi ca o adevărată mamă făcea pe copiii din institut să se creadă cu adevărat în familie.

Au mai cuvântat: d-l *Gabriel Thierrin*, actualul director, care conduce institutul cu multă competinţă şi talent pedagogic moştenit dela părinţii săi. D-sa a făcut istoricul institutului.

D-l inginer C. Orghidan a evocat memoria celor doi conducători şi a unor profesori dispăruţi.

Părintele profesor şi academician *N. Popescu*, fostul secretar general al Ministerului de Instrucţie, în numele autorităţii şcolare aduce elogii atât foştilor conducători cât şi actualului, cari au dus faima institutului în toată ţara.

D. Petre Gârboviceanu, vechiul director al şcoalei normale pentru învăţătura poporului român, aminteşte scene emoţionante din trecutul acestui institut.

D-l *C. C. Văleanu*, distinsul preşedinte al juriului permanent al societăţii institutorilor, a vorbit ca fost dascăl la această şcoală timp de 40 ani neîntrerupt.

Trebue să spunem că sala de serbare a fost frumos împodobită cu steaguri şi cu lucrări preţioase — desemne, hărţi, lucru manual — de ale foştilor şi actualilor elevi ai institutului.

Serbarea s'a încheiat cu producţiunile corului şcoalei şi a unei echipe de 40 de elevi, cari în ritmul unui taraf de lăutari au jucat diferite jocuri naţionale.

Amurgise de tot şi lumea tot nu mai pleca. Foştii elevi, foarte mulţi încărunţiţi de ani, adunaţi pâlcuri-pâlcuri, tot mai discutau între ei, amintindu-şi cu plăcere de viaţa dusă în institutul de care s'au despărţit nu cu puţin regret.

Felicităm din toată inima şi pe această cale pe d. Gabriel Thierin, care ne-a dat prilejul să admirăm o serbare atât de bine reuşită şi îi urăm să trăiască şi să-şi conducă şcoala încă mulţi ani pentru a putea serba suta şi chiar peste suta de ani de existenţă a institutului.

I. C. F.

Pagina mamei şi a copilului

Legenda pescăruşului albastru

de Rosemonde Gerard

Pe vremea când toate vieţuitoarle de pe pământ trăiau în corabia lui Noe, şi sătui de atâta ploaie, se hotărîră să găsească pe cineva discret, curagios şi înţelept, care să poată să sboare şi să se înalţe mai sus ca orizontul, mai sus ca vântul, mai sus ca norii, până la Domnul Sfânt.

Vulturul propune :

— Nu !... Aripa ta e prea puternică; ea va speria steluţele, care păzesc porţile văzduhului.

Bufniţa înaintă.

— Nu e pentru tine, nenorocită sburătoare, căci te va orbi lumina soarelui.

— Atunci eu ? zise privighetoarea.

— Tu ?... zise Noe. Vai cea dintâi rază de lună va redeştepta cântecul tău divin şi beată de fericire pe noaptea închisă îţi vei pierde drumul. Nu !... Ceia ce-mi trebuie nu e visul tău, nici aripile vulturului, îmi trebuie un mers ager, modest, care să nu atragă atenţia nimănui.

La aceste vorbe, o păsărică, de culoarea pământului se prezentă înaintea lui :

— N'am, zise ea, nici un rang, nici şiretenie, nici măreţie, dar am bunăvoinţă. Dă-mi voie şi în câteva clipe, voiu trece fără pericol. Sunt pasărea cea mai obişnuită. Alege-mă, te rog, pe mine.

— Aşa să fie, zise Noe, dându-i binecuvântarea; pleacă pescăruşul meu : te aşteptăm în această corabie veşnic călătoare.

Şi, pescăruşul ieşind prin fereastră, se aruncă în aerul proaspăt, spălat de ploie şi care de sigur că până acum nu-l mai respirase nimeni.

Şi se ridică, şi se ridică, încărcat de însărcinarea sa, pe care o repeta mereu. Străbătu lumina, vântul, norul, sburând mereu, mereu urcând.

Dar când atinse bolta adevăratului cer, unde locueşte Dumnezeu, nu putu să respire un aer aşa îmbibat de miresme şi sufletul său sufocat ca în mijlocul spinilor, recăzu, aiurit de lumină, fără să mai aibă timpul să primească răspunsul dorit.

Văzu corabia, bătu la fereastră şi i se deschise.

— Tu ? !... zise Noe, dar ce frumoasă eşti, ce haină frumoasă, albastră ai !

— N'am nici o haină aşa de strălucitoare, zise pescăruşul minunat.

— Ah ! ăsta e răspunsul, zise Noe, căzând în genunchi şi cu ochii în lacrimi — că eu îi cerusem, să ne trimeată o probă că nu va mai da potot şi iată că El îmi trimite o bucăţică de cer pe aripile tale.

Ploaia încetă; totul reînflori pe pământ: anotimpurile, zilele, nopţile, sufletele omeneşti se apropiară din nou.

Pescăruşul albastru, însă, îşi păstră mantia, pentru ca să ştim, că un suflet modest, totdeauna se poate apropia de Dumnezeu.

Localizare şi traducere de A. Altenliu.

GHICITOARE

Am cămăşi înumărate
Şi le port toate 'mbrăcate
Eu vă spun bine şi rău,
Voi mi le rupeţi mereu.
Intr'un an mă desbrăcaţi
Şi la gunoi mă aruncaţi.

(Calendarul)

VARIAŢIUNI LITERARE ŞI FILOZOFICE. Un volum recent publicat de d. profesor Gr. Tăuşan. Cuprinde 17 studii literare şi filozofice. **Filozofia ţăranului român, Puterile morale ale sufletului nostru, Criza morală şi urmările ei, O religie a cugetării pure, Filozofia lui Platon,** etc.

Autorul, cu mare putere de argumentare, soluţionează aceste 17 probleme culturale, introducându-ne în viaţa cugetării diferitelor timpuri. Învăţătorilor le poate fi de mare folos acest volumaş pentru a înţelege explicarea feluritelor chestiuni culturale.

Străine

«L'ENSEGNEMENT DE L'HISTOIRE ET L'ESPRIT INTERNATIONAL» de *J. L. Claparède.* Autorul tratează în această carte despre cum se face învăţământul istoriei în toate ţările, avându-se în vedere numai cultura naţională pentru desvoltarea simţului patriotic şi dă directive pentru introducerea învăţământului istoric internaţional şi a ideii internaţionale în acest învăţământ.

«L'ÉVIEL DU SENTIMENT RELIGIEUX» de d-na *Maria Fargues.* Este un mic volum folositor mai ales mamelor pentru educarea copiilor de la prima vârstă până la majorat. Cuprinde foarte utile cunoştinţe privitoare la credinţă.

«CLAUDE ET ANTOINETTE A LA MAISON FORESTIERE», de *Maurice* şi *Marcelle Tarnier*. Este un roman pentru copii cu 240 de pagini şi 100 de gravuri în text. Fără pretenţiuni technice, dar cu un stil curgător, cartea atâtă mult curiozitatea copiilor care o citesc.

Claude, un mic parisian, descopere cu bucurie natura, în compania *Antoanetei*, care priveşte cu mult interes şi plăcere ceeace ea socoteşte cunoscute: arborii, florile, animalele, etc. Explicându-i la fiecare ocazie, nu se lasă până nu dă micuţului şi câte un exemplu moral cât mai corespunzător naturei. Lucrarea este foarte bine compusă prin exerciţiile scurte, numărul lor e mic dar foarte variat şi bine adaptat mediului tinerilor şcolari. Pentru şcolile primare, unde se învaţă franceza, poate folosi şi la exercitarea limbii franceze.

PSYCHOLOGIE ET EDUCATION de *d-l Albert Mullot profesor de filosofie*. Cartea cuprinde rezumate din conferinţele ţinute de d-sa la facultatea de Pedagogie din Sorbona, la facultatea de litere Besançon şi membrilor învăţământului, candidaţilor la exmenul de inspector primar şi de profesori la şcoalele normale.

Primele subiecte se referă la psihologia-pedagogică:

viaţa subconştientă a sufletului; imaginaţia; gândirea; curiozitatea; neîncrederea în sine; sinceritatea; aptitudinile; spiritul de iniţiativă; etc..

După desvoltarea acestor subiecte autorul se ocupă de problemele principale pedagogice:

educaţia intelectuală; educaţia sentimentelor; educaţia sentimentului estetic; educaţia voinţei; metode pedagogice; prepararea şi predarea lecţiilor; învăţătorul şi cultura personală; activitatea învăţătorului în şcoală; pedagogia şi morala; învăţământul moral; etc..

In ultima parte se ocupă mai mult de operile pedagogilor Descartes şi Bergson.

Toate aceste chestiuni, autorul le tratează în aprofunzime scoţând la iveală adevărul cu o rară limpezime.

In aprecierile ce face se ocupă şi de opiniunile tradiţiole contrare ideilor noui pedagogice. Intr'un cuvânt, d-sa reuşeşte să dea la toate subiectele un spirit comun, făcând din aceasta o carte de educaţie de mult folos.

C. P.

Note şi informaţiuni

Duminică 26 Iunie a. c., adunarea generală extraordinară a Soc. institutorilor din România, în unanimitate a decis, conf. art. 144 din Statute lămurirea şi precizarea ca parte regulamentară a art. 3, punctul «*m*» din statute astfel:

după cuvintele «*trimiterea lor în colonii de vacanţă şi sanatorii şcolare, având cursuri de vară în aer liber*» să urmeze:

«*prin instituţia coloniilor şcolare, înfiinţată în Capitală în anul 1918, cu regulamentul votat de adunarea generală a Soc. institutorilor şi institutoarelor din România, la 24 Noembrie 1921 şi modificat de adunarea generală a Soc. institutorilor şi institutoarelor din România la 28 Februarie 1932.*

Intreg patrimoniul instituţiei coloniilor şcolare a fost dela început şi va continua a face parte din patrimoniul Societăţii institutorilor şi institutoarelor din România, întrucât orice donaţii, legate, etc., au fost primite prin Soc. instit. şi institutoarlor din România, recunoscută ca persoană morală şi juridică din anul 1900.

Aduarea generală decide retipărirea din nou a statutelor, cu adaosul explicare de mai sus, la articolul 3.

(Extrase din ziare)

E vorba de învăţătorii cari au fost întreţinuţi de stat, câte 4 ani, la universitate, pentru « a se reîntoarce apoi la sate să le lumineze cu adevărat». Aceasta a fost promisiunea pe care au făcut-o învăţătorii (favorizaţi de sortă şi de politicieni) prin glasul raportului legii de înfiinţarea secţiei pedagogice universitare, care deaceea a fost votată în aclamaţii unanime.

Obligaţia aceasta solemnă luată în faţa ţării nu au respectat-o, ci dimpotrivă, cu ocazia diferitelor modificări ale legii învăţământului secundar, au reuşit să strecoare câte un articol (graţie d-lui Ţoni care caută să-şi consolideze plat-

forma) care le-a dat posibilitatea să penetreze în învăţământul secundar şi similar.

Au pătruns chiar în învăţământul agricol, unde au ocupat catedrele (cuvenite licenţiaţilor neînvăţători) numai de formă, deoarece stau în concediu, pentru a putea ocupa alte posturi.

Lucrul nu e drept. Au uzurpat atâtea catedre care se cuveneau celorlalţi licenţiaţi universitari obişnuiţi, cari şi-au făcut studiile pe spese proprii şi într'un scop bine determinat: posturi în învăţământul secundar şi similar. Nedreptăţirea şi jignirea acestor licenţiaţi s'a mărit acum prin înlăturarea lor dela posturile de profesori-primari (învăţători superiori), în urma ultimei modificări a legii învăţământului primar.

In faţa acestei legi, care a creiat învăţătorilor ce au o licenţă universitară (obţinută cu banii statului) situaţii superioare în învăţământul primar (pe care recunoaştem că le merită deşi nu ei exclusiv), se impune ca să se desfiinţeze toate articolele din legea învăţământului secundar care dă acces licenţiaţilor secţiei pedagogice (învăţătorilor) în învăţământul secundar şi similar ; în felul acesta, se vor lăsa sute de catedre, din acest învăţământ, licenţiaţilor neînvăţători şi li se va da şi o binemeritată satisfacţie.

Dacă vor să rămână în învăţământul secundar şi similar, să fie obligaţi a restitui statului, fiecare sutele de mii de lei care s'au cheltuit cu ei, într'un scop bine determinat şi anume spre a se reîntoarce la şcoala primară dela sate (aşa cum au contractat cu statul).

Licenţiaţii universitari resping ultima dispoziţie din legea modificată de curând, a învăţământului primar, care le dă posibilitatea de a fi numiţi, dar numai în mod excepţional, ca o concesie, învăţători-suplinitori!? la cot cu seminariştii elevii de liceu, foştii lor elevi.

Comitetul «Asoc. Generale a Lic. Univ. din România

Art. 1. — Articolele 202 şi 213 din legea învăţământului primar şi normal-primar din 26 Iulie 1924 se modifică precum urmează:

Art. 202. — Pe lângă fiecare şcoală normală va funcţiona câte o şcoală primară de aplicaţie, cu conducerea pedagogică şi administrativă proprie, ca şi şcoalele primare ordinare, având, ca şi acestea, circumscripţie şcolară deosebită şi întreţinerea din partea comunei, afară de salariile corpului didactic, care sunt plătite de stat.

Şcoalele primare de aplicaţie pot fi controlate de minister,

prin toate organele sale de control, afară de revizorii şi subsevizorii şcolari.

Profesorul de pedagogie al şcoalei normale este de drept directorul şcoalei de aplicaţie şi în această calitate el se bucură de toate drepturile directorilor de şcoale primare.

Profesorul de pedagogie poate fi în acelaş timp şi directorul şcoalei normale.

Art. 213. — Învăţătorii şcoalelor de aplicaţie se vor recruta prin concurs, ţinut la fiecare şcoală normală, dintre absolvenţii şcoalelor normale, cari vor fi funcţionat în învăţământ cel puţin 3 ani efectiv şi cari vor fi detaşaţi de minister, în caz de reuşită.

Ei vor funcţiona la şcoala de aplicaţie trei ani şi vor primi in acest timp salariul lor de învăţător, sporit cu 15 la sută, fără prejudiciul drepturilor normale de înaintare şi gradaţii. Unul din ei sau fiecare pe rând va fi secretarul şcoalei de aplicaţie. La sfârşitul fiecărui an şcolar, directorul şcoalei de aplicaţie poate cerere ministerului înlocuirea învăţătorilor cari nu corespund rolului lor în această şcoală.

După trei ani de funcţionare la şcoala de aplicaţie, în baza recomandării directorului acestei şcoale şi în urma unei inspecţii generale, ei vor fi asimilaţi cu învăţătorii de gradul cel mai înalt, având aceleaşi drepturi.

Învăţătorii cari consimt pot rămâne la şcoala de aplicaţie şi după împlinirea termenului de trei ani, dacă sunt ceruţi ministerului de către directorul şcoalei ca excepţional de capabili.

In acest caz ei vor avea, pe lângă drepturile ce le conferă gradul cel mai înalt în învăţământul primar, şi sporul de salar de care s'au bucurat până în acel moment.

Art. II. — Toate dispoziţiunile din legi şi regulamente contrare legii de faţă, se abrogă.

Pentru ştiinţa colegilor din Capitală, publicăm mai jos darea de seamă de activitatea Comitetului şcolar comunal al Municipiului Bucureşti.

DAREA DE SEAMA DESPRE ACTIVITATEA ŞI GESTIUNEA COMITETELOR ŞCOLARE ŞI A COMITETULUI ŞCOLAR COMUNAL DIN MUNICIPIUL BUCUREŞTI PE ANUL 1930.

In conformitate cu art. 138 din regulamentul legii de organizare a comitetelor şcolare, sunteţi convocaţi în adunare generală, pentru a vi se face cunoscută darea de seamă a activităţii şi gestiunii comitetului şcolar comunal pe anul 1930.

Această adunare generală nu s'a putut ţine la timp, din cauza

întârzierii aprobării bugetelor primăriilor, care întârziere nu ne-a permis întocmirea bugetului şcolar comunal.

Art. 2 din legea de organizare a comitetelor şcolare, precizează scopul ce urmăresc aceste comitete.

Comitetul şcolar comunal este obligat a aduce la îndeplinire acest scop, prin atribuţiile fixate de adunarea generală şi menţionate în art. 138, în baza căruia sunteţi convocaţi.

Aceste atribuţiuni sunt:

1. A alege cei patru membri în comitetul şcolar comunal.

La fiecare doi ani, se aleg doi membri noui dintre delegaţii comitetelor primare şi al grădinelor de copii, în locul celor mai vechi, al căror mandat expiră.

2. A fixa, în fiecare an, contribuţiunile la care sunt impuse comitetele şcolare de pe lângă şcoalele primare şi grădinele de copii, potrivit cu mijloacele băneşti ale fiecăruia, pentru formarea veniturilor comitetului comunal. Adunarea generală are dreptul a majora în limita cotei fixată prin art. 145 sumele votate de adunarea generală a şcoalelor primare şi grădinelor de copii urbane. In potriva acestor majorări, comitetele şcolare respective pot face contestaţie la casa şcoalelor, care hotărăşte în ultima instanţă.

3. A aproba ajutoarele pentru comitetele şcolare primare şi grădinele de copii, din oraş, care n'au mijloace îndestulătoare.

4. A repartiza, pe seama comitetelor şcolare şi a grădinelor de copii, sumele de care au nevoe din alocaţia anuală, dată de comună pentru şcoale.

Conform art. 76 din legea învăţământului primar, minimum sumelor necesare, pentru a face faţă trebuinţelor şcoalelor, se va fixa de Ministerul Instrucţiunii, prin Casa Şcoalelor, pentru fiecare comună, după propunerea comitetelor şcolare comunale respective şi se va înscri din oficiu în bugetele comunelor.

Comunele, care nu vor pune la dispoziţia comitetelor şcoalelor primare şi a celor de copii mici, sumele repartizate de adunarea comunală, vor pierde dreptul de a face singure acele plăţi, iar sumele necesare se vor încasa direct de stat din veniturile lor şi se vor vărsa la tezaur în contul Ministerului Instrucţiunii şi la dispoziţiunea comitetelor şcolare primare.

5. A vota bugetul veniturilor şi cheltuelilor comitetului şcolar comunal, care va fi apoi examinat de Administraţia Casei Şcoalelor şi Culturii Poporului.

6. A hotărî, sub rezerva aprobării Ministerului Instrucţiunii, înfiinţarea de şcoale primare urbane şi de copii mici ni oraşe.

Comitetul comunal comunică Ministerului îndată după închiderea adunării generale hotărârea sa.

Conform art. 137 al. 2 din regulamentul comitetelor, anul acesta s'a tras la sorţi doi membri din delegaţii comitetelor.

In locul acestora, sunteţi chemaţi să alegeţi alţi doi membri, sau să-i realegeţi tot pe aceiaşi.

La punctul 3 şi 4 din articolul citat, atragem atenţiunea că deşi în anii trecuţi adunarea generală nu s'a putut ocupa de aceste puncte, din cauza situaţiei comitetului şcolar comunal faţă de administraţia comunală; în acest an, credem că adunarea generală poate să se ocupe, având în vedere tendinţa de azi a unui mai complect acord între punctul de vedere al Primăriei şi al comitetului şcolar comunal.

Până în luna Iunie, urmărindu-se de aproape sumele cheltuite cu întreţinerea şcoalelor, comitetul şcolar comunal îşi va putea fixa alocaţia, pe care o va cere primăriilor s'o prevadă în bugetele viitoare.

La punctul 5, vi se prezintă să votaţi un buget, ce reprezintă sume prevăzute şi cheltuite, nu de comitetul şcolar comunal, ci de primăriile sectoarelor respective.

Această stare de lucruri deşi anormală, totuşi ea se prezintă astfel, datorită situaţiei de fapt. In speranţa, că pentru anul viitor vom intra în situaţia de drept, vă rugăm a vota bugetul, aşa cum se prezintă.

Cu privire la punctul 6, unde se vorbeşte de înfiinţarea de şcoli primare şi grădini de copii, dăm mai jos la capitolul „Propuneri pentru viitor" un tablou cu datele şi relaţiile primite dela subrevizoratul şcolar al Municipiului Bucureşti, unde se vor vedea şi propunerile.

ACTIVITATEA COMITETELOR ŞCOLARE

A. Dacă administraţia comunală n'a putut răspunde, aşa cum ar fi trebuit, obligaţiilor impuse de lege, pentru satisfacerea nevoilor şcoalelor, comitetele şcolare, la rândul lor, şi-au dat toate silinţele, ca să împlinească aceste nevoi, pentru ca progresul şcoalei să nu fie oprit în calea sa.

a) Activitatea şcolară, prin cursurile: elementar-primar şi complimentar, datorită stăruinţei membrilor corpului didactic şi a râvnei depusă de membrii comitetelor şcolare, în deosebi în operile de asistenţă şcolară, s'a prezentat destul de bine.

b) Atelierele. Partea practică a cursului primar complimentar şi elementar deşi stânjenită prin reducerile bugetare ale autorităţilor, a fost susţinută cu prisosinţă de modestele bugete ale comitetelor, dând rezultate destul de mulţumitoare.

c) Currsul de adulţi. Acest curs, aproape desfiinţat sub influenţa crizei bugetare, n'a prezentat nici un progres faţă de anul trecut.

d) Şcolile de copii mici. In cursul acestui an, iau o desvoltare însemnată aceste şcoli, datorită muncii desfăşurată de membrele corpului didactic, susţinute de comitetele şcolare respective.

Cele mai multe şcoli, cu mijloace proprii, şi-au îmbogăţit

materialul didactic necesar. Partea dureroasă este că, prea puţine dintre aceste şcoli îşi au localurile lor proprii, majoritatea funcţionând în clădiri absolut improprii.

B. Activitatea extra-şcolară. Cantinele şi băile şcolare, grădina, biblioteca şcolară şi populară, cinematograful şcolar, casa de economie, muzeul şcolar, policlinicele şi farmaciile şcolare, ateneele populare, toate aceste activităţi au fost susţinute în parte de primării şi de comitetele şcolare în limitele posibilităţii.

a) Starea sanitară. Igrijirea sănătăţii elevilor şcoalelor primare s'au făcut de serviciul sanitar şcolar comunal şi de serviciul sanitar al Ministerului Intrucţiunii.

Medicii şcolari şi comunali au vizitat fiecare şcoală, odată pe săptămână şi de mai multe ori la nevoie, ocupându-se de aproape de starea, de sănătatea elevilor, luând măsuri de combaterea epidemiilor şi alcătuind fişele elevilor. Pentru boli ce reclamau medici specialişti, elevii suferinzi au fost îndrumaţi la serviciul policlinicilor, susţinut de Ministerul Instrucţiunii.

Policlinicile şcolare în număr de patru, sunt înfiinţate în anul 1925.

Policlinica No. 1 la şcoala primară Popa Rusu; No. 2 la şcoala de fete No. 17 Polizu; No. 3 la şcoala primară Mihai Vodă; No. 4 la şcoala No. 11 Tăbăcari. Fiecare policlinică are: medici de boli interne, medici de nas, gât şi urechi, medici de boli la ochi, de boli de piele şi dentistică.

Toate consultaţiunile şi tratamentele sunt absolut gratuite.

Consultaţiile date de policlinici în anii 1929—1930 şi 1930—1931.

Anul	Boli interne	Nas, gât şi urechi	Operaţi de nas şi gât	Ochi	Fişe	Dentistică
1929-930	4513	801	—	640	1296	3450
1930-931	2213	856	156	—	705	4896

Comitetul şcolar comunal aduce mulţumiri autorităţilor, comitetelor şcolare, membrilor corpului didactic, precum şi tuturor cetăţenilor cari au contribuit la înfăptuirea şi desvoltarea acestor activităţi.

C. ACTIVITATEA COMITETULUI ŞCOLAR COMUNAL

Această activitate s'a desfăşurat în două direcţii:

a) Supravegherea activităţii şi controlarea gestiunii comitetelor şcolare.

b) Promovarea activităţii culturale.

1. Supravegherea activităţii s'a îndeplinit de membrii Co-

mitetului şcolar comunal. Verificarea gestiunii comitetelor, în anul acesta, s'a făcut de câte o comisiune întocmită pe sectoarre. Aceste comisiuni au fost formate de câte trei membri: Un delegat al Comitetului şcolar central, un delegat al Contabilităţii Municipiului şi un delegat al primăriei sectorului respectiv. Aceste comisiuni şi-au depus rapoartele de verificare Comitetului central, care în baza motivării din procesele verbale de verificări, au dat ori nu descărcările cuvenite comitetelor şcolare, de gestiunea lor pe anul în curs.

Pe lângă alte multe avantagii, ce le-a prezentat acest procedeu, a mai contribuit, ca într'un interval definit şi scurt, să se cerceteze toate gestiunile comitetelor din Municipiul Bucureşti, dând posibilitatea să se închie o situaţie completă. Cu toate instrucţiunile din circulările date la timp, totuşi, multele neajunsuri de ordin administrativ nu se pot înlătura, decât atunci, când se va edita o broşură „călăuză a comitetelor şcolare", care să stabilească un fel uniform de procedare la încheierea operaţiunilor, precum şi la întocmirea şi timbrarea actelor justificative.

2. Promovarea actiivităţii culturale a fost susţinută cu sprijinul comitetelor şcolare. Din cauza situaţiei de fapt a Comitetului şcolar comunal, care neavând la îndemână nici un fond, acestei activităţi nu i s'a putut da atenţiunea cuvenită.

SITUAŢIA FINANCIARA

In anul 1930, situaţia financiară, alcătuită din sumele cu cari primăriile au subvenţionat şcoalele şi din fondurile adunate de comitetele şcolare respective, se prezintă, după cum se poate vedea, în următorul tablau:

LA VENITURI

1. Totalul excedentelor rămase la finele anului precedent 1929, este de:

la şcoalele primare de băeţi lei	1.216.279,31		
» » » » fete »	2,054.274,88		
» » grădini de copii »	571.504,02		
» » comune suburb. »	204.373.—	4.046.431,21	

2. Totalul sumelor cu care Primăria a subvenţionat aceste comitete în 1930 pentru întreţinerea lor, materiale şi reparaţia localurilor de şcoală este de:

la şcoalele primare de băeţi lei	7.928.341,19		
» » » » fete »	10.684.118,51		
» » grădini de copii »	6.167.239,78		
» » comune suburb. »	2.441.203,55	27.220.903,03	

3. Totalul sumelor încasate de comitete din liste de subscripţie, amenzi, serbări contribuţii benevole etc.:

la şcoalele primare de băeţi lei	2.281.459,09		
» » » » fete »	2.390.865,78		
» » grădini de copii »	379.923,85		
» » comune suburb. »	661.170,—	5.713.418,72	
Total general venituri lei			36.980.752,96

LA CHELTUELI

1. Totalul cheltueliilor făcute de comitete din sumele încasate dela primăriile de sectoare şi Primăria Municipiului Bucureşti este de:

la şcoalele primare de băeţi lei	8.259.490,69		
» » » » fete »	11.071.308,51		
» » grădini de copii »	6.295.423,63		
» » comune suburb. »	3.072.426,56	28.689.649,38	

2. Totalul cheltuelilor făcute de comitete din fondurile strânse de ele, fie pentru cheltueli ordinare, fie pentru cheltueli extraordinare, este de:

la şcoalele primare de băeţi lei	1.956.750,58		
» » » » fete »	2.019.050,08		
» » grădini de copii »	282.051,87		
» » comune suburb. »	178.524,—	4.436.376,53	
Totalul cheltueli lei			33.126.025,91

EXCEDENTE

3. Totalul excedentelorr rămase la finele anuluii 1930 este de:

la şcoalele primare de băeţi lei	1.219.749,32		
» » » » fete »	2.044.776,53		
» » grădini de copii »	545.589,95		
» » comune suburb. »	88.260,—	3.898.375,80	
Total lei			37.024.401,71

DEFICIT

4. Totalul deficitelor stabilite la finele anului 1930, este de:

la şcoalele primare de băeţi lei		911,—	
» » » » fete »		5.876.75	
» » grădini de copii »		4.297,—	
» » comune suburb. »		32.464,—	43.648,75
	Total lei		36.980.752,96

PROPUNERI PENTRU VIITOR

După ce am arătat în prezenta expunere activitatea anului expirat 1930, facem pentru viitor următoarele propuneri:

Construcţiile şcoale. Problema ce trebuie să preocupe în primul loc pe toţi cari urmăresc progresul şcoalelor, este asigurarea ca fiecare copil în vârstă de şcoală să-şi aibă locul său în şcoală. In acest caz, se impune toată atenţia pentru construcţiile şcolare.

Raportul dintre şcoală şi biserică. Aceste două instituţii sunt strejerii neamului. Intre ele trebuie să existe un raport cât mai apropiat.

Nu trebuie uitat că primele începuturi ale şcoalei au fost în tinda bisericii, unde purtătorii de grai românesc erau reprezentanţii bisericii.

Preotul nu trebuiie să abandoneze şcoala, după cum institutorul este dator a păstra contactul cu biserica.

Religia, în şcoala primară, se impune a i se da toată atenţiunea.

Acest obiect de învăţământ urmăreşte ca ţintă principală: trezirea şi sădirea în sufletul elevilor a sentimentelor morale, cum şi a virtuţilor creştine, pentru a trăi în pace şi armonie cu semenii lor.

Din diferite motive religia nu-şi ajunge scopul în şcoala prrimară. Rolul preotului este binevenit în şcoală, pentru a preda acest obiect. El — prin prestanţa sa şi pregătirea ce o are — poate tâlmăci mai cu efect materia învăţământului religios prevăzută în pţograma analitică a şcoalei primare.

In urma intervenţiei Patriarhiei şi aprobării Ministerului, s'au făcut câteva începuturi, predându-se acest obiect de preoţii dela bisericile din circumscripţia respectivă, la câteva şcoli din Capitală.

Măsuri însă, ar trebui să se generalizeze în toate şcoalele din cuprinsul Municipiului Bucureşti.

Muzeele şcolare. — Intuiţia fiind baza oricărui învăţământ,

TABLOUL

Situaţiei şcoalelor primare urbane şi suburbane din Municipiul Bucureşti pe anul 1932.

NUMĂRUL SECTORULUI	Numărul elevilor după recensământ în vârstă de 5—7 şi 7—16 ani				NUMĂRUL ELEVILOR INSCRIŞI ŞI REGULAŢI								Numărul sălilor proprii existente		Câte săli mai trebuesc construite		Câte localuri p. şcoli sunt închiriate		Cu câte săli		OBSERVAŢIUNI
	5—7 ani		7—16 ani		Grădini de copii				Curs elementar primar												
					Urbane		Suburbane		Urbane		Suburbane										
	Urbane	Suburbane	Urbane	Suburbane	Inscrişi	Regulaţi	Inscrişi	Regulaţi	Inscrişi	Regulaţi	Inscrişi	Regulaţi	Urbane	Suburbane	Urbane	Suburbane	Urbane	Suburbane	Urbane	Suburbane	
I. Galben	2.002	476	8.555	1.652	718	619	108	75	6.319	5.778	1.267	973	102	10	52	9	4	3	9	3	
II. Negru	3.075	383	13.781	1.742	850	740	185	148	8.590	7.690	1.157	909	86	6	90	19	17	4	27	5	
III. Albastru	2.398	853	14.163	4.400	805	644	164	130	9.138	8.283	2.062	1.812	113	10	80	22	9	7	13	9	
IV. Verde	1.759	817	9.374	2.555	763	652	413	325	6.435	5.996	2.028	1.774	114	15	58	33	8	6	16	10	
Total general	9.234	2.529	46.270	10.349	3.136	2.655	870	678	30.482	27.747	6.514	5.468	415	41	280	83	38	20	65	27	

este firesc ca muzeele şcolare să ocupe un loc important în desvoltarea învăţământului primar.

Elevul cercetând natura vie, în plină activitate, capătă impresii, senzaţii, percepţii, reprezentări, noţiuni, judecăţi deci se desvoltă funcţiunile intelectuale, îl apropie cu judecata de realitate, de lumea din afară, făcându-l apt, ca atunci când va ajunge mare să şi-o subtitue în folosul vieţii.

Aceste muzee trebuesc să existe pe lângă fiecare şcoală primară. Constituirea lor, trebuie însă, să se facă după un plan chibzuit şi în concordanţă cu programa analitică a şcoalei primare. In ultimul timp comitetele şcolare, prin îndemnul autorităţii şcolare, secundate de autoritatea comunală, au desvoltat multă activitate în direcţia organizării muzeelor şcolare.

Cursul de adulţi. — Legea Comitetelor şcolare prin art. 125 punctul 7, precum şi legea învăţământului prin art. 86, prevăd înfiinţarea şi susţinerea şcoalelor pentru adulţi. Această activitate trebuie reluată cu toată atenţia, mai ales la periferie, unde parte din populaţia care nu s'a bucurat de binefacerile şcoalei, sau care a părăsit contactul cu şcoala, imploră ajutor, pentru a nu fi lăsaţi mai departe în teroarea ignoranţei.

Activitatea mişcări culturale prin şcoală. — Activitatea ateneelor populare de azi, ar da poate rezultate mult mai bune, dacă ar încadra în sfera acţiunei sale şi funcţionarea cursurilor de adulţi sub formele legale. Şcoala ar veni, în cazul acesta, cu un însemnat aport eficace, în promovarea mişcării culturale.

Grădina şi curtea şcoalei. — Curtea şi grădina şcoalei trebuie bine întreţinute şi frumos împodobite. Se poate cere, în acest scop, ajutorul Casei Grădinilor Publice. Prin sădirea de pomi, prin diferite altoiri şi cultivarea în mic a legumelor, elevii vor căpăta deprinderile de viitori gospodari.

Unind munca lor cu cântece, cu veselie şi cu vioiciune, vor creşte în atmosfera plăcută de afară, întărindu-şi muşchii şi plămânii.

In felul acesta, ei capătă putere, se fortifică, în timp ce, şi sufletul lor se purifică în contact cu natura. De câte ori s'a cerut concursul Casei Grădinilor s'a dat.

Educaţia fizică. — Printre multele neajunsuri aduse de marele război, este şi debilitarea generaţiei actuale. Şcoala în primul loc îi incumbă datoria de a îndrepta acest rău, prin exerciţii gimnastice, jocuri în aer liber, excursiuni, etc. Aceste mijloace vor contribui la desvoltarea forţelor fizice ale copilului, asigurându-i o minte sănătoasă, într'un corp sănătos.

Instituţia cercetaşilor şi aceia a Pui de şoimi, ce activează pe lângă şcoli, trebuie să preocupe comitetele şcolare şi să se caute a li se da toată atenţiunea cuvenită, din partea membrilor corpului didactic.

Casa sănătăţii copilului. — In urma rapoartelor medicilor

sanitari ai Ministerului Instrucţiei, s'a putut constata starea îngrozitoare de rea, în care se găseşte populaţia şcoalelor primare, din punct de vedere sanitar.

Pentru a preîntâmpina acest dezastru social, Ministerul, cu sprijinul membrilor corpului didactic primar şi al medicilor sanitari, au pus bazele Instituţiei „Casa sănătăţii copilului". Această instituţie are deci, ca menire, aducerea la îndeplinire a unui însemnat capitol din legea comitetelor şcolare: Asistenţa copilului. După cum la înjghebarea acestei instituţii, membrii corpului didactic au dat sprijinul însemnat, tot lor le revine datoria acuma de a contribui la punerea în aplicare a legii acestei instituţii, pentru a se desvolta alături de instituţia comitetelor şcolare, fără însă a o stânjeni pe aceasta din urmă, care are multiple nevoi de îndeplinit.

Terminând expunerea ,Comitetul şcolar comunal conştient de greaua sarcină pe care o are de îndeplinit, reaminteşte apelul făcut în anii trecuţi, cerând insistent ca toate primăriile de sectoare şi suburbane, în interesul şcoalei, să pună la dispoziţia comitetelor şcolare locale, toate sumele necesare pentru cheltuélile de întreţinere, reparaţii şi construcţii prevăzute în bugetele respective.

In felul acesta se va putea păstra o strânsă colaborare între administraţia comunală şi instituţia comitetelor şcolare, puse să lucreze pentru progresul şcoalei.

Preşedintă,
Margareta Paximade-Ghelmegeanu

Secretar,
Sava Zamfirescu

Institutul de arte grafice «EMINESCU» S. A., Str. Ing. A. Saligny

NUL XXXVII. — Nr. 7—8. Septembrie — Octombrie 1932

ŞCOALA ROMÂNĂ

SMARA

18 Septembrie 1857 — 1932

ȘCOALA ROMÂNĂ

Sărbătorirea d-nei Smara la Ateneul Român

Duminecă, 18 Septembrie a. c., orele 10 a. m, Societatea institutorilor și institutoarelor din România a sărbătorit în sala Ateneului Român, pe colega pensionară, scriitoarea și publicistă SMARA, care a împlinit 75 de ani.

Cu această ocazie, toate ziarele au scris pagini întregi, relevând manifestația frumoasă făcută sărbătoritei.

Revista «*Școala Română*», organ al Societății institutorilor și institutoarelor din România, își face plăcuta datorie să înregistreze în paginile ei, personalitatea acestei colege, care a fost o excelentă institutoare, scriitoare apreciată, luptătoare neobosită pe terenul național și pentru câștigarea drepturilor femeii, conferențiară cu talent, organizatoare de șezători pentru răspândirea cărților la sate și în fine atât de cunoscută prin munca uriașă depusă în toate domeniile culturale.

Sărbătorirea d-nei Smara la Ateneul Român a fost într'adevăr o admirabilă manifestație de curat românism. Asistența selectă, care înfățișă toate instituțiile culturale, oratorii distinși, care în cuvinte alese au exprimat cele mai sincere și mai simțite urări sărbătoritei îmbrăcată în frumosul costum național, înconjurată de flori, au dat înfățișarea fermecătoare unei rare aniversări.

A prezidat părintele protoereu TRAIAN VINTILESCU delegat de Sf. Patriarhie și Clerul ortodox.

Primul care a luat cuvântul a fost d. VASILE D. STANCIULESCU, președintele Societății institutorilor și institutoarelor din România.

D-sa, în cuvinte calde, profund mișcătoare, spune că e o sfântă datorie, e o cerință imperioasă, e un imperativ categoric *să apreciem munca și să răsplătim meritele!*

In vălțoarea frământărilor noastre zilnice, lăsând deoparte preocupările tot mai multe și mai presante ale vremurilor grele ce trăim, Societatea institutorilor și institutoarelor din România, înființată acum 45 de ani, e și acum la postul său de onoare, făcându-și datoria, să sărbătorească, împreună cu toți cei de față, pe distinsa colegă, acum membră de onoare, pe cunoscuta scriitoare, atât în țară cât și 'n străinătate, pe harnica neobosită, pe mult iubita noastră «MAICA SMARA».

E o aniversare rară!

E o zi măreață! E o zi prea frumoasă!

E o zi înălțătoare!

E o zi de fericire! E o zi de dragoste!

Fericirea completă nu-i este dată omului pe acest pământ; momente de fericire însă, da!

Momente de fericire are azi Societatea institutorilor şi institutoarelor din România, pentrucă a luat iniţiativa de a sărbători chiar în ziua împlinirii a 75 ani, pe mult stimata şi distinsa colegă, pe mult iubita «Maica Smara», care acum 36 de ani, dela această tribună a Ateneului Român, a cerut revizuirea codului civil, pentru a se corecta cele patru nedreptăţi aduse femeilor române în privinţa capacităţii juridice.

E prima româncă, e prima membră a corpului didactic primar ce conferenţiază la Ateneul Român!

Institutoarea şi scriitoarea Smara a dus la primul congres feminin internaţional al păcii din 1900, la Paris, acum 32 de ani, un tricolor românesc şi adeziunea a 300 de institutori şi institutoare din România, membrii ai Societăţii institutorilor.

Institutoarea Smara, luând parte activă la 10 congrese în străinătate, a făcut cunoscut străinilor scumpa noastră Românie!

E prima femeie română, care a strâns legăturile între ţările mari România şi Italia, fiind şi astăzi membră de onoare a celor mai însemnate societăţi italiene: «*Dante Alighieri*» şi «*de Storia ed Arte de Rome*».

Luând parte activă însemnată ca membră în toate societăţile româneşti de cultură, colega noastră Smara a îmbogăţit literatura românească, scoţând la lumină 36 de opere, bine cunoscute şi apreciate, pe lângă alte 6 manuscrise, ce stau gata să vadă lumina tiparului.

Fecunda sa activitate pe terenul educaţiunii, instrucţiunii şi culturii româneşti, timp de peste o jumătate de veac, e o mare mândrie a corpului didactic primar din România şi o mare cinste pentru noi.

E iniţiatoarea învăţământului în aer liber — deşi ţara era atunci sub ocupaţia duşmanilor; — ultima şcoală la care a funcţionat până acum şapte ani e şcoala de fete «Polizu» No. 17.

«Maică Smara!
Eşti iubită 'n toată ţara!»

Eşti cunoscută, apreciată şi stimată în toate ţările luminate din Europa!

Există însă în Ţara Românească, o societate veche cu mulţi membrii încărunţiţi, care nu trâmbiţează, dar fac opere productive, pentru binele neamului românesc şi al şcoalei, urmând cu sfinţenie exemplele înaintaşilor: e «*Societatea institutorilor şi institutoarelor din România!*»

Cu ocazia jubileului Dv. de 75 de ani, cu toată dragostea cetărmurită ce vă păstrăm, în numele Consiliului General şi al Societăţii noastre, vă exprimăm prinosul nostru de respect şi de ad-

miraţie şi vă urăm să trăiţi mulţi ani înainte, cu deplină sănătate şi cu aceeaş energie şi putere de muncă ce posedaţi, ca să ne fiţi mereu colaboratoare şi povăţuitoare!

Pentru a servi de pildă colegilor mai tineri şi celor care vor lucra în ogorul spinos al învăţământului popular, am dorit şi am hotărît ca bustul Dvs., opera distinsului *sculptor român Iordănescu*, să fie veşnic între noi, membrii Societăţii institutorilor şi institutoarelor, în sala de festivităţi din palatul nostru.

Maică *Smara, să trăeşti !!* *)

Urmează apoi binecuvântarea Sfintei Patriarhii, părintele protoereu TRAIAN VINTILESCU, aducând omagii d-nei Smara, căreia îi urează ani mulţi fericiţi, citind apoi diploma de binecuvântare din partea Corpului bisericesc al României ortodoxe, care are cuprinsul următor:

«*MIRON*». CU MILA LUI DUMNEZEU ARHIEPISCOP AL EPARHIEI BUCUREŞTILOR, MITROPOLIT AL UNGRO-VLAHIEI, PATRIARH AL ROMANIEI, LOCŢIITOR AL SCAUNULUI DIN CEZAREIA CAPADOCHIEI ŞI PREŞEDINTELE SFANTULUI SINOD».

Domnul Nostru Iisus Hristos, prin evangheliceşti cuvinte, binevesteşte:

«*Fericiţi cei milostivi, că aceia se vor milui*».

Apostolesc glas încă ne spune că: «*pe dătătorul de bună voe, iubeşte Dumnezeu*», iar în sfânta biserică, cridecâteori se săvârşeşte sfânta Liturghie, auzim: *Doamne binecuvintează pe cei ce iubesc podoaba casei Tale*».

Luând aminte de acestea şi de dragostea faţă de casa Domnului, dovedită prin fapte, împărtăşim binecuvântarea noastră arhierească D-NEI SMARA din com. Bucureşti, jud. Ilfov, pentru ajutorul moral şi material dat Sfintei noastre *Biserici Ortodoxe Române*.

Binecuvântarea Domnului să fie asupra Voastră şi a lor Voştri. **)

Dată în reşedinţa Noastră a Mitropoliei din Bucureşti în anul mântuirii una mie nouă sute treizeci şi doi. p. Arhiepiscop şi Mitropolit, PLATON, secr. arhiepiscopesc *N. Casacu*. No. 8141/1932».

Doamna ELIZA ALEXANDRESCU, directoarea şcoalei de fete «Polizu» unde sărbătorita a funcţionat până la retragerea-i la pensie, în numele colegelor din învăţământ, evocând amintirea frumoaselor zile când «*Maica Smara*», conducea această şcoală, cu glasul pierdut de emoţie, spune că sărbătorirea de astăzi,

---

*) Se dă pânza la o parte depe bustul sărbătoritei, aşezat pe tribuna Ateneului, în aplauzele furtunoase ale asistenţei.

**) Se ştie că D-na Smara a colectat pentru multe biserici şi şcoli.

este sărbătoarea muncii, a muncii rodnice şi binefăcătoare în domeniul culturii.

După o activitate de 40 de ani d-na Smara s'a retras din învăţământ acum 7 ani, fiind institutoare la şcoala No. 17 fete, unde a muncit cu toată dragostea, priceperea şi tot devotamentul, pentru educarea şi instruirea copiilor noştri.

Cum aş putea să arăt mai bine importanţa acestei opere?

Cine nu ştie că viaţa dăscălească are greutăţile ei, care nu se pot învinge, fără o mare dragoste de copii şi fără o adâncă încredere în misiunea de educator.

De câteori femeia învăţătoare nu trebue să-şi părăsească pe proprii săi copii — atunci când ei au poate mai multă nevoe de dânsa, pentru a veni lângă alţi copii, care tot copiii ei sunt, copiii ei sufleteşti. Şi de câteori nu trebue să-şi uite propriile ei suferinţe, alături de durerile micilor elevi, cei mai mulţi din clasele umile ale societăţii.

Dar ce bucurie poate fi mai mare, ce răsplată mai valoroasă decât plăcerea de a vedea că dintr'un mic neştiutor, ai făcut o fiinţă luminată. Şi ce operă mai interesantă decât desvoltarea acestui suflet, care a trecut sub ochii tăi prin toate fazele evoluţiei lui, copiii te iubesc, te aşteaptă cu nerăbdare să vii în clasă în mijlocul lor, şi aceasta răsplăteşte toată munca de învăţător.

Onorata noastră colegă, doamna Smara pe care o sărbătorim astăzi a trăit în 40 de ani de activitate şcolară, toate aceste sentimente de datorie şi iubire, între viaţa mică de familie şi viaţa familiei celei mai mari, şcoala. Câte griji în acest timp, câtă răbdare şi câtă energie cheltuită, dar şi câtă sfântă mulţumire sufletească!

Numele dvs., onorată colegă, răsună încă în sălile şcoalei noastre, căci nu arare ori vine să-şi înscrie fetiţa câte o mamă, care ne spune cu duioşie: *«Şi eu am învăţat aici. Mi-a fost profesoară d-na Smara»*. Şi este oarecare mândrie în expresiunea: «Am fost elevă a doamnei Smara»...

Dar dvs., stimată doamnă, v'aţi ocupat şi în afară de şcoală pe copiii orpsiţi, i-aţi cerotit, i-aţi îndrumat, i-aţi ajutat la nevoe Şi aceasta în timpul războiului, când lipsa încerca multe case.

Impresionată de feţele palide ale elevelor dvs., aţi căutat să scoateţi copiii din aerul clasei, şi i-aţi dus să facă lecţii în grădini, în aer curat, aplicând astfel principiul *«Şcoalei în aer liber»*. Pentru bucuria lor, aţi scris cărţi de basme, poezii şi piese de teatru. Viaţa copilului v'a interesat din toate punctele de vedere.

Activitatea d-nei Smara nu s'a mărginit numai la şcoală; ori unde era ceva de pus la cale pentru binele neamului, d-sa se găsea acolo ca să încălzească cu vorba, sau cu fapta, inimile tuturor.

Ar fi prea lung să fac o descriere amănunţită a activităţii sale

atât de variată; voi aminti numai lucrările sale literare: romane, piese de teatru, poezii; nenumăratele sale conferinţe ţinute în toate unghiurile ţării şi în străinătate şi neobosita sa străduinţă ca să lege de un moment amintirile scumpe istoriei neamului nostru. Maica Smara a reuşit să ridice crucea lui Tudor Vladimirescu la Târgovişte, să înalţe un bust lui Grigore Alexandrescu, un bust lui Heliade Rădulescu şi Veronichii Miclea, etc.

Şi astăzi, iubită Doamnă, când sunteţi sărbătorită cu atâta entusiasm pentru bogata dvs. viaţă, să-mi daţi voe să vă prezint omagiul corpului didactic femenin, omagiul şcoalei în care aţi lucrat şi al sutelor de copii pe care i-aţi educat. *)

După aceasta, se urcă la tribună, în aplauzele auditorului d. LEONTIN ILIESCU, care în numele ziarului «*Universul*» şi al directorului său, d. Stelian Popescu, aduce sărbătoritei omagiul celui mai vechi ziar românesc, la care «Maica Smara» a colaborat încă de pe timpul fondării acestui ziar.

Vrednicia, spiritul de muncă şi de cercetare, dar mai ales cuvântul patriotic nepregetat, sunt marile virtuţi cari au împodobit şi împodobesc viaţa acestei luptătoare pentru ţară, care, ca propagandistă naţională, a fost cel dintâi *ataşat de presă* într'o vreme când această funcţiune era necunoscută la noi. Graţie acestei propagande, Maica Smara a stabilit apropieri necesare între ţările străine şi noi, dar mai ales între noi şi Italia, cu care avem şi înrudiri de sânge.

Sărbătorita este vrednică de laudă pentru vrednicia ei.

Să-mi daţi voe s'o salut în numele *Asoc. Publiciştilor din România*, al preşedintelui acestei asociaţii, d. general Manolescu şi ca un omagiu de admiraţie pentru scrisul literar al sărbătoritei de azi, care a desfăşurat o vie activitate în literatură, critică, istorie, teatru, pedagogie şi ziarism, fiind în acelaş timp precursoarea femeilor care luptă azi pentru emanciparea politică şi civilă.

In semn de admiraţie sinceră, urez Maicăi Smara viaţă lungă ca să culeagă de azi înainte roadele spirituale şi sufleteşti a unor atât de nobile străduinţi.

Asociaţia Publiciştilor Români îşi va face o datorie de solidaritate scriitoricească proclamând-o, în prima adunare generală, membră de onoare a acestei instituţiuni.

Să trăiască Maica Smara mulţi ani şi fericiţi, căci şi-a făcut datoria faţă de neamul ei.

D. avocat THEODOR POPESCU în numele «Societăţii ortodoxe a femeilor române», relevând activitatea sărbătoritei, con-

*) O micuţă elevă dela şcoala «Polizu» recită apoi o poezie patriotică din operele sărbătoritei, şi-i oferă o frumoasă jerbă de flori.

sideră pe Maica Smara «bunica naţiunii», care trebue luată pildă de tineret în aceste vremuri, când ţara are nevoie mai mult ca oricând de suflete româneşti şi de propagandişti cinstiţi şi energici. Maica Smara n'a fost omul vorbelor şi al faptelor.

D. GHEORGHE CHERCIU, coleg pensionar, vorbeşte în numele institutorilor pensionari, evocând amintiri din vremea când «Maica Smara» făcea apostolatul în calitate de inspectoare.

Apoi d-na colonel ŞOAREC, vorbeşte în numele «Societăţii femeilor române», spunând că d-na Smara este prima româncă ce a vorbit dela tribuna Ateneului Român şi tot ea este aceea care a emis întâi ideile pentru isbândirea cărora se luptă femeile de azi.

D. TUDOR, gazetar şi pensionar din Târgovişte, salută pe marea sa concetăţeană, amintind clipe din copilăria sărbătoritei. D-sa propune ca în localul fundaţiunii Dalles să se facă un Ateneu al dâmboviţenilor pe care să-l conducă Maica Smara.

D-ra MIULESCU, învăţătoare în com. Zăliştеanca (Buzău) aduce sărbătoritei salutul învăţătorilor dela sate, care preţuesc şi păstrează cele mai frumoase sentimente sărbătoritei pentru vrednicia şi patriotismul ei.

D. GHENADIE FOTI, student, în numele societăţii «Tinerimea studenţească Regele Ferdinand I», evocă un episod din timpul războiului cel mare, relvând patriotismul ce-l manifesta «Maica Smara» sub ocupaţiune, fără nici o teamă de duşmani.

A mai vorbit d. VASILE MILITARU, aducând cuvânt omagial sărbătoritei şi d-na TANA NANESCU dela «Opera Română», povestind un episod întâmplat la Paris, când Maica Smara reprezenta femeile române la un congres.

Apoi d. general C. DRAGU, vorbind în numele «Cultului Patriei»:

Am venit aici pentru a sărbători pe d-na Smara, ca delegat al «Cultului Patriei», a cărei membră este şi din partea ziarului «Cultul Patriei», unde colaborează deasemenea cu pasiune şi devotament.

Ilustra sărbătorită cum a auzit că se înfiinţează o asociaţie «Cultul Patriei» a venit singură în mijlocul luptătorilor şi a luat locul în linia întâia, cu entuziasmul său nemărginit şi veşnic tineresc.

După aceasta n'a pregetat să vie necontenit la redacţia «Cultul Patriei» să aducă articole pline de viaţă românească şi de frumuseţile ţării noastre.

Când am întrebat-o cu ce să răsplătim noi acest devotament faţă de gazeta noastră, Maica Smara ne-a spus: «Să mă sărbătoriţi când împlinesc 75 de ani de vârstă şi 50 de ani de activitate culturală naţională şi patriotică».

Astăzi s'a împlinit făgăduinţa! «Cultul Patriei» este la postul de onoare. Maica Smara, în activitatea sa naţională şi patriotică poate fi socotită cel mai devotat şi mai de neînfrânt luptător.

Munca rodnică şi pilda de curaj şi bărbăţie ce a dat Maica Smara a inspirat tineretul neamului nostru, care s'a jertfit în războiul de întregire. Aşa putem spune, eroina dela Jiu, ECATERINA TEODORIU, este sigur opera sentimentelor de sacrificiu infiltrate de patriota Smara.

In încheiere d. general C. Dragu arată că tineretul neamului românesc trebue să fie adânc convins de moştnirea strămoşească. România Mare şi întregită nu se poate păstra în graniţele ei actuale decât prin jertfa sângelui, cu hotărîrea în armată de a pieri până la unul pentru apărarea ei.

Ii urează apoi d-nei Smara viaţă lungă, să aibă fericirea ca tineretul să fie veşnic la înălţimea cerinţelor neamului: şi pe plaiurile frumoase ale Românii-Mari să răsară mereu vulturii şi stejarii ca cei dela Mărăşti, Mărăşeşti şi Oituz.

Cea din urmă vorbeşte d-na ELLA NEGRUTZI în numele «Soc. pentru emanciparea civilă şi politică a femeii». D-sa declară că ideile d-nei Smara din tinereţe în ce priveşte emanciparea femeii se înfăptuesc azi de femeile cari au ascutat învăţăturile ei.

Maica Smara a cinstit deopotrivă amândouă instituţiile, şcoala şi biserica, făcând şcoală din biserică şi din biserică şcoală, pentru mântuirea sufletească a poporului.

După ce descrie însuşirile sărbătoritei, oratoarea îi urează încă mulţi ani ca pildă de fapte româneşti.

D. ŞT. PALOGHIŢA din partea soc. «Miron Cristea», îi dăruieşte o icoană pentru faptele în slujba credinţei strămoşeşti şi declară pe sărbătorita *membră de onoare a acestei societăţi.*

Doamna Tudoran cântă câteva arii româneşti şi oferă sărbătoritei flori.

După discursurile omagiale ale oratorilor, în aplauzele furtunoase ale auditorului, se ridică *Maica Smara.* Cu figura sa impunătoare şi glasul ei vibrant ce răsună ca un bucium de redeşteptare naţională, Maica Smara, profund mişcată,

răspunde cu aceleaşi cuvinte simple necăutate cu care a ţinut mii de conferinţe.

O linişte mormântală şi toţi cu privirile aţintite spre loja de onoare, aşteptând nerăbdători să vadă ce va spune.

Maica Smara arată că în timpurile astea grele, când grija fiecăruia dintre noi e numai la ziua de mâine, învăţătorii neamului îşi fac datoria, ca şi ostaşii neamului, iar femeile române sunt şi ele la datorie.

In această sală mare, în mijlocul Dvs., ascultând urările frumoase ce mi le-aţi adus, amintind activitatea mea, simţii clipe, care nu vi le pot exprima în cuvinte. In aceste momente de emoţie trecui peste râuri şi munţi şi ascultai murmurul apelor şi freamătul codrilor. Imi amintii de toate drumurile care le-am făcut în lungul şi în latul ţării pentru răspândirea culturii şi întărirea credinţii naţionale şi drumurile ce le-am făcut peste mări şi ţări pentru a face cunoscută şi înălţa patria mea.

După ce mulţumeşte Societăţii institutorilor, oratorilor şi societăţilor care au luat parte la această sărbătorire, schiţează un program admirabil de activitatea ce trebue s'o desfăşore femeia română în viitor. Marele Regele Ferdinand şi armata ţării au întregit România desăvârşind-o în hotarele etnice, iar femeile române au acum datoria s'o aşeze şi întărească pe piedestalul cel mai înalt între popoare, de unde să strălucească deasupra vecinilor orbindu-i cu lumina ei. Este trist pentru ţara noastră că am adus-o în starea aceasta de străinii s'amestecă şi ne caută în pungă.

Dând îndrumări folositoare dăscălimei şi tinerilor, arată că în viaţă nu isbutesc decât acei care luptă cu curaj şi vitejie.

Dumnezeu mi-a dat minte, suflet şi sănătate. Cu acestea am isbutit să fac tot ceeace am făcut până azi.

Imbrăcată în acest costum naţional am colindat toată lumea şi tot în acest costum am venit şi la sărbătorirea mea.

Donează Societăţii institutorilor şi institutoarelor din România 100.000 lei în acţiuni, din venitul cărora să se procure cărţi fetiţelor sărace dela şcoala «Polizu» şi după moartea ei să i se pue câte o floare pe mormânt în ziua de 18 Sept. al fiecărui an.

Roagă Societatea institutorilor ca atunci să sădească lângă mormânt un plop cu frunza neastâmpărată care să amintească viaţa mereu frământată a celei ce doarme somnul de veci.

Sărbătorita a fost înconjurată apoi de un grup numeros de prietene şi prieteni, care au condus-o spre casă.

In afară de darurile de tot felul ce s'au făcut sărbătoritei Maica Smara a primit și multe telegrame și scrisori dela diferite persoalități.

Reproducem fragmente din unele din aceste felicitări.

Ayant été absente je n'ai pas pu vous féliciter à temps pour votre jubilé. Je pense à vous avec gratitude pour votre longue activité

Marie

Cu călduroase felicitări pentru prea frumosul jubileu.

Ileana

D-L ALEXANDRU VAIDA VOEVOD prim ministru

«Prea Stimată Doamnă Maica Smara,

«Regret că nu am putut lua parte personal la sărbăto-«rirea Dv. Folosesc însă ocazia aceasta ca să-mi exprim sen-«timentul de admirație ce-l port meritelor Dvs.

«Demnă urmașe a unui neam de intelectuali de viță, ați «întrunit toate calitățile strămoșilor Dvs.

«Cunosc îndeajuns stăruitoarea Dvs. muncă pe toate tă-«râmurile. Inaintașe în literatură, convinsă că activitatea ce «ați depus-o pe acest tărâm e folositoare neamului din care «faceți parte, luptătoare femenistă înfocată, oratoare talen-«tată, dar mai pre sus de toate luptătoare în toate domeniile, «nu știu căreia din toate calitățile Dv. să dau întâetate.

«Intreaga țară v'a acordat încrederea atunci când în «1889, 1900, 1902, 1913 și 1931, ne-ați reprezentat cu atâta en-«tuziasm la congresele internaționale.

«Exprimându-mi, dar, admirațiunea mea, nu fac decât «să confirm un sentiment obștesc.

«Dorindu-vă, Doamna Smara, ca împlinirea vârstei de «75 ani să nu fie o încheiere a activității Dv., ci numai o îm-«bărbătare, vă doresc continuarea aceleași lăudabile lupte ce «a făcut din Dvs. un adevărat exemplu, nu numai pentru «ziua de mâine, dar pentru generația de mâine.

«Cu distinsă stimă,

Alex. Vaida-Voevod».

D. dr. C. ANGELESCU fost ministru:

«...exprim adânca mea mulțumire pentru serviciile care le-ați adus școalei românești în tot timpul cât am fost ministru al instrucțiunii, vă urez ani mulți și fericiți și felicit pe acei care au luat inițiatva de azi».

D. I. MIHALACHE, ministru de interne:

«...Mă asociez la omagiile ce vi s'au adus, urez încă mulți ani acelei ce a rămas tânără cu inima, care a însuflețit atâtea gene-rații de școlari și de colegi».

D. A. LAPADATU, fost ministru:

«...printre cei ce vă omagiază sincer pentru frumoasa dvs. ac-tivitate culturală și națională, vă rog să binevoiți a primi cele mai vii și călduroase urări de bine și de sănătate»...

D. GR. TRANCU-IAȘI, fost ministru:

«... exprim sărbătoritei cele mai calde urări de sănătate, voe bună și mulțumire».

D. DOGANI, consulul g-l al Albaniei :
«...vă rugăm stimată doamnă să primiţi felicitările noastre cu urări sincere de viaţă îndelungată spre folosul poporului atât de scump şi nouă Albanezilor».

D. G-L MANOLESCU, preşed. Centr. Caselor Naţionale pentru învăţături şi îndemnuri bune:
«...Centrala Caselor Naţinoale vă salută cu cel mai mare respect şi admiraţie, dorindu-vă încă mulţi ani cu sănătate, să puteţi culege ceeace aţi semănat».

D-l dr. general ALEX. PAPIU
«... am fost viu impresionat de admirabila serbare... azi când ţara, interesul ei a căzut pe-al doilea plan se mai găsesc români s'aducă un semn de slavă celei care este model de patriotă, este o: Mucenică a neamului...».

Doamna SIMONA LAHOVARY
«...cu acest prilej şi felicitările cu urări: «mulţi înainte...»
«...mă asociez şi eu la toate aceste manifestaţiuni, dorind să mai trăiţi încă pe atâta să înregistraţi literatura română cu frumoase opere ca până acum...».

Doamna VIRGINIEA MICLE GRÜBE
...mă asociez şi eu toate aceste manifestaţiuni, dorind să mai trăiţi încă pe atâta să înregistraţi literatura română cu frumoase opere ca până acum...».

Doamna DIDINA MINCU
«...urarea, să te ţină Dumnezeu printre noi tot aşa ageră la minte şi înţeleaptă cum ai fost toată viaţa...».

Domnul LEO SCHWARZ, consul român la Genova
«...urează Maicăi Smara etatea Sf. Patriarhi — cu sănătate, bucurie şi mulţumiri sufleteşti».

«ASTRA»: «...aduce omagiile noastre inimoasei luptătoare pentru cultură. entusiastei propagatoare a binelui şi frumosului la mulţi ani».

LIGA PENTRU UNITATEA CULTURALA A TUTUROR ROMANILOR: «...comitetul secţiunii Bucureşti vă roagă să primiţi cu această ocaziune expresia sentimentelor sale de curată

admiraţie la împlinirea frumoasei vârste de 75 de ani, urându-vă mulţi ani în slujba celor mai înalte idealuri ale Patriei».

ASOCIAŢIA CREŞTINA ORTODOXA «PATRIARHUL MIRON»: «...va distins cu vrednicia de «membră de onoare» rugând pe Dumnezeu de a vă păstra în deplina sănătate...»

ŞEF RABINUL DR. I. NIEMIROWER, reprezentantul religios al «Uniunii comunităţii Evreeşti din Vechiul Regat:

«...vă sunt adânc recunoscător pentru noblețea dvs. sufletească, care trimite razele de lumină tineretului nostru fără deosebire de origină şi religie. Sunteţi o misionară a spiritului şi din toată inima vă doresc ca să continuaţi de a fi tânără spre folosul iubitei noastre Patrii».

SOC. CULT. «INSTRUCŢIUNEA»:

«...Soc. cult. «Instrucţiunea» şi corpul didactic al şcoalelor acestei societăţi iau parte cu bucurie la proslăvirea meritelor dvs., care sunteţi una din valorile intelectuale cele mai de seamă ale femeilor române....».

D. ŞT. CHIVU în numele Casei Naţionale şi colegilor din Târgovişte:

«Vă transmite cel mai respectuos omagiu de profundă admiraţie».

D. PROF. DR. GEROTA: «...rugăm pe bunul D-zeu să-ţi păstreze sănătatea şi energia până la adânci bătrâneţe, spre binele ţări noastre pentru a cărei cultură, aţi făcut un adevărat apostolat; să trăeşti încă mulţi ani spre a servi de pildă şi icoană vie, a energiei şi a sacrificiilor pentru patrie pe terenul cultural...»

D. PROF. P. GARBOVICEANU: «...vă urez şi eu să ajungeţi vârsta de 100 de ani ca să mai serviţi şcoala în afară şi neamul românesc».

D-NA ŞI D. NIŢA IONESCU, industriaş: «...Dumnezeu să vă dăruiască încă mulţi ani şi dorim deplină sănătate ca să puteţi fi cât mai mult un exemplu viu pentru generaţia ce vine, spre folosul românismului».

cp

Sărbătorirea D-nei Smara la Pucioasa

După sărbătorirea dela Ateneul Român, d-na Smara, mergând la Pucioasa să-şi caute sănătatea, a fost aci obiectul unei frumoase manifestaţiuni.

Intelectualii din Pucioasa, profitând că dânsa se găseşte la cură, au organizat o frumoasă serbare în cadrul unei şezători în pavilionul Băilor Pucioasa. La această serbare a luat parte tot publicul şi şcoalele din localitate.

S'au ţinut şi aci discursuri omagiale de către reprezentanţii căminului cultural «*I. Al. Brătescu-Voineşti*» ai presei şi primarul oraşului, aducând elogii d-nei Smara. Discursurile au fost urmate de un program artistic compus din dansuri naţionale, coruri şi un concert de viori.

Cu această ocazie d-na Smara a fost proclamată membră de onoare a Căminului Cultural «I. Al. Brătescu-Voineşti».

Dintre oratorii care au omagiat pe d-na Smara, primul a fost d-l dr. *Dumitrescu*, preşedintele Căminului Cultural. După dânsul a vorbit d-na *Elena M. Duţă*, învăţătoare în comuna Pucioasa, din partea corp. didactic.

Oratoarea începe relevând întâmplarea fericită, ca d-na Smara să se oprească în acest orăşel pentru căutarea sănătăţii.

Profităm cu toată dragostea de această ocaziune, cu atât mai mult cu cât dânsa este fiica judeţului Dâmboviţa, dâmboviţeancă şi concetăţeană a noastră, vlăstar rupt din inima Târgovişiei, cu care ne mândrim în întreaga ţară. Munca şi dragostea nemărginită a d-nei Smara pentru ţară, dovedită prin faptele sale mari faţă de jud. Dâmboviţa şi ţara întreagă, ne-a îndemnat să consacrăm astăzi câteva clipe, pentru a aduce omagiile noastre de recunoştinţă laborioasei activităţi, atât în ţară cât şi în străinătate.

Dacă Societatea instituitorilor din România au sărbătorit pe d-na Smara la Ateneul Român pentru împlinirea a 75 ani de vârstă şi 50 de ani de activitate progidioasă în toate direcţiile culturale, nici noi învăţătorii acestei localităţi nu putem rămâne reci, cu atât mai mult cu cât avem fericirea s'a avem în mijlocul nostru pe această înflăcărată româncă, cunoscută tuturor prin iubirea nestrămutată pentru ţară, şi o rugăm călduros să primească salutul nostru omagial şi urarea din tot sufletul «*Bun venit în orăşelul nostru*».

Face apoi o amplă descriere a activităţii sărbătoritei spunând că datorită sentimentului naţional în care a crezut cu perseverenţă a ridicat-o până la cele mai multe culmi ale idealului său.

Cât priveşte munca sa pentru judeţ şi oraşul Târgovişte.

arată, între altele, cea mai măreaţă faptă, pentru care târgoviştenii îi vor rămâne în veci recunoscători şi-i vor preamări deapururi numele, zidirea şi repararea din temelie a fostei mitropolii ruinată, care nu mai făcea cinste fostei capitale a Ţării româneşti.

Incheie urând d-nei Smara să trăiască încă mulţi ani, spre a fi exemplu de fapte mari...

După ce mai vorbesc alţi oratori, cel din urmă ia cuvântul d-l *Tomescu* primarul oraşului Pucioasa.

La urmă d-na Smara răspunzând face o aspră critică femeilor din Pucioasa, observând la ele că au schimbat portul nostru naţional atât de frumos, în mătăsurile vegetale aduse din ţările străine.

A urmat apoi serbarea după care s'a oferit o masă în onoarea sărbătoritei.

Delegaţiunea provincială a Fasciilor femenine Genova (Italia)

DISTINSĂ DOAMNĂ.

Ecoul sărbătoririi d-voastră a ajuns până la noi, sărbătorire mai mult de cât meritată pentru splendida activitate pe care domnia voastră aţi dedicat-o cu superioară înţelegere Ţării, cu suflet şi bunătate de mamă a operelor sociale valorizând ceeace poate face femeea atunci, când este animată de nobile sentimente şi de o reală capacitate. Sunt fericită că am avut plăcerea de a vă cunoaşte personal la Genova! V'am apreciat mai ales pentru că împerecherea acestor daruri vă fac să fiţi scumpă tuturor. Vă urez sănătate şi mă gândesc la dv. cu afectuoasă simpatie.

Primiţi vă rog expresiunea viilor mele felicitări şi a gratitudinei pentru afecţiunea pe care păstraţi Italiei.

THEA BRUZZO BECCARO
Preşedinta fasciilor femenine

2 Oct. 1932.

PRESA ITALIANA

Ziarele «Secolo XIX» şi «Giornale d'Genova» din marele port al Italiei Genova, publică sub semnătura d-lui Leo Schwarz dela Iaşi, două articole de omagiu pentru d-na Smara din care extragem următoarele: Nu s'ar zice că «Maica Smara» cum a numit-o în dragostea lui tot poporul românesc, poate împlini 75 de ani văzând-o tot tânără la corp şi spirit! Activitatea sa multiformă: didactică, pedagogică, literară şi artistică într'o epocă în care nici-o femee română nu suise încă treptele unei catedre şi nu vorbise în public, a făcut ca ea să fie pioniera ori cărei mişcări intelectuale şi sociale femenine. Spirit neastâmpărat, şi avid de cultură, energie fizică deosebită, intuiţiune şi minte activă prin excelenţă, scriitoarea Smara rămâne mai ales ca o naţionalistă infocată, gata totdeauna să lucreze pentru binele şi înălţarea poporului ei. A scris poezii, romane, teatru, critice de artă, a ţinut sute de conferinţe, a creat şcoala în aer liber, a reprezentat ţara la multe congrese internaţionale, e decorată cu cele mai înalte decoraţiuni din ţara ei şi cu *Benemerenti d'argent* italian dat de marele ministru Guido Baccelli.

Pentru Italia are cea mai vie afecţiune şi o profundă admiraţiune, fiindcă e *prima* femee care împreună cu Tocilescu şi Ureche a afirmat la Roma în 1899 latinitatea noastră, ca delegată a Presei şi a ziarului «Universul». După ce a vizitat-o cunoscând pe mulţi oameni mari ai Italiei, a ţinut o conferinţă pe care a repetat-o în toate oraşele României, meritând astfel simpatia şi prieteniile de care se bucură peste tot. Prodigioasa personalitate a acestei femei care a reuşit să ridice prin subscripţie publică monumente poeţilor, cruci eroilor, să repare biserici istorice, să adune bani mulţi, doar cu puterea irezistibilă a vocii ei şi a elanului sufletesc pus în sutele de discursuri ce a ţinut, rămâne ca o icoană de dezinteres demnă de imitat. Pasiunea ei pentru Ţară şi pentru Italia, înţelegerea imensului progres înfăptuit în zece ani, de Italia lui Mussolini sunt împărtăşite de fiica sa d-na Zoe Gârbea Tomellini, care cu aceeaşi dragoste ne face cunoscuţi printre străini, în ce avem mai bun.

75 de ani sunt trei sferturi de veac! Când Smara va împlini o sută, toţi Românii de pe toate meleagurile îi vor striga iar: «Eviwa Maică Smara»!

Cu ocazia acestei aniversări Societatea noastră a scos broşura al cărui cuprins urmează:

Casa în care s'a născut „Maica Smara".

O aniversare rară

In vălmăşagul frământărilor noastre zilnice, peste preocupările tot mai multe şi mai grele ale vremii, Societatea institutorilor şi institutoarelor din România, îşi face datoria, ca întotdeauna, însemnând cu prestigiu o zi de amintire pentru aceea a cărei viaţă şi activitate strălucesc ca un far luminos în drumul înainte al generaţiilor următoare.

La 18 Septembrie 1932, scriitoarea noastră *Smara,* împlinind 75 de ani, va fi sărbătorită cu tot fastul cuvenit.

Cu această ocazie se va evidenţia întreaga

operă nepieritoare, alcătuită de această mare scriitoare, într'o profundă atmosferă de dragoste prietenească. Căci scriitoarea Smara, cunoscută peste hotare și în lungul și în latul țării sub numele de **„Maica Smara“**, este iubită de noi toți.

Născută la 5/18 Septembrie 1857 în orașul Târgoviște, vechea capitală a Țării muntenești, locul natal al atâtor boieri și scriitori români: Coresii, Văcărescu, Heliade Rădulescu, Cârlova și Grigore Alexandrescu, — scriitoarea Smara începu să învețe primele buchii dela popa Vasile în tinda bisericii *„Curtea Domnească“*, lângă mormântul *Domniței Elena Matei Basarab.* De mică copilă crește dar cu impresii intuitive istorice, influențată de ruinele Palatului Domnesc și ale Turnului Chindia din Târgoviște.

Dela Târgoviște, fiindcă părinții săi erau boeri de viță, tatăl Niță din familia *Andronescu* și mama Alexandrina din familia *Vlădescu,* care aveau vii la Mânăstirea Dealului, scriitoarea Smara, demnă urmașă a marelui fabulist Grigore Alexandrescu, a cărei nepoată este și a patriotului Vlădescu, general, fost Mareșal al Palatului 25 de ani sub Domnia Regelui Carol I, — învață la Școala Centrală de fete din București, care funcționă pe atunci lângă Turnul Colței, în palatul «Filipescu», unde a fost acum expoziția laptelui și termină 4 clase secundare. De remarcat că atât în școala primară cât și în liceu, d-na Smara s'a distins la învățătură, în toate clasele fiind premiată.

După ce termină clasa patra, căsătorindu-se cu profesorul G. Gârbea, care a înființat gimnaziul din Târgoviște, d-na Smara, avu prilejul să se cultive; citind toate cărțile din vasta bibliotecă a

acestuia, azi donată liceului «Cantemir». Astfel, când se prezintă la examenul de institutoare, reuși întâia între 300 de candidați și e numită institutoare în orașul Sinaia.

Despărțindu-se de primul soț și căsătorindu-se cu căpitanul de geniu P. Gheorghiu, după un an rămase văduvă cu două fetițe mici, când trebui să înfrunte toate greutățile vieții.

Dela Sinaia, transferându-se în Ploești, unde câștigă prietenia tuturor oamenilor de cultură făcù să apară revista *„Școala Română"* și luă inițiativa de a face bustul Veronicăi Miclea, donat Ateneului. Se transferă apoi în București, unde, funcționă pe rând la școalele: «Petrache Poenaru» «Silvestru», «Ferdinand I», «Genilie» și «Polizu» de unde a ieșit la pensie.

Activitatea școlară, d-na Smara, a desfășurat-o, cu multă dragoste de elevi și eleve, pe care-i iubeà ca pe copiii săi. Pentru cultura acestora, ea tipărește povești pline de învățăminte: «*A. B. C.*» ilustrat, «*Anicuța*», «*Corbul cu pene de aur*», feerie în versuri, «*Mătușica Dița*», «*Stâlpi de pază*», «*Spade strămoșești*» *etc.* La datorie a fost întotdeauna exemplu, cu toate grijile familiare ce le aveà, căci trebuià singură să-și conducă și casa.

Dar activitatea școlară nu se poate comparà întru nimic cu activitatea extrașcolară desfășurată de scriitoarea Smara.

Din primul an, de când a fost numită la Sinaia, ea dădù dovadă de dragostea înfocată ce păstrează lucrurilor istorice, opunându-se cu toată energia la spoirea Chilii din Curtea Mânăstirii din Sinaia, unde locuise familia regală și

regina Elisabeta desenase mai multe figuri din anturajul Curţii regale.

De acì înainte devine „*Smara*“, veşnic tânăra luptătoare în primele linii pe terenul naţional, conferenţiară neobosită şi scriitoare fără răgaz, scoţând la lumină 36 de opere, toate citite şi gustate de întreaga lume în curent cu mişcarea literară. Pe lângă acestea, scriitoarea mai are încă 6 manuscrise, care stau gata să vadă lumina tiparului.

„*Maica Smara*“ şi-a cheltuit punga şi toată energia numai în serviciul operilor de binefacere. Viaţa dânşii se confundă cu însăşi viaţa şi străduinţele unei generaţiuni întregi.

Este prima femeie română, care aprinde şi ţine trează flacăra naţionalismului cu dragostea de mamă în inimile celor ce s'au aruncat cu atâta avânt şi au pierit în luptele pentru întregirea neamului.

Luând parte activă ca membră în toate societăţile româneşti de cultură, scriitoarea Smara, îmbogăţeşte literatura română cu scrisul şi duce cu cuvântul faima peste hotare.

Dintre operile sale citãm versurile: «*Din pana suferinţei*», romanele «*Fata Tatii*», «*Băiatul Mamei*» şi «*Domnul Bădină*», dramele: «*Mirza*», «*Ispăşire*», tablourile istorice şi religioase: «*La 24 Ianuarie*», «*Ruth*», «*Naşterea Domnului*», «*Dorul de ţară*» şi «*Mironosiţa*», câştigând cu ele un însemnat loc în literatura noastră. Acum are în manuscris, feeria în versuri: «*Corbul cu pene de aur*», prelucrată după povestea cu acelaş nume

In 1883, d-na Smara face să apară revista „*Altiţe şi Bibiluri*“ cu scopul de a cultivà şi în-

demnă cât mai mult fetele și soțiile române la cusăturile și țesăturile românești.

Sub ocupație, când germanii transformaseră școalele românești în grajduri, d-na Smara concepe primele *Școale în aer liber* și din proprie inițiativă, fără niciun sprijin moral și material, adoptă scăunelul pentru lecții și excursiuni, învățând copiii din cartierele: «Mihai Ghica», «Elefterie», «Herăstrău» și «Chitila», sub cerul liber pe locuri donate benevol.

D-na Smara este aceea care a strâns mult legăturile între țara noastră și sora Italia, fiind ș azi membră de onoare în cele mai însemnate societăți italiene: «*Dante Alighieri*» și «*de Storia ed Arte de Rome*».

Tot d-na Smara este prima româncă ce conferențiază la Ateneul Român și peste hotare n țările apusene, reprezentând România la Congresele: Orientaliștilor în 1889: al păcii universale în 1900; latin 1902; educației familiale 1913; învăț. menager 1913; de fermiere 1913 și al școalelor în aer liber în 1931, ducând fala României peste hotare, obținând laude'n ziare și distincțiuni.

La congresul «Uniunii Universale al femeilor pentru pace», care azi numără 56 de țări afiliate d-na Smara este prima organizatoare, în calitate de vice-președintă, ținând conferințe în favoarea ideilor de pacificare internațională ca reprezentantă a filialei române organizată de dânsa.

Părerea ei este și azi că pacea universală nu se va puteà realizà decât atunci când va fi o limbă, o religie și un hotar. La congresul păcii de atunci, conferința sa a fost despre cărțile școlare, singurul mijloc pe care ea îl crede că ar

puteà potoli ura dintre popoare. Doamna Smara a dus la congresul păcii din Paris un tricolor român şi aderarea a 300 de institutori.

In societăţile culturale române, cu toată vârsta înaintată, «Maica Smara» activează şi azi cu aceeaş râvnă, cu aceeaş pricepere şi aceeaş gândire senină.

Societăţii institutorilor şi institutoarelor din România, îi face cinste în calitatea de membră de onoare, iar corpul didactic primar se mândreşte cu o asemenea colegă.

Cu împlinirea a 75 de ani, îi urăm şi de aci mulţi înainte, cu aceeaş tânără şi energică putere de muncă să ne fie colaboratoare şi povăţuitoare în faptele noastre viitoare.

cp.

Cea mai nobilă cunună pe care o poate primi omul pe pământ este iubirea semenilor pentru faptele măreţe săvârşite în folosul patriei şi al Omenirei.

AMINTIRI FRUMOASE

In creerul munţilor Bucegi, unde era şi este şcoala normală de fete din Predeal, viaţa trecea liniştită în mijlocul şi vraja pădurii. Era pe un ger năprasnic când termometrul arăta aproape 30° sub zero. Un vifor puternic clocotea pela uşi şi ferestre, căutând să îngheţe sângele în vine şi entusiasmul ce mai rămăsese nebiruit încă. Nu se abătea aproape nimeni strein, sau mai bine zis, nu avea nimeni curajul să înnoate în zăpada care se ridicase până aproape de doi metri, când la poarta şcoalei (fără poartă pe atunci) se opreşte Maica Smara. Pe vremea aceia era inspectoare. Venise fără preget să-şi facă datoria. Venise cu inima ei caldă, să ne încălzească şi pe noi. Noi!... eram un mănunchiu, o colonie de suflete, unele mai stinghere, altele cu speranţe, altele mai decepţionate, care luptă pentru un scop, pentru un ideal, de a răspândi sănătatea, cultura, de a purta făclia aprinsă prin bezna neştiinţei din cele mai îndepărtate cătune.

N'a voit nici un moment să se odihnească până ce n'a vizitat localul, până ce n'a inspectat elevele, până ce n'a mâncat la masă alături de ele.

A' doua zi era 24 Ianuarie, zi mândră şi măreaţă. A rămas să ia parte la această înălţătoare evocare. In mijlocul elevelor însufleţite de ea, a pornit la Mânăstire unde se făcea Te-Deum.

Venise şi armata din localitate cu comandantul ei. Era tot satul în picioare — ziua foarte rece, dar strălucitoare. Mişcare multă, entusiasm mult. După Te-Deum, într'o pioasă reculegere se cântă «Pentru rugăciune» moment solemn (măreţia naturii îmbinată cu măreţia momentului). Pe acolo fusese primul sbor al şoimilor peste Carpaţi. Acolo chiar pe vârful dealului între brazi stau, dovada eroismului şi nepăsării de viaţă a bravilor noştrii soldaţi.

Comandantul, un bun orator, vorbeşte cu mult entusiasm, mai ales ca unul care trăise acele timpuri de groază şi de mândrie naţională totdeodată; dar, când a început Maica Smara să vorbească, a încremenit şi freamătul codrului. Plângeau soldaţii, plângeau mamele îndoliate în genuchi înaintea ei, plângeau cu toţii, căci cuvintele ei erau rupte din suflet, erau mărgăritare, care se înşirau pe razele de soare şi se ridicau până sus, sus de tot.

Din mulţime, o bătuţă cu lacrămile înnodate pe bărbia-i încovoiată- sprijinită pe toiagu-i noduros, se apropie de ea şi-i zice:

— Doamnă, daca ai fi fost D-ta cu băieţii noştri dincolo, şi arătă cu braţul spre Braşov, ni s'ar fi întors cu bine acasă şi... un hohot de plâns îi înăbuşi ultimele cuvinte.

Eram în ziua de 29 Iunie 1922, la Cluj, în excursiunea de înfrățire a corpului didactic primar din Capitală cu acei din Ardeal.

La banchetul dat de frații clujeni în cinstea noastră, s'au ținut mai multe cuvântări unele mai calde decât altele.

Maica Smara, care e neobosită și care ia parte la tot ce atinge sufletul și dragostea de țară, după ce a lăsat să spună toți, ce au gândit și simțit, se scoală și în elanul care domnea în sunetele violoncelului, care se întrecea cu tunetele și trăsnetele din natură, în sgomotul ce produse se o baracă ce se prăbuși din cauza furtunii, în apropiere de noi, ea senină și inspirată spune:

I

Voi sunteți Cruciați trezi
Ce-ați luptat necontenit
Ca-'ntre apus și răsărit
Să stea o țară de viteji.

II

Ca să ajungem pân-la voi
Am trecut și văi și munți
Ape adânci cu multe punți
Că doru s'aprinsese 'n noi.

III

Dor de valul lui Traian
Dor de Mureș, dor de Criș
De al codrilor frunziș
De avântul ardelean.

IV

O! Cruciaților viteji
Să luptați necontenit
Ca 'ntre apus și răsărit
Să stea țara de viteji.

Furtuna aplauselor a întrecut și tunetul și violoncelul.

In ziua de 4 Iunie 1924 Maica Smara venise iar să inspecteze școala dela Predeal.

Eream în camera mea de lucru, eu la birou și Maica Smara lungită pe un divan. Visa cu ochii întredeschiși. Geamurile deschise lăsau să intre năvala de raze primăvăratice și-n tufa de anini de pe malul Râșnoavei se răsfăța un stol de gureșe vrăbiuțe.

Murmurul apei, foșnetul frunzelor, glasul păsărelelor se îmbinau pentru a-i vorbi în limba gândurilor ei.

Deodată se repede la mine, îmi ia creionul din mână și o foiae de hârtie de pe biurou și fără să zică un cuvânt, altă făptură, transfigurată. întinerită, scrie versuri pe care mi le-a dedicat mie:

I.

Vin cu mine în pădure
De mesteacăn și de plute
Iar la asfințit de soare
Noi să ne-afundăm mai mult
Pe cărările tăcute.

II.

Vino, să-ți mângâi coșița
Ce-i ca mătasea de fină
Și bărbia, și obrazul
Cum făceam odinioară
Jos pe maldăr de sulfină.

III.

Vino și s'aduci cu tine
Toate farmecile tale
Și parfumul tău.., și râsul...
Vin, aleargă ca nebună
Cum ți-alerg și eu în cale.

IV.

Vino, că se lasă noaptea
Ca zăbranic peste fire
Și e vremea ca să cânte
Codrul, lunca tot frunzișul
Imnuri d'a noastră iubire.

Veșnic tânăr și ferice e sufletul Maichii Smara.

A. ALTENLIU

Mătușica Dița

Nepotului meu Radu Tomellini

Tudorică și Zoițica erau nepoții Diței, ei aproape nu cunoscuseră părinții lor. Tatăl murise pe câmpul de luptă; iar d-na Cărbunceanu se răpusese de durere.

Micuții aceștia avuseseră norocul să încapă pe mâini foarte bune. Mătușica Dița fusese profesoară, crescuse sute de copii străini, însă de ai săi nu avusese parte, așa că acum se simțea femeia cea mai fericită că D-zeu îi trimisese, pe lângă ea, două suflete nevinovate, pentru cari se hotărâse să jertfească timp și avere, numai spre a crește cum se cade pe acești îngerași, blânzi, frumoși, ascultători și foarte îndemânateci.

In fiecare zi, dânsa le făcea câte o plăcere, conducându-i în acele locuri de unde ei puteau să culeagă învățături și acasă să se poată întoarce cu cunoștințe noui. Învățătura toată a claselor elementare, vrea să le-o dea ea, însă nu cum se predă la noi, ci cum văzuse dânsa că se predă în alte țări, unde nimic nu se învață decât văzut la fața locului.

Intr'o zi spuse nepoților săi să pună în poștalion: merinde, hăinuțe, umbrele și mantale de ploaie, scăunele, ceva vase de bucătărie, căci ea voește să plece cu dânșii, să le arate câmpul și pădurea, râul și lacul, păsările și animalele, satele, mânăstirile și cătunele din jurul orașului; ei nu știau nimic din toate acestea; iar în școală li se vorbise despre ele, însă, când îi cercetase d'aproape, văzuse că 'nvățaseră totul papagalicește.

— Mergem pe *Căi luminoase*, în zilele noastre fericite, copii, zise Mătușica Dița, către Tudorică și Zoițica, iar aceștia începură a sări și a juca de bucurie.

— Luați cu voi și pe Bica, dacă vreți, dar nu uitați și zgarda ei.

— Să luăm și pe Busti, Bustuleana !... Săraca, era să rămână singură acasă, zise Tudorică, iar Zoițica se repezi la colivia cu cănărelul, o duse la poștalion și o așeză în maldărul de fân proaspăt, pe care Stelian îl așternuse, în codirlă, pentru Murgoci.

— Mă lăsați singură acasă, îngână Mitana tristă, luați acum și cățeaua, și pisica, și păsărica asta, care cântă așa de frumos ! Uite eu plâng, dacă e vorba așa.

— Nu plânge, mamă Mitano, taci, că pe tine te vom lua altă dată, Tudorică va mâna calul și, la rândul lui, Stelian va rămâne acasă, că toți odată vezi, că nu putem pleca.

Tu n'ai auzit câte hoţii se întâmplă în oraşul ăsta mare?

— Cu bine, duceţi-vă sănătoşi, măiculiţă, D-zeu să vă poarte pe căi luminoase, zise Mitana, ştergându-şi ochii, şi punând în chichiţă, o tingirică, pirostriile şi tuciul pentru mămăliguţă, ibricelul de cafea şi mai multe ceşci. Stelian legă bine coşul cu merinde de scara din dreapta a poştalionului, dete mâna copiilor, îi sui alături de Mătuşica Diţa şi suindu-se pe capră o porni la drum.

Murgociu necheza, Bica lătra şi da din coadă, sărind în jurul caravanei, pisica, obicinuită în poala Zoiţichii, torcea amărâtă c'o deslipeau d'acasă, iar Aurică, dând de aer şi verdeaţă, cânta ca o privighetoare.

Făcură toţi cruce, apoi în trapul mărunt al calului, o luară drept pe şosea înainte.

PESTE APE ŞI CAMPII

Era o zi de primăvară foarte călduroasă, mălinul şi liliacul erau înflorite, păsărelele ciripeau în teii dela Şoseaua Kiseleff; foarea paştelui, păpădia, rochiţa rândunelei şi scânteioarele împodobeau potecile. Aerul era parfumat de mirosul mugurilor de sălcioară şi de plută, ce 'ncepuseră a se desface plăpânzi şi a se îndrepta spre razele calde ale soarelui.

Pe tăpşanul din faţa pădăricii dela Băneasa, păştea o turmă de oi. Mieluşeii sburdau prin câmpii, păstorul îşi făcuse o tilincă şi, la umbra aninului de lângă apă, cânta Doina, iar văzduhul răsuna de dorul revederii şi al înfrăţirii.

Stelian opri poştalionul şi Mătuşica Diţa, coborând jos cu copii, o luă încet pe lângă pădurice şi merseră până aproape de turmă, făcând semn baciului să-i păzească de câini.

Bica, legată de letcă, lătra c'ar fi vrut şi ea să vină după stăpânii săi, dar cine îi dădea ei drumul?

Arţăgoasă şi puternică, precum era, s'ar fi luat la trântă, că şi ea era de neam ciobănesc. D'atâtea ori le spusese Mătuşica Diţa copiilor ce este turma şi ce vrednici sunt câinii, cari se luptă şi cu lupul, spre a o apăra, însă ei numai acum înţeleseră tot, când văzură şi stână, şi ţarc, şi târlă, şi baciu, şi cioban. Abia legaţi şi închişi se potoliră dulăii şi numai aşa se putură înţelege toţi la vorbă.

Baciul când auzi că el va să lumineze pe cei doi şcolari, se grăbi, în faţa lor, să mulgă oile, să le dea să bea lapte cald şi să le povesteacă tot, şi cum îl strecoară, şi cum îl fierbe, şi cum îi pune chiag, şi cum îl tornă în sidile de se scurge zerul, şi cum trebuesc spălate şi curăţite şi ciubăr, şi ciaun, şi hârdău, c'altfel brânza ia miros şi paguba este

a aceluia care n'a deschis ochii, n'a fost vrednic și curat. Pe când stau la vorbă, se auzi un clopot. N'apucară să întoarcă într'acolo privirea și iată că, berbecul cel cu patru coarne, venea, venea către ei, ca un balaur. Baciul făcu semn păstorului, care lăsă iute tilinca pe laviţa din covertă și făcând doui paşi, fuse lângă Averescu; îl înhăţă de coarne și-l duse de-l închise în ţarc. Altfel toţi erau daţi peste cap, aşa cum fusese *daţi Nemţii la Siret de gheneralul nostru,* zise baciul, mai dând o cană de lapte copiilor.

Dupăce băură le povesti că, peste două luni, vor fi bogaţi. Atunci, la tunsoare, se alege paguba din câștig.

La Sânpetru e bucuria noastră. Tainul lupului atuncia este. Nu ne ia oile în noaptea aceea; suntem bogaţi. Haiducii noștrii să trăiască!... Să luptă cu duşmanii ca eroii de la Mărăşeşti, Mărăşti și Oituz.

— Ei se luptă, zise ciobanul, fac și ei ce pot, dar care e ursită, tot în gura lupului moare sfâșiată.

Murgoci bătea din copită. Bica lătra de răsuna dumbrava și totuși nu se mai îndurau să plece.

Chiran, baciul cel mai mare'n stână, veni și el cu'n smoc de lână nespălată și'l dete Diţei, spunând să-l păstreze aşa cum e cu suc, că e bună de reumatism, aşa i-a spus lui Baba Vişa.

Zoiţica se sfii să pună mâna pe ea, zicând că e murdară, însă păstorul îi zise: Fi, d'ai avea d'asta mai multă și nu ţi-ar fi scârbă, nici lene, și a-i spăla-o colea, în apa asta, domnișoară, ce haine frumoase, ce saltea moale ţi-ai face din ea și, biata oaie, mănâncă iarbă, fân, paie, iar noi dormim pe saltea moale pecând ea doarme noaptea — în ţarc — pe pământul gol.

Niciodată nu m'am gândit la asta, moș Chirane, zise fetiţa sfiită și luând lâna o puse în șorţ, mulţumi baciului, dându-i mâna ca la un prieten vechiu, dela care învăţase atâtea lucruri folositoare.

Mătușica Diţa se aşează pe trunchiul unui buștean și zise:

— Acum e rândul meu, dragii mei copii. Voi aţi învăţat că, Domnul nostru Isus Christos, s'a născut într'un staul de vite, asemenea staul cum aveţi ocaziunea de-a'l vedea: că animale de acestea blânde și oamni buni; ca aceștia, erau acolo, când Fiul lui D-zeu a venit pe pământ. Din aceasta învăţăm, că nu naşterea face pe om, ci înţelepciunea și învăţătura. Zadarnic are cineva leagăne de mătase și lux mare, dacă n'are minte, n'ascultă de cei mai mari și nu'nvaţă zilnic ceea ce i se spune, spre a fi, mai târziu, folositor sieși, familiei și patriei sale:

Fecare din noi suntem creaţi, în lumea asta, pentru un scop:

Viermii fac mătase, albinele miere,
Cine stă din lucru, numai decât piere.

— Aşa e, bine grăiţi doamnă, bine, dar puii aceştia, n'au semne să fie nici leneşi, nici neascultători.

— Să dea D-zeu, zise Diţa, luându-şi — încă odată — rămas bun dela păstori.

Porniră toţi repede la drum, căci soarele se ridicase sus şi ei se hotărâseră să ia masa în pădurea dela Otopeni. D'acolo să adune mărgăritel, să facă mănunchiuri de albaspină şi de păducel înflorit şi cunoştinţă cu oaspeţii pădurii.

In urma poştalionului, măcar că plouase de curând, se ridica praful şi îi înfăşura cu-un val străveziu. Tudorică scoase batista şi îi scutură pe toţi. Din crăci de tufan îşi făcea mereu umbrar, dar tot nu isbutea să scape de valurile prăfuite ce îi năpădea din ce în ce mai mult, căci acum arşiţa soarelui se simţea mai dogoritoare.

Când zăriră pădurea Otopenilor, copiii începură să cânte de bucurie, Stelică să dea bici lui Murgoci, Bica să latre. Doar Busti şi cănărelul tăceau de parcă erau adormiţi, ceeace îndemna pe Tudorică a-i mişca, din când în când, şi a le spune cât era de frumoasă şi de interesantă călătoria lor.

Ajunşi în pădure poposiră. Stelian scoase calul dela poştalion. Murgoci, cum se simţi fără şleauri, fără frâu şi fără zăbale, o luă iute pe sub copaci, şi 'ncepu să pască iarba proaspătă şi fragedă. Copiii alergară după vreascuri. Stelian aprinse luleaua şi tot cu focul acela, dete flacără şi uscăturilor, aşezară pirostriile iar d'asupra lor, puseră tuciul să fiarbă, după ce alergară şi aduseră în el apă dela puţul din apropriere.

Aşternură pe iarbă velinţa, apoi luară din coş faţa de masă şi tacâmurile. Tudorică cernu mălaiul, Zoiţica limpezi farfuriile, le şterse şi apoi le puse în dreptul fiecăruia. Stelian mestecă mămăliga şi fierse ouăle, iar Mătuşica Diţa tăiă mezelurile şi fripse friptura. Copiii spălară brânza, apoi curăţiră ridichile şi le limpeziră în mai multe ape, aşa cum fuseseră deprinşi să facă şi acasă, unde ei nu stau niciodată să piardă vremea zadarnic cum fac alţi copii leneşi şi răutăcioşi.

In mai multe rânduri, voiră să plece prin pădure, dar li se răspunse că vor face aceasta după masă şi după ce vor spăla vasele, le vor pune la locul lor şi dupăce Chiran le va povesti un basm frumos.

Ştiri şi informaţiuni

Subrevizoratul şcolar al Municipiului Bucureşti a luat iniţiativa să înfiinţeze un cor şi o orchestră învăţătoreşti. Aceasta, în vederea escursiunilor ce intenţionează să facă în ţară şi în străinătate cu membrii corpului didactic primar din Capitală.

Fapta fiind vrednică de toată lauda, urăm tot succesul iniţiatorilor.

Ministerul Instrucţiunii, printr'o fericită coincidenţă, având în frunte doi distinşi profesori universitari specialişti în domeniul sociologiei şi pedagogiei, d-nii ministru D. Gust şi secretarul general I. C. Petrescu, lucrează la un proect de reformă a oropsitei şcoale primare.

Deşi până acum nu s'a dat nimic publicităţii din planurile acestei reforme, totuşi, cunoscând activitatea rodnică pe terenul educativ şi cultural a d-lor profesori Gusti şi Petrescu, putem anunţa dinainte că prin reforma ce se va aduce, şcoala primară va intra înfăgaşul realităţilor.

Credem, deasemenea că şi situaţia nenorociţilor învăţători se va clarifica în această reformă, printr'o dreaptă şi regulată înaintare după aprecierea muncii fiecăruia în mijlocul poporului şi plata salariului la timp.

Ministerul instrucţiunei a aprobat ca învăţătorii să ia contact cu agronomii de circumscripţii pentru a fixa planurile de cultură raţională a terenurilor şcolare.

Lucrările acestor terenuri se vor face fie în regie, fie în dijmă şi vor fi executate în cele mai bune condiţiuni spre a servi de pildă sătenilor.

In urma intervenţiei Patriarhiei Române şi ţinând seamă de modificarea art. 61 din legea învăţământului primar publicată în Monitorul Oficial No. 96 din 22 Apri-

lie 1932, Ministerul Instrucţiunii cu ordinul circular No. 131686/932 aduce la cunoştinţă că învăţământul religios în şcoalele primare începând cu acest an şcolar se va preda de către preoţi. Pentru compunerea orarului, directorii de şcoli vor lua înţelegere cu peoţii locali, fixând la fiecare clasă câte două ore de învăţământ religios prevăzut de lege.

Ministerul Instrucţiunii a hotărît ca numirile de suplinitori în învăţământul primar să se facă de subrevizoratele şcolare, în ordinea meritelor şi nevoilor solicitanţilor.

In reforma adusă conversiunii datoriilor agricole se prevede şi pentru învăţătorii cultivatori de pământ, care posedă mai puţin de 10 hectare, dreptul de a beneficia de această lege.

Ministerul instrucţiunii a trimis prin revizoratele şcolare tuturor directorilor de şcoli primare câte un chestionar pe care să-l completeze cu unele date. Aceasta în vederea reformei ce intenţionează să aducă învăţământului primar.

Chestionarul cuprinde capitolele: şcoala, mijloace didactice instituţii şcolare, elevul şi mediul, activitatea extraşcolară, întreţinerea şcoalelor şi corpul didactic. La fiecare din aceste capitole sunt puse întrebări, din răspunsul cărora Ministerul îşi va putea face idee clară despre fiecare şcoală primară din ţară şi de activitatea corpului didactic atât pe tărâmul şcolar cât şi pe cel extraşcolar. Anexă la acest chestionar mai sunt şi 5 tablouri, care se vor complectă cu situaţia elevilor din toate clasele primare şi cursul complimentar.

Din aceste situaţii se va puteă cunoaşte exact proporţia copiilor care frecventează şcoala pe localităţi şi regiuni.

Institutul de arte grafice «EMINESCU» S. A., Str. Ing. A. Saligny 2

ANUL XXXVII. Nr. 9–10. Noembrie — Decembrie 1932

ŞCOALA ROMÂNĂ

SPIRU C. HARET

Anul acesta, la 17 Decembrie, s'au împlinit 20 de ani dela moartea lui Spiru Haret.

Împrejurările grele de azi fac să învieze prin minunea amintirii figura acestui apostol, care şi-a consacrat viaţa pentru pregătirea sufletească a neamului şi deşteptarea conştiinţei naţionale. Scoaterea în relief a figurilor naţionale e un act de mare preţ al culturii noastre şi mai ales un îndemn educativ pentru noile energii, ce vor contribui la progresul ţării. Dacă nu cu-

noaştem trecutul, nu putem valorifica prezentul şi deci nu putem proecta sigur nici viitorul. Pentru a întări sufletul, pentru a formă acel eroism moral, ce trebue să conducă în acţiunile sale noua generaţie, între alte mijloace, cel mai bun este exemplul ce ni-l dă viaţa şi activitatea acelor bărbaţi ai ţării, cari în munca desfăşurată pentru înălţarea neamului au dat dovadă de eroism moral, de abnegaţie şi spirit de sacrificiu, urmărind înfăptuirea actelor mari ce i-au călăuzit.

Dacă marile probleme ce ni se pun azi se discută şi se înţeleg până în satele cele mai răsleţe; dacă ţărănimea a început să citească, să gândească şi să ia parte la viaţa noastră publică; dacă generaţii întregi au primit cu resemnare sarcificiile grele ale războiului, toate acestea ţin vie memoria marelui dispărut.

Pentru Haret, ţăranul reprezintă viitorul, căci din massa profundă a neamului se ridică elementele viguroase şi hotărâte de care ţara are nevoie. De aceia uriaşa lui muncă, Haret a pus-o în serviciul luminării şi ridicării ţărănmei.

Haret devenise cel mai mare cunoscător în chestia ţărănească şi ajunsese apostolul politicii agrare, căreia îi dă tot sufletul lui de luptător. In 1905, în broşura «Chestia ţărănească» Haret desfăşoară întreg planul care se impunea în această chestie. Aci regăsim toate calităţile, spiritul lui profund şi sistematic, siguranţa studiului şi preciziunea soluţiilor. Chiar primele cuvinte din această broşură, aveau să fie profetice:

«Atâta timp, cât am făcut parte din guvern, cât şi mai înainte, împrejurările m'au pus în poziţie de a cunoaşte de aproape o însemnată parte din complexul de probleme, unele mai grele şi ameninţătoare decât altele, care constitue ceeace se chiamă «chestiunea ţărănească».

«Am putut să mă conving de ce mare urgenţă este ea, ca să ia primul loc în preocupările oamenilor noştri de stat şi să se întreprindă la rezolvirea ei în întregime, iar nu numai în parte şi prin măsuri anodine».

Dar fiecare politică îşi poartă nota sa caracteristică, iar realizarea tendinţelor ei e în raport cu ideile, prejudecăţile şi instituţiile timpului. La acea epocă, guvernul conservator privea cu teroare la concepţiile sociale ale lui Haret. N'au trecut doi ani şi temerile acestui om prevăzător se realizau: 1907.

In urma catastrofei se cunoaşte partea activă pe care a luat-o Haret la realizarea reformelor cari s'au impus imediat.

In reforma învăţământului, care i-a ocupat cea mai mare parte din viaţa lui de om matur, el întrevede încă din 1884 necesitatea unui plan general, care să arate locul ce îl ocupă în sistemul întreg fiecare clasă de şcoli şi trebuinţele pe care e chemată să le satisfacă Şcolile unui stat, zice el, formează un corp organizat în care fiecare organ are funcţia sa deosebită, toate împreună conlucrând la buna stare a orga-

nismului întreg. De aceia pentru a organiza şi conduce învăţământul într'un stat, trebue mai întâi a se defini cu preciziune trebuinţele pe care e vorba ale satisface şi mijloacele de care se dispune [1]).

In expunerea de motive a proectului de lege din 1886, la care Haret a contribuit cu partea cea mai considerabilă [2]) găsim deasemenea: «şcoala este o instituţie publică, care are un singur şi unic fundament — Statul — un singur scop, întărirea şi asigurarea lui în viitor». Şi întreg proectul de reformă apoi nu este decât o deducţiune riguroasă a astfel de principii primordiale. Preciziunea principiilor şi siguranţa consecvenţelor dau trăinicia construcţiilor acestui spirit puternic. Şi ilustraţia acestei trăinicii ne-o dă faptul că reforma învăţământului, care s'a efectuat prin legi multiple, votate sub partide şi miniştri diferiţi, nu e decât realizarea a tot ce era esenţial în proectul unitar din 1886.

De fapt învăţământul de azi nu e decât aplicarea cu mici modificări secundare, de punere la zi a dispoziţiilor din acel proect.

«Studiul adânc şi complect al problemelor cărora le urmăreau soluţiile realizabile, a făcut ca Haret să meargă totdeauna înaintea epocii lui. Astfel se explică nesuccesul proectului dela 1886 în momentul când a fost propus, dar şi realizarea lui în întregime mai târziu, deşi fragmentar, şi după intervale de timp. Puterea metodei, siguraţa studiului întregii probleme a sfârşit prin a impune reforma lui. Cu concursurile puternice ce le-a avut dela început, conversiunile s'au făcut treptat, rezistenţele s'au ros cu încetul şi poziţiile inconsecvente s'au conformat pe rând» [1]).

Apoi aplicarea reformei a fost urmărită de el cu toată energia pe care o dă tăria convingerii, că ea trebue realizată. Şi a putut avea astfel satisfacţia să vadă luând corp concret opera şcolară aşa cum a studiat-o şi formulat-o dela început. Deaceea nici un adversar politic n'a putut să revendice ceva din organizarea complexă şi totuşi unitară a învăţământului nostru.

Odată instrumentul pus în funcţiune şi având un numeros personal didactic ales, Haret, imprimă acţiunii şcoalei cu amplititudine mult mai largă, după o înaltă concepţie a datoriei sociale şi a interesului colectiv. Zisei personal didactic ales pentrucă în toţi acei 10 ani de ministeriat, un principiu constant şi permanent îl călăuzeşte: Să pună în valoare toate energiile dăscălimei. Deşi om de partid, el isbuteşte să taie apucăturile vechi şi să înfrângă politica în alegerea slujbaşilor. Elementele cele mai destoinice din învăţământ, indiferent de culoarea politică,

---

[1]) Raportul general anual asupra învăţământului 1884.
[2]) Manuscrisul din arhiva Ministerului e scris de mâna lui.
) G. Arghirescu: Spiru Haret.

sunt chemate în locurile de cinste din ierarhia şcolară. **Sub el posturile se ofereau, nu se cereau.** Aşa s'a format falanga preţioasă de colaboratori, care a avut un rol istoric, în opera de ridicare socială. O astfel de recrutare sporea autoritatea celui ales mai mult decât decretul de numire şi stimula la muncă cinstită pe cei controlaţi. Deaceea, toată preocuparea dăscălimei, se îndrepta numai în spre şcoală, învăţământul ajunsese în plină propăşire şi Haret în viaţă fiind a primit titlul meritat şi glorios de «Omul şcoalei».

SAVA ZAMFIRESCU
Dir. Şcoalei No. 7 «Silvestru», Bucureşti

«Şcoala Română» urează cititorilor săi de Anul Nou 1933 Fericire şi Prosperitate.

SPIRU C. HARET

Se împlinesc astăzi douăzeci de ani, de când moartea a secerat pe marele Spiru Haret, acel strălucit organizator al învăţământului de toate gradele şi neînduplecat sprijinitor al săteanului.

In puţinele rânduri, ce pot fi îngăduite aci, nu se poate analiza nici impunătoarea lui operă culturală, nici vasta şi rodnica lui activitate pe tărâmul social.

Pătruns de adevărul că însănătoşirea vieţii morale şi tăria neamului nu se pot realiza decât înlesnind ca seva de energie a masselor de jos să străbată sus, prin cultură şi bună stare, Haret începe din primele zile de ministeriat uriaşa operă de luminare şi de ridicare economică a săteanului.

In marea lui bunătate de suflet şi în calda lui iubire de neam, Haret găseşte destulă forţă, ca să înlăture piedicile, puse în cale, şi să-şi atingă idealul.

L-am văzut cutreerând satele, fără alaiu şi fără automobil, lipsit de acea rigiditate oficială, care lasă rece mulţimea nevoiaşă, interesându-se cu blândeţe de păsurile sătenilor, mângâind copiii din şcoală şi îmbărbătând pe învăţător; l-am văzut cu ochii înecaţi de lacrămi, abia putând vorbi, când i s'a adus vestea că fusese suprimat un învăţător, pentrucă înfiinţase obşte în sat; i-am auzit glasul tremurând de amărăciune, că n'a putut şi el să sporească cu ceva leafa de mizerie a învăţătorului, căruia i-a cerut numai muncă; l-am văzut pretutindeni bun, milos, iertător, împărtăşind cu sinceritate suferinţa celor mici.

Dar mărturia, care atestă mai evident firea plină de bunătate a lui Haret, este căldura cu care el a îmbrăţişat cauza luminării masselor muncitoare şi îndulcirea nevoilor acestor masse.

Toată viaţa lui de ministru nu este decât un lung şir de acte de solidaritate socială, în scopul de-a pune în valoare energiile, ce zac în păturile de jos.

In lupta aceasta, pentru binele obştesc, el îşi asociază pe învăţător, în care aprinde dorul de muncă şi setea de ideal. Până la Haret, învăţătorii aveau o soartă din cele mai vitrege: rău plătiţi, fără garanţii de stabilitate, socotiţi ca răsvrătitori ai ordinei publice, erau de toţi umiliţi şi loviţi. Haret se coboară în mijlocul acestor oropsiţi, îi ascultă cu dragoste, îi îndrumează cu răbdare, îi apără fanatic şi-i înalţă în ochii tuturor. Corpul didactic primar ajunge, prin marele ministru, un factor respectat, o forţă însemnată în mişcarea culturală a ţării.

Cu aceşti modeşti colaboratori, Haret isbutise să desmorţească satele şi să pună începutul unei epoci nouă, de consolidare culturală şi materială.

Acolo, în lumea umbrelor nemuritoare, odihnească-se în pace marele apostol şi binefăcător al ţărănimii! Numele lui va răsuna mereu peste veacuri, în veşnica recunoştinţă a neamului românesc pentru a cărui luminare şi întărire şi-a închinat viaţa.

GH. N. COSTESCU
fost inspector general
al învăţământului primar

Spiru Haret şi controlul şcolar

Una din problemele care preocupa, în deosebi, pe marele ministru Spiru Haret, era formarea unui corp select de revizori şi inspectori şcolari primari. «Domnilor Parlamentari şi Domnule Perfect», — se adresă el într'o zi reprezentanţilor unui judeţ, care veniseră să-l roage pentru numirea unui revizor şcolar, în persoana lui X, motivând că acesta a suferit şi bătăi pentru partid, în alegeri — «dacă vre-unul dintre dvs. aţi fi profesor, eu n'aşi ezita un moment să vă aplic cea mai severă pedeapsă, fiindcă unui educator nu-i este permis să ceară lărgirea activităţii unui Institutor, în Serviciul de control, care împinge ideea politică de partid până la bătaie. Ştiu că am nevoie de concursul dvs., pentru înfăptuirea şi aplicarea programului meu şcolar, dar prefer să fiu lipsit de acest concurs, dacă puneţi interesele de felul acesta mai presus de interesele generale ale ţării şi ale neamului. Eu vă rog, Domnii mei, să lăsaţi grija şcoalei pe seama mea şi să-mi daţi tot concursul oridecâteori vi-l voiu cere, căci nu mă serviţi pe mine, ci ţara, căreia eu sunt hotărît să-i închin toată puterea mea de muncă».

Eram pe atunci învăţător în primii ani ai carierei mele, şi asistasem la această convorbire, graţie unui modest rol, pe care-l aveam pe lângă acest mare ministru. Tot atunci mai făceam parte şi din numărul institutorilor şi învăţătorilor normalişti, grupaţi în jurul revistei «Şcoala Română», unde, într'altele, se studia problema recrutării organelor de control în Învăţământul primar.

Comunicarea ce-am făcut colegilor mei asupra răspunsului dat de ministrul Haret, celor ce-i cereau numirea unui revizor şcolar, pentru aptitudini politice, a grăbit hotărîrea noastră, de a trimite ministrului o delegaţie formată din d-nii: I. Ciocârlie, Gheorghe Costescu şi I. Ghiaţă, să prezinte un memoriu cu concluzii pentru toate revendicările, pe care gruparea din jurul revistei «Şcoala Română», înţelegea să se acorde şcoalei primare şi membrilor ei. In ceeace priveşte organele din serviciul de

control, noi ceream să fie recrutate prin concurs, dar ministrul Haret ne-a răspuns: «A stabili un concurs pentru recrutarea membrilor din serviciul de control, însemnează ca eu să cred, cum că examenul de capacitate şi de definitivat (pe atunci nu se instituise şi examenul pentru gradul II, precum şi inspecţia specială pentru gradul I) sunt simple forme.

Concursul pentru recrutarea organelor de control, este paravanul sub care se ascunde lipsa de pricepere şi de autoritate a ministrului care ar institui acest sistem. Acolo, unde dvs. aveţi dreptate, e că, aptitudinile de bun administrator ale unui revizor şi inspector şcolar, nu se pot cunoaşte decât urmărind activitatea lui. Şi cum eu mă gândesc să introduc în lege inamovibilitatea membrilor din serviciul de control şi înaintarea revizorilor şcolari, recrutaţi dintre dvs., institutori şi învăţători, până la gradul de inspector general şcolar, voiu stabili prin lege un stagiu de provizorat în control pentru a cunoaşte mai bine şi aptitudinile de buni administratori ale revizorilor şcolari».

Acestea erau principiile marelui ministru Haret cu privire la recrutarea organelor din serviciul de control, ale învăţământului primar, principii care au fost statornicite de el prin legi.

I. GHIAŢA

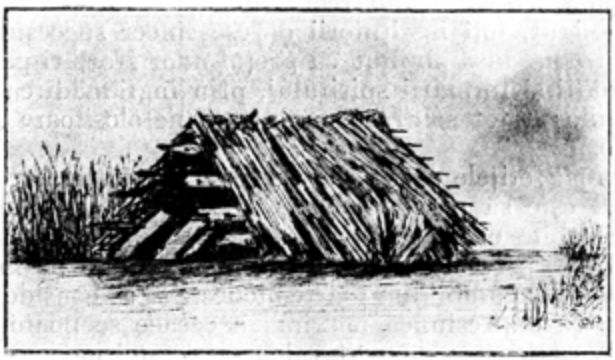

Orice idee ca să reuşească are nevoe de sacrificiu; nimeni nu iese nepătat din luptele vieţii.

RENAN

Invăţământul primar femenin

după d-ra Billotey, directoare de onoare a şcoalei normale de institutoare, din departamentul Sena

Cea mai mare parte din şefii învăţământului primar femenin sunt însufleţiţi de un spirit de reformă şi de progres, care se manifestă prin cercetări, încercări, experienţe, ce par — şi chiar sunt în unele privinţe — revoluţionare, dacă considerăm modificările introduse în şcolile unde au fost întrebuinţate.

Nu încape îndoială, că trebue să ne silim a uşura tendinţele de azi ale învăţământului primar femenin.

1) *Şcoala primară elementară.*

In timpul primei perioade şcolare, băeţii şi fetele urmează aceleaşi programe, sub rezerva, pentru acestea din urmă, a unei adaptări uşoare, ale cărei directive să fie date cu înţelepciune şi precizie în instrucţiunile oficiale. Ar fi de dorit ca aceste instrucţiuni să fie studiate cu multă grijă, programele să fie aplicate în spiritul celui ce le-a inspirat, să combată hotărât tradiţiunile pedagogice nesigure sau tipicare şi să fie potrivite cu vârsta, adică cu gradul de desvoltare al judecăţii copiilor.

Adeseori, examenul pentru obţinerea certificatului de absolvire este pregătit cu multă trudă, cu fel de fel de exerciţii suplimentare, sacrificând recreaţile, repaosul şi educaţia fizică. Desigur, toţi institutorii doresc sincer succesul elevilor lor; nu trebue însă obţinut cu preţul unor sforţări păgubitoare sănătăţii şi formării spiritului, prin îngrămădirea în mintea copiilor a tot soiul de cunoştinţe nefolositoare şi neasimilabile.

Pentru fetiţele cari părăsesc şcoala la treisprezece ani, esenţialul este să posede perfect—pe cât posibil—cunoştinţele indispensabile oricui, în primul rând, lectura şi limba maternă. In ce priveşte restul, e recomandabil să ne mărginim, fără şovăire, la ambiţiuni foarte modeste şi să considerăm programele ca expresiunea maximă a ceeace se poate cere copiilor. Experienţa a dovedit valoarea acestei moderaţiuni, ale cărei rezultate sunt mai favorabile pentru obţinerea certificatului de absolvire, decât excitarea fără răgaz a unei munci adeseori sterilă.

Ceeace am dori pentru micile şcolăriţe, ar fi o mai bună orânduire a timpului petrecut în şcoală, o riguroasă limitare a orelor de muncă, o atitudine mai puţin pasivă şi o sforţare efectivă în clasă. Am dori — fără a o spera, totuşi — împuţinarea şi chiar suprimarea temelor date acasă, al căror abuz este întotdeauna dezastros.

Trebue ca fetițele să aibă ore de odihnă complectă, timp pentru joc, pentru educația fizică, trebue ca ele să participe la treburile casnice fără a fi împiedecate de cutare lecție de învățat sau de vreun exercițiu de scris. Într'un cuvânt, ele să poată fi inițiate și asociate de timpuriu în sarcinile nevoilor familiale.

Se poate obiecta că multe fetițe n'au nimic de așteptat de acasă și în loc să le împovăreze, școala este pentru ele o ușurare.

In orice caz, când cugeți la marea majoritate a școlărițelor cari, după un timp scurt petrecut în școală, încetează de a mai fi sub influența ei și încep de timpuriu o viață absorbită de o muncă penibilă; când te gândești la lucrătoare, la sătence, la funcționare, se înțelege importanța ce o are pentru viitor, calitatea școalei precum și a operilor post-școlare, protectoare și educatoare a tineretii femenine.

Desvoltarea acestor opere în jurul școalei, este din ce în ce mai dorită. Cred, că înființarea unor cooperative școlare, poate avea multă influență în această privință, pregătind legături statornice între generațiile ce se succed și legând mai mult pe eleve de casa în care au fost crescute.

Atâtea pericole amenință moralitatea fetelor expuse prea de tinere, prin situația lor, ispitelor de tot felul, încât rolul binefăcător al școalei trebue să continue mereu, pentru a nu lăsa fără protecție și fără îndrumări pe acelea ce ar avea nevoie de ele.

2) *Cursul complimentar.*

Invățământul primar superior continuă și perfecționează opera învățământului elementar, în cursurile complimentare și în școalele primare superioare. Și unele și altele folosesc mult unei clientele din ce în ce mai numeroasă.

Dar programul cursurilor complimentare fiind prea încărcat este păgubitor pentru fete, căci le surmenează tocmai la vârsta când au nevoie de cea mai mare grijă și atențiune pentru sănătatea lor.

Fetele se opun mai puțin decât băeții, împotriva inflației învățăturilor, vor să înmagazineze toate cunoștințele ce li se oferă, se pasionează pentru succese la examene, își sacrifică în vederea aceasta repausul și somnul, iar familia în loc să le oprească, cum ar trebui, încurajează acest zel dăunător atât stării fizice, cât și unui bun echilibru intelectual și chiar moral.

Aceasta este o stare de lucruri antieducativă, împotriva căreia protestează un însemnat număr de institutoare. Scopul instituțiunei cursului complimentar este cu totul falșificat,

dacă se are în vedere numai obţinerea brevetului pentru a avea acces în vreun serviciu de administraţie sau de stenodactilografie. Fără a scădea din valoarea acestor servicii, cred că absolventele cursului complimentar s'ar putea îndrepta mai favorabil spre ucenicie, spre o şcoală technică, sau spre şcoala primară superioară, după caz.

Cursurile complimentare, la Paris bunăoară, sunt adaptate nevoilor elevelor. Aci, în cursul complimentar şi în şcoala primară superioară, elevele iau lecţiuni de igienă, de puericultură, de economie domestică teoretică şi practică. Dar pentru ca aceste lecţiuni să producă efectul dorit, trebue să ţinem seamă de reducerea considerabilă a timpului consacrat lucrărilor casnice de către femeile muncitoare, de modificarea sculelor şi a uneltelor şi de alcătuirea modernă a căminului familial, sensibil schimbat de greutăţile economice.

3) *Şcoala primară superioară.*

Şcolile primare superioare au în Franţa un rol considerabil. Incredinţate unui personal de valoare, aceste şcoli au o numeroasă clientelă recrutată dintre tinerele fete, cari după ce le frecuentează în cei mai buni ani ai adolescenţei, constitue un soiu de elită în Franţa laborioasă. Ele nu vor fi medici, avocaţi sau ingineri, dar prin educaţia ce au primit în şcoala primară superioară pot fi în stare să colaboreze cu succes în felurte întreprinderi, pot ocupa un loc onorabil în industrie, în comerţ, în administraţie, în învăţământ şi în multe alte profesiuni femenine.

Şcoala primară superioară nu are un caracter profesional şi prin aceasta, ea se deosebeşte de şcoala technică. Şcoala primară superioară are însă îndatorirea unei largi pregătiri practice ceeace foloseşte mult tinerelor fete, oricare le-ar fi soarta. Această pregătire trebue să fie utilitară şi dezinteresată.

Ca şi pentru cursul complimentar, primejdia pentru şcoala primară superioară este aceeaşi: surmenarea la examen, pentru obţinerea brevetului superior, cu atât mai gravă, cu cât victimele — adică fetele mai puţin apte studiului — şi-ar fi putut pune cu folos, inteligenţa în serviciul altor sforţări.

De sigur, remediul este să dorim şi aci o orânduire raţională a vieţii şcolare, dându-se o atenţie deosebită repausului, exerciţiilor fizice, lucrărilor practice.

Sunt încredinţată, că studiile vor fi mai rodnice, când va fi posibil să nu mai împovărăm mintea fetelor cu un şir neîntrerupt de cursuri, forţându-le astfel atenţiunea şi memoria şi când vor putea gusta adevărata plăcere a studiului printr'o muncă personală şi o judecată liberă.

Concluzie

Dacă ne gândim că marea majoritate a femeilor sunt formate numai de şcoala primară cu diferitele ei grade; dacă ne gândim la ceeace putem sperà în viitor pentru ele şi mai ales dacă credem că într'un timp apropiat poate, femeile vor fi chemate să exerciteze drepturi pe cari se silesc să le cucerească, suntem, de sigur, obligaţi să admitem că tinerele fete au nevoie de a primi în şcolile primare superioare, o educaţie socială şi civică, care să le pregătească pentru un rol nou. să le apere împotriva tradiţiunilor învechite precum şi împotriva unor planuri irealizabile spre cari imaginaţia sau sentimentul le-ar putea împinge.

Sunt multe de spus când e vorba de educaţia femeilor. Şcoala, însă, nu trebue să uite, că pentru a mări valoarea personală a tinerelor fete, trebue în primul rând să le pregătească pentru viaţa de familie cu toate greutăţile ei, fiind nevoite, cea mai mare parte din ele, să împace obligaţiunile profesionale cu îndatoririle ce le creează căsătoria, maternitatea, căminul.

In această privinţă şcolaritatea prelungită are, fără îndoială, avantaje, dar prezintă şi inconveniente: ea desparte prea mult timp — mai ales internatele — pe tânăra fată de mediul familial, pe care uneori îl şi părăseşte, dacă — cum s'a constatat adeseori — acest mediu este prea diferit de mediul şcolar prin însuşiri, ocupaţiuni, obiceiuri prin nivelul intelectual şi chiar cel moral al familiei. In unele cazuri, aceasta este o adevărată primejdie, căreia trebue să-i dăm toată atenţiunea, căutând ca printr'o acţiune morală delicată şi prevăzătoare să-i micşorăm efectul. Internatele să se apropie cât mai mult de viaţa reală, iar şcoala prin spiritul disciplinei sale va combate tendinţele egoiste şi va desvolta din ce în ce mai mult sentimentul datoriei şi al responsabilităţii.

In scurt, pentru şcoala primară, a cărei acţiune generală trebue să pătrundă cât mai adânc în păturile claselor populare ambiţiunea de a voi să formeze femei oneste, nu este mică, nici uşoară. Adevăratele educatoare înţeleg acest lucru şi devotându-se operei grele căreia i s'au consacrat, caută să inspire tinerelor fete gustul pentru o viaţă sănătoasă, cinstită, laborioasă, precum şi mijloacele de a duce o astfel de viaţă. Marele public, în general, nu cunoaşte sforţările lor. Dar aceasta nu importă. E de ajuns că silinţele lor sunt rodnice şi ne îndreptăţişte astfel să avem toate speranţele pentru viitor.

Extras din revista «l'Education» de D-na
ANA BRAESCU

Desemnele copiilor și intrepetarea imaginilor de către copil

După cum se poate cunoaște sufletul copilului ascultându-i cu atențiune vorbele, tot astfel se pot culege experiențe observându-i acțiunile.

Din acest punct de vedere desemnele copiilor constitue un isvor extrem de interesant.

De câțiva ani s'au publicat scrieri de mare valoare, mai cu seamă a d-lui Kerschensteiner în vol. II și III și Meuman («Vorlesungen»).

D. Kerschensteiner găsește că, copilul arată în desemnele sale diferite faze ale dezvoltării intelectuale, care se succedează gradat.

Prima fază a desemnului copilăresc o numește **schema**; ea se caracterizează prin faptul că în desemn copilul nu redă decât calitățile ideale a modelului. De ex.: nasul, ochii, gura, fără a se gândi la însușirile lor caracteristice (forma exactă a nasului a ochilor, etc.). Schemele lor sunt un fel de descriere din amintirile vizuale ale copilului.

Meuman din contră, numește această fază: «faza măzgălelii» pentru că desemnele copiilor n'au nici un profil și sunt făcute prin mișcări dezordonate ale creionului în toate senzurile.

Propriu vorbind, copilul nu desemnează el povestește, descrie, enumeră tot ce știe el despre tatăl său (sau un alt model) și înfățișarea sa; iar liniile sunt părțile esențiale ale obiectului, care i-au atras atențiunea din observarea directă.

Totuși, puțin câte puțin copilul își modifică schema. Din ce în ce adaugă detalii.

Această fază o numește Kerschensteiner «faza siluetei», ceia ce Meuman numește — «faza sentimentului ce naște din linie și din formă».

Ambii autori sunt de acord a recunoaște că puțini copii ajung să întreacă prin propriile lor mijloace «faza siluetei».

Dela al 7-lea la al 11-lea an, cel mai frecvent desemn este conturul (schema) și ei sunt de părere că desemnele în acest gen sunt mai bune la băeți, decât ale fetelor.

Kerschensteiner deduce acest fapt din împrejurarea că copiii nu dispun decât de un număr foarte restrâns de amintiri vizuale.

Mai mult de 50% dintre copiii la 7 ani nu au diferite scheme pentru diverse animale. Ei se servesc de aceiași figură pentru a le arăta pe toate.

Un copil la etatea de 5 ani, pentru a desemna un câine a făcut următoarea figură:

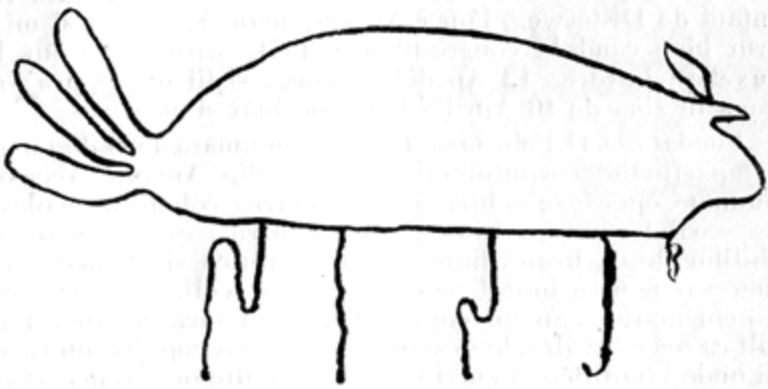

Se vede un cap, cu un bot, un corp fără gât, patru picioare şi o coadă stufoasă.

Mai târziu, peste o jumătate de an acelaş copil desemna altfel o pisică. Un an mai târziu desemând pe tata şi pe mama, le făcu nu numai capul, dar chiar şi pieptănătura, ochi, nas şi gură şi hainele cu nasturi.

Aceste scheme sau mâzgăleli sunt ele desemne, ori enumerări ale părinţilor, fiinţelor sau lucrurilor văzute?

Meumann trage concluzia că acest desemn este un indiciu că în copil există ideia desemnului propriu zis. In orice caz copilul făcând aceste mâzgăeli este foarte convins că ele seamănă cu fiinţa, lucrul pe care vrea să-l reprezinte, nu-şi dă seamă de lipsurile şi defectele lor şi numai atunci copilul încetează de a desemna o fiinţă pe motivul că nu poate s'o desemneze când intervine simţul critic «nu pot s'o desemnez», zice el văzând că nu se aseamănă cu modelul (7—8 ani). Atunci e criza când copilul descopere puţin câte puţin forma, proporţia, şi-şi dă socoteala de imposibilitatea de a le putea reda întocmai.

Gustul şi dorinţa de a reda întocmai modelele variază dela copil la copil, după dispoziţiile sale naturale bineînţeles. Acei dotaţi întrec cu mult camarazii lor de aceiaşi vârstă.

FELICIA ANASTASIU
Directoarea şc. pr. No. 15 fete
Bucureşti.

Disterweg

Casă de ajutor pentru copiii sărmani din Anvers

Auzisem de multă vreme d'această operă minunată înfiinţată de Disterweg, lângă Anvers, acum 37 de ani şi mi-a părut bine când la congresul din 1931, care s'a ţinut la Bruxelles, între 8—12 Aprilie cu congresiştii din lumea întreagă în ziua de 10 Aprilie 1931, am luat şi eu parte.

Fondată la 11 Februarie 1894, ea înnumără 1300 de membri aparţinând corpului învăţătorilor din Anvers. Această minunată operă, se ocupă cu alimentarea coloniilor şcolare şi a şcoalelor în aer liber, create pentru copiii sărmani şi debililor, le dă hrană bună, îmbrăcămintea şi tot aceea ce e necesar pentru bunul mers al acestor şcoli, cari răsăriră, ca prin minune, în tot coprinsul acestei ţări, ce ţine, mai mult ca ori care alta, la desvoltarea fizică a copiilor nu ca la noi unde familiile cele mai bogate de multe ori ţin mai mult la câte o javră de câine decât la copil. Îi plimbă pe ei în automobil, iar pe Puiu ori pe Bébé îl lasă acasă cu madama şi... şi... ştiti ce scot madamele străine din copiii noştri!...

a) Societatea aceasta serveşte zilnic gratuit toată iarna, copiilor săraci câte o porţie de supă şi una de pâine.

b) Doctorii, directorii şi directoarele aleg pe copiii cei mai slabi din coloniile şcolare şi din şcoalele 'n aer liber şi îi trimit pe timp de trei luni la colonia şcolară permanentă din **Heide Calmpthout** pe cei cari se îndreptează îi duc la colonia temporală dela **Blankenberghe.** Aceste instituţii sunt conduse după toate regulile higienice. Proprietatea «Disterweg» se întinde pe un teren de 6 hectare în care intră o grădină de agrement, o pădurice, un câmp de joc, unul de fâneţe, unul de sport şi o grădină de zarzavat. Când am sosit noi, şcolăriţele mai mari, unele săpau în grădină, altele strângeau fânul de curând cosit, cele mai mari găteau în bucătărie.

Clădirea se compune din 6 dormitoare, două infirmerii, o farmacie, un refector, o bucătărie, o cămară, două săli de joc şi gimnastică, două vestiare, o sală cu 14 băi complecte şi duşi, o sală pentru băi de picioare, o brutărie şi tot felul de camere pentru personal.

Terenul, mobilele, uneltele, încălzirea, îmbrăcămintea, doctoriile, lucrarea şi exploatarea grădinelor, priveşte societatea «Disterweg», aşa încât şcoala în aer liber d'aici este luată de model atât de belgieni, cât şi de congresiştii din lumea întreagă. Noi am avea mijloace şi institutori destoinici, putem să facem lucruri şi mai minunate c'avem şi terenuri şi oameni mai darnici, spre susţinerea unor asemenea şcoli

ca dovadă că 'n timpul războiului eu am înfiinţat patru şcoli în aer liber, cari au durat 6 luni şi, cu lucrările şcolarilor, am făcut o frumoasă expoziţie la Ateneul Român, iar câştigul şi o mulţime de obiecte le-am dat ministerului, el în loc să mă laude, să mă încurajeze şi să meargă cu aceste şcoli înainte, le-a desfiinţat, acuma tocmai când ele să creeză în toată lumea, că şi **Chili,, Paraguay** şi **Uruguay** erau reprezentate admirabil la congresul din Bruxelles, pentru Şcolile în aer liber.

A funcţionat şcoala (Instituţia Disterweg) până la 1922, iar de atunci, văzând eficacitatea, Statul şi oraşul Anvers au contribuit şi ele la întreţinerea lor.

Când am fost acolo, ni s'au dat toate explicaţiile, după ce am vizitat localul, grădinile şi lucrările copiilor, apoi eu le-am arătat două jocuri şi am plecat gândind ce s'ar putea face la noi cu copiii inteligenţi pe cari îi avem. Nu voiau să creadă congresiştii că lucrurile pe cari le adusesem şi adusesem puţine, erau confecţionate de copii, noroc c'avusesem fericita idee, d'adusesem şi fotografii din care se putea vedea dibăcia drăcuşorilor noştri.

Casa de ajutor «Disterweg», pentru copiii sărmani şi debili, dela înfiinţare a cheltuit 419.394,50 fr. belgieni pentru 2.860.387 prânzuri, pentru: vila şcolară unde stau, câte trei luni copiii debili 3.786.699 unde au stat 20.988 de copii.. In total pentru corespondenţă, fotografii, imprimate, buletinul lunar, rapoarte, etc., s'a cheltuit suma de 3.679.827,15 fr. belgieni, dar acolo se lucrează pentru însănătoşirea, întărirea şi moralizarea, pe când la noi, copiii poporului, sunt jerpeliţi şi... grijea lor s'o dueă Domnul!...

SMARA

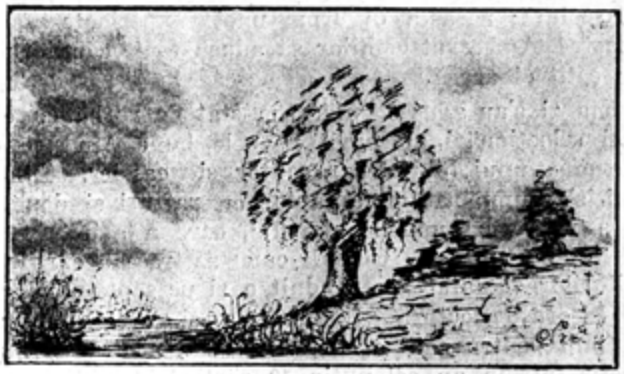

Realizări în cadrul şcoalei active
2. Biblioteci pe clase

Eu socotesc învăţat nu pe cel ce ştie multe, ci pe cel ce ştie bine ceiace ştie, adică pe cel ce are cunoştinţele sistematizate şi mintea disciplinată. Sunt atâtea cazuri cunoscute de fiecare în cercul său, când oameni înarmaţi cu titluri universitare chiar, să nu fie în stare a da altora nimic din ştiinţa lor, nici să creieze ceva, pentru societate! Mă gândesc la cei mulţi săraci cu duhul, cari fac atâta caz de titlurile căpătate în pripă, cari fac atâta sgomot în jurul lor, pretinzând — pe ce merite nu ştiu — toate situaţiile. Nu oameni de aceştia trebuiesc societăţii, ci oameni în stare a da din puţinul lor şi altora.

După cum o plantă îşi alege după gust, din mulţimea de materii ce o înconjoară, numai pe acelea ce folosesc desvoltării ei, tot astfel şi sufletul receptiv al omului, alege din complexul de cunoştinţe ce ating spiritul său, pe acelea ce-i vor călăuzi calea în viaţă. Cum însă cunoştinţele luate la întâmplare, fără un scop, în scurt timp se prefac în fum, şcoala are rolul a selecţiona pe cât posibil cartea ce se pune în mâna viitorului om, după un plan mai dinnainte stabilit. — vorbesc de carte, în afară de programa şcolară — şi a ajuta la sistematizarea acestor cunoştinţe. Bibliotecile şcolare trebuie să împlinească acest mare rol.

Cine nu ştie cum bibliotecile ambulante din America, aduc la poarta oricui, cărţi de cultură aplicată? Agricultorului îi dă carte de unde să înveţe cum să lucreze pământul, cum să îngrijească pomii, vitele, păsările, etc., comerciantului, industriaşului cartea ce-i trebue lui.

Nu ştiu cum vor fi procedat alţii pentru a desvolta gustul de cetit la elevi şi la ce rezultat vor fi ajuns.

Iată un procedeu simplu şi practic de a se organiza o bună bibliotecă şcolară: aceasta în urma unei experienţe făcută la şcoala noastră. Am cerut copiilor să aducă toate cărţile şi revistele ce au cetit ei acasă.

In prima zi s'au adus o sută. Am stat de vorbă cu ei şi în urma unei selecţionări, am oprit pe cele bune. Am procedat apoi la alegerea unui bibliotecar, ajutor şi cassier. Din mici cotizaţiuni, s'a cumpărat un dulăpior cu rafturi şi două caiete. Intr'unul s'au trecut: numele elevului, care a adus cartea, numele cărţii şi preţul ei. In celălalt caiet se treceau cărţile distribuite cetitorilor şi data. Am rânduit o zi pe săptămână când se dau cărţi, în ora de lectură — Sâmbăta — şi s'a stabilit un maximum de timp pentru cetit o carte. In felul acesta cel mai slab elev, a cetit într'un an cel puţin 10 cărţi dela biblioteca clasei, iar cei silitori peste 20. Fiecare când aduce cartea apoi, o înso-

teşte de un rezumat scris. Aceste rezumate se cetesc şi se comentează în ora de lectură.

Cred că nu e puţin lucru dacă în 3 ani de şc. pr. (căci cu cl. I nu se poate face lectură decât în clasă) — şi în cei 7 de liceu se procedează aşa, dând posibilitate tuturor copiilor să ia cunoşţe din sute de cărţi şi reviste. La finele anului, cărţile aduse, se restituie, iar cele pierdute se plătesc.

E mare bucurie pe cel ce-şi primeşte cartea înapoi când şite c'a fost cetită de mulţi colegi, semn c'a fost bine apreciată.

Iată dar o bibliotecă, fără a impune vreo cheltuială; căci, ce copil mai înstărit nu-şi are 5—6 cărţi ale lui, fie cumpărate de părinţi, fie primite dela rude. Am găsit cazuri, când 2—3 elevi şi-au oferit toate cărţile lor 30—80, bibliotecii clasei.

Singura greutate este controlarea rezumatelor, care se pot face şi verbal, nu numai în scris. Puţină bunăvoinţă, din partea învăţătorului conştient, e deajuns pentru a se atinge rezultatele dorite, căci nu toţi copiii citesc din proprie iniţiativă şi mulţi nu pricep ceeace citesc, sau înţeleg greşit.

Acest sistem de a forma biblioteca, s'a extins şi la celelalte clase intrând în tradiţie de acum înnainte la şcoala mea şi s'a imitat şi de alte şcoale din oraş.

(Va urma).

V. ENESCU
directorul şc. No. 1 băieţi, Caracal.

Fiecare englez poartă sistemul englezesc în capul său. Cancelarul poartă Englitera în toiagul său; elevul de marină în vârful puştei sale; fierarul în ciocanul său; bucătarul în făcăleţul său; surugiul de poştă pocneşte biciul în prea mărirea Engliterei, iar barcagiul îşi potriveşte lopeţile după melodia imnului naţional god save the king. *In politică şi la răsboi ei ţin unii la alţi par'că ar fi legaţi cu şuruburi de oţel.*

Lozinca lor e: First my country —, *întâi şi întâi patria mea.*

de EMERSON

Rectificare

In articolul «*Transferările*» publicat în «*Şcoala Română*» No. 5 — 6, luna Maiu — Iunie 1932, pag. 14, alin. 6, după vorbele etc. etc. s'a strecurat o mică eroare la tipar, culegându-se cuvintele: «*dar cu totul imposibil de aplicat*», în loc de: «*dacă sunteţi în imposibilitate de a le aplica*» şi s'a omis o întrebare.

Redăm acest aliniat în întregime, corectat:

«Care poate fi câştigul pentru învăţământul primar, pentru neamul şi statul nostru, care v'a procurat această enormă cantitate de cunoştinţe superioare, utile, etc. etc., dacă sunteţi în imposibilitate de a le aplica în şcoala primară? De ce nu funcţionaţi efectiv la catedre, să vă vază colegii la lucru?».

*

Suntem încredinţaţi de altfel că cititorii au înţeles destul de bine sensul celor expuse.

Am socotit totuşi necesar a face cuvenita rectificare, spre a evita orice bănueli sau comentarii.

Dorim ca toţi colegii să-şi însuşiască o cultură cât mai vastă vrem lumină, cât mai multă lumină, ca să putem lumina şi noi pe alţii!

Am obţinut şi sperăm să mai obţinem şi anul acesta, preţiosul concurs al D-lui Profesor Universitar G. G. Antonescu, care împreună cu distinşii d-sale colaboratori, au organizat cicluri de prelegeri, la societatea noastră, la care au luat parte toţi dascălii Capitalei

Cerem însă colegilor din învăţământul primar şi sentimente de colegialitate, *să nu fie nici umilitori, nici umiliţi!*

Simpaticii învăţători-licenţiaţi, vrednicii noştri urmaşi, să cultive şi floricica cea rară «Modestia» atât de preţioasă şi vor fi şi mai apreciaţi, mai stimaţi, mai iubiţi!

«*Qui s'aime se taquinne*».

V. D. S.

Selecţionarea dăscălimei

Am arătat la 1 Iunie trecut, fazele principale de selecţionare a dăscălimei.

S'a constatat, mai ales după războiu, că s'a creiat o cerinţă imperioasă, ca la fiece schimbare de guvern, d. ministru titular la departamentul instrucţiei să vină imediat cu o nouă reformă a învăţământului şi în special a învăţământului primar.

Lăsăm altora greaua sarcină de a se pronunţa: cu câte clase trebue să funcţioneze liceul?! Cu 7, sau cu 8?! Cu an preparator la intrarea în facultăţi, sau fără?

Legiferomania a pătruns adânc şi în domeniul şcoalei. Aşa-i moda post-belică!

Fiecare d. ministru al instrucţiunii asipră la nobilul titlu: «*Omul şcoalei*».

In guvernarea precedentă, ministru, fiind marele cărturar al neamului, printre alte reforme aduse învăţământului, s'au desfiinţat examenele de definitivat, examenele de înaintare la gr. II şi gr. I şi examenle de clasă; în schimb se instituiau *concursuri* la numiri în locul examenelor de capacitate.

Se proectase chiar ca învăţământul primar să treacă în sarcina comunelor, ca să ajungă la pieire!

Pentru a se aduce lucrurile la starea lor normală, este absolută nevoie de o nouă reformă, la care se şi lucrează.

Până la votarea legii, care se aşteaptă cu multă nerăbdare de toţi, s'a revenit asupra unor măsuri, pe cale de decizie, şi astfel s'au şi anunţat ţinerea examenelor de înaintare, chiar în iarna aceasta.

Cum s'ar putea face o selecţionare fără examene şi cât mai dese şi mai grele?

Selecţionarea pe simpatii şi recomandaţii politice sau nepotiste nu e cea adevărată!

Dascălul trebuie să citească mereu, să se cultive cât mai mult, să-şi îmbogăţească, să-şi amplifice capitalul de cunoştinţe primite în şcaola normală, să fie *om cu carte!*

Să asiste, şi să ia notiţe, la orice conferinţă pedagogică sau ştiinţifică şi să caute a se instrui cât mai mult, ca să poată instrui şi el mai bine şi mai cu folos pe semenii lui.

Nu e nevoe de sacrificii materiale, salariile fiind extrem de reduse.

Se pot procura cărţi instructive la biblioteca şcoalei, la Casa de cetire din comună şi se pot asculta conferinţele gratuite la radio, în orice colţ al ţării s'ar afla.

Nu se mai poate zice că există astăzi o comună izolată de centrul ţării!

Aşa dar pentru a eşi în evidenţă, trebue să te instruesti cât mai mult şi atunci vei putea satisface rigorile oricărui examen, vei înainta şi vei fi bine apreciat tot timpul. Meritele şi munca

trebuesc încurajate şi răsplătite.

Aşa e natural, aşa e normal şi logic.

Se întâmplă însă şi altfel, mai ales tot acum, după războiu: Psihoza postbelică!

Nu se mai face adevărata selecţionare a dăscălimei, ca odinioară, cu tablouri în care se arătau studiile, meritele, munca depusă etc., ci se numesc în posturi administrative şi de control acei cari sunt consideraţi: *persona grata.*

Pentru că numirea nu se poate face prin Inalt Decret, întrucât nu se îndeplinesc condiţiunile necesare, se recurge la *Delegaţii în mod provizoriu* şi provizoratul durează cât este nevoie.

Provizoratul durează de multe ori timp mai îndelungat decât un decret definitiv.

Franţa s'a declarat Republică în mod provizoriu dela 1871 şi durează de peste 60 de ani!

Delegaţie se poate da oricui şi fără nici-o răspundere, mai ales că e şi *provizorie!*

In felul acesta se eludează orice selecţiune, se amărăsc sufletele, se produce o sfidare a valorilor şi se dă cel mai rău exemplu apostolilor din învăţământ.

S'a introdus, se perpetuiază şi se generalizează tot mai mult un nou criteriu de selecţionarea dscălimei: *Colorea politică.*

Poţi d-ta, stimate coleg, să fi tot întâiul în şcoala normală şi la diplomă şi la definitivat, poţi să fi muncit în şcoală şi afară de şcoală mai mult decât ori care altul, să fi citit zi şi noapte, ca să fii tobă de carte; să ştii oricât de multe limbi streine, să fii licenţiat al mai multor facultăţi şi chiar cu examen de capacitate ca profesor, poţi să fii un «*rara avis*» între colegi; totul e zadarnic, n'ai nici o trecere, nu ţi se dă nici o consideraţie, nici o atenţie, eşti şi vei rămâne unul dintre cei mulţi, şi necunoscuţi, pentru că «NU EŞTI D'AI NOŞTRI»!

Dacă erai prevăzător şi te înscriai la clubul nostru, cei puţin când ai simţit că venim la putere, cum au făcut toţi fripturiştii, aveai «*Cartea de membru al clubului*» şi ţi se recunoşteau toate meritele avute şi neavute.

Un fost ministru al şcoalelor revoltat, că i se prezentau pentru numiri — cu delegaţii bine înţeles — persoane cu totul incompetente, a primit dela şeful organizaţiei politice următorul răspuns memorabil:

«*Ce să facem, domnule ministru, dacă n'avem aur de 22 carate, sau de 14 carate? Ne mulţumim şi cu aur de 6 carate şi la vreme de nevoie şi cu «DOUBLE», că sunt «AI NOŞTRI».*

Iată dar, *ultima noutate* şi *criteriul modern pentru selecţionarea dăscălimei*

Colegii mai au ceva de adăogat?

E foarte trist, dar e foarte adevărat!

1 Decemvrie 1932.

V. D. STANCIULESCU

Haret Instigator

In 1907, eram institutor în Curtişoara-Tezlui din judeţul Olt. Această comună este la câţiva kilometri de oraşul Slatina. Locuitorii din comuna Curtişoara erau nemulţumiţi din cauza învoelilor pe moşia proprietăresei, condusă de un administrator strein.

Ivindu-se răscoala, se înţelege că această comună prezenta o situaţie prielnică isbucnirii mişcărei, ceiace s'a şi întâmplat. Locuitorii din această comună au fost printre primii cari s'au răsculat.

La isbucnirea răscoalelor, în 1907, era guvernul conservator. Prefectul de pe atunci, ducându-se într'o comună, ca să încerce potolirea răsculaţilor, se retrage cu capul spart. Focul se întinde repede în întreg judeţul. Armata, ca măsură de prevedere, fusese deplasată, făcându-se rotaţie între trupe. Oraşul Slatina, rămânând lipsit de apărare şi fiind ameninţat de răsvrătiţi, cetăţenii s'au constituit în gardă civilă, în cap cu fruntaşii.

In faţa acestei situaţii, am crezut de datoria mea să rămân în mijlocul sătenilor pentru a-i potoli. Am reuşit ca timp de trei zile să-i ţin pe loc.

In acest timp, am format delegaţii dintre săteni, cari împreună cu subsemnatul am intervenit către administraţia moşiei şi autoritate, spre a îndulci învoelile de pe moşie.

In timpul acesta de frământare, trecând prin faţa Casinoului (cafeneaua cea mare) din Slatina, un personaj politic marcant, arătându-mă cu degetul, strigă tare : «uite, un instigator al lui Haret». «In puşcărie veţi intra cu Haret al vostru. care a dat foc ţării».

Emoţionat m'am dus acasă. In timpul acesta. un binevoitor vine şi-mi spune: «caută şi fugi undeva, căci ţi s'a lansat mandat de arestare».

Era adevărat. Totuşi eu n'am părăsit locul şi-am căutat să rămân mai departe în mijlocul sătenilor. A patra zi însă, din cauza intrigilor, oamenii pierd încrederea în mine şi unul din mulţime, un pelagros, îmi spune : «Domnule învăţător, te rugăm să ne laşi pe noi în pace, să ne căpătăm drepturile cum vom putea». De data aceasta pretenţia lor nu mai consta numai în învoelile agricole, ci se ridicase la împărţirea moşiei între ei.

Am înţeles situaţia şi m'am retras.

In timpul acesta, soseşte regimentul Constanţa, care ocupă satul şi-i pune în imposibilitate pe locuitori de a se mai răscula. Guvernul se schimbă. Noul prefect liberal, d. Anghel ia contact cu mine, cu care intervenind liniştim spi-

ritele, stabilind noui învoeli ale sătenilor pe moşie. La câteva zile, la prefectura judeţului Olt sunt convocaţi învăţătorii şi preoţii din judeţul Olt. In prezenţa acestei adunări, fruntaşii oraşului mă îmbrăţişează, iar revizorul şcolar, pe atunci Romulus Grigorcea, îmi pune pe piept medalia răsplata muncii pentru potolirea răscoalelor.

Azi, la 20 ani, dela moartea lui Haret, se poate vedea mai bine, cum a ştiut el să facă instigaţii printre învăţători: chemându-i la muncă neprecupeţită pentru salvarea ţăranului român.

Pentru acest motiv, cei 72 instigatori ai lui Haret, nu ne sfiim, din potrivă ne facem un titlu de glorie şi susţinem şi azi, c'am fost instigatorii lui. Şi pentru a glorifica mai mult acest titlu, ar fi bine ca pe o placă a statuiei ce i se va ridica, să fie Haret înconjurat de cei 72 instigatori.

17/XII 1932.

SAVU ZAMFIRESCU
Director al şcoalei băeţi 7. Silvestru.

Cu cât o fi mai largă libertatea civilă şi politică, cu atât trebue să fie mai mare asprimea legilor şi a executării lor.

de CANNING

Căderea poporului roman nu începe cu cezarismul lui August, ci ea începuse de mult dela introducerea democraţiei fără frâu.

de HELLWALD

Numiri de directori

In preajma Sf. Dumitru, toţi gospodarii, cari n'au posibilitatea de a locui în căminele lor propriu, sunt aranjaţi în privinţa chiriei, cu o lună sau două înainte şi încep să se aprovizioneze cu cele necesare pentru iarnă; sunt asiguraţi cel puţin pe 6 luni.

Orice chiriaş, fie el cât de nevoiaş, ştie precis de Sf. Dumitru, dacă va mai rămâne tot în locuinţa de până atunci, mai ales dacă s'a purtat bine cu proprietarul şi şi-a plătit regulat chiria; ori dacă se va muta în altă casă, ce şi-a ales din vreme.

Anul acesta a eşit la iveală o nouă categorie de chiriaşi, cari nu intră în dreptul comun şi pentru cari nu există nici o lege care să-i poată apăra!

Sunt chiriaşii dela aşezăminte de stat, dela şcoli.

Cu toate că şi-au plătit foarte regulat chiriile, reţinându-li-se din salar cotele cuvenite, plus taxa de 8% la suma pe care n'o primiau; deşi *au depus tot în contul chirie*; toată munca şi priceperea lor, fiind chiar personali răspunzători de buna starea imobilelor în care locuiau şi le îngrijau, ca un fel de *îngrijitori fără plată;* cu toate că li s'au exprimat chiar mulţumiri, pentru modul conştiincios cum şi-au îndeplinit serviciul, făcând diverse îmbunătăţiri localurilor administrate; fără nici o vină, fără nici o înştiinţare prealabilă, au fost poftiţi afară!

Lucrul pare de necrezut, deşi chiar aşa s'a petrecut. Sf. Dumitru din anul 1932 a pregătit o mare surpriză unui mare număr de directori şi directoare de şcoli primare, în special din Capitala României Mari!

Nimeni nu voia să creadă, că se va întâmpla şi această jignire adusă corpului didactic primar.

Svonurile persistând, în ajunul Sf. Dumitru, Marţi 25 Octombrie 1932, o delegaţie din partea societăţii institutorilor şi cu un grup de directori şi directoare, obţinând o scurtă audienţă, au depus d-lui ministru un memoriu, cerând amânarea aplicării deciziei.

Toate argumentările şi insistenţele depuse n'au putut avea nici un rezultat favorabil. S'au recunoscut meritele şi munca depusă, s'a promis chiar că se va aduce fiecăruia mulţumiri prin ordine scrise, dar nu se poate reveni asupra deciziei luate, de a fi desărcinaţi din direcţii.

MOTIVUL a fost următorul: *Cine are 34 de ani de serviciu nominal*, sau mai mult, *să fie scos din direcţie*, abstracţie făcând de cine este, ce studii şi activitate are, etc. Fusese vorba ca măsura să se aplice şi altora cu ani mai puţini.

Aşa dar, *dacă*, din păcate, *n'ai un minus de 2 ani, sau de 1 an de serviciu, nu mai eşti bun!*

Au mai fost înlocuiţi directori ca să se plaseze *«a noştri»*.

Măsura a fost adoptată la Cercul de studii al partidului, în baza propunerii unui fost coleg I. N. S. pensionar de anul trecut, împreună cu coţia, fost şi el director, până ce şi-a clădit o casă fastuoasă şi care şi-a schimbat coloarea politică mai des decât cravatele. Şi-a adus aminte că în 1913, când era ministru răposatul C. Disescu, s'a aplicat o decizie de luarea direcţiei celor cari nu voiau să iasă la pensie, prea puţini la număr.

Fostul coleg I. N. S., cu toate că trebuia să ţină minte bine, pentru că atunci a fost cununat şi naşa d-sale o obţinuţ direcţia unei şcoli, şi tot atunci d. I. N. S. se ruga şi de naşul şi de toţi pe cari îi credea puternici, ca takişti, să fie transferat în Capitală, a făcut enorma greşală să atribuie această măsură lui Spiru Haret, afirmând şi susţinând cu fermitate la Cercul de Studii acest *lapsus memoriae!* Alţii, tot neştiuitori, afirmau că a fost măsura luată de C. C. Arion, Ce a fost rău în 1913 e bun în 1932!

Susţinem, în deplină cunoştinţă de cauză, că acea decizie a fost dată în 1913, comunicată celor în drept şi aplicată după 2 luni, fără a se produce perturbări.

In urma protestelor ivite, s'a hotărât a nu se mai aplica această dispoziţie, fiind considerată antipedagogică.

Şi în anul 1929 se găsiau mulţi pretendenţi la direcţii, însă d. ministru de atunci a decis ca directori cari n'au etatea de 58 ani să fie menţinuţi.

Am văzut măsura luată, care s'a şi pus în aplicare la 2 Noembrie 1932, cunoaştem şi motivul destul de întemeiat: dacă aveau 33 ani de serviciu în învăţământ continuau a fi directori şi încă foarte buni, dar, pentru că au 34 ani de serviciu, chiar neîmpliniţi, încetează de a mai fi buni şi trebuesc înlocuiţi imediat, aceasta fiind o condiţie «*sine qua non*».

Să cercetăm şi scopul ce s'a urmărit prin distrugerea morală a acestor foşti directori şi directoare, cari au făcut parte din elita corpului didactic primar din România şi cari ar mai putea servi cu mult folos Ţării şi Neamului — unii având etatea de 54 ani.

Ideia, născută la cercul de studii, aprobată ca bună şi folositoare de membri cercului, îmbrăţişată şi expusă cu toată căldura de membri de control ai învăţământului, sub formă de referat către organele superioare, care au aprobat-o şi au decis să fie executată, a avut ca ţel, de sigur, *desvoltarea bunului mers al şcoalei.*

A fi, sau a nu fi director de şcoală nu are nici-o importanţă, fiind un simplu post de încredere!

De ce dar nu ne-am menaja partizanii, trecând peste orice considerente!

Raţiunea a fost următoarea: «Să căutăm să profităm de oca-

zie, cât avem posibilitatea. «Ce va fi mai târziu, nu ne interesează, vorba ceea : «*après moi, le déluge!*».

«Că se poate întâmpla, mai curând sau mai târziu, să se întoarcă lucrurile și să se aplice tot același raționament ca și acum, se va vedea atunci ce e de făcut. «*Sauve qui peut!*».

Răușita e deocamdată asigurată.

Nu prezintă interes nici faptul că printre cei nou numiți, sunt 4 inși fără familie, flăcăi tomnateci, cu perii albi, aproape toți și poate n'au studii superioare, iar alții sunt veniți în București de prea scurtă vreme.

Deocamdată s'a văzut începutul, cu aplicarea deciziei, în cursul anului, în pragul iernii, producând multe decepții în sufletele dăscălimei primare.

Ce va mai fi mai târziu, vom vedea și noi!

Reproducem și memoriul depus în audiența acordată de d. ministru al școalelor, în ziua de 25 Octombrie 1932 :

Domnule Ministru,

In baza propunerilor făcute de organele de control, s'a semnat decizia, care prevede desărcinarea din direcții, acum în cursul anului, în pragul iernii, a directorilor și directoarelor, cari au 34 — 35 ani de serviciu fără nici o vină și fără nici o înștiințare prealabilă.

Dacă se va pune în aplicare acum această decizie, se vor produce mari perturbări, care sunt în detrimentul bunului mers al învățământului și al școalei și va avea de efect scăderea prestigiului corpului didactic, atât în fața părinților cât și a elevilor, când naștere la diverse comentarii dăunătaore.

D. ministru al școalelor, prof. N. Costăchescu dăduse o decizie în 1929 ca directorii șc. primare să fie menținuți până la vârsta de 58 ani.

Această măsură s'a și aplicat în acel an.

Pe baza acestei decizii, noi, neavând etatea de 58 ani și nefiind avizați- n'am avut posibilitatea să ne căutăm locuințe și ne vedem expuși a rămâne pe drumuri, când toate casele accesibile modestei noastre pungi au fost angajate din timp, rămânând numai cele mai scumpe.

Domnule Ministru,

Se obicinuește a se înștiința cel puțin cu 15 zile înainte servitorii, cari vor fi îndepărtați pentru neindeplinirea serviciului; iar în cazuri de evacuarea chiriașilor se fac comunicări cu luni înainte.

Noi n'am fost înștiințați până acum și, ceva mai mult, unora dintre noi li s'au dat asigurări și verbale și prin ordine scrise, că vor fi menținuți, avându-se în vedere de Onor. Minister

modul conştiincios de îndeplinirea datoriei ca institutori şi directori, sau directoare.

In vederea celor expuse, facem un călduros apel la sentimentele dv. de echitate, rugându-vă respectuos să binevoiţi a aprecia şi a dispune amânarea aplicării acestei deciziuni, până la finele anului şcolar corent.

Bucureşti. 25 Octombrie 1932.

Urmează 12 semnături.

Memoriul a fost însoţit de o adresă oficială din partea Societăţii Institutorilor şi Institutoarelor din România.

V. D. S.

MUNCA

Munca este viaţa însăşi; viaţa este o continuă muncă a forţelor naturii. Dela primul atom care s'a pus în mişcare pentru a se uni cu atomii vecini, marea muncă creatoare n a încetat deloc, iar această creaţiune care continuă, care va continua totdeauna, e însăş menirea eternităţii, universală la care venim cu toţii să aducem piatra noastră. Universul nu este el oare un imens atelier în care lucru nu înceteză niciodată, în care fiinţele cele mai mici fac în fiecare zi o muncă uriaşă, în care materia se pune în mişcare, fabrică, zămisleşte fără încetare, dela cel mai simplu germene până la creaturile cele mai perfecţe! Câmpurile cari se acopăr de recolte lucrează, pădurile în desvoltarea lentă lucrează. fluviile cari se revarsă de-alungul văilor lucrează, mările cari îşi rostogolesc valurile dela un continent la altul, lucrează. Nu este o fiinţă, nu e un lucru care să se poată imobiliza să nu-şi dea partea lui la opera comună Oricine nu lucrează, dispare. este dat la o parte ca un lucru nefolositor şi jenant, şi trebue să cedeze locul muncitorului necesar, indispensabil. Astfel este unica lege a vieţei, care nu-i de fapt decât materia în acţiune, o forţă în perpetuă activitate, Dumnezeul tutulor religiunilor, pentru opera finală a fericirei din care purtăm în noi imperioasa trebuinţă.

EMIL ZOLA

Aniversarea Unirii Ardealului şi Banatului

Mai mulţi de o mie de copii, delegaţi de colegii lor dela şcolile primare din Capitală, au sărbătorit în sala de festivităţi a Soc. institutorilor din str. ing. Anghel Saligny 2, în ziua de 1 Decembrie 1932, a 14-a aniversare a unirii Ardealului şi Banatului cu patria mamă, sărvârşind cu acest prilej un act de toată măreţia momentului.

Aniversarea Unirii Transilvaniei şi Banatului în Sala de festivităţi a Soc. institutorilor din România.

Povestindu-le d. Sava Zamfirescu, directorul şcoalei de băeţi «Silvestru», marea însemnătate a acestei zile, micuţii s'au simţit deosebit de bine laolaltă. Cu această ocazie au adresat şi o scrisoare deschisă de prietenie colegilor şi colegelor din Budapesta, al cărei text îl dăm mai jos:

O scrisoare deschisă a elevilor şcoalelor primare din Municipiul Bucureşti către colegii şi colegele lor din Budapesta

Iubiţi conşcolari,

Noi, elevii şi elevele şcoalelor primare din oraşul Bucureşti, Capitala României, adunaţi în sala de festivităţi a In-

stitutorilor noştri pentru a sărbători măreţul act al alipirii Ardealului la Patria-mamă, ne îndreptăm gândul către voi, în dorinţa de a fi educaţi şi voi ca şi noi în aspiraţiile unui viitor: «Acel al păcii şi iubirei de popoare».

Cu durere în suflet însă vedem vă prin atitudinea conducătorilor voştri şi prin cărţile voastre de şcoală vi se sădeşte în sufletele voastre curate ura în contra noastră, în dorinţa nejustificată de a ne răpi din nou pământuri ale scumpilor noştri strămoşi, ţinuturi lăsate nouă moştenire cu limbă de moarte.

Iubiţi colegi,cu toată sinceritatea vă mărturisim că în suflete noastre nu ni se toarnă de ai noştri ura contra voastră, ci, din potrivă dragoste şi frăţie către toţi. Dovadă este că în ţara noastră mănoasă s'au hrănit şi să hrănesc atâţia părinţi, fraţi şi surori de ai voştri, luând poate pâinea de la gura multora din ai noştri. Aceasta, pentrucă noi fiind călăuziţi de învăţătura creştină, înţelegem să ajutăm pe toţi carc conlocuiesc cu noi, socotindu-i ca pe aproapel nostru.

Dorinţa noastră este să nu fiţi înşelaţi de veninul amăgitor al celor de la voi, cari au uitat cu atâta uşurinţă dezastrul ce l-a adus măcelul crâncen al războiului. Dacă însă cruda soartă va face ca să ne înfăţişăm pe câmpul de onoare, faţă în faţă, ca duşmani, vă mărturisim cu durerea în suflet că nu vom fi mai pre jos decât părinţii noştri. Atunci, cu sufletele împăcate, vom zice:

«Doamne iartă-ne! Ne facem datoria!»

Programul serbării a fost compus din mai multe producţiuni în legătură cu însemnătatea zilei.

D-na Eliza Alexandrescu, directoarea şcoalei de fete «Polizu», a citit, din viaţa Românilor ardeleni.

D-na Lucia Calomeri, insp. a şezătoarelor culturale, a recitat versuri ocazionale.

Au urmat mai multe producţiuni corale sub conducerea d-lui Th. Castrisanu, dir. şc. de băeţi No. 29; «Hora Unirii» şi «Pe-al nostru steag e scris Unire» şi recitări patriotice spuse de copii dela diferite şcoale.

Când copiii s'au despărţit şi îndreptat spre casele lor, s'a observat în sufletul fiecăruia o uşurare, o satisfacţie, un îndemn mai mult la viaţă, o legătură mai strânsă de neam, o dragoste mai adâncă pentru tot ceeace ne-au lăsat strămoşii moştenire. Serbarea îşi atinsese scopul.

C. P.

Pentru spulberarea unui neadevăr

Nimic nu e mai supărător decât nedreptatea şi neadevărul. Să ai dreptate şi să nu ţi se dea? Sau să ţi se spună o minciună pentru ca s'o crezi adevăr? Socotesc că acestea sunt cele mai grave jigniri, care duc întotdeauna la revoltă. Fiindcă fiecare om, în toată activitatea sa este mereu îndreptat numai spre căutarea dreptăţii şi adevărului.

Pentru dreptate şi adevăr, s'au produs de când e lumea neînţelegeri, certuri şi lupte între oameni. Şi tot pentru acestea s'a produs şi marele cataclism mondial. Popoarele, între ele, mistificând adevărul istoric şi nedând dreptatea cui se cuvenea, au produs neînţelegerile, care au dus la jertfirea atâtor suflete nevinovate şi la suferinţa noastră de azi.

Dar totuşi, împotriva oricăror consecinţe, chiar a faptului că la urma urmei tot dreptatea şi adevărul vor triumfa, Ungurii, vecinii noştri dela apus, nu vor să înţeleagă, să fie barem de acum înainte oameni de dreptate şi adevăr. După ce au stăpânit atât timp pământurile româneşti dintre Carpaţi, răpind toate drepturile Românilor şi subjugându-i, continuă şi azi să mistifice adevărul şi să se declare în drept a stăpâni pământul Ardealului. In desele întruniri de protestare împotriva Românilor ce le-au ţinut în ultimul timp la Budapesta şi celelalte orase ale Ungariei, cerând revizuirea tratatelor de pace, au afirmat că noi Românii ardeleni am datori civilizaţia nobilei culturi maghiare. Acesta nu numai că e un neadevăr, ci tocmai dn contră. Românii au fost primul element de civilizaţie al Ungurilor.

Fără să mă ocup de celălalt adevăr, care ar trebui afirmat şi acesta cu tărie, că cel mai mare bel-duce al lor, Ioan Huniade, tot odată şi stegarul creştinităţii; că marele rege al lor, Matei Corvin şi principele Bethlem; învăţatul Olàh şi aproape toată nobilimea maghiară a fost de origina română, voi dovedi cu fapte că dela început, de când au năvălit în Europa şi s'au aşezat deoparte şi de-alta a Tisei, nu noi Românii eram nomazi, săraci şi primitivi, cum susţin ei, ci tocmai din contră. Când Ungurii s'au aşezat pe aceste ţinuturi şi erau în stare sălbatică, noi aveam depe atunci aşezăminte trainice de cultură la umbra cărora a încolţit şi crescut cultura maghiară. Ba mai mult, aceştı prădalnici au fost creştinaţi întâi de români.

Dela începutul evului-mediu, de când am avut de suferit loviturile tuturor barbarilor, care s'au revărsat cu furie asupra Daciei, Românii au înfruntat cu tărie până la capăt, toate urgiile. Datorită trăiniciei rasei şi creştinismului adânc născut încă depe timpul lagărilor romane şi menţinut graţie contactului strâns cu imperiul roman al Răsăritului, până când acesta nu suferise

nici o ştirbire, noi am putut rezista când întunericul şi barbaria stăpânea toată Europa de răsărit şi miază-noapte, făcând să mijească sub cenuşă, ici, colo, câte un început de cultură medievală. Neistoviţi ne-am reclădit cetăţile dărâmate într'una, am însămânţat din nou lanurile pustiite şi am încercat mereu să ne refacem aşezămintele de cultură moştenite dela Romani. Astfel nimeni nu poate spune că elementele vechei civilizaţii romane, nu au supravieţuit tuturor cataclismelor la Români.

Nimeni nu poate contesta adevărul că atunci când s'a potolit migraţiunea barbarilor şi din câmpia Tisei se ridica rasa mongolică a Ungurilor, Românii, urmaşii Dacilor şi Romanilor, păstrători ai credinţelor strămoşeşti, să fi fost pe o treaptă de civilizaţie inferioară acestora, care în acele timpuri erau sălbatici. Rămâne dar de stabilit, între noi şi ei, influenţa civilizaţiei nu socotindu-i pe ei superiori nouă, cum susţin ei azi, nici măcar pe aceeaş treaptă de cultură. Dela început nu poate fi vorba decât de influenţa culturii române asupra celei magheare. Ori în această privinţă trecutul ne spune atâtde multe!

Cercetând istoria, nu mai de mult, ci de o mie de ani după Hristos, când Transilvania, Muntenia şi Moldova nu se întemeiaseră, ci existau numai voevodate şi cnezate de o parte şi de alta a Carpaţilor, vedem că depe atunci creştinismul nostru avea o vechime de mai multe sute de ani, deci şi civilizaţia avea deja vechime. Invaziile răsleţe ale Ungurilor stabiliţi definitiv la Tisa, au avut dar ca urmare contactul cu instituţiile noastre de cultură moştenite dela Romani şi astfel dela noi au început să cunoască şi ei pentru prima dată ordinea şi pacea. De când au început contactul cu Românii, se vede cum barbaria lor începe să mlădieze, făcându-se încet, încet iubitori de ţară, de binefaceri şi de pace.

Din acest contact se explică şi faptul că Ungurii au avut primii misionari ai lor creştini ortodoxi, cum a fost de exemplu Gyula cel Bătrân, care a mers la Constantinopol şi a adus de acolo un episcop sfinţit de patriarhie pentru trebuinţele lor creştineşti.

Nu pot tăgădui Ungurii, în privinţa creştinării lor, că prima credinţă creştină a lor n'a fost cea ortodoxă, după cum nu pot tăgădui că din comunitatea ce-au avut-o cu Românii nu şi-au însuşit civilizaţia dela noi. Sunt din acele timpuri atâtea fapte care dovedesc aceasta! E destul să amintesc numai de ducele Kean, zis şi ortodoxul, care a fost ucis într'o luptă de exterminare a ortodoxiei, când tânărul Ştefan — mai târziu numit «cel Sfânt» a trecut la catolicism şi a fost învestit de papa dela Roma cu crucea dublă a propagandei militante catolice. Deasemenea, Gyula, unchiul acestui rege, care pentru motivul că ispăşea păcatul

de a rămânea mai departe tot în legea creştină-ortodoxă română, a suferit cele mai grozave chinuri: apoi ucis cu întreaga familie. Sunt dar acestea destul pentru a stabili adevărul că Ungurii au fost întâi creştini ortodoxi, adoptând credinţa dela Români, deci şi civilizaţia.

Mai ştiu Ungurii iarăşi că Ştefan cel Sfânt al lor a dărâmat până'n pământ mânăstirea ortodoxă **Morisena** (Cenadul de azi), unde se află pe atunci o şcoală înaltă românească, trivium-quadrivium, care şcoală, privită prin prisma vremurilor de atunci, capătă înfăţişarea unui adevărat monument de cultură. Şi tot aşa s'a întâmplat şi cu dărâmarea celorlalte vetre de cultură românească, care existau pe atunci în Ardeal.

Dar nu putem tăgădui nici noi de ce s'a întâmplat mai târziu, când puterea papală a luat proporţii şi a atins culmea în Ungaria.

Atunci, Ungurii, pe măsură ce deveneau mai catolici, puneau mai mult în acţiune toate mijloacele teroriste pentru a distruge ortodoxia în Ardeal, crezând că astfel vor isbuti să desnaţionalizeze pe Români. Din acest timp, influenţa Românilor se vede scăzând pe măsură ce teroarea Ungurilor se deslănţuia mai cumplit.

Dar nu pot spune Ungurii că de aci înainte, ei au început să influenţeze asupra Românilor.

Adevărul şi în această privinţă este, că influenţa noastră de până aci s'a schimbat, înlocuindu-se cu cea a Românilor catolicizaţi. Când Ludovic cel Mare, în trufia lui de atotputernic, era stăpânul a două regate din cele mai mari din Europa şi poruncea nobililor să-i facă jurământ de credinţă după tipicul Bisericii Catolice, atunci românii, cei slabi au trecut la catolicism şi au început să dispară în valul de maghiarism. Pierzându-şi cu timpul până şi amintirea că sunt de origină română au devenit pârghia de ridicare a civilizaţiei maghiare. Se atribue dar tot Românilor şi de aci înainte meritul de a fi influenţat la civilizarea Ungurilor. Adevărul acesta ni-l confirmă foarte uşor şi o mică comparaţie psihologică făcută între spiritul vioi al ardeleanului şi spiritul dur al ungurului.

Cât de mare este răul, că pentru spulberarea acestui neadevăr nu scriu măcar cărţile noastre de istorie, dacă mulţi dintre cei de rea credinţă se găsesc să creadă minciunile Ungurilor!

C. PRETORIAN

Societatea corală a corpului didactic primar din Capitală

Societatea institutorilor şi institutoarelor din România, înfiinţată din 1887, este cea dintâi, cea mai veche grupare dăscălească şi are un trecut glorios în istoria învăţământului nostru primar.

Urmând cu sfinţenie exemplele înaintaşilor noştri, membrii soc. institutorilor, deşi mulţi din ei sunt cu peri cărunţi, au acelaş dor şi dragoste de muncă fără preget, ca şi în tinereţe şi continuă a face operă productivă şi utilă, fără multă vâlvă şi reclamă, spre binele general al învăţământului, al şcoalei poporului şi al Neamului nostru românesc, spre a servi de pildă urmaşilor noştri.

Şi 'n trecut ca şi acum, în orice moment, am încurajat continuu orice iniţiativă folositoare, am îmbrăţişat cu toată căldura şi am dat tot concursul nostru, neprecupeţit şi fără ezitare, ori cărei acţiuni utile, ori cărei directive pentru ridicarea prestigiului şcoalei primare şi a slujitorilor ei !

Societatea noastră e veche, dar e tot mereu tânără !

Luând fiinţă noua grupare : Societatea corală a corpului didactic primar din Capitală, care şi-a făcut inaugurarea în ziua de Sf. Nicolae, 6 D-bre 932, orele 8 seara, Societatea Institutorilor i-a dat tot concursul, punându-i la dispoziţie sală pentru repetiţii din luna O-brie şi oferindu-i pentru solemnitatea inaugurării sala cea mare de festivităţi din palatul său.

In faţa unei numeroase asistenţe şi în prezenţa autorităţilor şcolare, reprezentate prin d-nii Petre Ghiţescu, directorul general al învăţământului primar, C. Gâdea, inspectorul-şef al învăţământului local, Gr. Angelescu, inspectorul învăţământului local primar, inspectorii Voinescu, C. Angelescu, Leon Popescu ş. a., s'a oficiat sfinţirea apei de către preotul Comana, parohul bisericii Sf. Apostoli.

Preotul COMANA, binecuvântând începutul acestei întreprinderi artistice a institutorilor din Capitală, îi urează muncă rodnică întru promovarea gustului pentru cântările religioase în şcoalele primare.

D. PETRE GHIŢESCU, directorul învăţământului primar, dă citire unei scrisori, prin care d. ministru al instrucţiunii, D. Gusti, arată părerea de rău că nu poate asista la solemnitate, fiind suferind în casă şi îşi exprimă toată solicitudinea faţă de societatea corală a institutorilor şi institutoarelor, al căror preşedinte de onoare este d-sa. D. Petre Ghiţescu aminteşte apoi încercările făcute în trecut de organizaţiile învăţătoreşti pe tărâmul muzical şi scoate în evidenţă măreţia gestului învăţătorilor din Capitală, cari, cu toată criza în care se află societatea de azi, gă-

sesc totuşi în sufletele lor rezerve de energie, pentru asemenea manifestări frumoase. D-sa promite concursul autorităţii şcolare superioare şi urează societăţii propăşire.

D. GH. EFTIMIE, subrevizorul şcolar al Capitalei, iniţiatorul şi preşedintele societăţii corale, făcând o dare de seamă asupra celor două luni de activitate, care au dus la înfiinţarea şi inaugurarea acestei organizaţii dăscăleşti, exprimă mulţumiri d-lui ministru Gusti pentru sprijinul moral şi material acordat până în prezent. Arată că prin reuniunile lor, membrii corpului didactic primar bucureştean urmăresc strângerea legăturilor de breaslă, cucerirea cât mai profundă a tainelor artei muzicale, scoaterea în evidenţă şi cultivarea comorilor existente în muzica populară şi propagarea prin şcoli a gustului pentru cântarea ariilor româneşti, neîntrecute în muzica celorlalte popoare. Societatea corală a membrilor corpului didactic primar din Capitală îşi ia sarcina de a organiza şi reînvia manifestările corale internaţionale şcolare anuale, cari, în timpul din urmă ajunseseră la proporţii considerabile la Arenele romane, unde, sub conducerea fostului inspector cultural extraşcolar, Teodor Castrişanu, s'au putut vedea pentru prima oară la noi peste 20 de şcoale cântând simultan, sub conducerea unei singure baghete.

D. D. V. ŢONI, preşedintele Asociaţiei generale a învăţătorilor, aduce nouei societăţi corale salutul asociaţiilor judeţene din toată ţara, spunând că acţiunea şi succesele învăţătorilor dela centru vor fi urmărite cu interes şi entuziasm de toată învăţătorimea română.

D. V. D. STANCIULESCU, preşedintele societăţii institutorilor, salută societatea corală în numele societăţii institutorilor din România, care a pus la dispoziţie saloanele palatului său, pentru repetţiuni, în credinţa că prin noua lor manifestare, învăţătorii şi învăţătoarele din Bucureşti taie o nouă brazdă pe ogorul culturii româneşti.

A urmat o producţiune surprinzător de isbutită a corului alcătuit din 80 persoane sub conducerea măiastră a profesorului Nicolae Oancea, care a fost viu ovaţionat de asistenţă pentru talentul şi priceperea cu care a preparat corurile într'un timp atât de scurt.

STANDEVE.

Un răspuns

Într'unul din numerile ziarului «Cuvântul» a apărut un articol, sub semnătura pseudonimă P. P. In acest articol se critică acţiunea contra revizuirii tratatelor dusă de presă cu prestigiu. Tot aci, în partea de la urmă, autorul se ocupă şi de demonstraţia noastră şcolară făcând o disecaţie a *scrisorii deschisă*. In ce priveşte critica făcută pentru acţiunea dusă în presă, presa vizată, i-a dat răspunsul cuvenit.

Cât priveşte însă, la critica adusă scrisoarei deschisă — pe care o publicăm în întregime, în darea se seamă a serbării, în numărul acesta — am crezut de cuviinţă să nu răspundem prin presă, spre a nu da aparenţa unei polemici din care şcoala nu are nimic de câştigat.

Totuşi, un răspuns am găsit că trebuia să-l dăm, prin revista noastră, d-lui pseudonim, sub care se acunde numele unui coleg secundar, care se vede şi-a dat părerea, sub influenţa acelora cari iubesc mult pe pedagogii de pe malul Dâmboviţei, adică pe cei dela Societatea Institutorilor.

Răspunsul va fi scurt.

In revista Societăţii Institutorilor, Şcoala Română s'au scris în anul 1930 două articole: «România faţă de minoritarii ei» şi «Ungaria faţă de minoritarii Români», iar în 1931, în numărul 1 s'a publicat articolul «*Pedagogia Păcii sau a Războiului*».

Cetind aceste articole d. pseudonim P. P. va putea constata că pe *pedagogii* dela Dâmbovita îi preocupă mai mult ca pe d-sa chestia educaţiei naţionale a elevilor.

Dar, părăsind ideia de a provoca pe d. pseudonim să stea de vorbă cu noi, modestii pedagogi, îl punem să stea de vorbă cu un distins coleg al d-sale de presă, d. Cezar Petrescu, reproducându-i aci articolul «*Pedagogia Păcii*» publicat în ziarul «Curentul», în Ianuarie 1931. Aşa d. Cezar Petrescu vorbeşte :

«Omul mijlociu trăieşte toată viaţa sub influenţa câtorva «*idei-forţe*», care-l stăpânesc tiranic fără să-i aparţină personal. Le-a primit prin ereditate sau le-a acceptat prin educaţie. Nu pornesc dela el. Nu sunt rezultatul unui proces de judecată la care cugetul lui să fi participat câtuşi de puţin. Prin ereditate i-au trecut în subconştient. Prin educaţie, le-a primit într'o epocă de şubredă afirmare a personalităţii, atunci când mintea fragedă nu opunea destulă rezistenţă formulelor stereotipe. Totuşi, aceste *idei-forţe* domină bagajul său sufletesc. Ii orientează actele de fiecare zi. Ii poruncesc în marile momente de decizii. Il conduc irezistibil în ceasul de cumpănă al mişcărilor colective.

Ca acelaș om mijlociu, să capete nu *convingerea*, ci sentimentul fraternității umane este nevoie de pedagogie a păcii. O pedagogie bazată pe afirmarea lui Francis Delaisi, că *lumea e o ființă unică în care națiunile sunt membrele solidare*».

Această pedagogie preocupă în mod firesc și legitim pe toți pacifiștii. S'a făcut îndestul dovada că pacifismul suprapus mai târziu, prin rațiune, individului format de vechea educație, e numai o superficială pojghiță care plesnește la cel dintâi contact brutal cu realitatea, lăsând să apară vechile idei-forțe cu puteri imperioase de instinct. «Pedagogia păcii», cată să strecoare în subconștient sentimentul fraternității omenești, substituind noțiunile actuale, de patrie, drapel, hotar, frate de neam și de limbă etc. etc.

Jaques Chabannes în Notre Temps, punând în discuție această pedagogie a păcii constată că »aproape pretutindeni, activitatea pedagogilor înalță bariere în drumul progresului și pieiări nu se vede-o încercare de ale opune o educație capabilă să răstoarne aceste bariere. In cele mai multe cazuri biruie legea celui mai mic efort. Profesorul tinde să stereotpeze tinerețea, să o toarne într'o anumită formă. Ni se impune așa dar o pedagogie a păcii. Pedagogie care adresându-se mai întâi profesorilor, îi va îndemna la rândul lor să-și orienteze învățământul în **sensul uman**».

Nu este întâia oară când întâlnim asemenea apeluri la dezarmare morală, prin mijlocirea pedagogiei. E curios însă că pornesc din toate punctele cardinale, într'un consens tacit, ocolind înadins miezul discuției.

«**Pedagogia păcii**», atât de generoasă, se pare că ignoră o singură stare de fapt care dărâmă orice altă argumentare. Anume riscul unei dezarmări morale, de o parte, a frontului, când de cealaltă parte, revanșarzii pregătesc tocmai «**pedagogia războiului**». Cunoaștem apelurile, ba chiar lucrările unor comisiuni, care au propus să fie isgonită istoria din cărțile de școală și care au zugrăvit o prea frumoasă pedagogie umanitaristă, inspirată de **frățietate, de milă, de iertare, de uitare. Ciudat** e că în acelaș timp, unii din acești apostoli ai frățietății, când erau atinși la nația ori la religia lor, țipau ca în gură de șarpe și uitau toate proectele grandioase de pacificare generală.

Nu avem drept să ne facem iluzii.

«**Pedagogia păcii**» e deocamdată pedagogie o himerică și poate fi mâine una criminală, de **lès-patrie.** A extirpa sentimentele «barbare» de patrie, limbă, națiune, drapel, din subconștientul copilului, cum o cere Jacques Chabannes și alții cu miile «în momentul când peste granița ta, pregătesc sufletele tocmai în cultul acestor noțiuni «barbare», echivalează cu o dezarmare voită și vinovată, cu o sinucidere. Prin ce miracol, la un singur semn, printr'un general consimțământ, toate popoarele fără excepție vor accepta această «**pedagogie a păcii?**» Căci numai unanimita-

tea şi garanţia acestei unanimităţi o fac posibilă. Popoarele trimit delegaţi la Societatea Naţiunilor, dar acasă cumpără tunuri şi mitraliere, învaţă copiii să cânte imnuri revanşarde şi în laboratorii tăinuite pregătesc gazur, care să distrugă oraşele în masse. E monstruos, dar e realitatea. A da copiii pe mâna »pedagogiei pacifiste» în aceste condiţii, înseamnă a-i trimite cu ochii legaţi în mijlocul haitei de lupi».

DELAS

Numai acei ce ştiu a lupta pentru apărarea ţării, pot avea patrie; numai aceia ce ştiu lupta pentru apărarea instituţiilor ţării, pot avea dreptate şi libertate.

de ION GHICA

Toate epocile în care domneşte Credinţa *sub orice formă ar fi, sunt strălucite, înălţătoare de inimi, rodnice pentru contimporani şi posteritate. Toate epocele dimpotrivă, în care necredinţa, sub orice formă ar fi, rămâne biruitoare, chiar dacă pentru un moment au o strălucire aparentă, dispar în ochii posterităţii, deoarece nimeni nu poate cu bună ştiinţă să se încarce cu ceva nerodnic.*

de GOETHE

Cine se sprijină pe inima schimbătoare a poporului îşi clădeşte o casă care se clatină şi nu e sigură.

de SHAKESPEARE

Pagina mamei și a copilului

IARNA

Un potop sublim de fluturi
A umplut grădini, pământuri,
Toată coasta dealului
Și vâlceaua satului.

Și-acum veseli, plini de viață,
Copiii rumeni la față,
Strigă ca din apucat :
«A intrat neaua în sat !»

Bucuroși, o strâng grămadă
Și fac un om de zăpadă.
Îi pun căciulă și nas
Și fac în juru-i mult haz.

Apoi, trăgând cu ei săniî
Sue dealul în mătănii
Și sburând în a lor cale
Vin de-a valma până'n vale.

Unii cad și se ridică,
Alții nu mai pot de frică...
Toți se'ndeamnă 'n al lor joc,
Care s'a aprins cu foc.

Dar seara repede vine,
Toți aleargă la cămine.
Aci strânși în jurul sobei,
Ascultă «Povestea Vorbei».

C. PRETORIAN

Fragment din „Fata lui Cărăbuş"

Traducere de A. ALTENLIU

Mimi s'a prefăcut că doarme, era prea mică pentru asta, numai când i se închideau ochii de somn, a auzit pronunţându-se numele de patroană şi s'a trezit. Patroana! Această femee pe care au băgat-o în pământ azi de dimineaţă şi a cărei avere se împarte între cele trei paiaţe, era mama ei. Era singura fiinţă, care îi arătase dragoste. Mimi abia îşi reamintia că avusese un tată, care a murit dintr'o căzătură, pe când juca pe o fringhile. De atunci mama sa mereu fu tristă, plângea mereu şi se purta câteodată rău şi cu Mimi.

Sburătorul venea să locuiască în baracă, ca să joace pe ecardă în locul tatălui şi copilul îşi amintea de multe ori că cei trei: Sburătorul, Avocatul şi Paiaţa căutau, când ea era adormită, ceartă cu mamă-sa din cauza fetiţei şi ea o apăra totdeauna.

Sărman copil, totdeauna avea frică de ei fără să ştie de ce.

Şi acum se afla în mâinile lor fără apărare.

Ea îi asculta, începu să tremure, căci înţelesese despre ce e vorba. Fu cuprinsă de o spaimă fără margini şi văzând şi uşa deschisă, fugi mâncând pământul. Se găsia în curtea hanului. In fundul unui grajd, de partea cealaltă a curţii, găsi un felinar. Intră. Deasupra ieslei unde mâncau caii găsi o ferăstruie al cărui geam era spart. Cu ajutorul unei furci rezimată de zid, se urcă pe iesle, ajunse la ferăstruică, se aplecă şi văzu sub ea o străduţă întunecoasă cu căruţe multe. Una dintre acestea ajungea cu coviltirul până la fereastră. Mimi ieşi cu picioarele pe care le lăsă să atârne un moment, măsură distanţa şi sări. Nu-şi făcu nimic, alunecă binişor până la pământ şi o luă la drum speriată. La fiece zgomot îşi reţinea respiraţia, crezând că o urmăreşte cineva. Ea trecu dintr'o stradă în alta, rătăcită, neştiind unde să se ducă, numai să scape de urmăritorii ei. Noaptea se întunecă din ce în ce. Mimi ruptă de oboseală, abia îşi mai târa picioarele. Căzu de mai multe ori, iar se sculă, făcu încă câţiva paşi, se împiedecă de o piatră şi iar căzu. In cădere de data asta, se lovi cu fruntea de o piatră, de lângă o poartă, aşa de rău că leşină. Pe când ea zăcea pe jos, îngheţată şi aproape moartă, paieţele, crezând că a ieşit pe poarta cea mare a hanului, o căutară prin piaţă şi prin străzile vecine.

Cărăbuş, termiându-şi luleaua şi sticluţa de vin, îşi luă «noapte bună» dela hangiu şi se îndreptă spre casă. Îşi suflă în pumni, ca să se încălzească, că ei după apusul soarelui se răscocise un vânt ascuţit. O luă dealungul caselor, trecând într'o stradă din dosul hanului cu casele îngrămădite.

— «Ce întuneric e!» zise el. «Dacă nu mi s'ar fi stins luleaua aşi fi avut niţică lumină; dar cum s'o aprind pe astfel de vreme? Nu-i nimic, cred că nu sunt departe de casă! Ar fi timpul să

începe să pipăiu porţile, ca s'o găsesc pe a mea. Ei! dar ce e?

Era corpul bietei Mimi, pe care-l isbi cu piciorul Cărăbuş pe neaşteptate. Moşul surprins se retrase, şi se legănă pe picioare, noroc că să ţinu bine, căci altfel ar fi căzut peste Mimi, sau pe marginea pietrei şi n'ar fi fost plăcut, cred, nici pentru ea, nici pentru el. Scăpă însă morile, care căzură pe jos. După ce-şi reveni, se apropie, ca să vadă cauza accidentului.

— «Un pachet cu rufe!» îşi zise el. «Nu, e ceva viu!... E mic!... Un copil cred. Ce o fi făcând pe pragul meu? Sărăcuţul! Să-l deştept şi să-i dau o moară de vânt, din cele care nu s'au stricat».

Tot vorbind aşa, deschise poarta şi adăpostit de vânt, aprinse un chibrit să vadă ce e? Morile erau risipite pe pământ, le adună, şi aproape de prag Mimi leşinată.

— Ei vezi! asta e fetiţa din astă seară. Cum o fi ajuns aci? Şi-o fi făcut vre-un rău? Sângerează şi nu se mişcă de loc, par'că e moartă. Ar putea chiar să moară, dacă ar fi lăsată acum în frig pe piaţă. Ce să fac!? Dacă ar trece cineva pe aici să întreb unde s'o duc. Cine să treacă pe vremea asta? Cu toate acestea nu pot s'o las acolo, mă duc să caut în casă vre-o femee, care să se ocupe de ea. Cărăbuş ridică copilul, intră cu ea în curte şi închise poarta.

Toţi dormeau în casă. Moş Cărăbuş avu grije să se uite la toate uşile, dar nu văzu nici cea mai mică rază de lumină; întise urechile; nu auzi alt zgomot decât sforăitul celor obosiţi şi aşa ajunse până la el, fără să poată lăsa pe Mimi pe alte mâini. Totuşi nu se gândi cât de puţin s'o aducă înapoi pe pragul porţii. O puse binişor pe saltea şi aprinse o bucăţică de iască ca s'o vadă.

«Sărăcuţa» îşi zise el. «Se poate o fiinţă mai părăsită ca aceasta?. Zău că nu e urîtă! Şease ani? Nu se poate! Copiii la şease ani nu sunt aşa peperniciţi. Cum s'o fac să învieze? Mititco! Mititico! Nu răspunde. Mâinile îi sunt ca ghiaţa. Dacă aşi face foc! Mai am câteva ţăndări din cele ce mi-a lăsat vecinul. Cărăbuş dete fuga la lemne. Erau foarte uscate, pentru că zăceau într'un colţ de 3—4 ani. Le aşeză frumos în sobă peste un pumn de croeli de hârtie şi le dete foc cu un chibrit. Chibritul se aprinse, hârtia asemenea şi lemnele trosneau vesele; erau fericite că li se împlinise destinul.

Cărăbuş luă pe Mimi în braţe, se aşeză cu ea pe buştean înaintea focului şi încălzindu-şi palmele, începu să frictioneze binişor mâinile îngheţate ale micei copile. După câteva minute, Mimi revenindu-şi la această blândă căldură, ceru să bea.

DE CRĂCIUN

Când aud biciul pocnind
Și flăcăii toți hăind,
Mă trimite gândul iară,
Tot la viața dela țară!...

Drag e Doamne, pe la noi...
Ne strângeam doi, câte doi,
Puneam biciului sfârc bun,
Ui-te — acuma, de Crăciun.

Apoi toți pe lângă șură,
Ne'ntreceam, cântând din gură,
Răsfoind o cărțulie,
Și uram a bucurie.

Dar buhaiul? Lucru mare,
Pentru un flăcău cu stare.
El pornea cu ceata lui,
De pe muchea dealului.

Și fetele știau bine,
Că 'ndrăgitul lor, le vine.
Legau câinele cu lanțul
Și nu dau oricui talanțul!

Căci priveau pe ferăstruică,
Cu glas mut, cu ochi de puică,
Dacă este flăcăiașul,
Ce i l-a ursit unchiașul!

Și așa porneau la vale,
Când mai iute, când a gale,
Nedormiți cu colindatul,
Până ce umblau tot satul!

D. IONESCU RÂMNIC
Institutor, București

NOUA ORTOGRAFIE A ACADEMIEI ROMÂNE. — Colegul *Crizante Popescu* împreună cu d. profesor *G. I. Chelaru* au făcut să apară în toamna acestui an primul manual de îndrumări în ortografia noastră.

Cartea este scrisă pentru uzul şcoalelor primare şi secundare, şi este de folos tutulor. La sfârşit cuprinde şi un dicţionar ortografic. Formulează principiile admise de Academie şi modificările făcute în ortografia fixată în 1904, stabilind totodată şi scrierea pentru multe cazuri rămase de atunci nehotărîte.

Toate exemplele sunt aşezate în ordine, dela categoriile gramaticale cele mai uşoare, care se explică în clasele primare şi secundare. Explicaţia e făcută în aşa fel că o poate înţelege oricine.

O recomandăm ca cea mai preţioasă carte, care nu trebue să lipsească nimănui.

SATUL. — Revistă de literatură şi cultură pentru popor la care colaborează cei mai distinşi scriitori, cu desenurile talentatului pictor Murnu.

Această revistă, care este scrisă pentru pătură ţărănească, nu trebue să lipsească din casa nici unui sătean ştiutor de carte, fiindcă găseşte în ea un preţios prieten cu care să stea de vorbă în zilele de iarnă.

Abonamentul costă 100 lei anual şi se poate trimite pe adresa revistei «SATUL» în Bucureşti: Prelungirea Polonă No. 13.

INDRUMARI PENTRU ŞEZATOAREA DE CLASA. — O publicaţie de d-na **Lucia Calomeri** inspectoare a şezătorilor culturale dela şcoalele primare din Capitală. Broşura cuprinde 32 de pagini şi e împărţită în două:

In partea întâia autoarea dă indicaţiuni copiilor cum trebuesc ţinute şezătorile pe clase, explicându-le cum trebuie să alcătuiască programul săptămânal al acestor şezători. Tot în această parte le arată cât de scump ne este numele MAMA pe care o sărbătorim în a doua Duminecă din luna Mai în fiecare an, reproducând poeziile: «Mamă» scrise de **Carmen Sylva** şi d-na **Galla Tudor.**

In partea a doua dă câteva lucrări executate de copii dela diferite şcoli primare în orele de şezătoare.

Cărticelei nu-i găsim nici un cusur. Este bine executată din punct de vedere technic şi scrisă pe înţelesul copiilor în stil curgător, forma conversativă.

O recomandăm colegilor pentru a o face cunoscută copiilor, fiindcă găsesc în ea un bun explicator şi îndrumător la şezătorile săptămânale de clasă.

O ROMANCA LA POLUL NORD. — Măicuţa **Smara** nu se astâmpără. Am sărbătorit-o în toamna ce a trecut pentru frumoasa vârstă de trei sferturi de veac, cu discursuri şi flori la Ateneul Român, urându-i ani mulţi şi de aci înainte de linişte şi odihnă, drept răsplată pentru munca rodnică de până acum. Dar, acum de curând, puternica sa personalitate plină de iniţiativă, a făcut să nu lase uitate unele amintiri şi ni le-a descris într'o cărticică în 42 de pagini cu numeroase vederi din ţinuturile şi oraşele ce le-a văzut într'o călătorie ce a făcut spre Polul Nord.

Descrierea acestei călătorii este făcută în formă de conferinţă, ţinută la Constanţa, la Ateneul Român, Iaşi şi alte oraşe în 1905.

E interesantă, fiindcă stârneşte mult curiozitatea cititorului. Felul cum descrie autoarea localităţile vizitate, impresiile lăsate, apoi surprinderile plăcute şi păţaniile, fac ca această cărticică să capete o valoare preţioasă.

Unde mai adăogând şi vârsta Maicăi Smara, dela care nu mai putem pretinde acelaş real talent de mai înainte. Totuşi, Maica Smara, se ţine bine şi neface să sperăm şi la alte surprinderi, cari să complecteze viaţa sa rodnică.

RĂSĂRITUL NOSTRU organ surdo-pedagogic, cultural şi social. Administraţia: *strada Turda No. 75, Bucureşti II.*

C. P.

Note şi informaţiuni

Din informaţiunile culese din presă, aflăm că la ministerul Instrucţiunii «Casa Şcoalelor», se lucrează febril la proectul de reformă al învăţământului primar, care va fi depus în prima sesiune după sărbători spre votare. Intrucât nu s'a dat publicităţii nimic din cele ce se lucrează, învăţătorimea de toate gradele este foarte nerăbdătoare să vadă până unde se va putea apropia învăţământul primar de nevoile poporului de către actuala comisie aşa cum a fost formată?

Pentru examenul de capacitate al normaliştilor, ce se va ţine în ses. Iunie 1933, ministerul Instrucţiunii a recomandat elevilor pentru preparare următoarele lucrări: **Educaţie şi Cultură de d. prof. unisers. G. G. ANTONESCU; Opera lui Gheorghe Coşbuc; Istoria lui Mihai Viteazul de Nicolae Bălcescu.** Candidaţii sunt liberi să-şi aleagă una din aceste lucrări.

Pentru partea ştiinţifică: **La radio Bucureşti de d. prof. unv. G. G. Longinescu,** obligatorie pentru toţi candidaţii.

Examenul de diferenţă pentru liceu al normaliştilor din câte aflăm se va menţine şi în viitor. Ministerul Instrucţiunii a dat o decizie că menţine dispoziţiile din 1932, dând dreptul ori cărui învăţător pe această cale a intra în universitate, întrucât secţia pedagogică a fost desfiinţată. Materiile pentru examen sunt aceleaşi: latina, greaca, germana, algebra, trigonometria, cosmografia, istoria şi geografia, dreptul, şt.-fiz-chimice şi naturale.

Pentru normalişti absolvenţi, respinşi a treia oară la examenul de capacitate li s'a dat dreptul să poată depune cu al patrulea examen, după ce vor urma clasa VII normală.

In 1928 s'a început construirea unui local de şcoală primară în suburbia Militari în care s'au investit 1.500.000 lei, strânşi cu multă trudă de institutorul pensionar Sinescu, fără să poată fi terminat.. Azi acest local, este abia acoperit în parte cu hârtie gudronată, aşa că această operă neterminată, incontestabil de toată lauda, este pe cale a se ruina.

Ar fi o faptă dintre cele mai de neuitat dacă ministerul Instrucţiunii şi binevotorul primar al Municipiului Bucureşti, ar termina acest local şi l-ar da comunei Militari bun pentru educaţia copiilor locuitorilor acestei comune.

D. D. Gusti, ministrul instrucţiunii se află în prezent la Roma pentru a asista la inaugurarea şcoalei româneşti din această localitate.

Cu ocazia inaugurării şcoalei române din Roma, d-l Mussolini a donat şcoalei româneşti un important număr de cărţi ştiinţifice, artistice şi arheologice, dând totodată dispoziţii tutulor instituţiilor culturale italiene să trimită şcoalei toate publicaţiile lor.

Sub patronajul Ministerului de Instrucţie şi Institutul Pedagogic Român, suntem informaţi că se lucrează la aranjarea unei expoziţii a şcoalelor de copii mici. Expoziţia se va deschide în luna Mai 1933 în sala *Ileana* din Palatul Soc. Cartea Românească. Ea va cuprinde trei secţii: cu lucrări didactice ale copiilor, ale conducătoarelor şi cu cărţi pentru copii şi cărţi pedagogice. In acelaş timp «Cartea Românească» va expune toate operile şi materialele executate în tipografia sa pentru grădinile de copii.

Dela 15 la 23 Aprilie va avea loc la Berlin o interesantă expoziţie, unică în felul ei, cum n'a mai fost până în prezent în nicio ţară din lume.

Organizatorii acestei expoziţii vor să prezinte prin aceasta, o sinteză a tuturor schimbărilor intervenite în cursul epocii noastre de tranzaţie, în ce priveşte viaţa şi activitatea oamenilor.

Pentru a-şi atinge scopul «expoziţia» va fi organizată în aşa fel să poată prezinta clar aspectele culturii, prin pildele luate din reformele făcute în domeniul educaţiei fizice şi intelectuale a regimurilor alimentare, etc.

Expoziţia, va interesa pe toţi cei ce se ocupă cu educaţia.

Ministerul instrucţiunii cu ord. Nr. 183503/932 comunică următoarele:

Societatea Naţională de Cruce Roşie din România, având o secţiune zisă *«Crucea Roşie a Tinerimii»*, care are de scop educaţia fizică a copiilor urmărind să prepare o generaţie de oameni altruişti şi exercitaţi la practica binelui, îndeplinirea datoriilor dela vârsta cea mai fragedă, a cerut colaborarea şcolilor de orice grad şi fel din întreaga ţară.

Ministerul, având în vedere scopul urmărit de numita Societate, a aprobat colaborarea şcolilor primare şi pune în vedere şcolilor primare, să adreseze uneia din filialele cele mai apropiate sau direct Centralei Cruci Roşii, Strada Biserica Amzei din Bucureşti, pentru program «regulament, sugestii, activitate, etc.

La 31 Decembrie cr. s'au împlinit 43 de ani decând marele prozator Ion Creangă a încetat din viaţă în vârstă de 55 de ani.

Institutorii îşi aduc aminte cu evlavie, la comemorarea morţii lui, de colegul institutor Ion Creangă, care a fost cel mai de seamă reprezentant clasic al scrisului românesc.

Direcţiunea şcoalei normale *«Carol I»* din Câmpu-Lung «Muscel», dorind să tipărească monografia acestei şcoale, roagă pe toţi cei ce cunosc ceva din trecutul ei să trimită pe adresa de mai sus.

Învăţătorilor absolvenţi le cere în deosebi, amintiri şi impresii din viaţa petrecută în şcoală. Deasemenea situaţia actuală a diferiţilor absolvenţi. Munca depusă de fiecare în diferite domenii de activitate. Date asupra elevilor şi profesorilor morţi pe câmpul de onoare. Fotografii, etc.

Regele George V al Angliei a însărcinat pe librarul sau Bumpus de a organiza la Londra o interesantă expoziţie a cărţilor care au fost citite de copiii veacurilor trecute.

Societatea naţională italiană «DANTE ALIGHIERI» din Roma recunoscătoare colegei noastre, scriitoarea Smara pentru activitatea depusă în favoarea Italiei în calitate de membră a acestei Societăţi, trimite scrisoarea următoare:

27 Die 1932 AMO XI

PREZIDENZA
della
SOSIETA NAZIONALE DANTE ALIGHIERI
ROMA

Gent ma Signora

«Ho ricevuto le interessanti pubblicazioni che Ella gentil-

«mente ha voluto inviarmi, e Le porgo i miei più vivi ringra-«ziamenti esprimendoLe il mio compiacimento per l'opera «svolta a favore dell'Italia.

«Con distinti ossequi,
Il presidente

(ss) CELESIA

La Direcția Educației Poporului sub conducerea d-lor *Em. Bucuța* și *Ap. Culea* se lucrează la organizarea unui curs de conducători de biblioteci populare.

Pentru acest curs vor fi chemați 30 învățători, preoți și alți funcționari intelectuali în cursul lunii Ianuarie.

Aceștia vor fi aleși tot numai dintre cei ce fac politica regimului ?

C. P.

Institutul de arte grafice «EMINESCU» S. A., Str. Ing. A. Saligny 2

ANUL XXXVIII. — Nr. 1—2. Ianuarie — Februarie 1933

ŞCOALA ROMÂNĂ

Cuvânt înainte

1 Ianuarie 1933!

Incepem un an nou de muncă atât pe ogorul şcoalei cât şi la societate.

Cu toată experienţa vremurilor grele prin care trecem şi mai ales a anului 1932, atât de bogat în surprize în toate domeniile, ne simţim şi mai oţeliţi şi pornim cu încredere, la lucru, pentru realizarea scopului ce urmărim.

In 1933, revista noastră împlineşte 38 ani de existenţă, iar în Martie tot al acestui an se va aniversa al 46-lea an dela înfiinţarea Societăţii Institutorilor şi Institutoarelor din România! E aproape un semi-centenar, o viaţă de om, de când datează această grupare a dăscălimii primare.

Gândurile ni se îndreaptă pline de respect, către înaintaşii noştri, cari funcţionau acum o jumătate de veac, în capitala României-mici şi nu avem destule cuvinte de admiraţie şi veneraţie, pentru grandioasa operă începută de aceşti eroi ai învăţământului primar!

Au hotărît şi au înfiinţat o societate, un nucleu, împrejurul căruia să graviteze, să se contopească şi să facă parte integrantă, nu numai dascălii primari din Capitala ţării, ci toţi institutorii din tot coprinsul ţărei libere, cât şi cei din provinciile locuite de Români! Câtă însufleţire şi ce frumos ideal!!

Dacă le-ar fi fost îngăduit ar fi intitulat gruparea «Societatea institutorilor şi institutoarelor din România-Mare!»

Premergătorii noştri, în marea lor înţelepciune, au anticipat şi au acordat drepturi depline şi egale colegelor institutoare, intitulând societatea nu cu numele generic, obicinuit, cum ar fi fost, poate, mai practic şi mai scurt, cu un singur atribut; ei, în loc să pună firma «Societatea Institutorilor din

România», au fixat denumirea: «Societatea Institutorilor şi Institutoarelor din România».

Aşa dar, pentru prima oară în România, la Societatea noastră, s'a recunoscut «perfecta egalitate de drepturi femeilor-institutoare, acum 46 de ani!»

Au trebuit să mai treacă 21 ani şi, după multe şi grele lupte, să se recunoască dreptul şi femeii-avocat!

Să se mai ştie un lucru: Prima femeie română, care a ţinut conferinţă la tribuna Ateneului Român, a fost o membră a societăţii noastre, a fost institutoarea Smara, pe care am sărbătorit-o la 18 Sept. 1932, cu ocazia aniversării a 75 ani!

Urmând sfaturile şi exemplele colegilor şi colegelor noastre, cari au muncit toată viaţa pentru binele şi propăşirea neamului şi şcoalei române, privim cu toată încrederea începutul anului 1933.

Plini de speranţe pentru viitor, sfătuim pe toţi colegii noştri să fie cât mai mult idealişti, să lupte din răsputeri, ca şi vechii dascăli entuziaşti, pentru răspândirea culturei în masa poporului!

Toate greutăţile enorme de până acum, precum şi cele ce vor mai veni în cursul anului 1933, vor putea fi suportate prin abnegaţie şi răbdare!

Urăm tuturor colegilor spor la muncă şi deplină sănătate!

1. I. 933.

COMITETUL.

Compunerea liberă în şcoala primară

Preocupările marilor cugetători în ceeace priveşte educaţia copiilor sunt de a face ca şcoala să nu fie numai o pregătire pentru vieaţă, ci să fie însăşi vieaţa.

Spiritul acesta ce tinde a da un sprijin puternic *desvoltării libere a personalităţii* este mult discutat şi adoptat de pedagogi, care se străduesc a îndrepta învăţământul pe căi mai bune, folosind totodată *principiul activităţii.*

Orice cunoştinţă să fie rezultată din propria activitate a celui ce învaţă. Se va pleca deci dela lumea reală a experienţei copiilor, pentru ca pe nesimţite să ajungem la acea realitate sufletească unde intervine cugetarea proprie.

Senzul vorbei «*compunere*» este creare şi atunci această creare trebuie neapărat să izvorească din puterea creatoare a copilului.

Toate exerciţiile pregătitoare: copieriile, dictările, descrierile uşoare, schimbările de formă, vor servi ca material pentru compunerea liberă, deci către lucrările de sforţare proprie în care elevul îşi oglindeşte personalitatea sa.

Aşa dar întreg învăţământul limbii va avea drept scop, formarea elevului pentru această ţintă: *compunerea liberă.*

Cetirea făcută în bune condiţiuni: rar, cu glas tare, cu pauzele dintre gândiri bine accentuate este un bun exerciţiu de stil, la care se adaugă construcţia frazelor gramatical corecte şi cunoaşterea ortografiei şi punctuaţiei.

Cu această pregătire solid făcută putem păşi spre compunerea liberă, a cărei greutate constă în felul de a compune fondul, de a organiza, a coordona faptele, lucru care cere o maturitate de gândire, o putere de reflexiune, de imaginaţie creatoare a copilului.

Compunerea liberă corespunde în totul spiritului modern în educaţie, ce tinde a da un sprijin puternic dezvoltării libere a personalităţii, activând forţele proprii ale copilului şi respectându-i personalitatea.

Deoarece acest gen de compunere presupune o mai mare putere de judecată, începem din clasa a III-a cu subiecte plăcute a copilului şi uşor de redat, continuând în clasa a IV-a cu subecte din ce în ce mai grele, făcând apel la aprecierile lor personale.

Când le dai copiilor deplina libertate a gândirii şi a expresiunii, rămâi surprins de naturaleţea cu care cei talentaţi redau diferite situaţiuni în cele povestite de ei:

Am dat la clasa III-a compunerea liberă: «Pisica mea». Iată ce a scris una din eleve:

«Mi-e aşa de draga pisica mea, încât nu am cuvinte să spun cât e de frumoasă şi cât o iubesc! Mi-a dat-o Tanti anul trecut. Este o frumuseţe de pisică, neagră cu o cărare albă între ochi. Are o blană cu un luciu splendid. Vreţi să ştiţi ce face toată ziua? Doarme în culcuşul moale din valiză, ce i l-am pus eu şi nu se supără decât pe Azor când se duce spre valiză s'o vadă. I-am făcut o jucărie cu care se distrează: o minge de hârtie cu sfoară. Când îmi scriu temele şi peniţa scârţie pe hârtie, ea fiind nervoasă se repede pe masă, dă cu laba peste toc ca să nu mai fac zgomot. E adorabilă!

«O cheamă «Suzi» şi când o strig răspunde: «miau!» Am învăţat-o să dea «bună-ziua» cu lăbuţa ei.

«Când vrea să se ducă afară în curte vine spre uşa dela bucătărie se uită la mine şi spune: «miau!» Când se reîntoarce şi găseşte uşa închisă se urcă pe pervazul dela fereastră ce este aşezată în uşa bucătăriei, se uită pe geam, stă atârnată acolo multă vreme, până ce o observăm şi-i dăm drumul în casă.

«Mare plăcere simte apoi să se privească în oglindă. Este vrednică, prinde şoareci, dar mai mult vrăbii.

«O iubesc atât de mult, încât nu ştiu ce aş face, dacă aş pierde-o !».

Pentru a ilustra o scenă din cele povestite această elevă şi-a ales momentul când pisica se atârnă pe pervazul dela geamul din uşa bucătăriei şi a desemnat fereastra cu cele patru ochiuri, iar la unul din ele capul pisicei, admirabil redat cu botul deschis, iar corpul atârnându-i în jos împreună cu coada, aşteptând să i se dea drumul în casă.

La clasa a IV-a am dat compunerea liberă: «Păpuşa mea». Iată ce scrie o elevă :

«Păpuşa mea se numeşte Simona. Este blondă cu ochii frumoşi albaştri, cari se închid când doarme. Are costum de mătase albastră cu dantele albe. Simona are o garderobă foarte variată. Este sportivă şi are un constum de sport alb tricotat şi bască frumoasă. Duminica face ceaiu şi invită pe prietenele mele Margareta şi Adina, cu păpuşele lor.

«Servim ceaiul în serviciul de ceaiu al păpuşelor, lor nu le dăm căci sunt copii; ne servim numai noi, mamele.

«Simona are pat, mobilă de dormitor, sufragerie şi bucătărie. De Crăciun mi-a promis mama că-mi va cumpăra şi o băiţă mică. Ce fericire pe mine, că o să-i pot face bae Simonei ».

Ca ilustraţie a celor povestite a desemnat mobila salonului de păpuşi; într'un colţ păpuşa pe divan, iar pe masă toate piesele serviciului de ceaiu.

Altădată le-am dat «compunerea liberă: «portretul meu», la clasa a IV-a. Iată o lucrare :

«Să-mi fac portretul meu! Hm! Nu ştiu ce-aş putea scrie interesant despre mine! Intai, cred că nu sunt nici măcar simpatică, căci am pistrui pe obraz. Am 10 ani, dar sunt mică de statură. La şcoală învăţ bine, dar mi-e urât desemnul, căci n'am talent; în schimb aştept cu mare nerăbdare ora de probleme, când mă silesc din răsputeri, ca să le desleg *cea dintâi*. Nu iubesc păpuşile, cum le iubeam înainte. Imi plac cărţile de citit pe care le iau dela biblioteca şcoalei şi nu de multe ori m'a pedepsit mama, când citiam fără întrerupere câte 2—3 ore.

«In curând vine Crăciunul. Mă gândesc să-i cer lui Moş Crăciun bicicleta pe care am văzut-o la mag. «Lafayette», dar par'că e prea scumpă, ca să mi-o dea şi atunci mă gândesc să-mi dea cărţi frumoase de cetit şi culori pentru desemnul hărţilor.

«Mama îmi spune că sunt ambiţioasă şi pretenţioasă, iar în afară de aceste cusururi eu găsesc că sunt puţin mândră».

A lăsa copilul să povestească în felul lui, a-l face să înţeleagă că, ceeace i se cere nu e greu, a-l încuraja lăudându-l pentru o ideie reuşit exprimată este a-i da încrederea în forţele lui proprii şi a ajunge în foarte scurt timp a avea compuneri personale, fără nici un fel de clişeu şi care vor reflecta aptitudinele fiecărui şcolar.

Pentru a ajunge la acest rezultat trebuie să avem în vedere câteva principii:

a) Să se dea copiilor subiecte, care sunt la îndemâna lor; subiecte ce cad sub observaţia lor directă, sub experienţa lor; fiecă se raportă la viaţa lor personală, fie asupra animalelor, plantelor şi lucrurilor din mediul lor.

Subiectele pot fi alese: liber de către elev, ori de profesor cu clasa întreagă.

b) Să se lase libertate copilului să povestească în felul lui, ce vede el, ce gândeşte el; să i se dea libertate iniţiativei lui ca să se manifeste; a nu i se impune un anumit stil literar pentru a se manifesta astfel nestânjenită personalitatea lu aptitudinile şi gusturile sale.

Acest principiu nu exclude oarecare indicaţii, oarecar direcţiuni generale, ce i se pot da în clasă în vederea unei compuneri.

Discuţia în comun, la care ia parte întreaga clasă, în care se însăileză cadrul compunerii, este cel mai efecace mijloc de a evita eventuale *erori*, diversiuni inutile dela ideia generală. Este mijlocul cel mai bun de a nu greşi elevul, îndepărtându-se dela punctele principiale ce va avea de dezvoltat.

Toată grija dascălului va fi de a evita clişeele; vreau

să zic *compunerile-tip*. Acolo toată grija elevului este numai forma, ceeace numai poate zugrăvi întru nimic originalitatea lui.

Ceeace trebue să urmărim în *compunerile libere* este: felul lui de a gândi, de a judeca asupra mediului său; înlănţuirea aprecierilor sale, care-l înfăţişează astfel în faţa noastră cu personalitatea, individualitatea lui. Acolo îl găsim întreg, cu calităţile lui, cu felul lui de a se exprima, de a înţelege abstracţiunile şi de a aşterne în felul lui, ceeace simte şi ceeace gândeşte.

In dorinţa de a găsi căi noi, directive noi în studiul compunerilor, un pedagog francez *Roger Cousinet* a încercat o nouă experimentare prin *metoda generală a muncii colective* şi iată cum:

In clasă se lucrează nu izolat, ci grupuri de elevi. La formarea grupei se va avea în vedere ca să se aleagă elevi cam de aceiaşi putere intelectuală, cam 10 elevi la număr.

Prin acest procedeu se realizează două ţinute:

a) pe deoparte se urmăreşte să se alcătuiască povestiri libere scrise şi ilustrate de către elevi;

b) iar pedealtă parte va pregăti elevii pentru munca comună de mai târziu cultivând în elevi spiritul de solidaritate, de colaborare atât de necesar vremurilor în care trăim.

Găsesc că n'ar fi rău dacă în grupul elevilor bine dotaţi s'ar amesteca şi elemente mai slabe, care prin emulaţie să se ridice la nivelul celor mai buni. Elevii slabi puşi în situaţie *de a-şi da şi ei părerea*, îşi vor pune la lucru facultăţile spirituale şi vor căuta să se apropie şi ei de cei buni.

După ce s'a constituit grupul de elevi li se prezintă un tablou care înfăţişează o acţiune, o întâmplare oarecare.

Ei privesc, discută tabloul, îl interpretează şi încep să se înţeleagă între ei asupra celor întâmplate, reconstituind astfel cele exprimate, în felul lor de a pricepe în tabloul ce li s'a înfăţişat.

După ce au descifrat acţiunea, apoi discutând împreună o alcătuesc în scris compunerea, lucrând cu toţii. Invăţătorul nu le va da în acest timp nici o lămurire.

Rolul lui este lăsat pe urmă, la cetirea compunerii şi nu un rol de a corecta stilul sau greşelile de ortografie dar aula de a le semnala greşelile, curând copiilor *să le găsească* unde sunt şi să le corecteze ei înşişi. Numai acolo unde nu se vor putea găsi, le va corecta el însuşi.

In privinţa ilustrării pasagiilor din povestire, tot elevii vor alege situaţiuni ce lipsesc din tablou şi care vor fi înfăţişate în desemn de cei mai buni desenatori ai grupului.

Această metodă a lui Cousinet, a *muncii colective* în compuneri pentru a da bune rezultate e condiţionată de două pregătiri:

a) pregătirea individuală.
b) pregătirea clasei.

Pregătirea individuală începe cam d n clasa a doua : libera reproducere orală în descrieri simple; descrieri uşoare în scris, copieri de descrieri ori naraţiuni; schimbări de formă masculinul în locul femeninului; singularul în locul pluralului; un animal, o pasăre similară, un obiect favorit similar, etc... Pregătirea clasei este alcătuirea a cât de multe povestiri la care să colaboreze întreaga clasă, relevând şi alegând cele mai bune fraze, care au exprimat mai bine cugetarea ori observările lor, înainte de a o aşterne apoi în scris de către întreagă clasă.

Vom proceda gradat: dela tablourile cari sunt copiile vieţei şi pe care vom căuta să le părăsim cu încetul, căci scopul nostru este ca să-l provocăm pe elev a prinde viaţa — însăşi cu întâmplările ei de fiece clipă, să trecem la aşa zisele întâmplări personale, fie de acasă, fie din viaţa şcolară.

Aceste întâmplări devin atât de interesante pentru elevi încât se consată o mare însufleţire atunci când sunt puşi în situaţia de a reda ceia ce au văzut, ceia ce au simţit şi când se suprapune astfel în clasă lumea cu întreaga ei activitate, viaţa cu multiplele ei aspecte.

Un alt pedagog Dl. Des Granges merge mai departe. El recomandă ca fiecare elev să-şi aibă caietul său de *culegeri*. Intocmai după cum elevul face colecţiuni şi de plante şi insecte, tot aşa să-şi aibă şi colecţia lui de culegeri de bucăţi frumoase, alese din diferite cărţi sub conducerea învăţătorului, ca — libertatea de a le ilustra el — însuşi.

Mai departe. — în clasele superioare va însemna în acel caet povestirile originale ale colegilor săi sau ale gurpurilor de elevi. Aceste povestiri apreciate şi culese în caetul lor dau prilejul elevilor să-şi creeze opera prin munca lor personală, opere care ar putea fi întrebuinţate cu folos în cărţi cu povestiri formate din materialul adunat dela diverse şcoli — atât dela oraşe cât şi dela sate.

O experienţă a muncii colective executată de un grup de eleve a clasei IV-a în numărul viitor.

FELICIA ANASTASIU
Directoarea Şc. No. 15 fete, Bucureşti

Cum trebuie să înţelegem materialul în şcoala de copii mici

Natura este mijlocul cel mai indicat pentru a da copilului o satisfacţie a desvoltărei sale fizice şi pentru a-l servi cu tot ce cere adaptarea sa la viaţă.

In afară însă de copilul dela ţară, care trăeşte în mijlocul ei, cum vom putea da celui dela oraş, elementele necesare formării sale şi cum vom putea să creiem şi să sistematizăm în şcoala de copii mici un ansamblu de lucrări conform noilor metode ?

Prin întrebuinţarea de *material didactic.*

Acesta, deşteaptă spontaneitatea şi imaginaţia copilului, îi trezeşte senzaţiile şi-i face disciplna spiritului, dându-i ocaziunea să observe, să gândească, să-şi exprime ideile lui, să lucreze şi să creeze. Pentru a ajunge la această realizare trebue :

1) *Materialul didactic mai întâi de toate, să provoace şi să susţină activitatea copilului şi să permită a-şi face auto-educaţia.*

Activitatea fizică, ca şi activitatea intelectuală, trebuie să conducă toate ocupaţiunile noastre.

Ne trebuie deci, un material suficient, pentru a permite tuturor elevilor să lucreze. Nu privind învaţă copilul să lucreze, ci lucrând el singur. Numai în această ocaziune el va observa, cugeta, executa, îndrepta, preface şi reîncepe; numai astfel îşi va face auto-educaţia.

2) *Materialul trebuie să fie simplu, la îndemâna copilului.*

Să înlăturăm materialul abstract, să desfiinţăm formele geometrice şi să adaptăm un material concret, făcut de învăţătoare sau chiar de copii, care prin simplicitatea lui, să poată fi uşor înţeles şi mânuit.

Copilului îi place ceiace înţelege şi înţelege ceiace corespunde vârstei sale.

3) *Materialul trebuie să provoace curiozitatea copilului.*

Vom pune pe copil în faţa unui material atrăgător şi metodic, bine selecţionat, pe care i-l vom prezenta, pentru a i deştepta interesul de a-l cerceta singur şi bucuros.

4) *Materialul trebuie să atragă şi să reţie atenţia.*

Pentruca atenţia copilului să fie dela sine fixată, trebuie ca el să simtă o bucurie reală, un interes, de a lua contact cu cele prezentate şi a desfăşura de bună voie activitatea pe care o cerem dela el.

Ocupaţia fără atracţie, oboseşte pe copil, fără a-i adu vre-un folos.

5) *Materialul trebuie să fie variat.*

El trebuie să se adreseze la diferitele organe ale simţurilor şi să facă apel la diversele forme de atenţie şi memorie.

Să permită a da printr'o muncă agreabilă, aceiaşi noţiune sub diferite forme repetarea este necesară la câştigarea noţiunilor.

O activitate singură, mecanizată, automatizată nu este pentru copil; ea nu face decât să-l transforme într'o maşină omenească. Copilul vrea, din potrivă, să încerce continuu forţele sale, cari se nasc şi cresc din zi în zi.

6) *Materialul trebuie să fie treptat.*

El trebuie prezentat succesiv, spre a avea copilul o observaţie continuă susţinută printr'o activitate din ce în ce mai complexă. Astfel prezentat, materialul întreţine pe copil cu iluzia că el descoperă mereu ceva nou, ceiace îl bucură mult şi-i pregăteşte personalitatea.

Să aşezăm pe copil în faţa unui obstacol de trecut, a unei greutăţi de ridicat, a unei lucrări de executat; acesta ar fi mijlocul de a-i da satisfacţia nevoii sale de perfecţionare şi de a-l ajuta în făurirea personalităţii sale.

7) *Materialul trebuie să fie prezentat mai întâi sub o formă sintetică.*

Copilul la început nu pătrunde şi nu înţelege, decât lucrarile în întregime.

Este de mare interes să-l facem să capete posibilitatea de a observa amănuntele, de a distinge caracterele principale ale obiectelor şi de a căpăta în sfârşit darul de a analiza.

8) *Materialul trebuie, atât pe cât e posibil a permite autocorectare.*

Să aşezăm modelul în faţa elevilor după ce au terminat ceiace au avut de făcut şi să-i punem să-l compare cu lucrarea lor.

Cu cât intervenţia noastră va fi mai mică, cu atât mai mare va fi sforţarea pe care o va face copilul în cercetarea sa şi mare bucurie va avea, când va vedea că a reuşit.

Vom face din copii observatori, nu ordonându-le să observe, ci dându-le prilejul să-şi exercite observaţia. Copilul trebuie să fie factorul propriului său progres.

10) *Materialul trebuie să dea naştere la bune asociaţii de idei.*

Prin activitatea sa firească, copilul face o mulţime de descoperiri, în lumea care-l înconjoară. Dacă dorim ca aceste dobândiri de cunoştinţe să nu se facă la voia întâmplării, trebuie ca printr'un material bine întocmit, să-i conducem observaţia către lucruri, cari au o strânsă legătură între ele. Vom reuşi astfel ca prin bune asociaţii de idei, să dezvoltăm treptat în copil, spiritul de ordine şi clasificare.

Ţinând seama de toate aceste consideraţiuni, vedem că şcoala de copii mici de astăzi este dominată de ideia că plăcerea intensifică viaţa fizică a copilului, îi deşteaptă atenţia şi-i pune cu uşurinţă în joc, activitatea psihică, pregătindu-l la viaţă prin viaţă.

ELENA N. NICOLAIDE

Directoarea şcoalei de copii mici «Florească»

DIRECŢIA ŞCOALELOR PRIMARE

In ziarul «Curentul», colegul D. V. Andreescu-Ploeşti discută chestiunea aceasta, şi plecând dela principiul *că toţi colegii avem aceiaşi pregătire*, şi deci în mod egal capabili — zice d-sa — a fi directori, pledează pentru trecerea tuturora la conducerea şcoalei, mai ales că — cum afirmă d-sa — (exagerând) direcţia înseamnă un cumul de avantagii, din cari trebue să se înfrupte toată suflarea dăscălească.

In dorinţa de a-l complecta pe colegul A. scriu rândurile de faţă, plecând însă dela principiul că nu orice ins din corpul didactic are destoinicia, calitatea de a fi directorul unei şcoli, nu pe oricine îl prinde a se cocoţa în frunte unei şcoli primare, mai ales urbană, pentru a o conduce; şi o lege dacă e să se modifice cu scopul de a înbunătăţi situaţia materială a membrilor corpului didactic, apoi legiuitorul — oricât ar dori să ne facă pe plac — nu poate merge până acolo cu modificarea ca să ignoreze interesele învăţământului.

Căci să fim bine înţeleşi: a fi director de şcoală. nu înseamnă a avea numai grija curăţeniei şcoalei, ori încălzirea salelor de clasă, ori facerea listelor de amenzi, etc. A fi director de şcoală noi credem că înseamnă ceva mai mult.

Din cele văzute la şcoalele pe unde am funcţionat, din cele ce ştiu că s'a petrecut şi se petrece pela alte şcoli, *am tras o concluzie, pe care o afirm aci, fără teamă de a fi desmințit:: acolo unde este un director mai învârstă*, şi cu un deosebit trecut de muncă, acolo unde un director s'a afirmat în mod deosebit atât în problemele şi munca intra-şcolară cât şi în problemele şi munca extra-şcolară, *acolo avem un director cu autoritate*, şi acolo este o şcoală model, în care domneşte: *punctualitatea în îndeplinirea datoriei, ordinea, disciplina, deosebita activitate din partea colegilor de sub conducerea sa, deosebit progres în învăţământ*, chiar de nu ar călca pe la şcoală picior de revizor şcolar sau inspector şcolar.

In interesu şcoalei, astfel de directori trebue să aibă, iar noi ca oameni ce ne pretindem serioşi şi cu dragoste pentru ţară, către acest ideal trebue să tindem.

Directorii ideali nu i-am putut avea când numirea se făcea de Onor. Miniser, deşi afirm că aceasta ar fi fost calea cea mai naturală prin care s'ar fi putut numi la direcţie, alegându-se cu ajutorul inspecorilor — nu cei de azi, nici cei de eri — dintre cei buni şi meritoşi pe cel mai distins, şi aceasta n'am putut-o realiza, desigur sunt şi fericite excepţii — din cauza «cluburilor politice», care au pus şi pun pe Ministrul Şcoalelor în situaţia de a nu-şi facedatoria cum trebuie.

Directorii ideali nu i-am putut avea nici cu sistemul de alegere propus de d-l profesor N. Iorga, fost ministru, şi aceasta

din multiple cauze, pe care nu le mai înşir, la care se adaugă şi faptul că de unde mai înainte lupta pentru direcţie se da între cel mult doi inşi, alegerea la direcţie a deschis pofta la toată lumea dăscălească, stârnindu-se atâta zâzanie, atâta ură şi atâta duşmănie între colegi, că numai bine pentru învăţământ nu poate fi.

Şi de acord cu colegul A., directorii ideali nu-i putem avea nici cu sistemul propus de unii, puţini de altfel, de a se căpăta direcţia prin concurs, şi aceasta pentru motivul că dascălii mai tineri, doritori de a parveni fără muncă la avantagii, deci şi la conducerea şcoalei, s'ar înscăuna la direcţie în dauna acelora, cari poate o viaţă întreagă au făcut din dăscălie un adevărat apostolat, *şi în dauna învăţământului, căci n'ar avea autoritatea necesară, ce trebue să aibă un director de şcoală.*

Dintre toate sistemele «rotaţia» la direcţie din cinci în cinci ani, sau din 7 în 7, ar rămâne în picioare, dar ea împăcând interesele noastre materiale, trebue neapărat să împace şi cerinţele şcoalei. Şi în consecinţă «rotaţia» nu poate fi admisă, sub nici un fel de motiv, decât numai între colegii dela aceeaşi şcoală, cari având cel mai mare grad, trebue să aibă 25 ani în învăţământ, căci pe lângă consideraţiile arătate mai sus, dacă direcţia unei şcoli pe lângă sarcini, are avantagii materiale *şi în plus un loc de cinste în învăţământ*, apoi noi înţelegem că de această favoare să se bucure aceia ce au o vechime, *constituind aceasta şi o răsplată a muncii lor*, cei mai tineri simţindu-se — cred— destul de bine sub conducerea celor mai bătrâni, şi trebuind în interesul învăţământului să fie mai puţin ahtiaţi de directorat, revizorat sau inspectorat.

Mai întâiu muncă,muncă cât mai intensă şi pe urmă să dai sfat altora. Este atât de natural, atât de logic, că e de prisos a mai insista.

Şi presupunând că «rotaţia» la direcţie în forma propusă de noi, ar avea sorţi de isbândă, să nu se uite un lucru că aplicându-se acest sistem, ne lovim de o chestie prea delicată ca să fie atinsă, şi de care urmează să se ţină seamă: noi învăţătorii avansaţi prin concurs la gradul de institutor prin legea făurită de marele ministru al Ţării, Spiru Haret, care a ştiut să fie folositor neamlui, stimulându-ne la muncă, avansându-ne, am găsit cu ocazia trecerii noastre la oraşe ca directori ai şcoalelor pe colegii cari aveau ca pregătire şcoala normală de institutori, pregătire — de ce am ocoli a spune — *mai superioară decât a noastră.*

Ei, bine, cine ar avea curajul de a cere d-lui ministru al Instrucţiunii să legifereze «rotaţia» la o şcoală unde are astăzi un astfel de conducător?

A lo lua locul ar fi şi în detrimentul învăţământului, şi ar fi şi imoral, căci am face prea de actualitate fabula «Ariciul şi Sobolul».

N. D. VOICULEŢ

Cinematograful educator în alte ţări*)

Toate ţările străine ca şi ţara noastră se interesează mult de cinematograful educator, atât de filmele de educaţie propriu zisă, cât şi de filmele didactice. Aceste filme trebuesc răspândite, trebuesc cum s'ar zice, vulgarizate, ca să poată să provoace lecţiuni bune şi sănătoase. Filmul intuitiv este un film, care ajută pe dascăl în lucrările sale didactice ,un film a cărei intrebuinţare sa se facă odată cu expunerea orală, a cărei reprezentare să fie mai rărită sau chiar oprită, după cum e nevoie în explicarea lecţiunei.

Cinematograful educativ trebue să fie deosebit de cinematograful intuitiv propriu zis. In adevăr că prin unele ţări se dă mai mare extensiune cinematografului educativ, în altele mai mult celui intuitiv. In orice caz, filmul cu scop educativ e mai mult apreciat. Specialiştii care se ocupă cu această problemă, văd că chestiunea e foarte grea, pentru că educaţiunea e foarte complexă şi ca urmare lucrarea trebue dirijată în sensul celor două tendinţe arătate. Cu cât se va intra în materie de cinematograf educativ, cu atât didacticismul se va depărta de acest grup. Nu se contrazic, dar nu au acelaş drum.

Unul arată cum să se înarmeze pentru lupta vieţii economice sau sociale, celălalt — cum să trăiască mai bine, o viaţă morală, mai ridicată, mai bine condusă. Cinematograful şcolar există în foarte multe ţări.

Aşa în Australia, sunt 1528 cinematografe şi au frecventat într'un an 145.000 de indivizi. Aci se explică de ce sunt aşa mulţi amatori de cinematograf, pentru că sunt cea mai mare parte dintre locuitori, lucrători în fabrici şi câştigă foarte mulţi bani, permiţându-şi luxul de a se instrui prin film.

Totuşi filmul acesta intructiv nu a pătruns aşa mult în Australia pentru că populaţia mai mult caută distracţia. Statul australian, care îşi procură filme din America le supune la cenzură, aşa că orice reprezentaţie cinematografică totdeauna are un scop moral.

Austria a făcut o bibliotecă de filme şcolare, educative, de istorie şi de istoria civilizaţiei.

Belgia a înţeles necesitatea cinematografului instructiv, mai ales pentru cultura maselor rurale spre a le înfrumuseţa viaţa. Deci s'au făcut filme instructive, cu intenţia de a desvolta cunoştinţele lor. profesionale, de a raţionaliza lucrările câmpului, fermei, căminului, de a face mai atrăgătoare satele şi locuinţele lor şi mai ales de a opri pe loc pe săteni, ca să nu mai pornească la oraş. Incercarea aceasta promite foarte mult, căci e o universitate cinematografică

*) Spicuiri din l'Education.

care lucrează în acest sens dând în fiecare centru câte 120 de reprezentaţii cu 7 filme de şedinţă cu subiecte profesionale.

Cehoslovacia. Ministerul Instrucţiunei publice a înfiinţat un Institut de filme la Praga. Acesta este însărcinat să se ocupe cu tot ce cuprinde un cinematograf educativ. Printre filmele de remarcat e filmul biologic, care este expresia vitală a tuturor fiinţelor dela micro-organism până la om.

Elveţia. Federaţia celor 22 cantoane desvoltă o mare activitate pentru răspândirea filmului instructiv. In cei din urmă 2 ani soc. cinematografică a făcut peste 40 de filme dintre care cele mai multe pentru uzul şcoalelor.

Englitera e ţara care face uz de cinematograful în artă, ştiinţă şi învăţământ. Aşa, la şcoala superioară de băeţi din Altriucham s'a făcut filmul relativ la viaţa epocei neolitice şi vârstei de bronz, încercare de studiu al naturei, film, care a rulat în 250 de cinematografe.

Germania. Intuirea prin cinematograf este obligatorie. Sălile unde se rulează filme pentru cultură gratuite. Serviciul cinematografic al Institutului experimental al Ştiinţelor educative din Brunswick se luptă pentru introducerea cât mai intensă a filmului educativ. Problemele principale puse de acesta între altele sunt :1) Copilul anormal şi cinematograful; 2) Educaţia ţăranului prin cinematograf; 3) Copilul actor de cinematograf.

Guvernul Chilian a făcut un departament pedagogic, chemând pe membrii corpului didactic de toate gradele, ca să stabilească învăţământul prin film. S'au făcut cursuri pentru profesori şi învăţători. A fost însărcinat un profesor de pedagogie cu controlul filmelor, ca să fie conform cu programul şi cu necesităţile şcolare. S'au făcut clase de experienţă unde au introdus filmul. ca ajutor al învăţământului.

Japonia. E destul să spun că în şase luni de şcoală s'au filmat 4189 rulouri de filme ca să vadă câtă nădejde pun Japonezii în învăţământul prin cinematograf.

Spania a făcut trenuri ambulante cu filme relative la viaţa agricolă, care au dat rezultate foarte bune. Pentru că altă dată se cultivau mult duzii şi se creşteau foarte mulţi viermi de mătsă, pentru ca să reînvieze aceste lucrări s'au făcut două filme la staţia de sericicultură din Ueurcia, care rulează până în cele mai întunecate sate. Statul recunoscând binefacerile cinematografului s'a hotărât, ca cu orice sacrfiicii să înzestreze întâiu şcoalele dela sate şi apoi dela oraşe cu câte un aparat.

Statele Unite dau mare cinste cinematografului, mai ales filmelor cu subiecte agricole. De cât să ţină o conferinţă de 3 ore, zic ei, din care nu rămâne aproape nimic în mintea ţăranului, rulează un film care arată cum funcţionează o maşină agricolă, şi uşurinţa cu care lucrează. Mult mai eficace sunt îndrumările agricole văzându-le, decât auzindu-le.

A. ALTENLIU

I. MITRU

Când am citit în ziare, că pe ziua de 1 Februarie cor., veneratul inspector general al învăţământului normal, I. Mirtu s'a retras la pensie, am regăsit în taina afecţiunei ce-i păstrez, preocuparea unei sensibile amintiri. Gândul m'a dus deodată să retrăesc clipele în care în mai multe rânduri am avut fericirea să simt măgulirea cuvintelor calde şi mângăierile acestui atât

de bun inspector. Dar faptul că de acum înainte, nu voi mai avea ocazia să-l mai văd aşa des, ne mai fiind în exerciţiul funcţiunei, mi-a umplut inima de tristeţe. Am stat atunci mult pe gânduri şi am reflectat la ce este destinul omului. După o viaţă întreagă de muncă nepregetată, în care raporturile te-au legat strâns de societate, să te desparţi deodată de ea şi dintr'un colţ retras şi liniştit, să nu se mai audă şi să nu te mai vezi decât prin cine ştie ce întâmplare, rareori. Căci aşa se

petrece cu viaţa de pensionar, orice s'ar zice. In astfel de despărţiri, se petrece atât de profundă melancolie în sufletul celui care pleacă şi atât de adâncă tristeţe în sufletele celor care rămân !

Domnul inspector general şcolar I. Mitru este cunoscut, este iubit şi respectat de toată dăscălimea primară. Domnul ministru Gusti a făcut cea mai frumoasă faptă, de a-l reţine în postul de inspector general şi după retragerea sa la pensie. Mi-amintesc de ajunul Sf. Dumitru, când în timp ce se pregătea să meargă la pomenirea lui Alexandru cel Bătrân şi Bun, să glorifice munca acestui domn român pentru exemplul nostru, se da ordin să se înlocuiască din direcţii toţi colegii bătrâni. Cu reţinerea d-lui I. Mitru în postul său şi după retragerea sa la pensie, s'a reparat în parte pornirea împotriva bătrânilor. Noi toţi vrem să-l vedem mai bine muncind şi acum la bătrâneţe, decât să-l ştim în cineştie ce colţ de ţară, departe de a-l mai putea vedea oricând.

Nu pot uita pe d. insp. I. Mitru, decând l-am văzut prima dată. Eram elev la şcoala normală din Craiova, când a venit în inspecţie. La auzul că a venit inspectorul general Mitru, o teamă neînţeleasă a cuprins pe toţi. Elevii, care până aci făcuseră gălăgie de par'că luau şcoala cu asalt, acum se retrăgeau toţi spre clase în ordinea cea mai perfectă. Profesorii şi ei, de unde mai înainte întârziau dela ore, rămânând în cancelarie să discute, acum mergeau grăbiţi spre clase, cu cataloagele în braţe. O linişte adâncă domnea în tot internatul. Pe mine mă cuprinsese frica, văzând această schimbare bruscă. Mai ales când gândeam că sunt şi în banca primă şi cu mine se va răfui întâi. Incepusem să mi-l închipui : mare cât un uriaş, cu privirea cruntă, rău şi supărăcios, pedepsind pe toţi din fiece lucru. Când văd intrând în clasă un domn mic cât un moşuleţ, cu părul cărunt tuns şi mustaţa stufoasă, cu privirea blândă şi vocea caldă, încovoiat de spate de povara muncii excesive de birou. La vederea lui mi-am adus aminte de bunicii buni şi sfătoşi de prin basme şi l-am asemuit cu acestea. Nici nu-mi trăsnea prin minte

că acesta este inspectorul Mitru, de frica căruia tremurasem mai înainte.

Când s'a apropiat de mine şi mi-a strâns obrazul cu blândeţe, m'am simţit atât de apropiat de el, că i-am răspuns cu curaj, ca la un prieten, la toate întrebările ce mi le-a pus. De atunci figura d-lui Mitru mi-a rămas în minte ca o icoană, cu sentimentul cel mai sincer de iubire şi respect ce se poate păstra unui om.

După ce am devenit institutor, funcţionând la mai multe şcoli normale, am avut ocazia să lucrez sub supravegherea inspectorului I. Mitru şi să mă conving pe deplin de persoana sa. Colegul Chiriţescu dela Iaşi reuşeşte să-l potretizeze în «Calendarul învăţătorilor din oraşul şi judeţul Iaşi 1933».

I. Mitru este omul în adevăratul înţeles al cuvântului. Figura sa tipică românului neaoş moldovean, cu privirea blândă pătrunzătoare şi vocea dulce sfătoasă, sunt distincţia remarcabilă care impun: o mare putere de muncă cu o voinţă de fier, neclintită în împlinirea datoriei. D. I. Mitru, este într'adevăr o forţă morală în practicarea virtuţii.

In timpul cât a funcţionat profesor şi director la şcoala normală «Vasile Lupu» din Iaşi, a devenit cunoscut în toată ţara. Aceasta datorită calităţilor sale de profesor excelent şi minţii pricepute în administraţia şcoalei. Sub conducerea directorului I. Mitru, şcoala normală «Vasile Lupu» din Iaşi a ajuns memorabilă, prin gospodăria model şi seriile de învăţători distinşi ce le-a dat poporului.

După răsboi, d. I. Mitru, fiind cel mai încercat dintre directori, cu experienţă verificată în conducerea şcoalelor normale, a fost numit inspector general al acestui învăţământ. De aci înainte lucrează continuu la desvoltarea învăţământului, ca tovarăş devotat al fostului ministru dr. C. Angelescu la opera construcţiilor şcolare şi reformele aduse după război învăţământului.

In toată activitatea sa şcolară constructivă, d I. Mitru a fost condus de o ţintă: *datoria*, isvorîtă din dragostea de neam şi respectul faţă de lege. Aceasta l-a

înălţat, făcându-l cu *autoritate*, calitate rară generaţiilor noastre. Apoi cinstea exemplară şi purtarea sa prietenoasă respectuoasă faţă de semeni, a făcut să fie iubit şi respectat de societate.

Având aceste calităţi excepţionale vremurilor noastre, d. Mitru, a trebuit să-şi îndeplinească dublu rolul de inspector general şcolar. Ministerul instrucţiunii s'a folosit de d-sa şi de arbitru pe lângă sarcina de a supraveghea la aplicarea programelor şi respectul legilor şcolare. De câte ori se iveau neînţelegeri şi certuri în corpul didactic, care nu se isbutea să fie aplanate, se trimitea atunci insp. I. Mitru, care cu autoritatea sa superioară, ancheta şi propunea hotărârile de care Ministerul a ţinut întotdeauna seamă.

Astfel inspectorul general şcolar I. Mitru, are meritul nu numai al profesorului, directorului şi inspectorului şcolar, care şi-a făcut cu prisosinţă datoria până la bătrâneţe. D-sa are meritul cu mult mai mare, fiindcă opera sa şcolară e deosebit de însemnată.

Recunoscători insp. general pensionar I. Mitru, pentru opera sa şcolară constructivă, care va rămâne multă vreme în sufletele tuturor, căci ea a fost isvorîtă din dragostea pentru luminarea noastră, îi exprimăm cu ocazia retragerei sale la pensie, liniştea binemeritată a unei fericite şi lungi bătrâneţe.

Institutorii toţi, păstrându-i veneraţiune, îl vom avea întotdeuna în amintire, luându-l exemplu în activitatea noastră.

C. PRETORIAN

Nu lăsa mâna altuia să se aşeze pe inima ta.

*

A fi fără frică înseamnă a cunoaşte ce e durerea.

de Krishnamurti

Pagina mamei şi a copilului

Despre vulcani şi oraşul Pompei [1])

COPII!

Astăzi veţi auzi vorbindu-se despre nişte fenomene, sau întâmplări pe cari nu le-aţi văzut, dar pe cari cu ajutorul proecţiunilor şi a imaginaţiei noastre veţi putea să le înţelegeţi. Şi anume vom vorbi despre vulcani şi în special despre unul dintre cei mai însemnaţi, despre vulcanul Vezuviu, care a isbucnit acum 1854 de ani cu atâta furie încât a acoperit oraşe întregi.

Dar ca să pricepeţi mai bine ce sunt vulcanii, vă voi reaminti câteva cunoştinţe pe cari voi le aveţi despre pământ.

Voi ştiţi că pământul este rotund şi că pluteşte în spaţiu aşa după cum vedem noi că plutesc luna, soarele şi stelele.

Mulţi oameni învăţaţi s'au trudit să afle cum s'a format pământul, şi au ajuns la hotărârea că la început el a fost un glob de materii gazoase foarte fierbinte care s'a rupt din alt glob mai mare.

Tot învârtindu-se mereu şi cu foarte mare iuţeală, el a început să se răcească şi s'a prefăcut într'o sferă lichidă, care n'a întârziat să se solidifice şi să prinză o coajă la suprafaţă. Masa gazoasă rămasă la mijloc nu şi-a pierdut căldura. Aşa că în centrul pământului se găsesc materii arzătoare amestecate cu diferite gaze.

Scoarţa pământului nu este de o potrivă de groasă. In unele locuri este îndoită şi ruptă şi prin urmare prezintă crăpături. Prin aceste crăpături, gazele cari se găsesc în materiile arzătoare din centrul pământului, caută să iasă afară şi atunci se dă naştere la ceeace noi numim vulcani.

Aşa dar locul pe unde materia topită ese la supra-

1) Conferinţă ţinută în sala Dalles sub auspiciile „Filmului Educativ" pentru elevii şcoalelor primare Bucureşti.

faţa pământului poartă numele de vulcan. Vulcanul se înfăţişează ca un con mare cu baza foarte lagră şi cu o scobitură adâncă în vârf, numită crater. Craterul se continuă în adâncul pământului printr'un canal numit coşul vulcanului. — Materiile aruncate de vulcan se numesc lavă.

Vulcanii nu apar în anumite locuri. Ei pot să se iveascâ la câmp ca şi la munte, pe înălţimile celor mai mari munţi, sau chiar în fundul oceanelor. S'au văzut vulcani pe munţi cu o înălţime de 6310 m. şi alţii pe înălţimi abia de 500 m.

Unii vulcani după ce au isbucnit s'au stins, alţii aruncă mereu materii topite. — La noi în ţară, sunt foarte mulţi vulcani stinşi, ei se găsesc mai cu seamă în munţii Harghita şi Calimani.

Oamenii cei vechi nu ştiau ce sunt vulcanii, din ce cauză provin ei şi de aceia îşi făceau tot felul de închipuiri. Astfel unii credeau că vulcanii sunt nişte mari cuptoare în care zeii îşi făceau armele lor de luptă. Tot acolo credeau strămoşii noştri Români că Jupiter îşi făurea fulgerile pe care le arunca asupra omenirei.

Locuitorii insulei Islandei, credeau că sgomotele cari se auzeau în fundul vulcanilor, erau gemetele oamenilor păcătoşi, închişi acolo ca să-şi ispăşească păcatele, iar erupţiunile sunt efectele furiei şi disperării acestor nenorociţi.

In America, la descoperirea ei, Spaniolii au văzut că locuitorii de acolo, aduceau sacrificii omeneşti, unui vulcan, adică aduceau în fiecare an un număr oarecare de fete tinere, pe cari le legau înăuntrul craterului şi le lăsau acolo, crezând că prin acest fapt, vor înblânzi furia vulcanului ca să nu mai isbucnească.

Locuitorii insulei Hauvai cred că vulcanul Mauna-Loa este reşedinţa zeitei loa Pélé şi că în lavă se văd suviţe din părul ei.

Vă puteţi uşor da seamă că aceste credinţe erau toate greşite şi foarte vătămătoare. In anul 79 d. H. când a isbucnit vulcanul. Vesuviu din Italia, s'au putut

observa toate manifestările vulcanului, care au fost descrise foarte exact de un învăţat roman numit *Pliniu.*

Când vulcanul este în repaus, din craterul său ies nişte vapori albi, fierbinţi şi bogaţi în (bioxid de sulf.) pucioasă, iar din când în când aruncă cu putere şi puţină cenuşă.

Când este aproape să înceapă o erupţie, atunci vaporii ce ies pe crater devin din ce în ce mai abundenţi şi odată cu ei sunt aruncate şi multe pietre ce par noaptea ca nişte scântei. De sub pământ se aud sgomote din ce în ce mai mari, iar pământul se cutremură din cauza drumului pe care-l face lava în adânc. Sgomotele se fac din ce în ce mai mari până când la un moment dat se aude o detunătură puternică în urma căreia o coloană de fum iese din crater cu o iuţeală extraordinară şi se înalţă drept îi sus pe o distanţă de câţiva km. — Această coloană isbucneşte cu atâta tărie încât nici cele mai mari uragane nu pot s'o îndoiască. Ea are o formă foarte deosebită. Cea mai obicinuită este aceia a unei umbrele, subţire jos şi lăţită deasupra.

Fumul acestei coloane nu este decât un amestec de apă şi alte gaze amestecate cu cenuşă. Fulgere şi trăsnete grozave însoţesc aceste eşiri. Cenuşa este purtată de vânt pe întinderi foarte mari. Astfel cenuşa scoasă de vulcanii din munţii Harghita, a ajuns până în Basarabia.

După ce craterul vulcanului a fost destupat compect prin exploziunea gazelor, ese din el o materie lichidă, lipicioasă şi foarte fierbinte. — Aceasta este lava, care se urcă în sus şi se revarsă peste marginile craterului, alunecă la vale întocmai ca un râu de foc şi nimiceşte tot în calea sa.

Lava eşită din vulcan se răceşte foarte greu. Astfel douăzeci de ani dela isbucnirea lui, lava vulcanuliu avea o tempeatură de 20—30.^{0} iar la lava altui vulcan, după 50 de ani dela erupţie, se putea aprinde o ţigară.

In România, după cum v'am spus sunt foarte mulţi vucani stinşi, în Europa se află însă regiuni vulcanice încă în activitate. — Astfel în Italia se află vulcanii Vezuviu şi Etna, care este cel mai mare, având o înălţime de peste 3000 m., în Arhipelag, vulcanul Santorin, iar în insula Islanda sunt foarte mulţi vulcani. — Mulţi vulcani sunt deasemenea în Oceanul Pacific. Unii din aceştia au erupt cu multă furie, aruncând cenuşa până la 70—80 km. înălţime, iar sgomotul exploziei s'a auzit până aproape 5000 km. de depărtare.

Tot atât de vestită este şi erupţia vulcanului Pelée din insula Martinica (1902). Acest vulcan când a isbucnit, a scos nişte nori arzători ce s'au rostogolit din craterul vulcanului, liniştit vreme de 50 de ani. Gazele acestea au fost atât de arzătoare, aveau o temperatură de 800^0, şi atât de otrăvitoare încât a nimicit un oraş întreg, cu toţi locuitorii ei în câteva clipe.

Unul din vulcanii cari a făcut mut rău prin erupţia lui, a fost vulcanul Vezuviul. — Acest vulcan părea stins, şi până la anul 79 d. H. era acoperit până aproape de crater cu viţa de vie. El se află la o depărtare de 8 km. de Neapole. Acum XVII secole, în apropierea Vesuvului, la o distanţă de 24 km., se afla un foarte frumos oraş roman, numit Pompei. Avea o populaţie de 30.000 locuitori şi era considerat ca un loc de petrecere pentru cea mai de seamă societate romană. Avea străzi drepte, mărginite cu trotuare, fântâni frumoase, băi, arene pentru luptele cu fiarele sălbatice. teatre. Peste tot era lux şi artă.

In anul 79, Vezuviul de care nu se mai temea nimeni, isbucni cu furie. Erupţia fu aşa de puternică încât acoperi complect, oraşe şi sate, între cari două mai însemnate, Pompei şi Herculanum.

Ca să înţelegeţi mai bine dezastrul pe care-l aduce isbucnirea unui vulcan o să vă citesc câteva rânduri din lucrarea unui mare scriitor, care a studiat oraşul Pompei şi în cari sunt descrise grozăviile acestei erupţii.

Poporul şi nobilii erau strânşi în amfiteatru pen-

tru a asista la o luptă cu fiarele sălbatice, pentrucă trebue să ştiţi că acest fel de distracţii atrăgea foarte mult. La un moment dat «Ochii mulţimii văzură cu o multă frică, cum o mare cantitate de vapori se ridică din vârful Vezuviului şi forma unui fum gigantic, cu trunchiul negru, cu ramurile de foc şi culoarea acestui foc variind în fiecare moment; când foarte luminos, când roşu închis aproape stins, care se reaprindea un moment apoi, cu o strlăucire pe care ochiul nu putea s'o suporte.

Se făcu o tăcere de moarte, o tăcere înspăimântătoare, apoi se auziră strigătele femeilor, bărbaţii se priveau unii pe alţii muţi. — In acest moment ei simţiră tremurând pământul sub picioarele lor. Pereţii teatrului se clătinară, şi la oarecare distanţă, acoperişurile caselor se dărâmară cu sgomot înspăimântător. Norul de pe munte, întunecat şi repede, ca un torent, venea spre ei şi arunca o poaie de cenuşă amestecată cu bucăţi de pietre arzătoare. Această ploaie teribilă se întindea până de parte.

Printre alte grozăvenii, muntele mai arunca şi coloane de apă fierbinte, amestecată şi întărită cu cenuşă caldă, aceste torente cădeau pe străzi, ca un noroi aprins. Ele veneau în cantitate aşa de mare încât acoperiră multe case cu oamenii şi cu tot ceeace se afla acolo.

In acest timp străzile rămăseseră pustii, fiecare om îşi căutase adăpost. Cenuşa începuse să umple părţile mai joase ale cetăţii. Numai ici, colea, se mai vedea câte un rătăcit care se trudea să-şi găsească drumul, la lumina torţilor. Dar în fiece moment, apa fierbinte, cenuşa sau vântul grozav, stingea aceste lumini rătăcitoare şi cu ele speranţa celor ce le purtau».

Şi astfel într'o noapte de groază, vulcanul Vezuviu, acoperi cu cenuşa sa, întregul oraş Pompei. Mulţi dintre locuitori scăpară, dar mulţi rămaseră îngropaţi de vii, în casele, pivniţele, templele pe unde se ascunseră.

Până în anul 1748 oraşul stătu acoperit, fără ca să se mai ştie nimic despre el, în acest an un ţăran fă-

când săpături pentru trebuinţele lui, găsi nişte statui, atunci se începură lucrări pentru desgroparea oraşului. — Din 1860 lucrările continuară regulat şi metodic, descoperind aproape întreg oraşul şi retându-l, aşa cum a fost acum 1854 de ani.

Cenuşa care a pătruns prin toate găurile a păstrat neatinse casele şi toate lucrurile ce se aflau în ele.

Aşa cum se vede astăzi, Pompei pare mai mult un oraş adormit decât mort. Parecă o zână rea l-a atins ca în poveste cu bagheta sa şi l-a adormit pentru vecie. Şi în adevăr totul este aşa cum a fost în ziua când s'a produs catastrofa. Pe zidurile lui se văd încă reclamele electorale, probail că era în timpul alergărilor, s'au găsit biletele de teatru (erau scrise pe plăci de metal sau evoriu) ale reprezentaţiei teatrale care trebuia să aibă loc în aceea zi. Intr'o casă s'a găsit în cuptorul maşinii de gătit, mâncare de mazăre pregătită pentru ziua aceia, iar prăvăliile brutarilor erau pline de pâine.

La casa unui nobil numit Vetti, a fost deajuns ca, după 1854 de ani, să se şteargă numai ţevile, pentruca apa să curgă din nou în locuinţă cu cea mai mare perfecţiune. Aceasta ne arată gradul de civilizaţie al strămoşilor noştri, precum şi soliditatea lucrărilor pe care ei le făceau.

Cel puţin două treimi din oraşul Pompei sunt acum desgropate. El era înconjurat cu ziduri şi construit după un plan regulat. Lărgimea străzilor, care erau pavate cu lavă nu trecea de 9 metri. Casele aveau unul sau două etaje deasupra parterului. Astăzi însă etajele nu mai există probabil că ele au fost dărâmate în timpul cutremurilor, la isbucnirea Vezuviului.

Toate deschiderile sunt îndreptate înspre curtea interioară. Inspre stradă erau de obiceiu ferestrele. Casele erau în general foarte mici, dar, foarte elegante în interior. Pereţii erau acoperiţi de picturi cari s'au păstrat foarte bine până astăzi. Cele mai mici lucruri cari s'au găsit sunt artisite şi cu îngrijire lucrate, ceiace arată gustul Romanilor pentru frumos.

Monumentele publice arată bogăţia oraşului. Astfel în centru era Forul, o piaţă publică, unde se aduna

poporul ca să discute afacerile publice, în jurul lui se aflau frumoasele temple ale zeilor mari, precum şi 24 de judestale, de stâlpi de marmoră, care desigur că susţinuseră statui. O altă piaţă era Forul triunghiurilor înconjurat de alte temple, apoi mai erau teatrul cel mare s'aau descoperit, teatrul cel mic sau teatrul acoperit şi cazarma gladiatorilor. Gladiatorii erau oamenii cari se luptau între ei sau cu animalele sălbatice, dând repezentaţiuni foarte iubite de Romani.

In partea de miază zi a oraşului era amfiteatru care conţinea peste 20.000 de locuri, precum şi băile care erau cât se poate de luxoase.

Dacă Vulcanul Vezuviu prin erupţia lui a făcut atâta rău, el ne-a păstrat totuş amintiri scumpe atât nouă, urmaşii nobilului popor Roman, cât şi lumii întregi. Datorită acestei nenorociri avem astăzi cunoştinţe precise despre felul de viaţă al Romanilor. Şi nu cred să fie ceva mai vrednic de văzut, decât acest oraş adormit, unde acum 1800 de ani, domnea atâta viaţă, atâta lux şi atâta civilizaţie.

ELISA ALEXANDRESCU.

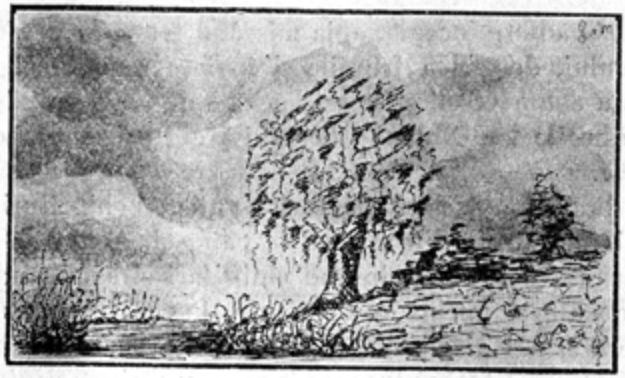

Urmările unui joc nebunatic

Intr'o seară de vară, Gheorghiţă şi tatăl său se întorceau de la câmp cu carul încărcat cu pae. Pe drum, tatăl lui Gheorghiţă mergea pe lângă boi, îndemnându-i în mersul lor domol. Gheorghiţă mergea pe urma carului fără astâmpăr. Departe, în urma lor, unde cerul pare că atinge pământul, prin colbul mărunt de praf ce se ridica în sus în nori alburii, se vedea zarea roşie ca o văpae de foc. Un cârd de fete şi băeţi, râzând şi chiotind se apropiau de ei. Inainte, un băeţaş şi o fetiţă, ducând după urmă o turmă de mieluşei, ţineau în mânuţe târnuţe cu mure culese depe câmp. Cu cât se însera se

răcorea. O adiere înceată, abia mişcând frunzele prăfuite ale păpuşoiului, descreţea fruntile şi înviora muncitorii obosiţi. Toţi erau acum veseli şi se retrăgeau spre case, ca păsărelele spre cuiburile lor. Numai Gheorghiţă era preocupat de gânduri rele.

In dimineaţa acestei zile, furase cutia cu chibrituri pentru ca să-şi facă ţigări din mătase de păpuşoi. Acum se juca cu ea în urma carului, aprinzând chibrituri şi aruncându-le în sus. Un chibrit aprins căzu în car. Paele fiind uscate, se aprinseră şi cât ai clipi, flăcările cuprinseră carul.

Zadarnică a fost munca celor care au sărit în ajutor. Abia au putut fi salvaţi boii, carul arse cu paele C. P.

Cooperaţia şcolară

Conferinţa ţinută în sala de festivităţi a soc. institutorilor de d. T. C. Ionescu-Paşcani, Subdir. general al Ofic. Naţional al Cooperaţiei Române, în faţa directorilor şi directoarelor şcoalelor primare din Capitală.

După cuvântul de introducere al d-lui Bărliba, revizor şcolar al Capitalei, d. T. C. Ionescu-Paşcani îşi începe conferinţa, exprimând regretul că încercarea ce vrea să facă pirede mult prin lipsa d-lui ministru Gusti, care n'a putut asista, fiind reţinut la Minister. Apoi, intrând în subiectul conferinţei, arată că pentru a înţelege foloasele bine-făcătoare ale Cooperaţiei în şcoala primară, este nevoe mai întâi să cunoaştem istoricul cooperaţiei.

Istoricul Cooperaţiei în România. — Primul început de cooperaţie la noi, îl găsim datând din 1891. Din acest an începe să se răspândească ideea cooperaţiei în popor de către învăţători. Ideea a prins repede şi ar fi luat o mare desvoltare mişcarea cooperatistă în România dela început, dacă propagandiştii n'ar fi întâmpinat obstacole în răspândirea ei. Până la 1900, mulţi învăţători au înfundat temniţele, fiind socotiţi răsvrătitori ai opiniei publice, împotriva samsarilor şi cămătarilor speculatori, decâteori încercau să răspândească ideea cooperaţiei. Pentru a face să triumfe această idee, aceşti învăţători, pe lângă puteera de a inaugura, au trebuit să aibă şi eroismul de a se împotrivi obstacolelor conducătorilor.

Dela 1900, văzându-se rezultatele binefăcătoare ale cooperativelor înfiinţate, se dă libertatea mişcărei cooperative în toată ţara şi însăşi Ministrul instrucţiunii, începe să se intereseze de desvoltarea ei, angajând mai mulţi învăţători experimentaţi cu propaganda.

Spiru Haret este acela care a avut rolul cel mai însemnat în mişcarea noastră cooperatistă. El a extins propaganda, făcând-o cunoscută şi în şcoală. Sub Ministrul Haret a luat fiinţă prima cooperativă şcolară în 1908. Aceasta va spune tuturor cui se cuvine să păstrăm recunoştinţa pentru ideea primei cooperaţii şcolare.

Dela Haret a trebuit să treacă timp până să se desvolte ideea cooperaţiei în şcoală. In 1925, începe adevărata mişcare cooperatistă şcolară sub imboldul d-lui Gusti. D-sa, cunoscând foloasele cooperaţiei, o ia sub aripa protectoare a culturei şi înfiinţează la Universitate o secţie a cooperaţiei. Aci începe s'o frământe şi s'o experimenteze, făcând cu studenţii monografii şi cooperative. Astfel d. profesor Gusti intensifică propaganda cooperatistă în şcoală tot mai mult, până azi, când, ca Ministru Instrucţiunii, vrea s'o generalizeze. Având convingerea foloaselor educative aduse de cooperaţie în şcoală, sigur că va avea reuşita sa.

Pentru facerea cooperativelor şcolare trebue să ştim două lucruri:

Teoria şi practica cooperatistă.

Teoria o găsim în cărţile de cooperaţie.

Practica. Nu trebue să păşim la facerea unei cooperative până nu suntem convinşi pe deplin de foloasele coperaţiei. Care învăţător nu e convins de binefacerile educative ale cooperaţiei în şcoală să nu încerece să facă cooperativă cu elevii, fiindcă riscă să-şi compromită numele de învăţător. Adânciţi întâi în inimile voastre convingerea cooperaţiei şcolare, şi pe urmă transplantaţi-o în inimile copiilor. Dar pentru a fi puşi pe această cale, trebue să supunem criticii, **ideea cooperaţiei şcolare.**

a) **Intâi cooperativele şcolare vin să umplă sacul de greutăţi învăţătorului.** b) **Cooperaţia şcolară este o povară pentru părinţii copiilor, care trebue să contribue cu bani.** c) **Cooperaţia şcolară plantează mutualismul în sufletele gingaşe ale copiilor,** d) **Cooperaţia este un lucru nou şi lumea fuge de noutăţi.** Critici de acestea se pot aduce multe cooperaţiei şcolare, dar să vedem dacă sunt întemeiate.

a) **Sarcina nouă ce o are învăţătorul?** Intr'adevăr că învăţătorul trebue să cheltue timp şi energie pentru această înfăptuire. Dar oare nu are nici o compensaţie dela această muncă? Invăţătorul, sigur munceşte în şcoală pentru a obţine un rang de merit. Ori ce metodă mai ideală există pentru educaţia copiilor, decât cooperaţia? Prin experimentarea cooperaţiei, copiii îşi fac singuri educaţia, se pregătesc pentru viaţa socială prin exercitarea vieţii sociale. Lucrurile ce le învaţă în cooperaţie se petrec în nevoile vieţii de toate zilele. Işi închipue dar fiecare de cât folos este metoda cooperaţiei şi câtă satisfacţie trebue să aibă învăţătorul, carea isbutit să vadă roadele muncii sale, în urma exercitării în şcoală a metodei cooperatiste.

b) **Sarcina părinţilor prin a li se cere cotizaţii?** Cât a fost de mare sarcina părinţilor copiilor din Capitală, care de bună voie au cotizat şi depus la Casa de Depuneri mai mult de un milion? Dacă această sumă ar fi întrebuinţată în cooperativele şcolare, prin cumpărare de cărţi, ce profit material şi educativ ar aduce?

Dar lăsând cotizaţiile şi presupunând că elevii sunt săraci. Prin alte mijloace nu se pot alcătui cooperativele şcolare? Sunt serbările şcolare dela care se pot realiza sume cât de mici. Apoi cooperativele se pot face şi fără bani, după nevoie: de grădinărit de agricultură, de lucru-manual etc. Ce lecţie mai intuitivă găsim la o şcoală unde elevii, din nimic, au isbutit să realizeze un capital, care să fructifice? Cooperativele şcolare sunt mijlocul cel mai intuitiv de a învăţa pe copii ce să facă cu banul. Cooperativele şcolare sunt operă de solidaritate socială. Şi tot ele sunt şi înfăptuiri de educaţie morală. Când un copil silitor şi sărac este ajutat de colegii lui prin colectivitate, acesta este exemplul cel mai ideal al iubirii de aproapele.

c) **Se plantează mutualsmul?** Dacă cotizaţia este pe placul elevilor nu se mai poate spune că se plantează mutualismul.

d) **De noutăţi fuge lumea?** N'avem decât să le facem şi atunci de îndată înfăptuite, devin învechite.

Aşa că nu există critici întemeiate pentru a combate cooperaţia din şcoală. Cine rămâne convins de eficacitatea cooperativelor şcolare să le aplice în şcoală.

Pentru a înfiinţa o cooperativă cu elevii trebue mai întâi să stabilim:

Scopul: Cooperativa trebue să aibă întotdeauna un obiect, de pildă: economia, de aprovizionare, de consumaţie, etc.

In şcoală, primul scop care trebue urmărit, să fie obiectul educaţiei. Dar acest obiect să fie mereu în funcţie căci numai atunci deserveşte şi partea utilă şi economică. Copiii, lucrând singuri să înveţe. Astfel cooperaţia şcolară devine cea mai ideală metodă educativă.

Metoda. Intâi să nu se dea libertatea completă elevilor. Dând libertatea sau neglijând această operă am risca să compromitem ideea. Invăţătorul trebue să apeleze la copii în aşa fel să nu pară că le cere ci să le dea imboldul sub formă de sugestii, ca să pornească dela ei dorinţa de a face cooperativă. Astfel cooperativa nu mai e în miniatură ci ca şi la adulţi să nască dintr'o nevoe, care are la bază aceleaşi principii. De aceea, trebue să-i atribuim un obiect, care să corespundă nevoilor locale.

Infiinţarea. Vrem să înfăptuim o cooperativă în clasa noastră? Intâi facem sondările. Institutorul cercetează nevoile şi alege pe cea mai presantă. Sta de vorbă cu copiii până ce observă că toţi sunt de părere şi apoi procedează la formarea consiliului. Coopeativele şcolare răspund aceloraş condiţii ca şi cele ale adulţilor când se nasc. Chiar forma juridică se apropie. Numai că statutele nu se autentifică şi se întăresc de direcţia şcoalei sau chiar de institutorii clasei respective.

Pentru îndrumările necesare la înfiinţarea cooperativelor şcolare se găsesc instrucţii la Ofic. Naţional al Cooperaţiei.

D. T. C. Ionescu-Paşcani, încheind conferinţa, apelează la bunăvoinţa corp. didactic primar, rugându-l să dea cât mai mult interes înfiinţărilor de cooperative şcolare. Dacă cooperativele şcolare sunt atât de educative, ne închipuim cât vor preface şi îndrepta societatea, când vor fi vărsate societăţii câteva generaţii pregătite pentru viaţa socială, dupe modelul cooperaţiei.

Pentru orice informaţii în această privinţă, d. Ionescu-Paşcani, spune că stă la dispoziţia oricui la Ofic. Naţional al Cooperaţiei.

După aplauzele ascultătorilor, colegul Constantinescu, vechi cooperator, mulţumeşte conferenţiarului din partea corpului didactic şi spune că institutorii cunoscând foloasele mari educative ale cooperaţiei şcolare, vor introduce în clasele lor metoda cooperatistă-şcolară, luând pildă sfaturile ascultate la această conferinţă ale d-lui **T. C. Ionescu-Paşcani.**

Invăţământul primar în Franţa

Conferinţă ţinută în sala de festivităţi a Casei Corp. Did. de d-l prof. Teodosiu în faţa corp. did. primar din Capitală

Inainte de a intra în subiectul conferinţei, d. prof. Teodosiu, face o succintă analiză a psihologiei românului, în ce priveşte părerile sale asupra aparenţei şi starei de fapt. Românul judecă lucrurile nu prin prisma vederilor lui, ci prin a întâmplărilor. Când citeşte despre ceva sau ascultă povestindu-i-se un lucru, îşi formează închipuirea lucrului, departe de realitate. Astfel se petrece cu învăţământul primar din Franţa. Noi avem fizonomia învăţământului primar francez, corespunzătoare celor mai moderne precepte pedagogice. Şi în realitate, şcoala primară din Franţa se prezintă cu totul altfel. De la prima vedere, suferim decepţia unei iluzii. In aparenţă şcoala primară franceză nu se prezintă aşa cum ne-o închipuim. Localurile nu sunt clădite după cele mai higenice cerinţe. Corpul didactic nu ne pare aveà fizionomia celor mai distinşi pedagogi. Elevii, deasemenea, par indisciplinaţi, nerespectuoşi faţă de profesori şi prea liberi în toate manifestările lor. Dar studiind învăţământul francez de aproape, vedem că într'adevăr Şcoala franceză este la înălţimea pedagogică a zilei.

Caracteristica învăţământului primar în Franţa e considerată ca scop în sine. Şcoala primară franceză, şcoala normală şi şcoala normală superioră, formează un corp ce are utilitatea sa specifică.

Şcoala primară este obligatorie 6 ani. Pentru a deveni învăţător, după absolvirea şcoalei primare, trebue să faci şcoala primară superioară şi apoi normală primară, în urma căreia obţii un brevet de învăţător. După doi ani de învăţământ, devii titular.

Dintre aceşti învăţători, acei cari dovedesc aptitudini pedagogice înăscute, în urma unor examene foarte grele, pot intra în şcoala normală superioară. Inaintea acestui examen trebue să mai urmeze încă o şcoală suplimentară de 3 ani. Aci se face selectarea. Cine termină şcoala normală superioară, are dreptul de profesor la şcoalele normale. Pentru a putea fi director, trebue să mai facă încă un an special şi numai atunci când a obţinut certificat de aptitudini de director, poate solicita direcţia. Acelaş sistem se întrebuinţează şi la recrutarea inspectorilor învăţământului primar. Pentru ca un institutor să poată deveni inspector, trebue să facă cursuri speciale, să poată avea autoritate morală prin selecţionare.

In Franţa, corpul didactic primar este organizat atât de bine, încât asociaţia institutorilor prezintă o forţă morală, peste care nu se poate trece niciodată.

Şcoalei primare franceze nu-i lipseşte nimic. Conducătorii pun cel mai mare interes pentru bunul mers al învăţământului. Sunt în buget 16 miliarde lei repartizate pentru cheltuelile cu întreţinerea şcoalelor şi plata corpului didactic. In Paris, copiii din şcoalele primare sunt atât de bine îngrijiţi, încât sunt spălaţi şi curăraţi, dacă vin murdari de acasă. Au fişe individuale în care li se urmăreşte desvoltarea. Au colonii de recreere, terenuri de sporturi şi grădini special făcute pentru mişcarea în aer liber.

Pentru toate acestea se fac cheltueli cu chibzuinţă. Intr'un cuvânt totul este bine administrat şi bine utilizat.

In ce priveşte salariile corp. did. primar, învăţătorii provizorii din Franţa premisc lunar aproape 5.000 lei. Sunt mai bine plătiţi decât învăţătorii dela noi şi această leafă merge crescând până ce învăţătorul iese la pensie. Există totodată şi un raport mulţumitor între clasele de învăţământ şi diferenţieri în ce priveşte salarizarea.

Institutorii din Franţa fac curs cu elevii 6 ore pe zi (8—21 şi 2—4). In aceste ore ei stau în permanenţă între copii, fie când sunt în orele de curs sau în recreaţie. Activitatea lor constă în a pune pe copii în legătură cu tot ce prezintă interes de actualitate. Temelor, le dau atenţie deosebită şi fac din ele un grad de cercetare biografică, ce arată evoluţia culturei copiilor.

Metoda întrebuinţată în predarea lecţiunilor este aceea a combinaţiilor. Institutorilor francezi nu le este cerută o anumită metodă. Ei şi-o formează singuri, după împrejurări, având în vedere principiile şcoalei active. Li se cere însă cu stăruinţă ca metoda ce întrebuinţează să fie phisologică.

Asupra obiectelor de învăţământ, programa analitică cu-

prinde numai materiile educative şi utile. Religia este lăsată la buna dispoziţie a elevului. Niciodată nu se intenţionează de institutor să atragă pe copii spre o anumită confesiune. De câte ori se predă acest obiect, se fac numai comparaţii între confesiuni, lăsându-se la judecata copiilor să îmbrăţişeze credinţa care o socotesc mai adevărată. In acelaş fel se procedează şi la desvoltarea setimentului naţional, fără să li se impue, se educă în copii civismul, corectitudinea, datoria şi respectul faţă de legi.

In afară de aceasta, în şcoală predomină spiritul de cooperaţie. Intre elevi şi institutori nu există deosebire, ci consideraţie de colaboratori.

Elevii dela toate şcoalele sunt organizaţi sub conducerea de sine în diverse societăţi: de economie, de creşterea păsărilor, de protecţie, mutuale, etc. Aceasta nu pentru faptul că şcoala are posibilitatea a le satisface, ci pentru utilul în şcoală. Copiii se pregătesc pentru viaţa socială prin exercitarea acestei vieţi sociale. Astfel, copilul dobândeşte de mic adevărata pregătire a desăvârşitului cetăţean de mâine.

In încheiere, d. prof. Teodosiu, arată că toate operile de învăţământ primar, institutorii sunt datori să le facă. Statul are datoria numai să primească propunerile, să le studieze şi legitereze. Deaceea toţi institutorii trebue să cerceteze învăţământul primar din alte ţări pentru a vedea ce este bun şi folositor pentru învăţământul nostru. Ar trebui ca statul să trimită în fiecare an în străinătate un număr de învăţători care să cerceteze învăţământul primar al popoarelor, pentru o cât mai pedagogică şi mai ideală îndrumare a învăţământului nostru primar.

Starea sanitară a satelor noastre

Conferinţă ţinută de d-l dr. Popescu-Vălcana la Ateneul popular „Cuibu cu barză"

D. dr. Popescu-Vălcana, arată întâi că reformele: agrară şi electorală n'au făcut alteeva, decât să schimbe haina, ţărănimea rămânând aceeaş de mai înainte. D-sa nu exclude bunele intenţiuni ale conducătorilor pentru clasa ţărănească, dar evidenţiază lipsa de pregătire a poporului român pentru a primi cu folos aceste reforme.

Insistând asupra stărei sanitare dela sate o arată agravată de refarma agrară, care expropiind instituţiile spitaliceşti a desfiinţat gratuitatea medicală pentru săraci. Arată că la sate nu

s'a făcut nimic dela Davila, dela care avem organizaţia medicilor de plasă, ce funcţionează şi azi în condiţiunile, care nu asigură sănătatea satelor.

România este a treia ţară din Europa unde mortalitatea infantilă e mai mare. Şi aceasta domneşte la sate încă, din cauza empirismului babelor şi superstiţiile barbare, care au rămas ne clintite în rutina ţăranilor.

Explică cum în toată Europa s'a făcut educaţia sanitară a maselor, graţie cărora, sătenii străini, în cazuri de boală, aleargă la medici şi nu la descântecele băbeşti. Arată cum străinii îngrijesc de populaţia indigenă şi noi n'avem nicio grije de sătenii noştri, lăsându-i pradă sifilisului, alcoolismului şi tuberculozei, boale, care prin marea lor mortalitate, au scăzut coeficientul de creştere al populaţiei române. In ţara noastră coeficientul de creştere al Românilor este azi abia de 1%, pe când al Ungurilor minoritari este de 40%, iar al evreilor de 10%. Vedem dar, care este prevestirea dureroasă a noastră pentru viitor.

Referindu-se la **tuberculoză**, d. dr. Popescu Vălcana spune că aceasta face ravagii la sate atât din cauză că lipseşte cu totul asistenţa medicală, cât şi din cauza lipsei celor mai elementare reguli de igienă, Astfel bolnavii zac de multe ori ani de zile în aceeaş cameră şi de multe ori dorm în acelaş pat cu ceilalţi membri ai familiei, mănâncă din aceeaş strachină, beau din aceeaş cană, şi scuipă ori unde, răspândnd microbul şi pregătind aceeaş tristă soartă şi celorlalţi. Astfel pier familii întregi măcinate de această nemiloasă boală.

Despre **sifilis**, arată că acesta este o altă plagă a satelor, unde există un permanent isvor de sifilizare, fiindcă nimeni la ţară nu se tratează de sifilis.

Sifilisul şi alcoolismul constituesc la ţară marea cauză a degenerării rasei noastre, după cum spun medicii recrutori, care găsesc în fiecare an un număr tot mai mare de tineri incapabili de serviciu militar. S'a constatat că România pierde mai mult de o treime din băeţi până la recrutare. D. dr. Banu, dă date precise în această privinţă, când se ocupă de biologia satelor.

In rezumat, starea sanitară rea dela sate se datoreşte ignorării cu desăvârşire a ţărănimei, lăsând satele fără medici şi fără spitale. S'a făcut legea asigurărilor muncitoreşti, dar această lege nu îngrijeşte decât de cele câteva sute de mii de locuitori dela oraşe, pe când cei mulţi, atâtea milioane de muncitori agricoli, sunt ignoraţi cu desăvârşire.

Problema sanitară a satelor, cere câţi mai mulţi medici şi tot odată o educaţie a ţărănimei prin care să fie scoşi de mentalita-

tea sălbatică a leacurilor băbești și îndrumarea lor spre medici Numai când săteanul nostru va avea, în caz de suferință, un medic la capul patului, care să-l asiste, cum pe patul de moarte este asistat de preot: numai când vor fi salvați de la moarte cele câteva sute de mii, care astăzi mor la țară din lipsă de îngrijire medicală, numai atunci va fi mai multă sănătate la sate, de care depinde toată tăria și toată prosperitatea noastră de popor.

După această conferință interesantă a urmat un program distractiv.

D. general Jitianu, președintele neobosit al acestui Ateneu, merită să fie decorat pentru activitatea și interesul deosebit ce-l dă culturei naționale și religioase a poporului.

C. P.

Satisfacerea de sine, îndestularea de sine, lipsa de efort determinant, și mai ales lipsa de extaz în urmărirea unui scop, compun esența mediocrității.

Dorința caută necontenit să se libereze de propria ei limitare.

de Krishnamurti

REFORMA ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PRIMAR. — Din ştirile aflate din reviste şi ziare, suntem în măsură să anunţăm că în prezent se lucrează la o mare reformă a învăţământului primar. Prin această reformă, d-l ministru Gusti vrea să apropie cât mai mult şcoala de nevoile locale ale poporului. Proiectul fiind aproape gata, se svoneşte că va fi depus spre votare chiar în actuala sesiune a parlamentului. Aşteptăm cu nerăbdare publicarea acestui nou proiect de reformă.

REFORMA ÎNVĂŢĂMÂNTULUI SECUNDAR. — Constatându-se că nici învăţământul secundar nu răspunde adevăratei meniri în instrucţiunea şi educaţia tinerilor, d-l ministru Gusti a hotărît şi modificarea acestuia. Acest învăţământ va reveni la 8 ani de şcoală în loc de 7, cum era până acum.

REFORMA ÎNVĂŢĂMÂNTULUI PROFESIONAL. — S'a anunţat prin ziare şi reforma acestui învăţământ. Ce modificări i se vor aduce, nu se ştie nimic până în prezent.

CONGRESUL CONDUCĂTOARELOR DE GRĂDINI DE COPII. — La 20—24 Aprilie c. se va ţine în Bucureşti primul congres al conducătoarelor de grădini de copii din întreaga ţară.

Congresul are următorul scop :

1) Să adune pe toate conducătoarele de grădini de copii pentru a se pune bazele unei asociaţiuni.

2) Să trezească interesul părinţilor, educatorilor şi publicului pentru învăţământul copiilor mici.

3) Să asigure operei educative ce mamele şi conducătoarele au de îndeplinit, sprijinul luminat şi coordonat al oamenilor de ştiinţă, educatori şi medici.

Congresul va consta din :

Referate asupra copilului mic în familie, grădină şi societate.

Conferinţe despre sănătatea, creşterea, educaţia şi asistenţa copiilor mici.

Demonstraţii, lecţiuni la diferite grădini de copii din Capitală.

Vizite la instituţiile de asistenţă ale copiilor mici, leagăn, adăpost, etc.

O expoziţie a tuturor grădinilor de copii în sala «Ileana».

Orice refrate se pot obţine dela d-na A. Demetrescu prof. şc. pimară No. 30 str. I. Mincu (Bufet) Bucureşti.

Din străinătate

L'ECOLE DE PLEIN AIR. La al doilea congres internaţional al şcoalelor în plin aer, care s'a ţinut la Bruxelles în toamna anului trecut, s'au votat mai multe rezoluţii dintre care rezumăm mai jos:

— Şcoala în plin aer este modelul cel mai satisfăcător pentru educaţia fizică, intelectuală şi morală. Fiindcă această şcoală nu se confundă cu o temniţă, elevii sunt toţi complet sănătoşi. Opinia publică încurajează pe zi ce trece iniţiativele cari tind la aplicarea principiilor şcoalei în plin aer.

Congresul hotărăşte următoarele:

Ca toate şcoalele urbane, care sunt aşezate la periferiile oraşelor, şi posedă spaţii: grădini, terenuri de joc, locuri virane, să utilizeze pentru şcoala în plin aer. Ca programele şcolare să fie cât mai mult uşurate, să se dea cât mai mult timp pentru cultura psihică. Ca să se utilizeze maximum de resurse pentru educaţia în aer liber. Ca în fiecare ţară să se înfiinţeze câte o şcoală tip şi un institut, centru de documentare pentru informaţiile necesare şcoalelor ce vor să ţină cursuri în aer liber.

Pentru ca educaţia psihică să dea cât mai bune rezultate, educatorii să păstreze raporturi strânse cu medicii în ce priveşte fiselei ndividuale şi cu specialiştii calificaţi.

Comitetul internaţional decide să se constituie în toate ţările comitete naţionale de propagandă a şcoalei în aer liber. Deasemenea o propagandă bine organizată să se facă prin legătura acestor comitete cu informaţii reciproce în mod permanent, neîntrerupt, schimbându-se şi personalul educativ al şcoalelor în plin aer între ele.

Al treilea congres internaţional să se ţină în Germania în anul 1934.

Biroul comitetului internaţional al şcoalelor în plin aer se compune din:

D-l **Dr. Americo Mola** (Uruguay) preşedinte. D-nii: **K. Tiebato** (Germania) **Dr. Ralph P. Williams** (Anglia) **Paluw** (Belgia) **Dr.**

Verraiti (Italia) W. **Rowntrec** (Noua Zelandă) şi **Rohlena** (Ceho-(Cehoslovacia) membrii.

D-l **Gaston Lemonier** (Franţa) secr. gl.

XVIII COURS INTERNATIONAL MONTESSORI. Doamna **Dr. Montessori** ţine în prezent la Barcelona al XVIII curs teoretic şi practic după metoda sa pedagogică.

Acest curs, care s'a început la 1 Februarie cor., şi se va ţine până la 1 Iunie 1933 este un act public cultural fără precedent.

Pentru o sumă neinsemnată pe lună (cam vreo 3000 lei) în care intră plata cursurilor şi pensiunea complectă, auditorii au la dispoziţie intreg palatul regal din Barcelona cu toate saloanele, biblioteca, un parc imens, în plus şi un automobil pentru transportare.

Totdeodată conducătoarea acestui curs va organiza şi mai multe excursii în regiunile pictoreşti din împrejurimi.

Pentru ţinerea conferinţelor, cele două Universităţi din Barcelona au pus la dispoziţie d-nei dr. Montessori localurile lor. Observaţiile practice asupra copiilor se vor face la **„Maison des Italiens"**, unde graţie corpului didactic dela această şcoală, metoda „Montessori" este introdusă de mai mult timp în toate clasele.

L'ENSEIGNEMENT PRIMAIRE EN EGYPTE. Invăţământul primar din Egipt e pe cale a deveni în curând obligatoriu ca şi la noi în mod gratuit. Reformele aduse programelor în ultimul timp stabilesc următoarele materii de predare: **Cartea şi istoria religioasă. Istoria** şi **Geografia, Aritmetică, cunoştinţele elementare de igienă, desemnul, lucru-manual, etc.**

Limba de predare în învăţământ să fie cea arabă. Vârsta elevilor care să urmeze şcoala primară să fie între 7—12. Din câte se vede şi învăţământul primar al Egiptenilor va fi alcătuit aproape după aceleaşi precepte ca şi al nostru.

C. P.

PORTRETE ŞI AMINTIRI de **domnul I. G. Duca.** Oamenii noştri politici au păcatul să privească literatura cu puţin interes. La popoarele occidentale, profesiunea de scriitor e strâns legată de aceea a omului politic. Francezii: Jean Jaurés, autorul istoriei marei revoluţii franceze; Caillaux, care a scris cele mai impresionante amintiri din închisoare; Paul Dechanel, autorul biografiei lui Gambetta şi mulţi alţi fruntaşi politici ai Franţei au avut contact strâns cu literatura, în special cea istorică şi sociologică. Politicianii români, nu numai că n'au prea scris, dar puţinii, care au publicat articole în reviste şi ziare s'au ascuns întotdeauna în dosul pseudonimelor mai mult sau mai puţin penetrabile ,ca şi când ocupaţia scrisului ar fi fost înjositoare pentru ei.

In trecutul vieţii politice române, nu găsim decât cazurile lui Titu Maiorescu şi Take Ionescu, care au scris, dar pe acestea nu-i putem socoti decât excepţii.

Ar mai fi între politicianii zilelor noastre dl. Octavian Goga. Dar în niciun caz pe dl. Goga nu-l putem socoti politician scriitor. Dl. Octavian Goga a fost mai întâi scriitor şi apoi s'a făcut politician. Aşa că talentul d-sale nu se datoreşte unei culturi recoltată pe terenul activităţii politice.

Cu totul altfel se prezintă însă cazul d-lui I. G. Duca. Cu apariţia cărţii cu titlul de mai sus, d-l Duca, rămâne socotit nu numai cel mai valoros personagiu politic al României Mari de azi, ci şi primul scriitor, însemnat în istoria literaturii române din punctul de vedere al contribuţiei oamenilor politici la literatura noastră memoralistică atât de săracă. Domnul Duca este primul om politic al Românilor, care rupe cu tradiţia trecutului politicianilor noştri, deschizând orizonturi noui, arătând că omul politic viitor trebuie să-şi valorifice persoana sa politică nu numai prin activitatea de a câştiga simpatii, ci şi printr'o cultură aleasă de scriitor.

Lasând această deosebit de însemnată orientare nouă pentru oamenii noştri politici după modelul occidentalilor, şi mărginindu-ne numai la carte, la valoarea literară a operei **„Portrete şi Amintiri"** scrisă de d-l I. G. Duca:

Tehnica ireproşabilă, stilul clasic, puritatea, cuvintele curate şi meşteşugul cu care d-sa evocă, învie şi creiază viaţa oamenilor de care se ocupă, evidenţiază că, domnul I. G. Duca este un adevărat artist literar.

Citind cartea **„Potrete şi Amintiri"**, ai liniştea să reflectezi în libertate asupra psihologiei distinse a autorului.

Domnul I. G. Duca, îmbină arta omului politic cu aceea a scriitorului. „Potretele" d-sale, te fac să-ţi aminteşti de marele om de stat, Clemenceau, poreclit **„tigrul"** politic al Franţei şi să-l compari cu acesta. Dar la personalitatea d-lui I. G. Duca se mai adaogă ceva mai mult, ceeace lui Clemenceau îi lipsea. Pe când Clemenceau a fost de o rigiditate şi afecţiune rece, domnul I. G. Duca are în sufletul d-sale cald, acea fineţe şi delicateţe, cari atrage şi te face fără să vrei să-l iubeşti şi respecţi.

Din această carte se mai constată şi spiritul de imparţialitate ce se marchează în firea de artist a d-lui Duca. Cu toate că e crescut în ideologia unui partid, de ale cărui precepte nu s'a despărţit niciodată, şi şi-a consacrat toată viaţa numai în propagarea programului acestui partid, ar fi şi natural, să aibă înclinaţiunea firească, să părtinească, în facerea portretelor oamenii partidului d-sale. Dar preocuparea să politică, ideea şi fetişismul de partid, sau bombasticismul patriotic, toate acestea, în „Potrete şi Amintiri" pe care le citeşti ca pe un roman, n'au loc. D-l Duca judecă lucrurile cu atâta seninătate, descărcat de orice obligaţie de partid, încât deduci imediat că spiritul politic al d-sale nu se mărgineşte numai decât la satisfacerea partizanilor, ci d-l Duca priveşte departe de politică, sus de tot, peste interesele de partid, pentru interesul general.

Această constatare face chiar pe oricine ar fi el, de orice culoare politică, când a citit **„Potrete şi Amintiri"** să se însufleţească de respectul şi iubirea ca i se naşte în suflet pentru acest dezinteresat şi să adere fără şovăire la acţiunea sa.

Şi se ştie precis că cei ce se câştigă pe această cale, legarea lor de **„Omul şi aspiraţiunile lui"** este definitivă şi nu trecătoare cum sunt aceea, cari se înscriu într'un partid, numai pentru atâta cât ştiu că vor avea profit imediat, fiind trecuţi în registrele clubului respectiv.

Străine

SOLETTE ET SES COUSINS de **P. Beaufort** ilustrată de **G. Rayband.** Cartea e scrisă pentru copii de vârsta 7—12 ani. E

interesantă şi pentru cei mari. Subiectele bucăţilor sunt scrise cu mult talent literar. Pentru copii, această carte e de nepreţuit folos, fiindcă le desvoltă gustul de cetit prin atracţia aventurilor descrise în cuprinsul ei.

UNE ETRANGE AVENTURE AU FOND DES MERS, adaptată de d-l **Charles Kingsley** din englezeşte. Cu numeroase ilustraţiuni în text, prezintă deosebit interes pentru copii. Este singura carte scrisă în sensul acesta pentru fantezia copiilor cu vederi din mări şi viaţa vieţuitoarelor ce trăesc în fundul apelor Dar cartea mai are şi cealaltă calitate. Conţine mult realism şi humor în ce priveşte viaţa peştilor şi a celorlalte vieţuitoare de apă. Cartea foloseşte copiilor, fiindcă desvoltă sentimentul de acţiune, de generozitate şi nobleţe în felul cum e scrisă.

LES AUDACES DE MARCEL scrisă de **R. Chéradame** şi ilustrată de pictorul **Naurac**. Şi această cărticică e scrisă tot pentru literatura copiilor. Talentul cu care este scrisă face să fie citită şi de cei mari. Are în cuprins bucăţi cu peripeţii atât de bogate şi variate, încât copiii când o iau în mână n'o mai lasă până n'o sfârşesc de citit.

NINETTE FAIT LA CUISINE. Şi aceasta e scrisă tot pentru lectura copiilor.. Autorul **H. Grand'Aigle** istoriseşte iscusit preocupările Ninettei. Cum această fetiţă creşte în spiritul unei gospodine, ocupându-se cu ale casei, fără să neglijeze totodată şi îndeletnicirile care-i folosesc la desvoltarea fizică şi morală. Lucrarea preţuieşte cu atât mai mult că e însoţită şi de desenuri colorate, devenind tot mai atrăgătoare pentru copii.

MADAGASCAR de *M.* **L.** *Lamy*. Un fel de atlas geografic ilustrat şi cartonat. Cuprinde 20 de pagini colorate, care frapează mult imaginaţia copiilor.

LA FORMATION SOCIALE DANS LES HUMANITES ENCIENNES de **R. P. Dabin.** Acest studiu clasic, apărut în vara anului trecut, merită atenţia tuturor cititorilor. Autorul, cu adâncă pricepere pătrunde păturile sociale, le studiază şi conclude, recomandând întregei societăţi, formaţia în sens social creştin.

Pornind dela exemplul studiilor clasice, cel mai bun pentru formarea sentimenutlui social al generaţiilor, recomandă acest studiu care s'a experimentat mereu şi s'a văzut că dă roadele cele mai bune. Numai aşa societatea de mâine se va vedea solid şi real formată în sensul adevărat social.

V. D. S.

Ştiri şi informaţiuni

Se ştie că la Nitra, în Slovacia, există cea mai veche biserică creştină din Cehoslovacia, ridicată de voevodul Nitra Pribin în anul 830.

Cu ocazia restaurării acestei biserici, Cehoslovacii pregătesc mari serbări naţionale, care vor avea loc în zilele de 12—15 August 1933, când se vor termina lucrările de restaurare.

Pregătirile ce se fac atât de guvern cât şi de instituţiile şi organizaţiile locale, ne fac să înţelegem că serbările vor lua un caracter de manifestări bisericeşti ale întregii naţiuni cehoslovace.

La 30 Ianuarie c., în prezenţa Suveranului şi a d-lui Ministru al instrucţiunii s'au deschis cursurile de liceu pentru Marele Voevod Mihai.

Aceste cursuri se ţin în palatul regal din calea Victoriei, clasa este formată din elevi recomandaţi dela toate liceele din Capitală. Ea este dependentă de Colegiul Naţional Sf. Sava.

In Pasagiul Imobiliara No. 25 din Capitală a luat fiinţă «Biblioteca Publiciştilor».

Această bibliotecă este înzestrată cu cele mai de seamă scrieri din literatura română şi străină. Are de scop înlesnirea răspândirei operilor preţioase, pentru a feri pe cititori de a cumpăra la întâmplare cărţi costisitoare, ajutând astfel editorii ca să răspândească cultura aleasă în massele poporului prin publicaţiile ce tipăresc.

Englezii au sărbătorit la începutul lunii Februarie cu pe marele om de stat Loyd George, care a împlinit 70 de ani.

Această mare personalitate a jucat un rol însemnat nu

numai în Anglia, dar și în toată lumea. Impreună cu Clemenceau au dispus de soarta noroadelor, conducând războiul mondial, meșteșugind pacea și croind harta statelor și continentelor.

Astăzi Clemenceau putrezește în mormânt iar Loyd George, retras în pustiu, trăește ultimele zile ale vieții, întocmai ca un vultur într'un pustiu.

La Liga Academică polono-română din Lwow, care a luat ființă acum trei ani, s'a organizat un ciclu de 7 conferințe în care se vorbește despre România.

Prima conferință a fost întitulată «*Rolul românilor în lupta de independență a polonilor*». Intre subiectele anunțate mai sunt: *Desvoltarea relațiunilor economice polono-române*», «*Rolul României în războiul mondial*», etc. Din câte se vede, conferințele sunt deosebit de interesante și folositoare.

Cu ocazia împlinirii celor 110 ani dela moartea lui Gheorghe Lazăr, liceul «*Gh. Lazăr*» a comemorat această aniversare printr'un te-Deum urmat de câteva cuvântări ținute elevilor despre opera culturală și de redeșteptare națională a lui Gh. Lazăr.

Academia de drept internațional dela Haga a acordat 10 burse de frecuentarea cursurilor ce se vor ține între 3 Iulie și 29 August 1933 la Haga pentru români în scopul de specializare în dreptul internațional.

Cererile se trimit direct la Haga până la 31 Martie, purtând pe ele recomandarea candidatului de către un profesor de drept internațional.

Societatea «*Tinerimea Română*» a comemorat la 15 Februarie orele 4 d. a. pe B. P. Hașdeu.

Cu acest prilej a așezat în sala de festivități bustul marelui scriitor dispărut.

In numărul trecut al revistei noastre, am anunțat că ministerul instrucțiunii a aprobat ca normaliștii căzuți de trei ori la examenul de capacitate să se poată prezenta pentru a patra oară la acest examen, dacă repetă clasa VII, la o școală normală.

Ministerul face cunoscut că cei înscriși acum nu vor putea repeta clasa VII decât începând cu anul viitor.

Invățătorii reușiți la examenul de definitivat în Decembrie, vor fi numiți cu titlu definitiv pe 1 Ianuarie 1933. In

acest sens se lucrează la Ministerul instrucţiunii pentru scoaterea decretelor.

Ambasadorul intelectualităţii române în toate forurile intelectuale mondiale, ilustrul neurolog prof. dr. Marinescu, în luna Februarie cor., a împlinit vârsta de 70 de ani şi 50 de ani de activitate ştiinţifică.

«Şcoala Română» îndeplineşte o îndatorire de onoare exprimând savantului doctor român Gh. Marinescu admiraţiunea sa cu urările cele mai bune de mulţi ani sănătoşi şi de aci înainte.

Ministerul Instrucţiunii a aprobat, un examen de înaintare la gr. II pentru învăţătorii care au căzut la examenul precedent, ori nu s'au putut prezenta din diferite motive Acest examen se va ţine la 20 Martie cor.

Ministerul a recomandat în vederea acestui examen următoarele lucrări:

G. G. Antonescu: «Pedagogia generală» şi «Educaţie şi cultură».

I. C. Petrescu: «Metode pentru studiul individualităţii» şi «Şcoala activă».

VI. Ghidionescu: «Igiena şcolarului».

S. Mehedinţi: «Altă creştere».

Iosif Gabrea: «Individualizarea învăţământului».

I. Nisipeanu: «Religia pentru copii».

C. Ştefănescu-Goangă: «Selecţia capacităţilor».

Din aceste lucrări candidaţii au latitudinea să aleagă numai patru pe cari le vor studia în mod obligator.

Candidaţii vor fi desaemeni examinaţi din materia de pedagogie generală, didactică şi metodică, predate în şcoalele normale.

Şcoala de copii mici «Floreasca» din Bucureşti, a fost invitată să participe la expoziţia Tokio-Japonia dela 1—15 Aprilie a. c.

In acest scop, d-na Elena Nicolaide, directoarea acestei şcoli, a trimis prin legaţiunea japonejă, un documentat raport, relativ la organizarea şi funcţionarea şcoalelor de copii mici din România precum şi grafice reprezentând situaţia şcolii dela 1910 până la 1932, baremuri şi fise referitoare la desvoltarea fizică şi intelectuală a elevilor, fotografii cu diferite scene din viaţa copiilor în această şcoală şi lucrări manuale executate de micuţii elevi.

„Un deceniu“

dela

Înfiinţarea Societăţii Cooperative de Construcţii „Căminul Institutorilor“

din Bucureşti, strada Ing. Anghel Saligny No. 2, (fostă str. Parlamentului)

I. *La 26 August 1922* se înfiinţează Societatea Cooperativă de construcţii cu numele «Căminul Institutorilor», cu sediul în oraşul Bucureşti, strada Parlamentului No. 2.

II. *Scopul Societăţii:* procurare de terenuri şi construcţii de locuinţe pentru membrii săi.

III. *Suma capitalului social subscris* este de lei 131.000, din care s'a vărsat la constituire lei 49.350, în mâna d-lui casier Dimitrie Ionescu, membru al Cooperativei, urmând ca restul până la completarea capitalului subscris să se verse treptat, în cel mult 2 rate trimestriale, iar după ce acest capital subscris va fi complet vărsat, fiecare dintre asociaţi va putea să-şi mărească partea socială până la 5000 lei, prin cotizaţii lunare.

IV. Societatea Cooperativă «Căminul Institutorilor» a fost compusă la constituire din 37 membrii al căror nume îl publicăm în tabloul din pag. ultimă.

V. *Consiliul de administraţie* se compune din: R. N. Grigorcea, I. N. Busuioc, Sava Zamfirescu, V. D. Stănciulescu, C. Enăceanu, I. Popescu-Băjenaru, I. Vlasie, N. Sascu şi Vasile Niculescu.

Comisia cenzorilor se compunea din: I. Niculescu Stoica, D. Brătianu şi D. Niţescu.

Supleanţi: D. Podaru, Şerban Popa şi Alixăndrina Berbier.

VI. Societatea a fost autorizată a funcţiona sub controlul şi auspiciile Centralei Cooperativelor Orăşeneşti, în baza art. 2 din Decretul-lege No. 614 din 10/23 Februarie 1919, în baza deciziunei Consiliului de Administraţie al Casei Centrale şi certificatului No. 5.425 din 30 Octomvrie 1922.

Certificatul de autorizaţie a fost reînoit sub No.

22.548/1931, eliberat de judecătoria ocol. I Bucureşti, fiind înscrisă în registrul de coopperative la Camera de comerţ sub No. 7/1931.

Actul constitutiv şi nouile statute s'au reautentificat sub No. 1536/1931 la Jud. Ocol. I.

Societatea lucrează astăzi sub controlul şi auspiciile Băncii Centrale Cooperative din Bucureşti, fiind federată şi la Uniunea de Cooperative «Muntenia», din Bucureşti.

Situaţia Societăţii noastre, la 31 Decembrie 1932, este următoarea :

a) *Averea membrilor:*

I. 94 membrii înscrişi, cu un capital subscris de	Lei :	730.000
şi cu un *capital special complet vărsat* de Lei:		601.420
Devpuneri fructificare Fond Construcţii Lei		147.415
b) *Averea Societăţii:*	Total :	748.835
«Fond Căminuri», în sumă totală de lei:		750.000
«Fond Rezervă», în sumă totală de lei:		205.878
«Fond Prevedere», în sumă totală de lei:		30.374
	Total lei :	986.252

II. Societatea noastră a învestit aproape întreaga avere în împrumuturi acordate pe cambie şi ipotecă în rangul I la 31 debitori, membrii înscrişi la Societate, pentru: *construiri, cumpărări şi reparaţiuni de imobile,* terenuri de case, în sumă totală de LEI: *1.559.734.*

III. Consiliul de Administraţie la 31 Dec. 1932, se compune din:

Preşedinte, I. N. Busuioc.

Vice-Preşedinţi: Mihail Grigorian şi N. Gh. Dinescu.

Membrii-Consilieri: Vasile D. Stănciulescu, Spiridon Arjoca, D. Ionescu, Sava Zamfirescu, Lucreţia Tistu şi Maria Căprescu.

Casier, Ioan Vlasie.

Secretar-Contabil, D. T. Pantazi.

Comisia Cenzorilor: D. Niţescu, Ion M. Constantin şi I. Niculescu Stoica.

Supleanţi: C. D. Popescu, I. Corâciu şi N. Ştefănescu.

Anii de înflorire pentru Societate sunt: 1924, 925, 926, 927 şi 1928 — ani în cari fondurile Societăţii au crescut văzând cu ochii:

«*Fondul Căminuri*» s'a înfiinţat în 1924 cu suma de lei 95.072,75 din Profitul nett, mergând crescendo: 157.878,25/925 ; 305·885,30/926 ; 537.844,55/927 ; 678.937,30/928 ; 700.002,30/929 ; 720.097,30/930 ; 746.788/931; şi 750.000/932.

Fondul de Rezervă: dela 4870,15/923 sporeşte la 24.635,15/924 ; 26.686,65/925 ; 49·014,65/926 ; 76.177,65/927 ; 95.473,65/928 ; 115.556,65/929 ; 137.444,65/930; 172·151/931; 205.878/932.

In acelaş timp s'a putut servi la Capitalul social şi Depunerilor spre fructificare fond construcţii ale membrilor, următoarele dividende şi prime de construcţii:

1924—25%; 1925—25%; 1926—20%; 1927—20%
1928—20%; 1929—15%; 1930—15%;
1931—8%; 1932—8%.

Astăzi, când mai toate instituţiile bancare au trecut şi încă trec prin crize financiare simţitoare — multe din ele dând chiar faliment — Societatea noastră se poate mândri că mulţumită unei conduceri bine chibzuite şi cinstite, posedă acum un fond de rezervă aproape dublu cât capitalul vărsat al membrilor ei societari.

Zece ani dela înfiinţare sărbătorim astăzi şi se cade să aducem prinos de recunoştinţă iniţiatorilor cari au pus temelia acestei instituţii dăscăleşti, singura casă de încredere unde ne putem depune micile economii — dacă le mai putem face astăzi, cu salariile schingiuite — şi, unde putem găsi un sprijin material, atunci când ne hotărîm şi simţim nevoia, de a ne însuşi o căsuţă proprie de locuit.

N'am construit case, însă am dat bani cu împru-

mut pentru acest scop, rămânând ca fiecare să-şi construiască după punga şi chibzuiala sa, alegându-şi cartierul şi planul de construcţie după plăcere.

Conducătorii de astăzi anunţă cu deosebită plăcere pe toţi colegii din Capitală şi-i chiamă să se înscrie la această bancă a lor, luând hotărîrea a trimite următorul apel:

Domnule coleg,

In anul 1922, din iniţiativa mai multor colegi, s'au pus bazele Societăţii Cooperative de Construcţii şi procurare de locuinţe, pentru membrii corpului didactic primar din Capitală, cu numele: «*Căminul Institutorilor*».

In toamna anului 1932 a împlinit zece ani de neîntreruptă funcţionare.

In acest interval de timp, s'au ajutat mulţi colegi la construirea, cumpărarea şi reparaţia, ori transformarea locuinţelor.

Printr'o activitate spornică, a putut ajunge la un fond de rezervă, ce atinge 1.000.000 lei.

Dorinţa noastră fiind ca această instituţie cooperativă să grupeze sub steagul său pe toţi colegii din Capitală vă rugăm să nu ezitaţi a vă face membru, ca prin puteri unite, să-i putem ridica fondurile sale la înălţimi nebănuite, cu cari, la timpuri oportune, să putem ajuta pe toţi membrii.

Cei ce acceptă propunerea noastră, sunt rugaţi să treacă pe la sediul Societăţii noastre, în zilele de: Luni, Miercuri, sau Sâmbătă — orele 6—8 seara, spre a semna un formular de cerere de intrare în Societate.

Urăm şi 'n viitor mai mult spor şi *unire colegială*, de care se simte nevoie astăzi mai mult ca oricând.

COMITETUL.

27 Februarie 1933.

Tabloul cu numele membrilor fondatori

No. de ordine	NUMELE ŞI PRONUMELE	Capital subscris Lei	B.	Capital vărsat Lei	B.
1	Vasile Niculescu	5000	—	1800	—
2	R. N. Grigorcea	5000	—	2000	—
3	V. D. Stănciulescu	4000	—	1200	—
4	Sava Zamfirescu	3000	—	1000	—
5	I. V. Businoc	3000	—	1000	—
6	Şerban Popa	5000	—	2000	—
7	I. Popescu-Băjenaru	4000	—	1500	—
8	Al. Gr. Teodossiu	5000	—	1500	—
9	Elisa P. Gheorghiu	5000	—	1500	—
10	Alexandrina Berbier	5000	—	5000	—
11	Alexandrina Popescu-Hagiul	5000	—	1800	—
12	Const. Enaceanu	5000	—	1500	—
13	Eliza I. Alexiu	5000	—	1800	—
14	Zoe Gh. Manoliu	3000	—	1000	—
15	Cristina I. Belian	5000	—	1500	—
16	Maria O. Sorescu	3000	—	1000	—
17	Lucreţia Băjenaru	1000	—	350	—
18	Lucreţia Ignătescu	5000	—	1500	—
19	Eugenia Petcu	1000	—	500	—
20	V. Stroescu	3000	—	1000	—
21	I. Nicolescu Stoica	5000	—	2000	—
22	Dumitru Niţescu	2000	—	1800	—
23	Ioan Vlasie	2000	—	1000	—
24	D. Podaru	2000	—	1000	—
25	Lucia V. Mircea	5000	—	1500	—
26	Elena Cernovodeanu	1000	—	500	—
27	Aristia P. Lupescu	2000	—	1000	—
28	Zoe Vasiliu	3000	—	1000	—
29	Eugenia Gh. Vasilescu	3000	—	1000	—
30	El. C. Cameniţă	5000	—	1500	—
31	Florea Dumitrescu	3000	—	1000	—
32	Apostol Culea	2000	—	600	—
33	Dumitru Ionescu	3000	—	1000	—
34	Elena D. Podaru	2000	—	1000	—
35	N. Saxu	5000	—	2000	—
36	D-tru R. Brătianu	5000	—	1500	—
37	Maria Gillorteapu	1000	—	300	—
		131.000	—	49.350	—

Institutul de arte grafice «EMINESCU» S. A., Str. Ing. A. Saligny 2

ANUL XXXVIII.— Nr. 3-4. Martie — Aprilie 1933

ŞCOALA ROMÂNĂ

In favoarea memoriei

Conferinţă ţinută la Societatea Institutorilor

Toţi ne plângem de decadenţa, în care ne sbatem. Treburile merg rău în România. Vorbim mult şi lucrăm puţin. In loc de ordine, în afacerile statului găsim dezordine. Nu mai vorbim de finanţe. Nu mai vorbim de agricultură, de produsele miniere, de fabrici, de industrie şi comerţ în genere. Pretutindeni plângeri şi confuziune. Pretutindeni neglijenţă. De şcoală ce să mai spunem? Ne facem deputaţi, membri în consilii de administraţie în regiile autonome, membri în consiliile comunale şi, în locul nostru punem băeţaşi fără studii să ne ţină locul. Lipsa de sârguinţă. Lipsă de control, lipsă de ideal. Am ajuns să nu mai deosebim dreptul şi nedreptul. Credem că e drept ceeace e politic. Nu mai deosebim moralitatea de amoralitate şi imoralitate. Sferele noţiunilor şi-au pierdut marginile. O noţiune intră într'alta. Cuvintele şi-au pierdut sensul. Aproape nu ne mai înţelegem.

Care să fie cauza acestei decăderi?

Firește, ca totdeauna, când e vorba de un fenomen social, cauzele sant multiple. Las pe seama altora cercetarea celorlalte cauze. Mă voiu mărgini, în această conferinţă, să ating una din ele—cred cea mai importantă — şi să vedem împreună dacă, din partea noastră, se poate găsi un remediu. E vorba de slăbirea şi disprețul memoriei.

Şcoala de la 1864 a fost învinuită de multe; dar mai cu seamă de una. Profesorii nu aveau obiceiul, să explice, şi spuneau elevilor: „Luaţi de ici până ici" şi-apoi cu cartea dinainte, într-o parte şi cu nuiaua sau vorba urâtă, de altă parte, ascultau pe nefericiţii, despre care putem zice într'adevăr că-şi băteau capul cu cartea. In privinţa aceasta pot să vă dau un exemplu caracteristic din propria mea experienţă. Am avut profesor în clasa I gimnazială la Gimnaziul Lazăr — Gimnaziul nu se făcuse încă liceu — pe un învăţat de renume (a scris o carte şi asupra Psihofizicei, fără să mai vorbesc de manualele lui didactice — pe **Ştefan C. Mihăilescu.** Ne dăduse să învăţăm după o Fisiografie de **G. Nădejde.** Nu pricepeam nimic. Ne-am sfătuit şi ne-am plâns profesorului. El însă — par'că l-auz astăzi după o jumătate de secol: „Ia să citiţi de cincisprezece ori lecţia, să vedeţi cum o învăţaţi". O fi aşa, mi-am zis eu, şi m'am apucat să citesc lecţia, ce ne dăduse cu de-aici până aici, însemnând cu creta pe-o ulucă numărul citirilor. Am citit-o de nouă ori; dar mai nainte n'am mai putut

să merg. Noroc că profesorul, pe cât era de pretenţios în vorbă, pe atât era de indulgent în faptă. Altfel n'am fi putut trece clasa.

Un alt profesor celebru — celebru pentrucă a fost profesor unui prinţ, — cerea să spunem definiţiile gramaticale aidoma după carte. Nerespectând prescripţia, am căpătat nota 3, pe care apoi, fără să mai fiu ascultat, alt profesor ce i-a succedat, l-a prefăcut în 4. Era amară rădăcina acestei învăţături şi trebuia să vie o reacţiune. Şi reacţiunea a venit, dar prea violentă. Mai întâi, cu şcoala primară, cu cele trei trepte formale. Mai apoi, în şcoala secundară, nesfârşitele pregătiri lipsa de tratare şi nicio sistematizare. De-aci încolo s'a dat libertate elevului să spue cum l-o tăia capul. Să deseneze hărţile cum o putea. Să nu mai înveţe anii de la istorie şi învăţătura să se mărginească la câteva amănunte biografice. Aproape nici rugăciunile nu s'au mai învăţat pe dinafară. Învăţătura nu e memorizare. Învăţătura este desgheţarea minţii elevului, pentruca să lucreze personal. Cu fel de fel de întrebări, la care elevul dă răspunsuri aproximative, să-i deschidem înţelegerea. O fixare mai precisă a cunoştinţei nu e de trebuinţă. Copilul trebue să fie făcut să se poată orienta singur în viaţă. Ce-i trebue lui învăţătură pe dinafară? Ce-i trebue lui tabla înmulţirii? El să ştie că un număr înmulţit cu altul înseamnă să-l aduni de atâtea ori câte unităţi are înmulţitorul. Ce-i trebue lui hartă amănunţită? Elevul, trebue să ştie numai direcţiunile generale. Ce-i trebue lui cronologie? O orientare în timp, după secole, e destul. Un spic de grâu ştii ce e, dacă îl iei în mână şi-i rupi frunzele paiului şi mustăţile spicului. Intuiţia analitică e totul. Formularea şi preciziunea formulării nu însemnează nimic sau mai nimic. Ba însemnează ceva: îngreuiarea minţii elevului, chinuirea memoriei lui cu lucruri inutile.

Să-mi daţi voe, doamnelor şi domnilor, să afirm că şi acest fel de învăţătură este tot atât de primejdios ca şi învăţătura după carte fără explicaţie. Noi am trecut de la un fel primejdios de învăţătură, la altul tot aşa de primejdios. Un fel de învăţătură era un chin pentru că cerea o preciziune **neînţeleasă.** Celălalt fel de învăţătură este iarăşi un chin pentru că lăsa în capul elevului numai haos, confuziune şi lipsă de reală orientare. Adevărul este la mijloc. Şi lucrul acesta, l-a priceput Herbart care a încodit treptele formale. El a pus la începutul lecţiunii pregătirea; apoi tratarea, iar în urmă sistematizarea. Dacă prin întrebări şi răspunsuri din pregătire deşteptăm mintea şcolarului; dacă prin tratare i-o umplem cu cunoştinţe; apoi prin sistematizare aceste cunoştinţe trebue orânduite şi fixate. Iar această ordine şi fixare se face, mai întâi şi întâi, prin memorizare. Această memorizare este terenul sigur pe care trebue să se miste viaţa viitoare a copilului. Ea formează reţeaua de pari în jurul cărora se împletesc nuelile. Această sistematizare-memorizare este astăzi însă pretutindeni neglijată şi asupra ei voiu să atrag cu deosebire atenţia d-voastră.

In adevăr, ce e memoria şi care e însemnătatea ei în mijlocul celorlalte facultăţi sufleteşti?

Memoria este viziunea lumii păstrată în conştiinţă. Cu o singură deosebire. Lumea din memorie este ordonată prin raţiune. Temeiul fiinţei noastre sufleteşti este memoria şi raţiunea. Memoria dă materialul, raţiunea îl orânduieşte. Nici memoria fără raţiune nu e bună; nici raţiunea fără memorie. Poţi să ai raţiune; dar dacă n'ai materialul de orânduit — eşti un pretenţios gol de cunoştinţe. Poţi să ai memorie; dar dacă n'ai raţiunea care să-i dea o ordine statornică, eşti un capriţios lipsit de rânduială în cugetări. Pe lângă simţuri, care, în genere, sânt la toţi mai aceleaşi, cele mai însemnate facultăţi omeneşti — sânt dar memoria şi raţiunea. Când zicem memorie zicem întreaga noastră substrucţiune sufletească. Căci memoria adevărată nu e numai intelectuală; ea şi sensitivă şi volitivă. Cine are memorie îşi aduce aminte nu numai schema intelectuală a lucrurilor, dar îşi aduce aminte şi de impresiile plăcute sau neplăcute ce ele ne-au făcut, şi, în acelaş timp, şi de toate tendinţele, toate impulsurile voinţei. Când zicem raţiune, zicem întreagă rânduiala a conştiinţei. In rânduială trebuie aşezate nu numai ideile, dar şi sentimentele şi voliţiunile. Celelalte facultăţi sufleteşti sunt toate subordonate memoriei, şi raţiunii şi, mai mult sau mai puţin, pot lipsi. Poţi trăi fără imaginaţie. Poţi trăi fără inteligenţă. Poţi trăi chiar fără sentimente şi pasiuni. Din momentul ce ai memoria intelectuală, sentimentală şi volitională, ai ca într'un mănunchiu întreaga lume şi întreaga conştiinţă. Din momentul ce în acest material al sufletului şi al lumii ai introdus ordinea, din acel moment ai puterea să te orientezi în viaţă şi să fii stăpân pe tine însuţi.

Dacă e adevărat că memoria şi raţiunea sânt cele mai însemnate facultăţi sufleteşti, atunci baza învăţământului trebuie să fie memoria şi raţiunea.

Dar între ele cea care se deşteaptă mai întâi la viaţă în mintea copilului este memoria. E drept că se deşteaptă împreună cu raţiunea. Dar raţiunea e de două feluri: raţiunea implicită şi explicită. Dintre aceste două feluri de raţiune, cea implicită se deşteaptă odată cu memoria. Raţiunea explicită nume sub care de obicei se înţelege raţiunea întreagă (cea implicită rămânând în umbră) nu se desvoltă decât la 16 ani în sus. Numai la această vârstă începem să ne dăm seama în mod conştient de mecanismul logic. Până atunci tot ce ni se pare raţionament este în cea mai mare parte raţiune implicată în actul memoriei. Cu toate acestea, în învăţământul nostru facem marea greşală de a da precădere nu raţiunii explicite ci raţiunii implicite. Trebuie să deşteptăm din vreme — zic pedagogii — mintea copilului. Trebue să-l învăţăm să simtă din vreme nexul logic şi nexul cauzal al lucrurilor. Şi, astfel, în loc să-i dăm să înveţe regulile aritmetice,

perfect pe dinafară, noi descompunem operaţiunile pentru ca să le vedem nexul raţional. La geografie facem explicaţiuni astronomice şi geologice. La istorie căutăm nexul cauzal al evenimentelor. Chiar la religie căutăm să împăcăm ştiinţa cu biblia. Nu mai vorbesc de ştiinţele fizico-naturale, în care, în loc să arătăm numele plantelor şi animalelor, în loc să facem pe copii să vadă fenomenele fizice, ca să le ţină minte, noi descompunem — în faţa copilului în vârsta cea mai fragedă — şi le facem plantelor şi animalelor anatomia şi fiziologia lor, ca să-i dăm idee de clasificare; noi experimentăm pentru ca să demonstrăm cauzele fenomenelor. Intâi raţiunea implicită, şi apoi memoria, sau dacă se poate raţiune explicită fără memorie — iată lozinca. Prin această procedare însă, noi obosim pe copii înainte de vreme. Fruntea lor netedă se încreţeşte urmărind lucruri, care nu sânt pentru mintea lor. In loc să-i facem voioşi, îi îmbătrânim. E drept că îi înviorăm prin jocuri şi distracţie; dar silnicia învăţământului rămâne imprimată în conştiinţa lor şi învăţătura în loc să-i mulţumească prin rânduirea lucrurilor, îi desgustă prin faptul că mintea lor e încă confuză şi chiar goală de cunoştinţele pe care numai memoria poate să le dea.

Cât copilul e mic, noi trebue să lăsăm ca mult-puţina raţiune, ce are, să se desvolte în mod liber, şi trebue să ne mulţumim cu raţiunea implicită în rânduirea naturală a lucrurilor, pe care le-o dă memoria.

Căci forma implicită a raţiunii se găseşte în însăşi orânduirea lucrurilor învăţate de memorie. Forma explicită a raţiunii este descompunerea lucrurilor în părţile lor, este analiza acestor lucruri în amănunţimile ce cuprind. Noi, fără grijă şi fără teamă, începem analiza lucrurilor chiar din clasa I-a primară. In loc să le arătăm lucrurile în întregimea lor şi să-i facem să le cunoască şi să le recunoască deadreptul, noi luăm floarea, îi smulgem petalele şi sepalele, deosebim pistilul de stamine, apoi luăm frunza şi-o rupem deosebindu-i nervurile pentru ca să punem în relief elementul raţional explicit. Invăţământul intuitiv, în loc să fie o întrecere voioasă de recunoaştere a lucrurilor necunoscute, este un adevărat canon, care dacă nu e vizibil nu e mai puţin real.

Invăţământul nu poate să cultive decât ceeace are existenţă reală în sufletul copilului. Şi până la vârsta de 16 ani, ceeace are existenţă în sufletul copilului nu e raţiunea explicită, analitică, ci este memoria cu raţiunea ce implică.

Şi acum să vedem ce poate câştiga copilul prin memoria cu raţiunea implicită şi cât îi pot fi de folositoare în viaţă aceste câştiguri.

Să luăm pe rând fiecare ramură de învăţământ. Şi începem cu matematica. Este învăţământul cel mai greu pentrucă în loc să punem accentul pe memorie şi pe raţionamentul implicit, îl

punem pe raţionamentul analitic, explicit. Eu am zis odată o vorbă: cine a îngreuiat învăţământul în şcoalele primare sânt învăţătorii cei buni. Am asistat ca examinator la o lecţie practică de matematică, în clasa III-a primară. Subiectul era o problemă, pe care nici unul din profesorii examenelor, afară de profesorul de matematici, n'o putea rezolva. Cu toate acestea, practicanta — o eminentă candidată — a sucit şi a 'nvârtit, prin întrebări şi răspunsuri întreaga clasă, până ce, cu ajutorul celor mai bune dintre eleve, a ajuns să rezolve încâlcita problemă. Dar eu în vremea aceasta mă întrebam: ce le-a rămas în cap marii majorităţi ale elevelor, care cu siguranţă n'a putut să urmărească raţionamentul explicit al profesoarei şi a câtorva eleve. Învăţământul primar nu e făcut pentru o elită, ci pentru marea mulţime a celor mediocri. Aceasta e lozinca democratică a învăţământului. Iar marea mulţime nu poate despica firul în patru. Marii mulţimii trebuie să-i dai cunoştinţele în mod sintetic prin raţiunea implicită a memoriei. Aceasta ne duce la învăţământul că progresul matematic, care e un învăţământ formal, nu se poate obţine prin raţionamente explicite, ci prin reguli învăţate bine pe dinafară; şi şi mai puţin prin probleme, care nu se pot face fără o aplicaţiune specială şi mai cu seamă fără raţionamente explicite, nepotrivite cu vârsta şi cu desvoltarea mintală medie a copiilor.

Să trecem la istorie. Istoria — ca să mai întrebuinţez încă odată imaginea de mai nainte — a ajuns un gard fără pari, fără proptele. Pe copii căutăm să-i interesăm cu legende, cu descripţii de bătălii, cu cauzele care au adus cutare sau cutare eveniment; dar nu le dăm cronologie, nu le dăm nume proprii, ca să nu le încărcăm memoria. Tocmai lucrurile pentru care mintea elevilor e pregătită — căci la vârsta fragedă, memoria este în floare, — tocmai pe acelea nu le dăm, tocmai pe acelea nu le exercităm. Profundă eroare! Căci conştiinţa matură, prin această neglijenţă va fi lipsită de orientare, va fi lipsită tocmai de punctele cardinale ale fiinţei ei sufleteşti. Coordonarea în timp a evenimentelor de toate zilele, — coordonare aşa de folositoare pentru orientarea în viaţă şi care nu se poate organiza decât cu ajutorul cronologiei istorice — este baza ordinei sufleteşti, este principiul de limpezire a învălmăşelii confuze, ce, în mod firesc, întâlnim în stările sufleteşti. A şti să pui una după alta faptele ce-ai înregistrat în minte este a face canavaua pe care se înşiră cauzalitatea. Nu totdeauna ce e cronologic este cauzal, dar totdeauna ceeace e cauzal este cronologic. Pentru lămurirea nexului cauzal al lucrurilor, pentru orânduirea lor în ordine naturală, cronologia e indispensabilă.

Cronologia o găsim în faptele noastre sufleteşti cele mai neînsemnate. O reţetă a unei mâncări nu poate fi ţinută minte şi executată fără cronologie. Ce ai să pui la început, ce ai să fierbi, cu ce ai să asesonezi, cât ai să prăjeşti ingredientele sunt lucruri pe care trebue să le ştii punându-le una după alta. Te gândeşti

de cu seară ce ai să faci a doua zi. Fără cronologia faptelor de săvârşit nu poţi să te laşti. Cu cronologie însă uşor îţi orânduieşti lucrurile. Hârtiile din arhivă le pui tot în ordine cronologică. Punctele de desvoltat într'o lecţie, fără ordine cronologică, nu poţi să le execuţi. Timpul e pretutindeni, şi pretutindeni ne mişcăm în timp şi în părţile lui. Cronologia e deci pretutindeni, şi nu trebue lăsată de isbeliste ca netrebnică.

Să-mi permiteţi să dau un exemplu personal, din care să se vadă la câte lucruri însemnate serveşte cronologia. Am avut patru profesori de istorie. Pe tată-meu în clasele primare care ţinea la cronologie. Pe **Teodor Ciocanelly** care ţinea mai mult la fapte. Pe **Anghel Demetrescu** care ţinea strict la şirul cronologic şi **C. C. Dobrescu**, care ţinea şi la cronologie, dar mai mult la fapte. Cel care a avut mai mare influenţă asupra mea a fost **Anghel Demetrescu**, şi de aceea cele mai clare evenimente ce mi-au rămas în minte sânt cele din istoria modernă şi contemporană şi cele din istoria Românilor pe care le-am făcut cu el. Această cronologie, fixată şi prin nume proprii, a avut repercusiuni asupra tuturor stărilor mele sufleteşti, aşa că toate evenimentele vieţii mele, în mod inconştient, au luat forma cronologică. Când, ajuns la vârsta de 64 de ani, am căutat să-mi dau samă în nişte Memorii de tot ce-am scris şi am făptuit, cu plăcere am descoperit că toate aceste scrise şi fapte erau aşezate la locul lor, în ordine cronologică. Ceva mai mult. Când, la vârsta la care **Cervantes** a scris pe „Don Quijote", am vrut să-l imit, şi am început să scriu romanul „Copilul cu trei degete de aur", faptele de memorie le-am găsit aşa de bine fixate în minte, că am putut uşor să le înlătur cu conturul lor cu tot, şi să creez de-asupra lor, dar sprijinindu-mă pe ele, evenimente de fantezie în legătură cu sute de personagii, pe care am putut să le ţin minte în activitatea lor succesivă cu toate caracteristicele lor .De unde această putere? Firește, poate să fie şi rezultatul unei înclinări naturale. Dar această înclinare, pe care mulţi o au, desigur că a fost cultivată, desvoltată, perfecţionată prin exerciţiul memorizării cronologice.

Concluzia este că cu cât vom exercita pe copil mai mult cu datele cronologice, cu atât mintea lui se va întări şi se va orândui, în conştiinţa lui se vor stabili puncte de plecare pentru nenumărate şiruri cronologice, care vor intra unele într'altele subordonându-se şirului mare cronologic. Astfel orientarea în timp îi va da cel mai mare ajutor pentru orientarea în viaţă. Şi istoria va fi servit la ceva.

De la orientarea în timp — să trecem la orientarea în spaţiu — la Geografie. De vreo câteva decenii profesorii — îndrumaţi de noua pedagogie, au început să dispreţuiască hărţile. La ce să chinuim pe copii cu preciziunea liniilor de pe hartă? Cum e Suedia, băeţaş? E cam aşa. Şi face două coarne în jos şi în sus un fel de coamă. Dar Franţa? Şi Franţa e cam tot aşa; dar coarnele

sânt în sus. Şi noi ne mulţumim cu aceste răspunsuri lipsite de preciziune şi credem că acest fel de învăţătură îl va ajuta în viaţă. E drept că la desen, preciziunea formelor e mai riguroasă. Dar de ce la desen şi nu şi la hărţile geografice? Părerea mea e că preciziunea desenului este mult mai puţin folositoare decât aceea a hărţilor. Mult mai puţine ocaziuni va avea copilul să reproducă exact forma unei mese, a unui scaun, a unei sale. Dar orientarea în spaţiu ne este cerută la fiecare pas. Cu toate acestea, orientarea în spaţiu o neglijăm, mulţumindu-ne cu aproximaţia desenului geografic. Neglijăm să arătăm copilului că fiecare configuraţie geografică are un caracter şi acest caracter trebue prins şi nu poate fi prins fără forma precisă. Nu e vorba de a reproduce toate sinuozităţile unei limite sau a unui ţărm de mare. Dar e neapărat necesar să reproducă copilul acele sinuozităţi cari dau caracterul unei linii despărţitoare. Dar la ce poate servi întărirea simţului orientării în spaţiu? Orientarea în spaţiu este, împreună cu orientarea în timp, cele două mari coordonate ale conştiinţei. Sprijinite, şi pe orientarea în sânul cauzalităţii lucrurilor, ele constitue întregul fiinţei noastre sufleteşti, tăria sufletului nostru. Dar să revenim. Orientarea în spaţiu sprijină orientarea în timp. Ai să te duci în vreo cinci şase locuri Dacă ai bine fixată orientarea în timp şi în spaţiu, nu mai ai nevoe de carnet, ca să-ţi însemni unde ai să te duci întâi, unde în al doilea, al treilea rând şi aşa mai departe. N'ai decât să-ţi faci în minte harta umbletelor tale. Tragi în minte o linie de la primul loc la al doilea, de la al doilea tragi altă linie la al treilea loc; apoi o a treia linie de la al treilea loc la al patrulea şi aşa mai departe până-ţi completezi tot ce ai de făcut. Şi tot aşa pentru tot ce ai să lucrezi în viitor. Cu acest fel de a-ţi fixa lucrurile, ai putinţa de a-ţi orândui fiecare lucru în parte. N'ai decât să te opreşti pe rând cronologic, la fiecare punct în parte, să analizezi ceeace e confuz, şi să treci pe rând, geograficeşte, de la un punct la altul următor. Intreaga învălmăşeală a stărilor sufleteşti, cu această orânduire cronologică şi geografică, se orândueşte, se luminează şi astfel îţi poţi duce povara vieţii mult mai uşor.

Aceste două orientări, pe care copilul le poate dobândi uşor în vârsta fragedă prin raţiunea implicită, din ele, şi le desăvârşeşte la vârsta mai înaintată cu a treia orientare, — cu orientarea în cauzalitate, care cere nu numai raţiunea implicită, ci şi pe cea explicită. Astăzi, şi tot după pedagogia nouă, această orientare formează punctul de căpetenie în desvoltarea prematură a copilului. Descompunerea plantelor şi animalelor în părţile lor constitutive, facerea experienţelor fizice, explicarea astronomică a fornei şi mişcărilor pământului şi celorlalte corpuri cereşti, — fapte, pe cari căutăm să le aducem la cunoştinţa elevilor din vârsta cea mai fragedă, — nu aduc mai niciun folos inteligenţei şcolarului, când această inteligenţă nu se reazimă pe raţiunea coaptă.

Aceste exerciţii, aceste explicări şi aceste experienţe trebue lăsate pentru vremea, în care elevul în mod firesc începe să-şi simtă raţiunea explicită a lucrurilor. Căci o învăţătură pur intelectuală fără simţirea lucrului este o învăţătură seacă.

Ceeace a adus dispreţuirea memoriei în învăţământ au fost două fapte. Cea dintâi este exageratul accent ce s'a pus pe desvoltarea raţiunii explicite la o vreme când acea raţiune **nu există**, sau există numai embrionar. Al doilea fapt a fost că, tocmai din pricina aceasta, i s'a dat şcolarului să înveţe lucruri de memorizat numai intelectuale. I s'a dat să înveţe lucruri pe care poate să le vază, dar pe care nu le **simte** şi nu le **practică**. Nu s'a luat în destulă băgare de seamă faptul că tot ce e produs al minţii omeneşti, ca să fie real, ca să înfigă în conştiinţa noastră şi să rămâie acolo, trebue să se înfăţişeze cu trei faţete: cu o faţetă intelectuală, în care intră simţurile exterioare; o faţetă afectivă, în care intră simţurile interioare; şi o faţetă voluntară, energetică, în care intră mişcările de manifestare, de exteriorizare a ceeace vezi şi simţi. Şi înţeleg că toate învăţăturile matematice, istorice şi geografice, ca şi celelalte, cum este limba română şi limbile în genere şi religia, trebue astfel date încât să înflorească în mod natural în mintea copilului prin simţire şi energie. Zic în mod natural, pentru că eu consider nenatural modul lui de desvoltare, punându-se la vârsta fragedă accentul pe raţiunea explicită şi lăsându-se într'o quasi-părăsire memoria şi raţiunea implicită, a căror cultivare, la vremea lor, ar fi de cel mai mare folos în viaţă.

Şi acum, întorcându-ne la ce am spus la început şi întrebându-ne încă odată: de ce nu mai ştim ce e drept şi nedrept, ce e bun şi ce este rău, ce e ordine şi dezordine, ce e limpede şi ce e confuz; de ce suntem în decadenţa simţului moral? Eu nu pot să răspund decât că s'a slăbit preciziunea în orânduirea stărilor sufleteşti şi din lipsa exerciţării memoriei ne mulţumim cu lucruri învălmăşite, şi ni se pare că dezordinea şi încurcătura ideilor este starea naturală a conştiinţei.

MIHAIL DRAGOMIRESCU
Profesor universitar

COPIII BINE DOTAȚI

Selecțiunea lor aiurea și la noi

Situația îngrijitoare a proletariatului intelectual din țara noastră, a cărei origine este în mare parte datorită împingerii către școala secundară a elementelor slabe, intrate și eșite de acolo tot atât de incapabile și dăunătoare societății, ne obligă pe toți acei ce ne preocupă problema aceasta, a studia foarte serios chestiunea și a proceda drastic luând exemplul altor țări, care au selecționat elementele capabile a urma școala secundară împiedecând ca balastul celor slabi dotați să îngrașe rândurile celor meritoși pentru a da societății doctori mediocri, pedagogi slabi, funcționari incapabili, etc.

In Germania de ex. din elementele școalei primare, la etatea de 10 ani, pot intra **abia 15%**, restul având a urma școala primară de 8 ani și de acolo numai cei perfect dotați pot urma **Aufbauschule** care mai târziu duce la Universitate.

Principial considerând chestiunea intrării elementelor din cursul primar în școala secundară, criteriul de admitere cel mai bun ar fi — nu pe baza cunoștințelor care în nici un caz nu pot fi hotăritoare dar mai ales pe baza **alegerii inteligențelor,** a capacităților selecționate după diverse teste de experiență.

Este revoltătoare inconștiența ori îndrăzneala părinților a căror copii ce abia au putut absolvi clasa a IV-a primară cu media la limită, **5,00** și pe care-i prezintă la diverse licee înscriindu-i pentru admitere; și nu sunt puține cazuri când institutorii au aflat cu indignare, că acei copii extrem de mediocri au reușit la **școli normale** și **licee.**

Nu s'ar putea stăvili printr'un articol de lege condițiunile de admitere la școala seucndară în afară de vârstă și pregătire, — măsurarea capacității intelectuale?

Nu s'ar putea ca la înscrierea la ex. de admitere să li se ceară copiilor a prezinta și fișele individuale, fișe întocmite de institutori din observația de fiece clipă a copiilor?

Aceste fișe sunt și ele niște teste, care deși nu sunt întocmite din experimente, dar sunt făcute pe baza observațiunii directe a învățătorului.

Complectarea fișei individuale se numește și **metodă pedagogică** în alte părți; în realitate ea este însă o metodă **psihologică** aplicată în viața de școală.

După cum Germania a fost prima ţară care a înfiinţat şcoli pentru copiii sub normali, tot ea a fost printre cele dintâi care a realizat şi şcoli pentru copiii dotaţi.

La Berlin a luat fiinţă această şcoală. Pentru o şcoală secundară a cărei cursuri trebuiau terminate în 6 ani, în loc de 9 ca în celelalte şcoli, s'au primit copii care terminaseră clasa a 7-a primară adică cu vârsta de 13 şi 14 ani.

Fără îndoială că pentru o şcoală care trebuia să treacă în 6 ani cunoştinţele unei şcoale ale cărei cursuri trebuiau să dureze 9 ani, se cereau copiii cei mai bine dotaţi.

O selecţie riguroasă se impunea. Şcoala oferea 90 locuri la 6000 de concurenţi.

Această selecţiune a fost încredinţată psihologilor: **W. Moede** şi **Curt Piorkowski.** Probele trebuiau să dea icoana inteligenţii copiilor.

Prin aceste probe s'a cercetat:

a) Atenţia şi puterea de concentrare;
b) Durata atenţiei;
c) Distribuţia atenţiei;
d) Oboseala;
e) Memoria;
d) Judecata;
e) Intuiţia şi observaţia;
d) Combinarea.

La Hamburg, în 1918 s'a făcut o inovaţie în sistemul şcolar. Până atunci şcoala dura 8 ani; de atunci şcoala primară s'a bifucat. După 4 ani de şcoală primară elevii urmau să fie împărţiţi în două: unii urmau un curs de 4 ani cu limba germană iar alţii, 5 ani cu limbi străine; acolo se primiau numai copiii **bine dotaţi.**

Pentru selecţionarea acestor copii s'a cerut concursul institutului de psihologie a Universităţii din Hamburg, condusă de prof. **William Stern.**

Metoda pusă în practică de acest institut a fost mult superioară celei din Berlin pentru faptul că odată cu probele ce trebuiau să confirme supeprioritatea inteligenţei s'a cerut şi părerea profesorilor. S'a formulat fişa de observaţie complectată de profesori care aveau un rol hotărâtor în alegerea copiilor. Aceste fişe nu se refereau la cunoştinţele elevilor ci la diverse însuşiri de caracter şi temperament ce nu ar fi putut să fie stabilite prin teste.

Selecţia din Hamburg avea de scop a căuta inteligenţele supe-

rioare după cum defineşte Stern inteligenţa: „Adaptarea cu aju-„torul gândirii la împrejurări nouă".

Pentru aceasta s'au supus copiii la 8 probe diferite.

Astăzi metoda din Hamburg s'a modificat mult.

Toţi copiii cari vor să treacă din şcoala primară într'o şcoală secundară, la admitere se face un examen de cunoştinţe şi testare.

Inainte de a fi admis, elevul din şcoala primară intră în **clasa de probă.** Clasa de probă durează 8 zile. In această clasă se predau cunoştinţe nouă; în acest material sunt amestecate testele aşa încât nici nu-şi dau seamă copiii căluşi de puţin că sunt examinaţi. Copiii lucrează cu multă plăcere fără a-şi da seama că sunt observaţi, fără a-şi face emoţii ca într'un examen.

După exemplul dela Hamburg s'a eperimentat la Lübeck Hanovra, Mannheim, Frankfurt şi în alte părţi şi s'a stabilit apoi că conform testelor numai 1,75% din elevii admişi n'au corespuns aşteptărilor, pe când din numărul celor admişi cu examenul cunoştinţelor n'au corespuns 20%.

La noi în ţară nu s'au făcut şcoli speciale pentru copiii bine dotaţi căci se înţelege dela sine că o asemenea şcoală ar trebui să fie prin esenţa ei — şcoala secundară. Şcoala secundară conduce copilul către învăţământul superior — deşi ea trebuie să fie **şcoala copiilor bine dotaţi,** ea trebuie să selecţioneze inteligenţele.

Şcoala secundară trebuie să fie şcoala elementelor de valoare; n'au ce căuta acolo elementele slabe şi din această cauză se impune o nouă modalitate de selecţiune a copiilor din şcoala primară, nu numai proba de examinare a cunoştinţelor de matematică şi la română.

Cu privire la selecţiunea prin teste a copiilor de 11 ani s'au făcut de curând şi la noi, la Universitatea din Cluj extrem de interesante cercetări publicate de d-l conf. univ. Liviu Rusu, cu elevi din şcoalele secundare din Cluj: licee şi şc. normale, băeţi şi fete. Pentru intelectualii preocupaţi de problema şcolară a selecţiunii inteligenţelor cartea d-lui Liviu Rusu **„Selecţiunea copiilor dotaţi"** este un minunat îndrumător, cuprinzând judicioase critici asupra sistemelor şi metodelor de până acum din alte ţări precum şi căi nouă de cercetare în domeniul testelor.

FELICIA ANASTASIU
Directoarea şc. primare de fete No. 15
Bucureşti

Conferinţa d-lui Mihail Berceanu

Vineri 24 Martie a. c., ora 6 p. m., in sala societăţii noastre, a conferenţiat cunoscutul fruntaş al vieţii culturale şi sociale din Capitală, d. profesor M. Berceanu avocat, membru de onoare al acestei societăţi şi mare iubitor al şcoalei şi cultură.

Primit cu ovaţiuni de asistenţa din sală, d-l Berceanu, prezentându-se cu modestia şi bunătatea ce-i aparţin, îşi anunţă conferinţa despre **„Educaţia în şcoală"** şi vorbeşte familiar, senin, cu un continuu zâmbet caracteristic, viu şi convingător, timp de o jumătate de oră, făcând dovada că este un om bine educat şi reliefând ideia că tăria culturii o formează educaţia, nu instrucţia care îi este numai un mijloc. In rândurile de mai jos, rezumăm această interesantă conferinţă.

Instrucţia, adică cunoaşterea adevărului şi a ştiinţii, preocuparea principală a profesorilor, nu este suficientă pentru a forma pe adevăratul om, ci, pe lângă aceasta, să-i facem fiecărui elev educaţia, adică formarea acelei deprinderi de autostăpânire, de liniştire sufletească, de răspândirea bunătăţii în juru-i, de a fi continuu fericit, independent de condiţiile materiale în cari s'ar afla şi de a nu fi niciodată şi de nimic turburat, ci de a se putea înălţa în eventuale încercări la acea atitudine mesianică, exprimată prin cuvintele: „Iartă-le Doamne că nu ştiu ce fac". Fericirea dată de o bună educaţie nu e în funcţiune de materialism: Oameni mai fericiţi există printre cei cu foarte puţine mijloace materiale.

Să facem educaţia în şcoală după preceptele lui Isus, căutând să înţelegem fericirile din scrierile sf. apostoli; să tindem la stabilirea unui echilibru sufletesc, cu tendinţa către Dumnezeu, la o fericire spirituală şi o armonie, care nu exclude starea materială, realizată printr'o muncă dreaptă şi cinstită, însoţită de cumpătare şi economie.

Concluzia la care trebuie să ajungem este de a trăi în iubire, frumos, igienic şi util pentru noi şi pentru semenii noştri, căutând să nu jignim cu lauda, critica, vanitatea sau cu fapta noastră, pe nimeni; să realizăm educaţia, adică o atitudine, câştigată prin obiceiu, de a da individului posibilitatea de a fi fericit sufleteşte şi de a radia în jurul lui bunătate, iubire şi încredere, prin mişcări cari să constituie o muncă şi o atitudine liniştită.

Această educaţie, sunt chemaţi s'o facă profesorii, în primul

rând şi deci, în prealabil, trebuie ca ei înşă-şi s'o posedă; de aci rezultă următoarele obligaţiuni pentru un bun profesor:

1. Să-şi facă o continuă auto-educaţie, printr'un sever examen al conştiinţii şi al purtării, spre a nu greşi şi a fi totdeauna model de vrednicie şi bunătate omenească.

2. Să-şi cunoască materia de învăţământ şi metoda de predare şi din punct de vedere educativ.

3. Să aibă contact sufletesc cu elevii şi să-şi creieze o atmosferă de bunătate, imparţialitate şi energie, care să devină o contagiune sufletească pentru dânşi. In scopul acesta, nu numai lecţiile din clasă sunt utile, ci atitudinile pilduitoare ale dascălului în recreaţiile elevilor, în jocurile sau sporturile lor, în cântări educative, cum este „Imnul copiilor" al societăţii Principele Mircea, şi în lecţiile de creştinism din cari se desprind sentimentele de milă, bunătate şi iertare.

In afară de şcoală, profesorii trebuie să-şi întindă influenţa lor educativă binefăcătoare şi în societate asupra populaţiei. Orice şcoală trebuie să aibă un ateneu popular şi să devină un cămin cultural, care să radieze îndemnuri de liniştire, de muncă utilă, de înălţare sufletească şi de unire şi propăşire socială, în cartier.

In trecut, învăţători distinşi au creiat cercuri culturale, pe cari neuitatul Haret le-a organizat, iar d-l Berceanu a iniţiat şi experimentat, **pentru întâia oară,** funcţionarea comitetelor şcolare, pe când era prefect în judeţul Ialomiţa, înainte de războiu şi bazat pe aceste fapte, **este iarăş cel dintâi inovator,** promovător şi protector al ateneelor populare în Capitală în calitatea ce avea de prim ajutor de primar. Pentru exemplificare de frumoase rezultate dă ateneul popular „Mihail Popescu" din cartierul Măugrele-Ferentari, cari funcţionează din 1924 până azi.

D-l Berceanu îşi încheie plăcuta şi interesanta sa conferinţă cu lămurirea, că n'a făcut altceva de cât a supus deliberării corpului nostru didactic o cestiune de doctrină pedagogică, care va trebui meditată şi apoi comentată, asigurându-ne că va lua parte la consfătuirile noastre didactice, oridecâteori va fi chemat şi declarând că se simte obligat, din toată convingerea, să ajute şcoala şi biserica şi pe corpul didactic şi preoţesc în misiunea înaltă ce au pentru îmbunătăţirea spirituală şi civilizarea Capitalei României.

ION BEGU
Directorul şc. din str. Măgurele

Educaţia curajului

Cu toţii ştim că personalitatea cuiva nu se judecă atât după cunoştinţele şi sentimentele sale cât mai mult după activitatea ce o desfăşoară. Dealtfel toată viaţa morală se reazimă, în special pe acte de voinţă; căci nu este destul ca cineva să priceapă **binele, adevărul**, etc., ci trebue să le şi practice.

Acest adevăr l-a formulat **Kant**, în mod lapidar; el spune: Un singur lucru este în adevăr bun în lume: **o voinţă bună**, pentru că pe voinţă se întemeiază moralitatea.

Voinţa ca să fie bună, trebue să fie în concordanţă cu ideile etice şi să se traducă în **fapte fără ezitare.**

In adevăr aducerea la îndeplinire a actelor de voinţă se face cu **o cheltuială de energie,,** care cere mai mult sau mai puţin **curaj.**

Acesta este şi subiectul ce voiu încerca să dezvolt astăzi: EDUCAŢIA CURAJULUI.

Incă din vechime, filozofii greci, aşezau **curajul** între cele 3 mari virtuţi personale: **înţelepciunea, curajul** şi **temperanţa**, far Romanii derivau **virtutea, bărbăţia, curajul-vîrtus** dela **vir** om curagios.

In ce constă curajul?

Pentru a ne da seama de forţele care-l pun în joc, să ne amintim fiecare diversele împrejurări din viaţa noastră fie ele obiciniute, fie excepţionale ,când am avut nevoie de curaj.

a) Suntem nevoiţi a ne scula, deşi nu am dormit decât 1—2 ore.

b) Apoi a merge încă pe jos, spre a ajunge la locul hotărît, deşi suntem rupţi de oboseală.

c) De a ne sui pe o pantă vertiginoasă.

d) De a ne supune unei operaţiuni dureroase.

La început ezităm. In definitiv **ne-am hotărît „pentru"**, nu rămâne decât să executăm.

In toate aceste cazuri, am făcut un apel profund la energiile noastre interne şi am lucrat.

Aşa dar în toate împrejurările, unde am încercat o tenziune voluntară de energie, un efort, care a adus izbânda, **am fost curagioşi.** Orice sforţare presupune o rezistenţă de învins; iar în actele de curaj noi avem de luptat cu puteri protivnice şi din afară de noi, dar şi cu o rezistenţă internă.

a) Suntem în prezenţa unui adversar. Ne preparăm de luptă. Toate energiile noastre le îndreptăm împotriva lui. Câte odată o sforţare muşchiulară este de ajuns şi atunci această sforţare trebue s'o prelungim, s'o mărim atât cât va fi necesar.

Altă dată trebue să facem o sforţare de inteligenţă, de prezenţă de spirit, pentru a găsi mijlocul cel mai sigur de a învinge un obstacol, de a scăpa de un pericol neaşteptat, de a înlătura atacurile unui duşman şiret, care încearcă a ne surprinde.

In sfârşit sunt cazuri când, pentruca să luptăm şi să învin-

gem, avem nevoie să facem apel la sentimentul nostru de onoare, de devotament şi alte sentimente generoase, de ordin moral, care ne pot ajuta în luptă, dându-ne o creştere de putere.

Astfel puţin câte puţin, în **sforţarea curagioasă, care se confundă cu voinţa de a învinge**, intră în funcţie, la momentul oportun, toate energiile fizice, intelectuale şi morale, de care am avea trebuinţă şi cari până atunci stăteau în rezervă. Ele luptă cu obstacolul, cu adversarul, mărindu-şi intensitatea, crescând mereu, până ce în sfârşit au învins rezistenţa.

b) Dar, după cum am spus, există şi o rezistenţă internă, în noi înşine, care se opune actelor de curaj.

De exemplu: Am de ridicat o greutate. Vigoarea mea ar fi suficientă... şi dac'aş încerca aş reuşi... dar... ezit... simt că muşchii mei încordaţi îmi vor da o senzaţie dureroasă... dar umărul meu... şi dacă-o scap şi-mi strivesc degetele mâinilor sau ale picioarelor!

Aşadar alături de greutatea brută a obstacolului, pentru care nu trebuia decât o cheltuială de energie muşchiulară, s'a adăogat o rezistenţă internă, pe care a trebuit s'o înlătur. Şi tocmai în potriva acestei rezistenţe interne am angajat o sforţare mai mare pentru a învinge. Am reuşit s'o învingem? Aci este **curajul nostru.**

In actele de mare curaj, două grupe de forţe se găsesc în prezenţă: De o parte reflexele instinctive, care tind la conservarea individului; iar de alta **voinţa** cu sentimentele superioare, care îl îndeamnă la curaj.

Aceste sentimente superioare le ştim cu toţii; exemplificăm numai unul: **sentimentul împlinirii datoriei:** soldatul care moare, dar nu se predă ,lupta pompierilor din Dealul Spirei, comandantul de pe un vas naufragiat care comandă de pe punte, până ce se scufundă cu vasul în valuri, — curajul inginerului, care intră într'o mină inundată, spre a organiza salvarea lucrătorilor — al medicului care se expune la contagiune şi deci la moarte, prin exantematic. Aci sentimentul de împlinirea datoriei se îmbină cu alte sentimente ca: iubirea de patrie, mila, devotamentul.

Iată sentimente superioare, care ne îndeamnă la sacrificiu, deopatre. **De altă parte:** biata fiinţă umană ţine la conservarea sa; ea vrea să înlăture suferinţa, ea vrea să trăiască şi noi o constrângem la sforţări dureroase, noi o expunem la pericole, la suferinţe, la moarte. Ea ne opune o rezistenţă disperată.

Conflictul intern este de aşa natură, că se operează în noi o adevărată dublare a personalităţii (după Soireau).

Această dublare nu este un fenomen morbid excepţional; el e constant în momentele critice şi toţi l-am putut observa în noi înşi-ne.

Curajul nostru constă aci în a căuta să înnăbuşim aceste instincte ca nedemne de noi, care ne-ar face să cădem în laşitate, dacă ar birui. Vom căuta a le arunca în inconştient, lepădându-ne de ele, caşicând n'ar fi ale noastre.

Curajul se măsoară şi după puterea sforţării noastre. Care

e omul cel mai curajos? Acela care se arată mai stăpân pe el însuşi, care îşi poate păstra mai bine sângele rece şi prezenţa de spirit în cele mai critice împrejurări, cari rezistă mai bine la oboseală şi la suferinţă, care nu se deprimă, pentru cel mai mare nenoroc în afaceri, care în sfârşit suportă cu tărie durerile cele mai mari

De asemeni şi durata efortului comptează. E vorba pentru a învinge, adesea de a prelungi rezistenţa cu ¼ oră. Exemple din războaiele de durată, din luptele de pe ring, etc.

Şi dacă lăudăm şi admirăm acţiunile **eroice,** curajul acrobaţilor şi atleţilor căpătat prin lungi exerciţii adesea nu luăm în seamă curajul răbdător, tenace şi zilnic.

Exemplu: mama care îşi cheltueşte viaţa şi energia zi cu zi, lăptând, veghind, îngrijind, preparând masa pentru copii şi familii şi lucrând până se extenuează cot la cot cu soţul, la câmp sau acasă, nu arată ea mult curaj? Un curaj demn de toată stima noastră. In sfârşit tot de curaj avem nevoie spre a rezista la **durerile morale.** Acestea chiar sunt mai complicate decât durerile fizice şi mai variate.

Ne întristăm fiindcă am fost înşelaţi în o speranţă, sau ne vedem lipsiţi de un obiect, sau de o fiinţă, de care ne-am ataşat sau pentrucă o persoană iubită încearcă o nenorocire.

Suferim când suntem ajunşi în interesele noastre personale, sau în sentimentele noastre. Nu putem să ne acomodăm cu această nouă stare de suferinţă morală, voinţa noastră se revoltă, sentimentele atinse se exasperează. Cu un cuvânt, o mare turburare morală, căreia îi urmează şi cea fizică. Criza disperării provoacă reacţiuni violente, o revoltă a întregului organism; apoi o perioadă de epuizare **nervoasă.** Atunci voinţa este învinsă, şi când omul recunoaşte aceasta, atunci cade în **deprimare,** şi **descurajare..**

Durerea cea mai grea şi care ne atinge mai mult sufletele, este pierderea unei fiinţe iubite. Ce e de făcut în asemenea cazuri? Să prelungim înainte suferinţa, când nu mai e nimic de reparat? Este cruzime inutilă. Să reprimăm, să înăbuşim în noi strigătele, plângerile cu sughiţuri şi lăcrămi, să ne impunem o ţinută demnă... Această rezervă în expresiunile durerii arată şi civilizaţie, dacă ne gândim la obiceiul boceţelor cu anumite cuvinte cântate din trecut, dar în uz chiar şi azi la poporul nostru.

„Să facem un suprem efort" zice „Soireau": „să ne căpătăm energia şi în loc de a pleca aiurea cu gândurile care ne chinue, durerea s'o închidem în noi cu curaj, împlinindu-ne datoriile zilnice, continuând ocupaţiile, cşicând n'am suferi."

Din înşirarea consideraţiunilor de mai sus, se vede că în toate împrejurările vieţii noastre, **acţiuni sau suferinţe,** curajul este necesar.

In lupta pentru existenţă avem nevoie de această puternică armă pentru a avea succes.

Cei tari au nevoie de curaj, pentru a-şi putea păstra avantagiile lor, şi a nu fi dominaţi de cei mai slabi ca ei.

De curaj au nevoie şi cei slabi, cu atât mai mult, cu cât viaţa lor e mai grea, mai expusă.

Pentru a ne câştiga existenţa, trebue să lucrăm şi numai munca curagioasă este productivă. Să ne dăm seamă că ceiace dorim noi, mai doresc şi alţii şi ca să **reuşim,** trebue să luptăm cu energie şi curaj. Cei care sunt incapabili de sforţări mari, sau cei cari nici nu cutează să le facă, se vor resemna la o existenţă mediocră.

Omul de acţiune, omul curagios, dă probe de rezistenţă la oboseală, de continuitate în sforţări şi de curaj la muncă. Numai astfel putem desvolta, în cel mai înalt grad, toate aptitudinile noastre. Şi din bunurile noastre ale celor muncitori se va împărtăşi desigur şi aproapele nostru în a cărui mulţumire, vom găsi toată răsplata ostenelelor noastre, toată fericirea noastră.

Lăsând aceste consideraţiuni generale, să încercăm a le aplica la COPIL, care se ştie cum vine şi din ce mediu vine la şcoala noastră.

Până când copilul să capete încredere în puterile sale, e nevoe să-l încurajăm la tot pasul, să-l stimulăm, căutând să învingem cei doi duşmani principali ai curajului, cu care copilul vine de acasă şi anume: **frica de necunoscut** şi **timiditatea.**

E nevoie ca înainte de a arăta mijloacele de combatere a lor, să facem o deosebire între timiditate şi frică.

Pe când frica este cauzată de lucruri; fiinţe sau fenomene, timiditatea se resimte numai faţă de persoane.

Avem frică de: suferinţă, pericol, moarte şi dacă ne temem de persoane, este numai fiindcă ele ne pot aduce un rău real.

Din contră, cineva este intimidat, jenat, stângaci faţă de persoane, dela care nu poate aştepta nici un **rău material,** ştiindu-le bine dispuse, indulgente şi bune şi în tot cazul inofensive, suferinţa lui este de ordin moral; amorul lui propriu suferă, la gândul că faţă de persoane pe care el le iubeşte ar eşi întrucâtva micşorat.

Timiditatea nu-i mai puţin adevărat că găseşte şi teren în slăbiciunea generală a corpului şi mai rar a spiritului, însă în multe cazuri se datoreşte unui tratament rău prelungit.

Copilul devine timid, când i se adresează vorbe injurioase şi când îl umilim adesea. Fac mare greşeală mulţi părinţi, când se adresează copilului astfel: Ce faci? N'ai ruşine. Nu se vede de ce să fie ruşine, dacă de exemplu bagă degetul în gură. Cel mult ar putea să le spună că aceasta nu se uzează, că e un obicei nehigienic. „Se ştie că natura a dat omului roşeala obrazului, în scop de a se trăda când minte, spune pedagogul francez „Dugas". Dacă părinţii n'ar vorbi de ruşine copiilor, zice el, decât atunci

când mint, ei le-ar conserva tot timpul vieţei lor, această roşeaţă ca efect al minciunii. Dar dacă îi facem să roşească fără încetare, îi vom face timizi şi răul e că acest defect e persistent.

E timid şi omul mare; dealtfel, timiditatea nu există decât în măsura în care omul îşi dă seama de ea. Jan Jaques Rousseau, a fost un timid, după cum singur se descrie. Aceasta nu l-a împiedecat să devie un om de geniu .

Tratamentul timidităţii cere multă răbdare şi menajamente.

1. O educaţie sănătoasă va mări copilului încredere în forţele sale. Aci sporturile sunt recomandabile.

2. Educatorul să fie de o extremă dulceaţă faţă de copilul prea sensibil, spre a nu-i jigni amorul propriu. Din potrivă trebuie să-i arătăm mulţumirea noastră pentru cea mai mică sforţare ce face, arătându-i în acelaşi timp ce mai are de indeplinit. Numai aşa îl putem obicinui de a voi şi apoi să reuşească în ceeace a voit.

3. Să băgăm de seamă să nu atragem prea des atenţia unui copil asupra timidităţii sale, deasemeni în prezenţa altor persoane, să nu-l încurajăm în mod prea puţin discret, căci nu vom reuşi decât să-i agravăm acest defect.

4. Să ne ferim a lua în râs un **timid,** căci vom face din el un ruşinos fără leac.

5. Temele date peste puterea elevilor, prea grele, descurajază; să dăm astfel de exerciţii şi aplicaţiuni, în clasă şi mai ales acasă, în cât la fiecare dată elevul să se simtă tot mai întărit, tot mai voios şi curagios la muncă.

6. Când facem **emulaţie,** să nu punem alături elevii **distinşi,** de cei mediocri, căci astfel unii se vor îngâmfa, ceilalţi se vor **umili şi descuraja.** Emulaţia se va face între elevi, de aceeaşi forţă. Nu trebue să avem învingători şi învinşi.

Premiile şcolare care se scoseseră odată, dar care s'au reintrodus, nu sunt un **stimulent pedagogic,** dacă prin ele nu se încurajează **munca,** buna purtare. La acordarea lor, ar trebui să se ţină în seamă mai **mult munca personală** şi **sforţările de progres** ale elevilor, greutăţile cu care are de luptat, etc.

7. Socotim printre remedii şi încrederea şi afecţiunea reciprocă dintre elev şi institutor. Câştigându-i sufletul, copilul se va apropia de noi cu încredere şi fără sfială.

8. Cel mai sigur mijloc de a învinge timiditatea copiilor e **obişnuinţa sau familiaritatea.** Să se familiarizeze copilul cu lume multă, să-l punem să recite la serbări, la început se va emoţiona, cu timpul va eşi biruitor.

Să frecuenteze copilul pe cei de o seamă cu el, societatea camarazilor săi, mai ales la joc. In societatea lor va avea ocazia să-i cunoască mai de aproape, să-şi măsoare forţele cu ei; numai aşa va şti să-i preţuiască cum sunt într'adevăr, nu după cum şi-i închipuia el.

Ajunge să ne gândim ce timizi sunt copiii ţinuţi prea strâns, sau cei cari n'au cunoscut mica societate şcolară, cum sunt cei pregătiţi în familie. Aceştia, când după 2—3 clase, astfel pregătite se înscriu în şcoale, fie ele publice sau particulare, la început sunt foarte stângaci, căci nu cunosc sub nici un raport mediul în care au intrat şi de care au fost ţinuţi departe.

Acelaş lucru se poate zice şi de omul mare. De obiceiu timizii fug de alţii, evită societăţile de teamă să nu facă greşeli; ei uită însă că cea mai mare greşeală din toate e să se priveze de experienţă. Un om care stă retras toată viaţa sa din cauza caracterului său rezervat, face greşelile cele mai grosolane, când ocaziunile îl obligă să iasă din obiceiurile sale. **Familiaritatea cu lucrurile** şi lumea dă o prduenţă care e fundată, nu pe iluzii ,ci pe principiile neîndoioase ale experienţei.

De mic dar copilul să se obicinuiască cu lumea, să înveţe s'o cunoască, căci numai aşa va alunga prejudecăţile proprii timidităţii.

II) Al doilea duşman al curajului este FRICA.

După Loke n'ar exista copii fricoşi dacă n'ar fi speriaţi din copilăria lor.

Cauzele mai obicinuite ale fricei sunt:

1. Ca şi la timiditate, slăbiciunea fizică, sărăcia muşchiulară, etc.

2. Exemplul educatorului: Să ne ferim a ne arăta **frica** în faţa copiilor. Se ştie că văzând un om cuprins de panică, aceasta se comunică foarte uşor. Este o emoţiune eminamente contagioasă şi comunicativă.

Dacă copilul vede în jurul lui că ne temem de sgomote puternice, de întuneric, de visuri (coşmare), de animale, de sânge, etc., se va teme şi el.

3. **Cu privire la imaginaţie.** Toată lumea cunoaşte ce influenţă funestă şi durabilă au asupra copilului ficţiunile înspăimântătoare, povestirile fantastice cu balauri, smei, mama pădurii, etc.

4. O altă cauză a fricei e **ignoranţa,** pe care se bazează toate superstiţiile poporului ca credinţa în existenţa stafiilor ielelor, care umblă pe sus şi trecând pe deasupra caselor, ia gura, mâna sau picioarele, etc., celor din casă.

Sălbaticii cred că un smeu mănâncă luna în momentul eclipsei şi scot strigăte de spaimă, când văd producându-se acest fenomen.

In general cauza că avem frică de anumite obiecte ori fenomene, este că nu cunoaştem acele obiecte, sau cauza unor anumite fenomene. Prin urmare, putem desvăţa copilul de frică:

1. Intărind organismul său printr'o alimentaţie potrivită, prin fricţiuni, băi sărate, hidroterapie şi mai ales prin jocuri în aer liber şi exerciţii fizice.

Rolul ex. fizice. In adevăr slăbiciunea voinţei poate fi câteodată consecinţa unei prea mari slăbiciuni muşchiulare. Nu poate

să voiască ceva cu energie, decât cel ce se crede capabil să execute ceeace vrea. Micul copil, căruia mama îi întinde o prăjitură sau bomboane, ca să-l escite la mers, ezită să facă primii paşi, pentrucă are teamă să nu cază. Tot astfel în faţa unui pericol, omul care se simte debil, este nehotărît, oricâtă dorinţă ar avea să-şi sacrifice persoana sa. De obiceiu acei cari se disting prin curajul lor, împlinind acte de mare curaj, să oprească caii speriaţi cari fug într'o goană nebună, să scape dela moarte persoane expuse să piară într'un incendiu, într'o inundaţie, etc., sunt lucrătorii, soldaţii (pompieri), oamenii din popor, obicinuiţi prin munca zilnică să-şi exercite continuu puterea lor fizică.

Să nu uităm că puterea voinţei este cu atât mai mare, cu cât corpul care îi serveşte de instrument este mai sănătos şi mai viguros.

2. Să dăm copilului exemple de tărie de inimă, de curaj.

Printr'o adevărată contagiune mintală, părinţii pot prin exemplele lor să comunice copiilor bărbăţia sau frica lor.

De ex. a) Când văd copiii că ne îngrijim mereu de sănătate, că le cercetăm pulsul, le punem mereu termometrul, ne arătăm neliniştiţi pentru cea mai mică răceală, vor sfârşi şi ei prin a se crede bolnăvicioşi şi îngrijoraţi. De ex. i-a eşit un coj (bubuliţă) pe faţă, vine speriat şi ţi-l arată, etc. Această stare de îngrijorare îi predispune la grave maladii nervoase. Părinţii prea impresionabili, e mai bine să-şi trimită copiii în pension.

b) **Alt exemplu**. Cade un copil. Dacă mama e prea impresionabilă, scoate strigăte de spaimă şi ridică copilul cu semne vădite de nelinişte şi demonstraţiuni de dragoste, aşa că copilul în loc de a se calma, măreşte strigătele şi plânsul său; dacă din potrivă mama rămâne calmă zicându-i: Nu-i nimic, nu ţi-ai făcut nici un rău, dacă ea îi deturnează atenţia sa, copilul încetează plânsul.

Acea mamă care-şi poate stăpâni durerea, face filozofie fără să ştie; ea pune în practică observaţiile lui Seneca care a zis: „Păziţi-vă de a vă agrava singuri suferinţele voastre, plângându-vă mereu de ele".

Durerea este uşoară, când n'o exagerăm cu închipuirea noastră şi dacă ne încurajăm singuri".

Să învăţăm pe copii să nu-şi mărească senzaţiile lor dureroase, prin plângeri excesive, să nu exagereze răul cu imaginaţia: să le arătăm partea ridiculă şi efectele distrugătoare ale FRICEI, să le arătăm nobleţa **curajului**, căutând a le da **bărbăţia**, care îi va feri de desperare, la cea mai mică contrarietate.

Să învăţăm pe copii să suporte contrarietăţile, să se **resemneze** la adevăratele suferinţe, căci **resemnarea curagioasă** face durerea mai suportabilă.

Exemple de resemnare ne dă religia creştină, care este o mare şcoală a curajului. Ajunge să ne gândim cum a primit moartea întemeietorul ei şi cum au primit-o mai apoi, martirii noui religiuni.

3. **Cu privire la imaginaţie.** Să ne abţinem de a face în prezenţa copilului povestiri de asasinate, de accidente sau drame senzaţionale, aventuri fantastice şi înspăimântătoare şi mai ales să ne păzim de a întrebuinţa în educaţia copiilor frica.

Ex. Un copil plânge şi, ca să tacă, îi spunem că e moşu la uşă, ori mama pădurii, ori zgripţoroaica dintr'o poveste, care a venit cu sacul să ia pe copii neastâmpăraţi.

4. **Cu privire la ignoranţă.** Instrucţia goneşte toate prejudecăţile, toate superstiţiile, cu care copilul vine în şcoală, adesea dintr'un mediu incult. Prin învăţătura ei află că multe lucruri, de care poporul se înspăimântă, nu sânt decât fenomene naturale, explicate de ştiinţă.

De ex. Stafiile nu sunt decât în închipuirea fricoşilor. Tot aşa cu ielele, nu există; damblagirea se explică prin boalele anterioare ca sifilisul, alcoolismul, răceala prea mare, etc.

Ei ştiu să-şi explice eclipsele de asemenea şi alte fenomene naturale, ca fulgerul, tunetul şi trăznetul, etc.

Astfel se combate frica, iar un om care a izgonit din sufletul său frica, nu poate să nu fie curagios în orice împrejurare oricât de dificilă a vieţii. Şi aci educatorul poate interveni cu succes arătând copiilor durerea imensă ce o putem produce societăţii prin laşitate, iar în chip practic ridiculizând **laşitatea.**

Dar mai presus de toate, să facem pe copii să înţeleagă că curajul e o floare rară, care nu apare decât într'un suflet ales. Prin exemple potrivite din istoria neamului, sau din alte poveşti din cartea de cetire, sau din lecturi alese anume, se poate învedera această mare calitate a sufletului omenesc.

Vom căuta să punem în evidenţă faptul că adesea ori, în împrejurările cele mai critice, curajul unui singur om a fost în stare să scape dintr'o grozavă nenorocire, o sumă de vieţi.

Renunţ la exemple.

Cu toate acestea, **„ca încheere"** avem datoria să adăogăm, că ar fi primejdios să dăm copilului o ideie exagerată de forţa şi curajul său; am risca astfel să-l facem temerar şi imprudent. El trebue să înţeleagă că puterile omeneşti au margini; să-l obicinuim să reflecteze înainte de a lucra. Să-l învăţăm, cu un cuvânt, că **prudenţa** este condiţia adevăratului curaj, **curajului eficace şi util.**

D. R. BRATIANU

Din istoricul şcoalelor de adulţi

Şcoalele de adulţi şi-au luat fiinţă în ţara noastră încă din 1867, când în câteva centre şi în special în Capitala ţării, s'au deschis asemenea cursuri. Ele au fost la noi, ca şi în alte ţări, repararea târziatică a tutulor neajunsurilor la care sunt supuşi oameni cu meşteşug, dar fără şcoală. Este oarecum chemarea de apoi, a acelor desmoşteniţi de bunurile învăţăturii primare la cunoaşterea tutulor cunoştinţelor cărturăreşti. Ele şi-au luat sborul în mijlocul negustorimei române, după cum ne spune într'o cuvântare adevărat românească, ca şi simţirea ce se degajează din ea, naţionalistul şi marele nostru istoric, V. D. Ureche, profesor al acestor şcoale, alături de tot ce ţara avea mai de seamă ca: Maxim, C. Enescu, Gr. Eustaţiu, I. Circu sub preşedenţia lui Carol Roseti. (Discurs ţinut la 7 Martie 1867, cu ocazia inaugurării şcoalelor de adulţi).

Din nenorocire, aceste bunuri începute cad în desuetudine până la 1896, când un grup de tineri comercianţi şi institutori din Capitală compus din: D. I. Pomponiu, Dutel, P. Arsenescu, I. Teodoru, Juarez Movilă, Fain, Piorcovitky, reiau firul întrerupt. Ca şi în anul 1867, aceste şcoale îşi iau sborul tot în mijlocul negustorilor şi industriaşilor. Pentru a asigura şi mai departe viitorul acestor şcoale, cari s'au deschis în localul şcoalei de băeţi No 1 „General Adrian", membrii fondatori au căutat a pune şcoala sub patronajul românilor de inimă ca: Spiru Haret. Tache Ionescu, C. C. Arion, I. Calenderu, Delavrancea, Dr. Istrate şi C. F. Robescu. Şcoalele au funcţionat astfel până la 1901, când prin intervenirea subsemnatului au trecut sub egida soc. Corpului didactic primar din România, dându-li-se o organizaţie cu totul specială. Până în 1901, Ianuarie 16, au. avut numai cursuri duminicale, între orele 2—6 p. m. De la această dată s'au deschis şi cursuri serale, de trei ori pe săptămână de la orele 8—11 seara.

La inaugurarea acestor cursuri au asistat: C. C. Arion, ministrul instr.; B. Delavrancea, primarul Capitalei, I. Calenderu, Floru, inspector şcolar şi o mare mulţime de comercianţi patroni, cari prin prezenţa lor căutau a arăta viul interes ce poartă acestei instituţii, care în apusul luminat al Europei şi în America e în floare. Prezenţa d-lor miniştri de instr. şi delegaţilor

lor, precum şi a d-lor primari şi ai membrilor Camerelor de comerţ la examenele de finit de an şi la distribuirea premiilor. precum şi rapoartele elogioase ale comisiunilor instituite de autorităţile în drept a asista la aceste examene şi-a vedea progresele realizate, probează în destul cum corpul didactic al acestei şcoale îşi înţelegea apostolatul (fără de arginţi).

Nu cred de prisos a adăuga, că naţionalistul nostru om de stat şi ministru al instr. din acel timp, dr. Istrate, văzând frumoasele rezultate date într'un interval de timp, scurt, îşi exprimase dorinţa ca aceste şcoale să servească drept şcoale de Comerţ elementare, ca mai corespunzătoare scopului. Şcoala însă din împrejurări, în amănuntul cărora nu intru şi e bine a nu intra, se închide în 1903 Mai 14.

In Noembrie 1905 însă, subsemnatul împreună cu dl. Mihăilescu, profesor şc. Comerc., G. Dianu, Dima Cristescu, D. Ionescu, I. Teodoru, (secretarul general al ministerului instr.), M. Fain, redeschidem din nou şcoala. Profesorii de limba germană şi ed. fizică sunt plătiţi de marele filantrop Gr. Alexandrescu, care trimitea pe toţi ucenicii săi la această şcoală. Pe lângă funcţionarii comerciali, se adaugă şi ucenicii dela meserii, cari pe lângă cunoştinţele lor profesionale, predate de meşterii lor, îşi completau cunoştinţele şcoalei primare.

Am avut satisfacţia morală de a căpăta pentru absolvenţii acestei şcoale, certificat a patru clase primare. Datorită acestui fapt, şcoalele de adulţi s'au înmulţit pe întinsul ţării, iar sub nemuritorul Haret, au luat fiinţă legală. Sămânţa aruncată de comercianţi, de inimă, ca şi institutori şi profesori secondari a dat roade. O mulţime de absolvenţi ai acestor şcoale au ajuns fruntaşi ai comerţului şi industriei. Noi, înaintaşii, ne simţim fericiţi, că opera începută e continuată cu toată căldura de corpul didactic primar în cazărmi, ateliere, etc.

Onoare lor!

D. I. POMPONIU

Realizări în cadrul şcoalei active

(Urmare)

Nu avea nici decor, nici alte fasturi, avea însă altceva mai de preţ: *suflet*. Acesta aduna lumea. In acea fostă cârciumă, s'a vorbit mult şi frumos din istoria neamului, din suferinţele fraţilor subjugaţi, din medicina populară, despre datoriile cetăţeneşti, despre credinţe deşarte. S'a cântat, s'a cetit, s'au spus glume şi amintiri de către bătrânii satului. Se împletea firul vremii şi toţi se simţeau bine o oră, două la şcoală. Fetele torceau, coseau, împleteau; se aduceau mere şi nuci şi mâncau şi cei săraci şi cei bogaţi. Era voie bună şi viaţa era plăcută şi se scurgea în tihnă.

Acestea erau şezătorile de altădată, la şcoală, căci şcoala era a satului, iar preotul şi învăţătorul erau tot ai satului.

Veniră vremurile mai noui. Sub sugestia pedagogiei moderne, de doi ani încheiaţi, ne străduim să ţinem şezători la şcoală.

3. *Şezătorile de şcoală cu cei mari şi cei mici:* Erau înscrise în programul de lucru al oricărui dascăl din vechea generaţie, cari nu-şi mărginea activitatea numai între cei patru pereţi ai şcoalei.

Şi pe vremuri, şcoala era vie, activă, căci atrăgea spre ea şi înfrăţia pe cei avuţi cu cei lipsiţi.

Şezătorile de atunci aveau ceva din farmecul furcăriilor de odinioară, căci aci se lucra, se vorbea, se puneau la contribuţie toate spiritele. Nu voiu uita primii ani de învăţământ, când proprietarii satului (cu înnalte situaţii sociale, foşti deputaţi, ori senatori) veniau la şezătorile dela şcoală, cu soţiile şi copiii aşezaţi pe scăunele mici, în căruţe, înfruntând astfel inundaţiile de atunci, evitând echipagiile confortabile ce aveau, numai pentru a nu micşora cu nimic farmecul patriarhal al şezătorilor.

Şi să nu se creadă că aceşti mandarini ai societăţii de atunci, aveau copii la şcoală ! Veniau săteni de toate rangurile, veniau şi cărturarii satului. Localul de şcoală nu era arătos ca cele de azi, căci, câteodată era o biată fostă cârciumă sau prăvălioară.

La început, am supraveghiat pregătirea programului și am dat indicațiuni. Am însoțit aceste producțiuni și de audiții radiofonice. Mai apoi, elevii mai fruntași ai ultimelor clase și-au luat sarcina — câte doi — să aibă în grijă pregătirea programului și i-am lăsat pe ei.

Sâmbătă, după ora 4, e șezătoare la clasa... Toți elevii merg în clasa ce și-a afișat programul, frumos desemnat și colorat, în sală.

Ce place copiilor ?

In toate programele găsești câte 2-3 povești citite, ori spuse de ei, din revistele și cărțile dela bibliotecă, glume și ghicitori (acestea sunt mult gustate) deslegări de jocuri pe tablă, cântece individuale.

Mai toate clasele roagă și pe doamna sau domnul, să le cetească ceva. Mult le place elevilor să te asculte! Își țin respirația și nu s'ar sătura ascultându-te ore întregi! Povestirea liberă e mai gustată decât cetitul lor.

«Radio» nu prea le place, căci programul dela București nu este potrivit pentru vârsta lor, iar muzica nu o înțeleg.

Cu prilejul acestor șezători, am descoperit în clasă, talente: unul a putut aranja singur în dialog o poveste cetită și apoi a reprezentat-o, altul a putut să povestească cuvânt cu cuvânt o bucată aleasă de el, atul a desemnat.

Prin aceste șezători se poate înlătura timiditatea la foarte mulți copii, căci apărând cât mai des în fața camarazilor și dovedind că sunt în stare să producă ceva, capătă încredere în ei.

Ora de șezătoare este o clipă de petrecere și voie bună. Copiii câștigă și unele cunoștințe din domeniul științei, artei și literaturii. Aci se desvălue talentele de mai târziu și spirtul de organizare, conducere și disciclină.

Odată intrate în deprindere la o școală, e greu să te mai lași de ele, căci copiii le cer. Jurnalul vorbit este încă una din ademenirile orei de șezătoare. E mare întrecere între organizatorii lor. Simțul critic se desovltă

şi-ţi spune fără greş, dacă e bine ori nu alcătuit programul.

Această oră o socotesc mai de folos, decât multe ore făcute în silă şi fără rost.

Şezătoarea este exteriorizarea cunoştinţelor ce-au atins mai sublim sensibilitatea copiilor şi actualizarea unor scene din lumea lor de imagini. Aci, se conturează în sufletul copiilor unele atribuţiuni de conducere ce vor avea în mediul social, unde vor fi chemaţi să activeze. Tot aci, te vei lămuri de ce în societate mai mult valorează spiritele active, neastâmpărate, decât cei mulţi cu creer foarte ales, dar cari se lăsa a fi conduşi cu o simpatică cedare şi liberă voinţă, subordonaţi altora mai îndrăsneţi şi cu minte strâmtă.

V. ENESCU
inst., dir. şc. Nr. 1 b. Caracal

Lupta cu noi înşine

Viaţa ne este dată ca să trăim; trăeşte cu adevărat acela care lasă un gol în locul lui, după moarte, nu numai cu trupul, ci mai mult cu sufletul; cine aruncă în urmă părere de rău, pornită din inimă, pentru societatea unde a vieţuit, acela a trăit.

Rostul fiinţei noastre pe pământ nu este numai al muncii şi al sforţării, fie prin corp sau prin suflet; noi avem o misiune de îndeplinit pe lume, să ne arătăm valoarea noastră în mijlocul semenilor noştri să ştie şi să cunoască toţi cei aproape de noi că am trăit cu adevărat şi că n'am purtat zilele în zadar sau am făcut numai umbră pe acest pământ.

Toate manifestările sufleteşti, începând de la cele mai simple senzaţiuni până la sentimente şi raţiune, fiinţa noastră întreagă, trebue să lupte, ca să întipărim, în mediul în care trăim, pecetea existenţei noastre; nu urme de mărire, de glorie, de eroi sau de cârmuitori, dar nici amintiri de groază, de scârbă şi de ruşine.

Aşa cât suntem de mici, între cei mici ai noştri, cunoscuţi, prieteni sau rude, avem puterea miraculoasă să influenţăm, fără silă şi fără să voim prea mult, viaţa socială — societatea.

Avem îndatorirea să urmărim, cu bună ştire, urmarea faptelor noastre, sfârşitul actelor de orice fel, de oarece influenţăm

societatea după cum şi noi suntem vecinic sub influenţa aceleaşi societăţi, ne înrâurim reciproc unii pe alţii şi împrumutăm unii dela alţii ceeace facem unii pentru alţii. Oricât ne-am socoti de independenţi şi oricum am gândi că nu suntem determinaţi, în actele noastre, de nimic afară din fiinţa noastră, totuşi, pe nesimţite, fără ştirea noastră primim şi dăm din fiinţa noastră ceeace atinge sufletul altuia. Aşa trăim în lumea, în care suntem aruncaţi de soartă şi atunci pornirile şi instinctele noastre, ca şi actele voite, călăuzesc purtarea noastră de care suntem singuri răspunzători. Ceeace facem, noi facem şi nimeni nu ne îndeamnă sau mai exact, nimeni nu ne obligă să facem, bine înţeles că fără forţă sau impunere când noi abdicăm dela voinţa noastră ori dela viaţă, dacă ne opunem. Dar nu despre aceste împrejurări avem să facem analiza acţiunilor noastre.

Totuşi, dacă suntem independenţi şi dacă nu ne sileşte nimeni, la anumite acte, atunci putem să luptăm contra duşmanului şi să înlăturăm piedecile cari ne stau în cale pentru a fi, pe acest pământ, folositori — dacă nu necesari — societăţii.

Nu vorbim de duşmanii noştri pe cari îi privim mai de aproape sau mai de departe, de oameni la fel cu noi, de cari ne putem scăpa prin anumite mijloace; aceştia sunt mai puţin periculoşi fiindcă îi cunoaştem şi ne păzim de relele lor dar sunt alţi vrăşmaşi cari stau ascunşi în interiorul fiinţei noastre, au locaşul lor scump în sufletul nostru, tot aşa de scump; sunt cei mai periculoşi duşmani ai noştri, cari ne pândesc în umbră şi în întunerec, cari ne torturează, ne ameninţă, ne sugrumă câte odată ba încearcă să distrugă toată fiinţa noastră.

Cu care să începem?

Sunt — cu durere trebue să o spunem — numeroşi şi au toţi aceeaş putere nefastă că ar fi greu de ales pe cel mai periculos.

Să începem cu cel mai des întrebuinţat: **minciuna.**

Cine minte?

Mai exact, ar trebui să întrebăm, cine nu minte?

Minţim toţi, dela mic până la mare, tânăr, bătrân, copilul crud şi gârbovitul de ani; mint până şi animalele — minciuna este o plagă sufletească aşa de urâtă, încât se zice că **iadul este căpşit cu minciuni.**

Minciuna face parte din fiinţa noastră, ne naştem mincinoşi, moştenim acest păcat şi trăim o viaţă întreagă minţindu-ne unii pe alţii, de multe ori cu bună ştiinţă — minciuni convenţionale — aşa de des, încât a eşit proverbul: **Minciuna este mama răutăţilor.**

Unii moraliști au căutat să deosebiască mai multe feluri de minciuni: minciuna din instinct, minciuna de frică, minciuna din calcul, din obicinuință, din neghiobie și din distracție; pot fi și alte deosebiri, totuși toate minciunile au un substrat sufletesc comun: **lipsa de conștiință morală.**

Până la o vârstă, nu trebue să întrebăm de ce minte omul; iar când rațiunea s'a ridicat, a răsbit deasupra tutulor manifestărilor sufletești, punem această legitimă întrebare: **de ce mințim?**

Răspunsul ar fi cu altă întrebare: **de ce curge apa?** Deci se înțelege că obârșia minciunii este veche, este adâncă și se primenește singură.

Atunci, trebue să renunțăm la analiza acestui dușman sufletesc! De sigur că în situația în care suntem sorțiți să trăim, minciuna ne înconjoară, suntem în mijlocul ei, cum stăm în mijlocul aerului dar asta nu ne dă drept să încrucișăm brațele și să ne socotim neputincioși fiindcă minciuna a dat naștere și altor păcate sufletești: **înșelătoria, țingușirea, furtul** și **crima,** ca să nu pomenim decât pe cele mai des folosite în relațiile omenești, lăsând la o parte multe dintre ele, cari sunt fii sau mai bine zis ficele minciunei.

Alături cu acest dușman, sălășluește, în sufletul nostru, tot așa de bine, un frate bun cu minciuna: **egoismul.**

Omul se naște egoist, a fost dela început egoist, când și-a mâncat proprii lui copii, a lăsat moștenire urmașilor acest flagel și trăește numai prin egoism; probabil că l-a împrumutat dela animale, cari ajung cu firea lor până acolo, încât se distrug unele pe altele, în lupta pentru trai; ba unele, chiar fără acest motiv, cum este scorpia care-și devorează bărbatul.

Egoismul a dat naștere la urmași tot așa de cruzi: lăcomia, luxul cu vanitatea sau deșertăciunea, beția, jocul de cărți, lenea și încăpățânarea.

Toți acești moștenitori ai egoismului au menirea să sfâșie sufletul nostru, au ordin secret să distrugă întreaga noastră ființă, să o desființeze.

Printre acești dușmani ai noștri se strecoară tiptil, fără de veste, **invidia,** care se transformă în ură și de aci în **răutate** pentru ca să sfârșească prin răsbunare.

Răsbunarea este patima care desăvârșește toată opera vrăjmașilor sufletești. Peste toate aceste păcate, stă ca un monarch semeț și trufaș, afirmându-și prostia — **aroganța** sau **mândria.**

Mândria acoperă cu haina ei argintie și mătăsoasă, dar lucrată

numai din fire falşe, toată fiinţa noastră, copleşind-o sub greutatea covârşitoare care apasă treptat, treptat, peste suflet, până când îl înnăbuşe şi-l omoară.

Cred că am numărat destui duşmani sufleteşti ca să ne îngrozim de câţi viermi este ros plăpândul nostru suflet şi să ne umilim de câtă ticăloşie zace în fiinţa noastră pe care o credem superioară şi o apropiem de Dumnezeu.

La ce ne-ar folosi să pomenim toţi vrăjmaşii, cei mici şi mărunţi, care mişună prin suflet, dacă nu ne hotărim să scăpăm de ei, să-i stârpim.

Sunt mijloace pentru asta şi aici începe **lupta cu noi înşine.**

Acum, când cunoaştem duşmanii, când ştim ce face fiecare în colţul lui, ce gând are şi unde ne împinge, putem mai uşor să ne războim cu ei şi să-i învingem.

Ce se petrece în lumea materială, se potriveşte şi în cea sufletească; arme contra armelor.

Minciuna este o armă a demonului; să luptăm contra ei cu cinstea şi cu dreptatea.

Egoismul ne dă lovituri grozave; să-l învingem prin iubire şi dragoste de aproapele.

Invidia ne împunge de ustură; să o scoatem din luptă prin bunătate şi stăpânire de sine.

Prin urmare, nu suntem desarmaţi în faţa acestor duşmani, avem cu ce lupta contra lor, este deci nădejde ca să-i învingem.

Raţiunea, marele cârmuitor al legilor sufleteşti şi **conştiinţa,** judecătorul suprem al actelor noastre, sunt de partea noastră.

Raţiunea — dreapta judecată, — ne arată ce urmări poate să aibă cutare faptă şi la ce rezultat ne duce dacă mergem pe cărarea pe care am pornit.

Dacă am început drumul prin minciună, ştim sigur că vom trece pe la înşelătorie, linguşire şi — Doamne fereşte — pe la, furt ori crimă.

Dacă punem primul pas în câmpul egoismului, ştim că vom intra prin holdele otrăvite ale lăcomiei, luxului, apoi ne ese în cale lenea şi iarăşi — Doamne fereşte — beţia şi jocurile de noroc.

Dacă ne-a chemat invidia prin grădina ei, ştim că ne ducem la fântâna plină cu ură şi ne împodobeşte cu floarea răsbunării.

Toate astea ni le spune raţiunea.

Conştiinţa morală ne trezeşte din povârnişul periculos, pe care ne rostogolim şi atunci ce mai rămâne ca să învingem?!

Voinţa. Poate, acel ce vrea.

Toate tânguirile noastre, în faţa unei acţiuni care trebue executată, sunt numai prefăcătorii ştiute sau nebănuite; când vrem, putem face o lucrare ce ni se pare grea.

Voinţa este despotul care ordonă întregei noastre fiinţe, dar un despot cuminte — voinţa morală — fiindcă tot aşa de bine poate invoca un criminal voinţa lui: a ucis pentrucă a voit; noi stăruim aici pentru voinţa care să ne împingă la actele morale ale individului.

Tocmai că n'a avut voinţă, un rău făcător face nelegiuiri de oarece n'a fost în sufletul lui comandantul superior, care să-i poruncească: stai, opreşte-te!

Nu tăgădeuşte nimeni valoarea voinţei şi nu se îndoeşte nimeni de importanţa ei; atunci, pentru ce n'o cultivăm, nu-i facem educaţia?!

O problemă sufletească este cu atât mai grea cu cât atinge părţile mai gingaşe din fiinţa noastră şi problema educaţiunei voinţei loveşte tocmai în partea sentimentală din noi, care ne procură plăceri — cele mai multe ilusorii — care ne gâdilă, dacă vreţi, ne transportă în lumea viselor şi ne culcă în ademeniri.

Poftele, dorurile şi dorinţele sunt cei mai plăpânzi copilaşi ai fiinţei noastre, iar noi, ca nişte buni părinţi, îi alintăm, îi giugiulim, îi mângâiem şi le înlesnim toate capriciile, până când ajung obraznici, îndrăzneţi, arţăgoşi şi chiar pretenţioşi; atunci este cam târziu dacă nu prea târziu.

Nu lăsaţi să crească şi să se desvolte în suflet pofte şi dorinţi căci ele sunt începutul tutulor patimilor şi pasiunilor. Cine le lasă ca să se ridice în picioare, va avea de luptat cu ele ca şi cu duşmanii cei adevăraţi. Aceste mici stări afective din fiinţa noastră se înfăţişează la început ca cei mai buni prieteni, sunt oaspeţi plăcuţi, au toate calităţile pentru a rămâne în căsuţa sufletului nostru mai multă vreme ca să nu mai plece în urmă niciodată.

Aici începe pentru noi rolul voinţei. Să vrem dela început salvarea noastră; mai târziu, va fi prea târziu dacă nu va fi zadarnic.

Ridicaţi-vă cu hotărire dela prima încercare de a Vă stăpâni pofta şi dorinţa, goniţi-o fără şovăire chiar dacă Vă pare rău, vă doare în suflet, **o veţi uita.**

P. NICOLAESCU-CRANTA

Reformele şcolare în Cehoslovacia

ŞCOALA VIITORULUI

Dl. docent dr. V. Prihoda, unul dintre neobosiţii propagandişti ai reformelor şcolare moderne după modelul anglo-saxon, a arătat nu de mult unui colaborator al ziarului nostru *(„Prager Presse")* stadiul acestor năzuinţe în realizarea lor practică şi i-a oferit prilejul de a se convinge „de vizu" înlesnindu-i o vizită la institutul comenian din Praga-Michle.

Se ştie că aceste şcoli actualmente peste douăzeci la număr în toată republica Cehoslovacă (dintre care cinci în Praga) sunt aşa numitele „Şcoale ale muncii libere" cu o accentuată tendinţă către realizarea principiilor şcoalei democratice unitare.

Până acum, acest sistem a fost în totul desvoltat şi experimentat în primele sale două grade denumite *„Şcoale de bază"* (fosta şcoală primară) şi *„Comenium"* (fostul gimnaziu).

Gradul al treilea, denumit *„Atheneu"*, care urmează să fie înfiinţat în toamnă la Nusla şi în care vor intra primii absolvenţi ai „Comenium"-ului, este astăzi obiectul unei atente pregătiri din partea asociaţiei profesorilor cehoslovaci. Chiar din clasa I-a a şcolii de bază, cursurile se fac pe grupe de lucru alcătuite după capacitatea elevilor. Gradul al doilea este diferenţiat în sensul că elevii lucrează după un program de activitate cu scop final comun.

Profesorul îşi vede centrul de greutate al activităţei sale deplasat de la predarea directă, verbală şi teoretică a cursului, la organizarea şi atenta supraveghere a lucrărilor elevilor ceeace se poate obţine prin continui probe notate de către profesor şi foarte iubite de elevi.

Cursurile se fac în săli de lucru speciale, adequate necesităţilor obiectului respectiv aşa că elevii se mută dintr'o sală într'alta. Din punctul de vedere technic, greutăţile sunt actualmente înlăturate în şcoala de lucru.

După un anumit sistem, activitatea practică liberă,

pe grupe a elevilor alternează cu discutarea aceleiaşi activităţi.

O caracteristică a spiritului modernist al acestui fel de şcoală, care vrea să promoveze şi educaţia socială este participarea elevului la administraţie.

Această auto-administrare, care merge mână în mână cu independenţa în studiul material, a dat excelente rezultate.

In felul acesta a folosit nu numai disciplina elevilor, dar s'a exercitat o influenţă binefăcătoare din punctul de vedere social şi asupra populaţiei dela periferia cartierelor pragheze unde se află aceste şcoale.

Evident că s'a introdus şi co-educaţia, care a dat rezultatele cele mai bune.

Principiile ştiinţifice, care sunt singure călăuzitoare în chestiuni didactice, sunt examinate în conferinţe săptămânale cu corpul profesoral, care în mare parte şi-a şi apropiat noua metodă îmbrăţişată în acelaş timp cu însufleţire şi de elevi şi de părinţi şi bucurându-se de toată solicitudinea administraţiei municipiului Praga.

Că în felul acesta, se îndeplineşte o schimbare fundamentală în concepţia şcoalei, ne putem convinge cel mai bine prin vizitarea unei atari instituţiuni participând de pildă la o adunare a comunităţii şcolarilor.

Ne aflăm în Comenium-ul din Michle. Elevii tocmai se duc spre sala unde se ţin adunările, având pe profesor în mijlocul lor. Ceeace ne frapează din primul moment este exemplara disciplină, care nu are nimic comun, însă, cu frica de şcoală. In rândurile din faţă stau elevii însărcinaţi cu diferite funcţiuni uşor de recunoscut după banderola albastră, ce o au la braţ. Ca introducere se cântă imnul şcolii, după care directorul aduce salutul său adunării şi dă cuvântul tânărului conducător. Acesta conduce desbaterea chestiunilor la ordinea zilei (chestiuni de disciplină, propuneri, întrebări, etc.).

Urmează ca al doilea punct al programului, o conferinţă a medicului şcolii despre bolile infecţioase, natural într'o formă scurtă şi pregnantă.

Pentru a ilustra mai bine în faţa elevilor sensul conferinţei, urmează o mică dramă în versuri, conştiincios preparată. Micii actori se mişcă voioşi pe scena improvizată din marea masă de şedinţă, pe care se urcă cu ajutorul unor scaune. Persoanele sunt: tatăl, mama, copilul bolnav, simbolizat într'o păpuşă şi medicul, foarte serios, care evident, poartă nişte ochelari mari cu ramă de celuloid. Morala piesetei este proclamată în mod stăruitor de micul doctor: Când copilul este bolnav, chemaţi imediat un medic; de data aceasta bine-înţeles cazul nu este grav. Urmează aplauze furtunoase, se execută cu însufleţire un cor şi adunarea este terminată.

Conferinţele acestea pe clase au loc într'o atmosferă de neînchipuită conştiinţiozitate şi seriozitate.

Preşedintele aminteşte, de pildă, anumite precepte de higienă, se hotărăşte blamarea unui elev pentru o vină oarecare, se aranjează o excursie cu skiuri, iar la sfârşit se aprobă cu multă voioşie propunerea ca elevul X să-şi tundă pe cheltuiala clasei părul ajuns de o lungime îngrijorătoare.

Toate acestea fără cea mai mică urmă de cabonitism tinerese şi fără tendinţa de a se pârî unul pe altul în taină; laşitate, tipic şcolară, nu poate dăinui aci.

Părăsim şcoala cu simţământul că aci creşte o generaţie mai bună, mai independentă şi mai înţelegătoare decât generaţiile trecute.

Dar mai ales plecăm conştienţi că în această şcoală se extirpează în mod sănătos şi sistematic grozava problemă a fricei de viaţă, această buruiană ce se desvoltă numai în serele dăscăleşti.

După „Prager Presse" traducere de

ALBERTINA OPRESCU

Inv. Dudeşti-Cioplea.

Despre compoziţia materiei

Când a început omul să judece tot ce se petrecea în jurul lui, s'a gândit şi la compoziţia lumei ce-l înconjura.

Lumea aceasta apărea simţurilor lui foarte *schimbată* ca întindere şi ca timp, dar dacă privea fiecare lucru în parte, acesta se părea făcut dintr'o materie *continuă*.

Schimbarea ca *întindere* se observa în felul următor: pe pământ avem animale, vegetale, aer, vapori de apă, ghiaţă, apoi mai avem substanţe, cari alcătuesc scoarţa pământului, cum ar fi, piatra de var, granitul, argila, pământul negru, diferite minerale şi altele. Pământul are cum am zice, o compoziţie *eterogenă*.

Schimbarea în timp o vedem făcându-se sub ochii noştri, căci văile se astupă, dealurile şi munţii se tocesc iar râurile îşi schimbă câte puţin cursurile lor pe alte văi şi în alte direcţii.

Lumea înconjurătoare aşa cum o cunoaştem prin simţurile noastre, este foarte diferită-diversă.

Din nevoia de a aranja şi clasifica în mintea sa tot ce alcătuia lumea înconjurătoare, omul şi-a pus problema compoziţiei acestei lumi. Deacea, unii oameni au rămas la părerea că materia, aşa cum o cunoaştem cu ajutorul simţurilor, nu poate fi decât *diferită-diversă*, pe când alţii, cu putere mare de judecată, au ajuns la convingerea că toate corpurile cari alcătuesc lumea au la baza lor o *materie unică*.

In timpurile vechi, la Greci şi Romani, erau două teorii cu privire la compoziţia materiei: teoria *materiei unitare* şi a *materiei diferite-diverse*.

In ce priveşte, cine ar fi *materia unică* din care se compun corpurile, părerile erau împărţite. Thales şi Egiptenii credeau că toate corpurile sunt alcătuite din apă. Perşii şi Heraclit admit că focul este elementul unic din care ar fi alcătuită materia; Anaximene considera, aerul, iar Xenofon din Colofon, pământul.

Cât despre *diversitatea materiei* erau alţii, ca Empe-

docle, care credeau că nu un singur element formează materia primordială din care sunt alcătuite corpurile, ci patru elemente.

Aristotel a mai adăugat la cele patru un al cincilea element ce credea că s'ar găsi la baza lor şi s'ar arăta cu diferite aspecte, după proprietăţile pe care le îmbracă.

Şi unii şi alţii din partizanii celor două teorii credeau că o substanţă, oricare ar fi ea, se poate transforma în alta, deaceea pe la anul 1000 d. Chr. şi către timpurile noastre, unii învăţaţi, alchimişti, căutau mijlocul de a transforma metalele în aur.

Ideile acestea de *materie unică* şi transmutarea substanţelor erau generalizări a unor fapte de observaţie. Apa dă naştere la vapori; din apa de mare prin evaporare obţinem substanţe solide; plantele cresc numai dacă au apă; concluzia logică era că din apă se poate obţine aer sau pământ.

Abia prin veacul al XVIII-lea *Scheel* şi *Lavoisier* au arătat cu lucrări de laborator cât de greşită era această ideie, anume că din apă se pot obţine materii pământoase.

Robert Boyle născut la anul 1626 a fost cel dintâiu care fixează rolul chimiei în a cunoaşte compoziţia corpurilor, recomandând ca să nu se creadă nimic din cele ce se constată direct prin simţuri, ci numai acele fapte cari au fost verificate prin experienţe. El a ajuns la convingerea că există un număr de elemente mult mai mare decât se cunoşteau atunci şi considera element „corpul pe care nu-l putem descompune mai departe, prin diferite mijloace de care dispunem". Boyle fixează liniile conducătoare a ştiinţei de azi şi ajunge la ideia, că deşi sunt multe corpuri simple, ele sunt alcătuite dintr'o materie primordială unică.

Pe lângă problema *unităţii* sau a *diversităţii materici*, lumea veche a pus o nouă problemă; dacă materia, fie ea unitară, fie diversă, este *continuă* sau alcătuită din particule foarte mici şi numai datorită imperfecţiunei simţurilor noastre o credem *continuă*.

Robert Boyle interrvine în această chestiune şi admite

că din corpurile simple cari sunt alcătuite din corpuscule rezultă cele compuse şi anume, corpuscule de corpuri simple se unesc pentru a da naştere la corpuri compuse lăsând între ele locuri libere (1).

Secolul al XIX-lea moşteneşte dela cel precedent aceste idei fundamentale:

a) Diversitatea materiei. Există un număr limitat de elemente din care se alcătuiesc toate corpurile.

b) Elementele acestea nu se pot transforma unele într'altele.

c) Elementele sunt formate din particule nedestructibile, de structură omogenă, cari au pentru fiecare element o formă şi o mărime neschimbătoare, numite atomi.

La rândul lor, atomii unor elemente prin unirea cu atomii altor elemente dau naştere la molecule de corpi compuşi. Masa unui atom este neschimbătoare. Sub această formă avem teoria *discontinuităţii* materiei.

Din nevoia de a determina greutatea specifică a atomilor cât şi a moleculelor de corpi simpli şi corpi compuşi s'a ajuns la creiarea unei ramuri a chimiei numită chimie structurală. Analizele exacte ce s'au făcut, au căutat să fixeze greutăţile specifice a atomilor alcătuindu-se tabel de ponderi atomice, unde a fost luată ca unitate de masă, masa atomului de hidrogen, care reprezintă cea mai mică masă atomică. Se credea că mase materiale mai mici decât a atomului de hidrogen nu există.

In veacul al XIX-lea chestiunea unităţii moleculei a fost pusă de câteva ori în discuţie.

1. In 1815 Prout în Anglia şi în 1817 Meinecke pe continent, atrag atenţia asupra faptului că ponderile atomice ale elementelor cuprinse în tabelele alcătuite pe vremea aceea, erau numere exacte mai mari de câteva ori decât greutatea atomului de hidrogen. De aci ipoteza că la baza structurei tuturor atomilor ar fi atomul

---

1) Aceste corpuscule poartă numele de atomi, o grupare de doi sau mai mulţi atomi poartă numele de moleculă şi mai multe molecule la un loc formează corpul, care este COMPUS când moleculele sunt elemente diferite şi SIMPLU când sunt la acelaş element.

atomul de hidrogen. Imediat au început determinări de greutăţi atomice făcute de mulţi experimentatori şi dintre acestea Berzelius şi Stas au arătat că la foarte multe elemente greutatea atomilor în comparaţie cu a hidrogenului nu este un număr exact de ori mai mare, aşa că ipoteza materiei unice a hidrogenului care s'ar găsi la baza tuturor celorlalte corpuri nu fu admisă.

2. Din cercetările lui Doebereiner de a stabili relaţiuni între greutăţile atomice a unor elemente asemănătoare din punct de vedere chimic, clasificarea elementelor lui Gmelin (1843) a lui Chancourtois (1862) a lui Meyer (1864) şi mai ales clasificarea lui Mendelejeff (1869) readuse chestiunea unităţii materiei în discuţie.

Urmărindu-se tabela lui Mendelejeff ţinând seama de ponderea atomică a elementelor simple şi de proprietăţile lor chimice, observăm că o creştere de pond atomic dela elementul Litiu (6, 94) la altul, sodiul (23) şi ele sunt asemănătoare din punte de vedere chimic; tot aşa creşterea dela (23) sodiu la (39, 10) potasiu, ambele cu caractere comune în ce priveşte proprietăţile chimice. Rezultă în mod neîndoios că ceeace se adaugă la masa atomului de Litiu sau sodiu trebue să prezinte aceiaş natură cu materia atomului de Litiu sau sodiu deoarece nu se schimbă caracterul chimic al corpurilor. Ca încheere, putem scoate următoarele:

a) Masele atomilor la elemente de pondmolecular mare rezultă din mase atomice mai mici prin adăugare de substanţă materială; materia adăugată prezintă aceeaş natură, din punct de vedere fizic şi chimic, adică masele atomilor sunt alcătuite dintr'o substanţă primordială unică.

b) Concluzia imediată din cele de mai sus este că atomul nu este ultima expresie a materiei, ci el formează un sistem complex alătuit din părţi asemănătoare, cum de altfel vom vedea mai departe.

3. Analiza spectrală contribue şi ea la readucerea în discuţie a structurei materiei în veacul al XIX-lea. Corpurile solide şi lichide încălzite până să lumineze, lumina lor dă un spectru continuu. Gazele evaporate din corpuri în flacăra unei lămpi dau spectre de emisiune for-

mate din *linii*. Bunzen şi Kirchhoff au stabilit metoda următoare: dacă trecem lumină albă prin vapori cari luminează, vaporii absorb razele caracteristice pe care ei le emit şi în spectru apar linii negre. Asemenea linii negre servesc pentru a deosebi un corp de altul deoarece nu toate corpurile fac să dispară aceeaş linie din spectru, lăsând în locul ei una neagră. Până în anul 1895 chimia s'a desvoltat pe baza teoriei *că există mai multe elemente*, cari constituesc materia şi a teoriei *discontinuităţii* ei. Cu multă teamă s'au emis şi păreri cu privire la unitatea de structură a materiei. Ştiinţa fiind ea însăşi într'o perioadă de desvoltare, n'a putut fixa aceste idei în cadrul cuceririlor definitive în ştiinţă. Acest rezultat a fost atins, cum vom vedea din articolele viitoare, numai după ce s'a fixat definitiv în ştiinţa lucrărilor teoretice şi experimentale asupra câtorva chestiuni cari justifică concluziile ce le vom trage privitoare la constituţia materiei. Aceste lucrări teoretice şi experimentale sunt relativ la:

1. Teoria lui Maxwell cu privire la origina ondulaţiunilor electrice care cuprind în ele şi pe cele luminoase. Origina luminei.
2. Descărcări în gaze rarefiate. Raze catodice şi raze X.
3. Natura razelor X. Spectroscopia cu raze X.
3. Radioactivitatea.

Când vom face cunoştinţă cu aceste lucrări vom fixa concluziunile în articolele ultime în ceeace priveşte structura materiei.

ING. C. NEAMU

absolvent al Institutului Electrotehnic din Bucureşti

Pagina mamei și a copilului

SUNĂ GOARNA

Sună goarna și românii se trezesc ca prin minune,
Focul li s'aprinde 'n piepturi, ard ca para de genune.
Sună buciumul străbun din Ceahlău în Caraiman
Și cimpoaie și cavale zic iar hora lui Chipan.

Hora ce românul cântă când s'aține la hotare
Hora ce'nvârtește 'n loc să-l bătătorească tare,
Că e al lui ogorul unde veseli toți românii joc
Cerce străinul să-l calce că-l arde para de foc.

Smei nu sunt feciorii tăi, scumpă, mândră Românie?
Cine vrea pământul tău, între paralei, să vie!
Știu ei drumul Pestei 'l știu: și-au mai mers pe Andrasy Ut;
S'or întoarce de pe Pustă cu drapelul iar pe scut!

Știu, pe clopote de bronz harta să și-o tipărească
Și la venetici să dea legi ca să le-amintească
Buchea dreptății, să'nvețe milenarii lor vrășmași
Că'n cuprinsul Țării mele, tot stejarul e ostaș!

Iar Carpatul de granit că-i a României șiră
Că'n mărgăritare scumpe, Epopeea ei deșiră:
«Lupte crâncene aicea veacuri se ținură lanț
Insă țara avu și are braț vânjos de dorobanț!...».

Ani, ca frunza și ca iarba, horde de barbari trecură
El i-a răsplătit pe toți dupâ dreapta lor măsură;
Iar astăzi când goarna sună din Mizil până'n Arad
Nu va ști răsplăti oare pe toți fiii lui Arpad?

Vie între șoimi și smei... D'aste drumuri de le arde,
Nu va rămânea picior din veneticele oarde!...
Cântările-va trecutul dorobanțul cel isteț
Ce ca mine și-el de veacuri, șade la hotar semeț!

'Aşa vuvui Carpatul în adâncuri nepătrunse
Dunărea îl auzi şi-albastru-i val răspunse :
«Cine nu respectă legea şi îşi calcă al său cuvânt
Dorobanţul nostru-l face tot o apă şi-un pământ !»

Auzi şi Oltul glasul Dunării cu unde-albastre
Şi 'ncepu şi el să cânte «doina' isbânzilor noastre» ;
Mureşul cântă şi el hora vestiţilor Moţi
Şi-atunci : «Regele trăiască !», au strigat Românii toţi.

SMARA

CHIOCELUL

Ghiocelul mic şi gingaş,
A eşit de sub zăpadă ;
Toată lumea simte acuma,
Bucuria să-l revadă.

El e solul primăverii,
Ce ne-aduce cântec, soare
Şi deşteaptă cu al său clopot,
Mii de flori mirositoare.

E prevestitor de Paşte,
De zambile şi bujori
Şi în veci el va rămâne,
Cea mai dragă dintre flori.

ELENA NICOLAIDE
Directoarea
Şcoalei de copii mici «Floreasca»

Martie 1933.

DAREA DE SEAMA

A

CONSILIULUI GENERAL AL SOCIETĂŢII INSTITUTORILOR ŞI INSTITUTOARELOR

PE ANUL 1932

Doamnelor şi Domnilor Membri,

Potrivit art. 41 din statutul societăţii Institutorilor şi Institutoarelor din România, avem onoare a vă aduce la cunoştinţă următoarea dare de seamă de mersul acestei societăţi, în cursul anului 1932.

Societatea noastră a activat pe terenul cultural organizând şi în acest an un ciclu de conferinţe, sub auspiciile Institutului pedagogic român, tratând următoarele subiecte:

1. Goethe, filosof şi pedagog (comemorare) de D-l prof. G. G. Antonescu, la 3 Martie.
2. G. Gentile şi pedagogia spiritualistă de D-na A. Belciugăţeanu, la 10 Martie.
3. E. Key şi drepturile copilului de d-l prof. Iosif I. Gabrea, la 17 Martie.
4. G. Kerschensteiner şi activitatea practică în şcoală de D-l Prof. C. Rădulescu-Motru, la 24 Martie.
5. H. Litz şi şcoalele în natură, de D-l prof. I. C. Petrescu, la 31 Martie.
6. J. Dewey şi interesul, de D-l Al. Valeriu, la 7 Aprilie.
7. Fritz Jöde şi educaţia muzicală, de D-l prof. G. Breazul, la 14 Aprilie.

Conferinţele s'au ţinut Joia, în sala de festivităţi a Societăţii noastre.

Revista societăţii «Şcoala Română», a apărut regulat, cu

mari sacrificii din partea noastră; am ţinut să păstrăm tradiţia fiind utili colegilor noştri.

Din lipsă de fonduri, în cursul anului 1932, nu s'a putut continuă construcţia căminului Mangalia; ne-am mărginit numai să achităm datoria contractată în 1931, în acest scop, la societatea cooperativă «Căminul Institutorilor».

Societatea noastră s'a străduit şi a reuşit să readucă în parte, în patrimoniul său, «Căminul Malnaş», construit de filiala sa «Instituţia Coloniilor şcolare» din Capitală.

E locul să spunem aci, că D-l Gh. Cherciu a dat o declaraţie autentică, arătând că D-sa a lucrat la Căminul Malnaş, numai ca mandatar al Societăţii noastre. Sperăm să convingem pe D-l I. David, că e în interesul său propriu, să facă declaraţia autentică, arătând în ce calitate a lucrat la acest cămin, cu ce scop, şi cu ai cui bani a cumpărat o parte din terenul, pe care s'a făcut construcţia. In tot cazul, consiliul societăţii Institutorilor nu se va opri la jumătatea drumului şi va merge înainte, fiind sigur că dreptatea, recunoscută şi de onor. Minister al Instrucţiunii, prin aprobarea avizului contenciosului respectiv, va triumfă.

După cum ştiţi, în localul în care ne găsim, societatea noastră are la dispoziţia colegilor din provincie, indiferent dacă sunt sau nu membri ai acestei societăţi, două camere, unde anual se găzduesc în mod colegial, un mare număr de colegi. Anul acesta, desigur din cauza crizei, numărul lor n'a fost aşă de mare, ca în trecut.

Tot din spirit de solidaritate colegială, societatea noastră a dat găzduire gratuită, tinerei societăţi muzicale a corpului didactic din Capitală, azi a învăţătorilor, care aci s'a plămădit şi închegat, reuşind să atragă atenţia lumii didactice şi culturale, prin frumoasele concerte date la Ateneul Român, la Ploeşti, etc.

Credem că sprijinind toate încercările colegilor noştri, care se străduesc pe orice teren cultural sau artistic, ne îndeplinim o datorie de buni colegi.

Tot ca buni colegi, am primit aci, în casa noastră, societatea soră «Asociaţia generală a Invăţătorilor din România», care a ţinut o adunare cu delegaţi din toată ţara, în ziua de 22 Ian. 1933.

In ziua de 18 Septemvrie, societatea noastră a sărbătorit la Ateneul Român, cu mult fast pe D-na Smara, cu prilejul aniversării a 75 ani. Cu acest prilej D-l V. D. Stănciulescu, preşedintele societăţii, care a organizat serbarea, a pronunţat un prea frumos discurs, scoţând în relief personalitatea D-nei Smara ca institutoare distinsă şi literată, care a dus faima numelui de institutoare peste hotare.

Cu acest prilej, societatea a scos un număr festiv din revista «Şcoala Română», închinat sărbătoritei.

D-na Smara s'a legat sufleteşte de şcoală şi copii şi, în amintirea timpului petrecut între copilaşii, pe care i-a iubit ca o a doua mamă, a făcut o donaţie societăţii Institutorilor, în sumă

de 95.000 lei în bonuri, cu destinaţia ca, din venitul lor, să se procure cărţii elevilor silitori şi săraci dela şcoalele No. 30 băieţi şi No. 17 fete, unde D-sa a funcţionat ca institutoare. Fapta D-sale vorbeşte dela sine, aşă că ne dispensăm de a o comentă.

Societatea s'a ocupat şi de sufletul copilului. Cu prilejul aniversării unirii Ardealului cu Patria-Mumă, D-l vice-preşedinte Sava Zamfirescu a organizat la societate o serbare demonstrativă, cu un program ocazional, la care au luat parte delegaţii de elevi şi eleve dela şcoalele din Bucureşti. Programul a fost compus din poezii, cuvântări şi cântece patriotice. A fost o manifestare naţională, care a entusiasmat în chip deosebit, pe viitorii apărători ai graniţelor actuale.

In cursul anului s'au făcut actele de împroprietărire a 9 membri, pe terenul ce posedăm la Mangalia, în preajma căminului nostru, potrivit clauzei din actul de donaţie, ca şi votului adunării generale extraordinare din 26 Iunie 1932; iar pentru alţi patru împroprietăriţi, potrivit aceluiaş vot, facerea actelor este în curs de efectuare.

Prin instituţia coloniilor şcolare, societatea noastră a trimis două colonii şcolare, una de băieţi şi alta de fete, la Slănicul de Prahova, unde avem un cămin propriu.

Colonia de băieţi, compusă din 45 elevi, recomandaţi de şcoalele din Capitală, a fost condusă de D-l V. Dimitriu, institutor la şcoala No. 21 băieţi din Capitală.

In colonia de fete, au mers 45 eleve, sub conducerea D-nei Vlădescu-Albeşti, directoarea şcoalei No. 21 fete.

S'a cheltuit cu întreţinerea ambelor colonii suma de lei 80.000.

Copiii au fost vizitaţi de medici atât la ducere cât şi la înapoierea dela Slănic, unde au avut o îngrijire părintească. Toţi au crescut în greutate şi s'au reîntors mai reconfortaţi.

Fondurile de întreţinere a coloniilor au fost adunate prin serbarea organizată la Arenele Romane şi dela balul anual al coloniilor şcolare, dat în sala de festivităţi a Societăţii. Am avut aci sprijinul larg şi desinteresat al colegilor din Capitală, cărora cu acest prilej, consiliul general al societăţii le aduce vii mulţumiri, pentru sprijinul ce-l dau Societăţii şi instituţiei coloniilor şcolare.

Societatea noastră primeşte mereu înscrieri de membri dintre acei învăţători şi institutori, cari cunosc activitatea şi trecutul societăţii noastre şi se angajează a lucrà conform statutelor. Anul acesta s'au înscris în total 9 membri, a căror listă consiliul a aprobat-o şi o va supune ratificării D-voastră.

Doamnelor şi Domnilor Membri,

Situaţia financiară, faţă cu timpurile prin care trecem, e destul de bună. D-voastră o veţi vedeà din bilanţul şi comptul de

profit și pierdere pe 1932, al Societății Institutorilor și Instituției coloniilor școlare; bineînțeles după ce veți asculta și raportul comisiunii Cenzorilor, asupra cărora veți avea a vă pronunță, spre a da descărcare consiliului general al Societății, de gestiunea sa pe 1932.

In urmă vă rugăm să binevoiți a luă în cercetare proectele de buget pe 1933, atât al Societății Institutorilor și Institutoarelor din România, cât și al Instituției coloniilor școlare.

Președinte, **Vasile D. Stănciulescu**

Secretar, **D. R. Brătianu**

Casier, **D. Ionescu**

Ciclul de conferinţe pe anul 1933

Societatea institutorilor şi institutoarelor a organizat şi anul acesta un ciclu de conferinţe cu subiecte cari interesează de aproape, nu numai pe membrii corpului didactic primar, ci pe toţi ce se îngrijesc de bunul mers al învăţământului.

Prima conferinţă a fost în ziua de Sâmbătă 18 Martie când a vorbit d-nul dr. Predescu-Rion dela Facultatea de medicină din Cluj despre:

„De ce nu pot învăţa unii copii"

In mod intuitiv, dar şi pe înţelesul tutulor, d-sa a arătat, sprijinit pe statistici, întocmite în urma cercetărilor minuţioase, unele personale, altele culese din diferiţi autori că majoritatea elevilor, cari nu pot învăţa şi pe cari noi îi numim leneşi — nu sunt îndărătnici şi neprimitori de cunoştinţe ci ar avea toată bunavoinţă ca să înveţe dar anumite cauze bolnăvicioase îi împiedecă dela aceasta; a arătat că înapoia nasului şi în dosul feringelui sunt mai multe glande cari au legătură directă cu cavitatea craniană.

Aceste glande se îmbolnăvesc foarte des şi foarte repede, fie prin microbi sau alte cauze şi atunci iritarea lor se resfrânge imediat asupra celulei nervoase.

Creerul în această stare este vecinic bolnav şi copilul nu poate să fie atent, nu poate să prindă învăţăturile şi nu poate să memorizeze; deci nu poate învăţa.

Pentru asta se cere neapărat ca şcoala să colaboreze cu medicul şcolar, şi împreună să cerceteze, să examineze pe elev şi la nevoe să-l trateze şi chiar să-l opereze ca să-l facă în stare de a putea învăţa.

De aci necesitatea fişelor individuale.

Este locul nemerit să amintim cu acest prilej că fişa psihologică-sanitară, nu este născocită acum ci ea are o vechime la noi de vreo trei decenii; răposatul doctor Botescu, pe când era ajutor de primar al Capitalei, a răspândit această fişă cerând să fie complectată pentru a face o statistică conştiincioasă care să folosească pentru o reformă a învăţământului.

Mulţi colegi îşi amintesc de această încercare şi unii din noi am făcut constatări dureroase în ceeace priveşte starea sanitară şi psihologică a copiilor de la ţară.

Ştiri şi informaţiuni

In comuna Militari, pendinte de Municipiul Bucureşti, s'a început construcţia unui local de şcoală cu fonduri dăruite de Primăria centrală (1.500.000 lei) şi cu ajutorul sătenilor şi mai ales al d-lui Dumitrescu-Militari precum şi cu veniturile dela serbările şcolare. Clădirea nu este terminată. Comitetul de construcţie face apel şi roagă în special Onor. minist. al instr. „Casa şcoalelor" să contribuie cu suma necesară spre a se isprăvi acest edificiu de cultură şi lumină.

*

Răsfoind o „Carte de cetire" aproape oficială căci parte din autori sunt prietenii „Ministerului instr." găseşti la pag. 80 o bucată „Sacul cu cartofi".

In vreo 10—15 rânduri, spune povestea că tatăl a furat un sac cu cartofi, faţă cu copilul lui; l-a pus în spinare şi l-a adus la căruţă.

Copilul l-a certat:

— „Tată, tu te-ai uitat în toate părţile, numai în sus nu te-ai uitat".

Atunci tatăl se ruşină de fapta sa şi duse sacul îndărăt.

Ce să mai comentăm?!

Un tată hoţ şi un copil cinstit.

Ne mirăm întâiu de cel care a injghebat această poveste, apoi de colaboratorii lui cari au cetit-o şi au găsit-o bună şi în urmă de comisiunea care a aprobat-o.

Atâta uşurinţă şi atât dispreţ pentru cărţile de învăţătură

în şcoalele primare, nu se poate găsi decât în epoca aceasta şi în ţara noastră.

*

Societatea institutorilor **„Instituţia coloniilor şcolare"** — va face în cursul lunei Mai o serbare în „Arenele Romane" din Parcul Carol.

Vor da concursul aproape toate şcoalele primare din Capitală cu cântece şi jocuri gimnastice; de asemenea O.N.E.F. va contribui la reuşita serbărei prin diferite exerciţii corporale.

Colegele şi colegii din Municipiul Bucureşti sunt rugaţi a da sprijin, vânzând cât mai multe bilete.

*

In curând se va deschide biblioteca societăţii instit. din Capitală, în locaul din strada Parlamentului 2.

Se vor pune la dispoziţia colegelor şi colegilor, cărţile şi revistele, cele mai multe de specialitate, precum şi publicaţiunile periodice cari discută problemele de învăţământ.

STRAINE:

L'éducation No. 7 din Aprilie 1933, consacrat în întregime studiului limbei latine. Paris V. Rue Thénard 3.

Informations. Publicaţiune a Societăţii Naţiunilor conţine în numărul de pe Martie—Aprilie 1933 un articol foarte judicios relativ la *«Protecţiunea femeii şi a copiilor»*.

DIN ŢARA :

Buletinul Stelei. Cuvântări şi scrieri de I. Krishnamurti. No. 3 şi 4 pe Martie—Aprilie 1933. Buc. III. Piaţa Lahovary 1. A.

Revista Şcolii. Organul Asociaţiei c. d. primar din jud. Botoşani. Anul X. No. 3 Martie 1933.

Gazeta învăţătorului. Organul Asociaţiei învăţătorilor din jud. Constanţa. Anul III. No. 1 şi 2 din Martie—Aprilie 1933.

Lămuriri şcolare. Revistă didactică lunară. Organ al Asociaţiei Corp. did. primar din oraşul şi jud. Tecuci. Anul III. No. 9 şi 10 din Nov. Dec. 1932.

Lumina. Revista Asociaţiei învăţătorilor din R.-Sărat. Anul XII. No. 7—8—9—10 din Sept. Oct. Nov. Dec. 1932.

Revista Asociaţiei învăţătorilor Mehedinţeni. Anul V. Martie—Iunie 1933.

Şcoala şi familia de mâine. Anul VI. No. 53—54 din Martie—Aprilie 1933.

Luminătorul. Revista Bisericei din Basarabia. Anul 46. No. 5 din Mai 1933.

Şcoala Prahovei. Anul III. No. 4 şi 5 din Febr. Martie 1933.

Învăţătorul tulcean. Anul V. No. 1 din Aprilie 1933.

Voinţa Şcoalei. Anul XI. No. 7 din Mai 1933 Cernăuţi.

Cuvântul nostru. Anul IV. No. 2—3 din Febr. Martie 1933 Dorohoi.

Cuvântul învăţătorilor. Organ al Asociaţiei generale a învăţătorilor din România. Anul I. No. 1 Buc. Bulev. Carol 61.

România Aeriană. Organul problemelor aeriene şi al locomoţiunilor moderne. Aviaţie — Aerochimie — Radiofonie. Anul VII. No. 66 din Aprilie 1933. Buc. Str. Romană 25.

România maritimă şi fluvială. Revista «Ligei navale române» pentru propaganda, orientarea şi apărarea intereselor pe apă. Anul II. No. 4 din Aprilie 1933. Buc. Strada A. Briand 16.

Drum nou. Organul Blocululi cetăţenesc pentru Mântuirea ţării. Anul IV. No. 14 din 23 Aprilie 1933. Buc. Calea Victoriei 72. Etaj I.

Institutul de arte grafice «EMINESCU» S. A., Str. Ing. A. Saligny 2

ANUL XXXVIII. — Nr. 7 — 10 Sept. — Dec. 1933

ŞCOALA ROMÂNĂ

I. S. Duca

Moartea lui Ion G. Duca

Intreaga suflare românească s'a cutremurat de tragica moarte a marelui bărbat Ion G. Duca, primul sfetnic al Tronului, cel care întrupa «Nădejdea Neamului Românesc», în aceste timpuri atât de grele și de vitrege.

Membri Societății Institutorilor și Institutoarelor din România, împreună cu toți Românii cu sufletele curate și conștiente, sunt pătrunși de o profundă întristare și de o vie indignare din cauza odiosului asasinat săvârșit în gara Sinaia la 29 Decemvrie 1933.

Ion G. Duca, Bunul Român, Distinsul om de stat, a fost Membru de Onoare al Societății Institutorilor de două decenii, în care timp ne-a îndrumat, ajutându-ne la vremuri de nevoe, fiind devotat cauzei românești și școalei poporului românesc.

Ion G. Duca, sufletul cooperației, inteligență vie, cinste fără prihană, patriot desăvârșit, moare ca un erou, la datorie, la postul de comandă, pentru țară și pentru neam, apărând patrimoniul nostru strămoșesc și sfânt.

Membri Societății Institutorilor și Revista «*Școala Română*» împărtășesc doliul și durerea întregului popor românesc.

V. D. Stănciulescu
Președintele Societății

Gândurile unui dascăl la moartea lui Ion G. Duca

In vremuri de grea cumpănă, când ţara românească a fost la răspântie iar poporul nedumerit de cărările ce trebuia să apuce, cerul ne-a trimis, totdeauna un apărător.

Aşa a fost de când se cunoaşte istoria poporului românesc.

Pentru închegarea statului, dela 1821 şi până azi, Dumnezeu nu ne-a părăsit; dintre fiii ţării, s'a înălţat cu cinste şi cu înţelepciune unul câte unul care ne-a scăpat de prăpăd. Ultimul, — ales de Domnul să netezească drumul României şi să cureţe calea poporului spre linişte şi propăşire, în urma deselor amărăciuni — a fost Ion G. Duca.

Tot ce avea suflet curat românesc în oasele lui, a privit cu tremurări de nelinişte spre acest fiu al ţării; toţi am avut nădejdea împlinită că de acum suntem scăpaţi; era matelotul încercat de furtuni şi vifore, crescut de mic lângă cei mai dibaci cârmuitori şi comandanţi de corăbii, încât poporul întreg a respirat uşurat căci venise mântuitorul.

Şi a pornit la lucru; mic la stat dar uriaş la suflet, el n'a mai cunoscut odihna şi somnul — era robitul muncii şi ajunsese sclav al dorinţelor să salveze ţara.

Nici gloria trecătoare, nici ambiţiunile deşarte, nu l-au împins către răspundere cum nici ameninţările nătânge nu l-au înfricoşat; un singur gând, un singur dor: *dragostea de ţară, iubirea de neam* erau îndemnurile lui la lucru. Nu vedea în faţă de cât o Românie bogată şi respectată, cu oameni cuminţi, muncitori şi cinstiţi — mai ales cinstiţi. Il urmărea ca umbra, această cinste românească, străveche cât poporul, pe care o uitasem. Voia să înalţe pe fiecare român, în ochii lui, acolo unde îl aşezau virtuţile moştenite dela cei mai demult strămoşi. A vrut totul pentru alţii, nimic pentru sine.

Şi pe acest ales între aleşii naţiunei l-a ucis mişeleşte, ca pe un câine, învinovăţindu-l că este vândut străinilor.

Ce crudă batjocură! Ion G. Duca vândut duşmanilor!

Dar este în zadar să tânguim lângă mormânt!

Pe Ion G. Duca nu l-au omorît cei trei tineri înnebuniţi, ci l-am ucis noi toţi câţi avem răspunderea creşterei tutulor copiilor şi tinerimei din această ţară; suntem toţi vinovaţi fiindcă unii ne sbatem să încolţim în sufletele plăpânde cele mai alese virtuţi, întâi omeneşti şi apoi cetăţeneşti, iar alţii

îşi muncesc mintea ca să crească buruenele care au înăbuşit sufletul. Educaţia tineretului nostru nu mai merită acest nume scump.

Totul a fost lăsat pe seama şcoalei şi foarte puţin în sarcina familiei. Grădinarul pregăteşte pământul, sădeşte şi răsădeşte sămânţa, dar vin în urmă plivitorii şi udătorii, păzitorii şi toate ajutoarele meşterului.

Şcoala înfige în sufletul copilului şi al tânărului cât poate mai mult din virtute, încearcă să smulgă viţiul moştenit sau căpătat, dar ea luptă singură şi răul e prea mare. Este povestea cu mânăstirea lui Manole: şcoala zideşte, satana dărâmă.

Unde sunt păzitorii, unde este autoritatea — ori care ar fi — unde sunt ceilalţi cetăţeni, ce fac societăţile culturale, ce facem noi toţi afară din şcoală? Nimic sau aproape nimic.

Priviţi filmele de cinematograf, priviţi afişele de pe ziduri şi dela chioşcuri, chiar de prin tramvae, cercetaţi saloanele de pictură, deschideţi revistele literare, cetiţi cărţile de literatură, mergeţi la teatrele cu reviste, chiar şi teatrul cel serios, altă dată şcoală pentru lume, intraţi în baruri, în restaurante, în bodegi, ascultaţi cântecele şi de orchestră şi cele populare... şi mai unde vreţi?! peste tot sau aproape peste tot, acciaş deşanţare, aceiaş nerușinare.

A fost şi este încă o răsturnare a tutulor aşezărilor temeinic încropite cu multă trudă de bătrânii cei cuminţi şi sănătoşi la vorbă, pe cari i-au înlocuit tinerii zăpăciţi şi zănăticiţi de toată această desmăţare, cu gândul stricat, cu sufletul stâlcit şi cu judecată rătăcită. Ce a fost cinste, omenie, muncă şi pricepere, acum sunt poveşti pentru copii; viaţa pentru ei este aşa cum o văd la Cinema — cu femei goale de îmbrăcăminte şi de minte, născute şi crescute în plină furtună sufletească de după războiu, cu întâmplări şi fapte croite anume pentru atâţare şi întărîtare ca să placă celor cruzi la minte şi să curgă câştig bănesc; de otrăvirea sufletelor nu se îngrijeşte nimeni; biruinţa şi victoria uşoară îmbată pe cei neisprăviţi şi-i îndeamnă la acte îndreptăţite de mintea lor bolnavă şi stoarsă de orice raţiune.

Nu exsistă film aproape să n'aibă scene de care se ruşinează şi se scârbeşte sufletul curat, cu destrăbălare, cu asasinate, cu bandiţi şi tâlhari, cu înşelători şi mişei, cu femei perfide, uşurele, unde viţiul ese biruitor iar virtutea ese umilită şi batjocorită.

Pentru cei cu sufletul copt, toate astea se destramă fără urmă dar pentru cei fragezi încă, mintea culege, fără voe, toate, toate şi le frământă şi le dospeşte ca să coacă după aceea numai perversitate şi putrigaiu.

Ilustraţiunile şi chipurile provocatoare care stau lipite pe ziduri şi prin alte locuri sunt un permanent îndemn la cele rele, încât copilaşii mărunţi simt plăcere să se oprească şi să privească tălmăcind în închipuirea lor aşa cum îi împinge ilustraţiunea. Pare un blestem, care ne urmăreşte deaproape, să vezi până şi reclamele cele mai serioase servindu-se de chipuri goale ca să atragă luare aminte. Expoziţiile de pictură sunt pline de trupuri desbrăcate, în cele mai ucigătoare pofte şi îndemnuri. Ale cui păcate le răsplăteşte tineretul ca să-şi ameţească mintea cu aşa tablouri originale ? !

Scrierile zise literare (cărţi sau reviste) sunt adevărate uzine în care se topeşte sufletul şi se toarnă a doua oară aşa cum l-a imaginat autorul articolului sau al cărţii. Poezii şi romane cu titluri şi cuprins ce cântă şi preamăresc anumite pofte şi doruri — trupeşti ori sufleteşti — ca să răscolească în om toată firea lui întreagă şi să-i desfacă din încheeturi toată zidirea sufletească spre a o nărui la pământ pentruca în urmă din cioburi şi firimituri să ridice un bordeiu şubred şi umed unde să se adăpostească numai desfrâul şi desmăţul.

Dar strada !; strada vie cu toate păcatele ei, năruieşte şi ce bruma a mai scăpat după dezastrul celorlalte nenorociri. Strada este nepăsătoare la tot răul care se întinde în lung şi lat, acoperind până şi lucrurile moarte cu întinderea lui.

Iar teatrele uşoare, cu revistele lor şi cu grupul de femei jucătoare sunt blestemul diavolesc aruncat peste tinerimea noastră care — la poarta vieţii — prinde din sbor şi scânteea ce licăreşte numai o clipită ; antreprenori şi impresari, al căror suflet este robit banului, al căror gâtlej se îndoapă numai cu aur, aceşti monştri ce macină suflete crude se fericesc unii pe alţii când publicul se bate la casa de bilete ca să cumpere veninul viperilor omeneşti.

In toate vremurile au fost orgii şi fiecare epocă a avut ticăloşii şi ticăloasele ei dar erau aşa de puţini că s'au pierdut între cei mulţi cu virtute şi cu obraz omenesc ; astăzi pustregaiul şi iasca a crescut aşa de întins că puţinii care au biruit pe satana şi n'au căzut în ispită sunt înapoiaţi şi rămaşi în urmă cu vremea, care le-a trecut înainte. Viţiul s'a lăţit ca un potop de râuri şi ameninţă să înnece toată suflarea omenească.

Să pornim neîntârziat la luptă ; să ne chemăm unii pe alţii, să ne strigăm tare ca să ne auzim şi din sfătuirea celor buni şi cuminţi să răsară biruinţa. Cum s'au înfiripat atâtea societăţi, cu atâtea scopuri — nu le mai comentăm—să avem grijă întâi de apărarea sufletului tineretului.

Cenzura a tăiat totdeauna cu foarfecele ei numai când a crezut că trebue apărată demnitatea şi cinstea ţării, a sta-

tului și a dregătorilor ei dar n'a tăiat o literă măcar din puzderia de scrieri pline de otravă pentru sufletul copiilor noștri; n'a oprit niciun film deșanțat și n'a închis niciun teatru unde se dapănă firul înveninat care împânzește mintea și cugetul băeților și fetelor intrate acolo cu sau fără voe. Statul are drepturi câștigate și consfințite — prin tradiție și prin legi — să apere pe cetățeni și să-i ocrotească de răufăcători dar s'a gândit numai la trupul lor, la carne să nu fie ciopârțită ; pentru sufletul acestor cetățeni a fost vitreg, l-a lăsat pradă tutulor ispitelor. Este o datorie patriotică ca statul să apere și sufletul nostru și de aceea socotim ca legală și mai ales morală, cenzura tutulor manifestărilor sufletești—scrise, vorbite, jucate, cântate, desemnate sau oricum altfel.

O poliție ad-hoc, recrutată din persoane vârstnice și mai ales din corpul didactic, magistrați, ofițeri, înarmată cu drepturi legale și secondată de toți agenții forței publice, să intervină oriunde și oricând spre a împiedeca otrava.

Stăpânirea trebue să ieа o măsură pentru a stârpi mătrăguna.

P. NICOLAESCU — CRANTA
institutor — București

Firul de iarbă uscată indică puterea soarelui.

In prezent se cuprinde timpul întreg.

Krishnamurti

Problema culturei

O chestiune care trebue să preocupe mult întregul corp didactic, e problema culturei. Popor ieşit relativ de curând la viaţa liberă, ne-am îndreptat cu lăcomie spre isvoarele de lumină de la alte popoare. Am asimilat foarte mult în cei cincizeci de ani de la Războiul Independenţei şi, fără îndoială, din multe puncte de vedere, suntem în rând cu toată lumea civilizată. E timpul acum să ne dăm seama de lipsurile, fatale, în alcătuirea sufletului nostru, căci graba cu care am împrumutat instituţii şi organizări de la străini, a dat o mare strălucire exteriorului, dar n'a îngăduit o desvoltare armonică a sufletului. De aceeea, acum când avem o primă închegare a societăţii noastre în forme civilizate moderne, trebue să ne întoarcem cu atât mai mult interes la cercetarea golurilor umplute în pripă şi necomplet. Lucrul e cu atât mai necesar cu cât împrejurările vieţei de după războiu au scos la iveală multă apă tulbure şi ne-au făcut să ne înfiorăm uneori de slăbiciunea morală a multora din concetăţenii noştri. Or, pe lângă familie şi biserică, numai şcoala poate forma sufletele. De aceea cred că e timpul să punem mai puţin preţ pe cunoştinţele ce dăm, ca pe felul cum le închegăm în mintea viitorilor cetăţeni, cum îi pregătim pentru lupta cu viaţa şi cu ispitele ei.

Nu e aci locul să tratăm problema culturei sub toate aspectele. Scopul meu e să atrag luarea aminte a fiecăruia dintre cititori despre însemnătatea problemei. Fiecare va şti să tragă consecinţe din meditaţia şi din experienţa sa asupra căei de urmat. Un lucru însă trebue schimbat cu desăvârşire. Elevii nu trebue să înveţe pentru ca să ia o diplomă, cu care să treacă în alte şcoli şi să ajungă funcţionari. Cartea să fie un tovarăş bun, care să dea sfat în împrejurările grele din viaţă, să aline durerile, sau să înfrumuseţeze gândurile. Lecturi bine alese şi o bibliotecă potrivită de cărţi de literatură şi de sfaturi ştiinţifice populare, fac dragă cartea. Iar elevii să nu aibă niciodată ca ţintă diploma.

In privinţa felului greşit cum s'a înţeles folosul cărţei la noi, trebue să amintesc un pericol mare care ne ameninţă. Cea mai mare parte din elementele bune din şcolile primare şi secundare se îndreaptă spre universitate. Avem aproape 30.000 de studenţi, cam cât are toată Germania de azi, pentru o populaţie întreită. Universitatea din Bucureşti are cam 20.000 de studenţi, fiind a doua din lume ca populaţie şcolară. Ce vor face toţi aceştia când vor lua diploma? O mare parte se vor îndrepta spre tot felul de afaceri, care nu pot

fi spre binele ţărei şi spre moralitatea societăţei noastre. Goana spre Universitate e un rezultat al felului greşit cum se face carte la noi.

Copiii nu trebue să vadă în Universitate ţinta supremă a culturei şi a cinstirei. Universitatea are un scop precis, bine determinat şi nu trebue să înghită toate forţele ţărei. Adevărata cultură nu constă în învăţătură multă, ci în felul special superior de a privi lumea şi îndatoririle ce are fiecare în locul pe care-l ocupă. Iar adevărata mulţumire sufletească nu constă în situaţia morală sau materială pe care o are cineva, ci în faptul că face cu drag, cu plăcere însărcinarea, oricât de umilă, pe care şi-a ales-o ca rost în viaţă.

Popoarele mai bătrâne în cultură au ajuns la înţelepciunea de a nu privi pe om după diplomele ce are, ci de a-l cinsti după felul cum îşi îndeplineşte datoria. La aceste popoare, cultul învăţăturei şi al cărţei e atât de înrădăcinat în cât devine aproape instinctiv. Aşa să ajungem şi noi, să ne fie idealul. Acolo fiecare se duce la şcoală ca să înveţe *pentru sufletul lui*, fără nici o constrângere. Cartea e socotită ca cel mai mare bun, iar distrugerea unei biblioteci, de pildă, ia proporţiile unui dezastru naţional. In această privinţă, vreau să povestesc, în scurt, un fapt, dela care putem învăţa mult, ce s'a petrecut de curând în Polonia.

In târgul Dzikow, se găseşte castelul familiei istorice Tarnowski. Biblioteca acestui castel cuprinde cărţi nepreţuite şi manuscrise de mare însemnătate pentru istoria Poloniei. Învăţaţi specialişti din multe locuri veniau să cerceteze bogăţiile bibliotecei. Dar şi elevii liceului local puteau să se adape la luminile adunate acolo. Iată că un foc năprasnic s'a abătut asupra castelului. Tot târgul a fost în fierbere. Şi atunci, meseriaşii şi elevii liceului s'au repezit către bibliotecă, spre a o salva. Sub conducerea bibliotecarului, un profesor, salvatorii scoteau în ordine cărţile. O bârnă aprinsă căzu pe capul unui elev, omorîndu-l. Ceilalţi nu s'au lăsat înspăimântaţi, ci continuau salvarea, sub ochii bibliotecarului nemişcat în mijlocul sălei... Au murit astfel opt elevi şi meseriaşi, dar aproape toată biblioteca a fost scăpată.

Un astfel de devotament e un semn al adevăratei culturi. El implică o întreagă tradiţie de lumină. Această tradiţie, acest respect al trecutului nostru, încă tânăr, să fie ţinta învăţământului. Căci astfel vom isbuti să creem oameni de caracter, cu simţul moral desvoltat, când vor simţi că nu sunt decât o verigă în lanţul neîntrerupt al generaţiilor.

Cât de departe sunt aceste preocupări de goana după diplome la care conduce învăţământul unui corp didactic ce nu vrea să fie un apostolat, ci un corp de funcţionari!

Şi ca să închei dau încă o pildă prin care să arăt că nu diploma e lucrul cel mai însemnat: Cea mai înaltă şcoală de ştiinţă din Paris, celebrul *Collège de France*, e o universitate în care poate audia oricine cursurile, unde nu sunt nici înscrieri, nici examene, nici diplome. Şi totuşi, sălile de curs sunt aşa de pline că de multe ori nu găseşti loc.

Idealul nostru să fie ca să aducem şi neamul nostru la acest nivel de iubire a culturei.

PETRE SERGESCU
Profesor Universitar

Măreţia zilei de ieri creiază gloria acelei de azi.

*

Adevărul nu este ceva pe mai multe feţe. El este unul singur, complet.

Krishnamurti

Din „L'éducation

Darea de seamă asupra celui de al treilea congres „Montessori"

Congresul Montessori s'a ţinut anul acesta dela 29 Iulie până la 8 August, în Amsterdam. Zece zile! Abia timpul necesar, să vizitezi, în fugă, între două conferinţe, un muzău, să străbaţi oraşul. Zece zile, ca să-ţi prinzi sufletul de frumuseţea lucrurilor şi bunătatea oamenilor.

Totul e contrast la Amsterdam, faţă de celelalte mari centre: liniştea dela ţară într'un oraş mare, o cetate industrială fără tristeţea centrelor mari; un lux simplu; case bătrâne dar cu confort modern. Olandezul are casa lui simplă dar caldă, prietenoasă. Ar vrea ca oricine îl vizitează să fie mulţumit.

Olanda, ţara ceţei cenuşii şi monotone este şi aceea a luminii şi a culorilor. Culoarea străluceşte de un roşu viu prin mulţimea florilor, care cad în buchete împrejurul porţilor, al streşinilor; în tufe prin curţi — Floarea e apreciată şi iubită.

Lumina de vară e limpede, îmbibată cu apă strălucitoare. Ea se agaţă pe burlane în picături de rouă, se răsfaţă pe pavajele, pe canalurile Amsterdamului, care reflectă cerul, nu acela al oraşelor mari, tăiat în fâşii după forma străzilor, ci un cer imens, adesea plin de nori, şi fără altă limită decât un orizont de apă, căci aşa a vrut D-zeu, ca Olanda să fie un cer pe o apă. Dar Olandezul, curagios şi cuminte ca ştiut să ajute câmpiile, să domesticească apa şi să o încercuiască într'o barieră indestructibilă. El s'a servit de vânt, ca să învârtească roata morii, trebuincioasă ca o uzină şi veselă ca o jucărie.

Corăbiile cu pânzele albe ajung până pe străzile marilor oraşe.

In fine, o ţară mică cu un popor mare, care a făcut lucruri mari.

Congresiştii au fost primiţi cu delicateţe şi bunătate; au fost lăsaţi liberi şi totuşi călăuziţi. Acestea au fost motivele de s'a înapoiat fiecare la căminul lui, cu un sentiment de admiraţie şi de simpatie. Aceste zece zile au fost totdeodată şi scurte şi pline de experienţe şi amintiri frumoase. Organizaţia minunată a congresului a făcut ca să se lucreze intensiv şi fără surmenaj, punând la dispoziţia congresiştilor cea mai frumoasă şcoală din oraş. Conferinţele se ţineau dimineaţa, iar după amiezile erau rezervate pentru arătarea materialului Montessori şi vizitarea şcoalelor. In fiecare seară se reuneau iar congresiştii pentru a asculta conferinţe variate ţinute de profesori cu renume.

La şedinţa de deschidere, adică în ziua de 29 Iulie, re-

prezentanţii diferitelor ţări exprimară d-nei Montessori, iubirea şi admiraţia pe care d-sa o inspiră în toate părţile, unde pătrunde metoda sa de intuire.

Subiectul ales de d-na Montessori: „Renaşterea spirituală a omului" pasionă tot auditoriul, în tot timpul celor cinci conferinţe pe care le-a ţinut d-sa.

Istoricul naşterei metodei Montessori şi răspândirea sa, e bine cunoscută tuturor. Sunt treizeci de ani, de când copiii primelor şcoale făcură progrese aşa de mari şi manifestară trăsături de caractere aşa de noi, încât se vorbi de „copiii cei noi" cari promiteau o lume cu mult mai bună.

Ce idee nouă au produs aceste rezultate uimitoare? Am înţeles că tot copilul trebue pus într'un mediu propice, pentru a se desvolta integral şi noi trebue să sacrificăm, ceeace numim drepturile noastre asupra lui, pentru ca să nu gândim decât la îndatoririle lui.

Prima datorie este de a-l observa, aşa ca să-l cunoaştem şi să-l supunem legilor divine ale naturii sale.

Să considerăm legile creşterii unui copac: Vârful, printr'o creştere verticală, se înalţă mereu către lumină şi căldură. Dar fiecare ramură uscată, schimbă direcţia cea dintâiu; ea se aşează puţin câte puţin, ca pentru a susţine, dându-i un punct de reazim, elanul forţei creatoare. Ramurile cele mai bătrâne, devin orizontale şi formează o bază puternică vieţii care se depărtează de ele. Şi odată datoria lor împlinită, se usucă şi cad, fără ca planta să înceteze de a creşte. Ceea ce ne interesează sunt mugurii noi, cari cresc mereu vertical. Şi înălţimea s'a făcut nu după urma ramurilor, cari au conlucrat, ci a mugurilor care ies mereu.

Evanghelia vorbeşte de lucrătorii cei veniţi pe urmă, care primesc plata ca şi cei dintâi cari au purtat greutatea zilei şi căldura.

Pentru noi, educatorii, este o frapantă analogie şi o lecţie. Dacă arborele creşte ce ne pasă dacă noi părem că ne micşorăm? Educaţia e o operă de iubire, la care toate generaţiile iau parte; mai întâiu în lumina vârfurilor, apoi în modestia şi desinteresul regiunilor inferioare. Celor vechi, le spunem: „Priviţi colo sus şi ajutaţi din toate puterile această creştere în înălţime".

La toate gradele se impune tuturor unirea cu centrul vieţii, de unde pleacă seva şi atenţia profundă a acestei voci interne, care cere colaborarea noastră pentru o creaţie continuă.

In istoria operei noastre se deosibesc trei etape bine distincte: Prima, *esenţial pedagogică*, visează mai ales procedeele noi în primirea cunoştinţelor dela grădina de copii, până pe pragul Universităţii. Ea a realizat idealul libertăţii copiilului graţie mijloacelor adaptate, şi a substituit în parte, un material didactic, care dă voie copiilor să-şi aleagă lucrul după

nevoile personalităţii lor psihice, şi de a progresa după ritmul lor propriu.

Paralel se desvoltă *educaţia morală*, care în această atmosferă de libertate ajunge la o disciplină spontană, care minunează persoane mari .Aceasta este o disciplină interioară venită dela suflet şi foarte deosebită de disciplina veche.

In a doua, o nouă viziune a raporturilor copilului cu adultul se impune atenţiei noastre. Copilul apărea ca un sclav al adultului. A treia etapă, aceea care exprimă congresul dela Amsterdam, caută să lumineze pe adult asupra nevoii *renaşterii spirituale*, pe care însuşi copilul o descoperă: creşterea în libertatea Montessoriană. Observaţia atentă a copiilor din primele noastre şcoale, ordonaţi, disciplinaţi, făcea să se întrevadă o personalitate nouă superioară.

Evanghelia zice: Adevăr zic vouă, dacă nu vă convertiţi, şi nu vă faceţi ca şi copiii mici, nu veţi intra în împărăţia cerului. Noi am auzit aceste vorbe, fără să le înţelegem şi rămânem inconştienţi de purtarea noastră.

O succesiune naturală se observă în cele trei etape pe care le-am arătat: cultura intelectuală a copilului, raportul copilului cu adultul şi a treia transformarea sufletului adultului, ceea ce d-na Montessori numeşte, renaşterea spirituală a omului. Chestiunea raporturilor copilului cu adultul, urma pe aceea a instrucţiunei copilului de către adult, pentru că desvoltarea admirabilă a unuia era datorită nouei atitudini a celuilalt, atitudine făcută din dragoste şi umilinţă.

Profesorul nu lucrează direct asupra copilului; caută să dispară, să se şteargă pe cât e posibil; un material precis, riguros, exercita prima influenţă. Profesorul nu intervine decât în a doua linie; aceea de preparator al materialului şi mediului favorabil necesar. Copilul se desvoltă, fără să întâlnească dublul obstacol. Acela de a recurge la ajutorul altuia, acela al atâşamentului excesiv a tot ce-l înconjoară. Şi noi asistăm astfel, la plina desvoltare, minunaţi, de adevărata natură a copilului: plăcerea de a şti, dorinţa de a lucra fără ajutorul altora, dragostea pasionată a lucrurilor, care corespund aspiraţiunilor lui, sârguinţa care-l îndeamnă să repete fie şi de o sută de ori acelaş exerciţiu, iubirea profundă pentru lucruri, fără capriciu sau invidie, iubire care îi strânge şi îi concentrează asupra unui lucru real, ordonat, pare-se printr'o voce interioară. Disciplina, acest fenomen complex, necesar progresului, se naşte spontan, fără o constrângere exterioară, fără regulamente scrise pe pereţi, ca un corolar al armoniei casnice. Lenea, capriciile revolta, desordinea, pe care le constatăm la ceilalţi copii, ne apar, nu ca natura copilului, ci ca o deviaţie a ignoranţei adultului, care a influenţat asupra lui. Iată dar păcatul adultului; el vrea să se substitue în copil, vrea să lucreze pentru el, sau cel puţin să conducă, să supravegheze, să îndrepte acţiunile lui.

Atunci copilul încetează puţin câte puţin de a se mai supune forţei lui interne, care l-a condus până acum, nu mai poate să asculte vocei interne, a eului său, care se instrăinează de acţiunile lui.

Personalitatea lui e distrusă şi omul îşi pierde instinctul fundamental: acela al conservării personalităţii sale.

O concepţie eronată a instinctului nu vrea să vadă în el, decât o revoltă a ordinei stabilită, sau, e un instinct care conduce desvoltarea tuturor fiinţelor, un instinct creator, delicat, o forţă constructivă.

Nu se poate compara instinctul omului cu acela al animalelor. Este o diferenţă greu de definit, dar pe care copilul ne face s'o înţelegem. Pe când animalele au pentru fiecare acţiune un instinct special, copilul este dotat de o putere directivă fundamentală, care îl face să-şi însuşească o viaţă mai bogată prin alegerea activităţilor lui. Această construcţie a eului său se operează dinăuntru în afară; activitatea pleacă dela izvorul creator şi se exteriorizează prin acte de inteligenţă şi libertate. Dacă o constrângere exterioară se cerciţă asupra copilului, activitatea sa nu se mai manifestă şi eul deviază sau rămâne între fiinţa tânără, care se apără şi adultul mai puternic, care are pretenţia de a-l conduce impunându-i felul lui de viaţă.

Iată câteva exemple de deviaţie la adulţi:

a) apropierea prea mare pentru lucrurile exterioare (ca şi cum instinctul de conservare s'ar raporta dela individ la obiecte).

b) ataşamentul de o persoană de care nu te poţi despărţi, nu pentrucă ea este necesară, dar pentru că ea îţi dă iluzia unei personalităţi pierdute:

c) capriciile, născute dintr'o plăcere nelimitată a obiectelor exterioare, din cauza unei activităţi, care şi-a pierdut adevăratul scop şi alte manifestaţiuni de desechilibru, ca: spaima, timiditatea, etc.... care s'au numit caractere de apărare, pentru că se produc, tocmai din cauză că apărarea e defectuoasă.

Există caractere de apăsare. Freud le-a studiat, dar trebue deosebite de caracterele de deviaţie. Freud numeşte caracterul de apărare o *barieră psihologică* adică o îndărătnicie pentru a executa un lucru oarecare. Dacă această barieră se face în timpul vârstei de şcoală, face imposibil studiul unor materii. Caracterele de deviaţie dispar îndată ce copilul, aşezat într'un mediu proprice (d. ex. şcoala) se interesează spontan de un lucru. Se pare că o transformare se produce în momentul când naşte interesul şi că periferia ia contact cu instinctul primitiv de conducere.

Colaborarea mâinii cu spiritul contribue puternic la această transformare. Ea ajută la concentrarea copilului. Între-

buinţarea mâinii pentru înmulţirea cunoştinţelor e de altfel un punct fundamental al acestei metode. Cu cât un studiu e mai abstract, cu atât colaborarea mâinii este mai necesară. Mâna este membru psyhic colaborator, sine qua non, al inteligenţei.

Copilul pe care îl instruim, trebue să mânuiască obiecte care deşteaptă şi conduc gândirea. Abstracţiuni grele au pătruns în inteligenţa lui, pentrucă un material pozitiv, bine adaptat, i-a fost pus la îndemână. Copiii de nouă şi chiar de opt ani, extrag spre ex. cu plăcere şi fără oboseală, rădăcina cubică a unui trinom.

Chestiunea socială a copilului proiectează o lumină nouă asupra problemei educaţiunei lui. Această chestiune ni s'a înfăţişat ca o viziune, reultatul evoluţiei sufletului nostru şi ni s'a arătat ca aurora unei zile noui. In lumina sa crescândă am descoperit istoria uitată a unui lung lanţ de suferinţe, aceea a copilului necunoscut sau rău cunoscut, de către aceia chiar, care îi iubesc. Copilul suferea de secole, de o suferinţă care îl ataca nu în corp, ci în suflet, în viaţa sa spirituală. El suferea, pentrucă trebuia să îşi comprime aspiraţiunile inteligenţei sale, să oprească sentimentele inimei sale. Sub acest aspect copilul ni se arată ca o victimă. Dela războiu, psyhiatrii, psyhanaliştii cereau atenţia publicului. Ei descoperiră, că cea mai mare parte din stările patologice la adulţi, îşi aveau cauzele în deviaţia psyhică contractată în copilărie. Mediul imediat al copilului, acela care şi-a luat dreptul de a-l educa, care era marele responsabil de viaţa lui zădărnicită, a stins o flacără, a distrus o forţă interioară a sufletului lui.

Marele pedagog Herbart, declară într'una din ideile sale asupra educaţiunei, că tatăl e făcut să pedepsească şi mama să consoleze şi că echilibrul din aceste două educaţii opuse, naşte educaţia perfectă. Freud s'a servit de această imagine a paternităţii severă şi a scris într'una din ultimele sale lucrări, că orice copil are frică, nu pentrucă tatăl său e sever, dar pentrucă sensibilitatea vârstei sale tinere exercitează o acţiune contrarie la cel mai mic stimulent. Tocmai ca vibraţiunile unui clopot care se repercutează la distanţă şi răsună prelung, tot aşa emoţia produsă într'un suflet de copil are rezonanţă profundă şi prelungită şi poate să-i tulbure viaţa întreagă.

După teoria lui Freud, mama, care îşi asumă tot dreptul inimei şi sufletului fiinţei pe care a purtat-o în ea, poate exercita asupra lui printr'o dragoste rău înţeleasă, o influenţă tot aşa de prejudiciabilă, ca aceea a unui tată prea autoritar. Şcoala nu este adesea decât un imperiu de tiranie, unde profesorul îşi asumă toate drepturile şi accentuiază diformaţiunile abia înăscute. Aceşti trei asistenţi succesivi, devotaţi, dar prea puţin prevăzători, însoţesc copilul în tot minutul, fără să-i lase o oră de destindere singuratică, la această vârstă, când pentru ca să crească, are foarte mare nevoie de libertate. Cu

tot progresul realizat în educaţia fizică, copilul a rămas necunoscut, pentrucă n'a văzut în el decât fiinţa trupească. Mulţi oameni consideră copilul ca pe o fiinţă extrasocială, ignorantă şi îndreptată spre rău; copilul îi deranjează, copilul îi irită, ca un pericol, ameninţând ordinea stabilită de ei. Ei se apără făcând din aceşti micuţi, prizonierii exigenţelor lor.

Aceştia nu cunosc copilul.

Dar ştim din experienţă, că putem rezolva astfel problema vieţii în comun cu copiii.

Dacă în locul unui adult de neînţeles, fără încredere, autoritar, a cărui forţă creşte cu pretenţiile, punem lângă copil, un om dotat cu puţină modestie, dacă îl înconjurăm cu un mediu convenabil, atunci copilul nu se simte ca un produs extrasocial, se avântă cu încredere între adulţi, aducând ca flori proaspete consolarea şi speranţa. Adulţii din partea lor îşi descopăr o nouă conştiinţă, resimt o dragoste nouă. Ei aveau în sufletul lor un punct orb,, unde personalitatea spirituală a copilului, nu putea să reflecteze şi iată că sensibilitatea sa renaşte şi ei descopăr în această personalitate care se naşte, o judecată mai sănătoasă ca a lor. Se spunea că copilul e ca un vas gol, pe care noi trebue .să-l umplem. Condiţiile vieţii cu care noi îl înconjurăm dela leagăn chiar, deviază natura sa înainte de a-i cunoaşte puterile. Această putere este izvorul tuturor îndreptărilor spre bine, cauza întregului progres. Ani de zile au trecut până când acest adevăr să se fi deşteptat în noi. Să mergem mai departe cu observarea lucrărei libere şi spontane a copilului în libertate, în mediul organizat pentru el. Comparat cu lucrarea adultului el prezintă caractere cu totul opuse. Copilul lucrează, ca şi cum respiră fără oboseală şi fără plictiseală; adultul consideră efortul ca o pedeapsă, ca o condamnare dela care ar vrea să se sustragă.

Lucrul la copil se prezintă ca un fenomen de expansiune liberă, veselă şi producătoare; acela al adultului ca o luptă crâncenă contra puterilor duşmane.

Copilul, ne dovedeşte că lucrul este o nevoie esenţială omului, că e o necesitate a sănătăţii şi a echilibrului, care nu oboseşte niciodată când este conform legilor naturale. Florile nu obosesc să înflorească, nici stelele să se învârtească.

Adultul admite ca o axiomă, că, datoria de a lucra e tot aşa de teribilă după cum e inevitabilă. Şi cu toate acestea trista senzaţie de oboseală, nu este decât efectul greşelii ce comite — greşeli în alegerea obiectelor, greşeli în organizarea lucrului. Toată munca adultului este să strângă bunătăţi pământene: averea, puterea etc. pe când copilul vizează totdeauna un scop superior, acela de a merge tot mai sus. Când copiii se grupează pentru o aceiaşi lucrare ei vor să atingă scopul adică reuniunea forţelor. Ei se unesc atunci pentru ajutorarea lumei exterioare. La adulţi, lucrul, nu omul se organizează şi

atunci lumea exterioară supune omul; și cum însuși acest lucru e defectuos, rezultă boalele sociale care se răspândesc în omenire.

Omul deviat, mutilat prin pierderea instinctului de conservare, întrebuințează toată energia sa ca să se adapteze la acest lucru forțat și repetă mereu: „Suntem condamnați să lucrăm".

Nu e adevărat: „lucrul nu e o pedeapsă, ci scopul vieții". E un adevăr așa de mare, că instinctul de conservare și de protecție al speciei sunt mai slabe, față de instinctul de lucru; viața trece ca o suflare, pe când lucrul rămâne, oamenii dispar, lucrul continuă,, totul e o participare la armonia cosmică. Cu cât ne coborîm pe scara viețuitoareelor cu atât vedem această participare. Priviți insectele, care transportă polenul, asigurând existența plantelor, priviți mărgeanul care construește insule, priviți animalele, care iau carbonatul de calciu din apă, pentru ca să-și facă o carapace, și care, prin aceasta îi asigura oceanului o aceeași densitate. Și acele mici ființe cari purifică atmosfera! Ce e important e marea operă a conservării cosmosului, la care toți luăm parte. Omul, singur liber pe activitatea sa, aduce perturbațiunile de care se plânge că suferă; și dacă planurile sale ar reuși, lucrul ar deveni static: lucrătorii — roți de mașini.

Toți aceia, care au făcut să se înalțe societatea omenească, au fost animați — ca și copiii școalelor noastre — de mare dragoste pentru lucru. Bogăția și gloria îi lăsau indiferenți; nici un ataşament exagerat, chiar familiar nu le puneau obstacole; ei căutau să descopere mai mult adevăr și l-au descoperit, și au înzestrat lumea cu invențiile lor.

Este o greșeală enormă în educație să sustragă pe copil dela eforturi, de a-l împiedeca să facă prin sine experiența; e o greșală să neglijem prepararea mediului favorabil pentru descoperirea adevărurilor generale; este a compromite viitorul societății. In școalele noastre, copilul ajunge la pragul vârstei adulte, liber și fericit, neobosit și capabil de a face mai mult ca alții. Dacă adultul ar fi rămas ca el liber, fericit, dornic de lucru, societatea n'ar fi atribuit banului și puterii, valoarea excesivă, care desechilibrează lumea întreagă. Ajutorul ar fi fost naturel. Copilul face omul, omul face societatea. La epoca pubertății începe vârsta adultă. Atunci se pune o nouă problemă, a cărui soluție e punctul important pentru viitorul umanității, după cum educația primei vârste este punctul important pentru viața individului.

Problema n'a fost rezolvată. Această perioadă grozavă nu a fost luată în considerație și copilul continua să lucreze mult. Acasă părinții nu încetează să-l îndemne la studiu, la școală, profesorul e sever, chiar prea sever, nu admite scuze. Și co-

pilul devine om, fără ca aceste tulburări revelatoare, să atragă atenţia acelora care le prepară viaţa.

Nu e destul să construeşti material ştiinţific care să ajute copilul să-şi desvolte inteligenţa. Trebue ajutat adolescentul să devină om. In această epocă de tranziţie, orientarea vieţii ar trebui să fie căutată — bazând această căutare, nu în biurourile de orientare profesională, ci pe atracţia şi aptitudinele personale ale adolescentului. După cum respectăm dorinţa celor 2 şi 3 ani de a-i ajuta să facă singuri, tot aşa trebue să permitem adultului de a se orienta singur şi de a-şi alege soarta.

La 13 ani copiii din şcoalele noastre posedă o cultură aşa de profundă, că sunt înaintaţi cu doi-trei ani ca ceilalţi copii Ce vor face cu aceşti ani câştigaţi? Să le dăm câţiva ani de odihnă, astfel ca să poată să fie stăpâni pe personalitatea lor înainte de a veni în contact cu ceilalţi oameni. Nu zicem ca aceşti copii de 13—16 ani să-şi câştige viaţa dar să fie capabili să şi-o câştige. In acest sens se lucrează mult: se schimbă copiii dela o ţară la alta, se lasă să călătorească singuri, grupurile îşi desvoltă iniţiativa şi responsabilitatea. Sunt ajutaţi astfel să sboare cu propriile lor aripi, cum fac păsările care-şi deprind puii să sboare, şi în această atmosferă de libertate, sentimentul frumos al dreptăţii poate să răsară din adâncul sufletului.

Dar toate acestea ,nu sunt suficiente şi orientarea profesională, dată pe mâna străinilor, este o probă evidentă a lipsurilor pentru formarea tinereţei. Tinerii nu ştiu ce vor, ceeace pot face,, pentrucă până acum au fost sub tutelă, în familie şi în şcoala departe de tentaţiunile vieţii.

După cum mama, dă la lumina zilei pe noul născuţ, despărţindu-se de el, tot aşa familia ar trebui să lase în lume pe omul adult, despărţindu-se de ea. Aci e vorba de a-l despărţi, nu, de a-l părăsi; nu am părăsi nici de cum pe copiii pe care i-am învăţat să se spele, să se îmbrace, ci din contră.

Educatorul trebue să facă pe copil independent, adică capabil de a se conduce, de a examina şi de a primi singur îndatoririle şi responsabilităţile ce i se incumbă. Trebuie, ca fiind deprins cu independenţa, să ştie să ia hotăriri şi atunci lucrările lui de om liber, nu vor mai fi o sclavie, ci o colaborare la crearea universului.

ANA ALTENLIU

Un nou material de lucru în grădina de copii şi şcoala primară: Bastonaşele flexibile.

Şcoala nouă totdeauna a căutat şi a găsit cele mai eficace mijloace pentru punerea în practică a principiilor ei. Aşa se explică dece lutul şi plastilina, creioanele colorate sau vopselele de apă sau ulei ocupă centrul ocupaţiunilor copilului, după cum desenul liber, ritmul, mimica şi alte manifestări au o deosebită importanţă. Toate aceste mijloace educative şi instructive, adaptându-se perfect psihologiei copilului şi puterilor sale fizice au locul de cinste în şcoala activă. Acolo unde ele se practică, copilul se simte fericit, căci el găseşte în practicarea lor satisfacerea tendinţelor sale de activitate continuă, preocuparea conformă cu spiritul său de înţelegere, expresiunea concretă a cunoştinţelor predate teoretic.

De curând un nou material de lucru — *bastonaşele flexibile* — vine să îmbogăţească mijloacele de educaţie şi învăţământ ale şcoalei noui, alături de lut, plastilină, pastele, etc.

Ce sunt *bastonaşele flexibile?* Insuşi numele arată ceeace sunt. Nişte bastonaşe mai lungi sau mai scurte, cari la cea mai uşoară presiune, chiar a unui copil de 4—5 ani, pot lua forma dorită, adică se curbează sau se îndoiesc cu colţuri, după voe sau trebuinţă, păstrând forma oricât timp este nevoie. Ele sunt fabricate dintr'un material care nu se rupe decât cu mare greutate, nu se sparg şi se pot spăla şi desinfecta cu orice lichid fără a pierde vreuna din particularităţile de mai sus. Ele, putându-le transforma dintr'o formă în alta, se pot întrebuinţa neîntrerupt.

Cu toate astea, aceste bastonaşe nu alcătuesc nici de cum o jucărie. Ele, prin flexibilitatea lor uimitoare şi prin celelalte proprietăţi, formează un preţios auxiliar la predarea învăţământului, un material care stă

pe aceeaş treaptă educativă ca şi lutul şi plastilina, atât prin lucrul şi plăcerea ce procură copilului, cât şi prin chipul plastic de concretizare a cunoştinţelor.

Dacă prin lut ori plastină, copilul redă masa obiectului, adică însăşi obiectul, cu ajutorul *bastonaşelor flexibile* copilul redă conturul lucrurilor şi fiinţelor din jurul lui şi orice combinaţiuni, oricât de simple şi complicate. In acelaş timp lucrează memoria vizuală şi imaginaţia sa vie, ca şi în desen, cu singura deosebire că el realizează o formă reală, ieşită din modelarea cu degetele a unui material pipăit, iar nu o trăsătură abstractă pe hârtie. Alăturarea de desen, exerciţiul cu bastonaşele flexibile se impune tot mai mult, atât în grădina cât şi în şcoala primară. Ele se utilizează în Olanda, Elveţia, Franţa şi alte ţări, obţinându-se frumoase succese. In Franţa, ele au fost utilizate întâia dată de *d-l Cagnet*, profesor de desen, care le-a întrebuinţat mai mult în legătură cu desenul, numindu-le «*Desinete plastice*».

Vom arăta, în linii generale, lucrările şi exerciţiile ce se pot executa cu bastonaşele flexibile.

GRADINA DE COPII. Ele vor fi un auxiliar preţios în legătură cu poveştile, exerciţiile de observare şi vorbire ori cu diversele ocupaţiuni prevăzute de programă. Copiii vor modela bastonaşele *pe bancă* sau *în aer*, realizând conturul lucrurilor şi fiinţelor despre care se vorbeşte în clasă: un covrig, cerc, inel, o cireaşă ori alt fruct, o floare, un baston (cârjă), un melc, şarpe, şoarece, o scară, umbrelă, etc., etc., pe lângă o serie de ocupaţiuni manuale privitoare la diverse combinaţiuni decorative ori construcţiuni, demne de tot interesul: lanţ cu verige curbate în diverse chipuri (din bastonaşe flexibile de diferite mărimi), împletituri din 2, 3 ori 4 bastonaşe, imitaţiuni de ţesături, tricotaje, etc. Propunătoarea inteligentă va procura elevilor o serie infinită de exerciţii.

ŞCOALA PRIMARA. In clasa I, afară de exerciţiile arătate mai sus, se adaugă modelarea literelor şi

cifrelor, împreună cu scrierea cuvintelor şi a socotelilor. Azi, în unele şcoale se practică imitarea literelor din plastilină, lucru foarte greu pentru începători. Cu ajutorul bastonaşelor flexibile, elevii vor imita uşor litera nouă predată, obţinând ceva concret, ceva pipăibil, fără să mai fie nevoie de a o imita cu degetul în aer sau s'o scrie cu degetul pe bancă, urmând ca apoi s'o scrie pe tăbliţă.

In clasele II, III şi IV-a primară, bastonaşele flexibile se vor utiliza în legătură cu clarificarea noţiunilor din lecţiile de intuiţie, citire, aritmetică, etc., alături de lucrări manuale corespunzătoare. In ultimele clase, ele vor fi de un nepreţuit folos la predarea geometriei: linie dreaptă, curbă, frântă, unghiuri, figuri geometrice, etc. Cu prilejul realizării figurilor geometrice va trebui ca elevii să înveţe o serie de deprinderi practice, de mare importanţă, pentru a avea succes.

Credem că bastonaşele flexibile, introduse în şcoala noastră, vor deschide un nou drum atât ca ocupaţie copilărească, cât şi ca concretizare a învăţământului.

M. BILCIULESCU

Din revista: «Şcoala şi familia de mâine».

Echilibrul este perfecţiune, echilibrul este adevăr, echilibrul este viaţă şi echilibrul este creaţie.

Krishnamurti

Şcoli pentru tracomatoşi, întârziaţi, şi deficenţi

Şcoli cu secţii ortopedice

In ţările unde lumea ştie că şcolarul de azi va deveni cetăţeanul de mâine, nu se neglijează nimic pentru desvoltarea fizică, instrucţia şi educaţia lui şi toate sacrificiile se fac pentru a scoate din orice copil un mădular util pentru ţară. Am fost mirată, la Milano şi la Genova, când am văzut, la colţuri anumite de stradă, automobile (camion) încărcate cu *tracomatoşi*. Cercetând am dat de şcoalele speciale pentru ei, prevăzute cu toate sălile de clase şi de ateliere potrivite cu infirmitatea lor, infirmerii în cari toţi copii erau cercetaţi şi îngrijiţi de medici speciali. Aşa, boalele de ochi, unele infecţioase, nu se propagă în şcoli, altele de timpuriu căutate, se vindecă.

Lucruri minunate de tâmplărie, olărie, ceramică, împletituri de sfoară şi de pae am văzut ieşite din mâinile tracomatoşilor.

Întârziaţii nici ei nu stau în şcoli zadarnic; ei în afară de cursuri, fac împletituri de pae, cutiuţe pentru chibrituri, scobitori. Fac piclea de meşină pentru fabricele de pălării numeroase în Italia. La noi, copiii, în genere, bat stradele şi nu se deprind la nimic, nici în şcoli, nici în familie.

Cu sângele aprins al ţărilor de miazăzi, vine şi iuţeala oamenilor. Copii, răutăcioşi, capabili de nerozii şi chiar de crime, se găsesc din nenorocire şi la noi, dar o şcoală de corecţie, cum am aflat la Genova şi la Milano, şcoalele derelicţilor, la noi nu ştiu încă dacă s'a reuşit a se avea, deşi cunosc activitatea d-nei Meisner pentru acest lăudabil scop.

Munca sistematică şi raţionabilă, potoleşte nervii, de aceea în aceste şcoli, din nenorocire destul de populate, elevii sunt puşi la meserii mai grele şi mai serioase ca : fierărie, tâmplărie, ţesătorie, nu cum se face la unele şcoli ale noastre, doar ca sport, ci spre a să trage profit real din munca descreeraţilor, cari ar apuca rău câmpii dacă ar fi lăsaţi în apele lor.

Institute corectoare sunt la noi la Mislea şi la Gherla doar pentru condamnaţi, dar am văzut că nu se lucrează mai nimic şi vina e aruncată pe lipsa de material.

Deficenţii, cocoşaţii, ciungii, schiopii, chiorîi, ologii, au şcoala lor unde şi ei nu pierd vremea zadarnic, ci se deprind la pantofărie, croitorie, tinichigerie, lucrări de sfoară cu

plase, năvoade, prostovoale, etc. şi la noi cu atâtea râuri, lacuri, bălţi, Dunărea şi Marea Neagră, n'avem nici o şcoală în care să se lucreze aceste obiecte, ci s'aduc şi ele ca multe altele cu preţuri enorme, din streinătate.

Când intri, ai o impresie dureroasă şi-ţi zici poate că Grecii şi Romanii făceau mai bine de aruncau de pe râpe pe aceste stârpituri, iar când ieşi, sufletul ţi-este înduioşat.

La noi estropiaţii erau doar cerşetori, cari-şi speculau nenorocirea lor, ba au fost cazuri dovedite de justiţie că se sluţeau copiii de mici înadins, doar ca să poată cerşi, câştiga avere fără muncă. Exemplare de cerşetori avuţi s'au descoperit la noi destule.

Ocrotirea socială nu ştiu dacă a isbutit a stârpi acest lucru, dar în ţările polare, în Belgia, Grecia şi Italia, acest lucru s'a stârpit prin şcolile şi azilurile de deficenţi şi la Copenhaga prin societatea: *L'armée du Salut*, o organizare sublimă, despre care mi rezerv dreptul a vorbi pe larg la timpul oportun, când va fi nemerit să se aplice şi la noi.

Mi-aduc aminte că o ilustră prietenă a mea, dela Venezia, d-na Maria Pezze Pascolato, fată de ministru, scriitoare care vorbeşte 8 limbi şi este scriitoare de valoare, era plictisită d'o pseudo-literată a noastră, pseudo-conferenţiară, care ne-a cam făcut la Roma de vorbă şi care voia cu orişice preţ, a ţine conferinţă la Veneţia pentru săraci.

— Dar noi n'avem săraci d-nă, îi răspunse savanta scriitoare, căci aici toată lumea lucrează, iar deficenţii noştrii au şcolile şi azilurle lor, în cari nu duc lipsă de nimic şi acolo toţi, după puterile lor, îşi fac datoria.

Şcolile cu secţii ortopedice pe cari le-am vizitat la Roma, acum doi ani, m'au pus să fac întrebarea: Când se va ajunge la noi la atâta grije pentru copiii poporului ?...

Se ştie că din părinţi sifilitici şi tuberculoşi ies sluţeniile pământului, cari uneori cu aer, cu băi, cu higienă, cu hrană suficientă, suculentă şi supra-alimentare se mai pot obţine elementele, dacă nu sănătoase pentru societate, cel puţin scoase din gheara morţii care le-ar sosi timpurie de tot fără aşa sacrificii.

La şcoala «Date Alighieri» din Roma, e o sală ortopedică pentru copii, cum n'avem aici nici măcar la vr'un spital din Capitală. Când am intrat, condusă de director şi de inspectorul general, al învăţământului, d. Giudice, am rămas uimită găsind acolo 30 de eleve, unele întinse pe scări de frânghii, altele pe mese, altele pe curele de piele, şi de cauciuc, altele sub greutăţi, altele pe sfori, ori jos pe duşumele, sus pe biciclete automate spre a-şi îndrepta diferite

defecte fizice s'ar scăpa din timp de sluţenia corpului lor fraged.

La noi, ca la noi, fiecare rămâne cum l-a născut maicăsa; iar din şcoli, boalele molipsitoare şi sluţenia se'ntind liniştit peste copiii poporului nostru. Cine să cugete la mortalitatea dela noi, mai mare ca ori unde, la faptul că şcolarii de azi sunt viitorii cetăţeni de mâine şi spre ei părinţii şi educătorii vor să-şi îndrepteze toată grija.

SMARA

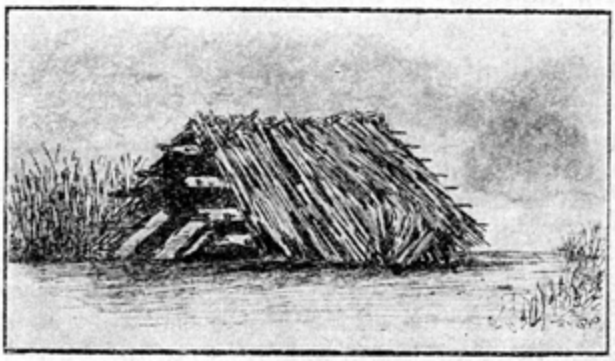

Cât ţine lumina zilei pregăteşte-te pentru întunericul nopţii.

*

Viaţa este un râu, pe care tu trebue să fii o barcă detaşată de ţărmuri.

Krishnamurti

Pagina mamei şi a copilului

Preotul satului

ANA ALTENLIU

Era în amurg. O înserare tristă de toamnă, când frunza uscată sboară fără suflet în aer şi moartă, cade la pământ. Un vânt ascuţit bătea dinspre răsărit, înălţând la orizont nişte nouri negri şi ameninţători.

In pulberea din drum, se juca o ceată de copii, voioşi şi gălăgioşi, nebăgători de seamă la tristeţea vremii. Râsul lor cristalin şi joaca ii făcură să nu bage de seamă că noaptea se furişa printre ei.

Iliuţă, un mititel cam de 6 ani, se împiedeca şi el printre cei mai măricei, aducând mingea de cârpă, când ajungea prea departe, fericit că e băgat şi el în seamă.

Intr'un moment, o furtună strașnică ridică praful vârtej, copiii se răspândesc care încotro apucă, un şir de căruţe trece pe acolo. Sgomot mare se face, lătrat de câini, glas de copil scâncind, dar îndată totul intră în liniște, rămânând vântul să-şi fluere melodia.

— «Liuţă, Liuţă — hai încoa» strigă mama din pragul tindei — «Vin la mama că s'a 'noptat...» dar Liuţă nu o aude.

— «Ei! se vede că iar l-a luat mama».

«Mi-l răsfaţă prea rău şi n'o să mai pot face treabă cu el» — şi intră în casă liniştită.

Stătu Ioana o bucată bună de vreme, dar par'că-i şoptea ceva la ureche: «Du-te de-ţi caută copilul!» Şi porni la maică-sa, care şedea la câteva case departe de ea pe aceeaşi uliţă. Cam avea bătrâna obiceiul să culce pe Liuţă pe la ea, ca să-i ţină de urât, sfătos cum era.

Când junse la gard, începu să cheme pe mamă-sa care se culcase. Numai candela de pe sobă mai era vie în acea casă unde totul era adormit.

— «Mamă, lasă pe Iliuță, să vie acasă că mâinc până 'n ziuă mă duc cu el la târg să-i iau zăbun și căciulă nouă».

Bătrâna se trezi speriată că cineva îi bate în poartă și auzind glasul Ioanii se repezi la ușe să vadă ce s'a întâmplat.

— «Nu e la mine, măiculiță. Se juca cu Florică și Angheluș și cu alții în drum, când am trecut cu sticla cu gaz. Ți-o fi făcut vre-o poznă — s'o fi ascuns prin pătul cum avea el obiceiu». Și îngândurată se întoarse în casă și se culcă.

Ioanii îi trecu un fior rece prin inimă și alergă ca săgeata acasă. Aprinse o lumânărică de ceară și strigând și cotrobăind peste tot, căută în fiecare colțișor pe Iliuță de n'a adormit pe undeva. Veni și ziua și trecu, și el la Florică, dar nici unul nu știa de urma lui, pentru că în vârtejul de praf, fiecare alergase la casa lui.

Dete, biata mamă de veste la Primărie, la Jandarmerie, se puse tot satul în mișcare, însă nici urmă de băețașul ei pe nicăeri. Nimeni nu putu să-i dea nici o deslușire.

Ioana, cu jalea în suflet și cu lacrămile în ochi, abia aștepta să se facă ziuă, ca să vadă dacă nu cumva Iliuță n'a adormit pe undeva. Veni și ziua și trecu și el tot nu se arătă.

Durerea, cu cât trecea vremea, cu atât cuprindea inima Ioanii mai mult pentru că Iliuță era singura ei mângâiere, de când Andrei, soțul ei, murise la Jiu.

Se așeza dimineața pe prispă, pe un scăunel, cu mintea aiurea, cu ochii duși în zare și cu mâna streașină la frunte și striga și aștepta... aștepta și iar striga pe Iliuță al ei. Ii lua cămășuțele cusute cu arniciu, betele, opincuțele, le strângea la sân, le vorbea, le bocea, le uda cu isvorul lacrămilor și floarea bucuriei tot nu răsărea. Lua un bețișor în mână și străbătea pădurea, se oprea la fiecare foșnet, urca colinele, ajungea la râu. Aci obosită se lăsa pe mal, cu picioarele sângerând și se pornea să cânte, să cânte și să legene câte o piatră;

Nani, nani Iliuţă
A mamii dulce guriţă,
Că te-oiu face măricel,
Măricel şi voinicel
Cu cămaşe aurie
Cu flori mândre 'n pălărie
Şi cu... şi cu...

Şi într'un suspin adânc, adormea.

Nenorocita de maică-sa, care se ţinea în tot locul după ea, o deştepta în mângâieli şi o ducea acasă.

Mulţi ani trecură, dar băeţaşul cu ochii verzi ca iarba câmpului tot nu se mai arăta. Nimeni nu-i mai pomenea nici o vorbă de Iliuţă al ei. Cu mintea rătăcită, înfrigurată cerea să se ducă la Maica Domnului, că ea ştie de urma lui — că şi ea are un copil, că şi ea e mamă şi toată ziua gura nu-i contenea.

Bătrâna pe cine auzea de o biserică făcătoare de minuni, acolo o ducea şi cu durerea în suflet şi pe faţă, străbătea lumea ca să-i dea de leac fiică-si şi tot nimic... nimic.

(Va urma în numărul viitor)

Cărţi

1. «ŞCOALA ROMANEASCA.—STRUCTURA ŞI POLITICA EI», de domnul Iosef I. Gabrea, profesor la Facultatea de filosofie din Bucureşti. Asupra acestei cărţi de o netăgăduită valoare şi importanţă covârşitoare, revista Şc. Rom. îşi rezervă datoria şi plăcerea de a face, în numărul viitor, o recensie amănunţită.

2. «TU VEI FI COMERCIANT», traducere de C. Daniilescu, institutor.

Editura autorului în R. Vâlcea.

3. «REVISTA PROGRAMULUI ŞCOLAR», de D-na Eliza V. Cornea.

5. «O ŞEZATOARE LA ŢARA», piesă într'un act de D-na Eliza V. Cornea.

6. «VIITORUL ŢARII IL ŢESE FEMEEA». Domniţele poporului român de D-na Eliza V. Cornea.

7. «DIN VIAŢA LUI ISUS», piesă în patru acte şi cinci tablouri, de D-na Eliza V. Cornea.

In numerele viitoare, revista noastră va face recensie la câte una din aceste cărţi, atât de necesare şi preţioase pentru literatura copiilor.

Congresul internaţional pentru Protecţia Copilăriei

Intre 4 şi 9 Iulie, s'a ţinut la Paris, congresul internaţional pentru protecţia copilăriei.

Şedinţa solemnă de deschidere a avut loc în amfiteatrul dela Sorbona şi a fost prezidată de d. Albert Lebrun, preşedintele republicei franceze, asistat de ministrul sănătăţii publice, ministrul instrucţiunii publice, ministrul afacerilor străine, preşedintele municipalităţii din Paris şi multe personalităţi ştiinţifice.

Au vorbit d-nii : profesor dr. Huber, medic şef al clinicilor infantile din Paris, secretarul general al congresului. care prezintă preşedintelui republicii, pe delegaţii străini veniţi din toate părţile lumii, pentru a prezenta rapoarte şi a discuta nouile probleme în legătură cu sănătatea şi viaţa copilului

D-l profesor Paul Strauss, preşedintele congresului, salută şi urează bun sosit congresiştilor. D-sa arată într'o documentată cuvântare, operile de asistenţă pentru protecţia copilului în Franţa.

D-l Danielou, ministrul sănătăţii publice, mulţumeşte congresiştilor veniţi în număr atât de mare, pentru a participa la această înălţătoare manifestare, luată de ministerul sănătăţii publice, în colaborare cu cei mai distinşi medici şi profesori din Paris şi arată toate sacrificiile ce le face Franţa pentru protecţia copilăriei.

Declară congresul deschis şi anunţă începerea lucrărilor pentru orele 15 în sălile cercului d'Iéna, saloanele Bonaparte.

Şedinţa solemnă a închis-o d-l Lebrun, preşedintele republicii, printr'o frumoasă cuvântare, după care a urmat un concert, organizat de orchestra Operii mari, coruri ale elevilor conservatorului de muzică din Paris şi diferite bucăţi executate de muzica gărzii republicane.

In sunetele fanfarei, care a cântat «Marseilleza», distinsa asistenţă, care umplea ultimul loc din vastul amfiteatru al Sorbonei, a părăsit templul culturii universale, pentru a începe interesantele lucrări.

Au participat 2846 congresişti veniţi din : Africa de sud, Australia, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Cehoslovacia, Chili, Columbia, Cuba, Egipt, Ecuator, Elveţia, Estonia, Finlanda, Germania, Grecia, Guatemala, Italia, Japonia, Letonia, Luxemburg, Norvegia, Olanda, Paraguay, Republica Argentină, Republica Dominicană, *România,* Spania, Statele Unite, Turcia, Ungaria, Uruguay şi Venezuela.

Lucrările congresului, au fost împărţite în nouă secţiuni cu următoarele subiecte, fixate în luna Aprilie, de comisiunea ştiinţifică a congresului şi trimise în lumea întreagă !

Secţia I-a. — *Maternitatea,* cu subiectul: «Consultaţiunile prenatale».

Secţia II-a. — *Prima copilărie,* cu subiectul : «Importanţa educaţiunii technice a mamelor, în lupta contra morialităţii infantile».

Secţia III-a. — *A doua copilărie* — (dela 4—14 ani), cu subiectul : «Supravegherea dezvoltării fizice a copilului în perioada şcolară».

Secţia IV-a. — *Adolescenţa* — (dela 14—18 ani), cu subiectul : «Supravegherea dezvoltării fizice a adolescentului».

Secţia V-a. — *Copii anormali,* — cu subiectul : «Despre mijloacele practice, cu cari copilul anormal ar putea învăţa o meserie».

Secţia VI-a. — *Serviciul social,* — cu subiectul : «Opera de asistenţă socială şcolară».

Secţia VII-a — *Secţia juridică,* — cu subiectul : «Tutela legală a copiilor naturali».

Secţia VIII-a. — *Diverse comunicări,* — cu subiectul : «Protecţia mamei şi a copilului».

Secţia IX-a. — *Secţiunea colonială,* — cu subiectul : «Protecţiunea maternităţii şi a copilăriei în colonii».

Pentru a face o comunicare ştiinţifică la acest congres, s'a cerut ca textul subiectului ales din programul primit să fie trimis comisiunii respective, (tradus în limba franceză şi scris la maşină în dublu exemplar) cu cel puţn o lună înainte, spre a fi cercetat dacă se poate sau nu, să fie admis a fi citit la şedinţele congresului.

România a fost reprezentată prin d-nele ECATERINA CARAGEA, preşedinta leagănului Sf-ta Ecaterina şi ELENA NICOLAIDE, directoarea şcoalei de copii mici «Floreasca» din Bucureşti.

D-na CARAGEA, a vorbit în ziua de Miercuri 5 Iulie orele 15.30, în secţiunea II-a despre : «Importanţa educaţiunii technice a mamelor, în lupta contra mortalităţii infantile».

D-na ELENA NICOLAIDE, a vorbit în ziua de Joi 6 Iulie orele 10.30 în secţiunea III-a despre : «Supravegherea dezvoltării fizice a copilului în perioada şcolară dela 5—14 ani».

Cu aceasta ocaziune, am prezentat baremul copilului român dela 4—7 ani, grafice şi fişe, întocmite după cercetări amănunţite făcute timp de 23 ani.

Vineri 7 Iulie orele 16.30, am vorbit din nou în secţiunea VI-a despre «Opera de asistenţă socială şcolară, realizată de statul român, de diferitele societăţi particulare şi în

deosebi de Societatea ortodoxă naţională a femeilor române de sub preşedenţia d-nei *Alexandrina Cantacuzino.*

S'au vizitat: Stabilimentele administraţiei generale a asistenţii publice din Paris, maternităţi, leagăne, serviciul copiilor găsiţi, şcoli de puericultură, şcoli de copii mici, şcoli primare, licee, şcoli de meserii, şcoli pentru copiii anormali, şcoli în aer liber, cantine şi internate şcolare, grupuri, colonii şi preventorii şcolare, casa copilului, adăposturi pentru copiii lucrătorilor, stadioane pentru şcolari şi cetatea universitară.

Am vizitat cu deosebit interes toate aceste instituţiuni, unde am văzut fazele evolutive ale asistenţii sociale, care-şi începe opera dela naşterea copilului până la universitate pregătindu-l pentru a fi un bun şi folositor cetăţean.

Pretutindeni am remarcat şi m'a impresionat plăcut devotamentul şi admirabila abnegaţie a întregului personal de conducere.

Asistenţa socială şcolară a atins aci o amploare impunătoare. Ea este pe atât de complexă pe cât este de delicată, materială, morală, fizică şi spirituală.

Copiii sunt îngrijiţi fără limită de timp, atât cât trebuie şi fără ca aceasta să aibă aparenţa unei mile. Este ajutorul pe care cei puternici sunt datori să-l dea celor slabi, pe care cei fericiţi sunt datori să-l dea acestor fiinţe gingaşe — copiii —, pe cari o naţiune în adevăr civilizată, nu trebuie să-i lase să sufere.

Atunci m'am gândit la situaţia reală a instituţiunilor noastre de asistenţă socială şi păstrez regretul că ele nu se pot compara cu toate operile similare, ce le-am cercetat în Paris, Berlin, Berna, Budapesta, Bruxelles, Geneva, Praga, Varşovia şi Viena. *unde sufletul predomină mai mult ca banul.*

S'au ţinut diferite conferinţe de profesori universitari din Geneva, Bruxelles, New-York, Berlin, Praga şi Paris.

Savantul francez profesorul Calmette, descoperitorul serului antiveninos, întrebuinţat în colonii, ca salvator al muşcăturilor de şerpi veninoşi, a vorbit despre vaccinul B. C. G. (baccilul Calmette), descoperit de el, care administrat micuţilor, are o acţiune nu numai preventivă în tuberculoză, dar micşorează în acelaşi timp, cifra mortalităţii generale la copii.

S'au făcut diferite demonstraţii de higienă şi medicină exeperimentală, în mai multe clinici şcolare.

In onoarea congresiştilor, au avut loc serate şi concerte, reprezentaţii la Operă şi teatrul de copii mici, recepţii la municipalitatea Parisului, la ministerul sănătăţii publice şi la ministerul afacerilor străine.

Şedinţa de închidere a avut loc în amfiteatrul Cercului de studii d'Iéna, unde fiecare preşedinte de secţiune, a făcut

o dare de seamă despre rapoartele prezentate de congresiştii delegaţi.

Cu ocazia aceea, profesorul dr. Dufestel, preşedintele secţiunii a III-a, unde am lucrat, comunică în şedinţă, că mi se rezervă o pagină în *«Revue sociale de l'enfance»*, pentru subiecte ce interesează asistenţa şcolară socială în România.

După terminarea lucrărilor, s'a făcut timp de cinci zile, escursiuni pe Valea Luoarei, unde ni s'au făcut frumoase primiri.

Este a patra oară când iau parte ca delegată la diferite congrese, ce s'au ţinut la Paris.

După fiecare dată, am plecat cu admiraţie statornică pentru nobilul popor francez, care prin munca metodică, perseverentă şi rodnică, a ajuns la rezultate strălucite, contribuind de a mări patrimoniul cultural universal.

Cu ocazia acestui foarte interesant şi instructiv congres, am avut deplina satisfacţie morală şi deosebita onoare, că am participat efectiv, alături de personalităţile cele mai reprezentative ale spiritului superior cultivat şi creator al omenirii, reprezentând scumpa mea ţară.

ELENA NICOLAIDE
Directoarea
Şcoalei de copii mici «Floreasca»

Lumea este individul.

*

Cine urmează doar pe altul, e ca frunza purtată de vânt. Când vântul încetează, ea cade moartă la pământ.

Krishnamurti

Naşterea lui Isus

Piesa în 3 acte

ACTUL I.

Cotina se ridică

Tabloul : In faţă vederi din Bethleem în stânga o poartă mare rustică, cu inscripţia: «Staul»; cam în coastă un boschet de mici copăcei şi palmieri. S'aud din depărtare doine orientale din fluier.

Nimeni pe scenă.

Cântecile se aud din ce 'n ce mai accentuat.

Natura pare că aşteaptă ceva ; întreaga fire s'ar crede că 'şi şopteşte 'n taină.

S'aud paşi uşori ; printre brazi şi palmieri se strecoară Fecioara Maria, sprijinită de braţul lui Iosif. Are o înfăţişare blândă, senină, cu uşoare umbre de oboseală, iar ţinuta şi frumoasele veşminte orientale 'i dau un aer măreţ, împărătesc.

Iosif blând, înfăţişarea patriarhală, învesmântat nu tocmai bătrâneşte; pletele castaniu-închis cu fire argintii îi cad bogat pe umeri; iar mişcările lui 'i dau un aer de bun ocrotitor.

Ambii păşesc domol cercetând din ochi, toate unghiurile ocolului; «fac un înconjur, s'opresc (cam în faţă) s'aşează pe două buturugi mari, ascultând par'că cântecul, care s'aude tot mai bine şi mai aproape.

Totul plin de farmec divin.

Drumeţii se ridică. Incep iar cercetările în lung, în lat prin ogradă!... D'odată... se opreşte Iosif... faţa-i se 'nseninează... descoperă culcuşul !...

...Cântecele fluerilor se pierd din ce 'n ce;

Iosif cu luare aminte se uită spre unghiul, ce i-a trezit curiozitatea.

Intreaga-i fire se înseninează d'odată... Ridică în sus capul şi ochii privind spre cer.

(cu gest de uşurare sufletească, împreunându-şi mâinele la piept).

O!... Doamne puternic, bun şi sfânt,
Privirea Ţi-e veşnic pe pământ !
Tu ne-ai călăuzit paşii spre ăst adăpost curat
Vrednic chiar de culcuşul unui mare 'mpărat !

(Face mâna cozoroc și se uită cu luare aminte: ...se bucură și mai mult).

. . . . . .

? !

Lumina 'n el străbate de nimeni aprinsă !
...O !... Mână dumnezeiască, ce pururi stai 'ntinsă
D'asupra celor umiliți,
Sfioși și desnădăjduiți.

(Arată spre staul cu toiagul).

. . . . . .

Privește Fecioară blândă, cu trup nepătat,
Privește minunea, spre care Milostivul ne-a 'ndreptat !
Uite, vezi ? un așternut moale
Te-așteaptă colo... jos în poale,
Spre colina cea cu verde 'mpresurată ;
Ce mândră stă !... preparată
Par'că-i anume pentru tine ;
...Știe Adonai ce ție se cuvine !

. . . . . .

Bucură-te Fecioară, azi chinul tău se curmă ;
Iar mâine, când toți chemații la 'nscris se îndrumă
Vei fi odihnită... și ușoară ca o pană
Tu, Fecioară bună și fără de prihană !

O prinde cu blândețe de mână și o duce câțiva pași. Se opresc.

Și...acum când culcușul mândru, curat te-așteaptă :
O rugă către Domnul treci blândo de-ți îndreaptă !

Amândoi înghenunchează ; ridică cu evlavie mâinele către cer; plec cucernic frunțile la pământ; fac de trei ori obișnuita închinare orientală.

Joc de lumină.

Tăcere.

Bătrânul mișcă ușor buzele 'n semn de rugă, pătruns de vie mulțumire ; ochii țintiți spre cer.

Fecioara cu figura senină, luminoasă de bucurie, privește în sus, transportată.

FECIOARA MARIA

cu glas blând, cu ochii şi mâinele 'n sus
Prea Bunule, Bunule Tată,
Fie-Ţi mărirea mult binecuvântată
...De toată suflarea !

. . . . . .

Pământul, apa, floarea
Spre Tine într'una privesc !
Ţie, păsările 'Ţi cântă şi prea măresc
A Ta bunătate... şi neînvinsă putere!
De Tine, năprasnicul vânt şi cea mică adiere
Ascultă..., şi orbeşte se supun ;
De Tine, puternice şi neînvins Stăpân !
Corăbierii ce nădejdea în Tine 'şi pun...
Sunt mântuiţi din prada înfuriatelor talazuri :
Căci numai Tu singur poţi scăpa pe toţi de necazuri .

. . . . . .

De Tine, Tatăl nostru prea slăvit,
Trimişi ne fură paşii spre ăst culcuş neprihărnit ;
Laude, laude şi mulţumire fierbinte
Ţi-aducem... prea Bunule ş'ocrotitor Părinte !

Lipesc ambii cu multă smerenie frunţile de pământ. Se scoală şi cu aere puţin grăbite intră pe poarta staulului.

Tăcere.

Fluerul par'că s'ar mai uzi din nou.

Nimeni.

Se 'nserează.

Jocul de lumină.

Sunete surde.

S'aud vitele... turmele păstorilor apropiindu-se ;

Se desluşesc paşii, lovirele de bâte, fluerăturile, şi multe din strigătele fiecărui fel de animale şi mişcări inerente cirezilor, turmelor, etc., când trec în ocol.

. . . . . .

Bătrânul păstor, căpetenia ciobanilor, lăsând pe seama cetei strânsul; vine la culcuş, însoţit de micul ciobănaş cel mai tânăr.

Intră domol, s'aşează p'o buturugă, pe când ciobănaşul sburdă şi sare pe bâtă fredonând; se învârteşte; învârte bâta,

etc.; sărind din colț în colț ușuind. Se îndreaptă spre bătrânul păstor. Îl mângâie, îi sare în spate, etc.: își face loc pe buturugă, îl netezește pe plete.

PĂSTORAȘUL
luând de după gât pe bătrân

Bunicule, din cele basme lungi și frumoase,
Cu smei, cu sfinți, cu stele luminoase;
Cu balauri, ce foc dau pe nări;
Cu feți frumoși din depărtate zări,
Cu Mari împărați, cu frumoase zâne,
Ce noaptea vin copiii să 'ngâne
Ba prin făgăduială, ba prin amenințări,
Trimese când din cer, când din păduri, din mări ;
Și multe, multe povești mari și mărunte
Mai spui ?... Somnul să-mi înfrunte.

Sare pe la spatele bătrânului netezindu-i pletele și barba.

Azi toată ziua cântat-am printre iezi și mieluși
Mie-așa drag să mă joc cu ei ! !

Iar sare, iar îi dă târcoale.

Bătrânul păstor îl bate din când în când pe picior, zâmbindu-i ușor. Dar tot timpul par'că cercetă firea, în lung și lat; cu uitătura în zări; are o neînțeleasă presimțire.

Ciobănașul s'așează jos legând și deslegând nojițele opincilor.

Către păstorul bătrân.

Hai bunicule... spune,... s'ascult mi-e drag !
Spune, spune p'ăla cu șarpele 'n prag,
Știi, știi... p'ăla,... ce l-a strivit îngerașu
Ca să nu muște, din leagăn, copilașu!

Cercetează din ochi pe bătrân.

A !... nu vrei,... (cu luare aminte) ei... lasă,... lasă
...Văd cum oboseala greu te-apasă!
Te uiți în zări... miști genele,... încrețești sprâncenele,
Ridici din umeri,... pare nu-mi dai ascultare ;
Mă iartă bunice, pricinuitu-ți-am poate nemulțumire mare !!

S'așează jos deslegându-și nojițele.

S'aud d'afară râsete vesele, sincere, strigăte, fluerături, glume, mișcări de bâte; pași sălătreți; sunt cei zece păstorii,

cari intră râzând, glumind și povestind păţaniile lor, din timpul zilei; s'opresc în spatele bătrânului, care-i profund în tălmăcirea misterului; păstorașul cu mâna pe nojiţe îi privește zâmbind, stând jos. — Păstorii trec într'un semicerc.

PĂSTORUL VENIAMIN

Ha ! ha ! ha !
Norocul, fărtate îmi fu azi mare
(râde).

PĂSTORUL IACOB

Vrem fir de iarbă otrăvitoare
Păsemne că mâncase...

PĂSTORUL ARAB

(întrerupând vorba)

Nu ne fie râsul d'a bună

PĂSTORUL SIRIAN

Așa-i fărtaţi, așa-i ; (râde) când lui Iacob, strună
Îi mergea mâna pe frunze descântate

PĂSTORUL IAIR

Ai uitat că-i doftor, Sirian fârtate!

Râd toţi.

PĂSTORUL EGIPTEAN

Azi, toţi avurăm câte-o 'ncurcătură
Până și . . . . . .

PĂSTORUL LUCA

(luându-i vorba)

Berbecii se bătură
Pe locul d'arătură
Curat ca niște smei
Iar bâta mea printre ei
N'avea nici-o putere

TOŢI

în hohote de râs

Fugeai, ţipai, boceai ca o muere!
O coadă despletită
Părea desaga-ţi răsucită
Atârnată de grumaz.

Râsete.

PĂSTORUL MARIUS

Erai foc de necaz
Că nu poţi să-i domoleşti.

PĂSTORUL SIRIAN

Păi... erau berbecii cei domneşti!

PĂSTORUL EGIPTEAN

Ţop-ţop, ţop-ţop, ţop-ţop azi caprele şi ţapii:
...Măi, zău credeau că-s copii
Pe micele coline;
Ce groază fu pe mine!
Dar,... când mai văzui că-s iezii fardă
Eram ca . . . . . .

TOŢI

în hohote

Şahul când dă prin hardă!

PĂSTORUL VENIAMIN

Venise ca să sugă
Viţeluşa la murgană, când hop la fugă
Prin miriştea streină juncanul cel bălţat
Cât ai clipi, hop m'am ş'agăţat
De copacul cel din drum

CAŢIVA

Veniamin, erai gol ca un nebun (râsete).

PĂSTORUL VENIAMIN

L'apuc de coadă îndată,
Juncanul,... începu din coarne să mă bată ;
Uliu!... ce tare mă durea!...
Ş'acum... mai simt coleà, coleà ! !

Arată pulpa piciorul

PĂSTORUL ARAB

Pela nămiezi.... fărtaţii Luca, Iacob şi Matei, (i-arată)
Mai abitir ca nişte smei,
In mâini cu bâte şi lungi şanţuri.

? ! . . . . . .

Nu-i scap din ochi,... ei prin văi s'afundă
Mânaţi par'că-s d'o vrăjită undă ;
Nici unul nu se mai vede; ispitit d'a lor ispravă mare
Aştept cu vie nerăbdare :
Mă ţiu cu ochii ţintă
Incotro apucară;
Imi ziceam: nu-i joacă sau ocară
Ca vreunul dintre ei să mintă...
. . . . . .

(Zâmbeşte) C'au fost prin crâng, ori lan pustiu,...
Asta... nu ştiu
Dar, timp nu trecu cât bine înumeri zece
Când,... iată-i,... cum fiecare alene trece,
Pe când credeam că nici le dau de urmă,
Din jos pela capătul de turmă (râde).
. . . . . .

Iar strajnicele lor lanţuri şi bâte,
Ce menite le credeam a prinde ori şi 'ntărâte :
Vreun tigru, leu, urs, vulpe bunioară...,

Râsete în hohote făcând unii semne vitejeşti.

PASTORUL MATEI

Uitaşi arabe, vestit călăreţ
Cum trântit fuseşi d'al tău catâr isteţ
In jos lângă stufosul curmal,
Când... prins-ai o broască în loc de şacal?!?

Râsete.

Unii se aşează jos, alţii stau sprijiniţi în bâte:

Inaintează spre bătrânul păstor; s'opresc în faţa lui; unii îşi dreg ghersul, alţii îşi pun flautele în brâu, alţii se reazemă în bâte, alţii desleg chimirele, etc.

Micul păstoraş sburdă în jurul fiecărui făcându-le câte o mişcare copilărească drăgălaşă.

BATRANUL PASTOR
(cu vocea respicată)

Adunat-aţi oile ?

TOŢI

Adunat, adunat!

CAŢIVA

Depe toate căile!

BATRANUL PASTOR

De adăpat, le-aţi adăpat ?!

TOŢI

Bun înţeles;... depe 'nserat.

BATRANUL PASTOR

Dar la număr ?... v'au eşit

TOŢI

Păi bine ;.... negreşit .-

Tăcere.

BATRANUL PASTOR
(Cercetează într'una firea; ridică din umeri)

Cerul e frumos, frumos senin
Ca un cuget curat,... lin !

PASTORAŞUL
(tresărind)

Ce-i ?!... ce-i ?! Ceva s'aude !

TOŢI
mirându-se)

Cefel ?!... De pe unde ?! (caută în toate părţile).

CAŢIVA PASTORI

Nimic !... E tăcere

PASTORAŞUL

Imi fu, poate o părere
Un zăngănit de clopoţei
Cum poartă la grumazi, frumoşii noştri miei

Toţi îl privesc zâmbind frăţeşte.

BATRANUL PASTOR

Mulţi ani port, mulţi povară,
Dar o iarnă ca o vară
N'am apucat pân'acum (rămâne pe gânduri)
Ş'apoi... par'că tot aştept ceva 'n drum !
Firea întreagă pare a spune
Că acum, acum, o mare minune
Pela noi, are să fie !

TOŢI

(făcând ochii mari)

Ce ?!... Bucurie ?! (unii se aşează jos)

BATRANUL PASTOR

(ridicând din umeri)

Cartea profeţilor ştie

CAŢIVA PASTORI

(apăsând vorba şi dând din cap)

D'apoi cine s'o mai cată ?!

ALŢII

scărpinându-şi ceafa.

Cine capul să-şi mai bată ? ! ?

PASTORAŞUL

Cel ce ştie a ceti.

BĂTRÂNUL

cu gest de oprire

Nu-i bine a iscodi!

Tăcere. Toţi sunt nedumeriţi se întreabă din ochi.
Pastorii urmăresc din ochi pe bunicul lor.
Jocul de lumină.
Bătrânul plimbă ochii în latul şi lungul cerului par'că ceva aşteaptă.
Tăcere.
Foşnetul de frunze.

BĂTRÂNUL PASTOR

O presimţire nedesluşită.... dar mare
(Se munceşte să pătrundă) ...Care...
Dela mine, prin cuvinte, tâlcuiri n'are.

Ce sunt eu şi voi ? Iacă, nişte gloabe,
Nu ştim ioc, ce'n ceasloave
Spus-au profeţii...
Ei în Domnul credincioşi... dreptii.
Bine ar fi, ca lumea tot în sus să caie :
Insă, pe dos e totul... din păcate
(Iar cercetează firea din juru-i).
Proorocirea minune, până acum nu s'a arătat !
Toţi îl urmăresc cu luare aminte.

PASTORUL IAIR
cu gest d'aducere aminte

Gândul acum mi s'a îndreptat :
Frate arabe, (îl scutură uşor de mână)
Spre ce spuneau cele două streine roabe,
Dela curtea egipteanului cititor în stele :
Ţi-aduci aminte ? Una dintre ele
zicea: «O minune mare, mare, al nostru stăpân
Citit-a şi visat-a chiar, în curând va fi! Spun :
N'o fi oare ce-acum bunicul presimte ? !
El e înţelept, tainic, întreg la minte,
Nu ca noi de nimic ştiitori, ca şi de carte.

BATRANUL PASTOR
aparte

Domnul, la toţi, duh curat împarte.

PASTORUL ARAB
cu gest d'aducere aminte

Bine grăişi, Iair fărtate,
C'o legătură a fi se poate
Intre presimţirea blândului nostru bunic
Şi visul vestitului egiptean...! La umbra de finic
— Mi-aduc aminte — stam cu toţii
Ş'ascultam a...

PASTORUL IACOB

A firului din vis poveste..., ca netoţii
Nu-i ştim depănarea... unii dintre noi... :

PASTORUL MARIUS
arătând tovarăşii

Veniamin şi Iacob, ei doi
Au darul grăirii... şi... şi mai abitir, fărtatu Sirian !

(L'arată).

Iacob şi Veniamin ridic din umeri, nu-şi amintesc încă

PASTORUL SIRIAN
râzând cu mare haz

Mă brobodiraţi... dare pare-se că fărtatu egiptean
Mă 'ntrece ;... d'asemeni şi povestitoru Matei
(Egipteanul s'arată singur intrebător şi nedumerit).

PASTORUL MATEI

Hei !... hei !
Şăgalnici mai sunteţi !
Ca'n Bethleem, păstori isteţi,
Şi buni de glume
Mai rar că se găsesc!...
Mărturisesc...

Nu ştiu anume,
De-i vorba de prinţul din Egipt... Bal...ta...zar
Rosti, vedeţi ? cam rar
Ăst nume; deşi n'are sunete greoaie ;
De..., mi-e deprins graiu a zice :: lup, ţap, bou, oaie.

. . . . . .

Se gândeşte : ...Să spun: ...După cum ştim
Povestea,... locul-şi are, chiar în Ierusalim,
Cetate puternică, cu străji romane ;
Cu porţi de zid, de fier ; cu templu în poleite olane ;
Şi alte multe frumuseţi împărăteşti
Ce nici că poţi să le grăeşti.
Se zice, că aci,... nu ştiu acum bine, dacă lui Bal...ta...zar.
Ori altui tot mare cărturar,
In vis s'a arătat aşa: într'un palat cu totu şi totu de aur
Ivitu-s'a un om — cu cap de taur ;
Imbrăcat în haine scumpe cu zorzoane
Cu mii fireturi, ciucuri şi galoane.
(se gândeşte)
Şi... după cât mi-aduc aminte eu,
Se credea chiar că-i cel mai puternic zeu !
Şi ăst om cu cap-de-taur
Ce avea 'n mâna-i tot băţi d'aur
Ţinea pe dracu 'n cârcă ;
Pe gură-i da foc, jar, pui de năpârcă :
Şi venin'i ţâşnea din limbă, din nări
Şi 'n sânge valuri, mări
..Pe unde trecea,
Totul se prefăcea !
Sfinte, nici cât o surcea
Nu s'ar fi găsit în capu-i de taur.
Iar ăst om cu buza-i jar, ca de balaur,
Din dor ca numai el să domnească
Dădu poruncă diavolească :
Oştirea lui ca să pornească
In fuga mare
Fie pe jos, fie călare
Prin case, curţi drumuri şi uliţi
In mâini cu săbii, lănci şi suliţi
Spre-a spinteca trupuri vii
De nevinovaţi copii!

. . . . . .

Pătrund ostaşii ca fiarele 'n turbare !
Ucid, ucid;... măcel năprasnic mare ;

Ei trupuri crude într'una spintec
Impung și mamele în sâni, în pântec,
Ce 'n brațe 'și țineau copiii, strâns !...
...Peste tot sânge..., vaiet..., plâns !

PASTORUL SIRIAN

Și cerul se întunecă,
Și 'n sânge tot alunecă ;
Iar mamele sdrelite, desperate
Până la ieșirea din cetate
Turte-s,... una
Cu țărâna !
Și blestemul pare că îngână,
Spre cel cu porunca-i păgână
Cum... lesne se 'nțelege :
«Scrum fie-i carnea și capul lui de rege, etc...

. . . . . .

Dar.. blestemul, ce curgea în unde,
Nu întârzie ca să înfunde
Trufia regelui-cap de taur ;
Căci pe loc se prăbușește ;
Pe când luicia-i treaptă de aur
In lut,... cenușă se topește !...
Pe lângă el pârjol, foc, venin...
Se oprește cu gest d'aducere aminte.
Oare ce mai vine fărtate Veriamin ?

PASTORUL VENIAMIN

Din cei 40 mii
De nevinovați copii
Numai pe «Unul cu stea 'n frunte»
L-urmărea... fiara de rege. Luntre și punte
Făcutu-s'a oștirea să-L brodească ;
Dar... feritu-L'a mâna Dumnezeească ;
Căci în dreptul Pruncu se punea: un pom, o floare.
Ori...

TOȚI

(luând cuvântul)

Ziua, lună, nor, soare !

PASTORUL SIRIAN

Deodată... mare întuneric!
Apoi,... un vânt aspru, puternic
Armata o ameţeşte!
Măcelul... s'opreşte!

Toţi se uită unul la altul cu mirare...

PASTORUL TOBIA

Minune... zorii zilei!... şi a dimineţii
Rouă luceşte ca o nestimată piatră;
Iată:
Trei mândri crai, numai trei,
Vin în linişte cântnâd: «Piei
Satano piei!
Căci sosit-a în slăvire
Pentru a lumii mântuire

Regele sufletelor, Rege
D'acum... a Lui lege
Vom asculta».

BATRANUL PASTOR
uimit

Doamne!... ce se va 'ntâmpla?!...

CAŢIVA PASTORI

Până acum, din cele ce în vis se spune
Nu s'a 'ntâmplat nicio minune!
Tăcere.
Toţi rămân pe gânduri. Joc de lumină.

PASTORUL MARIUS ŞI LUCA
zâmbind

Hai!
Sunt gata,... bucuros,... dar gândesc
Flăcăi, că-i mai bine şezând toţi jos
Să-l ascultaţi.....
(Toţi se aşează în linişte).
...Aşa ...aşa ...frumos!
Păstoraşul trage gluga unuia, desleagă chimirul altuia:... păstorii stau cu ochii ţintiţi spre bunicul lor.

CAŢIVA

Acum, credem că-ţi suntem bunice, pe plac ?!

TOŢI
încet

Hâââât, sââââ ! între ei.

BATRÂNUL PASTOR

Aşa-i!... Dar uite câţiva dintre voi tot nu tac.
Păstorii îşi fac semne între ei, de linişte. Sâââââst !

PASTORAŞUL

Sufletul să vi-l ţineţi curat
Gândul bun,... şi... trupul nepătat.
Fugiţi de ce vă'ncântă numai
Ochii şi simţurile : orice să dai
Ca să scapi d'a ispitei lucire,
Căci aduce boli rele..., năucire !

Îşi netezeşte barba ; rămâne pe gânduri.

CAŢIVA PASTORI

E înţelept bătrânul..., mintos.

ALŢII

Vorba-i pică cu folos !

BATRANUL

Capre, oi, vaci, cai, asine
Să aibă poate dintre voi oricine
Cât de multe; dar prin muncă
Făcute, în cinste, şi'n smerenie adâncă ;
Nu prin viclenie;... şi nici înclinare
Spre hoţie şi nici spre păcat mare
De strâmbe jurăminte, sau tragere pe sfori
Căci liniştit păcătosul, nu poate să moare
Şi nici odată nu trece 'n viaţa... unde i bine, pace...
Unde, se zice că sufletul numai vede tot... şi tace !
Linişte profundă.

TOŢI
cu smerenie

Bunicule, urmăm cum tu ne sfătueşti.

CAŢIVA PASTORI
între ei

Ce 'nţelepte-s vorbele-i... părinteşti!
Bătrânul cercetează din ochi cerul, firea.

PASTORAŞUL
căscând

Bunicuţule,... nu ne culcăm?

TOŢI

Odihniţi mâine să ne sculăm!

BATRANUL
trezit din gândire

Aşa-i.... Să mergem la culcare!
Dar de pază... rămâne... care?
(Se uită la fiecare, se opreşte la ciobănaş)
Tu sfredeluş şi vesel ciobănaş
Ce-mi cânţi cât e ziua din flueraş

TOŢI
mângâind păstoraşul

Tu, frumos şi iubit ciobănel,
Ce ne sburzi, cât e ziua ca un miel.

Păstorii se retrag spre stânga cam în faţa porţii staulului îşi lasă bâtele şi dăsagii jos, îngenunchiază, ridică cu evlavie mâinile şi ochii către cer, fac ruga către Domnul.

TOŢI
(în cor)

Slăvite, Puternic, Tată.
Lucrarăm şi azi, ziua toată
In raiul de Tine nouă dăruit.
Se cuvine dar, Părinte slăvit,
Să-Ţi cântăm imnuri de mulţumire!
Laude să-Ţi aducem şi mărire!

Îşi lasă mâinile întinse pe pământ lipind şi fruntile, şi stau câteva clipe în profundă linişte. Se scoală, îşi aşează căpătâi, se culcă. Tăcere.

Păstoraşul îşi pune sarica de noapte şi dă încet târcoale ocolului.

PASTORUL SIRIAN

Al cui e rândul să spuie vreo poveste ?

PASTORUL ROMAN

Fărtatul egiptean dibaciu este
Să tâlcuie minunăţii.

PASTORUL EGIPTEAN

Marius de glume te ţii
Şi când ţi-e somn în gene.

PASTORUL IACOB

Tăceţi, acum, şi să ascult mi-e lene.

PASTORUL IAIR

Un vis frumos voiţi s'ascultaţi ?

TOŢI

Bucuroşi, bucuroşi !
(exclamări de bucurie)

CAŢIVA PASTORI

Linişte forţaţi.

PASTORUL IAIR

Visam, visam, acum câteva nopţi
Cum noi,... noi, d'aci păstorii toţi
Pornit-am în grabă mare, mare
P'o lungă,... lungă,... şi frumoasă cărare.
După noi, veneau din unghiuri depărtate
Şi împăraţi şi filozofi şi însetoşaţi de dreptate
Şi femei şi copii şi soţii de prinţi, de regi,
Şi bogaţi şi săraci şi cunoscători de legi.
Mergeam, mergeam cu spor, când d'odată

Ne oprirăm în faţa unui leagăn
...cu toarte neaurite,
Dar, înconjurat de îngeri cu feţe înveselite,
Ce cântau,... cântau tot imnuri de înălţare !...
Din leagăn... o lumină mai dulce ca de soare
Se 'mprăştia pretutindeni, dând
Fiecărui o dulce uşurare !...
. . . . . .
Din leagănul cu paie căptuşit...
Se vedea bine şi deslușit
Un *Crăişor,* rupt par'că din astrele cereşti,
A cărui frumuseţe nici poţi s'o bănueşti !
S'aude câteva sforăeli.
. . . . . .

? !

Aţi adormit?! O bravii mei tovarăşi
Par'că văd că 'mi cereţi să vi-l spun din nou... iarăşi. —
Se culcă.
Nu se mai aude nimic.
Liniştea domneşte.
Păstorii dorm.
Bătrânul nici mai mişcă.
Fâşii de lumină din când în când.
O mişcare neînţeleasă.
Profundă linişte.
Un foşnet puţin fioros; păstoraşul se opreşte, se uită în juru-i cu teamă; mai face câţiva paşi iscodind cu ochii unghiurile ocolului; d'odată se opreşte înspăimântat, se dă repede înapoi pe spate câţiva paşi. Dă din cap cu ochii ţintiţi într'un punct, cu groază:
Aaa Şarpele!... stă acum pe par încolăcit !
Iar dă din cap la el. Tu spurcatule!... ţapii şi vitele le-ai îndrăcit !
Afurisitule!... tu faci urâciune, silă
Şi'ntre păstori şi în biată turmă !
La vederea ta linişţea tutulor se curmă.
Caută să ameninţe cu bâta, dar se retrage.
Ai făcut la gură spume...
...Bunicul zice că tu răul ai adus în lume.
Ii e frică; se uită împrejur par'că ar căuta ceva; iar ţinteşte privirea spre şarpe...
Vii mereu la noi,... altă grijă n'ai

Cu ochii la cer şi cu gest de desperare...

Trăsneşte-l din cer Adonai!

Şarpele se lasă iute în gaura parului, nu se mai vede. Păstoraşul aleargă, adună pământ şi pietre şi cu satisfacţie astupă culcuşul reptilei... Aşà... aşà, apasă cu piciorul pietrele... să pofteşti... apasă mereu şi cu bâta; să mai vii vreodată...

Biblioteca Şcoalei Normale de Fete No. 122 RV. LUGOJ

Bată-te-ar pârjolul... să te bată ! !

Satisfăcut şi iute liniştit se plimbă în jurul ocolului.
Iar o mişcare nedesluşită.
Iarăşi linişte.

Se iveşte steaua; păstoraşul n'o observă. Un grup de îngeri apare între palmieri; se opresc în boschet cântând încet. Păstoraşul aude ceva, caută în toate părţile; cântecele îngereşti se accentuează; păstoraşul nedumerit poartă ochii în lung şi în lat; vede întâi steaua, se uimeşte, apoi zăreşte îngerii, rămâne încremenit de frumuseţea lor; îngenunche, întinde mâinile, e în extaz.

CORUL INGERESC

«Pace vouă pe pământ
«Domnul Iisus Cristos».
In iesle s'a născut
Domnul Iisus Cristos,
Intr'un loc simplu curat
Domnul Iisus Cristos !
Deşi mare împărat
Domnul Iisus Cristos !

Ciobănaşul desmeticit din sublimul extaz se scoală, aleargă să trezească păstorii ; mut de frumuseţe şi admiraţie, îi sguduie, îi trezeşte şi le arată prin semne minunea. Păstorii nedesmeticiţi se şterg la ochi, caută în toate părţile de unde vine graiul îngeresc ; văd steaua şi îngerii ; apoi îngenunchiază toţi ; corul se desluşeşte încă.

BATRANUL PASTOR

Minunea s'a 'mplinit !

TOŢI
(ridicând mâinile)

Fie Domnul prea slăvit !

BATRANUL PASTOR
(grăbit)

Să mergem să-L căutăm

TOŢI

Şi daruri Lui să-i dăm!

PĂSTORII

Frumos ca 'n paradis.

PĂSTORUL ŢAIR
uimit

Sunt îngerii din vis.

Es toţi grăbiţi.

Cortina se lasă.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

ACTUL IIlea

Tabloul.

In casa lui Irod: Suita, curtenii, femei, copii, bărbaţi, robi, roabe, toţi îmbrăcaţi în costune variate aziatice, bizantine, africane, etc., mişună toţi în sala tronului.

In faţă cam în stânga, Irod pe tron, îmbrăcat în zorzoane; e trist şi 'ngândurat; răsbieşte un ciaslov; aruncă din când în când ochii pe fereastă spre steaua luminoasă... tresare... se 'ncruntă. Se plimbă; închide, deschide ceaslovul; şopteşte cu filozoful de lângă el; curtenii îi urmăresc mişcările.

O CURTEANĂ
depănând un sul de fir

Irod e tare tulburat!

UN ROI
ironic jucându-se cu un disc

E mai rău ca un câine turbat.

UN CURTEAN

Nimic nu-l poate liniști.

O TÂNĂRĂ

indignată depănând lână

El vreà toate a iscodi!

O CURTEANĂ

Gândul lui la 'mpărăție
O să-l...

UN CURTEAN

Să-l ducă la urgie.

IROD

sculându-se depe tron, către filozof

Oh!.. prietene filosof, tu știi, nimănui
Nu dau ascultare, deci, lămurit să spui:
Ce-i cu acel luminos semn
De care într'una tremur... mă tem?!
Pune-mi înțelepciunea-ți la 'ndămână
Și prin cuvinte deslușite mă mână
Spre lumină și bună deslegare!!

FILOSOFUL

cu aere de plictisit se uită lung la Irod, dă din cap, ridică din umeri

Fie-mi cu iertare,
Dar socot
Că te-am lămurit de tot:
Spusu-ți-am: Steaua luminoasă
Vestește o schimbare 'n lumea păcătoasă!
Lumea, spre calea, ce duce la lumină,
Se va 'ndrepta; iar răul, ce totul anină
Prăbușit va fi, croi-se-vor alte legi
Irod se strâmbă;; filosoful făcând ochii mari
?! . . . . . .
Te strâmbi?!... Tac!... Nu mă 'nțelegi!

IROD

scuturându-se

Înșiri la vorbe seci!

trece 'n altă parte a ssalonului, se uită pe fereastră: se plimbă în neliniște de la o ușă la alta.

FILOSOFUL
urmărindu-l cu privirea

Irod.... iar n'asculți ? !... Mă lași, și pleci ? !
ridică din umeri, trece pe un scaun...
În vânt nu pot vorbi! (tace).

IROD
cu ochii fixi la stea, rezemat de fereastră

(aparte) Lumina-i mă poate orbi!
trece pe tron; răsfoiește ciaslovul.

CREDINCIOASA DOMNIȚEI
cu degetele pe harpă și cu privirea rătăcită, oftează ușor; se adresează grupului

Blânda noastră Domniță
Frumoasa porumbiță
se uită spre ușa din stânga.
Intr'una plânge, plânge!
Spune că visează numai foc... sânge!...

TOT GRUPUL
îngrozit

Ai... foc? !... sânge? !
se uită cu spaimă unul la altul.
Asta-i de rău!
toți își leagănă corpul, ținând brațele încrucișate la piept.
Să ne ferească (ridică mâinile în sus) Dumnezeu!

UN ROB
ținând în mână o tavă cu scule

Luați seama, vine blânda Domniță!

CREDINCIOASA
uitându-se spre ușă, cu milă

Cum se clatină ca o mlădiță
Îi ese înainte îndoindu-se până la pământ.

DOMNIȚA
intră urmată de roaba ei iubită: e tristă; mersul ușor, nesigur; se uită cu grije la Irod; șoptește cu curtencile și curtenii; ei răspund prin semne neliniștea. Își îndreaptă pașii către Irod, care n'o vede, e aiurit de gânduri; înaintează spre filosof, cu sfială.

Tu filozof și cititor în lună, stele, soare,
Eu mult umila, a tot neștiitoare

Îţi fac o rugăminte
Curată... şi ferbinte:
Cum? pe zi, pe zi ce trece
Tot mai mulţi închinători la peştera cea rece
Se duc?... Minunea ca să' vază?!
Cum?! cum?! printre îngerii de pază
Poate trece orişcare?! Fie bun ori păcătos?!
(Filosoful se înclină).

. . . . . .

gânditoare, aparte
Ce minune!... Ce frumos.
Către filosof.
Nu i strajă'mpărătească?!
Nu-i nimeni întâi să vestească
Pe cel ce vine
D'are voie să intre... Pruncului să-i se 'nchine?!

. . . . . .

Tu filozof, a tot ştiitor!
Mi-e oare şi mie liber spre Cel de-adevăr vestitor?!

. . . . . .

FILOZOFUL

Blândă Domniţă! cum ochiul tău vede, îmi place,
Ş'al limbii tale graiu, din care pace.
Iertare, bunătate se desprind.
D'acum... vii comori ţi se întind.

. . . . . .

. . . . . .

Pornit-au şi buni şi răi d'odată
In Bethleem, la peştera fermecată;
Potecile... sunt începute
De vrei şi tu... du-te!!...

Domniţa se pleacă uşor, cu un salut; se îndreaptă spre Irod.
Curtenii urmăresc mişcările,
Irod n'o vede.

CURTENII
(între ei, uitându-se la Irod)

Pei de lângă Irod, drace!

DOMNITA
aparte uitându-se la Irod

E... dus pe gânduri, tace!
S'apropie de el: îl bate pe umăr.

Cântă pe aria populară (Trei Crai dela Răsărit) :
Nu fii Irod tulburat
Doar eşti mare 'mpărat!
Steaua, care s'a ivit
Lumii bine a vestit.
Irod tresare, e trist.
Curtenii continuă cântul.
Irod încruntă, ascultă cu pătrundere.

CURTENII 'N COR
(pe aceiaşi melodie)

Supărarea nu ţi-e d'a bună,
Magii pot să ţi-o răpună,
Ei ştiu bine a ceti
Semnele, a tălmăci.
Irod tresare, se uită la cer spre stea.

DOMNIŢA

Nu fii Irod aşa rău
Că mânii pe Dumnezeu!
Curtea întreagă (arată pe cei din juru-i) e'ngrozită
Viaţa nu-ţi mai e păzită, (plânge).

CURTENII
arătând spre uşă

Iată magii că sosesc,
Acum steaua-ţi tălmăcesc!
Ei au multă înţelepciune
Şi porniri spre cele bune!

Magii intră mândri, salutând după obiceiul fiecărui. S'aşează drepţi în faţa lui Irod.

IROD
(pe tron) privind iscoditor pe magi întreabă autoritar:

Inainte de toate,
Spuneţi-mi pe cât se poate
De unde şi cine sunteţi?... Şi încă o întrebare:
Ce nume aveţi, dintre voi, fiecare ?

GASPAR

Eu sunt Gaspar viu din a Europei sud parte.
Grec de neam, şi viţă veche de filosofi şi cunescător de carte:
Plecat-am depe ţărmul golfului Termaic,
Cred într'un singur Dumnezeu, ... deci.. nu-s laic;

MELCHIORI

Melchiori este al meu nume,
Născut în bogăţii, ce să le-nsume
Nu cred uşor că oricine poate:
Din neam şi neam mare mă trag şi sunt adânc ştiitor de carte.
Viu din India, ţara mult binecuvântată,
Cunoscută prin minunăţiile-i de lumea toată.

BALTAZAR

Din Egipt sunt prinţul Baltazar,
Din dinastii de regi şi împăraţi; dar
Mânat sunt prin aste locuri d'un Duh Sfânt,
Ca să mă'nchin, să slăvesc, să cânt!

IROD

Irod ascultă cu luare aminte, priveşte cercetător, temător şi îndoielnic pe magi.

Acum..., care dintre voi e mai iscusit?!

. . . . . .

Să-mi spună: Pentru ce steaua s'a ivit?!

. . . . . .

Iscodeşte mişcarea fiecărui; se plimbă dela un cap la altul; încreţeşte pleoapele cu şiretenie.

. . . . . .

Magii stau drept îl privesc.
Curtenii au ochii ţintă la magi.
Domniţa aşteaptă.
Irod nemulţumit către magi, din nou:

Nici un răspuns?!
Ce? al meu cuvânt v'a străpuns?!
?! . . . . .
...Unde este... Acela... care...
.. pentru El... steaua răsare?!
se strâmbă, tremură.
?! . . . . . .
Ce crezi Gaspar?!

GASPAR

cu demnă ironie

Domnul (arată sus) ne bucură cu al Său har!

IROD

făcând ochii roată, s'opreşte la al doilea

Tu,... Melchiori!

MELHECIORI
zâmbind
Zadarnic te cuprind fiori!

IROD
încruntă, strânge din pumn
Dar tu?!... Baltazar?!

BALTAZAR
cucernic, arătând cu mâna în sus
Vrednici să fim d'al Său dar!

IROD
aparte, ridicând din umeri
Nu știu ei ce spun?!
Ori... eu... sunt chiar nebun?!
Către magi amenințător.
Voi înși-vă pare-se, sunteți nedumeriți!
. . . . . .
Cu pildele voastre nu m'aiuriți,
Spuneți pe șleau, întreg, deplin!

GASPAR
vesel
Irod, în fața ta se nchin
Inspăimântați, numai robii,
Lingușitorii și...

MELCHIORI
luând cuvântul
Toți orbii
De mândra-ți manta galonată:
Pe noi însă....

BALTAZAR
luându-i cuvântul
Nici odată
Irod, nu ne poți buimăci
Cu amenințări;.... să știi,

GASPAR
întrerupând vorba, voios
Noi cu toții am citit

Steaua Domnului slăvit!
Steaua mândră şi frumoasă
Fără seamăn, luminoasă.
Steaua....

BALTAZAR
grăbind răspunsul

Lumii întregi vesteşte
Că: noul prunc se găseşte
Intr'un loc simplu, curat.
Neatins de vr'un păcat!

Irod e în furie, îşi muşcă colţurile buzelor; roteşte ochii, strânge din pumni, etc.

MELCHIORI
mândru şi hotărît

Mergem calea-I să aflăm,
Povestea să-I cercetăm,
Şi.... d'o fi Craiul proorocit
Fie-I.....

MULŢIMEA
ridicând mâinele cu bucurie

Numele slăvit!

IROD
în culmea furiei

Cum?!.... E un zeu?!
Un Dumnezeu?!
se preface blând; mic
?! . . . . . ,
Să merg să-I mă 'nchin şi eu!~

MULŢIMEA
bucuoasă, ridicând mâinile

Ce marelui Dumnezeu!

MAGII CU TOŢI CURTENII IN COR
cântând pe melodia: Dacă Magii au sosit

I

Steaua calea ne-o arată
Unde-i pruncul ne 'ndreaptă:
Ş'apoi toţi ne-om bucura

Crăișorul d'om afla!
Da, da da, da da da da etc., etc.

II

Cine ne va ispiti,
In nimic n'o isbuti!
Crăișorul d'om afla
Toți cu toți ne-om bucura!
Da, da, da da da da etc.
fac ușoare legănări în cadența melodiei și versurilor.

IROD
neputând stăpâni furia

A voastră bucurie nu credeți că m'amețește,
Și,... nici stavilă nu-mi pune, și nici că-mi clintește
Dorința, ca să aflu pe Cel de voi cântat
Cu oșanale!.... Soldații au și plecat
Să-L caute;... au trupele pounci
Să meargă 'n goana mare călări, de tot pe brânci
Străpuns....

BALTAZAR
cu gest d'a opri

Tirane, ...te-oprește,
Căci cruda-ți răsvrătire, în tine chiar lovește!
? ! . . . . . .
El n'a venit pe lume,....
Pentru al tău slab tron... nebune!
Ci deșertul să-l prefacă 'n țarină cu roadă,
Ca lumina din lumină și orbul să o vadă!

IROD
nepricepând înțelesul

? !.... Se poate.

GASPAR
grăbit

Da !.... netoate!
Nimicnicia ta ascunsă 'ntre zorzoane
Stă alături cu vipera, brodată pe galoane,
La guler și brățară,
Ce porți ca p'o comoară.
Știință n'ai un pic,
Ești văd bun de nimic.
. . . . . .

Ți-e seacă nălucirea
A aștrilor de sus ! !
...Doar cărțile ne-au spus:
«Veni-va un Împărat al lumii sufletești
«Vestit în omenire prin semnele cerești».

MELCHIORI

Veni-va să 'nfrunte
«Opusul bunătății,
«Purtând pe d'alba-I frunte
«Pecetia dreptății ! !

BALTAZAR

Găsi-vor mângâiere 'n El toți întristații,
iar dreptatea așteptată gusta-vor însetații;
Pluti-vor blânzii, bunii spre sferele cerești
Fugind de ură, pismă din cete pământești!
Dărui-va El la toți, cu carul bucuria
Ca, d'aci să poată lua și micii slabi, tăria!
S'or prăbuși nedrepții...

IROD

îl întrerupe cu gest blând prefăcut

Destul !!! voi înțelepți
M'ați 'mbătat cu vinul
Din stropii de cuvinte,
Ș'ați isipit veninul
Din stropii de cuvinte,
Ș'ați risipit veninul
Ce-mi otrăvise puțina-mi slabă minte!
S'arată pocăit ; bâlbâie.
Eram în gânduri rele
Iubiții mei frați
Deci vorbele-mi fură crude, grele!...
...Iertare ! Greșala nu-mi certați !
? ! . . . . . .
Credința voastră vie 'n Cel nou născut
Precum și hotărîrea spre El ca să porniți,
Ceva'n mine credeți... ceva au prefăcut:
O remușcare vie!... O! Magilor slăviți,
Să-L văd,
(duce mâna la piept)
...Și Lui să mă 'nchin
Cu aur, smirnă și tămâie
Vrea potirul să-I duc plin,

Ca firea-mi pură să rămâie!
Face gesturi de remuşcări, se preface pocăit.
Duceţi-vă Magi cinstiţi,
Ca locu-I să aflaţi,
Apoi, iarăşi la mine să veniţi
Spre a fi cu daruri 'ncărcaţi!
Se plimbă neliniştit; Se uita la magi, se preface.
?! . . . . . ,
Pironiţi văd c'aţi rămas!... şi neîncrezători,
Vi-s ochii către mine!
Dar... cuprins, mă simt şi eu, parcă de fiori!
Ridică din umeri.
Nu ştiu vina, s'o pun... pe cine?!
Pare liniştit.
Făcui o glumă crudă, proastă
Spunând c'am dat oştilor poruncă
Să caute 'n vale, în vârf, în coastă
Pe Craiu;... şapoi la mine să-L aducă.
(s'arată uşurat, liniştit, blând; rânjeşte a parte)
Spălat mi-e cugetul de rău!
Plecaţi voioşi cu Dumnezeu!

CORUL MAGILOR ŞI CURTENII
mergând cadenţat.

Pornim din Ierusalim,
Crăişorul să-l găsim!
Pe cel cu menire mare
Spre a lumii 'nălţare!
Da, da da da da da.

Magii şi curtenii ies din sala tronului cântând voioşi; filozoful rămâne fixând pe Irod, înţelegându-i prefăcătoria. Domniţa cu sclava-i credincioasă stă în picioare la fereastră uitându-se cu admiraţie după convoiu.
Irod e lud, stă tâmpit cu ochii aiuriţi.
Filozoful examinează orice mişcare. stă la spatele lui.
Nimeni nu vorbeşte .
S'aude corul Magilor şi curtenilor, se pierde din ce în ce.

DOMNIŢA
urmărindu-i cu ochii pe fereastră.

Pornesc înţelepţii pe calea mântuirii
Înălţa-vor aci imnuri slăvirii
Celui mare, mare 'mpărat!
(păşeşte încet, oftează... s'aşează p'un scaun...).

Toată noaptea de spaimă am tremurat,
(plânge)
Zi și noapte mi s'arată; sânge, sânge!
Foc,... Suliți;... Oh! groaza-mi străpunge
Firea!... (plânge) Vreau din astă casă
Să fug,... să fug....
Drumul magilor s'apuc!

Suspină, se uită îngrozită dar cu milă la năucul ei soț, Irod;... mângâie roaba care-i stă la picioare și plânge mângâindu-i la rându-i, și picioarele și mâinile.

ROABA
rugătoare, cu lacrămile 'n ochi.

Blândă Domniță, ai tăi cucernici pași
Și eu îi urmez;... ia-mă cu tine;... să nu mă lași.
Aci... (se 'ngrozesc...) e loc plin de păcat!

Domnița o netezește pe frunte, sclava-i sărută faldurile rochii... Es amândouă de mână, se opresc în ușă uitându-se la Irod cu teamă.
Ne-e groază de Irod... e neînduplecat!

IROD
singur în sală aiurează.

In sfârșit....
Magii nu... n'au... deslușit...
Filoso... fu... le!... (îl caută din ochi).
(se sbuciumă) Eu... (se pipăie)... în umi... lință?!
(s'așează pe tron) Vreau... bi... ruin... ță!!
Intinde brațele pe tron.
Reazămă capul de spătarul scaunului.
S'a... ți... pesc...
Pe tron... îm... pă... ră... tesc!

FILOZOFUL

Năprasnice Iroade,
Atât cât trufia-ți puțina minte-ți roade
Vei fi ca un netrebnic, ...tu omul
Azi măririi; vei rămâne ca pomul
Cu frunza-i de omidă roasă
Fără putere;... ce caraghioasă
Imi pare a ta îngâmfare!

. . . . . .

Merge spre ușă câțiva pași, iar se întoarce, către Irod.
Irod, e greu oricui să-te asculte
Și eu și'ntreaga curte —
Pătrunsu-ți-am și gândul și vorbele și mersul;

Și somnul... și'nțelesul
Gesturilor întețite
Al pleoapelor încrețite
Prin cruda lor mișcare ;
Și ochii-ți ce înfocare
Împrăștie 'n unde;
Și dinții ce ar pătrunde
În carne până'la os ;
Și pumnu-ți strâns hidos
De parc'că să sugrume ;
Și buza-ți numai spume ;
Și pasu-ți de călău ;
Și tot și tot ce-i al tău dintr'al tău
Venin, venin țâșnește

Ese
Irod rămâne sigur ; e nepotolit ; aiurit, nimic n'aude.

IROD
uitându-se în juru-i.

Stau împărățește
Nimeni pe lângă mine (obosit)
O !... somnule... vino... vi... ne,,,

Adoarme rezemat de tron pe spate.
Liniște.

VISUL LUI IROD

DIAVOLUL
intră rânjind, sărind și umflând faldurile mantalei ; s'așează pe genunchii lui Irod; trece la stânga, mângâie ciucurii și zorzoanele ; râde
Ha, ha ha ha ha !
Ești al meu (se trage de cioc)... Da ? !

INGERUL
intră pe ușa din dreapta, înaintează spre Irod privindu ! cu milă, se oprește în fața lui ; diavolul ascultă rămânând locului, în pieziș.

Gândul tău la tron și ban
Te-a dat în mâinele lui Satan.
(Satana ascute urechile; îngerul cu duioșie)
Cugeți la rău, la vărsări de sânge,
Și uiți că mamele, ce vor plânge

Te vor blestema ;
Iar înălţarea ta trufaşule Irod
De tot va cădea !
Vei muri urgisit d'al tău norod !
. . . . . .
Gândurile tale negre ca fundul mării
Mă'ngrozesc ! ·
Satan ţi'ntinde arma trădării...
Te părăsesc !

Se depărtează puţin uitându-se la Irod compătimitor; iar se întoarce; iar îl scutură uşor, caută să-l trezească. Se depărtează oprindu-se în uşă.

Vino Irod, ţi'ntind aripa-mi ocrotitoare,
Te ajut... de rău te scap !
Fugi, fugi d'a ispitii vâltoare ;
Singur sfărâmi al tău semeţ cap !

Stă în uşă... îl chiamă din nou blând.

Ese

SATAN

umflându-şi mantaua şi fâlfâind aripele face salturi diabolice în jurul lui Irod, chiorește când un ochiu când altul ; îl ocolește sărind şi rânjind, se opreşte la urechea lui, bătându-l pe umăr.

Fii al meu Irod împăratul !
Fă-te prieten cu mine,... necuratul ;
Dă-ţi sufletul chezăşie
Celui mai puternic... mie! (râde)
Ucide, ucide copii sute, mii
Fă măcel, bagă spaimă, relele să le ţii
In şir fără milă. Pe tronul de mărire !
Numai astfel vei rămâne 'n stăpânire !

Sare râzând; trece la urechea cealaltă.

Ucide, ucide fără cruţare...

Sare într'un picior în jurul tronului fâlfâind mantaua şi făcându-i semne prieteneşti de salut.

Cu bine Irod al meu... Irod rege mare !

Irod face ca din vis un semn ca de teamă; tremură uşor.

Diavolul face câteva salturi, fâlfâindu-şi mantaua, se roteşte în jurul lui Irod de câteva ori, se opreşte la spatele lui râzând. ţinându-l de umăr; triumfează, Se depărtează dând un chiot; iese.

IROD

se trezeşte din somn; îşi freacă ochii; se pipăie; caută în-

spăimântat în juru-i; se freacă pe frunte; strigă.
Tăcere.
Nimeni afară de Satana.

Ce vis groaznic!
Urît... năprasnic!...
Își adună ideile, încrețește fruntea,
Satan...
Ban...
Blestem...
Mă tem...
Dă un chiot desperat, idiotul; cade...

CURTENII
vin grăbiți
Impăratul!? (îl ridică).

Dintre culise.

Necuratul!

DOMNIȚA
nedumerită aleargă spre Irod
Irod!?

Dintre culise.

Nerod!

Cortina se lasă.

TABLOU VIVANT

Tablou viu: Iosif și Fecioara Maria lângă leagăn, în paie acoperit cu scutice albe; brazi luminați cu făclii; îngerii cu mâinele spre iesle; jos păstorii; ciobănașul în fața ieslei cu un miel în brațe peștera feeric luminată; ciobanii îngenunchiați.

Corul dintre culise se ține'n surdină.
Adoratorii: Lume multă, variată în naținni și costume; femei, bărbați, tineri, bătrâni, copii, merg în convoiu, în frunte cu Magii; norodul din toate clasele sociale aduc daruri Mântuitorului, după puteri și rang; soldații romani cu scuturi și suliți.

Convoiul vine liniștit și cucernic, când ajung în fața ieslei în care-i pus simbolul Domnului ca prunc, mulțimea îngenunchiază și cântă Imnul Slăvirii. Domnița lui Irod lângă magi.

Magii cu tot convoiul îngenunchiați cântă în cor imnul «In iesle s'a născut.»

In iesle s'a născut
Domnul Isus Christos !
Intr'un loc simplu curat
Domnul Isus Christos !
Toţi pentru toţi ne-am bucurat
Domnul Isus Christos ! etc.
«etc., etc.»

La refren norodul adorator saltă în sus pe mâini darurile aduse Pruncului.

Joc de lumini. Feerie. Corul din ce în ce se stinge. Satan învins într'un colţ.

Cortina se lasă.

- FINE -

ELIZA V. CORNEA
institutoare
Bucureşti.

Din „Ziarul ştiinţelor şi călătoriilor"

Durata vieţii făpturilor

Insectele cu metamorfoză completă, coleopterele, hymenopterele, dipterele, sunt aproape toate anuale sau bianuale; adeseori moartea lor survine după ce scot prima generaţie de urmaşi. Crustaceele cele mai voluminoase ating uneori, dar nu întrec niciodată cinci ani, pe când moluştele pot trăi cu un an mai mult. an mai mult.

Cea mai mare parte dintre peşti trăeşte mai mult. Astfel Bacon citează exemplul unor ţipari care au trăit 60 de ani, Buffon a văzut crapi care au trăit 150 de ani.

Morunii şi rechinii pot trăi câteva secole.

In 1847 a fost pescuită la Kaiserlautern o ştiucă ce cântărea 175 kg.;, purta un inel de aramă (pe care (era gravată data când peştele a fost scufundat în eleşteul Lautern din ordinul împăratului Frederic II, cu 177 ani înainte. 7

Iată acum câteva cifre spre a ne face „o idee" de durata vieţii la animale: păduchii 27—46 zile; albine trântori, 4—5 luni; albine lucrătoare, 6 luni; şoarecii cu botul ascuţit, 1 an; păianjenul, 1—2 ani; bourelul (pasăre) 3 ani; regina albinelor 4—5 ani; pietroşelul, broasca, năpârca, 5 ani; iepurele, veveriţa, 7 ani; şobolanul, melcul, 8 ani; capra, vrabia, linul, sturzul,, prihorul, greerul, 10 ani;' berbecul, 12 ani; furnica, o specie anumită, 13—17 ani; raţa, privighetoarea, ciocârlia, vul-

pea, taurul, regina furnicilor, 15 ani; renul, 15 ani; boul 18 ani; vaca, porcul, căpriorul, porumbelul, lipitoarea, pisica, lupul, câinele, racul, 20 ani; calul, păunul, sticletele, piţigoiul, 25 ani; măgarul 30 ani; cerbul, vulturul, 40 ani; gâsca, pelicanul, 50 ani; leul, rinocerul, cămila, 60 ani; catârul, 80 ani; papagalul, corbul, acvila, broasca ţestoasă, 60—100 ani; lebăda, cioara, uliul, barza, 100 ani; şoimul, ştiuca, 1500 ani; elefantul 2000 ani; crocodilul şi crapul 3000 ani.

Durata vieţii omeneşti.

Fiinţele, pe care le vedem dispărând, se întâmplă rar să treacă de 100 ani. Este interesant de ştiut dacă durata vieţii omeneşti a suferit schimbări din timpurile cele mai îndepărtate şi până acum. Iată vârstele atribuite de legendă, istoria antică, sau contimporană, persoanelor, renumite a fi ajuns la o vârstă înaintată.

Inainte de potop: Adam 930 ani; Seth, 912 ani; Enos, 905 ani; Cain, 919 ani; Malaeel, 895 ani; Jarad,, 962 ani; Enoch, 965, Matusalem, 969; Lamech, 777 ani; Noe, 950 ani.

După potop: Sem, 600 ani; Arfaxat, 338 ani; Sale, 443 ani; Heber, 464 ani; Faleg, 239 ani; Ren, 239 ani; Sarug, 250 ani; Nachor, 143 ani; Thaxe, 205 ani; Abraham, 275 ani, Saroh, 127; Ismael, 137 ani; Isaac, 180 ani; Iacob, 147 ani, Iosef, 110 ani; Iob, 217 ani; Amram, 137 ani; Moise, 120 ani, Aaron 110 ani.

In antichitate: Epidenide din Creta, 157 ani; Hipocrate, 104 ani; Arbilius, Eufanon, Demonex, 100 ani; Democrit, 104 ani; Sofocle, asfixiat cu o boabă de strugure la 130 ani; Asclepiade mort dintr'o căzătură la 150 ani; Tuisco, regele Germaniei, 173 ani; Dadon, regele Iliriei (după Fiel) 500 ani; Nestor, fiul lui Nelus şi al lui Clovis (după Homer) 300 ani; Sibila din Erithreia (după Phlegon), 1000 ani; Sibila din Samos, (după (Phlegon) 500 ani.

Şi în scrierile lui Pliniu se găsesc unele indicaţii: muzicantul Xenofile la 150 de ani părea de 50. Se citează deasemenea cazuri de indieni care au ajuns la vârsta de 400 de ani fiindcă se hrăneau cu vipere.

Acestei longevităţi i se atribue o explicaţie fantezistă: reptilele prelungesc viaţa omului, fiindcă sunt vivipare şi nu ovipare. Pliniu vorbeşte şi despre femei centenare din epoca romană:

Terentia, fiica lui Cicero, 103 ani; Claudia care a avut 25 copii, 115 ani; Galeria 104 ani; Eruboderia 104 ani; Samula 110 ani şi Luceya care la 100 de ani mai juca teatru.

Iată şi vârsta altor personalităţi din vremea veche: Cato Bătrânul, 95 ani; Diogene, 90 ani; Heraclit, 96 ani; Isocrat, 981 ani; Terentius, Varon, Thales din Millet, Zenon, Sofocle, mai mult de 90 ani; Anacreon, Pindar, Plato, Polib, Solon,

Auson, împăratul Constantin, Sfânta Elena, Juvenal, Strahon, Tertulian, sfântul Luca, Iacob şi Damas, mai mult de 80 de ani.

Informaţiile şi documentele privitoare la longevitatea umană, dela începutul erei creştine, în cea mai mare parte, sunt îndoelnice şi nu le publicăm decât ca simple indicaţii. Mathias (unul din Macebei 146 ani; Simon Cleopas, al doilea episcop al Ierusalimului, a fost crucificat la 120 ani; Narcis, al treilea episcop al Ierusalimului, 166 ani; David, episcopul Angliei, 170 ani; Osus, episcopul Cordovei, 104 ani; Severin, episcop de Tongres, 375 ani; sfântul Kenigern 186 ani şi Atila din sec. V-lea 124 ani.

Un englez născut în 1483 ar fi murit în 1651 după ce trăise 169 ani; Thomas Parr, a cărui autopsie a fost făcută de Horvey, ar fi trăit 152 ani; Robert Tylor ,născut în 1764, a murit în 1898; regina trimiţându-i portretul său, centenarul a murit de emoţie trei luni mai târziu la vârsta de 134 ani.

Actualmente, presa anunţă din timp în timp existenţa unor persoane care au trecut de 100 de ani.

Dacă facem excepţie de anomaliile care ne vin din perioada obscură a evului mediu, constatăm că limita extremă a vieţii din epoca romană până în zilele noastre a rămas aceiaşi.

Numai în timpurile legendare şi epoca patriarhilor întâlnim longevităţi care ating mai multe secole şi chiar o mie de ani. Dar dacă trecem la vechiul Testament, dintr'o rugăciune a lui Moise reiese că viaţa noastră durează abea 70 ani, cei mai voinici ating 80 ani.

Faţă de aceste contradicţii, când se citează vârste de 8—9 sute de ani, ne gândim imediat că poate timpul nu se măsura cu aceiaşi unitate.

Nu pricepem de ce durata maximă a vieţii omeneşti, rămasă constantă de câteva mii de ani, să fi fost de zece ori mai lungă cu câteva milenii înainte.

Se spune deasemenea că înaintea lui Abraham anul nu avea decât opt luni.

Iată alte cifre de longevitate care nu par exagerate:

Regele David, 71 ani; Samuel, 76 ani; Isaia, 84 ani; Moise 90 ani; Tobias, 98 ani.

Din cele de mai sus, conchidem că vârsta extremă accesibilă omului nu s'a schimbat câtuş de puţin decând istoricii şi cronologiştii ţin registre de lungimea vieţii umane. Din contră, durata mijlocie a vieţii s'a mărit considerabil din antichitate şi mai ales în ultimele secole. Cauza principală se datoreşte progresului igienei şi al medicinei, care au făcut să dispară din numeroase regiuni ale globului înfricoşătoarele epidemii de ciumă, holeră, variolă şi tifos care nu de mult făceau îngrozitoare catacombe omeneşti înlocuindu-le cu războae care ucid milioane! (N. R.).

Ciuma din Atena, acum 25 de secole, cea din Roma, în secolul II şi III, cea din timpul lui Justinian în sec. VI şi VII sunt memorabile.

In 1347, în ziua tuturor sfinţilor, după ce în Asia pieriseră peste 23 milioane de fiinţe, ciuma apăru în Europa unde făcu 25 milioane victime.

Acum 500 de ani în 1428, Parisul pierdu mai mult de un sfert din populaţie (80.000 locuitori din 300.000), din cauza ciumei, a vărsatului negru şi a febrei tifoide.

Din 1659 până la 1663, 77 milioane de Europeni muriră din cauza bolilor molipsitoare şi a epidemiilor.

Ciuma din Londra şi Milan 1655 şi cea din Marsilia din 1720 au lăsut amintiri triste. Urmele holerei din anii 1817—1832 au fost tot atât de grozave.

După unii autori latini, durata mijlocie a vieţii sub împăraţii romani, era numai de 18 ani. Cifra aceasta este atestată de registrele de plăţi şi de inscripţiile de pe pietrele mortuare din epoca aceea.

CORAL

(După Sciences et Voyages).

Immormântarea consulului general Victor Gr. Mihăescu

In ziua de 2 Mai a. c., rămăşiţele pământeşti ale consuluiui general, Victor Gr. Mihăescu, decedat subit în ziua de 30 Aprilie 1933, au fost aduse în ţară, pela punctul Rusciuk. Intrând pe pământul ţării, i s'au făcut onorurile civile şi militare, de oficialilatea din Giurgiu. In după amiaza aceleaşi zile, vagonul mortuar a sosit în Capitală, unde a fost întâmpinat de reprezentanţii Ministerului de Externe, iar Miercuri 3 Mai a. c., sicriul a fost coborît în gara R. Vâlcea, unde toată lumea oficială a judeţului, în frunte cu D-l Prefect Bebe Tetoianu, au salutat pe cel ce-a fost Victor Mihăiescu. După ce a vorbit în numele Corpului didactic, D-l Teodor Geantă, convoiul funebru a străbătut oraşul, îndreptându-se spre comuna natală a decedatului, unde a avut loc înhumarea la orele 5. p. m. Toate oficialităţile judeţului au fost reprezentate la această tristă ceremonie vorbind din partea lor d. G. Guşetoiu directorul Şcoalei Normale de băieţi, iar o companie a Regimentului 2 Vâlcea şi Muzica Militară au dat ultimul salut fostului înalt demnitar, care-a făcut fală judeţului şi ţării sale, în lunga şi roditoarea sa activitate de peste un sfert de veac.

Familia şi rudele aduc sincerile lor mulţumiri, tuturor celor cari au participat la această durere a lor.

Născut în 1882, Ianuarie 31, face şcoala primară în comuna natală Vlădeşti-Vâlcea, la tatăl său Gr. Mihăiescu — directorul

şcoalei, apoi gimnaziul la R.-Vâlcea, unde se remarcă în studiile clasice. Trece după aceasta la şc. normală de institutori, din Bucureşti şi Bârlad, după care e numit în învăţământul primar, în Oct. 1900, la Costeşti-Horez-Vâlcea... Deşi putea fi numit la oraş, el preferă a funcţiona întâi la ţară, în judeţul său, spre a-şi trece toate examenele cerute de lege şi în adevăr că le trece cu menţiunea «Hores concurs».

Activitatea desfăşurată acolo e rezumată în cuvintele ce le spun foştii săi elevi: «Tot ce-i bun în comuna aceasta dela Victor Mihăiescu vine: local urban de şcoală, bancă, primărie, biserică etc.»

Remarcându-se cel mai bun învăţător din judeţ, a fost trimis la Şcoala română din Sofia, unde deasemenea a pus ordine în şcoală şi gospodăria şcoalei.

Prin calităţile sale deosebite însă, a atras atenţia legaţiei române, care l-a luat la început ca dragoman, apoi Vice consul etc. Războiul l-a apucat în calitate de consul tot la Sofia, iar după război a fost avansat Consul general. Această calitate şi-a păstrat-o, cu toată demnitatea, până la sfârşitul vieţii, fiind cheia întregei legaţii române din Sofia. Oficialitatea din Sofia a ştiut să-i aprecieze munca şi meritele celui ce 25 de ani neîntrerupţi a lucrat pentru buna înţelegere dintre aceste două state vecine, deaceea l-au plâns cu toţii, ca pe un membru însemnat din lumea lor — ba chiar palatul regal bulgar şi-a trimis reprezentantul său.

Figura lui Victor Gr. Mihăiescu poate sta azi ca o pildă vie de ceeace poate ajunge un om, prin muncă şi cinste, cu toată vitregia timpurilor, iar mulţimea de ordine şi decoraţii, ne arată aprecierea ce i s'a dat. A fost întâi şi mai presus detoate învăţător — şi ca atare, s'a purtat în toată cariera sa.

Fie-i ţărâna uşoară şi amintirea eternă învăţătorului şi diplomatului român. Victor Gr. Mihăiescu.

REVISTA «IDEEA»

Necrolog

In ziua de 11 Octombrie a. c., moartea nemiloasă a răpit în floarea vârstei pe harnica şi distinsa institutoare Maria Nimereanu, lăsând un gol nemărginit în sânul familiei, al colegilor, precum şi al micilor copilaşi dela şcoala de băieţi No. 9 din Capitală, unde profesa în timpul din urmă. Prin moartea ei, şcoala pierde un nepreţuit colaborator, iar societatea institutorilor un nobil şi devotat membru.

Maria Nimereanu s'a născut în târgul Rădăuţi în Moldova din părinţi cari ca şi dânsa au propovăduit binele şi adevărul, răspândind lumina la tinerele vlăstare. Deşi starea materială, destul de frumoasă, de care s'au bucurat părinnţii ei, i-ar fi dat posibilitatea să urmeze alt drum în viaţă, totuşi Maria Nimereanu a ţinut să ducă mai departe opera începută de cei ce i-au îndrumat paşii în lume şi de aceea intră în şcoala

normală din Iaşi unde, atât în clasele respective, cât şi la examenul de capacitate a fost cea dintâi.

Păşind în învăţământ, nu a trecut mult şi prin devotamentul ei fără margini cum şi prin vocaţiunea de adevărată educatoare, s'a făcut în deajuns de cunoscută şi bine apreciată de toţi, în cercul activităţii sale.

Colegii şi elevii îşi amintesc cu drag de timpul petrecut împreună la şcolile unde ea a funcţionat.

La şcoala din Tecuciul Nou a fost printre înain-

taşele şezătorilor culturale, dându-le o îndrumare temeinică. O activitate în adevăr rodnică şi plină de succes a desfăşurat la şcoala de băieţi No. 3 din Roman. O apreciere bine meritată a acestei activităţi stă scrisă în procesul verbal încheiat de un adânc cunoscător al lumii dascăleşti cu ocazia inspecţiei speciale ce i s'a făcut pentru înaintarea la gradul de institutoare, lucrare pe care ea o trece cu un strălucit succes, fiind promovată întâia în circumscripţia Iaşi, unde a depus şi examenul.

Mai târziu, Onor. Ministerul Instrucţiunii i-aduce mulţumiri scrise pentru munca depusă pe ogorul educaţiunii şi instrucţiunii.

In şcoală ea reuşise ca sufletul copiilor să-l identifice cu al ei, făcând o artă din chemarea de învăţător.

Altruistă fără pereche, ea simţia adevărată plăcere în a face binele. Suferinţele celor săraci şi nevoiaşi o mişcau până la lacrimi. Modestă peste măsură, nu vroia să facă sgomot în jurul numelui său.

In timpul războiului pentru întregire, când şcoala i-a fost închisă, ea se făcu soră de caritate la spitalul «Crucea Roşie» din Tecuci, îngrijind cu acelaş devotament pe răniţii ce cădeau pentru desrobirea fraţilor subjugaţi. Pentru serviciile aduse Patriei, i s'a acordat medalia de război: «Regina Maria».

Mai târziu cerând transferare în Capitală, a funcţionat la şcoala de băeţi No. 8, la fete No. 8 şi apoi la No. 9 de băieţi, unde n'apucă să pregătească decât o serie de copii timp de 2 ani. Ea reuşise să se facă atât de iubită, în cât nu numai elevii dar şi părinţii acestora vor pomeni cu evlavie numele aceleia ce a fost Maria Nimereanu.

Şi pentru a o simţi în mijlocul lor, au luat frumoasa iniţiativă de a aşeza pe pereţii clasei, chipul blând al scumpei lor colege şi profesoară.

Atât! şi... e de ajuns pentru a răsplăti munca unui modest luminator al neamului.

Cărţi şi reviste primite la redacţie

Reviste

1. Buletinul Institutului Românesc de organizare ştiinţifică a Muncii	Bucureşti, strada Clemenceau 6
2. Buletinul Stelei	Bucureşti, Piaţa Lahovary 1 A.
3. Buletinul Cărţii Româneşti	Bucureşti, Cartea Românească
4. Catedra	Galaţi, strada Cuza Vodă 45
5. L'Education	Paris, 6. Rue d'Assas 48
6. Gazeta Învăţătorului	Constanţa, Şcoala No. 2 mixtă
7. Izvoraşul	Comuna Bistriţa, Mehedinţi
8. Lămuriri şcolare	Tecuci, Şcoala No. 1 băeţi
9. Luminătorul	Chişinău, Consiliul Eparhial
10. România Aeriană	Bucureşti, strada Romană 205
11. România Maritimă fluvială	Bucureşti, strada Regală 16
12. Revista Şcolii	Botoşani, Şcoala No. 1 băeţi
13. Revista noastră	Curtea de Argeş, strada Brătianu 3
14. Revista Asoc. Inv. Mehedinţeni	T.-Severin, str. Eroii dela Cerna 6
15. Şcoala şi familia de mâine	Bucureşti, strada N. Bălcescu 2
16. Şcoala şi viaţa	Bucureşti, Bulevardul Carol 61
17. Şcoala Prahovei	Ploeşti, strada Regina Maria 7
18. Satul	Bucureşti, strada Aurel Vlaicu 5

*

...«COPILUL.—*Revista mamelor şi educatoarelor*». Anul I, No. 1—7 din Aprilie până la Decembrie 1933. O revistă care trebuia să apară de mult; era aşteptată. Faţă de avântul frumos ce au luat «*şcoalele de copii mici*» necesitatea unei tribune pentru schimbul părerilor, observaţiilor şi rezultatelor căpătate în micile laboratoare, era şi este de mare valoare.

*

«*Şcoala Română*» socotindu-se bunica acestei fragede reviste, o salută cu mult drag, o îmbrăţişează şi o asigură de întreaga ocrotire.

Dorim din tot sufletul, mulţi ani înainte!

In numerile viitoare, vom spicui şi vom analiza articolele din revistele primite tocmai acum la redacţie.

Institutul de arte grafice «EMINESCU» S. A., Str. Ing. A. Saligny 2

ANUL XXXVIII. – Nr. 1–2. Ian. — Febr. 1934

ŞCOALA ROMÂNĂ

Comemorarea lui I. G. Duca

Cuvântare ţinută la Societatea Institutorilor şi Institutoarelor din România în ziua de 21 Februarie 1934, de către

D-l Profesor Universitar IULIU VALAORI,

Secretar General al Ministerului Instrucţiunii

Veţi asculta cuvintele şi simţimintele unui de-aproape colaborator în întâiul şi al doilea Ministeriat al lui Ion G. Duca la Instrucţiune şi Culte, care a avut parte să-şi înalţe cugetul prin neîntrerupta pilduire a gândului lui curat, larg şi obiectiv şi care a fost profund impresionat de ceeace a văzut şi încântat de ceeace a auzit.

Se pretinde că întâiul fundament al fericirii este de a fi născut dintr'o familie renumită. Nu este exclus totuşi că şi dintr'o familie bună, săracă sau obscură se poate naşte un om care trebue să fie într'una din zile cu adevărat mulţumit şi să găsească fericirea în caracterul şi în dispoziţiunile sale sufleteşti, un om drept, capabil, de un spirit cu judecată şi de un suflet curagios, că virtutea ca şi o plantă vie şi viguroasă, poate să crească în orice fel de pământ, unde ea găseşte o parte bună şi se învoeşte cu munca. Dacă noi deci suntem lipsiţi de înţelepciune şi nu ducem o viaţă raţională, nu trebue să atribuim aceasta sărăciei sau obscurităţii familiei, ci nouă înşi-ne.

Ion G. Duca nu făcea parte dintr'o familie celebră; dar ea era una din cele mai bune şi cele mai respectate. Mama sa, printr'o purtare exemplară, a susţinut nobleţea originii ei. Tatăl său era un admirabil educator de suflete, un bun organizator al şcoalelor, un profesor distins şi un bun român: de aceea, era şi foarte stimat de toată lumea.

Părinţii săi deci s'au ocupat cu o deosebită atenţiune cu educaţiunea şi instrucţiunea. Chiar din cei dintâi ani ai vieţii blândeţea trăsăturilor sale, privirea şi mişcările.... contribuiau mult, spre a câştiga inimile şi sufletele. El adăoga la înfăţişarea plină de bună voinţă a figurei sale o gravitate temperată prin bunătate; în floarea tinereţei chiar se vedea strălucind la dânsul maiestatea vârstei mature; iar ţinuta sa frumoasă, nobilă i-a câştigat respectul.

Abia eşit din tinereţe, el şi-a făcut o reputaţiune atât de repede şi aşa de strălucită, încât a fost socotit demn să-i se

încredinţeze de către marele om de Stat, Ion I. C. Brătianu, Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii.

Era, parcă-l văd, tânăr şi plin de energie, viu, harnic şi doritor de a lucra cu toată truda sufletului său pentru a zori cât mai mult propăşirea culturală şi economică a ţării.

Apoi, rând pe rând, a trecut pe la alte Ministere, lăsând pretutindeni urme neşterse, iar în luna Noembrie 1933, M. S. Regele Carol II i-a încredinţat formarea primului său guvern. Şi, deşi onorat şi cu Preşedinţia Consiliului, Ion G. Duca făcea să radieze, cu toate acestea, din propria sa virtute o slavă cu mult superioară celei pe care i-o dedeau toate aceste demnităţi.

El a luat conducerea Ţării ca prim-ministru în condiţiuni foarte grele şi hotărîtoare pentru ţară, dar şi pline de frământări şi în momente extrem de grave, când bântue Ţara o criză generală, o criză cum nu s'a mai pomenit în istoria acestei ţări, In acelaş timp criza agricolă, industrială, comercială, financiară şi mai cu seamă criză morală, pe care o străbatem şi căreia se datoresc «dezechilibrul sufletesc» şi «deformarea simţului moral».

Pentru gândul său curat şi hotărît să consolideze Ţara, să restabilească liniştea în interiorul ei şi să-i redea în afară creditul absolut trebuincios; şi pentru voinţa sa nestrămutată, voinţa de a întări «ideea de ordine» şi de a păstra «fiinţa Statului», el a căzut jertfă, dovedind prin aceasta un adevărat curaj, căci de şi ştia că moartea îl pândeşte, el şi-a făcut totuşi datoria până la sfârşit în chip bărbătesc şi cu generozitate.

Ion G. Duca şi-a legat numele pentru totdeauna de opera mare, totodată naţională şi umanitară, a salvării celor aproape 13.000 de copii şi tineri, de tifosul exantematic şi de alte boli, în timpul pribegiei la Iaşi, cât a durat Războiul cel Mare.

Ei au scăpat de o moarte aproape sigură prin înfiinţarea celor douăzeci de «colonii şcolare», organizate şi conduse cu cea mai mare grije de către un comitet alcătuit, în urma recomandării Alteţei Sale Regale Principele Moştenitor, astăzi M. S. Regele Carol II, de către I. G. Duca şi compus din d-nii Mugur, P. Ghiţescu, Inginer Pascu şi din acela care are onoarea să vă vorbească. Toţi s'au îngrijit de aproape de sănătatea, de educaţia şi de instrucţiunea copiilor şi tinerilor pribegi.

In dragostea sa pentru aceşti copii în cari vedea întrupat viitorul ţării, se arată o adevărată «caritate» creştinească. Nenorocirea şi suferinţele lor i-au deşteptat mila şi interesul.

Principala sa grije era sănătatea lor, era salvarea lor. In fiecare zi trebuia să-i se prezente raportul privitor la starea lor. Cu câtă mâhnire şi durere primea vestea morţii unor copii din cauza tifosului exantematic. Soarta lor l'a preocupat neîncetat şi i se rupea inima când vedea de aproape atâţi copii nenorociţi.

In adevăr, în timpul războiului, în afară de câteva organizaţiuni cercetăşeşti, a trecut în Moldova şi o mare parte de tineri de la 15 ani în sus. Ii gonea într'acolo spaima părinţilor.

Ei plecau ori întovărăşiţi, ori luându-se după formaţiuni militare, după convoiuri, după trenuri de aprovizionare, după spitale şi după autorităţi.

Stabilindu-se frontul de rezistenţă la Focşani, tinerii s'au găsit în Moldova fără protectori, lipsiţi de mijloace, de adăpost şi de hrană. Vremea înăsprindu-se, viaţa lor a devenit tragică. Fiecare se aciuià pe unde putea. Trăiau din milostivirea bunilor Români cari şi ei, la rândul lor, se pregăteau pentru ceasurile grele ale lipsurilor de tot felul.

In clipele acestea, când foamea şi epidemiile băntueau, când multe lacrimi au curs, şi o adâncă jale a cuprins frumoasa Moldovă, de unde au plecat cele mai mari avânturi de jertfă pentru «Unire», când starea acestor tineri devenea din ce în ce mai primejdioasă şi o iarnă care se lăsa grea, mulţi tineri s'au îmbolnăvit şi au pierit de foame, de suferinţă trupească, de ger şi de dor, fără să se ştie pe unde zac oasele lor, bieţi mucenici morţi pentru idealul nostru sfânt.

Numai într'un sat din Tecuci, preotul înmormântase până când s'a putut răzbi acolo, peste opt sute de tineri.

In urma unor cercetări făcute în judeţele de lângă front, d-l Mugur, şeful cercetaşilor, a descoperit lucruri sfâşietoare. O lume de tineri se prăpădea într'o tragică mizerie.

A venit la Iaşi în grabă şi a informat pe Ministrul Duca şi pe ceilalţi doi membri ai comitetului. Ne-a descris toată mizeria pe care a văzut-o şi pe care numai el a putut-o vedea cu ochii. Tablouri înfiorătoare. Descrierea celor ce văzuse făcută atât Ministrului Duca cât şi nouă a fost parcă o spovedanie, pentru că asemenea lucruri nu se puteau da în vileag. Comitetul a fost imediat însărcinat de către ministru cu adunarea lor de pe drumuri precum şi celor necăpătuiţi în „colonii" de lucru şi de carte.

Comitetul a luat atunci oraş cu oraş şi a început plasarea lor pe la autorităţi şi particulari, oameni de inimă. Pe cei rămaşi neplasaţi i-a adunat în colonii.

Mulţumită lui Ion G. Duca s'au putut înfiinţa în Moldova douăzeci de colonii, în care au fost adăpostiţi aproape treisprezece mii de tineri. Coloniile au fost unele mai bune, altele mai puţin bune după oameni. Modelul coloniilor au fost *Sculenii*, condusă de d-l Mugur, şi *Vârful Câmpului*, în Dorohoi, condusă de profesorul Iancu.

La Sculeni, coloniştii elevi de liceu şi normalişti lucrau cinci hectare de pământ, şi făceau şi şcoală. Coloniile lucrau sub conducerea şi îngrijirea profesorilor: Mitru, Holban, Şuteu, Iancu, Costescu, Ghiaţă, Sudeţeanu şi alţii.

Graţie acestor colonii şi repartizării tinerilor la diferitele autorităţi (administraţii, spitale, ferme, particulari) mulţi tineri au scăpat cu viaţă şi s'au întors la casa părinţilor şi cu şcoala făcută.

Şcoala s'a organizat cum s'a putut şi pentru ceilalţi tineri nu numai pentru refugiaţi.

Coloniile de la Sculeni şi Bâlca rămân neuitate prin ceea ce s'a realizat în ele. Aici s'a întăptuit adevărata şcoală a muncei pe care toţi o dorim, dar pe care numai împrejurări grele, aspre au putut s'o creeze.

Grija zi de zi pentru tineret a marelui român, a bunului patriot, Ion G. Duca, sufletul, jertfele, generozitatea sa nu se putea uita. Era informat zilnic şi când auzea de un singur caz rău împlinit trebuia să meargă îndată cineva într'acolo. Distanţele oricât de mari ar fi fost nu se cunoşteau, repaosul de asemenea, nu numai muncă, dragoste de aproapele, caritate, ajutor iată ce cerea.

Prin voinţa, prin bunătatea sufletului şi prin dragostea sa nemărginită de neam şi de oameni, mii de tineri astăzi trăesc: ei sunt bine, muncesc pentru ţară şi neam, au situaţii vrednice şi sunt sigur că se roagă zilnic pentru sufletul mântuitorului lor.

Ion G. Duca şi-a legat numele şi de opera de o însemnătate capitală menită să ridice pe săteni economiceşte. Munca desfăşurată în această operă va rămânea pururea una din cele mai frumoase şi mai rodnice pagini ale activităţii sale. Fără munca şi priceperea acestui bun Român, fără pilda propriei sale energii, mişcarea cooperativă n'ar fi putut să propăşească. Ca şi marele Haret el nu s'a îndoit de viitorul neamului în ale cărui însuşiri avea o încredere nemărginită. Ceea ce caracteriza personalitatea lui Ion G. Duca era puritatea admirabilă a sufletului său şi puterea sa comunicativă de idealism. Faptele sale nu erau niciodată determinate de vreo preocupare lăturalnică, sau de vreo ambiţiune personală. Tot ce făcea, tot ce gândea izvora dintr'o convingere adâncă, dintr'o concepţie înaltă a datoriilor sale către ţară şi dintr'o grije totdeauna vie a binelui obştesc.

„România", zice Duca, „nu-şi poate păstra locul printre popoare, nici îndeplini misiunea istorică, dacă va avea o ţărănime săracă şi neluminată. Prin crearea mişcării cooperative impunătoare, care constitue, fără îndoială, fenomenul economic cel mai însemnat şi cel mai îmbucurător al vremurilor noastre, se îmbunătăţeşte zilnic soarta ţărănimii, se arată şi se deschide satelor calea ridicării economice. Ea le dă o viaţă nouă; ea întăreşte puternic întreaga noastră organizaţie culturală şi socială; ea este opera de regenerare economică şi naţională".

Cu câtă mândrie legitimă priveşte Ion G. Duca izbânzile cooperaţiunii! Roadele le vedea şi se bucura. El le atribue însă în primul rând marelui Haret. Rare ori un premergător a primit de la discipolul său omagii atât de frumoase, atât de sincere şi atât de simple. Haret este, în ochii lui Duca, nu numai „părintele cooperaţiunii române" ci şi unul din puţinii cărora le-a fost dat, ca, în trecerea lor pe acest pământ, să lase în viaţa poporului românesc, urme neperitoare. Câtă apropiere cu gândirea marelui poet latin Lucreţiu care adresează aproape acelaş imn filosofului grec Epicur:

«Qui genus humanum ingenio superavit, et omnes
Restinxit, stellas exortus uti aetherius Sol».
„Epicur a murit împlinind luminoasa lui viaţă,
El ce 'ntrecut-a prin geniu pe toţi şi-i făcu să pălească.
Astfel cum stelele pier, când Soarele lumina îşi revarsă".

In fine, numele său este strâns legat şi de: Infăptuirea marei reforme din 1919 a «împroprietăririi sătenilor» cari aveau adevărate suferinţe de alinat, nevoi de îndestulat şi drepturi de respectat. Democratismul său s'a manifestat prin această operă reală în favoarea ţărănimii. In patriotismul său cald şi luminat ţărănimea reprezintă viitorul. Ea este izvorul de viaţă a neamului, căci din massa profundă a ei se ridică elemente viguroase de care are nevoe patria.

De aceea, el a căutat cu o dragoste neprecupeţită şi cu o silinţă fără odihnă să se ocupe de îndestularea nevoilor şi de alinarea suferinţelor ţărănimii, căci cu cât ea se va bucura de o stare fizică, economică, socială şi morală mai bună, cu atât se asigură mai bine prosperitatea acestei ţări şi temeinicia neamului.

Lupta pentru înfăptuirea ideei de împroprietărire a ţăranilor n'a fost uşoară. Cu toate acestea, «templul chestiunei agrare» s'a edificat; el se înalţă falnic în România întregită, chestiunea este rezolvată şi este definitiv rezolvată.

I. G. Duca: D-lor, vin la întrebarea d-lui Iorga. D-l Iorga îl întrerupsese spre a auzi din gura lui Ion G. Duca câteva cuvinte despre atitudinea D-lui Argetoianu în acele momente. «Să nu vă supăraţi, dar eu cred d-le Iorga, că aţi făcut d-lui ministru de interne şi prea multă onoare şi prea multă nedreptate. Prea multă nedreptate, fiindcă aţi avut aerul să credeţi că pe vremea când noi, şi mă grăbesc să adaug şi d-ta, căci d-ta ai fost alături de noi...

... Şi sunt fericit că am prilejul să spun ce rol important, ca să nu zic covârşitor, ai jucat în acel moment prin frumoasa şi patriotica d-tale atitudine.

Dar în vremurile când dădeam acele lupte nu aveam să ne războim numai cu d. Argetoianu, şi vă rog să credeţi că dacă n'am fi avut în calea noastră decât pe d. ministr de interne, care este un adversar redutabil, o recunosc, lupta ar fi fost uşoară. Dar, din nenorocire, noi am avut de luptat cu alţi adversari mai însemnaţi pe vremea aceea decât actualul ministru de interne. De aceea, spuneam, îi faceţi prea multă onoare fiindcă d. Argetoianu, pe atunci nu era încă un factor politic destul de însemnat pentru ca cuvântul lui să aibe vreo greutate hotărâtoare în luptele politice.

Reamintiţi-vă însă că aveam împotriva noastră pe toţi fruntaşii partidului conservator, că în calea noastră stăteau oameni cari reprezentau şi ceeace reprezenta în ţară atunci Nicu Fili-

pescu, un Titu Maiorescu, şi, aşa fiind, cred că sunt îndreptăţit să spun că aţi dat d-lui Argetoianu o însemnătate mai mare în această luptă decât acea pe care a avut-o.

Când aţi cetit acele câteva fraze din broşura d-lui Argetoianu am văzut ce fiori au trecut prin această Cameră şi mi-am zis: dacă deputaţii acestui Parlament ar putea să citească tot ce s'a spus atunci împotriva noastră, în acea luptă, atunci s'ar face dreptatea care se cuvine partidului nostru şi acelora cari cu noi au luptat pentru această idee».

In sufletul lui I. G. Duca sta adânc săpată grija de a vedea ţărănimea legată de pământul ei care este simbolul concret al iubirii de patrie. Căci fără ea pământul nu s'ar putea munci, patria nu s'ar putea apăra, duşmanii nu s'ar putea birui, fără ea temelia României întregite nu s'ar fi putut aşeza.

Iată şi «peroraţia» discursului său: Iar generaţiile viitoare...

...Vor fi recunoscătoare acelora cari au ştiut prin politica pe care au urmat-o în mijlocul unor greutăţi de cari d-voastră cei de astăzi sunteţi scutiţi, vor fi recunoscătoare acelora cari în timp de 50 de ani prin munca lor continuă, au făcut ca în momentul întregirii neamului nostru, chestiunea agrară în vechiul regat să fie rezolvată. Generaţiunile viitoare vor fi recunoscătoare acelora, cari au ştiut să ia din vreme măsurile cuvenite pentru ca ceasul unităţii noastre naţionale să coincidă cu ceasul unităţii reintrării chestiunii agrare în făgaşul structurii însăşi a societăţii noastre româneşti. Da, d-lor, prin politica cu stăruinţa urmărită, consolidarea României întregite se poate face astăzi potrivit cerinţelor unei adevărate democraţii rurale. Fiindcă în concepţia noastră România-Mare, România de mâine trebuie să fie o puternică democraţie rurală, o democraţie rurală care să se sprijine pe principiul proprietăţii individuale, o democraţie care să se sprijine pe ideia monarhică, o democraţie care să se sprijine pe armonia dintre clase, o democraţie care să se sprijine pe ideia naţională, o democraţie care să se sprijine pe desvoltarea până în cele mai mici amănunte ale tuturor concepţiunilor înainte din vremurile noastre.

Reforma agrară care astăzi se desăvârşeşte, aşezământul agrar, care va eşi din această operă, deschide larg porţile acestei democraţii rurale şi prin aceste porţi întredeschise să uităm cu toţii patimele care ne frământă, să ne ridicăm pe deasupra svârcolirei zilelor de astăzi. Nu e cu putinţă să nu apară în faţa ochilor noştri, luminos, viitorul strălucit al neamului românesc de-a pururea întregit.

Ce elocinţă plină de pasiune şi de patriotism clar şi luminat. Ce gândiri profunde! Ce imagini pline de înălţime morală, de strălucire şi de varietate! Ce dicţiune pură şi clară, persuasivă, elegantă şi înfrumuseţată cu oarecare meşteşugire! De şi vorbeşte uneori cu căldură şi energie niciodată nu-i ese din gură un cuvânt înjurios sau un cuvânt pe care să i-l fi dictat mânia.

In luptele cele mai vii care au avut loc cu ocaziunea discuţiunilor asupra «reformei agrare», în atacurile cele mai aprinse Ion G. Duca, care era un parlamentar distins, niciodată nu s'a scoborît de la nivelul şi rezerva pe cari el şi le impusese.

Ion G. Duca n'a neglijat nici «luminarea poporului», căci pe lângă interesul, material al unei naţiuni ne trebue şi cultura sufletului şi a inimei, pentru că ceea ce a înfăptuit «idealul generaţiunilor trecute şi prezente» nu sunt numai factorii economici, ci şi cei spirituali, este «ideea naţională» îmbrăţişată de întregul neam românesc, este mai presus de toate «vitalitatea sa sufletească».

Inmulţind deci numărul luminătorilor, s'a dat putinţa sătenilor să nu fie prada ideilor falşe, legendelor ridicole şi programelor mincinoase.

Ion G. Duca va servi ca un exemplu viu prin cinstea neîntinată, prin cumpătare, prin sufletul său cald şi entusiast într'un moment când bântue în această ţară o «relaxare morală» de care profită demenţa şi crima ca să turbure ţara şi societatea. Sunt în consimţimântul tutulor că, dacă toţi educatorii tineretului s'ar fi îngrijit şi s'ar fi ocupat de aproape cu cultivarea spiritelor şi cu formarea sufletelor tinerilor, dacă ar fi întrebuinţat o supraveghere riguroasă şi ar fi oprit, prin toate mijloacele imaginabile, citirea oricărei cărţi imorale şi producătoare de o libertate neînfrânată a moravurilor, n'am fi asistat, de sigur, la fapta odioasă a unor tineri fanatizaţi şi hrăniţi de o mentalitate bolnăvicioasă, punând într'o clipită capăt vieţii unuia dintre cei mai aleşi fii ai patriei.

Iar prin modul cum şi-a servit şi şi-a iubit ţara şi felul cum s'a înjugat fără şovăire la datoria către neam, tocmai într'un timp când naţionaismul a îmbrăcat haina demagogiei, pilda lui ne va fi pururea vie.

De aceea, îl pomenim în toate actele şi convorbirile noastre şi îl vom pomeni neîncetat. Şi va trebui să răsune continuu numele acestui bărbat vrednic şi devotat cauzei neamului ca o trâmbiţă de chemare la muncă fără preget şi la împlinirea datoriei către ţară. Neamul întreg este stăpânit de un profund simţimânt de recunoştinţă pentru marele dispărut; şi, însufleţit de o abnegaţie care nu se desminte, de un entusiasm şi patriotism care nu se clatină şi de un ideal ce nu se întunecă, el va urma calea pe care a umblat şi ne-a arătat-o acest vrednic fiu al patriei, convinşi că ea ne va duce la deslegarea problemei mari şi delicate a întăririi naţionale.

Comemorarea lui I. G. Duca

Cuvântarea rostită la Societatea Institutorilor de către

D-l Preşedinte V. D. STANCIULESCU

14 Februarie 1934

Domnule Secretar General,

In aceste momente, când dăscălimea primară a Capitalei s'a adunat pentru comemorarea marelui dispărut Ion G. Duca, prezenţa d-voastre şi buna voinţă ce aţi manifestat de a ţine cuvântarea ocazională, dă acestei festivităţi un caracter şi mai solemn.

Daţi-mi voe, ca, în numele Societăţii institutorilor şi ca expresie a colegelor şi colegilor prezenţi, să vă exprim sentimentele noastre de profundă recunoştinţă şi neţărmurit devotament.

Doamnelor şi Domnilor colegi,

Tragica moarte a marelui bărbat Ion G. Duca a sguduit întreaga conştiinţă românească.

Ţara întreaga s'a cutremurat de pierderea cea mare.

Toate sufletele curate şi conştiente, nu numai din cuprinsul României-Mari, dar şi din întreaga lume civilizată, s'au umplut de o profundă întristare şi de o vie indignare, din cauza odiosului asasinat dela Sinaia, dela 29 Decemvrie 1933.

Societatea Institutorilor, prima organizaţie dăscălească, cu o tradiţie şi o vechime de 47 de ani, şi corpul didactic primar al Capitalei, deplâng pierderea înainte de vreme a «Bunului Român», a distinsului membru de onoare I. G. Duca, sincerul democrat şi marele patriot, care ne-a cunoscut, ne-a apreciat, ne-a încurajat şi ne-a dat tot sprijinul moral, ca să găsim calea cea mai bună şi mai practică, să ne clădim Căminul, în care ne aflăm.

Regretatul Duca, Ministru al Instrucţiunii în 1914, urmaş al marelui Haret, după câteva zile dela instalare, se coboară în mijlocul nostru şi patronează festivalul dela societatea noastră, cu concursul societăţii muzicale «Hora», venind la Liedertafel, stând mult de vorbă cu dăscălimea, dându-ne directive folositoare şi încurajându-ne pentru activitatea extraşcolară desfăşurată.

Dotat cu o mare inteligenţă, găsia imediat soluţiile cele mai practice la orice problemă de învăţământ.

După 3 luni, tot în 1914, — sunt aproape 20 de ani, — într'o frumoasă zi de Maiu, într'o Joi după amiază, întreaga dăscălime primară a Capitalei, avu marea fericire şi deose-

bita cinste, de a fi invitată la inaugurarea Muzeului Kalinderu, de către ministrul şcoalelor I. G. Duca.

Ce duioasă şi plăcută amintire! Ce clipe nepieritoare! Ministrul Duca sta de vorbă cu fiecare pe rând, foarte bine dispus, cu surâsul pe buze, cu ochii scânteietori, oferindu-le tratatii şi sfaturi înţelepte, îndemnuri la muncă, la operă constructivă.

Cei din consiliul societăţii de pe atunci, nu vom putea uita niciodată încurajarea ce ni s'a dat, că vom putea realiza construcţia acestui local, obţinând împrumutul necesar dela Creditul Funciar, graţie intervenţiei sale binevoitoare.

Dela vorbe, s'a trecut la fapte: dorinţa s'a îndeplinit.

Ion G. Duca, cât a trăit inspira cea mai mare dragoste, prin caracterul său curat, desinteresat şi afabil, prin cinstea lui fără prihană, prin via sa inteligenţă, prin munca sa necurmată, prin strălucitorul său talent şi temeinicile şi vastele sale cunoştinţe.

Ion G. Duca era admirat de toţi, atât în ţară cât şi în străinătate pentru distinsele sale calităţi sufleteşti.

Ion G. Duca a fost cu totul devotat cauzei româneşti şi şcoalei în special.

In urma stăruinţelor ce am depus, împreună cu fostul preşedinte Cecropide, în numele Sgcietăţii Institutorilor, s'a putut obţine dela Ministrul de războiu Brătianu, graţie intervenţiei binevoitoare a Ministrului Şcoalelor, Duca, aprobarea, ca toţi membrii corpului didactic primar, mobilizabili, în baza unei concentrări de instrucţie în timpul vacanţei de vară,să dea un examen pentru obţinerea gradului de sublocotenent în rezervă.

Utilitatea acestei măsuri s'a dovedit cu prisosinţă în războiul pentru Intregirea Neamului, când cele trei promoţii de ofiţeri, din 1914, 1915 şi 1916, membri ai corpului didactic primar şi-au făcut mai mult decât datoria şi au contribuit la realizarea Idealului Naţionl.

E o sfântă dtorie a noastră, ca luminători ai maselor populare, să aducem şi cu această ocazie, prinosul profundei întristări şi pioasele omagii din partea dăscălimei primare, memoriei lui I. G. Duca, Bunul Român, Bărbatul de stat încercat, Patriotul desăvârşit, Destoinicul cârmaciu al bărcii statului, care reprezenta nădejdea Neamului românesc.

V. D. STANCIULESCU

Profesor.

1914 Mai 17.

Declaratiune solemnă.

Institutorii din Bucureşti întruniţi la sediul Societăţii Institutorilor şi Institutoarelor din Calea Moşilor 137, sub preşedinţia d-lui D. Cecropid, preşedintele societăţii, după cuvântările pline de căldură ale d-lor D. I. Pompeiu, Florea Dumitrescu, D. Cecropid, I. S. Cruţescu, Dima Cristescu, I. Ghiaţă, C. Teodorescu, V. D. Stănciulescu, Gr. Teodosiu, urmând tradiţia înaintaşilor lor dascăli de oraşe dela 1848 şi 1859,

consideră reformele de împroprietărirea ţăranilor şi lărgirea dreptului de vot ca acte epocale menite să ne întărească neamul şi să creeze baze nouă de propăşire a ţării şi deaceea doresc realizarea lor cât mai neîntârziată.

Pres. Soc. Inst.

Florea Dumitrescu — D. Cecropid — Secretar V. D. Stănciulescu

I. Ghiaţă — Vice-Pres. — D. Pompeiu

A. Chirianu — C. Teodorescu

V. Stănciulescu — Dima Cristescu — I. Vulcanescu

A. Ivanovici — Mihail E. Ghirea

Grig. Teodosiu — C. D. Condurăţ

Ag. Enigoriu — I. Cruţescu

M. I. Michăilean — E. Cartescu — St. Caracuda

Istoricul activităţii Societăţii Institutorilor

Membrii societăţii Institutorilor şi Institutoarelor simt o mare mulţumire sufletească, văzând că distinsul membru de onoare al ei şi preşedintele Comitetului Şcolar Comunal, D-l M. Berceanu, a îmbrăţişat cu toată căldura activitatea culturală ce în trecut era toată aproape în întregime în sarcina Societăţii noastre.

E drept, că în anul 1908, autoritatea comunală din acel timp, apreciind activitatea prodigioasă desfăşurată de societatea noastră pentru desvoltarea culturală, naţională şi economică, prin adresa No. 21265/1861 A, din 1 Mai 1908, şi-a exprimat dorinţa a colabora împreună, pentru o acţiune perişcolară. Comitetul nostru diriginte prin adresa No. 26/908, primind această colaborare, a arătat în mod sumar, atât activitatea ei din trecut, cât şi ceeace ar trebui să se facă cu concursul comunei în colaborare.

Activitatea desfăşurată în trecut.

Societatea noastră a urmărit în afară de şcoală, pe lângă desvoltarea culturală, ajutorarea membrilor săi, etc. şi un scop educativ naţional, discutat şi aprobat prin deciziile congreselor sale anuale, scop ce se poate prezenta sub un întreit punct de vedere:

1. Incurajarea înv. primar obligatoriu pentru copii.

a) *Prin ajutorarea elevilor săraci cu cărţi şi rechizite.*

b) *Prin ajutorarea elevilor săraci cu vestminte,* contribuind la înfiinţarea societăţii „Ajutorul elevilor săraci" secondând-o de aproape până în prezent. (Soc. Ajut. elevilor săraci şi-a luat fiinţă la şcoala „Calist" graţie marelui român Dr. Sergiu. Din comitet au făcut parte în totdeauna institutori).

c) Prin înfiinţarea cantinelor şcolare, care fac parte integrantă din organizarea societăţii şi a cărei binecuvântată chemare e în deobşte cunoscută, fiind subvenţionată şi de Onor. Primărie.

d) Prin înfiinţarea coloniilor şcolare de vacanţă, al căror regulament este alcătuit de membrii societăţii noastre.

2. Conlucrarea la propăşirea culturală a poporului.

a) Infiinţarea de cursuri de adulţi, funcţionând chiar azi şcoala în localul şcoalei de băeţi No. 1 „General Adrian" sub direcţia D-lui D. I. Pomponiu şi cu un corp didactic compus din institutorii: G. Dianu, Juarez Movilă, P. Arsenescu, I. Teodoru, I.

Vulcănescu, D. Ionescu, M. Mihăileanu, M. Stamate, toţi membrii ai societăţii noastre.

b) Infiinţarea unei academii populare, care a funcţionat tot în localul şcoalei „General Adrian" până în 1905, tot sub direcţia D-lui Pomponiu. La această Academie au predat cursuri şi profesorii secundari ca: I. Teodoru, Secretar General al Minist. Instr., Mirescu, Dutel, Levecque Crasem. In afară de acestea s'au ţinut şi diverse conferinţe de către profesori universitari şi secundari.

c) Excursiuni cu prilejul congreselor pentru vizitarea monumentelor istorice, precum şi a localităţilor pitoreşti din ţară şi ridicarea monumentului eroului naţional Tudor Vladimirescu la Cerneţi.

d) Infiinţarea şi conducerea revistelor: „Convorbiri Didactice" şi „Învăţământul Primar" care au servit la formarea unui corp didactic destoinic şi au dat naştere la curente de care s'au servit toţi miniştri de Instr. la promovarea culturii româneşti.

II. **Programul de colaborare cu Comuna. (1908).**

Cerinţele vieţii fiind mai complexe faţă de cele din trecut, instrucţiunea ce se dă în şcoalele noastre primare nu pregăteşte în totul pe viitorul cetăţean, potrivit cu chemarea lui în societate, atât sub raportul educativ şi instructiv, cât şi al cunoştinţelor practice pentru viaţă. Din acest punct de vedere cei 3 factori ai învăţământului: *şcoala, institutorul şi elevul* trebuie să fie preocuparea noastră de căpetenie, pentru a-i aduce în stare să corespunză cerinţelor societăţii noastre româneşti. Pregătirea şi salarizarea institutorilor cade în sarcina statului. Construirea clădirilor şcolare, întreţinerea lor materială, îngrijirea şi ajutorarea sănătăţii elevilor săraci pentru răspândirea luminei în popor, cad în sarcina comunelor. E drept că comuna Bucureşti s'a ocupat pe cât posibil de localuri şi de cele trebuincioase şcoalei. I-a lipsit însă un plan pentru fixarea centrelor şi circumscripţiilor şcolare. Autoritatea comunală în unire cu autoritatea şcolară, ar trebui să împartă oraşul în mai multe circumscripţii şcolare, păstrând distanţa de cel puţin 1 km. In aranjarea circumscripţiilor să se plece dela localurile centrale, împărţindu-se oraşul în trei cercuri concentrice. După ce se vor fixa şcolile din centru, cari au localuri proprii, populaţia şcolară în plus, se va trece în al 2-lea cerc şi aşa mai departe. In special cercul al treilea care cuprinde periferia oraşului merită toată atenţia, întru cât priveşte cultura, ajutorarea şi igiena şcolară; de aceia suntem de părere a se părăsi localurile închiriate, cari funcţionează cu 1 sau 2 săli de studii, în condiţiuni foarte rele de igienă şi a se lua măsuri pentru clădiri proprii, încăpătoare pentru marea populaţie şcolară din al 3-lea cerc. Odată fixate centrele şcolare şi clădirile necesare fiecărui cerc, urmează să ne preocupăm de condiţiunile în care trebuesc construite loca-

lurile în vederea rolului extraşcolar. In acest scop localurile trebue să se construiască aşa ca să se poată avea pe lângă ele: *Biblioteci, muzee, săli de gimnastică.* Credem de prisos a mai insista asupra necesităţii unei săli pentru bibliotecă şi muzeu şcolar, căci e dovedit că învăţământul neinvederat prin intuire şi experienţă nu e durabil, iar cultura necontinuată de absolvenţi şi adulţi prin lectură se pierde în scurt timp. In ceeace priveşte exerciţiile fizice, fără săli de gimnastică şi aparate, scopul educaţiei fizice nu se va atinge niciodată.

b) Şcoli de adulţi, Academie populară, săli de teatru. Importanţa şcolilor de adulţi este netăgăduită şi înfiinţarea lor e o binefacere, care va grăbi răspândirea instrucţiunii elementare, atât pentru cei ce nu ştiu carte de loc, cât şi pentru cei n'au putut termina cursul primar. Pentru aceasta însă trebue ca personalul didactic să fie plătit de comună cu o sumă oarecare. O academie populară ar avea de scop vulgarizarea ştiinţei printre adulţi, complectându-le şi cunoştinţele necesare industriei şi comerţului, cari sunt ocupaţiile principale ale acestor cetăţeni. Aci s'ar putea trata şi sădi în inimile adulţilor foloasele cooperativelor, băncilor populare etc. Cât priveşte reprezentaţiile de teatru cu subiecte din istoria naţională au de scop de a întări în noile generaţii sentimentul iubirii de ţară. Tot prin acest mijloc s'ar putea reprezenta subiecte morale, în scopul formării caracterului viitorului cetăţean.

c) Pe lângă localurile şcolilor periferice să se construiască câte o sală pentru atelierele şcolare, în care să se predea diferite lucrări manuale, cari să îndrumeze pe absolvenţi spre meserii; iar la şcoalele de fete, ateliere pentru confecţionarea hainelor, şorţurilor, etc. De asemenea să se procure terenurile necesare pentru înfiinţări de grădini şcolare menite a deprinde pe elevii cursului primar şi complimentar dela periferia oraşului cu cultura intensivă a zarzavaturilor, pomilor fructiferi etc. Căci este cunoscut, că aceste îndeletniciri atât de productive sunt în mâna streinilor, cari au închiriat toate terenurile din jurul Capitalei, în acest scop.

d) *Patronagii.* Infiinţarea de patronagii şcolare e o chestiune nouă pentru oraşul nostru; însă în alte părţi există de mult şi au dat rezultate uimitoare. Ele sunt menite a ajuta (in afară de primărie) pe elevii săraci cu cărţi, rechizite, îmbrăcăminte din fondurile ce se strâng de la părinţii şi familiile cu dare de mână şi diferite autorităţi. Aceste patronagii vor fi conduse de un comitet compus din domni şi doamne de bună condiţie socială, precum şi de directorul şcoalei care va fi secretarul şi casierul patronagiului. Preşedintele de onoare al tuturor patronagiilor va fi primarul Capitalei. (Patronagiile sunt comitetele şcolare de azi). Iată Domnule Primar, cum societatea noastră vede desfăşurarea activităţii perişcolare a membrilor corpului didactic primar. Societatea prin comitetul ei

îşi ia îndatorirea de a conlucra alături de D-v. având sprijinul moral al autorităţii superioare şcolare.

Ne trebue însă şi sprijinul material al D-v. pentru aducerea la îndeplinire a tot ce am avut onoare a vă aduce aci la cunoştinţă. Pentru aceasta societatea se pune la dispoziţia autorităţilor comunale prin membrii delegaţi: D. I. Pomponiu, preşedintele societăţii, C. Teodorescu, Ioan I. Teodoru, I. Ciocârlile şi d-na E. Tănăsescu, directori de şcoală a redacta: statute, programe, regulamente şi a stabili împreună cu Dv. programul comun de activitate extraşcolară, ce urmează a se desfăşura.

Am scris acest articol pentru ca să se vadă de cei de azi, că dăscălimea primară în totdeauna şi-a înţeles apostolatul şi fără de arginţi a lucrat din răsputeri pentru ridicarea şcoalei şi formarea de cetăţeni destoinici cu iubire de neam şi de patrie.

Iar noi, bătrânii dascăli, conducătorii societăţii, cărora providenţa le-a hărăzit încă zile, privim cu lacrămi în ochi de bucurie cum sămânţa ce am semănat a dat roade apreciabile. Cum să nu te simţi înălţat, când în locul localurilor adevărate morminte, unde zi cu zi se periclita viaţa micilor copilaşi, cari veneau să se adape la izvorul binefăcător al luminei, astăzi la periferie vedem nişte adevărate temple, prevăzute cu material didactic trebuincios, cu ateliere, băi, cantine, etc., cu mai toate cele preconizate de societatea noastră. Mai simţim mulţumirea că acel dicton: „Bateţi şi vi se va deschide", „Căutaţi şi veţi afla" a găsit un ecou puternic în adevăraţii părinţi ai comunei: Dr. Georgian, Dr. Costinescu, Anibal Teodorescu, Berceanu, cari şi-au pus toate silinţele de a face totul pentru şcoală. Nu mai puţin trebue adus prinos de recunoştinţă şi d-lui Dr. Angelescu, Ministrul Instrucţiunii Publice, care cu ocazia adunării generale a comitetelor şcolare din Mai, acum 8 ani, când prin darea de seamă a Comitetul Şcolar Comunal s'a arătat trista stare a localurilor neîncăpătoare şi nehigienice, adresându-se D-lui Berceanu, prim ajutor de primar şi preşedintele Comitetului Central i-a zis: Răspunzător pe D-ta te fac, dacă Capitala nu-şi va avea localurile de şcoală şi toate cele necesare pentru activitatea intra şi extra şcolare care să serve de exemplu pentru întreaga ţară. Ar fi dureros ca tocmai Capitala să aibă cei mai mulţi analfabeţi. D-l Berceanu a corespuns în totul încrederii pusă într însul.

D. I POMPONIU

Sugestibilitatea copiilor

Printre copiii şcolilor noastre, sunt mulţi cari, cu toate că trec drept buni şi înţelepţi, se lasă uneori ademeniţi de camarazii lor mai răi, de unele cărţi proaste sau de scenele urîte la cari au asistat, şi săvârşesc fapte pe cari părinţii şi educatorii lor nu pot să şi le explice. In definitiv aceasta nu este decât un act de sugestie.

Camarazii buni sau răi, cărţile şi scenele morale şi imorale, etc., au o mare putere de sugestie asupra sufletelor neformate ale copiilor. Ei sunt deprinşi să imite ceiace văd şi aud, din instinct. Copiii bolnăvicioşi şi nervoşi sunt însă cei mai uşor impresionabili, după cum vom vedea mai departe. Se ştie deasemenea că: «pentruca sugestia să producă o imitaţie durabilă, trebue să răspundă dispoziţiilor noastre actuale, vreuneia din tendinţele ereditare, cu un cuvânt preferinţelor noastre şi să ne flateze sensibilitatea». Aşa dar ea are rădăcini mult mai adânci decât s'ar putea crede, iar mijloacele prin cari s'ar putea întări sufletul copilului, trebuesc căutate, cu totul în altă parte decât printre dojeni şi pedepse.

Chestiunea sugestiei prezintă o importanţă capitală se suspendă pentru educaţie. Dacă părinţii şi educatorii ar cunoaşte pe fiecare copil din acest punct de vedere, şi-ar putea explica multe din faptele lor, ar preîntâmpina multe rele şi ar putea utiliza în bine înclinările spre sugestie.

Sunt diferite mijloacele cari ar putea să ne ajute ca să cunoaştem dacă un copil e uşor sugestibil sau nu. Pentru acest scop eu m'am servit de aparatul lui Gudio Guidi, asistent la clinica de psychiatrie din Roma. Rezultatele aflate şi comparate cu aprecierile institutoarei elevilor cari mi-au servit de subiect, prezintă după cum se va vedea un interes destul de mare.

Aparatul lui Guido Guidi, e format dintr'o cutie cubică de tablă neagră şi groasă pe care este aşezat un tub cilindric în forma unui coş care îi dă aspectul unui cuptor. In mijloc, pe una din feţe, se găseşte o gaură închisă de un resort metalic care poate fi împins pe o distanţă de 7 cm. Acest resort poartă lateral un ac a cărui extremitate trece pe deasupra unei scări împărţită în cm. şi m. m. Lângă aparat trebue să se pue o lumânare sau o lampă, chibrituri, etc., cari vor contribui să mărească şi mai mult impresia de căldură pe care o dă aparatul.

---

1) Felix Thomas. La seeggession pag. 47. Ed. Alcan. Paris 1910.

Se spune copilului să împingă încet şi cu mare băgare de seamă resortul şi când va simţi puţină căldură să se oprească. Distanţa parcursă de resort se citeşte pe scara aparatului. Cu cât această ditanţă e mai mare, cu atât subiectul e mai puţin sugestibil, mai rezistent impresiunilor din afară. Astfel dintre două persoane A şi B, A care s'a oprit la 35 m. m. este mai puţin sugestibil decât B care a arătat că simte căldura la 20 m. m.

După cum se vede aparatul şi toate precauţiunile au de scop să impresioneze pe subiect sugerându-i ideia de căldură şi anume că în centru, căldura este mai mare. Acest mijloc a reuşit; am avut multe cazuri chiar dintre adulţi cari după foarte puţin timp au declarat că simt căldura.

Iată rezultatele obţinute în urma experienţei făcute asupra elevilor, precum şi aprecierile asupra caracterului lor.

FETE

No. curent	Numele elevelor	Distanţa c m.	Aprecerea asupra elevelor
1	N. R.	0	Sigură de ea.
2	G. D.	0	Foarte sigură de ea.
3	I. L.	5.4	Nervoasă, foarte bună elevă.
4	L. I.	5 3	Nervoasă, bună elevă.
5	H. B.	3.7	Elevă mediocră, timidă fără voinţă.

BAEŢI

No. curent	Numele elevilor	Distanţa c m.	Aprecieri asupra elevilor
1	E. N.	0	Elev foarte bun şi desvoltat fiziceşte.
2	E. D.	0	Elev bun, sigur de el însuşi.
3	Ch. D.	0	Elev foarte bun şi robust.
4	G. M.	0	*Copil special,* doctorii nu credeau că ar fi capabil să înveţe ceva. La gramatică e bun, dar foarte slab la aritmetică. Are o imaginaţie foarte dezordonată, spune de obiceiu contrariu de ce gândeşte. Ultimul în clasă.
5	P. B.	0	Inteligent. La începutul anului era foarte timid, sălbatic, brutal şi încăpăţânat, s'a schimbat mult *dar n'a devenit încrezător.*
6	M. V.	3.5	*Cel din urmă din clasă.*
7	Ed. N.	4.5	Delicat, nervos, foarte inteligent, *primul în clasă.*
8	M. P.	4 7	Bolnăvicios.
9	M. R.	5 9	Delicat şi foarte nervos, inteligent şi foarte afectios.

Ţifra zero din aceste tablouri arată elevii cari nu s'au sugestionat de loc. Este de notat că aprecierile au fost date de institutorul clasei, fără să ştie în ce scop.

Dacă observăm tablourile aci alăturate putem trage oarecari concluziuni. Pentru a avea însă rezultate cu totul precise, trebue să experimentăm asupra unui număr cu mult mai mare de copii, şi aspra cărora să avem relaţiuni exacte.

După rezultatele aflate putem împărţi subiectele noastre în două mari grupe: sugestibili şi nesugestibili

a) Băeţii şi fetele cari au rezistat sugestiunii, au fost în general elevii silitori, sănătoşi şi siguri de ei. Avem însă două cazuri pe cari le putem califica «speciale». Astfel elevul G. M. (No. 4) pe cari doctorii l-au găsit incapabil de învăţătură, are imaginaţia dezordonată şi spune contrariul de ceiace simte, ceiace ne face să presupunem că nici în cazul de faţă n'a fost sincer. Deci nu-l putem număra, printre cei rezistibili sugestiunei.

Elevul P. B. (No. 5), care cu toate că e inteligent este însă şi timid, sălbatec, brutal şi *neîncrezător*. Neîncrederea pe care o are faţă de oricine şi orice l-a făcut să fie şi în cazul de faţă cu multă băgare de seamă.

Aceşti doi copii ies din cadrul obicinuit. Amândoi ni se prezintă ca nişte cazuri speciale şi tocmai din acest punct de vedere sunt interesanţi de studiat. Asemenea cazuri, putem spune, cu siguranţă că nu lipsesc în toate şcolile noastre. Ereditatea, precocitatea, educaţia greşită, sunt atâtea cauze, cari fac pe copii nesinceri, bănuitori şi leneşi !).

b) Dintre elevii sugestibili fac parte copiii delicaţi, nervoşi şi timizi. Dintre aceştia unii sunt inteligenţi. foarte inteligenţi chiar. Astfel cazul elevului Ed. N. -No. 7) care este primul în clasa sa, dar care în acelaş timp este nervos şi debil. Elevul M. R. (No. 9) care este cel mai sugestibil dintre toţi, este o fire nervoasă, foarte impresionabilă şi afectuoasă, iar H. B. (No. 5) care este o elevă mediocră este timidă şi fără voinţă. Elevul M. V. (No. 6) care s'a lăsat sugestionat, este cel din urmă din clasa sa.

După cum vedem gradul de rezistenţă al copiilor la sugestiune, este în raport direct cu ereditatea, sănătatea şi educaţia primită de fiecare în familie, căci şcoala aşa cum este organizată poate influenţa foarte puţin asupra caracterelor şi mai cu seamă asupra acelora cari cer a atenţie şi o îngrijire specială. O învăţătură puternică pe care o putem trage din astfel de cercetări, este că nu trebue să judecăm pe copil după chipul aparent al împrejurărilor şi să-l facem întotdeauna răspunzător de faptele lui, ci să-i cercetăm mai adânc individualitatea, ţinând seama de circumstanţele cari

l-au făcut așa cum îl avem în fața noastră, și... poate adeseori e bine să-l considerăm ca un bolnav, căruia trebue să-i întărim atât corpul cât și sufletul. Iar în clasă comparația nu trebue să se facă între elev și elev. Elevul, atât cel bun, cât și cel slab, trebuie comparat cu el însuși, cu progresul pe care îl face zilnic. Altfel am fi nedrepți în aprecierile noastre.

ELISA ALEXANDRESCU

In jurul selecţiei copiilor dotaţi la noi şi în alte ţări

Cerinţa imperioasă a vremurilor actuale este a utiliza în modul cel mai raţional energia umană, după cum în producţie se urmăreşte raţionalizarea şi organizarea ştiinţifică a muncii pentru ca omenirea să-şi asigure un maximum de producţie cu un minimum de efort.

Deci cât mai multe inteligenţe puse în valoare; iar punerea lor în valoare să fie rezultanta unor cercetări pe bază ştiinţifică, selecţionate prin mijloace ştiinţifice.

Ideia că inteligenţele superioare trebuiesc încurajate şi cultivate în şcoli speciale revine Germaniei. Ea este cea dintâi care a înfiinţat în 1859 şcoala de copii subnormali şi cea dintâi, care a înfiinţat şcoli speciale pentru copiii dotaţi — la Berlin.

In ţara noastră sunt trei laboratoare de Psihotecnică, a căror misiune se reduce la studiul ştiinţific al diverselor probleme referitoare la secţia şi orientarea profesională; nu avem încă instituţii practice organizate pe o temelie ştiinţifică serioasă cum sunt în Germania, Elveţia, Franţa, Anglia şi Statele Unite.

Numai ştiinţa ne poate da criterii sigure pentru cunoaşterea valorii individuale.

Cercetători ca Binet, Terman, Stern şi alţii au dat la iveală metode practice pentru măsurarea inteligenţii, pentru cunoaşterea aptitudinilor lor mintale. Ei au împărţit copii după gradul de inteligenţă în cinci grupe şi anume:

a) grupa celor foarte inferiori — debili mintali;
b) grupa celor inferiori — întârziaţi mintali;
c) grupa celor mijlocii — copii normali;
d) grupa celor superiori — inteligenţi;
e) grupa celor foarte superiori — supra normali.

Aceste constatări au avut ca rezultat înfiinţarea de şcoli speciale pentru categoria copiilor subnormali, a celor normali şi în urmă a celor superiori-înzestraţi. Totodată s'au creat instituţii practice pentru orientarea şcolară şi profesională. S'au utilizat în acele instituţii de selecţionare nu numai scara lui Binet pentru examenul individual, ci s'au aplicat şi alte texte care privesc grupa indivizilor.

In ceeace ne priveşte pe noi, aceste mijloace de examen trebuiesc adoptate poporului nostru, cercetările diferind dela popor la popor.

Stabilirea unui etalon naţional al inteligenţei este o necesitate imperioasă pentru selecţionarea şi clasarea diferitelor grade de inteligenţă.

Institutul de Psihologie din Cluj a întreprins o serie întreagă de cercetări extrem de interesante şi de mare folos didactic.

O preţioasă contribuţie în domeniul studiului selecţiei copiilor este şi lucrarea d-lui prof. L. Rusu «Selecţia copiilor dotaţi». Dânsul s'a ocupat în special cu selecţia copiilor dotaţi la etatea de 11 ani (adică a absolvenţilor cursului primar care urmează a se prezinta în şcoala secundară.

Marele interes practic este *caracterizarea* acelor absolvenţi, care trec în învăţământul secundar şi problema se pune: a şti — dacă elevii cari trec în şcolile secundare au şi capacitatea mintală necesară studiilor superioare.

Progresul îşi are imperativele sale: viitorul societăţilor este asigurat numai de inteligenţele superioare; acestea trebuesc cunoscute, relevate şi încurajate.

Inteligenţele precoce au fost considerate multă vreme drept cazuri patologice, sub imperiul teoriilor lombroziene.

Terman în studiul său «Die pflege der Begabung» a constatat că în medie copiii supradotaţi la toate vârstele sunt de o greutate supra normală, afirmată dela naştere; mersul şi vorbirea le-au învăţat mai repede ca cei normali, iar cazurile de nervozitate nu sunt mai frecvente ca la copiii normali.

In sânul poporului sunt multe inteligenţe şi multe talente. Dau ele societăţii aportul lor? Desigur că nu. Nefiind puse în valoare, dispar.

Dacă Kepler în loc să studieze la şcoli superioare ar fi intrat ucenic la un croitor, astăzi n'am avea teoria lui.

Un talent recunoscut, relevat, îndrumat spre perfecţionare aduce societăţii contribuţii considerabile.

Se ştie că inteligenţa copilului este în continuă dezvoltare ca etate; pentru acest motiv psihologii au căutat să stabilească gradul de inteligenţă corespunzător pentru fiecare vârstă.

In acest mod s'a realizat *scara metrică* a inteligenţii.

O inovaţie extrem de importantă a lui Binet a fost *stabilirea* gradului de inteligenţă în afară de influenţele educaţiei; de asemenea a dat posibilitatea de comparaţie între diferitele vârste.

W. Stern a demonstrat că în mod constant există o diferenţă între etatea cronologică şi etatea inteligenţii copilului. Un copil de 5 ani a rezolvat textul altuia de 6 ani, deci iată o diferenţă de etate cronologică egală cu etatea inteligenţii; altul de 9 ani a rezolvat textul unuia de 10 ani.

De fapt la etatea de 10 ani diferenţa trebuia să corespundă unei etăţi cu 2—3 ani mai mare.

Stern a stabilit raportul dintre aceste două vârste:

$$\frac{\text{vârsta Cronologică}}{\text{vârsta Inteligenţii}} = \text{C. I.}$$

adică coeficientul inteligenţii.

Iată ce se deduce din acest raport: dacă coeficientul rezultat din acest raport este 1, copilul are inteligenţa normală — căci etatea sufletească corespunde cu etatea cronologică.

Dacă dă un rezultat peste 1, copilul este supradotat, iar sub 1, copilul e subnormal. Ultima modificare în selecţiunea inteligenţilor este metoda lui Thorndicke din America. El a introdus metoda textelor în grup.

Acest procedeu uşurează mult selecţionarea. Acest mijloc a fost pus în practică în timpul marelui război cu prilejul selecţionării perfecte a armatei americane.

Selecţiunea copiilor dotaţi nu este un fapt nou.

Examenul, clarificarea copiilor în trecut şi prezent tot o selecţiune este. Această selecţiune însă este făcută pe baza cantităţii cunoştinţelor.

Totuşi este un raport între numărul, cantitatea de cunoştinţe şi capacitatea elevilor.

Cunoştinţele au importanţă în măsura în care ne putem folosi de ele.

Capacitatea individului este putinţa de *adaptare* a individului la împrejurări NOUI.

Acest fapt ne arată că aprecierea făcută de şcoală nu este cea mai bună, când se face pe baza cunoştinţelor; pleacă dintr'un punct de vedere greşit.

Acest fel de a selecţiona inteligenţele nu desluşeşte de loc capacitatea intelectuală ci mai ales *puterea lui de memorizare.*

O selecţiune dreaptă ar trebui să prezinte următoarele condiţiuni:

a) Toţi copiii să fie judecaţi după aceleaşi criterii;

b) Toţi copii să fie puşi în aceleaşi condiţii de lucru;

c) Să se judece capacităţile inerente; cu alte cuvinte, în loc ca selecţia să fie diagnoză să fie mai mult *prognoză.*

Mă explic: copilul să fie examinat:

a) dacă ştie să gândească, să judece, pus în situaţiuni noui; dacă gândeşte independent sau ţine seamă de alţii, dacă asimilează bine, etc.

La noi în ţară nu există şcoli pentru copii supra-dotaţi.

Şcoala secundară ar trebui să fie o astfel de şcoală; zic că ar trebui să fie. In realitate ea este poarta către care se îndreaptă ambiţiile celor ce vor să apuce calea către funcţionarism; a acelora care neavând capacitatea intelectuală pentru a merge înainte, rămân în drum spre a îngroşa numărul proletarilor intelectuali a postulanţilor de slujbe şi a şomerilor intelectuali.

In Germania numai 15% dintre absolvenţii cursului primar trec în şcoala secundară, — după numeroase probe de selecţiune. Restul — urmează cursul primar de 8 ani, de unde numai în cazul când sunt foarte capabili trec în *Aufbanschule,* o şcoală pregătitoare pentru Universitate.

In Germania încă din 1919 — oficialitatea a înfiinţat o şcoală

cu două secţii: una reală şi alta modernă cu programul celor 9 ani aplicat la un stagiu numai de 6 ani.

Se primeau elevi între 13—14 ani. Selecţia acestor copii a fost extrem de riguroasă, cunoscând că dintr'un număr de 6000 — au fost primiţi numai 90 elevi.

Au fost însărcinaţi cu selecţia lor psihologii: Walter Moede şi Curt Piorkovski.

S'a făcut examenul diferitelor *funcţiuni ale inteligenţii:*

a) Atenţia şi putinţa de concentrare;
b) Memoria;
c) Combinaţia;
d) Bogăţia de noţiuni;
e) Judecata;
f) Raţionamentul;
g) Puterea de observaţie şi intuiţia.

La atenţiune s'au făcut următoarele probe:

a) Durata atenţiei (Dintr'un text oarecare să steardă cu creionul literele: a, c şi n. Apoi să se scrie o serie de cuvinte care se referă la diferite lucruri din cameră însă să nu aibă decât 2 silabe şi să nu conţină literele a, c şi n).

b) Distribuţia atenţiei. In timpul ce se fac socoteli în minte al căror rezultat se scrie pe hârtie, să fie atent şi la o povestire, care se citeşte cu glastare. Această povestire se va scrie la sfârşit din memorie.

Judecata. a) Judecarea obiectivă a unor stări de fapt. Copiii trebuiau să judece o dare de seamă despre o bătălie;

b) Redarea unei acţiuni dintr'o imagine;

c) Continuarea unei povestiri din care se dă numai un fragment;

d) O problemă moral-statistică;

e) Se povesteşte o situaţiune: copilul va spune care e atitudinea cea mai potrivită de luat;

f) Atitudinea critică. Intr'o istorioară s'au presărat câteva lucruri fără înţeles. Acestea trebuiau găsite şi rectificate.

(Va urma).

FELICIA ANASTASIU

Directoarea şc. pr. fete No. 15 din Bucureşti

Primim următoarea scrisoare

Onor.

Redacţiei revistei „Şcoala Română"

BUCUREŞTI

Se discută de atâta vreme chestia „direcţiei" la şcoalele primare, făcându-se fel de fel de propuneri.

Mult mă mir că D-v. nu vă spuneţi părerea în această privinţă, în ziarul **„Curentul"**, *unde se discută această problemă.*

Aş fi curios să ştiu: Cu ce v'aţi făcut vinovaţi, sau cu ce aţi păcătuit, de nu aveţi curajul să vă daţi cuvântul?

Poate că credeţi că cei avansaţi prin concurs la gradul de institutor au merite deosebite, sau cunoştinţe superioare faţă de pregătirea absolv. şc. normale de institutori?

Poate că credeţi că avansaţii prin concurs, în majoritatea cazurilor mai tineri de cât unii directori absolv. ai şc. norm. de institutori, ar avea mai multă autoritate în conducerea şcoalei?

Sau poate că D-v. credeţi că a sosit vremea ca să se satisfacă nevoile materiale ale dăscălimei prin **„rotaţia automată"** *la luarea direcţiei, fără a se avea în vedere nici un fel de consideraţie*: nici pregătire mai deosebită, nici vârstă, nici muncă, **mergând până a sacrifica chiar interesele şcoalei?**

In rezumat: *Sunteţi, sau nu, pentru* **„rotaţie"** *? Cu această ocazie, am crezut cu cale să vă trimit şi un articol pentru revistă, cu rugămintea de a-l da la lumină.*

Cu deosebită stimă,

N. D. Voiculeţ
Institutor-pensionar, Râmnicu-Sărat

10 Martie, 1934.

Direcţia şcoalelor primare.

Se discută de atâta vreme chestia «Direcţiei» la şcoalele primare, făcându-se fel de fel de propuneri ⟨prin gazete⟩.

Unii susţin *«rotaţia»*, *alţii sunt contra ei»*.

Cei ce sunt contra, argumentează: a fi director de şcoală, nu însemnează a avea grija curăţeniei şcoalei, ori încălzirea salelor de clasă, ori facerea listelor de amenzi.

A fi director de şcoală, zic aceştia, şi eu cred că au dreptate, **însemnează ceva mai mult.**

Aceştia susţin: directorul de şcoală să fie cel mai mare în grad şi vârstă, ori dintre vârste egale cel mai merituos, căci numai aşa şcoala poate avea un director cu autoritate, *care chezăşueşte o şcoală model*, în care domneşte: *punctualitatea în îndeplinirea datoriei a colegilor, ordinea, disciplina, deosebita activitate din partea colegilor, deosebit progres în învăţământ*, chiar de nu ar călca pe acolo picior de revizor sau inspector şcolar.

In consecinţă, numirea directorilor de şcoală primară, să se facă tot de onor. Minister al Instrucţiunii, în urma recomandării organelor superioare de control, care urmează să aibă în vedere: gradul, vechimea în învăţământ şi munca deosebită depusă în ogorul învăţământului de către dascăli, căci numai astfel se stimulează corpul didactic la muncă şi numirea la «direcţie» în felul acesta, constitue pe lângă un loc de cinste în învăţământ şi o răsplată a muncii, şi şcoala va câştiga, căci colegii mai tineri se vor simţi destul de bine sub conducerea celor mai bătrâni şi trebuind în interesul învăţământului să fie mai **puţin ahtiaţi de directorat, revizorat sau inspectorat.**

Mai întâi **«muncă»**, **muncă cât mai intensă**, şi pe urmă să ai rol de conducere, dând sfat altora. — Este atât de natural, atât de logic!

Analizând propunerile celor cari susţin *«rotaţia automată»* pe motiv, că toţi dascălii au aceiaşi pregătire, ⟨ignorând pregătirea deosebită a absolv. şc. norm. institutori⟩ şi deci toţi trebue să se îndulcească din avantajele materiale ale «direcţiei», ajungem la concluzia următoare:

Constatăm cu mult regret, că un număr de dascăli, cari au luat condeiul şi au cerut «rotaţia automată la direcţie», *au uitat cu desăvârşire* că **«interesele şcoalei primare trebue să primeze»**, *faţă de interesele dascălilor* şi că un ministru al ţării, oricâtă dragoste şi oricâtă bunăvoinţă ar avea pentru membrii corpului didactic, nu ar putea comite *enorma greşală de a le creia avantaje acestora* **în detrimentul şcoalei.**

In goana după «direcţie» judecata obiectivă a unor colegi se întunecă, *probă năstruşnica propunere a unui coleg*, care crede că a găsit deslegarea «nodului gordian», cum zice d-sa, propunând că ar fi foarte nimerit că la şcoală nici directorul să nu mai şadă, directorul putând locui cu chirie sau locuinţă proprie, în mijlocul sau marginea satului sau oraşului, transformându-se localul de «direcţie» în sală de clasă şi deci sugerând ideia **«şcoalei pustii»**, căci **«pustie»** este casa unde stăpânul o abandonează, locuind aiurea, lăsând de pază un **argat.**

Ori, ţara aceasta are interesul ca şcoala să nu fie un **«local pustiu»**, unde să se desfete cucuvelele, ci să fie acolo cât mai multă **«viaţă», frumuseţe, un cuib de bun gospodar**, unde elevii şcoalei să fie puşi în plăcuta şi trebuitoarea situaţie, de a putea fi nu numai «instruiţi» ci şi «educaţi»: să fie acolo *un mic câmp de experienţă*, relativ la cultura: legumelor, florilor, pomilor, altoirea viţei de vie, etc., şi pentru aducerea la îndeplinire a tuturor acestora, urmează ca directorul unei şcoli **să fie permanent de veghe şi tot timpul în afară de orele de clasă, zi cu zi, ceas cu ceas,** *să-l petreacă în mijlocul elevilor şcoalei ce conduce*, în activitatea ce urmează să depună în jurul şcoalei, activitatea intensă şi rodnică în foloase.

Nu degeaba, ci pentru 101 motive, legiuitorul a prevăzut în regulament obligaţia că directorul trebue neapărat să locuiască la şcoală.

N. D. VOICULEŢ
Institutor-pensionar

R.-Sărat, 10 Martie 1934.

Pagina mamei şi a copilului

Preotul satului

ANA ALTENLIU

(Urmare)

Ii promitea că o duce la Maica Domnului şi se ruga de ea să aibă răbdare, că Maica Domnului e bună şi o ascultă. Aceste vorbe i se înşurubau în suflet şi le rumega şi firicel cu firicel gândurile i se înodau şi se întruchipau.

Mulţi ani trecură, dar băiatul cu ochii verzi ca iarba câmpului nu se mai arăta. Vremea îşi depăna firul neîntrerupt şi Ioana nu înceta de a trăi cu Iliuţă, cu frumosul ei cu păr cârlionţat. Mâinile ei adesea conturau în aer căpuşorul blând al copilaşului şi ciripitul păsărilor i se părea că e vorba lui.

Se apropia Paştele. Primăvara îşi arunca haina verde peste câmpuri şi păduri. In grădini gâzele se înşirau pe firele aurite ale soarelui şi din mărul de lângă prispă petalele împânzeau văzduhul într'o armonie adormitoare. Ioana le urmărea cu ochii, dar ce vedea? Gândul ei desprins de tot ce o înconjura, era departe... departe. O mreajă de funigei o învălătucea şi iar mâinile i se mişcau şi iar cântecul se ţesea.

Bătrâna, pe care vremea o uitase, ca să poarte durerea pe umerii gârbovi, îşi frământa sufletul şi mintea la care biserică s'o mai ducă de Isvorul Tămăduirei, încredinţată că de astă dată îşi va găsi Ioana leacul. Şi sfătuită de nişte găzari, cari umblau prin sate cu butoiul cu gaz de vânzare, i se pironi mintea la biserica din satul lor, că e făcătoare de minuni.

Care era povestea acestei biserici? Un om cu multă credinţă în Dumnezeu visează într'o noapte că, să se ducă la Ierusalim şi să caute la marginea dinspre răsărit a oraşului lângă o podişcă verde cu un braţ rupt, că va

găsi o piatră, care are forma unei mâini închisă. S'o ia şi să facă o biserică că va fi bine. Cum i-a arătat visul aşa a făcut. S'a dus la Ierusalim, a găsit podişca şi piatra, a luat-o şi s'a înapoiat în ţară.

In târgul lui era biserică şi se gândea unde s'o zidească, pe cea care i-a poruncit visul. S'a frământat cu mintea, ce să facă, cum să facă, ca să facă pe voia lui Dumnezeu şi iată că îşi zise că acolo unde o auzi întâiu cucul cântând, că era primăvară, acolo să o clădească. Şi norocul căzu pe satul Băneşti, satul de unde erau găzarii.

Pe când se clădea biserica, la săpătură, se pomeniră lucrătorii cu pământul ud sub picioare şi o şuviţă de apă se furişe printre hârleţele lor. Căutară de unde vine şi minune! un izvor cu o apă limpede ca lacrăma îşi gângurea primele vorbe chiar în mijlocul bisericei. Ca să lase izvorul aşa nu se putea, că uda temelia şi atunci fu chemat un meşter, care captă izvorul şi piatra sfântă fu sfredelită ca să curgă prin ea apa din izvor. Imprejurul ei se făcu un fel de bazin în care se strângea apa.

După ce termină locaşul sfânt doi din fruntaşii satului se duseră la Episcopie şi cerură un preot, mândri, că acum au şi ei biserică, şi cum tocmai atunci se afla un preot tinerel fără biserică, fu trimes acolo. Astfel tot satul, ori decâteori glasul de aramă îl chema, porneau cu mic cu mare să asculte frumoasa slujbă şi înţeleptele sfaturi ale preotului. Era tânăr dar în ochii lui mari şi adânci se citea cinstea şi bunătatea. Toţi îl respectau şi binecuvântau cerul că li l-au trimes.

Curând se duse vestea că apa din izvor este făcătoare de minuni şi aşa ajunse svonul şi la bătrânica nenorocită, care îşi îmbia gândurile ei cu ale Ioanii. Două turte în desagi şi câteva ouă roşii fu toată provizia şi porniră la drum tocmai când se îngâna ziua cu noaptea.

In calea lor răsărea brebenei şi toporaşi şi Ioana se apleca mereu, rupând blândele floricele, vestitoare de vreme bună.

—Lasă-le la Dumnezeu, maică, şi hai mai iute, că ne apucă noaptea pe drum şi nu mai ajungem.

— Mergem departe... departe... şi iar mai rupea o floricică.

— Da mamă...

— La Liuţă mamă ?

Da maică... şi un oftat adânc îi reteza vorba.

Atunci cu ochi căutători, cu buzele şoptind vorbe întrerupte... Maica Domnului... copil... bună... Iliuţă... îşi spo-rea pasul cu braţele grele de flori.

Ajunseră. Era cam pela jumătatea slujbei, care se făcea în curte, pentru că era lume prea multă, care mai de care, mai schilod mai nenorocit.

Ele stătură de o parte, până să se termine cu un rând de bolnavi, cari trebuiau să se spele pe ochi imediat, cu apa sfântă şi apoi se apropiară, de mână, de locul unde citea preotul. Bătrâna puse pe Ioana să îngenunche lângă preot sub mâinile lui, care ţinea evanghelia. Preotul se aplecă să o întrebe cum o cheamă şi după ce află, o tremurare în voce, îi făcu rugăciunea mai duioasă.

De odată un gemăt adânc, sfâşietor şi Ioana se prăvăli la pământ. Fu luată pe mâini de preot şi mama sa şi pentru că nu era altă apă în apropiere o duseră la izvorul cel sfânt din biserică, să o stropească.

Se deşteptă şi braţele ei uscate se prinseră ca nişte cleşte de gâtul preotului.

— Liuţă al meu!.. Dulcele meu Liuţă!.. şi o linişte binefăcătoare se lăsă asupra ei. Lacrămi mari curseră din ochii ei încercuiţi de suferinţă şi din ce în ce mintea îi revenea.

O emoţie prea mare o făcu să se trezească din vi-sarea, care-i încătuşase toată fiinţa.

Văzuse degetul cel mic dela mâna stângă a preotu-lui, că lipsea de jumătate. I-l rupsese un porc când era de trei ani.

Se uită lung în ochii lui verzi, ca iarba câmpului şi rând pe rând toată făptura lui se lega de Liuţă al ei, care pierise în vârtejul desnădejdii.

Ţiganii, care trecuseră cu căruţele tocmai când se jucau ei în drum, îl furaseră, ajutaţi şi învăluiţi de zăbra-nicul întunericului şi valurile de praf stârnite de furtună. L-au purtat din sat în sat, sus pe maldărul de trenţe, în mijlocul copiilor lor, fericiţi că au pus mâna pe un copil

aşa de frumos. Dar fericirea lor nu fu prea lungă, pentru că aşezându-se în timpul iernii într'un sat, a trebuit să-l dea la şcoală. In fiecare dimineaţă trecea pe la poarta lui un băeţel al proprietarului, care văzându-l aşa bălăior intră în vorbă cu el. Azi aşa, mâine aşa, până se împrieteniră şi-l duse pe la curte. La toată lumea spunea că-l chiamă Iliuţă şi pe mama lui Ioana, dar mai mult nu-şi aducea aminte. Era vioiu şi deştept că proprietarul se gândi să-l trimeată şi pe el la şcoală. Invăţătorul îi ceru actul de naştere, pe care ţiganul nu avu de unde să i-l dea şi bănuind că e un mister cu acest copil, îl constrânse să declare adevărul, însă fu peste putinţă să spună din ce sat l-a luat, ca să-l înapoieze părinţilor. Boierul aflând această poveste, prinse drag de Iliuţă şi-l luă pe lângă casă, să crească în curte la el. La şcoală pe toţi îi bătu la învăţătură şi în fie care an, fruntea îi era încununată cu laurii biruinţii. Proprietarului îi fu milă să-l dea după vaci şi după îndemnul învăţătorului, îl dete la seminar unde învăţă tot aşa de bine şi ieşi preotul acela bălan şi tinerel pe care îl găsiră cei doi fruntaşi ai satului Băneşti la Episcopie.

Din mintea Ioanii s'a şters de mult acel vis rău şi trăeşte fericită lângă Liuţă al ei, iar biata bătrână, bună şi blândă a închis ochii mulţumită şi doarme în curtea bisericii somnul cel veşnic, de unde aude mereu, glasul de aramă al clopotului, îmbinându-se şi împletindu-se cu glasul dulce al nepotului ei drag. Flori albe de toporaşi şi brebenei în tot anul îi înalbesc mormântul, şoptindu-i în taină zilele bune ale mamei şi ale fiului.

9 Martie, Mucenicii

Datine, credinţe şi obiceiuri.

Conferinţă ţinută în palatul Ligei Culturale, la Societatea Uniunea Artei şi Istoriei Naţionale, de Eliza V. Cornea, Inst. Bucureşti.

Dumnezeu a înzestrat fiinţa omul cu atâta înţelepciune, pricepere, judecată şi putere de muncă, încât din complexa natură n'a rămas nimic nescormonit, necercetat, nestudiat şi neîntocmit aşa cum trebue; veşnic - veşnic omul va studia, va cerceta cu profuziune, va corecta şi va creia migăloase şi practice alcătuiri prin vii frământări şi prin mii şi mii de adânci calcule şi raţionamente.

Una din minunatele calculări ale neobosiţilor lucrători intelectuali este şi calendarul, întocmire minuţioasă cu mult înainte de Cristos, bineînţeles cu reforme ori îndreptări din când în când potrivite după mersul luminii Soarelui şi a Lunei ţinându-se cont şi de cea mai mică părticică din secundă.

In Europa au curs trei calendare: cel creştin, cel evreesc şi cel musulman. Toate sunt alcătuite pentru a arăta măsura vremii, servind în acelaş timp şi la fixarea sărbătorilor religioase, evenimentelor mari istorice, politice, etc.

Calendarul nostru ortodox, în urma hotărârii Sf. Sinod, a fost îndreptat în ziua de 1 Oct. 1924 prin suprimarea celor 13 zile din cal. Iulian, fiind acum mai apropiat de lungimea anului tropic (ceresc) chiar decât anul „Gregorian", păstrându-se neatinse toate rânduielele bisericeşti: praznice, pomeniri, posturi, denii, zilele morţilor, etc.

Românul are simţul intuitiv atât de desvoltat încât umilul neştiutor de carte, fie măturător dela oraşe, ori argat-plugar la sate, cunoaşte după creşterea şi descreşterea luminii Soarelui şi a Lunii, ori ce parte din zi şi din noapte aproape în toate cele 12 luni ale anului.

Luna Martie, începutul dulcei primăveri, este ca şi la Romani, cea mai aşteptată şi mai însemnată lună din an. Soseşte cu mulţime de surprize, şi dă oamenilor îmbold sau ghiez manifestărilor înăbuşite de gerul iernei, apoi trezeşte dorul de muncă la câmp şi'n livezi. Ţăranul nostru ştie aproape matematic de când şi până când pământul e bun de muncă, pomii de curăţat viţă de tuns, stupăria, etc.

Mai toate lucrările şi manifestările lui fie la câmp, fie în ogradă, vie ori livadă, leagă acţiunea sa cu sfântul din acea zi, după importanţă, sau chiar cu numele zilei: dacă-i Luni, Marţi, Joi, etc.

Cu foarte mare greutate mulţi din ţărani n'au primit ca bun îndreptarea (schimbarea cum zic ei), a calendarului mulţi bărbaţi

şi femei dela sate şi oraşe se ţin şi astăzi de vechiul calendar; aceasta din pricina obiceiurilor şi credinţelor ce au cam pentru fiecare zi din an; şi la gospodăria casei femeia are obiceiurile ei: când să urzească pânza (ţinând socoteală şi de oră), când s'o năvădească, să înceapă a ţese, şi câte şi mai câte.

Ştim că: fie care zi din calendar este orânduită unui sfânt ori sfântă, în dese cazuri mai multor sfinţi şi sfinte; iar în biserică se citeşte viaţa şi însemnătatea lor, care-s minunate prin frumuseţea credinţei, a faptelor şi a suferinţei lor.

Popoarele creştine au mai dat fiecărei zi şi mai ales unor sărbători diferite importanţe şi simbolizări, d'aci, multe legende, credinţe, obiceiuri (însă după naţiuni), dar, cari variază chiar şi după ţinuturile aceleiaşi ţări.

La noi, Românii, sunt atâtea obiceiuri şi credinţe, unele mai cu tâlc altele exagerate, în cât se poate zice:

„Câte bordee
„Atâtea obicee".

Sărbătoarea Măcinicilor a 40 de sfinţi, sau Mucenicii, ziua celor 40 de martiri şi tineri şi mai în vârstă, cari au suferit cele mai neînchipuite chinuri din partea păgânilor: foc, apă şi sabie, spre a nu mai crede în via şi sublima învăţătură a Mântuitorului Iisus. Suferinţele lor erau din când în când îndulcite de minunile Dumnezeeşti. Cei 40 de martiri şi-au dat sufletele în mâinile şi'n sânul Celui pentru *Care* s'au jertfit, fără cârtire; şi, *Care* la rându-i a pătimit pentru binele omenirii!

Amintirea acestor 40 de martiri, biserica noastră ortodoxă o prăznueşte în ziua de 9 Martie.

Poporul român în imaginaţia lui poetică a creiat o mulţime de legende, credinţe, obiceiuri şi alte mici manifestări, toate însă în închipuirea lui au tâlc şi în dese cazuri chiar poezie. Multe însă variază după ţinuturi şi pe ici pe colo chiar după localitate. Nici numele sărbătorii n'a rămas unic.

Bunioară:

In Muntenia acestei sărbători 'i se zice: Mucenici, Măcenicii, Sfinţii, ori 40 de Măcenici, 40 de Mucenici.

In Moldova:

Sfinţii, Sânţii, Sfinţişorii.

In Bucovina: Sfinţii, Sânţii Mucenici.

In Banat: 40 Sânţi, ori 40 Mucenici.

In Lugoş: 40 Sâmţi, Brânduşei. Moşii de paresimi; Moşii cei curaţi.

In Basarabia: 40 Martiri, 40 Sfinţi, etc.

Legende.

De această sărbătoare poporul român a închegat legende cu tâlc şi cu înţelepte învăţăminte; sunt însă unele poveşti, cari

deşi au tâlcul lor, au însă un fond prea păgân pentru blânda şi iertătoarea învăţătură a lui Iisus.

O legendă cu fond mai creştinesc.

(Se va arăta pe scurt)

Un plugar harnic şi cinstit, dar foarte sărac, s'a rugat 8 zile d'a rândul dela începutul lunei Martie, de unul bogat, tot plugar, să-i împrumute plugul. Acesta l-a amânat zi cu zi, căci îi trebuia lui să are întâi. În fine, în ale lui Martie 9, i-l dă. Săracul bucuros că i-a venit rândul, se apucă din zori la arat. Nu apucă bine să tragă o brazdă, că întocmai ca din pământ se arată 40 de sfinţi.

— „Ce faci omule?“ zic ei.

— „Iacă, îi trag cu plugul“, răspunde nevoiaşul—harnic.

— „Păi acum, azi, zi de sărbătoare?

Bietul om după mai multe întrebări şi răspunsuri spune sfinţilor toată tărăşenia, ca să lucreze peticelul de pământ.

Sfinţii fac un sfat între ei. Şi aleg răsplata: „Omule, la cules vei avea de 40 de ori mai mult grâu decât sămânţa, ce ai aruncat acum“.

Au dispărut sfinţii.

Omul, la cules, fu răsplătit întocmai cum binecuvântaseră sfinţii.

Plugarul avut, mirat l-a întrebat cum d'a lucrat cu aşa spor?! Săracul istoriseşte povestea cu sfinţii, aşa cum a fost.

Plugarul avut abia aşteptă să facă şi el la fel anul viitor. Soseşte timpul mult dorit. Sfinţii apar tot la ceasul ca anul trecut.

— „Ce faci omule“?

— „Trag brazde“.

— „Păi azi, în zi de sărbătoare?“

— „Păi, sunt un biet sărac, c'un peticel de pământ, n'am plug, m'am rugat de oamenii bogaţi să mi-l împrumute şi abia azi a lăsat sfântul inima pe unul să mi-l dea“...

Spuse din fir până în fir ceeace săracul îi povestise.

Sfătuindu-se sfinţii între ei, ce răsplată să-i dea, se îndreaptă către înşelător şi-i zic: „Omule, dacă nu-i adevărat ce ai spus tu, la cules vei avea de 40 ori mai puţine boabe decât ai semănat“.

Sfinţii au dispărut.

Plugarului mincinos şi lacom i s'a întâmplat întocmai cum l-au hărăzit sfinţii.

Această legendă are un fond mai creştinesc, Mântuitorului nu-i plac oamenii lacomi.

Variante cu fond păgânesc:

O slugă-plugar la un plugar avut; aceiaşi poveste; însă, i s'au arătat 44 sfinţi; au răsplătit sluga cu 44 coveţi; bogatul plugar a fost răsplătit cu 44 zile de boală.

Altă variantă:

Un om sapă în ziua de Mucenici. Sfinţii îl răsplătesc cu 44 dimirlii, dar îl opresc de a le mai necinsti ziua lor, sărbătoarea Mucenicilor. Omul repetă greşala, este însă pedepsit cu 44 de boale, anul următor.

Altă variantă:

Un plugar avut sapă în ziua de 40 Mucenici, sfinţii îl întreabă care-i cauza de le necinsteşte ziua? Semeţul plugar răspunde că nu dă nimănui socoteală, că sunt boii lui, pământul lui, plugul lui, sămânţa, etc. Sfinţii sfătuindu-se au hotărît să piardă pe rând tot avutul: *a)* boii, *b)* plugul, *c)* pământul, etc... sărăcind de tot şi se îmbolnăveşte.

De aceea e obiceiul să nu prea lucreze omul în ziua de Mucenici, la câmp.

Unele femei nu lucrează, merg la biserică, ascultă sfânta slujbă, cinstesc această sărbătoare ca să fie ferite ele şi ai casei de boale; altele cred că toţi sfinţii dintr'un an se strâng la un loc spre a lua parte la sbor; altele au credinţa că sfinţii în această zi desghiaţă apa.

Unele femei cred însă, că semănând zarzavat în ziua de Mucenici, va fi ferit de viermi, omizi, purici, gândaci, etc., sau... va da zarzavat de 40 ori mai mult şi bun la gust, iar cele de toamnă nu putrezesc. Pământul nu mai îngheaţă, căci îl bat sfinţii cu botele şi ese căldura, deci lucrează fără teamă.

Inainte de a face straturile fac 40 de metanii, ori 40 de colaci de cocă copţi, ori 40 de sfinţişori, sau 40 de lumânări împărţite de pomană la 40 de oameni; şi apoi, la lucru.

Muntencele adun iarbă mare şi o dau oilor ca să fie ferite de boli.

Altele adună iarbă mare şi pentru leac contra fulgerilor.

Bucovinencele strâng apă de ploaie sau de omăt pentru felurite boale.

Femeile din Transilvania, munţii Apuseni, stropesc vitele cu mujdeiu (de usturoiu pisat) contra muşcăturilor de şarpe şi nevăstuici; iar cenuşa din vatră o pun la rădăcina pomilor pentru a fi feriţi de omizi, de purici verzi, etc.

Muntencele iau cenuşa din vatră, înconjur casa şi aprind trenţele şi gunoaele în mijlocul curţii, ca să nu intre şerpii în casă.

Bărbaţii bucovineni leagă pomii cu paie pentru a da rod bun; iar bărbaţii munteni ard gunoaele în mijlocul ogradei sau curţii; iar cei cu stupi de albine, curăţă stupii şi-i afumă, iau miere din ei, semn de belşug în viitor.

Alte credinţe: Dacă îngheaţă spre ziua de Mucenici şi mai înghiaţă încă 40 de nopţi, e semn că toamna e lungă şi bună; de nu, va pica bruma de timpuriu la toamnă. Sau, dacă înghiaţă spre dimineaţa de 40 Mucenici, are să fie o toamnă fără brumă (trec cele 40 brumi) şi, deci pot semăna porumb cât de târziu,

iar de nu îngheaţă, va fi toamna scurtă, deci plugarii să semene şi să culeagă de vreme.

Dacă îngheaţă chiar în această zi, semn că se coc bine păpuşoii.

Dacă îngheaţă pământul tare, încât să duruie căruţele, tot aşa va durui şi porumbul de copt ce-o să fie.

Cum va fi ziua de Mucenici aşa va fi toată primăvara.

Dacă cântă răcăţelul creşte ceapa.

Dacă plouă în această zi, plouă şi în ziua de Paşte.

Dacă tună, va fi vară roditoare; iar dacă tună înainte de Mucenici, va fi un an slab neroditor cu ploi, vânt, tunete.

Tot în această zi aşteaptă berzele şi cocostârcii să sosească.

In ziua de Sfinţi sau Moşi, încep farmecele, vrăjitoriile, descântecele pentru luarea manei câmpului, rodului pomilor şi sporul casei, aceste farmece se termină la Joia-Mare, înainte de Paşte.

40 Sfinţi, Sânţi Mucenici se mai numesc şi Moşi în antiteză dela Babe urmând Moşii după cele 9 babe, începând cu Baba Dochia.

Moşii bat în pământ cu botele să intre zilele babelor urîte. Obiceiul să cânte ori să zică aşa:

„40 de Mucenici,
„40 de sfinţi voinici,
„Daţi cu botele'n pământ
„Ca să intre (tune) frigul,
„Să iasă căldura".

Sau (din poezia culeasă Baronzi): „Mucenicii".

40 de Mucenici,
Câte 40 voinici,
Degeraţi şi friguroşi
Cu peri albi ca nişte moşi,
Mi-ţi eşau de sub pământ
Şi roteau cu toţi'n vânt,
Câte-o botă sau ciomag
De mesteacăn sau de fag.
Aideţi 40 de fraţi,
Cu ciomege lungi armaţi
Că destul aţi suferit
Gerul iernei cel cumplit!
Să lovim calea'n pământ
Fără a zice un cuvânt,
Să răsară iarbă flori
Şi copacii roditori.

Şi ciomegile loveau,
Ierburile încolţeau
Şi nămeţii se scurgeau

Şi cocorii se'ntorceau
Ca un stol de rândunei,
Pe un câmp de ghiocei!
— Aideţi 40 de fraţi
Să mai dăm.... şi să mai daţi
Ca la cei ce trag la plug,
Să le fie cu belşug!
Şi ciomegile roteau
Şi'n ţarini s'abăteau
Şi eşiau de sub câmpii
Grâu cu spicuri aurii.
Mucenicii au venit,
Soare cald a răsărit.

Credinţa e că bătând copiii ori bărbaţii cu maiul, cu botele, ori cu ciocane sau ciomege îndată începe a se desgheţa pământul, a eşi frigul şi a începe iarba să crească, ori florile să înflorească.

Sosirea adevăratei primăveri.

Altă credinţă: Cu cât va sări cocoşul mai sus peste prag, cu atât începe a se mări ziua.

In Bucovina, în loc să bată în pământ fac 40 de metanii; de multe ori câte 40 de metanii pentru fiecare sfânt, ca să fie şi sănătoşi tot anul şi mai ales să afle banii ascunşi în pământ.

(După G. Dem. Teodorescu): Credinţa mai e că bântuind frigul până la 40 de Mucenici, a rămas căldura înăuntru, acum, bătând cu maiul ori altă unealtă să păstreze umezeala şi răceala necesară plantelor ca şi când pământul are voinţa a păstra când frigul, când căldura, când umezeala.

Pentru popor, natura e cea mai bună carte, el are o lăuntrică intuiţie.

La 9 Martie, la Mucenici, avem echinocţiu de primăvară, ziua egală cu noaptea.

Românii din diferite ţinuturi cu râuri se duc să pescuiască, 40 de peşti, şi dacă au prins şi înghit pe al 40-lea peşte viu, atunci tot anul are noroc la pescuit.

De unde mai e şi obiceiul să se fiarbă şi să se mănânce 40 peştişori.

Sfinţişorii.

In amintirea şi cinstea Martirilor este obiceiul în toate părţile ca să se împărţească felurite aluaturi coapte ori fierte, îndulcite cu zahăr, ori miere; aromate cu apă de flori, vanilie, scorţişoară, apoi pentru un gust delicios presărate cu nuci.

Formele şi preparatul aluatului diferă după localitate şi gospodină; sunt însă diferite: colăcei, porumbei, omuleţi, albine, cifre, litere, etc. La noi în Muntenia se obişnueşte mult forma literii 8 şi 0; turte, pitusci, etc. Toate însă se fac la fel, egale şi se numesc: Mucenici, măcenici, sfinţi, sfinţişori, brânduşi, brânduşei, etc.

Ori care ar fi forma, se ţine socoteală de numărul 40 sau 44 bucăţi.

Multe femei, din toate ţinuturile ţării, mai obişnuesc să ducă şi la biserică din aluatul preparat spre sfinţire; apoi împart oamenilor prezenţi şi mai ales copiilor. Se mai împarte şi acasă cu strachina, cu farfuria; sau pe tavă dacă-s sfinţişorii copţi.

Bucovinencele fac 40 de turtuleţe sau plăcintoare umplute cu mac ori 40 de pâinişoare şi le împarte la săraci în cinstea, Martirilor cei 40 sfinţi, cât şi a celor morţi din familie.

Intr'o parte a Munteniei (Zănoaga) fac pe lângă brăduşei şi un borduş mai mare cu nas, gură, ochi, numit Uitala, pentru pomenirea tuturor morţilor uitaţi în timpul anului. Uitala e jucată de copii în jurul unui foc din bătătură, apoi se unge cu miere şi se împarte la copii şi la oameni mari.

In Banat şi în unele părţi ale Munteniei mai este obiceiu a se mai împărţi afară de mucenici şi fasole sleită dreasă cu untdelemn, poame, nuci, alune; acestea se numesc: Moşii cei curaţi.

Se mai bea 40 de pahare de vin ori rachiu spre a rodi via şi livedea. Se mai dă şi de pomană vin, ţuică în cinstea sfinţilor, apoi, se afumă casa, via, livedea.

Se mai fac şi praznice.

Focul sfinţilor.

In multe părţi se afumă casa şi curtea ca să se depărteze duhurile rele, şerpii.

In dimineaţa zilei de 9 Martie se mătură curtea jur în jur, se aprind gunoaiele în bătătură, zicând:

Cum au trecut sfinţii
Prin foc, chin şi apă
Aşa să trecem şi noi...

şi sar focul ca fumul să pătrundă şi în cutele îmbrăcămintei lor.

Cântă sărind:

Colo'n vale foc şi pară
Şi flăcăii stau să-l sară,
C'apucară aşa de mici
40 de mucenici.

Urmează urări de beişug şi sănătate.

Pornirea plugurilor.

Se scot uneltele de muncă cu mare alai. Pornirea plugurilor din locul unde a stat iarna e urmat de multe urări, rugăciuni, tămâieri, ca să fie cu spor şi roadă bună.

Femeile cu busuioc, pâine şi boabe în mâni ocolesc uneltele şi le presară cu flori, busuioc şi grăunţe, căutând să fie vesele, nu posomorîte sau mâniate, spre a fi semănăturile ferite de furtuni, ploi, grindină ori secetă.

Pornind uneltele spre câmp toţi cântă, râd şi urează spor şi voie bună.

Am scris în cinstea zilei de Mucenici sau 40—44 Sfinţi, din legendele, credinţele şi obiceiurile creiate din imaginaţia dragului nostru popor român, cel plin de poezie, de vrajă.

(Culese în mare parte din biblioteca Academiei române).

ELIZA V. CORNEA
Bucureşti

Populaţia oraşelor din România

— După recensământul dela 29 Decembrie 1929—

5 ORAŞE CU PESTE 100.000 LOCUITORI

Bucureşti, 631.288; Chişinău, 117.016; Cernăuţi, 111.147; Iaşi 102.595; Galaţi, 101.148.

4 ORAŞE CU 75—100.000 LOCUITORI

Cluj, 98.569; Timişoara, 91.865; Oradea, 82.355; Ploeşti, 77.325; Arad, 77.225.

4 ORAŞE CU 50—75.000 LOCUITORI

Brăila, 68.310; Craiova, 63.063; Braşov, 59.234; Constanţa 58.258.

17 ORAŞE CU 25—50.000 LOCUITORI

Satu Mare, 49.917; Sibiu, 48.013; Târgu Mureş 38.116; Buzău 36.115; Cetatea Albă, 33.495; Focşani, 32.799; Botoşani, 32.107; Tighina, 31.698; Bacău, 31.264; Bălţi, 30.667; Giurgiu, 30.348; Piatra Neamţ, 30.211; Bazargic, 29.938; Roman, 28.948; Sighet, 27.648; Bârlad, 26.189; Ismail, 26.123.

55 ORAŞE CU 10—25.000 LOCUITORI

Lugoş, 23.674; Târgovişte, 22.482; Turnu Severin, 21.073; Tulcea, 20.104; Turda, 20.057; Reşiţa, 20.008; Piteşti, 19.387; Alexandria, 19.387; Călăraşi, 17.890; Silistra, 17.415; T.-Măgurele, 17.351; Tecuci, 17.259; Câmpina, 17.104; Chilia Nouă, 17.050; Suceava, 17.001; Rădăuţi, 16.808; Huşi, 16.792; Careii Mari, 16.085; Mediaşi, 15.549; Vaslui, 15.388; Petroşani, 15.377; Dorohoi, 15.375; Dej, 15.311; Hotin 15.287; Salonta, 15.176; R.-Vâlcea, 15.162; R.-Sărat, 15.013; Orhei, 14.805; Caracal, 14.769; Soroca, 14.661; Fălticeni, 14.347; Baia Mare, 13.986; Paşcani, 13.750; Câmpulung (Muscel), 13.454; Băileşti, 13.279; Bistriţa, 13.251; Sighişoara, 13.096; Tg.-Jiu, 12.944; Bolgrad, 12.821; Tg. Ocna, 12.592; Alba Iulia, 12.457; Comrat, 12.359; Reni, 11.955; Roşiorii de Vede, 11.443; Turtucaia, 11.103; Slatina 11.016; Gheorghieni, 10.948; Sft. Gheorghe, 10.942; Zimnicea, 10.953; Deva, 10.593; Darabani, 10.538; Cahul, 10.437; Oltenita, 10.396; Câmpulung (Bucovina), 10.124; Siret, 10.025.

58 ORAŞE CU 5—10.000 LOCUITORI

Vatra Dornii, 9.878; Oraviţa, 9.646; Aiud, 9.478; Corabia, 9.381;

Sebeş, 9.213; Reghin, 9.182; Tg.-Neamţ, 9.127; Hârlău, 9.066; Sadagura, 9.005; Ştefăneşti, 8.886; Caransebeş, 8.838; Urziceni, 8.705; Buhuşi, 8.681; Storojinet, 8.611; Odorhei, 8.592; Orşova, 8.428; Herţa, 8.368; Zalău, 8.154; Strehaia, 7.999; Odobeşti, 7.974; Făgăraş, 7.928; Plenita, 7.805; Calafat, 7.705; Slobozia, 7.605; Simleul Silvaniei, 7.496; Vâlcov, 7.404; Ocnele Mari, 7.255; Drăgăşani, 6.923; Panciu, 6.910; Orăştie, 6.857; Curtea de Argeş, 6.831; Gherla, 6.659; Adjud, 6.643; Moineşti, 6.635; Găeşti, 6.540; Cerna Vodă, 6.459; Mizil, 6.449; Leova, 6.438; Dicio Sân Martin, 6.355; Văscăuţi, 6.354; Balcic, 6.323; Slănic, 6.274; Lipova, 6.069; Gura Humorului, 5.977; Sulina, 5.928; Medgidia, 5.791; Pucioasa, 5.779; Balş, 5.570; Măcin, 5.459; Huedin, 5.450; Uriaţi, 5.421; Vama, 5.311; Cavarna, 5.147; Târgul Secuesc, 5.147; Zastavna, 5.038; Cozmeni, 5.015; Mercurea Ciuc, 5.014

23 ORAŞE CU 2.500—5.000 LOCUITORI

Tg.-Frumos, 4.929; Săveni, 4.738; Călăraşi-Târg, 4.736; Blaj, 4.716; Huniedoara, 4.629; Babadag, 4.607; Isaccea, 4.566; Mărăşeşti, 4.478; Beiuş, 4.294; Vălenii de Munte, 4.227; Baia Sprie, 4.153; Sinaia, 3.906; Dumbrăveni, 3.827; Vijniţa, 3.806; Mihăileni, 3.699; Hârşova, 3.603; Năsăud, 3.527; Haţeg, 3.401; Tuzla, 3.157; Ostrov, 3.127; Călimăneşti, 2.883; Solca, 2.825; Mangalia, 2.776.

4 ORAŞE CU 1.000—2.000 LOCUITORI

Abrud, 2.456; Filipeştii de Târg, 1.917; Techirghiol, 1.905; Baia de Aramă, 1.475.

2 ORAŞE CU MAI PUTIN DE 1.000 LOCUITORI

Govora, 911; Carmen Sylva, 871.

Noutăţi

Cursuri de pedagogie familiară: — La Paris se va deschide un curs de pedagogie familiară sub auspiciile *Şcoalei Părinţilor* (l'Ecole des Parents).

Reagir este numele unei reviste care a apărut de curând la Paris, al cărui fondator este Dr. Victor Pauchet. Scopul acestei reviste este de a da omului reconfortarea necesară pe aceste timpuri tulburi, când simţul moral descreşte, când energia spirituală se slăbeşte, când raţiunea de a trăi şi de a spera pierde din forţe, în fine de a aduce aminte fără încetare, acelora care caută mijloace de a stimula energia lor, de a reanima curajul lor, că aceste mijloace mai existtă.

Sunt copii cari din diferite împrejurări sunt bolnavi şi trebuesc să suspende lecţiile cu anii sau cu lunile şi părinţii sunt săraci şi nu pot să-i ţină acasă, ci la spital.

Sunt asociaţii în Franţa, care ajută astfel de copii şi se angajează benevol să le dea lecţii, acolo unde se găsesc, cerând cărţi şi fonduri la cei cari binevoiesc să le dea.

A. A.

Nu-ţi creşte planta în ghiveciu, ci lumea întreagă să-i fie pământul.

Nu trăi pentru tine. Numai în acest fel poţi tu dura.

Înţelege viaţa şi vei înţelege moartea. Cucereşte viaţa şi vei cuceri moartea. Nu te teme de viaţă şi nu te vei teme de moarte.

Krishnamurti

Institutul de arte grafice «EMINESCU» S. A., Str. Ing. A. Saligny 2

ANUL XXXIX. No. 9-10 N-brie — D-brie 1934

ŞCOALA ROMÂNĂ

In jurul „Fişei pedagogice“

Se spune şi cu drept cuvânt, că învăţământul nostru în genere, şi prin urmare şi cel primar, nu dă rezultatele dorite. Cauzele sunt multe, diferite şi de cele mai multe ori independente de voinţa învăţătorului. Totuşi cea mai însemnată este faptul că învăţătorul nu-şi cunoaşte elevii. Nu i s'a cerut niciodată să o facă şi nici n'a avut posibilitatea, căci învăţământul nostru bazat pe o psichologie generală s'a născut numai din nevoia de a da la cât mai mulţi copii o instrucţiune repede şi cu mijloace puţine. *Tendinţa de care din nenorocire n'am putut scăpa cu totul nici astăzi.*

S'a imaginat nn elev tip mijlociu şi pentru acest elev s'au stabilit cărţile şi programele şi ori care alt copil care nu poate să intre în acest cadru este considerat ca leneş sau anormal. Şcoala noastră nivelează în mod uimitor sufletele copiilor, pentru ea nu există individualitate.

Dar ca să se vadă şi mai bine cari sunt rezultatele unui astfel de învăţământ, voi arăta câteva date luate din statistica făcută de Ministerul instrucţiunii pe anul 1928—29. Astfel din 901247 copii înscrişi în şcolile din oraşe şi sate în vechiul regat, au fost promovaţi 569831 şi rămaşi repetenţi 331416, adică mai mult de $^1/_3$ din numărul copiilor înscrişi. Acelaş lucru îl găsim şi în celelalte părţi ale ţării, exceptând Basarabia unde procentul celor repetenţi este 54.7%. Dar aceste rezultate sunt şi mai rele dacă ne gândim că foarte mulţi copii trec clasa pe jumătate pregătiţi, adesea sub mijlociu.

Aceste slabe roade ale muncii învăţătorului au pus în grea cumpănă autorităţile noastre şcolare, cari de data aceasta au găsit punctul cel mai dureros al învăţământului.

Studierea individualităţii copilului, preocupă astăzi pe pedagogii noştri care lăsând pe al doilea plan psichologia generală se călăuzesc mai ales de *psichologia copilului.* Să studiem individualitatea elevului român, *da, dar numai cu condiţia de a ne servi de lămuririle căpătate astfel încât să punem pe fiecare copil în condiţiile cele mai prielnice unei bune desvoltări şi să uşurăm munca învăţătorului.* Cum vom ajunge la acest scop,

nevoia singură ne va arăta calea, după problemele pe cari le vom avea în faţa noastră, în urma cercetărilor făcute.

Pentru ca să înlesnească munca corpului didactic, Ministerul Instrucţiunii a provocat alcătuirea *„Carnetelor individuale"* la cari au lucrat D-nii profesori Iosif Gabrea, Radu Petre, D. Teodosiu şi medicii şcolari D-nii Dr. C. Turturică şi Dr. V. Iordăchescu şi pe cari Casa Şcoalelor le-a tipărit într'un mare număr. Acest „carnet individual" sau fişă pedagogică este o complectare a «Foaiei pentru observarea individualităţii a Institutului Pedagogic Român din Bucureşti introdusă încă de mult în unele şcoli primare şi în şcolile de aplicaţie ale şcoalelor normale.

In altă parte aceste fişe individuale au o origină mult mai veche, astfel în Orfelinatul Prérost, din Cempuis, Franţa, îl vedem introdus încă din 1890, cu rezultate foarte bune. Dar ca orice ideie care cere o muncă deosebită şi care iese din drumul rutinei şi aceasta a trebuit să facă o cale lungă până când să i se cunoască adevărata valoare.

„Carnetele individuale" întocmite după cum am arătat, conduce la două feluri de cercetări: asupra corpului şi asupra sufletului copilului. Domnul profesor Iosif I. Gabrea în lucrarea sa „Lămuriri pentru utilizarea fişei pedagogice, arată scopul care se urmăreşte prin introducerea acestor fişe în şcoli, precum şi metodele cari trebuiesc întrebuinţate: anchete măsurători experimentul, observarea directă, psichanaliza, statistica etc. D-sa ţine în primul rând să precizeze, că complectarea fişelor individuale nu trebue făcută numai ca să se îndeplinească o formalitate absolut necesară pentru anumite înaintări ci învăţătorul trebue să facă această lucrare cu tot sufletul, în mod conştient de folosul pe care îl va aduce învăţământului. Insă prima condiţie, pentru realizarea cu succes a cunoaşterii individualităţii, zice D-sa este buna pregătire teoretică şi technică a învăţătorului. Teoretică în sensul că el trebue să fie bine orientat în chestiunile de psichologie a copilului în primul rând şi stăpân pe semnificaţia precisă a noţiunilor fundamentale ale acestei discipline. *Prin urmare înainte de a trece la alcătuirea fişei pedapogice, învăţătorul trebue să-şi revizuiască şi să-şi complecteze cunoştinţele de esichologie.* Invăţătorul trebue să-şi însuşească mai ales cunoştinţe, care să-i ajute să distingă bine diferitele funcţii sufleteşti, formele şi gradele sub care se manifestă şi prilejurile în care pot fi mai bine observate.

Pregătirea technică cerută învăţătorului pentru cunoaşterea individualităţii, constă în deprinderea de a observa copii în diferite atitudini sufleteşti, de a se apropia de ei cu oarecare înţelegere intuitivă şi de a mânui cele câteva aparate necesare pentru măsurători şi experimente.

Fără aceste pregătiri, cari de altfel nu cer decât putimă bunăvoinţă şi răbdare, este neîndoios că rezultatele cercetărilor vor fi slabe sau nule — Dacă însă măsurătorile şi celelalte

cercetări vor fi făcute conştiincios şi după toate datele ştiintifice, ele ar putea servi la stabilirea unor tabele de medii pe cari nu le avem pentru copilul român şi a căror lipsă se simte foarte mult.

In acest scurt articol, nu putem intre în amănunţita analiză a „Fişei individuale" despre care vorbim, toată desluşirile se găsesc de altfel în „Lămuriri pentru utilizarea fişei pedagogice" vom arăta însă câteva încercări făcute pentru cunoaşterea individualităţii unor serii de eleve dela şcoala primară No. 17 fete din Capitală.

Impreună cu Dnul Doctor C. Turturică, am început aceste cercetări încă din anul 1927. Voiam să ne dăm seama de desvoltarea fizică şi sufletească a copiilor din clasa I, cu scopul de a le veni în ajutor pentru o mai bună desvoltare.

Examenul antropometric, medical, social şi acel al inteligenţii s'au complectat atât de bine încât ne-au lămurit precis asupra individualităţii copiilor.

Pentru o mai bună înţelegere a acestor cercetări voi arăta că din punct de vedere antropometric am luat următoarele măsuri. Inălţimea totală, înălţimea bustului, greutatea, perimetrul toracic în expiraţie şi inspiraţie, circumferinţa maximă şi minimă a antebraţului şi puterea muschiulară. Examenul medical a fost făcut asupra tutulor organelor; ochi nas, gât, urechi, sistem ganglioniar, plămâni, inimă, tesuţ muschinlar, adipos, sistem osos, coloania vertebrală, sistem nervos.

Examenul psihie s'a făcut asupra desvoltării inteligenţii în genere.

Din cercetările făcute atunci am constatat că majoritatea elevelor de Cl. I. erau anemice, limfatice, sau cu diferite boli nebănuite ca tuberculoză, rachitism etc Din 62 eleve din clasa I examinate în anul şcolar 1927-1928 numai 15 s'au prezentat bine din punct de vedere fizic, în 1928-29 din 79 eleve examinate, 47 au fost găsite anemice şi linfatice iar din 57 examinate în 1929-30, 22 au fost anemice şi limfatice iar unele rachitice.

In fişa unei eleve înapoiate se vede următoarea notaţie: Vegetaţii adinoide, cerumen la urechea stângă, micropoliadenopatie, adenopatie trachio bronchică, raluri de bronşită generalizată, inima tachicardică. Impesia generală: adenopatie tracheobronchică adică tuberculoza ganglionelor pulmonari, bronşită cronică generalizate, suspectă, debilitate generală anemice.

Cetind aceste analize ne putem uşor explica de ce acest copil nu poate să aibă o desvoltare mintală normală şi prin urmare de ce trebue supus unui regim special.

O altă eleva J. E. avea vârsta cronologică 8 ani şi 5 luni şi vârsta inteligenţii după texte de 6 ani şi 3 luni deci o diferenţă de 2 ani. La acest caz înapoierea părea a fi cauzată mai mult de mediul social în care trăia şi de lipsa de interes a celor dinprejur.

N'avea tată, mamă sa era spălătoreasă, erau cu toţii trei fraţi, de locuit o singură odaie care servea şi de bucătărie, carne mânca rar. A avut pojar în prima copilărie, a fost operata de polipi.

Pentru a vedea şi mai bine cât de diferiţi sunt copii între ei chiar la vârste egale precum şi pentru a arăta cum aceste diferite examene, antropometric, medical, intelectual şi apricierele institutorului se leagă între ele pentru a determina personalitatea copilului, voi arăta una din fişele elevilor găsite înapoiate.

Astfel fetiţa C. M. avea vârsta cronologică de 7 ani şi 3 luni, iar vârsta inteligenţii de 5 ani şi 6 luniî *Examenul antropometric*, arăta înălţimea de 1.20 m. lung. bustului 68.5 cm., greutatea 24.150, perim, toracic 61—55 cm.

Examen social: Locuinţa relativ bună, 2 odai şi 1 sală, 4 persoane dorm în odaia copilului cu toţii intr'un pat. Profesiunea tatălui camionagiu. Bolile avute în prima copilărie: Bronşită la 8 luni, scarlatină la $2^1/_2$ ani, la 3 ani icter, tuse convulsivă.

Examen medical: dinţi fierăstruiţi, vorbirea greoaie, nasul înfundat, urechea tip special a avut otită. Impresia generală ; urechi stigmat de degeneresenţă ; rămâne să se face diverse analize pentru a se determina cauza desvoltării anormale.

Examen mintal A răspuns la 3 texte de 5 ani, la 2 de 6 ani şi la unul de 7 ani, deci se prezinta cu întârziere de 1 an şi 9 luni.

Apricierea institutoarei Distrată, nu se poate concentra, cunoaşte numai 7 litere pe când colegele ei citese la litere mari, cu greu poate să combine două litnre pentru a scrie un cuvânt.

Din cele scrise mai sus se poate vedea cât de bogate [1]) pot să fie cercetările noastre asupra individualităţii copilului şi ce foloase nepreţuite ne poată aduce Fişa individuală, atunci când voim cu tot interesul să ne ocupăm de ea astfel cercetările pe cari noi le-am făcut asupra elevelor dela sc. pr. No. 17 fete (Polizu) ne-a. condus la dispăţirea copiilor în două grupe slabi şi normali, ocupându-ne separat de fiecare grupă am ajuns la rezultate foarte fericite pentru fiecare din ele.

Iată dece introducerea Fişei individuală în şcoli, nu poate să adusă decât cele mai folositoare urmări. Să mulţumim autorităţilor noastre şcolare pentru noul drum pe care-l deschide învăţământului.

ELISA ALEXANDRESCU

---

[1]) Secţionarea elevelor în şcoala primară. Elisa Alexandrescu.

Adunarea generală a Comitetului şcolar comunal

In ziua de 18 Noemvrie, s'a ţinut în sala da festivităţi a Societăţii Institutorilor adunarea generală a Comitetului şcolar comunal.

Insemnătatea problemelor culturale ce s'au desbătut — pe lângă ordinea de zi — precum şi prezenţa d-lui Alexandru Donescu, primarul general al Municipului, care a prezidat adunarea, au făcut ca această convocare să se transforme într'o adevărată zi de mare sărbătoare. Era firesc să fie aşa, căci de unde până'n prezent mai toţi primarii generali ai Municipului sabotau activitatea Comitetului şcolar comunal, de data aceasta d-l Al. Donescu, înţelegându-şi rolul său a onorat cu prezenţa sa adunarea, dând toată atenţia discuţiilor angajate şi soluţionând cu experienţa şi competenţa sa multe din problemele puse în discuţie.

Pentru a se putea vedea mai bine, cum priveşte D-sa problema culturală faţă de şcoală, publicăm mai jos, cuvântarea rostită de D-sa cu acest prilej:

Cuvântarea d-lui Al. G. Donescu la adunarea Comitetului şcolar comunal al Capitalei

Cu nespusă bucurie şi adâncă emoţie iau parte la această adunare a Comitetului şcolar din Bucureşti.

Sunt bucuros, pentrucă am prilejul ca înainte de a porni la activitatea noastră culturală, să iau contact cu D-v., ce veţi fi elementele esenţiale ale mişcării noastre culturale.

Şi sunt emoţionat, pentru că intrând în cercetarea nevoilor culturale trebue să atingem neapărat cea mai delicată şi cea mai urgentă problemă, aceea a întăririi materiale a acestui corp didactic, fără de care slujba grea de apostolat ce vi-o cerem este cu neputinţă de îndeplinit.

Adunarea d-v. este premergătoare mişcării culturale pe care Capitala intenţionează s'o intensifice în cursul acestui an. Dorinţa noastră expresă este ca, odată cu încheerea campaniei propriu zisă edilitară, să înceapă în plin activitatea culturală a Municipiului.

D-l Al. G. Donescu
Primarul Municipiului

Nu intenţionez să vă fac aci un program al acestei activităţi. Voi găsi prilejul să stăm pe îndelete de vorbă asupra acestei chestiuni. Vă amintesc însă în treacăt că Bucureştiul nu are o bibliotecă municipală.

Iată prin urmare punctul de unde trebue să pornească mişcarea culturală în Capitală. Rând pe rând vom căuta apoi

să coordonăm şi însufleţi toate aspectele acestei mişcări: muzica, plastica, conferinţe educative, atenee populare.

Vă cer concursul tuturora ca să punem baze serioase şi temeinice acestei acţiuni, de care Bucureştii simt tot atât de mult nevoia, ca de pavagii, lumină şi canal. Ne puteţi da cel mai valoros concurs. D-v. sunteţi pionii oricărei acţiuni de culturalizare a masselor, care nici nu se poate concepe în afară de sprijinul dv. Adresându-mă corpului didactic, dv. aveţi obligaţia morală, prin urmare, să puneţi toate forţele, tot elanul, toată căpacitatea, în această acţiune de înălţare spirituală a populaţiei bucurcştene.

Ştim că aveţi şi păsuri care vă pot împiedica elanul. Grija zilei de mâine vă robeşte prea mult sufletul. Fiţi încredinţaţi că suntem conştienţi de aceste nevoi ale d-v. Fiţi încredinţaţi că vom şti şi vom depune toate eforturile ca să vă descătuşem spiritul de greutăţile din ce în ce mai mari ale vieţii.

Cunosc problema şcoalei din Bucureşti. Din nefericire avem încă multe localuri de şcoale improprii destinaţiei lor.

Chestiunea noilor construcţii este în cercetarea colaboratorilor mei, şi sper că în primăvara viitoare să începem să o soluţionăm practic.

Dorinţa noastră nestrămutată, este încă de a găsi posibilităţile pentru a veni cât mai mult în ajutorul corpului didactic, căutând să găsim terenurile necesare pentru construirea unor adăposturi civilizate membrilor acestui corp.

Improprietărirea membrilor corpului didactic este preocuparea noastră vie şi sperăm ca tot în cursul anului viitor să păşim la realizarea acestui deziderat, care este al nostru tot atât de mult, ca şi al **Dv.!**

Adunarea de azi doresc să fie premergătoare unei serii de alte consfătuiri, care să ne dea posibilitatea unei colaborări cât mai strânse între Dv. şi administraţia comunală.

Să ne dăm mână cu mână, ca să ridicăm nivelul cultural în păturile cele mai adânci ale populaţiei bucureştene.

Să ne dăm mână cu mână, ca printr'o sforţare comună să ridicăm starea culturală a Capitalei României Mari.

In speranţa unor roade bune ale colaborării noastre declar desbaterile acestei adunări închise.

S. Z. DELAS

Aplicarea învăţământului practic

Ministerul instrucţiunii a dat următoarea decizie cu privire la aplicarea învăţământului practic în şcolile primare:

La toate şcolile primare se va aplica învăţământul pe 7 ani şi îndeletnicirile practice gospodăreşti. Directorii de şcoli primare, revizorii şi inspectorii şcolari de toate gradele. sunt invitaţi să ia măsuri de executarea şi aplicarea legii, în unire cu organele administrative, comunale şi judeţene locale.

Se înfiinţează 500 de posturi de maeştri de lucru manual pe lângă şcolile primare de băeţi şi 500 de posturi de maestre de lucru manual şi gospodărie practică, pe lângă şcolile primare de fete din ţară. Aceste posturi se repartizează câte 14 de fiecare judeţ, 7 pentru şcolile de băeţi şi 7 pentru şcolile de fete, şi vor forma câte 5 centre de instrucţie pentru fiecare categorie.

Centrele se vor fixa de minister, în urma rapoartelor revizorilor şi inspectorilor şcolari făcute în unire cu autoritatea administrativă judeţeană, în comunele unde sunt localuri speciale pentru aceste ateliere şi ţinând seamă de numărul copiilor şi de mijloacele cele mai propice pentru funcţionare.

In numărul acestor posturi intră şi posturile de maeştri prevăzute în buget.

Meseriile ce se vor preda în atelierele depe lângă şcolile de băeţi, vor fi acelea reclamate de nevoile locale regionale, conform prevederilor din învăţământul primar: de preferinţă: tâmplărie, dulgherie, rotărie, tinichigerie, împletituri, croitorie, cismărie, etc., iar pentru atelierele de pe lângă şcolile primare de fete, în prima linie, gospodăria casnică cu caracter exclusiv practic, şi lucru de mână (croitorie, lengerie, ţesut. etc.).

Pentru predarea învăţământului practic agricol cu toate anexele şi derivatele agriculturii, ca: viticultură, pomicultură, horticultură, creşterea şi îngrijirea vitelor, a păsărilor, albinărit, etc., se înfiinţează pentru toate judeţele, în care se practică agricultura şi anexele ei, 240 posturi de agronomi repartizaţi între 3—6 de fiecare judeţ, după întinderea judeţului şi importanţa lui agricolă. Şcolile destinate să se înfiinţeze post de agronom, formează un centru agronomic şi se vor fixa de către ministerul instrucţiunii pe baza propunerilor inspectorilor şcolari, făcut în unire cu prefecţii de judeţe şi camerile de agricultură. Materiile de studii la centrele agronomice cu caracter exclusiv practic, sunt acelea prevăzute în programa învăţământului primar şi în programa specială ce se va publica ulterior.

Agronomii numiţi la centrele agronomice, pot face şi serviciul de agronomi ambulanţi, la şcolile primare din circumscripţia centrului agronomic la dispoziţia ministerului.

Atelierele pentru lucrul manual dela şcolile de băeţi şi gospodărie casnică, dela şcolile de fete, cum şi centrele agronomice, vor servi şi ca centre de instrucţie pentru învăţătorii şi învăţătoarele, cari neposedând îndeajuns cunoştinţele practice pentru predarea învăţământului casnic, au nevoe să şi le împrospăteze şi completeze. Revizorii şi inspectorii şcolari sunt obligaţi să organizeze prin rotaţie participarea a cel mult câte o lună de zile, şi să ia măsuri de suplinirea lor, prin colegi. In localităţile unde există şcoli speciale de meserii agricultură, profesională, pot organiza şi la aceste şcoli centre de instrucţie, în condiţiunile arătate mai sus.

In centrele mari comerciale şi industriale, precum şi pe lângă şcolile din comunele urbane, unde există un efectiv de cel puţin 25 elevi sau eleve la cursul primar, superior, se vor înfiinţa cursuri practice speciale de comerţ sau industrie practică în care se vor preda materiile de învăţământ prevăzute în programa analitică cu caracter regional şi cu concursul camerelor de comerţ şi indusirie, al primăriilor şi al patronilor întreprinderilor comerciale şi industriale. Numirea personalului didactic la aceste centre se va face de minister, conform prevederilor legii înv. primar.

Se înfiinţează 150 posturi de conferenţiari şi maeştri instructori ambulanţi, cari vor preda şi da îndrumări practice la centrele de lucru manual, centrele agronomice şi şcoli, socotindu-se câte doi de fiecare judeţ; unul pentru lucrul manual şi altul pentru învăţământul agronomic. Numirea lor se face de ministerul instrucţiunii dintre persoanele cu pregătire specială.

Serviciile locale de învăţământ, inspectori, revizori şcolari, directorii şi directoarele de şcoli primare, sunt obligaţi ca în termen de 15 zile dela darea acestei deciziuni, în unire cu administraţiile locale să ia măsuri şi să facă propuneri ministerului pentru aplicarea prevederilor deciziunei de faţă.

Maeştrii, maestrele, agronomii şi personalul instructor ambulant se va numi de ministerul instrucţiunii, dintre persoanele calificate cu pregătire specială şi în baza unei cercetări speciale asupra aptitudinelor şi cunoştinţelor ce posedă. Numirile de maeştri şi maestre făcute până în prezent, se vor revizui.

VEST.

Cu numărul de față, începem publicarea vieților active și rodnice a câte unui membru al corpului didactic primar, viață care cinstește catedra modestă de învățător al copiilor și bunul renume de om și român harnic și pe alte căi folositoare societății.

Aceasta n'o facem decât ca urmașii noștri, înțelegem și pe tinerii camarazi de azi, să se încredințeze că fac parte dintr'un corp ales de oameni ce știu să fie folositori patriei și în misiunea lor și în afară de misiunea lor. Și o mai facem, de ce să nu o spunem, pentru că noi ne simțim mândri că am fost contimporali și alături de astfel de camarazi, cari au onorat, în toate privințele, catedra de învățători ai neamului.

Iar pentru a fi înțeleși, începem cu acela care, pe lângă îndeplinirea în mod strălucit a datoriei de dascăl primar, a putut să-și cucerească un loc nu mai puțin strălucit pe terenul literilor.

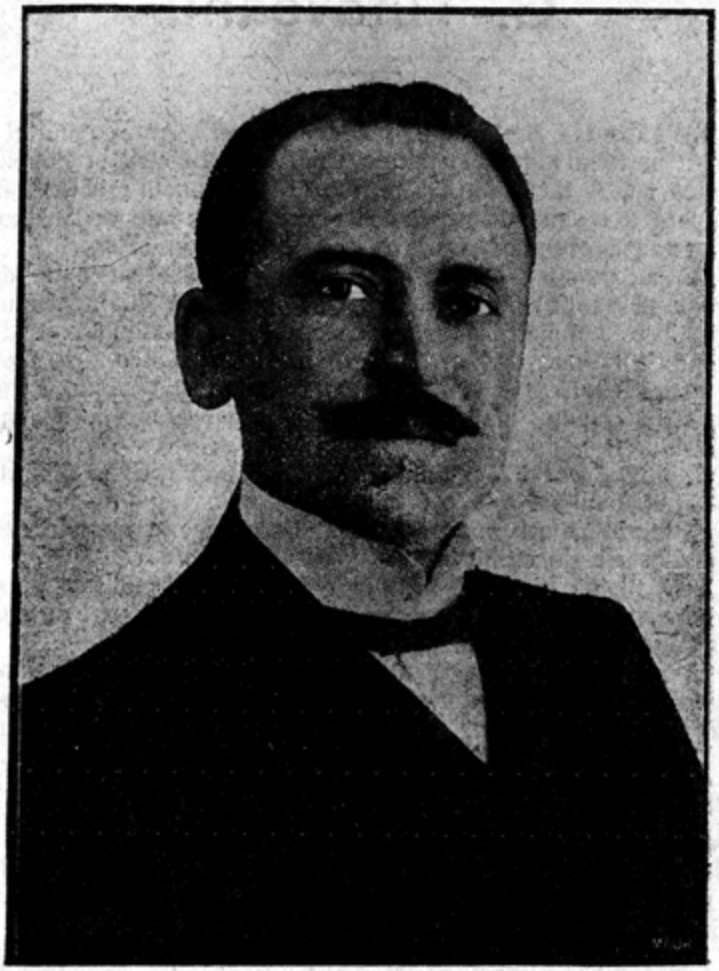

G. Tutoveanu

G. Ţutoveanu

S'a născut la Bârlad la 20 Noembrie 1872. Anii copilăriei fragede i-a petrecut la ţară, în satele Cârjeoani, Sălceni şi Pupezeni, la bunica sa. A făcut şcoala primară şi gimnaziul real la Bârlad, după care a reuşit să intre bursier al Şc. normale de institutori din Bucureşti, obţinând diploma de absolvire în 1896.

A fost numit institutor la Craiova şi transferat apoi după cerere la Oltenița, Fălticeni, Focşani şi în sfârşit la Bârlad, unde se stabileşte definitiv, la şc. de băieţi No. 1. A funcţionat şi ca profesor de limba română, istorie şi filosofie la liceul de fete.

In anii 1911, 1912 şi 1918 a fost revizor şcolar al jud. Tutova, iar în 1913 director şi profesor de partea literară a şc. medii din Bârlad.

In oraşul natal a întemeiat Librăria Cooperativă, Biblioteca publică şi liceul de fete.

A lucrat pentru succesul Ligii Culturale, în numele căreia a ţinut o serie de conferinţe,

Incă de pe când era elev al gimnaziului a publicat versuri, epigrame şi articole literare în ziarul „Paloda", care a apărut acum 25 de ani.

In „*literatura mare*", a debutat pe când urma Şcoala de institutori, prin „Revista Nouă" a lui Haşdeu; apoi a colaborat la „Convorbiri Literare", „Literatură şi Arta Română", „Luceafărul", „Reînvierea", „Drum Drept", „Junimea Literară", „Revista Idealistă", „Viaţa Literară şi Artistică", „Ramuri", „Flacăra", „Lectura", „Cronica Moldovei", „Ilustraţia", „Solia", „Transilvania", „Insemnări Literare", „Arhiva", „Revista Copiilor şi a Tinerimei", „Răsăritul", „Vestala", „Cosinzeana", „Gândul Nostru".

Face parte din comitetul de redacţie al revistei „Convorbiri Literare".

A luat parte la întemeierea publicaţiilor literare „Revista Modernă", „Pagini Alese", „Ion Creangă", „Miron Costin".

A mai întemeiat în Bârlad, cu Emil Gârleanu, revista „Făt Frumos". Este membru fondator al Soc. scriitorilor români.

In 1917, în plin război, a tipărit „Calendarul nostru pe 1918". In 1919 a făcut să apară în Bârlad, grupând în juru-i pe scriitorii T. Pamfile, M. Lungianu şi V. Voiculescu, revista „Florile Dalbe", la care s'au pus în lumină poeţii: G. Palladi, I. Valerian, I. Ojog..,

A tipărit volume de poezii: Albastru, Balade, Tinereţă şi, la Casa Şcoalelor, Poezii alese, din care publicăm câteva.

D-l M. Dragomirescu l-a numit „poetul plopilor", iar d-l N. Iorga a scris prin „Neamul Românesc":

„G. Tutoveanu, un adevărat şi un duios, uneori şi un puternic poet, care nu simte nevoia exagerărilor de stil şi a contorsiunilor de simţire, adună sub titlul de „Balade", poeziile publicate prin ziare şi reviste, în timpul războiului.

Intre ele, „Aduceţi-v'aminte", e una din cele mai frumoase bucăţi lirice din literatura noastră:

„Voi aţi văzut năvala prădalnicelor fiare
„Din stuhurile negre, trecând peste morminte,
„Cu ochii de văpae şi sângele pe ghiare....
„Aduceţi-v'aminte!"

Şi tot aşa bucata „Turtucaia":

Copiii mei, copiii mei,
Când treceţi seara la culcare,
Şi candele'n tremurare,
Vă ning pe crestete văpaia,
Rugaţi-vă şi pentru cei
Cari-au căzut la Turtucaia.

Un vânt epic însufleţeşte „Logodnica lui Vifor", de-o formă clasică aşa de pură.

„Robul" i se poate pune alături.
„O mireasă sacră de trecut învălue.
„Putna" şi „Suceava".

E cea mai însemnată carte de poezie din acest an şi de câtva timp încoace. In ea trăeşte, faţă de curentele de Calea Victoriei, sănătoasa tradiţie a vechii „Moldove."

A fost multă vreme inspector al activităţii extraşcolare la Casa Şcoalelor şi câtva timp prefect al jud. Tutova.

. . . . . .

Să trăeşti, poete, pentru binele neamului şi mândria noastră în mulţi ani! Multe din poeziile tale vor sta în cartea şcolarilor alături de clasicele poezii ale lui Alexandri, Eminescu, Coşbuc, Neniţescu etc....

A. I.

Dăm aci câteva din puternicele poezii ale lui G. Tutoveanu, cari merită a fi învăţate de şcolari!

Fii gata

Copile, iubeşte-ţi cu sete
Pământul străbunilor tăi;
Fii gata, când glasul de trâmbiţi
Pluti-va pe culmi şi prin văi.

Priveşte, se 'nfăşură'n zare
Vârtejuri de munţi urieşi.
Nu-s norii mânaţi de furtună,
Sunt cete de mândrii plăeşi.

Aleargă cântând spre Suceava
Că Ştefan îi cheamă şi azi,
Din aprige hoarde tătare
Să 'nalţe la Nistru zăgaz...

Ascultă, pădurea'şi-răstoarnă
Stejarii şi urlă şuvoi.
Nu-i vântul, e tunet de bucium,
Semnalu'nţeles de eroi.

Pe drumuri umbroase trec pâlcuri
Arcaşii cu chip viforos,
Că Turcii intrat-au şi-i jale
Şi flăcări în Ţara de Jos...

Prin larma păraelor noastre
Se tângue duşmani făloşi;
In florile roşii din luncă
E sânge vărsat de strămoşi...

Fii gata, când glasul de trâmbiţi
Pluti-va pe culmi şi prin văi.
Copile, iubeşte-ţi cu sete
Pământul strămoşilor tăi!

Ştefan Vodă

Ni-i gândul şi inima plină
De vremile'n cari-ai slăvit
Cu faima isbânzilor tale.
Pe veacuri, norodu-ţi iubit.

De-atunci te chemăm, ca într'o vrajă,
In doina cumplitului dor,
In cânturi de leagăn, în psalme,
Al crucii ne'nvins luptător.

Şi dacă vreodată slăbeşte
Lumina 'ntr-al Putnei altar,
Se 'nalţă din culmile-albastre
Un vultur măreţ, solitar
Şi vine, ca'n vifor de lupte,
S'alunge tot cugetul rău:
O cruce plântată'n văzduhuri
Deasupra mormântului tău.

Se plâng Carpaţii

August, 1913

Spumează Dunărea 'ntre maluri
Din vadul Pestei pân'la Grind,
Şi Tisa fulgeră pe valuri,
Şi Nistru vine clocotind,
Că iarăşi fâlfâe la soare
Prin văi, stindard lângă stindard,
Şi mii de lănci scânteietoare
Se 'ncing cu flacără şi ard...

Oştiri mai aprige ca vântul
Sosesc talazuri peste zări,
Că se 'nfioară 'ntreg pământul
Ca de năvala unei mări,
Şi'n zbor năprasnic iau cu ele
Pe lunci, al doinelor mister.....
Şi vulturii de pe drapele
Se'ntrec cu vulturii din cer.....

Copii ne'nvinşi ai vremii noastre,
Ce duceţi faima de Curcani
In visul Dunării albastre

Şi peste tainicii Balcani,
Cu glas de foc vă cheamă fraţii
Robiţi străinului barbar,
Şi către voi se plâng Carpaţii
Că iarăşi au rămas hotar.

S'aude glas

Noembrie, 1914

Călăraşule, desprinde-ţi dela coardă carabina,
Cearcă chingile şi pune la oblânc suman de ploae,
Că s'aude glas de fiară peste Dunăre'n zăvoae,
Şi roeşte nesătulă şi sălbatică, jivina.

Printre stuhuri, pe sub sălcii, pe la şurele grămadă,
Prin corhane, peste lacuri plângătoare'n scocul morii,
Pe cărări, la drumul mare, unde-aţine călătorii,
Ard văpăi în licărirea ochilor setoşi de pradă...

Din adânc de timpuri negre, singur tu cunoşti pricina
Haitei lacome de sânge, care urlă cobitoare...
Vine iarna, tocmai vreme de pornit la vânătoare...
Călăraşule, desprinde-ţi dela coardă, carabina!

Turtucaia

Octombrie, 1916

Copiii mei, copiii mei,
Când treceţi seara la culcare
Şi candelele'n tremurare
Vă ning pe creştete văpaia,
Rugaţi-vă şi pentru cei
Cari-au căzut la Turtucaia.

Că numai viscolul în munţi,
Şi numai vulturii pe creste,
Şi feţi frumoşii din poveste,
Şi smeii codrilor cărunţi,
Şi 'ntinsul mării, spumegat,
Ca dânşii de-o fi mai luptat...

Să creşteţi mari şi-aprinşi de dor
Ca ei, de cerurile-albastre,
De raiul sfânt al ţării noastre,

De taina mândr'a doinelor,
De culmi, de codri şi de vii,
De lunci, de crânguri şi câmpii.

Şi când veţi trece viforoşi,
Cu braţ de fer şi ochi de pară,
In groaznic tunet de fanfară,
Să-i număraţi între strămoşi
Ce-au scris al Patriei hrisov
La Racova şi la Neajlov...

Şi'n largul anilor ce vin
Cântând a vieţii sărbătoare
Pe glas de plopi şi de isvoare,
Sub cerul pururea senin,
In suflet veşnic să-i purtaţi
Cu flori de raze 'ncununaţi...

Copiii mei, copiii mei,
Când treceţi seara la culcare
Şi candele'n tremuroare
Vă ning pe creştete văpaia,
Rugaţi-vă şi pentru cei
Cari-au căzut la Turtucaia.

*) Mai citäm: Incinge-ţi spada! Sus frunţile, eroi! Rugămintea ostaşului. Jurământul rezervistului. Aduceţi-vaminte, etc. etc.

Membrii corpului didactic minoritari şi limba română

In coloanele revistei „Şcoala Română", în anii trecuţi, am arătat raportul dintre minoritari, şi şcoala noastră. De data aceasta, caut să reiau această chestiune, vorbind despre: Membrii corpului didactic şi limba românească.

Presa noastră relevă campaniile înverşunate ce se duc sistematic de ziarele maghiare, cari zilnic se plâng că funcţionarii minoritari — şi în deosebi membrii corpului didactic din ţările alipite sunt supuşi la cel mai vitreg tratament, în urma legitimei pretenţii a României, cerându-le acestor funcţionari de Stat să cunoască şi să vorbească limba dominantă a ţării.

Se ştie că aceasta campanie a presei maghiare, este alimentată de foile minoritare cari apar în ţara noastră şi cari foi — datorită toleranţei Statului român — îşi permit a debita atâtea nexactităţi.

Realitatea este astfel: In cursul lunei August 1934, n'au fost chemaţi la examenele de limba română decât 190 de profesori secundari minoritari dela şcoalele de Stat, din 850; 392 profesori secundari dela şcoalele particulare, din 1469; 800 de institutori dela şcoalele primare de Stat, din 3000; şi 993 de institutori dela şcolile primare particulare, din 3412.

Şi din toţi aceştia chemaţi la examen, s'au prezentat numai o parte.

Chemările la examene s'au făcut pe baza dispoziţiilor legilor în vigoare (art. 239 din legea din 1934 a învăţământului primar; art. 153 din legea din 1934 a învăţământului secundar şi art. 115 din legea învăţământului particular).

Mulţi din aceşti membrii ai corpului didactic minoritari, din cei chemaţi legal la examen — n'au avut nici un examen dat de limba română până la 1 August 1934; iar alţii au intrat în învăţământ — fie pe baza unor diplome streine, posterioare examenelor date între ani 1924 — 1931, fie prin reintegrare.

Din cele expuse, reese că numai 20-30 la sută din numărul total al membrului corpului didactic minoritar au fost chemaţi la examenele de limba română, ţinute în cursul lunei August 1934 şi aceste chemări s'au făcut în condiţiuni cerute de legile învăţământului public şi particular.

Ţin să reamintesc că până la aceste examene, Ministerul Instrucţiunei a luat o serie de măsuri menite să dea posibilitatea membrilor corpului didactic minoritar să se familiarizeze şi să-şi însuşească limba românească mai uşor.

S'au detaşat membrii ai corpului didactic minoritar din ţă-

rile alipite în vechiul regat; iar din regat s'au delegat membrii ai corpului didactic cu experienţă pentru a veni în ajutorul şcoalei minoritare; s'au ţinut diferite cursuri de limba română cu minoritarii în timpul vacanţei mari, pe la diferite şcoli normale.

In ultimul timp, ca revizor şcolar al Jud. Trei-Scaune, am propus Ministerului ca secţiile maghiare, de pe lângă şcolile de Stat, să fie conduse de învăţători români ardeleni, cari cunosc limba maghiară. In felul acesta minoritarii maghiari vor avea un contact zilnic de conversaţiuni în limba română.

Toate aceste măsuri au contribuit, pentru acei membrii ai corpului didactic minoritar cari au dovedit buna-voinţă că nu este aşa greu să-şi poată însuşi limba românească Mulţi din aceştia, pot întreţine o conversaţiune şi lucrează mulţumitor la şcoală.

Contrariu s'a putut constata la aceia cari au arătat o intransigenţă şi nepăsare condamnabilă.

In cazul acesta, nu mai poate fi vorba de persecuţii şi ilegalităţi faţă de membrii corpului didactic minorilor,

Presa maghiară exploatează cu o vădită rea credinţă când susţine că examenele impuse minoritarilor au o tendinţă aceia de a exclude din funcţiunile publice elementele maghiare. Probabil că prin aceasta vor cu orice preţ să arate că: „Istoria se repetă" reamintindu-şi de faimosul program din 1917 al Contelui Ştefan Bethlen, cu privire la Transilvania, prin care a prevăzut ca în toate administraţiile de Stat şi municipale funcţiunile să fie încredinţate numai ungurilor ce prezintă diplome, încredere, iar prin toate mijloacele să se modifice structura etnică în favoarea maghiarilor, forţând asimilarea românilor, sau încurajând emigrarea lor dincoace de Carpaţi.

România însă, prin guvernele sale, ce s'au perindat la destinele ţării n'a îmbrăţişat câtuşi de puţin o asemenea politică de ură şi ponegrire a naţiunilor minoritare. Ea a dovedit că urmăreşte o politică de împăciuire şi deplină armonie.

Interesele noastre superioare de Stat impun: cunoaşterea limbii române de către toţi funcţionarii publici şi îndeosebi membrii corpului didactic, stabilirea proporţii juste a numărului lor, după origina etnică, în raport cu populaţia respectivă şi organizarea zonei frontierelor din punct de vedere administrativ, cultural şi militar în condiţiunile ce ne pot asigura deplina desvoltare a românismului şi mijloacele defensive.

8 Ianuarie 1935

SAVA ZAMFIRESCU
Inspector şcolar

Educaţia primii copilării în familie şi şcoală

Ne zbatem şi ne plângem cu toţii de criza economică şi financiară a ţării, dar tăcem şi privim cu nepăsare, criza morală.

Ţării îi trebuesc astăzi, cetăţeni cu suflet şi caracter, nu numai cu carte, sunt cuvintele spuse de d-l d-r Angelescu, ministrul instrucţiunii publice, în sala Ateneului Român, cu ocaziunea convocării corpului didactic primar din Capitală.

Mai puţină carte şi mai multă morală sunt strigătele de alarmă pentru familie şi şcoală, singurii factori răspunzători de cetăţenii ţării.

S'a zis foarte adesea şi cu drept cuvânt, că omul numai prin educaţiune poate să devie om.

Necesitatea educaţiunii, rezultă mai ales din slăbiciunea pe care o are omul după naştere. Nu este fiinţă pe pământ, care pentru dezvoltarea sa corporală, să aibă aşa de mult nevoie de ajutor ca omul.

Un copil nou născut, dacă ar fi lipsit de îngrijirea mamei sau a altei persoane, ar pieri mai repede ca cel mai mic şi neînsemnat animal.

Nici dezvoltarea puterilor lui sufleteşti nu sunt cu putinţă fără ajutorul altei persoane, fără de care ar rămâne o fiinţă, ce nu s'ar deosebi mult de un animal.

Problema creşterii şi educaţii copiilor, la noi este tot aşa de însemnată ca şi marile probleme sociale şi economice.

Nu este vorba numai de a deschide ochii mamelor cu oarecare situaţie, asupra modului cum trebuesc îngrijiţi şi crescuţi copiii, ci mai ales de a smulge din ghiarele neîngrijirii şi nepriceperii, pe acele vlăstare dela cari aşteptăm regenerarea viitoare a neamului.

Creşterea copiilor este o ştiinţă grea. Ea revine în primul rând părinţilor, cari le dau viaţă şi cari sunt şi trebuie să fie în apropierea lor.

Da, familia, ea este aceia, care pune copilului cea d'ântâi bază a educaţiei, pe cari stau rădăcinile vieţii omului de mâine.

Experienţa ne arată că organizaţiunea statului, fie ea oricât de bună, nu poate să creeze singură, fericirea unui popor, dacă elementele cari o compun, nu sunt formate din buni cetăţeni.

Dar cari sunt aceşti adevăraţi cetăţeni? Sunt copiii, deţinătorii destinelor unei naţiuni, copiii, de a căror educaţiune s'a îngrijit familia, s'a ocupat.

Unde s'ar putea găsi o ocaziune aşa de variată şi neîntreruptă, o dragoste aşa de sfântă, ca să se poată influenţa asupra copilului, decât în familie?

Da, aci, influienţa părinţilor este mare şi din nenorocire de cele mai multe ori mai mult rea decât bună.

De aci se naşte întrebarea. Păcătuesc părinţii cu sau fără ştiinţă în educaţia copiilor? Şi una şi alta!.

Dacă luăm clasa familiilor cu dare de mână, —astăzi mai mulţi ca oricând — vom găsi că educaţia primii copilării este încredinţată guvernantelor străine, cari dispensează pe mamă de orice grije faţă de copilul ei, pe care adesea îl vede foarte puţin în timpul unei zile şi aceasta pe fugă.

Aceste elemente străine, de multe ori periculoase şi lipsite cu desăvârşire de principiile adevăratei educaţii, înlocuesc tot ce este mai bun şi sfânt din viaţa noastră românească, cu tot ce este străin şi nepotrivit spiritului copilului român.

Mulţi motivează prezenţa în familii a acestor elemente străine, prin necesitatea învăţării limbilor străine. Desigur, copiii au nevoie şi trebuie să înveţe, însă nu în prima copilărie.

Să aşteptăm vârsta de 10—11 ani, când copilul cunoaşte bine limba lui şi o vorbeşte corect, când noţiunea cuvintelor i s'a fixat şi cristalizat bine în creer şi când baza lui sufletească este în mod temeinic formată.

Se va zice iarăşi, poate că mai uşor învaţă copilul limbile străine la vârsta de 3—4 ani, decât la 10—11.

Este o mare greşală.

Cei cari se ocupă cu studiul limbilor, ştiu prea bine că mai lesne învaţă o limbă străină un copil de 11 ani decât unul de 5; mai repede unul de 15 ani decât unul de 10, fondul aperceptiv, care joacă un rol considerabil în instrucţie, fiind cu mult mai dezvoltat la cel diântâi, decât la cei din urmă.

Ori cât vor căuta să ne convingă părinţii de necesitatea acestor străine, cărora le încredinţează sufletului gingaş al copilului lor, vom protesta cu energie, rugând pe mame, oricare ar fi situaţia lor socială şi materială, să facă singure educaţia primii copilării, care este o datorie sfântă, iar nu o povară, o plictiseală, o enervare, cum este considerată de foarte multe ori.

Această înstrăinare a sufletului în prima copilărie, o plătesc mai târziu părinţii cu suferinţe amare, cari le iau toată liniştea vieţii la care au dreptul.

Toate popoarele îşi învaţă copiii să vorbească mai întâi limba maternă, limba sânului mamii, singur poporul român, crede altfel.

Să schimbăm această mentalitate greşită şi să ne creştem copii româneşte, pe braţe de romance, iar cele dintâi cuvinte ieşite depe buzele copilaşilor noştri, să fie ale frumoasei şi dulcii limbi româneşti.

Ministerul Instrucţiunii Publice şi-a dat seama de pericolul înstrăinării sufletului în prima copilărie şi-a înfiinţat în Bucureşti, o şcoală de puericultură, a căror absolvente sunt plasate în familii pentru a ajuta pe mamă în creşterea şi educarea copilului său.

Este o iniţiativă admirabilă pe care mamele romînce, trebue să o cerceteze, să o urmărească şi să o încurajeze, pentru fericirea copiilor lor.

Dacă cercetăm prima copilărie, la clasa mijlocie, găsim pe copil iarăşi lipsit de ocrotirea mamii, care funcţionară sau fără nici o ocupaţie, neglijează complect, creşterea şi educaţia lui.

O servitoare, de cele mai multe ori o nepricepută, înlocueşte ore şi zile întregi pe mamă şi nu sunt rare ocaziunile unde vedem şi auzim întâmplări nenorocite, suferite de copiii lăsaţi pe seama servitoarelor.

Şi e foarte firesc să se întâmple multe rele în lipsa mamii. a cărei dragoste şi devotament, nu o poate înlocui nimeni.

Această clasă mijlocie de cele mai multe ori nici nu vrea să audă de copii, pe cari îi consideră adevărate pacoste şi adesea vedem femei plătind cu viaţa lor acest desgust pentru copii.

Femeile, cari au această aversiune faţă de maternitate, nu ştiu, că pe pământ nu este fiinţă, pe care să o fi aşezat omenirea pe un piedestal aşa de înalt, ca pe femeia mamă.

Ele nu ştiu că nu există fericire mai mare şi mai curată, ca aceia de care se bucură femeia mamă, strângându-şi la sânul său copilul, pe care e datoare să-l crească, îndreptându-i paşii pe calea cea adevărată a vieţii.

Mama de odinioară se mândrea cu cei 7—8 copii din jurul ei; mama de astăzi, se tângue şi e nenorocită cu unul.

Se înţelege că şi mama are nevoie de odihnă şi e în interesul educaţiunii să nu se creadă că prezenţa ei lângă copil e în tot momentul indispensabilă.

Să-l lăsăm şi singur, ca să se poată deprinde spre o personalitate, iar mama să facă o plimbare, să cerceteze un muzeu, o expoziţie, un teatru, un concert sau să citească o carte. Nervii ei au nevoie de reculegere, spiritul ei de hrană, cari recăpătate îi dau mai multă putere şi dragoste în munca educativă pe lângă copilul ei.

Femeia inteligentă, care se respectă, va şti până unde poate să meargă cu împlinirea datoriilor sociale şi nu va oferi spectacolul trist al femeilor, care neglijează complect datoria de soţie şi mamă, aruncându-se într'o viaţă lipsită de orice activitate nobilă şi demnă.

Să sfătuim şi să luptăm a convinge pe mame, să renunţe la plăcerile lor în afară de casă, plăceri, cari de cele mai multe ori, sfârşesc cu distrugerea căminului familial.

Să luptăm ca mama funcţionară, să se întoarcă în căminul ei, lângă copilaşii ce au atâta nevoie de sufletul ei cald şi

bun şi să renunţe la aportul pe care crede că-l aduce în viaţa familiară, aport care de cele mai multe ori, este insuficient pentru pretenţiunile vieţii de afară, care nu se împacă câtuşi de puţin cu îndatoririle femeii-mame.

Mama, să ştie, să înţeleagă şi să fie bine convinsă, că astăzi mai mult ca oricând, ea este inelul ce leagă trecutul cu viitorul neamului nostru, viitor al copiilor de astăzi, cari sunt făclia vie ce duce mai departe opera începută de părinţii lor.

Este trist că trebuie să spunem că astăzi cuibul familiii nu mai este de cât o alcătuire subredă, bazată pe o afacere de interese, unde pacea şi iubirea, nu mai au timp să încolţească.

Şi e grozav de dureros că trebue să spunem că mama româncă de astăzi nu-şi mai înţelege în deajuns menirea ei cea mare şi sfântă.

Mulţi părinţi cred a-şi fi împlinit datoria, dacă se luptă numai pentru a strânge avere pe care o risipesc copiii, de a căror creştere morală nu s'au îngrijit din primii ani ai copilăriei.

Alţii greşesc trecând prea uşor cu vederea, defectele pe cari le arată unii copii de mici.

Părinţii trebuie să vadă bine prăpastia dintre trecut şi viitor, care nu a fost nici odată mai grozavă ca astăzi.

Ei să vegheze de aproape asupra copiilor, îndreptându-le din prima copilărie paşii spre calea cea dreaptă şi adevărată a vieţii, spre drumul de salvare al neamului nostru al cărui viitor nu poate fi asigurat, fără sprijinul şi devotamentul familii.

Dacă pătrundem în clasa de jos, vedem adevărata tragedie a vieţii de familie.

Cine a avut ocaziunea mea, care intru din două în două luni în gospodăriile dela periferie, pentru anchetele şcolare, făcute la domiciliul elevilor şcolii noastre, a putut cunoaşte grozăvia şi dăstrămarea familii în această clasă.

Aci părinţii uită de cele mai multe ori, că au îndatoriri faţă de copiii lor şi nu-şi dau seama că viaţa acestora este cu totul diferită de a celor mari.

Copiii sunt adesea martori la scene regretabile, cari schimbă cu totul candoarea sufletului îngeresc, care dă atâta farmec primii copilării.

Şi după cum vorbim de un temperament înăscut, de asemănarea fizică şi morală a copiilor cu părinţii, tot aşa am putea vorbi de dispoziţiunile căpătate prin impresiunile mai bune sau mai rele, mai vesele ori mai triste din viaţa comună în casa părintească.

O copilărie veselă lângă părinţi buni şi fericiţi, aruncă raze luminoase şi calde, până la adânci bătrâneşte şi dă speranţe mari şi încredere în viitor.

Cine a văzut din prima copilărie lacrămile mamii, cine a văzut umbrele negre ale mâhnirii şi ale grijii izvorâte din mi-

zerie, aceluia îi va rămâne şi mai târziu, chiar în momentele de bucurie, răsunetul durerii, de care îşi aminteşte sufletul său.

Virtutea şi noblețea sufletească, cum şi minciuna şi viţiul din casa părintească, nu lasă niciodată neatins sufletul fraged al copilăriii.

Un copil, care nu ştie ce este disciplina şi frica de Dumnezeu, care nu este deprins de mic să asculte de părinţi şi e lăsat să facă ceiace vrea. un copil a cărui pofte nu sunt înfrânate şi ia parte la toate în viaţa celor mari, va deveni cu atât mai rău, cu cât va înainta în etate,

Crescând, va creşte şi viciul în sufletul lui şi în curând nu va mai avea teamă nici de părinţi, nici de Dumnezeu şi nu e cu mirare că copii de felul acesta, sunt în stare să săvârşească uneori cele mai mari fărădelegi, aruncând jalea în sânul familii şi a societăţii.

Să nu se zică, că copilul poate să înveţe şi mai târziu, ceiace este bun sau rău, frumos sau urât, periculos sau folositor.

Nu, această amânare este o greşală mare, deoarece deprinderile se formează din cea mai fragedă vârstă şi să nu se uite niciodată că deprinderea este cea mai temeinică şcoală a vieţii unui om.

Din cele arătate, se vede ce greşală mare săvârşesc părinţii, cari nu se ocupă de educaţiunea copiilor lor.

Este o greşală faţă de ei însuşi, pentrucă copiii sunt opera părinţilor lor. Lăsaţi liberi, fără supravegherea cuvenită, toate relele săvârşite de copii, cad asupra părinţilor.

Este o greşală împotriva propriilor lor copii, căror nu au să le dea numai viaţă ci şi o creştere bună.

Este o greşală faţă de familia lor, deoarece din copiii lor răi vor rezulta urmaşi şi mai răi.

Este o greşală faţă de naţiune, pentru care părinţii sunt datori să pregătească cetăţeni vrednici, gata să lucreze pentru înălţarea patriei, gata să-i vie oricând în ajutor în vremuri grele

Incheind educaţia din familie a primii copilării, vedem că influenţa hotărâtoare asupra creşterii copilului o are mama, a cărei iubire pentru copilul ei, este bogăţia cea mai mare dintre bucuriile lumii.

Aci este locul să reamintim cuvintele sfinte ale marii regine şi poete «Carmen-Sylva», care cu înţelepciunea şi marea sa dragoste pentru copii a spus: Mamă nu este aceia care naşte copilul, ci aceia care ştie să-l crească bine!.

Necesitatea de a se ocupa cineva în mod inteligent, acolo unde mama lipseşte sau nu se pricepe, a creiat în toată lumea şcoala de copii mici.

La noi aceste şcoli au fost înfiinţate pentru prima oară la 1885 pe lângă «Şcoala normală pentru învăţătura poporului român» din Bucureşti.

Astăzi avem în ţară 2847 şcoli de copii mici, care au de-

venit fundamentul legal al învăţământului nostru, ocupându-se metodic de educaţia fizică, morală şi intelectuală a copilului în epoca preşcolară.

Şcoala de copii mici, are un rol esenţial.

Ea exercită şi perfecţionează organele de simţuri ale copilului şi favorizează astfel evoluţia creerului.

Ea face pe copii să observe, să gândească să-şi exprime ideile lor, să lucreze şi să creeze.

Ea deşteaptă spontaneitatea şi imaginaţia copiilor şi le trezeşte senzaţiile şi disciplina spiritului, pregătindu-i pentru şcoala primară.

Pentru a vă convinge de aceasta, este suficient să observaţi, la intrarea în şcoala primară, pe copiii veniţi dela şcoala de copii mici şi pe cei lăsaţi în voie până la 7 ani.

Pe când aceştia din urmă ascultă pasiv ceiace li se spune şi privesc fără a vedea ceiace li se arată, ceilalţi observă, înţeleg şi lucrează.

Ce şcoală pentru răbdare, pentru voinţă, pentru spiritul de observaţie şi pentru spiritul de solidaritate al copilului.

Nobilitatea, curiozitatea, fantezie, joc, povestire, lucrare, este viaţa sufletească în şcoala de copii mici, unde exercitarea funcţionărilor sunt întovărăşite de plăcerile cele mai intense şi iată copilul fericit aci.

Plăcerile ce le găseşte în această şcoală, exercită o acţiune asupra imaginaţieii lui vii şi astfel copilul trăeşte aci, în modul cel mai armonios, viaţa realităţii, care-l face vioiu, activ, curios, inventiv, îndemânatic, comunicativ, curagios, inteligent şi întreprinzător.

Educaţia în şcoala de copii mici trebuie făcută prin libertate şi activitate spontană.

Ea trebuie să fie întemeiată pe cunoaşterea exactă a copilului şi să fie realizată de învăţătoare, oficial pregătite pentru această grea misiune.

In şcoala de copii mici, elevul vine de dragul claselor mari, luminoase, aerisite, bine încălzite, curate, vesele, pline cu tablouri, frize şi jucării.

De bucuria şi plăcerea ce o are pentru frumoasa lui grădină, plină de soare, flori şi fructe.

De dorul ce-l simte pentru copiii în mijlocul căror trăeşte şi se joacă şi de iubirea sfântă ce o are pentru mama sufleteascu de aci.

Invăţătoarea şcolii de copii mici este chemată să înlocuiască pe mamă în această a doua casă părintească, unde ochiul ei inteligent şi prevăzător, unde spiritul ei ordonat şi creator, unde sufletul ei bun, blând şi răbdător, transformă şcoala în paradisul copiilor.

Aci vedem familia în mare, unde învăţătoarea mamă, se ocupă de dimineaţă până seara, în mod inteligent şi priceput de

elevii ce-i sunt încredinţaţi de părinţii plecaţi din cămin pentru a-şi câştiga existenţa zilnică.

Prin anchetele la domiciliu şi reuniunile mamelor pe cari le facem în şcoală din 2 în 2 luni, învăţătoarea se ţine în curent cu viaţa părinţilor, formând legătura dintre şcoală şi familie şi intervine cu sfaturi atunci când este nevoie.

Prin măsurătorile făcute trimestrial relative la greutatea, înălţimea şi perimetrul toracic al elevului şi prin diferitele observaţiuni asupra caracterului şi inteligenţii, se întocmesc fisele individuale, cari arată mersul progresiv al dezvoltării fizice şi intelectuale a copilului.

Pentru ca şcoala de copii miici să fie un factor de educaţie a primii copilării, ea trebuie să-şi adapte mersul, organizaţia, programele şi metodele, după diversitatea copiilor ce-i are, permiţând fiecăruia dintre copii să-şi dezvolte însuşirile individuale şi să-şi desfăşoare personalitatea.

Numai astfel învăţătoarea va cunoaşte pe copil şi va avea intuiţia celor ce se petrec în făptura sa intimă, în gândul şi în sentimentul său.

Tot ce învăţăm pe copil la această vârstă preşcolară, va fi simplu, concret, practic şi exact adaptat mentalităţii şi condiţiilor lui de viaţă.

Copilului îi place ceiace înţelege şi înţelege ceiace corespunde categoriilor de ideie, cari sunt de vârsta lui.

Ce fac micii elevi dela 4—7 ani, în această şcoală?

Ei învaţă să fie curaţi, ordonaţi şi să se roage frumos bunului Dumnezeu pentru ţară şi rege, pentru ocrotirea părinţilor şi a celor ce-i ajută în viaţă.

Să se iubească şi să se ajute unii pe alţii ca fraţii.

Să observe şi să-şi exprime în fraze corecte ideile lor elementare. Să facă tot felul de obiecte din plastilină şi hârtie. Să facă împletituri şi înodături din lână şi rafie, realizând diferite obiecte practice.

Să redea din bastonaşe flexibile şi drepte şi din veriguţe întregi, jumătăţi şi sferturi, imagina diferitelor obiecte bine cunoscute de ei.

Să facă construcţii din diferite corpuri geometrice. Să contureze cu boabe şi bulinuri toat felul de figuri. Să desemneze cu creioane şi cretă colorată, reconstituind diferite scene din cele auzite şi văzute de ei.

Să înţepe, să taie şi să lipească, formând frize vesele pentru clasa lor.

Să se spele cu atenţie, să-şi pieptene bine şi frumos părul, să-şi îngrijească gura şi dinţii, să se îmbrace şi dezbrace singuri şi să-şi păstreze hainele curate.

Să fie liniştiţi la examenul săptămânal al medicului şi la măsurătorile ce se fac din trei în trei luni, pentru întocmirea fişelor personale.

Să aşeze şi să strângă masa, servind pe cei mai mici şi să mănânce frumos. Să coasă şi să facă mingi, păpuşi şi diferite animale din cârpe şi muşama.

Să se joace în curte sau sală — după cum este timpul — cu tot felul de jucării, să organizeze jocuri colective, să execute diferite exerciţii gimnastice cu bastoane, cercuri, mingi şi coarde.

Să respire în aer liber şi să meargă frumos.

Să îngrijească florile din glastre şi grădină, brazdele de zarzavat şi curtea şcolii lor şi să aibă milă şi grije de căţeluşul, pisicuţa, epuraşii şi peştişorii lor.

Iată şcoala veselii şi a hărniciei, iată şcoala pentru viaţă prin viaţă, iată şcoala de copii mici ca factor educativ în epoca preşcolară, pentru care statul şi institutoarea, fac toate sforţările ca ea să corespundă nevoilor actuale ale copilului, ale familiei şi societăţei.

Elena Nicolaide
Directoarea
Şcolii de copii mici Florească

Ianuarie 1935.

O merituoasă sărbătorire

Cu prilejul retragerii la pensie, după o rodnică şi neîntreruptă activitate de 35 ani, au fost sărbătorite — într'un cadru înălţător — doamnele institutoare *Eugenia Orleanu* şi *Eleonora Zamfirescu*.

A fost o sărbătoare înălţătoare! Iar prezenţa atâtor personalităţi de seamă, din lumea învăţământului, printre cari s'au remarcat d-nii: dr. C. Angelescu, ministrul instrucţiunilor publice, Valaori, secretar general, G. N. Costescu, inspector general al învăţământului primar, prof. Gr. L. Trancu-Iaşi, preşedintele Ateneului Silvestru, prof. univ. I. G. Popescu, av. G. Alexandrescu, ajutor de primar la sect. I Galben, Tătărescu, consilier comunal, D. Ionescu, directorul şcolii primare „Ferdinand", preot Georgescu-Silvestru, parohul bisericii Silvestru, pr. Bărbulescu şi diacon Ilie Ionescu, dela biserica Silvestru, cum şi numărul mare de părinţi, au dat dovada cea mai bună a răsplatei meritelor, aducând o frumoasă recompensă morală distinselor sărbătorite.

Festivitatea s'a început printr'un Te-deum la biserica Sf. Silvestru.

Sărbătorirea a avut loc apoi în localul şcolilor primare de băeţi şi fete Nr. 6 Silvestru, unde micuţii elevi, sub conducerea institutorilor, au executat un foarte reuşit program.

D. ministru C. Angelescu, şi-a manifestat mulţumirea sufletească, pentru armonia ce constată că extstă între membrii corpului didactic, preoţii bisericii Silvestru şi părinţii elevilor. A adus laude şi mulţumiri sărbătoritelor comunicându-le că va interveni, în numele ministerului, la M. S. Regele, ca să fie distinse cu «Meritul Cultural».

Această declaraţie, a făcut o profundă impresie asupra d-nelor: *Eugenia Orleanu* şi *Eleonora Zamfirescu*, iar asistenţa, le-a subliniat cu îndelungate aplauze.

Au mai ţinut cuvântări, aducând laude sărbătoritelor, d-nii Ionescu G. în numele şcolii, D. Ionescu în numele societăţii Institutorilor, prof. univ. Popescu, în numele comitetului şcolar, avocat Alexandrescu, în numele primarului sectorului I Galben, preot Bărbulescu, în numele părinţilor.

D. Prof. Gr. L. Trancu-Iaşi, preşedintele Ateneului Silvestru, într'o emoţionantă cuvântare, subliniază meritele, arătând mişcarea culturală, ce se desfăşoară în cartierul Silvestru, prin colaborarea dintre biserică şi şcoală.

Foarte emoţionate şi prin cuvinte bine simţite, au răspuns sărbătoritele.

Cuvântarea d-nei Eugenia Orleanu

Desigur, cuvintele nu pot fi destul de eloquente pentru a arăta, cât suntem de impresionate, atât eu cât şi colega mea, D-na Eleonora Zamfirescu, de onoarea ce nea-ţi făcut de a vă aduna cu toţii în acest locaş de cultură pentru a sărbători eşirea noastră la pensie, adică încheerea carierei noastre dăscăleşii.

D-le Ministru, prezenţa d-voastră între noi — ca suprem şef al şcoalei româneşti — ne arată marele interes ce puneţi pentru cultura poporului şi cum ştiţi să răsplătiţi pe dascălii cari şi-au împlinit datoria, căci D-le Ministru prezenţa d-voastră între noi, este cea mai preţioasă răsplată, este încoronarea muncei noastre pe 35 ani pe ogorul cultural; deaceea vă rugăm a primi respectoasele noastre mulţumiri împreună cu expresiunea dorinţelor noastre şi ale întregei dăscălimi: «Să trăiţi cât mai mulţi ani, tot cu puterea de muncă, ce-aţi avut până acum, ca să puteţi îndeplini marea operă culturală, la care munciţi atât»!

Aducem viile noastre mulţumiri autorităţilor comunale şi onor comitet şcolar, cari în toate ocaziunile a muncit alături de noi pentru şcoală.

Mulţumim Sf. Sale preotului paroh G. Georgescu şi Sf. Sale diaconnlui Ilie Iliescu, *preţioşi colaboratori* în instituirea şi educarea morală a elevilor din această şcoală, şi întregului cler al biserici «Silvestru», cari azi şi-au unit glasurile şi rugile Sfinţiilor lor cu ale elevilor noştri pentru prosperitatea şi binele ţării.

Aducem mulţumirile noastre d-lui casier general, D. Ionescu reprezentantul socieiăţii institutorilor, harnicul nostru director, azi inspector şcolar: Sava Zamfirescu, precum şi tuturor colegilor ce-au făcut cerc strâns în jurul nostru; deasemenea foştilor elevi şi eleve, mulţi prezenţi şi cari deşi despărţiţi de ani de zile, nu ne-au uitat şi au venit să ne arate sentimentele de dragoste şi recunoştinţă.

Mulţumim şi aducem omagiile noastre d-voastră, stimaţi părinţi, ce-aţi venit alături cu copilaşii d-voastră, ca să ne sărbătoriţi munca.

D-voastră ne-aţi încredinţat ce-aţi avut mai scump pe lume, copilul! Copilul! Această viaţă ruptă din viaţa d-voastră — această podoabă a căminului — această floare către care gravitează toate grijile, visurile, toate nădejdile — care măreşte dorul de viaţă, exaltează puterea de muncă dând un scop, vieţii, — această speranţă a neamului întreg.

Fără îndoială, stimaţi părinţi în prima zi de şcoală, când aţi venit cu copilaşii d-voastră de mână şi apoi aţi plecat încredinţându-i nouă, noi i-am primit cu drag, i-am apropiat de sufletul nostru cu aceiaşi blândeţe din vorba şi sfatul mamei lor; am muncit cu ei, nu cu devizia: «Minimum de sforţare şi maximum de indiferenţă», ci cu tot sufletul şi conştiinţa răspunderii,

însărcinării ce ne-am luat de a le lumina mintea şi de a sădi în sufletul lor cele mai frumoase însuşiri morale.

Ne-am iubit elevii în mijlocul cărora am trăit atâţia ani, am împărtăşit bucuriile lor; le-am fost prietene şi duhovnice, cercetându-le necazurile, durerile şi nevoile lor.

Munca noastră dăscălească n'a fost uşoară; dar am dus-o la bun sfârşit, căci n'am fost singure. Am fost ajutaţi de d-stră.

Iar vouă, dragii şi scumpii noştrii elevi de anul trecut, cari purtaţi azi în ochii voştrii atâta sclipire de bucurie şi mulţumire, că suntem astăzi laolaltă, vouă cari aţi fost hărăziţi să încheiaţi munca noastră dăscălească, vă mărturisim, că cu lacrimile pe obraji, ne-am despărţit de voi şi că ne va rămâne neştearsă amintirea voastră de copii buni, blânzi, ascultători, sârguitori şi cu bune deprinderi.

Recunoştinţa şi dragostea ce ne-aţi arătat azi sunt cele mai suave flori ce-am putut culege din câmpul muncei noastre.

„Să trăiţi, iubiţi copii, împreună cu părinţii voştri. Să nu uitaţi şi să urmaţi sfaturile noastre; să iubiţi şcoala şi învăţătorii ei; să iubiţi ţara mai presus de orice şi s'o apăraţi la nevoie cu preţul vieţii voastre".

„Să fiţi muncitori!"

Sărbătorirea de azi să vă fie un îndem spre învăţătură şi muncă, astfel ca ţara să aibe în voi, când veţi fi mari, cetăţeni luminaţi, cinstiţi şi muncitori.

In timpurile acestea în care trăim, în care mai toate popoarele se sbat în noi frământări, când criza morală şi materială este atât de accentuată, ce putem propovădui tineretului de cât lumină şi muncă?

Munca este viaţa şi viaţa este o neîntreruptă muncă a elementelor şi forţelor din natură.

Munca este forţa omului. Prin muncă, omul a fărâmiţit stâncile, a străbătut oceanele, a cucerit văzduhul!

Munca este sănătatea trupului, balsamul şi rugăciunea sufletului.

Munca este veselia vetrelor, belşugul ogoarelor.

Munca este bogăţia ţărilor, isbânda păcii şi înfrăţirea popoarelor.

Munca este de cel mai mare folos atât indivizilor cât şi popoarelor, de aceia cu mic, cu mare să muncim fără preget pentru binele nostru şi înălţarea scumpei noastre patrii.

Şi, dacă prin sute de mii de vieţi stinse, lacrămi de sânge, am dărămat Carpaţii şi am secat Prutul, lărgind hotarele până la hotarele pământului, lăsat de strămoşii noştrii şi făurind România Mare, ce cu drepturi sfinte stăpânim astăzi; numai prin muncă, ordine şi civilizaţie putem s'o închegăm, s'o consolidăm astfel ca drepturile noastre să fie deapururi respectate, pământul nostru neştirbit, graiul nostru să răsune limpede şi dulce dela

vechea cetate a Hotinului până la malurile Tisei, iar tricolorul românesc să fâlfâie pe vecie, cu mândrie şi fără grije pe întregul cuprins al ţărei.

D-na *Eleonora Zamfirescu* încheie seria cuvântărilor, scoţând în evidenţă că — dacă munca ce au depus-o pe ogorul şcoalei a dat rezultatele dorite — în primul loc se datoreşte luminoaselor directive date prin legiuirile şcolare de neobositul nostru ministru D-l Dr. C. Anghelescu, sub ministeriatul căruia şcoala a progresat.

Mulţumeşte tuturor cari au contribuit la sărbătorirea sa şi a colegei sale Eugenia Orleanu.

Asistent

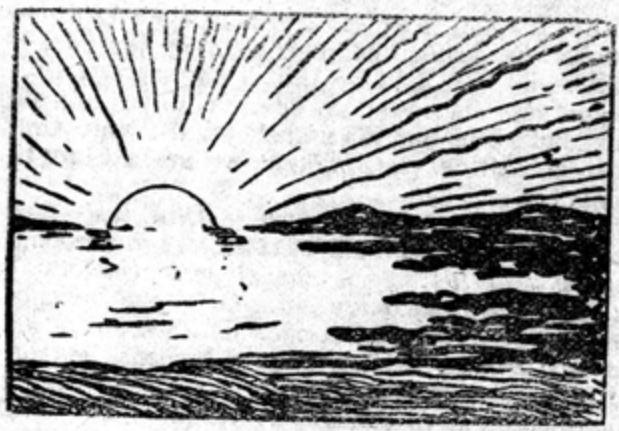

Crestături pe răbojul şcoalei

Cel ce scrie la această rubrică, a avut ocazia să ţină o mică conferinţă despre Finlanda. Studiind mai de aproape această ţară, nu mică i-a fost uimirea când a aflat că acest ţinut este în fruntea ţărilor culturale. D-l Prof. I. Simionescu într'o broşurică[1]) zice: „Toată această ţesătură deasă de mij-„loace culturale, au dat roade pe deplin. Numărul analfabeţilor „nu era în 1910 mai mare de 20.000 în toată ţara, ceea ce la „populaţiunea de peste 3 milioane nu vine nici unul la sută (la „noi aproape 60 %). Dorul de cetit a pătruns la toţi".

In Larousse stă scris: „In ceea ce priveşte instrucţia pu-„blică, Finlanda este una din primele ţări din lume. Graţie numă-„rului considerabil de şcoli primare, **nu se întâlneşte nici un „analfabet**".[2])

Făcând o comparaţie cu ţara noastră, acea ţară nordică, săracă, plină de lacuri, bântuită de viscole şi de războaie cumplite, liberă numai dela 1918, fără pământ prea productiv, acea ţară de populaţie în cea mai mare parte de origină mongolă, e plină de oameni ştiutori de carte, dornici de învăţătură mai înaltă, iar ţara noastră cu strămoşi culţi şi civilizaţi, cu sol şi subsol bogat, e plină de neştiutori de carte, de oameni cari n'au unde să-şi trimită copiii la învăţătură, de locuitori cari trebue să fie siliţi cu amenzi şi închisoare să-şi aducă odraslele la abecedar. De ce? De ce?!

Dece ruşinea aceasta, care loveşte obrajii strănepoţilor Romei?

---

1) Finlanda. Cunoştinţe folositoare.
2) Larousse du XX-e siècle, pag. 446. Tom. III.

Şi unii şi alţii am avut de îndurat din cauza becisniciei vremurilor, ei, între Suedezi şi Ruşi; noi, între Turci şi Ruşii dar.... noi suntem liberi de mult şi legea obligativităţii şcolare o avem de peste 70 ani. Ce-am făcut?

Am făcut politică, am irosit banii în alte părţi, am ironizat pe alţii şi ne-am minţit pe noi înşine.

Legea obligativităţii!. O literă moartă!

In Constituţia noastră scrie obligativitate pentra învăţământul primar ca şi pentru serviciul militar. Ce este una şi ce este alta!

Da, avem mai multă nevoie de soldaţi pentru siguranţa noastră decât de oameni luminaţi? Nu se poate şi una şi alta? Nu era nevoie de soldaţi luminaţi sau măcar ştiutori de carte cât de puţină?

Pretutindeni, toţi cetăţenii patrioţi, cu dor de ţară, fie că sunt sau nu învăţători, recunosc că una din cauzele de înapoiere a ţării noastre în privinţa neştiinţei de carte, este politicianismul. Să-l lăsăm deoparte. Să începem noi dascălii a-l părăsi.

Să facem politica şcoalei. Să fim geloşi de instituţia în care lucrăm convinşi că e tot atât de importantă ca şi armata. Să ne luptăm, dacă e nevoie, a face din obligativitatea şcolară o obligaţie la înălţimea celei militare.

Să cerem sus şi tare localuri pentru şcoală, întreţinerea ei cel puţin cât e necesară pentru sănătatea copiilor şi a noastră. Toţi copiii la şcoală, toţi dascălii ei la datorie.

Nu ne plesneşte obrazul de ruşine că Turcia ne-a luat înainte şi, poate, şi Rusia să ne fi întrecut?

Actualul ministru al şcoalelor a pus problema viguros şi pe faţă. El, cu multă străduinţă, dar şi cu atât mai mult merit, în vremea aceasta de cumplită criză economică, a înfiinţat atâtea posturi, cari sunt atâtea puteri de luptă şi se sbuciumă a clădi localuri. Să fie înţeles, să fie ajutat, să punem umărul a smulge ţara din întuneric, să înlăturăm ruşinea cea mai mare a învăţământului, a învăţătorului, a neamului nostru.

A. I.

PAGINA MAMEI ŞI A COPILULUI

Povestea Sandei

(Urmare)

Casa aceasta era prea şubredă. Arşiţa sobrelui pătrundea înăuntru şi aripa vântului o clătina din loc, aşa că nu se simţeau prea bine aci.

Nici mâncarea nu puteau să găsească aşa uşor. Din când în când ursuleţul venea cu câte un fagure de miere, ori cu câte o cracă de mere, pe care le fura cine ştie de unde şi tot cu frica în sân, că-i prinde, pentrucă era câmp deschis.

Ce să facă? Unde să se mai ducă? Biata Sanda era mare acum, îi era ruşine aşa desbrăcată cum rămăsese şi pe deasupra şi cu ursul după ea.

Stând amărâtă în vizuină, cu frate-său lângă ea, auzi aşa... de departe, un cântec lin, frumos, care semăna mai mult a plâns a scâncit. Părea că cineva îşi spune durerea, îşi destănueşte sufletul. Îndreptă urechea, ba într'o parte, ba în alta şi nu-şi dădu seama de unde vine acea deslegare a unui suflet trudit. A doua zi iar auzi aceleaşi accente dureroase şi parcă ceva o strângea pe Sanda tot mai mult către acele fire nevăzute. De câteva ori auzi acelaş plâns şi cu cât îl auzea mai mult, cu atât se desluşea partea dincotro vine,

Începe să răcâe cu mâinile şi frate-său cu labele în mijlocul culcuşului lor. Era un lucru, pe care nu-l făcuse niciodată dar care îi plăcea, pentrucă lucra şi-i trecea timpul uşor, fără ca gândurile să se mai închege în picuri de lacrimi,

Acum avea un scop în viaţa ei: săpa ca să audă mai bine cântecul. De multe ori îşi uita să mai alerge după mâncare şi se pomeneau că a trecut multă vreme fără să guste ceva.

Trecuse mult timp aşa, mâinile lor semănau mai mult a lopeţi şi se adânciseră bine în mijlocul clăii, când dădură de ceva tare, rupseră unghiile, sângele curse, puterile li se sleiră, dar speranţa nu. Se culcară chiar acolo, ca la deşteptare să ia lucrul din nou. Dăduse în sus, în jos, la dreapta, la stânga, în sfârşit Sanda găsi marginea pietrei. Lucrară iar, iar se poticniră. Ce era? O scară de piatră, care cu cât o descopereau, cu atât se adânceau şi cu atât taina cântecului se lămurea. Treptele erau vechi ca lumea de vechi şi roase ca colţii babei şi adânci de nu mai aveau sfârşit. Acum bâjbâiau prin întuneric, pentrucă nu mai puteau ajunge razele soarelui care altă dată se furişeau printre firele de fân ca să-i mângâie pe obrazi,

Cu cât se adânceau, întunericul îi învăluia din ce în ce mai mult. Deodată se făcu un gol, Sanda întinse mâinile înainte şi se propti de un stâlp, care nu era prea gros. Cum îi atinse faţa se prefăcu într'o făclie de ceară şi cu o lumină albă şi puternică, de le îngădui să vadă tot în jurul lor. Minune! Pereţii erau de pietre strălucitoare ca soarele şi din tavan picurau mărgele de diamante. Ursuleţul voi să se joace cu ele, dar cum le atingea, ele piereau.

In faţa lor se făcu o uşe de cristal pe care o deschiseră cu mare uşurinţă şi li se arătă o masă pusă numai cu bunătăţi la care trebuia să se aşeze sărmanii călători. Niciodată în viaţa lor nu văzuseră o masă aşa de bogată şi cu mâncări din care ieşeau aburii parfumaţi.

Le lăsa gura apă, mai ales că nu mâncaseră de multă vreme ; nici ei nu mai ştiau de când şi se apucară să mănânce.

Mâncară şi iar mâncară ca să împlinească tot golul de atâţia ani. Cântecul acum se apropiase şi-l auzeau mai clar. Curiozitatea începu să se întrupeze în Sanda şi cu mâinile pe pereţi, pipăia bucăţică cu bucăţică. Când atinse un năsturaş vioriu, deodată se lăsă o perdea de culoarea cerului şi înaintea lor se arăta o baie făcută dintr'o coaje de scoică, bătută în podele cu cuie de mărgăritare. Sanda, care iubea aşa de mult pe fratele său, voi să-l bage pe el întâiu în apă, ca să-l spele, dar scoica se dete peste cap şi nu-l primi. Mâhnirea fetei fu mare, dar nu putu face asltfel. Intră ea în acea apă minunată şi când ieşi avea pe ea o rochie azurie şi cingătoare bătută cu stele sclipitoare. Era aşa de frumoasă, că şi soarele dacă ar fi văzut-o s'ar fi luat după ea. Părul ca fire de aur, cădea în bucle pe umerii-i rotunji şi albi ca petalele crinilor.

In picioare avea nişte pantofi de aur cu catarămi de peruzele. Deodată se deschise un perete în faţa ei. Aci un pat din aripile a doi fluturi mari se legănau în aşteptarea Sandei. Patru licurici vioi şi veseli făceau de strajă, iar câţiva păianjeni torceau de zor şi ţeseau o pânză de aur pe care o tot întindeau pe pătuc.

Pentrucă nu mai era alt pat, Sanda voi să culce pe Marinică, ursul, care obosise aşa de mult scobind la pământ, dar patul se desfăcu în două şi bietul frate-său căzu jos. Se vede că el nu trebuia să doarmă în pat. Locul lui era pe jos. Câtă vreme o fi trecut nu ştiu, dar iar îi se făcu foame şi se înapoiară spre masă. Nu mai nimeriră locul unde mâncaseră ei deteră de o perdea subţire, subţire prin care se vedeau o sumedenie de albine, care lucrau de zor să prepare bucate, fripturi, tăvi cu plăcintă. Mâncară iar din toate şi abia se săturară. Multumiţi ar fi fost aci în această tainică locuinţă, dar nu vorbea nimeni, numai acel plâns duios se auzea din când în când.

Sanda voioasă şi frumoasă, sătulă şi îmbrăcată frumos şi bogat, ar fi fost şi mai mulţumită dacă nu o rodea ghimpele că

bunul şi iubitul ei fraţior e blestemat să-şi târască viaţa ca ce din urmă animal, fără să poată rosti o vorbă n ci de durere nici de bucurie,

Un aer călduţ, parfumat îi îndemna mereu să pornească iar, pe cărarea care li se deschidea înainte tot mai frumoasă, tot mai atrăgătoare.

Pasări nevăzute îşi umbreau cântecul cu murmurul unei ape, care poate era departe de acolo, dar care îi şoptea Sandei, că aci e deschisă cartea vieţii ei, la pagina cea mai frumoasă.

Frumoasă viaţă ducea, dar cântecul acela înăbuşit îi întuneca mintea, o urmărea în tot locul şi... fără să mai stea pe gânduri se înapoie deşi Marinică o împingea spre apa, a cărui şoaptă îl chema.

Le era somn. Se pomeniră iar în camera cu pat. Aci o aştepta o cămaşe atârnată pe coarnele unui fluture, lucrată numai din aripioare de albine. Erau aşa de fericite, că văzuseră o fiinţă omenească!! Îşi rupseră aripile, îşi luară singure libertatea fiindcă acum nu mai puteau sbura, numai să vadă pe Sanda mulţumită. Se îmbulziră, care mai de care s'o ajute la desbrăcat. Nişte furnicuţe veniră în goană că ele rămăseseră mai în urmă, s'o descalţe şi-i puseră pantofii pe o tavă de flori de iasomie. Un greere gros şi mare bătea din toată inima tactul fanfarei, care se formase ca s'o adoarme în cântece.

Se culcară: ursul jos lângă perete pe o saltea de muşchiu verde şi Sanda în pătuc, unde se urcă pe o scară făcută din flori de măr. Păiajenii o învelirâ în pânza de aur ţesută de ei. Adormiră. Nu trecu mult şi fata începu să se svârcolească în somn. Cântecul acela duios, sfâşietor de duios o chema, o chema mereu.

Deodată patul începu să se lase, să se lase tot mai mult. Se opri lângă nişte zăbrele de gheaţă, care aruncau scântei în toate părţile. Se deşteptă şi în loc să se sperie, cu un deget atinse un fir de gheaţă, care d spăru şi cu el toată gratia. Ochii ei se opriră pe o fiinţă omenească. Era un tânăr legat în lanţuri, păzit de un stol de lăcuste şi în piept înfiptă o săgeată. Trase săgeata din rană, cu un semn puse lăcustele să deslege lanţurile şi apropiindu-se mai mult de el, îl ajută să se scoale. Îl înfăşură cu pânza de aur ţesută de păianjeni, îl urcă în patul de aripi şi... ca gândul se ridicară în camera unde dormea fratele său. Când se opri din mers patul, limba tânărului se deslegă şi începu să-şi povestească viaţa lui şi peripeţiile, prin care a ajuns prizonier în ţara gâzelor.

Era fiu de împărat şi fiindcă se războise cu lăcustele, care terorizau ţara şi grânele, el fu fermecat, ca să trăiască cu săgeata în piept, înfiptă de regele lăcustelor, pe care îl omorâse. Fu legat în lanţuri şi dus pe aripi de vânt, departe, departe... unde nu mai ştia nici el. Fu blestemat, că, până n'o veni o

fiinţă omenească să-i scoată săgeata din rană să nu se trezească din trista lui visare. Trecuse mult timp de atunci, dar acum blestemul luă sfârşit. Tânărul fiu de împărat află că Marinică ursuleţul, e fratele Sandei şi nu poate să se despartă de el.

O luă pe frumoasa fată de o mână şi pe urs de labă şi plecară. Trebuia să treacă o punte, o punte îngustă ca un fir de păr, peste o apă limpede şi repede, de-ţi venia ameţeală când te uitai în valurile ei. Ce să facă? băiatul ar fi putut să treacă pe Sanda, dar ce făceau cu Marinică? Să-l lase acolo nu se îndurau, că era prea blând şi bun şi mai mult el săpase pământul ca să ajungă la închisoarea lui.

Stând aşa desnădăjduiţi pe malul apei, auziră un bondor bâzâind pela urechile lor.

Pasă-mi-te le spunea ceva. Sanda, care dela o vreme începusă să înţeleagă vorbirea gâzelor, îi zise: «Bondar, bondăraş, trece-ne apa asta că şi eu te voi duce în lume, ascuns la pieptul meu şi vei vedea soarele şi cerul albastru şi stelele şi vei avea libertatea să faci ce-ţi place. Pădurea şi câmpiile ale tale vor fi toate».

Măgulit şi mângâiat de Sanda, bondarul pieri şi cât a clipi din ochi sosi cu un roiu de boudari. Işi scoaseră aripile cele tari şi le aşezară ca nişte bărcuţe mici, mici de tot, una lângă alta şi deasupra lor întinseră crăcuţe verzi de volbură. Lucrară cu multă mulţumire, pentrucă acum pe bondari îi aştepta altă lume, altă fericire. Când fu terminat podul, de cealaltă parte se auzi un clopoţei, care suna mereu. Era o crăcuţă de mărgăritărel, care îi anunţa că pot trece.

O luă nainte fata, apoi, tânărul fiu de împărat şi în urmă ursul, că era mai greoiu.

Pela jumătatea punţii Marinică se împiedecă de lujerul volburei şi nici una, nici alta, căzu în apă, glonţ la fund se duse. Sanda plânse, se văicări, ce să facă frăţiorul ei, că nu mai are pe nimeni pe lume şi că se aruncă şi ea în apă să-l caute.

Tânărul o rugă să meargă până la mal şi apoi ntră el în apă.

Fata cu lacrimile pe ochi se învoi şi porni abătută înainte. Când să pună piciorul pe pământ, un băeţandru tânăr, frumos, mândru ca un brad, îmbrăcat în haine strălucitoare, o luă de mână şi o ajută să scape de acea punte legănătoare. Ca un văl se luă după ochi ei şi plânsul se schimbă în lacrimi de fericire. Il îmbrăţişă, îl mângâie, spunându-i: Marinică, dragul meu frăţior, Dumnezeu a fost bun şi mi te-a redat.

Bondarul, de fericire că trece în altă lume, a băgat ursul în acea apă fermecată, care făcea hotarul între împărăţia lor şi restul lumii, şi-l trecu pe malul celălalt prefăcându-l în om.

Câteşi trei fericiţi ajunseră în ţara tatălui lui, care murise

de mult de foc că nu mai are cine să-i moştenească tronul. Toată ţara era în sărbătoare şi palatul nu mai putea cuprinde atâta lume care venise să se bucure şi să joace la nunta vitezului împărat cu Sanda Marinică ajunse mare sfetnic iar bondarul fu luat ca marca ţării pentrucă el îi scăpase de pe tărâmul celălalt.

ANA ALTENLIU.

Naşterea Domnului

De magi, locul sfânt, a fost cântat
Şi'n luminat popas, din lungă pribegire,
Pe căi ce duceau direct spre iubire
Cuvânt nou, de'ndată, ei au şi aflat...

Din sfânta fecioară, om nou s'a 'ntrupat,
Cu dor să cultive o dreaptă 'nfrăţire;
La oameni s'aducă, cu-a sa prorocire,
Dreptatea zdrobită, de-un mare 'mpărat...

Să gonească vrajba şi marea trufie,
A celui ce-a vrut, dreptatea'n sclavie,
Isus, *s'a născut, de oameni iubitor,*

Menit să alunge, păcat şi ori ce ură,
Cu vorba şi fapta, ca sfânt ajutor,
Şi cu-a Lui, *măreaţă, divină 'nvăţătură.*

1934 *George I. Vlădoi*

Predică la Naşterea Domnului

„Christos se naşte, măriţi-L
Christos din ceruri, întâmpinaţi-L".

Fraţi creştini,

Creştinătatea întreagă se bucură azi, că s'a născut Fiul lui Dumnezeu, Christos Mântuitorul. Privirea ni se 'ndreaptă din nou spre Betleem şi ca o vedenie luminoasă trece pe dinaintea ochilor noştri toată acea poezie minunată a naşterii lui Christos, care ne-a legănat copilăria şi cu care am crescut mari. Sufletul ni se umple iarăşi de fiori dulci ca de o mireasmă îmbătătoare.

De aceia, sufletul creştinului nu e legat de nici un eveniment din viaţa religioasă, în măsură în care e legat de sărbătorile Naşterii Domnului.

Pare că şi azi auzim din slăvi îndepărtate muzica dumnezeiască a acelor „îngeri ce cântau pe sus cu flori de măr în mână" — cum spune colindul — muzică ce anunţa acum 1934 de ani venirea lui Christos pe pământ cu cuvintele: „mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace şi între oameni bună învoire".

* * *

Dacă ar fi să întrebi pe fiecare om în parte, care este pricina bucuriei lui şi ce însemnătate are pentru el naşterea lui Christos, nu ştiu câţi ar putea să dea răspunsul adevărat. Aceasta e pricina care mă face să arăt în câteva cuvinte, rostul venirei Domnului în lume.

Naşterea lui Christos este semnul dragostei lui Dumnezeu penrtu fiii săi cei risipitori şi pierduţi, pe cari voia să-i apropie iarăşi de iubirea Părintelui. „Atât de mult a iubit Dumnezeu lumea, încât pe fiul său cel unul născut l-a dat, ca tot cel ce crede în El, să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică".

Preţuim noi oare cum se cuvine acest dar minunat, pe care Dumnezeu ni l-a făcut în persoana fiului său iubit? Recunoaştem că fiecare din noi suntem unul din cei pentru care s'a născut Christos pe lume?

Christos vine în chipul cel mai umilit printre oameni. El, împăratul cerului şi al pământului, nu se naşte în palate şi în slavă, ci în ieslea săracăcioasă din Betleem, între păstorii şi animalele nevinovate. Christos vine umilit în lume, ca să dea şi celor robiţi, celor săraci şi umiliţi, nădejdea că şi ei sunt făpturile lui Dumnezeu, că şi ei sunt chemaţi la împărăţia cerurilor şi că sărăcia şi umilinţa nu formează o piedică pentru intrarea în aceea împărăţie. Isus a arătat că sărăcia trupului nu e şi să-

răcia sufletului, după cum bogăţia trupului nu e şi bogăţia sufletului.

* * *

Christos venind în lume, a învăţat pe oameni să cunoască pe Dumnezeul cel adevărat şi voia Lui, dărâmând mulţimea idolilor la care se închinau până atunci. Dar nici până azi o parte din lumea noastră n'a uitat idolii de odinioară, ci le-a schimbat doar numele. Azi, toţi aceşti idoli poartă nume ca acestea: *avariţia, trufia, vanitatea, desfrânarea, duşmănia, lăcomia*, etc. idoli aşezaţi frumos pe piedestale solide, cărora mulţi le slujesc şi li se închină cu tot sufletul.

Indată ce o împrejurare neprevăzută, zgudue din temelii, năruie vre-una din aceste zeităţi, închinătorii lor îşi pierd cu totul cârma vieţii, nu mai au nici o nădejde şi de aici dezastrul.

Sinuciderile şi actele de disperare pe cari vi le aduc la cunoştinţă jurnalele în fiecare zi, ne spun că în sufletele unor astfel de oameni nu cântă îngerii şi nici Christos nu intră, pentrucă acele suflete sunt închise pentru El şi ocupate de alţi musafiri, ca şi casele de odinioară din Betleemul Iudeei.

Că Isus e la fel întâmpinat şi azi ca şi în timpul când s'a născut, de cea mai mare parte din oameni, nu e de mirat. Fiecare inimă de om e o lume, în care Christos vrea să intre, vrea să trăiască şi să călăuzească. In sufletul omului e o întreagă lume de gânduri şi de simţiri, lume care din fire, nu prea e binevoitoare lui Dumnezeu. Şi în sufletele unde nu cârmueşte Dumnezeu, cârmueşte duhul cel rău şi acolo nu mai e nici pace, nici nădejde într'o viaţă mai bună.

„Pacea mea dau vouă, nu precum dă lumea dau eu vouă" zice Domnul. De nu vom avea pacea lui Christos, în zadar vom căutat-o aiurea; nici slava, nici bogăţia nu vor putea să ne-o dea. Ba dimpotrivă, cu cât vom alerga mai mult după cele din urmă şi vom nesocoti pe cea dintâi, cu atât vom fi mai sbuciumaţi, mai nemulţumiţi, cu frunţile mai încreţite.

Fraţi creştini,

Intr'o sărbătoare ca aceasta, nădăjduesc că măcar cei cari cercetează casa Domnului, au toată dorinţa ca din sufletele lor să-şi facă „leagăn verde de mătase", unde să primească pe Christos care se naşte. Şi ca şi magii de odinioară, să-i aducem darurile cele mai scumpe şi mai dorite de El. Iar darurile noastre să fie *mila* şi *adevărul*, *dreptatea* şi *pacea*, cari sunt mai scumpe lui Dumnezeu decât aurul şi argintul.

Atunci vom binemerita numele de fii ai Lui; atunci ne vom veseli cu sufletul şi cu conştiinţa curată, pentru împlinirea datoriilor noastre creştineşti, iar binecuvântarea care a fost la peştera Betleemului când s'a născut Mântuitorul Christos, va fi şi în casa, familia, neamul şi ţara noastră.

Atunci fiecare d ntre noi va putea să zică cu adevărat: Christos se naşte măriţi-L, Christos din ceruri, întâmpinaţi-L, Amin!

25. XII. 934.

Preotul L. DUMITRĂCHESCU
Biserica „Silvestru"

Aptitudine şi educaţie de dr. *Vasile P. Nicolau.* O carte apărută în editura Institutului pedagogic român de sub direcţia valorosului prof. universitar, d-l G. G. Antonescu.

D-l dr. *Vasile P. Nicolau*, în prima parte, studiază valoarea de actualitate a problemei aptitudinei în legătură cu viaţa sub toate aspectele. In partea doua tratează psihologia aptitudinei, arătând toate interpretările termenului de *aptitudine* şi factorii ei, iar în concluzie arată raportul dintre aptitudine şi factorii ei determinanţi, precum şi metodele de cercetări: fişa, observarea, experimentul, etc.

In partea a treia se ocupă de pedagogia aptitudinei. Admirabile cuvinte are pentru şcoală bazată pe aptitudine şi pagini clare despre şcoala activistă.

„O metodă, zice d-sa, nu poate fi catalogată drept activă, expozitivă sau pasivă, după pur şi simpla desfăşurare a ei, ci după rezultate".

„O metodă este şi poate fi denumită activă ori de câte ori, „indiferent de tehnică, produce în sufletul elevilor pedeoparte o „mişcare urmată de un surplus sufletesc ce tinde să se mani„feste" iar mai departe: „Trebue odată terminată cu tendinţa „de a considera şi confunda munca musculară cu întreaga no„ţiune de activitate". „Noţiunea de activitate trebue să cuprindă „în sfera ei pe lângă actele pur materiale şi pe cele sufleteşti, „sub toate aspectele şi cu toate varietăţile lor In felul acesta, „noţiunii de activitate nu i se răpeşte idealul, iar idealului i se „dă forţa necesară realizării". Şi adevărat şi frumos spus!

In ultimul capitol arată rolul profesorului şi pregătirea lui cât mai bună, — pregătire sufletească şi mintală cât mai superioară.

O escelentă carte, pe care o recomandăm din tot sufletul colegilor noştri, care vor să se clarifice asupra valorii aptitudinei şi factorii metodelor de cercetări, precum şi asupra pedagogiei ei.

L'Education, Oct. 934, publică un frumos articol al directorului ei, dr. *G. Bertier*, despre „cercetăşie", „causerie" ţinută la Radio-Paris. Intr'o formă uşoară, autorul dă admirabilul traiu cercetăşesc într'un lagăr de vară. Ce minunat expune educaţia şi instrucţa tinerilor, sfarşind cu frumoasele cuvinte: „Noi suntem „totdeodată convinşi patrioţi şi mândri să aparţinem în cea „mai mare asociaţie internaţională, care grupează în lume zece „milioane de tineri. Noi suntem partizanii păcii, păcii franceze „şi păcii umane".

Se dă apoi, în revistă, ancheta ziarului „Le Temps", asupra tinerimei luxemburgeze, indiene, americane, din Liban şi Siria, Elveţia, Polonia, Suedia, Ungaria, Franţa etc. Urmează noutăţi pedagogice, unde găsim şi o mică ştire asupra învăţământului menager în România, şi o recenzie asupra cărţilor noi intrate în Octombrie în toate editurile franceze.

Şcoala şi Familia de mâine. An. VII, Sept. şi Oct. Interesante numere cari cuprind materie deopotrivă de bună şi pentru părinţi şi pentru dascăli. Insemnăm aici *Neascultareo*, un articol foarte nemerit pentru părinţi. Se arată reaua procedare cu ocazia greşelilor copilului, apoi în „Cum lucrează în clasă învăţătorii francezi" descrie d-l *M. Biciulescu* o vizită la şcoala de băieţi din Mouchiu, un sătuc, a cărui şcoală cu 2 pastori a văzut-o. Câte lucruri frumoase ne arată d-sa, lesne de înfăptuit şi la noi.

Urmează materia interesantă pentru şcoala primară şi grădina de copii. Adresa: *M. Biciulescu, str. N. Bălcescu, 2 Bucureşti*, Ab. 60 lei.

Învăţătorul Tulcean. An. VI pe Oct. are numeroase şi interesante articole: Cartea Muncii de *D. I. Dogaru*, Muzăul şcolar, Pentru cunoaşterea elevului dobrogean, etc..

„Scrisori prieteneşti către naţiune, o colecţie de bune şi pe înţelesul tuturor broşurele, de d-l *Ştefan G. Carpen*. D-sa descrie drăguţ în „Povestea frumoasă" cum s'a schimbat în bine viaţa unui sat prin demne şi cinstita lucrare a unui preot tânăr apoi, în altă broşurică descrie „Şcoala ce o propunem" şi, în alta „Un model de viaţă în satele noastre", „Vasile Negustorul", „Niculae Meseriaşul" etc. Le recomandăm pentru elevi şi părinţi.

Revista şcolii. Botoşani, An. XI. 9-10. Continue numeroase articole de *M. Apostol, I. R. Ionescu, A. P. Gheorghiu*, etc. D-l *M. Apostol* în articolul prim laudă hotărîrea D-lui *Dr. Angelescu* de-a isgoni politica din şcoală şi către sfârşit încheie D-sa: „Politica şi învăţământ? „Cangrena învăţământului"!

„Pentru vindecarea căreia nu biciul e remediul indicat, ci „fierul. Fierul înroşit. Aplicat cu toată hotărîrea şi cu energia „toată. Fără sovăiri sentimentale. Şi fără oscilări demagogice".

Un interesant articol despre: „Programa de învăţământ în lumina cerinţelor actuale" de *I. R. Ionescu* etc., etc..

Revistă puternică şi mereu interesantă.

Catedra, revistă pentru lecturi, serbări şcolare, cercuri culturale. An. VIII, No. 1-2 Sept.-Oct. Iată o revistă în adevăr foarte utilă scrisă stăruitor de d-l *D. F. Faur*, institutor, caruia de mult îi urmărim activitatea, apreciind munca, răbdarea şi talentul d-sale O revistă minunată pentru a umple golul, în ţara noastră, şi a da material bun pentru serbări; O revistă care n'ar trebui să lipsească de pe catedra fiecărui dascăl primar. Câtă materie şi ce bun material! Il felicităm pe D-l *Faur*, şi îl rugăm să stăruie mereu în buna sa lucrare.

Buletinul Institutului românesc. An. VIII Apr. Maiu Iunie. Un foarte bun buletin care conţine admirabile articole de organizare ştiinţifică şi de specialitate technică. In acest număr găsim: „Studiu obiectiv al individualităţii", comunicarea d-lui *G. C. Bontilă* făcută la Congresul Român de Filosofie. In acest interesant studiu se discută aprecierea elevilor şi ajunge la concluzia.

„In rezumat utillzarea examinării prin texte, etalonate pe un „număr suficient de mare de subiecte, oferă următoarele avantagii: „*a*) este obiectivă; *b*) permite să comparăm între ele aptitudini „diferite ale aceluiaşi subiect; *c*) permite să comparăm între ei „mai mulţi indivizi din punctul de vedere al unei sau mai multor „aptitudini; *d*) realizează condiţiuni aproape identice pentru „toţi indivizii examinaţi; *e*) realizează o mare economie de timp „imposibilă de obţinut atunci când se aplică metoda observa„ţiei; *f*) permite un diagnostic şi chiar un prognostic afectat de „un mare coeficient de probabilitate; *g*) permite ca prin respec„tarea examinării la diferite intervale să ne dăm seama de felul „cum se desvoltă diferitele aptitudini ale copilului, etc.

Prin toate aceste avantagii metoda de examinare prin texte a căpătat o mare extindere în occident şi deaceia credem că introducerea lor şi la noi nu va întârzia să se producă. Pentru a face însă posibilă aplicarea lor, este nevoie ca diferitele texte să fie în prealabil adaptate şi etalonate pentru ca să poată răspunde condiţiunilor specifice ţării noastre.

Tribuna şcoalei, organ de luptă şi apărare a învăţământului românesc, are frumoase articole cari apără energic interesele şcoalei şi a profesorilor. Insemnăm aci din articolul d-lui Prof. *Ion Zamfirescu*, pe cari îl urmărim şi în ziarele codidiene, o bună argumentare asupra „Intâmpinărilor părinţilor", în care discută foarte judicios pretenţiile părinţilor a influenţa şcoala, dându-le în parte dreptate dar sfârseşte, foarte drept: „Colaborarea „părinţilor este o forma necesară pentru bunul mers al învăţă„mântului. Aceasta însă nu înseamnă că ei pot dicta în acele „hotărîri care ţin exclusiv de misiunea şcoalei şi care alcătuesc, „în toată puterea cuvântului, acţiunea ei de a fi".

D-l *Paul Papadopol* are un articol interesant asupra literaturei pentru copii. E un bun articol la orientare în privinţa cărţilor pentru copii.

„E, cred, timpul ce pentru copiii noştri să răsară pe ogorul „înţelnit al scrisului românesc, îmbobocirile pline de vigoare şi „de nădejde ale unor seminţi încolţite în răsadniţa sufletului nostru".

„Corbul cu pene de aur", Feer e în versuri de d-na *Smara*. Se părea că genul teatral feeric a dispărut din preocupările poeţilor noştri. Basmul versificat şi lucrat pentru scenă care la noi a cunoscut o strălucire prin „Înşiră-te mărgărite" a d-lui *Eftimiu* şi „Trandafirii roşii" opera d-lui *Zaharia Bârsan*, s'a oprit brusc la un capăt de drum ca şi când omenirea îmbătrânită n'ar mai avea chef de asemenea fantezii poetice.

D-na *Smara* venerabila luptăroare naţionalistă şi poetă a ţinut să desmintă trista constatare Cu acea uşurinţă de versificare, proprie talentului său deosebit a transplantat în lumea teatrului feeric basmul «Corbul cu pene de aur» realizând astfel încă o operă personală captivantă. Intr'adevăr, ce poate fi mai captivant pentru gândirea absorbită de materialismul crunt al zilelor noastre decât o lectură cu Crivăţ împărat şi Miază noapte împărăteasa, cu Zefir fiul lor şi Vârtej copil de casă? Cu Murmur şi Freamet, cu Adierea şi Boarea, cu Vrajă şi Vespera, cu Omul Roşu şi Zâne, Zele şi pustnici?

Ce poate fi mai reconfortant decât o existenţă cu esenţa vieţii de totdeauna, dar cu personagii de-o aşa de poetică închipuire? Citind această scriere literară descleştezi din îngheţ uşa tainiţei cu amintiri de demult şi laşi să pătrundă la suprafaţă spiriduşii copilăriei încântătoare. Povestea fecioarelor şi feciorilor de împăraţi cu iubiri sub bolţi astrale şi prin grădini ninse de lună, dar şi cu sbuciumări şi lupte crâncene, până duhurile rele ce încurcă treburile lumii sunt gonite din calea vieţii după o rânduire a Domnului, e povestea veşnicii încântări a fermecătoarei copilării.

D-na *Smara* bine merită încă odată, laudele cititorilor să de totdeauna.

Iv.

Note și informațiuni

Ziarul *Curentul*, în Pagina Învățătorului are din ce în ce mai bune articole. Colegii noștri din ce în ce mai viguros își exprimă indignarea pentru amestecul politicianismului în treburile școalei. Bune articole de Iordan Tacu, V. I. Arion, etc.

* * *

Cei ce n'au primit încă *Anuarul*, plătit anticipat, îl vor cere dela Revizoratele respective, cari îl vor lua dela Minister.

* * *

Asociația generală anunță că acei ce au nevoie de apărători la Comisiunile de judecată, nu se adresează ei. Ea le poate indica colegi din învățământ, care să le susțină apărarea.

Tot aci se pot adresa cei ce au acțiuni la Contenciosul administrativ.

* * *

Revista «Catedra» — atât de necesară pentru educația tineretuiui și cultura poporului — a intrat în anul VIII.

No. 1, 2 Sept.-Oct. a. c. are un bogat, variat, interesant material, ales cu grije și gata aranjat pentru a fi utilizat : teatru școlar, poesii, dialoguri, anecdote, lecțuri și frumoase ilustrații.

Recomandăm revista «Catedra» care e de mult folos pentru organizarea serbărilor școlare. Se poate comanda în Galați, Str. Cuza-Vodă No. 45. Abonament 60 lei, pentru școlari 40 lei.

* * *

Aflam dintr'un ziar o știre grozavă: o clasă întreagă de elevi contaminată de turbare în Ardeal!

* * *

D-l Aderca, într'un articol «Bestia latentă» se ridică cu multă vigoare — şi cu multă dreptate — contra tinerilor freudişti, cari «au transpus în maşină ceeace doctorul — Freud — «arătase ca o gingaşe împletire de curente misterioase, atât de «subtile, că pot fi uşor deviate şi anulate, numai dându-le con«ştiinţa existentelor sau privindu-le fnncţionând, copii în deosebi «a căror nevinovăţie a frăgezit generalităţiile a milioane de taţi «şi a reţinut lângă pământ, lângă floare, lângă fructe şi legume, «atâtea instincte sublime, care se abstractizau cu vârsta, au «fost preschimbaţi în aparate de creat «complexe», „rezulări" şi «sublimări». Iar mai departe: Jocul psihologic infantil e numai un vis, ale cărui năluci şi tristeţi n'au realitatea cumplită a oamenilor maturi sunt numai virtualităţi, pe cari le cunoaştem mult mai târziu, şi doar în cazurile rare când au luat formele monstruoase ale unor nebunii sau vicii. Şi nu există mijloc mai sigur de a-l preschimba pe copil din „bestie latentă" în fiară autentică de cât scoţând din umbra lor prielnică în lumina crudă mişcările sufletului lui de fire de funigel. Nu copilul, educatorii lui psihonalişti sunt vicioşi, nebuni şi criminali.

* * *

In «Cuvânt premergător» la rubrica «şcoala şi dascălii ei» din ziarul A. B. C., D-l C. Dinu, într'un frumos articol-program, îşi propune să se ocupe deaproape de condiţiile generale şi zilnice, după care evoluiază învăţământul românesc, arătând amănunţit de cele ce se vor studia în această gazetă. «Vom studia legi şi regulamente, ca să vedem cât sunt de corespunzătoare unor realităţi, cari nu mai pot fi trecute cu vederea».

«Corpului didactic i s'au rezezvat situaţiuni mai prejos de pregătirea lui şi de importantul rol pe care îl are în Stat. De atâta vreme, în unele privinţe: salarizare, numire, înlocuire, etc., el e ţinut în afară de lege. Vom milita pentru nevoile lui».

«Vom sprijini problema construcţiilor în măsura, în care va merge mână în mână cu necesităţile locale şi spiritul strâns de gospodărie».

Abuzul de autoritate va găsi la noi înfierarea drastică pe care o merită după cum va găsi acelaş tratament, ignoranţa sau lipsa simţului de datorie.

Frumos, în adevăr, program. Noi îl vom urmări.

* * *

In ziarul „Universul" D-l Brătescu-Voineşti, finul scriitor şi membru al Academiei Române, are o scrisoare deschisă către D-l Primar general al Mun. Bucureşti, în care scrie aşa cum ştie să scrie minunatul scriitor despre un *aquarium* al unui domn

Wohlfeld. D-l Brătescu-Voinești roagă pe primar să înființeze în București un *aquarium* pentru delectarea și folosul copiilor.

Ce pagini duioase din dragostea pentru copii.

* * *

D. Dr. Papin făcând o recenzie interesantului articol al d-lui Dr. Gilbert Robin publicat în „L'esprit médical" asupra biologiei criminalității; ajunge la concluzia:

„Instinctul cu tendințele materialiste este noțiunea capitală „în criminologie. Crima apare ca un rezultat al unor excitații „asupra unui teren psiho-patologic, cu rezistență psihică scăzută. „La acești indivizi, instinctul se liberează ușor de centrul fre- „nator și apare sub forma lui crudă, distrugătoare.

„Ca măsură contra crimei trebue să se mărească rezistența „psihică prin educație, morală, religie. etc. Să se mărească nu- „mărul și valoarea excitanților psihico-positivi. Aceasta este „profilaxia rațională a crimei.

Institutul de cultură italiană. In dorința de a răspândi cât mai mult cultura italiană în cercurile intelectualilor români, precum și pentru a realiza o cât mai desăvârșită înțelegere spirituală între Italia și România, Institutul de Cultură Italiană cu sediul în București, Calea Victoriei 196, ține la dispoziția celor interesați atât publicațiile cât și o Bibliotecă bine asortată cu cărți interesante din orice domeniu cultural.

Doritorii pot consulta cărțile fie în sala institutului, fie împrumutându-le contra garanție.

Deasemeni Institutul stă la dispoziția oricui, pentru orice alte informațiuni în legătură cu modul cultural și instituțiunile italienești.

IV.

ANUL XL. No. 1-2 Ianuarie — Februarie 1935

ŞCOALA ROMÂNĂ

Din problemele actuale ale învăţământului primar

Acesta este titlul ciclului de conferinţe organizat de *„Institutul pedagogic român"*, de sub conducerea d-lui *Profesor universitar G. G. Antonescu,* la societatea noastră, a institutorilor şi institutoarelor din România, în anul curent 1935, cu începere dela 19 Ianuarie—16 Martie a. c.

Programul este următorul:

1. **G. G. Antonescu:** *Mişcarea pedagogică contemporană. 19 Ianuarie.*
2. **D-na Victoria Petrescu-Heroiu:** *Cunoaşterea individualităţii copilului. 26 Ianuarie.*
3. **Iosif I. Gabrea:** *Programa şi cartea învăţământului primar. 2 Februarie.*
4. **Vasile P. Nicolau:** *Metode în educaţia morală. 9 Febr.*
5. **Vasile Băncilă:** *Metode în educaţia intelectuală. 16 Februarie.*
6. **Bartolomeu Popescu:** *Metode în educaţia religioasă. 23 Februarie.*
7. **Gh. Breazul:** *Metode în educaţia estetică. 2 Martie.*
8. **I. C. Petrescu:** *Învăţătorul. 9 Martie.*
9. **Alex. Valeriu:** *Pedagogie şi administraţie. 16 Martie.*

Conferinţele se ţin Sâmbăta, ora 6—7, în sala de festivităţi a Societăţii Institutoriior, Str. Ing. A. Saligny, 2 (fostă Parlamentului).

D-l Profesor Universitar G. G. Antonescu

Membru de onoare al Societăţii Institutorilor şi Institutoarelor din România.

G. G. ANTONESCU

Pedagogia românească actuală se poate făli cu o personalitate, care-i face o deosebită cinste, şi care activează de un pătrar de veac, din anul 1910, nu numai ca pedagog, ci mai ales ca adevărat îndrumător al generaţiilor de profesori şi învăţători răspândiţi în toate unghiurile ţării: **D-l Profesor universitar G. G. Antonescu.**

S'a născut în Judeţul Teleorman, comuna Antoneşti în anul 1882.

A urmat studiile liceale în Bucureşti, iar studiile filosofice le-a făcut la Lipsca şi Berlin.

In anul 1910 a fost numit conferenţiar suplinitor la Universitatea din Bucureşti, în 1913 definitiv, apoi agregat în 1920 şi profesor titular în 1923.

Imediat după război, în anul 1919, a primit a funcţiona ca inspector general al Şcoalelor Normale, fiind într'adevăr un adânc cunoscător al învăţământului primar şi normal.

D-l Antonescu este profespr şi la Academia de Inalte Studii Comerciale şi Industriale din Bucureşti. D-sa este consilier pedagogic al Casei Şcoalelor şi Directorul Institutului pedagogic român.

D-l Profesor Antonescu, în dragostea sa nețărmurită pentru şcoala primară, contribue la perfecţionarea şi îmbogăţirea cunoştinţelor pedagogice şi ştiinţifice ale membrilor corpului didactic primar, organizând aproape în fiecare an câte un ciclu de conferinţe-prelegeri, care se ţin în sala de festivităţi a Societăţii Institutorilor şi Institutoarelor.

Societatea noastră se simte fericită că d-l profesor Antonescu este de mult timp unul dintre cei mai distinşi membri de onoare ai săi.

Nu ne putem încumenta să vorbim mai pe larg despre opera d-sale pedagogică, atât de vastă, care e o adevărată podoabă pentru ştiinţa educaţiei la noi.

Citâm câteva:

„Studii asupra filosofiei germane contemporane" *în anul 1906;*

„Invăţământul secundar şi Universitatea", *în 1926, evidenţiând legătura dintre licee şi universitate;*

„Mişcarea pedagogică şi şcoala românească", *în 1928, arătând realizările în domeniul şcoalei noastre;*

„Psihanaliză şi Educaţie" *(1928), în care descrie sufletul copilului, faţă cu problema educaţiei;*

„Un institut pedagogic român", *(1926);*

„Educaţia morală în şcoala românească";

„Educaţie şi cultură“ ;
„Din problemele pedagogiei moderne“ ;
„Pedagogia generală“ *şi* **„Istoria pedagogică“.**

In curând va apare **„Pedagogia contemporană“,** *operă ce va face o deosebită cinste ştiinţei noastre.*

Oricine a citit din operile d-lui Antonescu, sau a audiat prelegerile d-sale a rămas surprins de modul cum ştie d-sa să exprime şi să transmită gândurile filosofice, cu o putere fascinantă.

Adversar al indiferentismului şi dilctantismului pedagogic, d-sa predică de atâţia ani, blândeţea, bunătatea, iubirea sufletului copilului, muncă fără preget şi jertfă continuă pentru instituţia şcoalei.

Profesor dc elită, bun şi iubitor de oameni, încurajează, îndrumează, primeşte ca să dea orice explicaţii chiar şi celor mai tardivi, d-l Antonescu, prin însuşirile sale nobile de adevărat şi sincer pedagog, te apropie şi te câştigă sufleteşte. D-sa este un model de muncă cinstită şi constructivă în domeniul şcoalei, fiind înzestrat de Dumnezeu cu un temperament de adevărat pedagog, cu suflet ales şi nobil.

D-l Profesor G. G. Antonescu pătrunde şi rămâne în sufletele elevilor şi colaboratorilor săi.

Noi cu toţii îl respectăm, îl admirăm, îi urmăm sfaturile şi-l iubim,

Ianuarie 1935

V. D. Stănciulescu

Realitatea şcolară şi principiile pedagogice

Cercetând atent realităţile şcolare dela noi, în raport cu principiile fundamentale ale pedagogiei contemporane, constat două fenomene care se resfrâng asupra vieţii noastre şcolare cu o intensitate îngrijorătoare.

Un indiferentism pedagogic care datează de multă vreme şi se manifestă la studenţi — profesorii de mâine, la mulţi din actualii profesori secundari, la profesorii universitari, precum şi la organele de conducere ale şcolii care se ocupă mai mult de legi, de regulamente şi de programe şi mai puţin de pregătirea corpului didactic.

Un diletantism pedagogic manifestat prin tendinţa unor oameni din şcoală şi din afară de şcoală, cari vor să dea soluţia unei probleme pe care nu o cunosc îndeajuns.

Aşa bunăoară autorităţile şcolare aplică măsuri restrictive tineretului fără să ţină seama că aceste măsuri sunt nefolositoare dacă nu sunt subordonate unui sistem de măsuri pozitive de îndrumare morală, prin formarea convingerilor şi a deprinderilor; iar pe altă parte comisiile pentru alcătuirea programelor analitice de învăţământul secundar nesocotesc principiul definitiv stabilit în pedagogie, că instrucţia nu urmăreşte transmiterea unui material de cunoştinţe cât mai bogat, ci actualizarea potenţialului psihic şi stimularea forţelor creatoare ale elevului.

Constatările aceea nu ne vor accentua însă pesimismul în aşa măsură, încât să nu luăm act şi de unele *tendinţe de ameliorare a raporturilor dintre realităţi şi principii*. Le semnalăm cu deosebită satisfacţie, deşi la producerea lor au contribuit foarte mult unele fapte grave şi unele situaţii deprimante din viaţa noastră şcolară.

Ne reamintim, desigur, de actele criminale ale unor elevi, a căror educaţie o făceau familii onorabile şi instituţii şcolare bine cunoscute în lumea didactică. Ceeace ne amintim mai greu este faptul, că unii dintre conducătorii acestor instituţii au afirmat, referitor la criminalul principal, că „era un elev distins", justificând afirmaţia prin notele mari, pe care elevul le obţinuse la diversele materii de învăţământ. Această apreciere trădează nesocotirea, sau, cel puţin, neglijarea celei mai înalte însuşiri a fiinţei umane, aceia care îl deosebeşte esenţial pe om de animal: *conştiinţa morală*. Dar, — răspund autorii afirmaţiei menţionate — rolul şcolii este de a da instrucţie; educaţia, şi mai ales cea morală, rămâne cu totul în sarcina familiei. Iată o teorie comodă pentru profesorii, cari o adoptă, dar dezastruoasă pentru edu-

caţia tineretului. Adevărul pedaogic, recunoscut de toţi specialiştii de bună credinţă, precum şi de majoritatea părinţilor, este că scopul principal al şcolii secundare — ca şi acela al şcolii primare şi al familiei — este de a face *educaţia integrală* a indivizilor, care îi sunt încredinţaţi.

*

Lucrările pentru alcătuirea unei noi programe a învăţământului secundar, au atras atenţia lumii şcolare asupra unor probleme, pe care deasemeni pedagogia le-a pus de mult. Menţionăm câteva din cele mai importante:

Necesitatea simplificării programelor. Aproape totdeauna, când o comisie instituită pentru revizuirea programei îşi începe lucrările, se enunţă, de către unul din membrii comisiei, acest principiu şi este adoptat cu unanimitate. Toată lumea pare a fi de acord, că şcoala secundară impune elevilor un material de cunoştinţi prea vast, prea complicat şi prea detaliat pentru puterea lor de asimilare şi pătrundere. Dar, vai! din momentul, în care lucrările se împart la subcomisiuni compuse din specialişti, câte una pentru fiecare materie de învăţământ, începe o adevărată cursă de *amplificare* a programelor între diversele categorii de specialişti. Fiecare crede că ridică prestigiul specialităţii pe care o reprezintă, dacă sporeşte cantitatea de material în programul analitic al materiei respective. Dar nimeni, sau aproape nimeni, nu se gândeşte la sufletul chinuit al copilului, greutate, ce depăşeşte mult puterile lui intelectuale. Ei bine, şi în cazul acesta a trebuit să se producă un fapt neobişnuit şi alarmant, pentruca autorităţile şcolare să ia atitundine: Un mare număr de părinţi, ai elevilor din diferite licee de băeţi şi fete, având în fruntea lor pe un distins profesor al facultăţii de medicină, au protestat energic contra orariilor şi programelor supra-încărcate, care expun pe copii la surmenaj. Această impresionantă manifestaţie a determinat ministerul să însărcineze o comisiune, compusă din părinţi şi profesori, cu revizuirea orariilor şi a programelor. Suntem convinşi, că lucrările acestei comisii vor duce la concluzii salutare pentru învăţământul nostru secundar, dacă, bineînţeles, nu vor interveni rutina, interesele personale şi amorul propriu al specialiştilor, spre a zădărnici opera întreprinsă şi a menţine actuala stare de lucruri.

Corelaţia obiectelor de învăţământ e deasemeni un principiu pedagogic, a cărui importanţă şi necesitate a fost accentuată în primele şedinţe *plenare* ale comisiei pentru alcătuirea noilor programe.

Dacă ţinem seama de necesitatea unei reale concentrări a materiei de învăţământ şi de cerinţa firească a oricărui om cult de a tinde spre o concepţie unitară asupra lumii şi vieţii, vom înţelege uşor locul important, ce se cuvine în program filosofiei, această ştiinţă a ştiinţelor, al cărei rol principal e

tocmai de a sintetiza într'un tot unitar rezultatele, la care ajung ştiinţele speciale, şi de a controla, corecta şi complecta noţiunile fundamentale, care stau la baza diferitelor ştiinţe speciale (materie, mişcare, suflet, etc.). Chiar dacă enciclopedia filosofiei nu va putea să provoace în spiritul elevilor acea concepţie unitară despre lume şi viaţă, ea va reuşi să le formeze *convingerea că vor putea ajunge la o asemenea concepţie.*

Pe baza unor asemenea argumente referitoare la valoarea enciclopediei filozofice ca materie de sinteză, comisia însărcinată cu alcătuirea programei de filozofie a reuşit să introducă această disciplină filozofică, o oră pe săptămână, în cl. VIII-a. Din nefericire, a intervenit, în ultimul moment un organ al ministerului instrucţii — căruia i se acordă prea multe şi prea variate atribuţii —şi, necunoscând bine problema, a tăiat din program cel mai important obiect de sinteză a materialului de cunoştinţe atât de bogat şi variat din programul învăţământului secundar: *Enciclopedia filosofică.*

S'a discutat mult şi chestiunea, dacă e necesară introducerea unui curs de *etică* în liceu şi, în caz afirmativ, dacă el trebuie să fie încredinţat profesorului de religie — care în orice caz face morala creştină — sau celui de filosofie. S'a ajuns uşor la un acord în ce priveşte primul punct, în sensul că *etica trebuie introdusă în program.*

*

Cât priveşte al doilea punct al problemei, cel referitor la *persoana*, căreia i se poate atribui cursul de etică, discuţia a fost mult mai agitată şi a trecut dela comisia de program, în cercurile didactice şi bisericeşti. Cei cari susţin că profesorul de filosofie trebuie să predea etica, aduc drept argument principal, că numai acesta va putea scoate în evidenţă raporturile strânse ale eticei cu sociologia, psihologia şi enciclopedia filosofică. Sigur, că, din acest punct de vedere, au dreptate. Ceilalţi însă, cari preferă pe preot profesorului de filosofie, aduc un argument de o importanţă covârşitoare pentru îndrumarea morală a tineretului. Preotul, suntem siguri, va transmite elevilor *morala creştină*, cea mai indicată pentru formarea caracterului. Ce fel de morală va cultiva profesorul de filosofie, aceasta nu o poate şti nimeni, întrucât, pe deoparte concepţiile filosofice şi etice manifestate în Universităţile noastre sunt variate şi adeseori foarte depărtate de concepţia creştină; pe de altă parte, tinerii licenţiaţi în filosofie, influenţaţi de acele concepţii, sunt liberi să o adopte pe oricare din ele, chiar când intră în corpul didactic şi devin educatori ai tineretului din şcoala secundară.

In faţa unor asemenea dificultăţi, putem afirma că, deşi ministerul a atribuit cursul de etică profesorului de filosofie, problema e încă departe de a fi fost rezolvată.

*

Menţionăm, mai departe *problema orariilor*, căreia nu i s'a acordat destulă atenţie, deşi prezintă o mare importanţă pentru organizarea activităţii şcolarilor. Cu privire la această problemă cercetările pedagogice au ajuns la unele concluzii, a căror aplicare în practica şcolară se impune. Astfel, spre ex.: In primele două ore de dimineaţă, ar trebui să punem obiectele cele mai grele din punct de vedere al oboselii, cu rezerva însă, pe care ne-o impune constatarea de ordin psihologic, că în ora întâi, să nu introducem în program un obiect de prima dificultate, căci în această oră trebuie să se producă un efort destul de mare pentru adaptarea spiritului, la activitate. In ora treia, un obiect cu un coeficient de oboseală inferior obiectului din prima oră, ca spre exemplu limba maternă, ştiinţele naturale, etc. Ora ultimă ar fi rezervată obiectelor mai puţin obositoare. Evident că aceste concluzii nu au un caracter absolut, întrucât gradul de oboseală, pe care-l provoacă o lecţie, nu depinde numai de natura obiectului tratat ci şi de *metoda*, pe care o întrebuinţează profesorul.

Dar să presupunem că într'o şcoală, am dispune de profesori ideali, în ce priveşte metoda şi raporturile sufleteşti cu elevii; am putea realiza un orariu corespunzător cerinţelor pedagogice?

Probabil că nu, fiindcă la fixarea orariilor, consiliile profesorale se prevalează mai puţin de condiţiile psihologice ale activităţii şcolarilor şi mai mult de interesele personale ale profesorilor. A trebuit ca şi în această chestiune să intervină opinia publică, reprezentată mai ales prin părinţii şcolarilor, pentruca autorităţile şcolare să înceapă a lua unele măsuri.

*

Şomajul tinerilor licenţiaţi a scos în evidenţă necesitatea unei extinderi a câmpului de activitate oferit acestor tineri. Până acum, ei nu aveau, în cadrul învăţământului, altă posibilitate de manifestare profesională decât catedrele din învăţământul secundar. Ori, se ştie că marea majoritate a acestora sunt ocupate. Faptul acesta i-a determinat pe licenţiaţii şomeri să solicite admiterea lor în corpul didactic pentru şcoalele de muncitori, şcoalele agricole (la catedrele de cultură generală) dar mai ales în corpul didactic primar, unde locurile vacante sunt mai numeroase, iar necesitatea creerii de noui posturi pentru stârpirea analfabetismului, e foarte mare.

Când reprezentanţii asociaţiei licenţiaţilor ne-a adus la cunoştinţă intenţia lor de a lupta în această direcţie şi mi-au cerut avizul în această privinţă, le-am răspuns hotărît că dorinţa lor poate fi realizabilă cu o condiţie *sine qua non: pregătirea pedagogică temeinică pentru noua activitate şcolară*, căreia vor să se consacre. Mai ales aceia, cari tind să pătrundă în învăţământul primar vor trebui să stăpânească bine, pe lângă principiile de pedagogie şi didactică generală comune tutulor gradelor de

învăţământ, problemele speciale ale şcoalei primare. Tinerii licenţiaţi au înţeles obiecţia noastră şi au declarat că vor depune toate străduinţele, ce li se vor cere, spre a-şi însuşi această pregătire.

In faţa acestei probleme se ridică tot mai mult necesitatea unei reduceri a numărului de solicitanţi a posturilor din învăţământ, printr'o selecţie riguroasă dictată de valoarea personală, muncă şi pregătire.

O asemenea selecţie se poate face pe mai multe căi: a) *înainte* şi *independent* de *licenţă*, prin instituirea unei şcoale normale superioare separată de Universitate şi cu un număr de locuri limitat : b) *după licenţa* obţinută de Universitate, tot într'o şcoală normală superioară dar în legătură cu Universitatea şi primind numai licenţiaţi prin concurs la un număr limitat de locuri.

E uşor de înţeles importanţa unei asemenea disciplinări intelectuale şi morale a studenţimii pentru individ şi societate. S'ar pregăti astfel terenul favorabil pentru triumful oamenilor de valoare şi muncitori în contra farseurilor; iar societatea ar avea garanţii mai serioase pentru realizarea, în toate funcţiiunile sociale, a unei activităţi superioare calitative şi sporită cantitativ.

Ne-am bucura, dacă această disciplină în munca ştiinţifică şi în viaţa morală a studenţimii — pe care interesele superioare ale neamului nostru o cer imperios—nu va trebui să fie impusă din afară, prin mijloace de aspră constrângere, ci va fi consimţită în mod autonom şi din adâncul conştiinţei de noua generaţie de studenţi

Am dat, în rândurile precedente, câteva exemple, din cele mai caracteristice, de trezire a conştiinţei pedagogice şi de încercări timide de a armoniza realităţile cu principiile. Sunt, oare, acestea manifestări acute şi trecătoare ale unui sbucium provocat de accidente grave în viaţa noastră şcolară, sau sunt semnele unei reale şi durabile tedinţi de ameliorare ? Aceasta ne-o va arăta viitorul.

G. G. Antonescu

Conferinţa D-lui Profesor G. G. Antonescu

Sâmbătă 19 Ianuarie c. a avut loc în sala de festivităţi a Soc. Institutorilor în prezenţa tuturor membrilor corpului didactic primar şi a numeroşi profesori, inaugurarea ciclului de conferinţe: *„Din problemele actuale ale învăţământului primar"*.

A vorbit *D-l, prof. G. G. Antonescu* despre: *„Mişcarea pedagogică contemporană"*.

După ce D-sa a arătat dificultăţile ce le prezintă tratarea „curentelor pedagogiei contemporane", datorită lipsei de perspectivă a cercetătorului, intrând în tratarea subiectului a arătat că lucru nu este totuşi imposibil dacă vom căuta a clasa diversele manifestări ale pedagogiei contemporane într'un cadru de principii. La stabilirea cadrului principial se ajunge uşor — spunea D-l prof. Antonescu — dacă plecăm dela o foarte scurtă consideraţie a rolului pe care-l joacă educaţia în viaţa individului şi a societăţii. Educaţia pleacă dela anumite realităţi — individul şi societatea — şi tinde să le transforme în direcţia unui ideal accesibil acestor realităţi. Deşi în opera de educaţie trebuie să păstrăm echilibrul ideal şi realitatea, aproape în nici un sistem pedagogic nu vom găsi păstrat echilibrul. Unele sisteme au înclinat balanţa spre realitate nesocotind cerinţele ideale sau căutând idealul în însăşi realitate, adică în dispoziţiunile naturale cu care vine individul pe lume; altele sunt atât de entuziasmate de un ideal superior încât în goana după ideal, nesocotesc realităţile. Aşa fiind — spunea D-l prof. Antonescu — vom putea deosebi în mişcarea pedagogică o tendinţă realistă, *realismul pedagogic*, şi una idealistă, *idealismul pedagogic*. In felul acesta am câştigat un cadru principial cu patru despărţituri: avem realismul pedagogic care va lua două forme, după cum se adresează societăţii sau individului — realismul individual şi realismul social — şi idealismul care şi el se adresează societăţii sau individului, deci idealism individual şi idealism social. In acest cadru se găseşte loc oricărei dintre manifestările pedagogiei contemporane.

Odată cadrul stabilit, D-sa trece la tratarea amănunţită a diverselor curente.

Astfel în cadrul realismului individual se menţionează: invidualismul şi educaţia liberă, pedagogia experimentală, pedagogia activistă şi psihanalitică.

In cadrul realismului social: utilitarismul şi regionalismul. In cadrul idealismului individual: noţiunea de personalitate etică şi cea creiatoare de valori.

In cadrul idealismului social: idealismul social cu aspect politic şi cu aspect etic. La sfârşitul conferinţei, D-l profesor

Antonescu, pune întrebarea dacă în mişcarea pedagogică dela noi predomină realismul sau idealismul. Atât în teoria ştiinţifică cât şi în practica şcolară realiştii sunt în majoritate.

Măsurăm, cântărim, aplicăm teste, facem statistici, dar în prelucrarea acestui material rămânem la concluziile mărunte care se desprind imediat din aceste realităţi; nu le privim pe acestea în lumina intensă a unui ideal: nu vedem pădurea din cauza pomilor. Realiştilor exageraţi le lipseşte spiritul filosofic, iar pedagogia lipsită de acest spirit devine o colecţie de reţete practice pentru cazuri mărunte şi izolate.

D-l prof. G. G. Antonescu încheie conferinţa exprimându-şi dorinţa ca în pedagogia românească cercetarea conştinciioasă a realităţilor şi interpretatea acestor cercetări să se facă în lumina intensă a unui ideal.

Vest.

Cunoaşterea individualităţii copilului, de d-na Prof. **Victoria Petrescu-Heroiu.**

Astăzi se duce o luptă tenace contra nivelării individualităţilor şi pentru confirmarea diferenţierii lor. Sisteme şcolare tradiţionaliste înăbuşeau în adevăr manifestările spontane ale individualităţilor, forţându-le să urmeze acelaş făgaş anchilozant, parcurs de generaţiile anterioare. Trebue lăsat drum liber forţelor creatoare ale individualităţii, spre a-şi maximaliza întreaga structură psiho-fizică. De altfel promovarea civilizaţiei şi culturii se datoreşte exclusiv personalităţilor energetice, cari, ne încadrându-se în formele rigide ale timpului, le anticipă, structuralizându-le în alte forme noui, originale.

Singura instituţie organizată, care ar putea potenţa la maximum însuşirile psiho-fizice ale unui individ, este *şcoala*. Şcoala ar creia o atmosferă favorabilă desvoltării individualităţii; s'ar realiza *individualizarea învăţământului şi educaţiei*. Activitatea premărgătoare acesteia este cunoaşterea temeinică a însuşirilor psiho-fiziologice a elevilor şi alcătuirea apoi de grupe omogene. Structura individuală este studiată după anumite criterii, indicate de fişa individuală.

Psihologia teoretică, prin concepţia behavioristă, spiritualistă şi vitalistă, a avut repercusiuni în psihologia aplicată. S'au făurit diferite metode empirice, pentru diagnosticarea psihicului: frenologia, fiziognomica, chiromanţia, grafologia, etc. Empirismul, premergător datelor precise, obiective, a fost înlocuit în psihologie prin metode ştiinţifice proprii: introspecţiunea, de ex., la care se adaugă metoda observaţiei externe sau directe, metoda experimentală (instrumentală şi testelor), metoda anchetelor şi psihanaliza. Concretizarea exactă a portretului psihologic se face,

după aplicarea conştiincioasă şi îndelungată a tuturor metodelor, în fişa individuală.

Se expune apoi o parte din realizările personale în ceeace priveşte antroprometria, asupra 1158 copii, în vârstă de 4—15 ani, stabilind bareme pentru copiii români. Deasemenea şi în privinţa diagnosticării psihice făcute asupra unui număr mai redus de copii.

In urma examenului antropometric şi anchetelor sociale întreprinse în familii, trage concluzia că neamul nostru dispune de o vitalitate deosebită, care îl ajută să înfrunte cu bărbăţie toate vicisitundile şi exigenţele timpurilor actuale.

Educatorul, cunoscând individualităţile, este dator să înfăptuiască *şcoala după măsură*, creind *clase* sau *şcoli* speciale pentru *subdotaţi*, *normali* şi *supradotaţi*. Formarea personalităţilor creatoare este dependentă şi de alegerea profesiunii. In realitatea socială, individul scânteiază, făureşte un bun cultural colectiv. Educatorul trebue să dirijeze copilul către profesiunea pentru care a manifestat evidente înclinaţii, să facă cu alte cuvinte *preorientarea profesională* a lui.

In timpurile actuale de criză morală şi socială, cunoaşterea valorilor morale şi intelectuale din lumea şcolară, dirijarea şi cultivarea lor, capătă o covârşitoare importanţă. Elitele societăţii de mâine se vor recruta din valorile şcolăreşti de astăzi. Corpul didactic, de toate gradele, trebue să activeze cu perseverenţă pentru afirmarea şi evidenţierea viguroasă a elitei generaţiei tinere.

26 Ianuarie 1935

V. D. S.

Conferinţa d-lui prof. Iosif. I. Gabrea

Sâmbătă 2 Februarie a.c. d. prof. Iosif I. Gabrea a vorbit la Societatea institutorilor din Bucureşti despre „*Programa şi cartea învăţământului primar*", în ciclul de conferinţe organizat de institutul pedagogic român, de sub conducerea d-lui prof G. G. Antonescu. Conferenţiarul arată că năzuinţele de a aduce o ameliorare învăţământului de orice categorie, începând totdeauna numai cu programele, nu sunt îndreptăţite, întrucât programele sunt mijloace de realizarea scopurilor urmărite de fiecare categorie de şcoale, şi, ca atare, ele valorează totdeauna numai cât valorează omul, care le aplică. De aceia orice reformă ar trebui să înceapă cu oamenii şi metodele apoi cu programele.

Scopul şcoalei primare încă se resimte de o formulare intelectuală: pune mai mare preţ pe cunoştinţe, decât pe formarea deprinderilor de activitate.

In programele şcoalei primare, trebuie făcută mai mult o

schimbare de prezentare şi de rânduirea cunoştinţelor, de cât de selectarea lor. Actualele programe sunt întocmite pe „obiecte de învăţământ", ceeace nu corespunde structurii psihice a copilului. De aceea, nici nu pot cultiva îndeajuns puterile sufleteşti ale copiilor, nici interesele pentru activitate.

Programele viitoare trebuesc organizate pe măsura şi structura minţii copiilor. (Centre de interes).

In ciclul al doilea al şcoalei primare, ele trebue să varieze după regiuni, cum de fapt prevede legea, dar cum încă nu s'a realizat peste tot.

Prin programele şcoalei primare, se va urmări în primul rând educaţia, şi apoi instrucţia.

Efectul celor mai bune programe poate fi anulat însă de carte, de manual, care este un intermediar, între copil şi realitate; necesar când reprezintă simţirea şi gândirea umană cea mai aleasă; păgubitor, când izolează de realitate.

Nu trebue uitat că a învăţa nu înseamnă atât a primi cunoştinţe, cât a reacţiona în chip util, pentru adaptarea la viaţă.

Deaceea: cât mai puţină învăţătură din carte, cât mai multă din realitate!

Dar cartea de şcoală primară, în genere, nici nu este întocmită în bune condiţii. După cum s'a spus şi în parlament zilele trecute, „cartea didactică formează un capitol de ruşine în politica ţării".

In alcătuirea ei, se ignorează mai ales psihologia infantilă, psihologia poporului român şi predomină interesele comerciale.

In sfârşit, cartea didactică este şi extrem de scumpă: ceea ce împiedică folosirea ei de către copii săraci.

Cartea trebuie îmbunătăţită prin studierea celor mai bune condiţii de realizarea ei. Sarcina aceasta şi-o ia institutul pedagogic român, secţia cărţii. Dar cartea trebuie neapărat şi urgent ieftenită printr'o reducere şi distribuţie raţională a beneficiilor între factorii de producerea ei. Pentru aceasta se preconizează monopolul cărţii. Monopolul ar inferioriza cartea însă. Deaceea se propune restrângerea numărului de manuale, admise prin liberă concurenţă şi o cotă din valoarea lor proporţională cu numărul de exemplare vândute, pentru a se procura cu ea cărţi copiilor săraci.

La sfârşit conferenţiarul face apel călduros la solidaritatea membrilor corpului didactic, pe deasupra intereselor personale şi de grup, pentru a da şcoalei primare programa şi cartea, care-i trebuie, pentru o înviorare a rosturilor ei în statul românesc.

Asist.

Invăţătură şi educaţie la Italieni.

D-l Benedetto de Luca într'o corespondenţă trimeasă astă vară din Roma, descrie admirabil modul de organizare al „*Operii Naţionale Balilla*“, înfiinţată de Ducele Mussolini acum nouă ani, care ar trebui să slujească de pildă tuturor neamurilor conştiente de menirea lor pe pământ.

Rezultatele obţinute într'un timp atât de scurt au întrecut toate aşteptările, iar tinerele generaţii italiene vor dobândi învăţătură şi educaţie mai presus de cât şi-ar fi putut imagina ori ce mare pedagog de până acum.

S'a spus şi s'a scris de repetite ori, şi cu drept cuvânt, că „şcoala n'a pregătit suficient noua generaţie pentru a putea face faţă cerinţelor timpurilor grele prin care trecem şi nici pentru viaţa publică. Instrucţia n'a fost întovărăşită de educaţia complectă, „*morală, socială* şi *civică*“. In Italia, „prin educaţia ce o capătă în *Balilla*, în *Avangarde* şi în *Miliţia naţională*, noua generaţie a căpătat cohesiunea morală, simţul datoriei şi al disciplinei, spiritul constructiv şi eroic“.

In toată Italia la 4 Aprilie, se prăznueşte „*Serbareă tineretului*“ cu prilejul aniversarii înfiinţărei „Operei Naţionale Balilla“ (O. N. B.).

Prin această organizaţie Statul italian ia în mână din cea mai fragedă copilărie mlădioasele vlăstare ale neamului şi le îngrijeşte, le plămădeşte, le hrăneşte cu hrana educaţiei fizice şi morale şi cu hrana învăţăturei şi a credinţei. S'ar putea zice că Statul, aşezându-se între casă şi biserică, între Academie şi militărie, ia de mână pe copil, şi pe calea sănătăţii, a învăţăturei, a exerciţiilor gimnastice şi intelectuale, a petrecerilor reînviorătoare ale trupului şi ale sufletului, îl aduce, ca un părinte iubitor şi luminat, căruia nu-i scapă din vedere nici o cută din inteligenţă şi din inima copilului său, îl conduce, pe acest copil, bine pregătit şi desvoltat, până la poarta universităţii sau a uzinei, ori a căzărmei.

Toate cele mai frumoase şi rodnice iniţiative cari sunt, în alte ţări, individuale sau familiare, ale societăţilor de cultură şi de educaţie, ale comunelor sau ale judeţelor, ale bisericii sau ale instituţiilor sportive, toate aceste iniţiative, Statul le ia în putere şi în seama sa; le contopeşte într'un tot organic — de norme diriguitoare, de persoane, de întocmiri şi de activităţi, — şi lăsând totuşi cea mai mare libertate de acţiune indivizilor şi familiilor, şi totdeodată fără să stingherească câtuşi de puţin drepturile fiecăruia, Statul făureşte viitorul naţiei prin educaţia morală a generaţiilor cari se îmbulzesc pe pragul vieţei.

Vreau să zic că pe când şcoala — şcoala primară, tehnică, gimnazială, de meserie — e însărcinată cu învăţătura copilului, conducătorii Operei Balilla, trezesc în el sentimentele şi pornirile de demnitate, de omenie, de forţă, de disciplină, limpezind simţul datoriei, conştiinţei menirei sale ca om şi cetăţean, întărind şi călăuzind în el dorul de a şti, nevoia de a se mişca, de a alerga, de a se duce departe, dela munte la şes, dela oraş la ţară, de la pădure la plaje, desvoltându-i spiritul de iniţiativă, de întreprindere, spiritul agonistic (de luptă) susţinut de mândria de a întrece pe tovarăşii săi, de a se face tot deodată de a fi ţinut în seamă de superiorii săi.

Copii Balilla sunt organizaţi şi încadraţi ca nişte mici soldaţi, cu ierarhii lor, cu instructori, cu capelani; dispun de localuri de întruniri, de palestre, de câmpuri sportive, unde primesc o educaţie cetăţănească şi o instrucţie pre-militară.

Învăţători, specialişti, oameni politici, preoţi le ţin cuvântări instructive. In massă, fac escursii, sau călătoresc aproape gratuit pe uscat şi pe mare.

In dată ce copilul a intrat în şcoală, poate să se înscrie şi în rândurile balillilor, Statul, care impune instrucţia primară, nu-i obligă însă pe elev sau pe şcolăriţă să se facă balilla. Dar băeţii se fălesc de a îmbrăca dânşii haina neagră iar fetele, iia albă. In rândurile lor, orice deosebire socială, de obârşie, de educaţie, de credinţă dispare. Toate clasele şi categoriile se contopesc într'o legătură spirituală şi politică, în înţelesul elin al cuvântului.

Această fundamentală primenire în educarea tineretului a fost realizată de Duce acum nouă ani, în aceeaşi zi în care o lege constituţională a regimului — aşa zisa „Cartea Muncii" — afirma superioara noblеţă a muncii şi solidaritatea tuturor categoriilor de lucrători faţă de scopurile naţionale. Aşa se înnoadă veriga vieţei, iar falangile balillilor, oţeliţi la şcoala energiei, crescuţi în sentimentele de iubire către familie, neam şi ţară, de bărbăţie neînfricoşată şi de generoasa abnegaţie, sunt ca răsadniţa mănoasă a armatei lucrătorilor de mâine, ale căror drepturi şi datorii sunt orânduite tocmai prin „Cartea Muncii". Cu cât florile din arborele vieţei sunt mai mirositoare, cu atât fructele vor fi mai gustoase.

In fiecare an, forţele tinereşti ale fascismului sporesc ca număr şi ca pregătire. Balilli erau anul trecut 1.236.635, sunt azi 1.572.030; avangardiştii (balilli mai mărişor) erau 307.452, sunt azi 367.621. „Piccole italiene" (micile italiene cari fac parte şi ele din Opera Balilla erau anul trecut 1.039.044 azi se urcă la 1.315.939. iar „Giovani italiene" (tinerele italiene) au crescut dela 105,556 la 151.823.

Opera Balilla este obiect de studiu din partea învăţătorilor străini şi a delegaţiunilor din diferitele ţări trimise în acest scop în Italia. Toţi recunosc că, pentru prima dată, nouile generaţii sunt considerate de Stat nu numai în cadrul şcolar, dar şi în

funcţie etică, politică şi socială, ca unele valori politice esenţiale şi constructive, Statul italian aşa cum l'a zămislit d. Musolini şi aşa cum el îl întruchipează zi cu zi a inaugurat o „politică a tineretului" care asigură copilului şi băiatului, mediul, climatul spiritual, programul unei educaţii integrale şi o armonie de acţiune şi de viaţă cea mai conformă cu cerinţele vremei şi cu stările convieţuirei sociale.

In adevăr, la şcoala balillor se croieşte în *totalitatea fiinţei şi a fiinţării sale*, în procesul natural al devenirei sale intelectuale şi fizice, etice şi estetice civile şi religioase. E o concepţie şi o întocmire pur latină, ba romană, aci unde tineretul e aşa de precoce, viaţa e aşa de intensă şi îmbelşugată, moştenirea spirituală aşa de bogată iar lozinca omului e motto-ul lui Mazzini; „Pensiero ed Azione": gândire şi înfăptuire.

Chiar şi eroul-pildă la care se ţinteşte, Balilla, e cu totul italian, e răsvrătitul copil genovez, care, pe când Genova cea semeaţă era ocupată de trupele austriace, la trecerea unui car încărcat cu un tun, ridică o piatră şi o azvârli apupra soldaţilor însoţitori. Intr'o clipă, gestul lui e imitat de alţi copii, de bărbaţi, de femei. Poporul întreg se răscoală, năvăleşte asupra asupritorilor şi îi alungă din oraş. Balilla e cu câteva secole mai înainte fratele sufletesc al lui Gavroche, eroicul „gamin" al lui V. Hugo, care moare sângerând, pe când se luptă pe baricadele Parisului.

Istorie sau roman, ţe tot una: e vorba de un ideal de urmărit. Fiecare popor poate să-şi făurească acest ideal ia-Statul, oricare ar fi forma lui are azi mai mult de cât eri, dar toria de a ne ajuta să-l împlinim. Căci să nu uităm că în lupta asta aprigă de influienţe politice, economice şi chiar culturale, între popoare, balillii din toate ţările sunt azi — după cum i-a numit d. Mussolini — „Zorile vieţii, nădejdea patriei, oştirea de mâine".

Standeve

Problemele educaţiei morale

Impresii dela al 6-lea congres internaţional din Cracovia

Preocuparea generală a problemei morale în întreaga lume din zilele noastre, şi mai cu deosebire, o mai idealistă educaţie morală a vitoarelor generaţii, capătă din ce în ce o importanţă covârşitoare, faţă de atâtea preocupări ale culturii şi educaţiei moderne.

Opinia publică de pretutindeni constată, se tângueşte şi se dezolează de nivelul moral din ce în ce mai scăzut al societăţii de astăzi.

Educatorii, în sens larg al cuvântului, şi îndrumătorii oficiali ai educaţiei din diferitele state şi-au impus datoria de a studia problema, de a propune reforme şi mai ales, de a le realiza.

Sub impulsul acestor necesităţi, şi deosebit de cea mai puternică mişcare pedagogică mondială: „Liga internaţională pentru educaţia nouă", a organizat încă din 1908 la Londra, cel dintâi congres internaţional de educaţie morală. Următoarele congrese au avut loc după războiu la intervale de trei ani, la Haga, Geneva, Roma, Paris şi în fine, ultimul la Cracovia, din Septembrie trecut.

Voiu căuta să sintetizez impresiile căpătate dela acest ultim congres, la care am participat în delegaţie oficială, împreună cu domnii profesori Rădulescu-Pogoneanu, dela Universitatea din Bucureşti şi C. Narly, de la Universitatea din Cernăuţi.

Numărul participanţilor s'a ridicat cam la 740 de membri străini şi polonezi. Delegaţiile oficiale de stat şi cele ale diferitelor Asociaţii pedagogice şi culturale, au marcat interesul ce-l aveau pentru discuţiile şi soluţiile din jurul unei asemenea probleme.

Cracovia a fost foarte bine ales. Oraş istoric, cu resurse vechi culturale, printre care nu pot să nu menţionez vechea Universitate Jageloná, deasupra căreia părea şi acum că planează spiritul unui Copernic, care şi-a durat eternitatea şi'n materialitatea unei statui din mijlocul curţii vechei Universităţi Jageloná.

In dimineaţa zilei de 12 Septembrie, cu prilejul deschiderii congresului, alocuţiunile rectorului Universităţii din Cracovia, prof. Maziarski, aceea a preşedintelui de onoare al congresului prof. Zielinski din Varşovia, a preşedintelui efectiv al congresului, prof. Halecki din Varşovia, a ministrului instrucţiunii publice Jedrzejewicz, precum şi al preşedintelui celui dintâi congres, venerabilul englez Frederick Gould, au evidenţiat pregnant cadrele în care avea să se desbată tema principală a congresului: *Forţele mo-*

rale comune tuturor oamenilor, izvoarele lor şi desvoltarea lor prin educaţie. Contribuţiile de ordin pur teoretic, precum şi cele de ordin practic pedagogic aduse soluţiei acestei teme, au format materialul şedinţelor plenare ale congresului. Ca anexe lor, au funcţionat patru secţiuni: „Morala şi munca", „Literatura copiilor şi tinerilor ", „Coeducaţia", precum şi „Înţelegerea popoarelor prin tineret".

*

Revenind la tema principală din şedinţele plenare, voiu căuta să scot în relief semnificativa poziţie care s'a semnalat între cei doi debateri ai congresului: deoparte, filozoful Brunschwigg, profesor la Sorbona, şi pe de altă parte, Peter Petersen, profesor la Universitatea din Jena. Cu toate că lucrările lor au fost mai mult de ordin teoretic, vom înţelege uşor la ce consecinţe practice pe terenul educaţiei pot conduce concepţiile lor, a căror poziţie s'a evidenţiat fără nici-o discuţie, în chip tacit.

Lupta între vechiul ideal de educaţie, crede Brunschwigg în *forţele morale comune tuturor oamenilor*, ideal care conduce la dresaj, şi noul ideal care împinge cu încredere noua generaţie spre normele de justiţie morală, pregătind din fiecare om un colaborator conştient al acestui ideal, trebuie să se sfârşească cu victoria celui din urmă.

A şti să te substitui în locul altuia, încheie Brunschwigg, a învăţa pe copii acest lucru, este opera aceleaşi revoluţii în ordinea morală, pe care un Copernic a realizat-o în lumea fizică a Universului, punând pe om la locul său, şi dând Universului rolul pe care îl are în realitate. Aceasta mai înseamnă să dobori egoismul, care împiedecă raţiunea să vadă clar.

Sub titlul: *„Cultivarea politică naţională a moralităţii omenirii"* pedagogul Peter Petersen din Jena, face mărturisirea clară că înainte de războiu lumea credea Germania idealistă. Acest idealism corespundea concepţiei raţionaliste a popoarelor latine, a Franţei îndeosebi. In faţa acestui idealism bolnăvicios, Petersen crede că omul real este adevăratul om al Germaniei de astăzi.

Omul real este omul împrejurărilor istorice, produsul rasei, naţiunii şi moravurilor seculare, pe care el le reprezintă la un moment dat.

Petersen ridică opoziţia între concepţia morală kantiană a omului de bunăvoinţă, cu dispoziţia sufletească spre bine, şi omul de acţiune. Numai acesta din urmă are valoare morală. Numai când lumea nu va mai crede într'o *raţiune generală*, sau într'o *moralitate generală*, numai atunci omul real va ajunge omul faptelor, produsul în primul loc al unităţii naţionale, apoi al altor comunităţi superioare, ca umanitate. Numai politica naţională, ca aceea a Germaniei de la 1930 încoace, încheie Petersen, poate aduce unitatea morală în omenire.

Cine nu obsearvă aici jocul foarte abil şi primejdios pe vârf de cuţite, pe care pedagogul german îl face cu antinomia sa între omul idealist şi omul de acţiune. Trebuie să facem un salt peste toată activitatea Congresului, şi să ajungem la sfârşitul acestuia, pentru a înregistra reacţiunea produsă de lucrarea profesorului de la Sorobona, *C. Bouglé*, codirectorul Şcoalei normale superioare din Paris: *„Înţelegerea popoarelor prin tinerime şi educaţie morală"*. Bouglé îşi dă bine seama că pentru ca popoarele să ajungă a se reconcilia, trecând peste principiile de diversitate, spre a pătrunde până în esenţialul naturii omeneşti, şi, spre a fundamenta viaţa generaţiilor viitoare, mai multe obstacole opresc avântul acestora. El recunoaşte că simpatia şi solidaritatea pe cari oamenii le dovedesc pentru un grup particular, cum e naţiunea, devin stâlpii neclintiţi ai moralităţii. Căci, chiar de s'ar putea anihila naţiunile, se întreabă el, oare nu s'ar resimţi o însărcinare fără seamăn în viaţa morală a omenirii? Bouglé, totuşi, ridică obiecţia exagerării acestei tendinţe. Subordonarea exclusivă la un grup, ne face ostili altor grupe, altor naţiuni. Exclusivismul naţional e însoţit de neîncredere agresivă şi de dispreţ sistematic, faţă de alte naţiuni. In asemenea împrejurări, chiar de s'ar putea organiza pacea în interior, se pregăteşte războiul la exterior.

Dacă mai observăm, că învăţământul istoric vine şi el să lingueşască instinctele combative inferioare ale tineretului, uşor se poate ajunge atunci să se înfăţişeze adevărata civilizaţie, ca un monopol al unei rase sau al unei naţiuni. După părerea lui Bouglé, aceste aspecte ale vieţii şi ale educaţiei se pot totuşi concilia. Deosebirile nu exclud asemănările din ce în ce mai strânse, colaborările de neînlăturat, ba chiar indispensabile. Aceste pot contrabalansa tendinţele pernicioase ale izolării în sine, favorizate de moralele naţionaliste.

In urma acestei expuneri, opinia publică a Congresului a putut înregistra impresia, că dacă pedagogul Petersen n'a putut fi, poate, convtns, a trebuit însă în bună parte să se simtă învins.

Era glasul evidenţii, care şi-a găsit un puternic ecou în însăşi această opinie publică sănătoasă a congresului dela Cracovia.

Drumul spre acest rezultat final al Cougresului, l-a uşurat şi conferinţa preşedintelui congresului, Halecki, despre *„Desarmarea morală"*, care trebuie să se bazeze pe o doză de bună credinţă din partea tuturor.

Dezarmarea morală nu se poate obţine de cât dacă învăţământul încetează de a mai falsfica adevărul, spre a servi la aţâţarea urei între oameni, clase şi naţiuni.

Ea nu poate fi decât o consecinţă a maximului de conştiinţă morală naţională, pusă în serviciul umanităţii.

*

Trecând la problemele de specialitate tratate în şedinţele plenare ale congresului, reţinem mai întâi lucrarea profesorului Lalande, de la Sorobona. Filosoful francez, în *Câteva prejudecăţi cari se opun desvoltării forţelor morale* combate reducerea conceptelor morale moderne la conceptele de *viaţă, evoluţie,* etc. cari scad nivelul valorilor morale. Progresul moral s'a evidenţiat în sens invers de restul vieţii. Forţele morale transformă continuu forţele vitale. Trecerea de la barbarie la civilizaţie a semnificat o scădere gradată a violenţii în profitul raţiunii.

Educaţia trebuie să înlăture prejudecata contrarie.

Profesorul universitar Hessen din Praga, vede în educaţia morală o formă de cultivare a omenirii, care nu se obţine de cât dacă educaţia depăşeşte ordinul biologic şi social. cari obligă pe individ să se adapteze la mediu, şi ajunge la treapta culturală a ştiinţii, artei şi dreptului. Atunci individul încetează de a mai fi un agregat al acestui mediu, şi agregează el elementele spiritualităţii lumii. O opoziţie asemănătoare între „factorii *realităţii* şi factorii de *valori* în educaţia morală", o semnalează şi prof. Rohdun Nawroczynski dela Universitatea din Varşovia. El combate ambele extreme, cel al *empirismului* moral şi al *idealismului* moral. Cel dintâi e fără suflet, cel de-al doilea rămâne străin de viaţă. Educaţia morală trebuie, să tindă la sinteză între aceştia doi factori, atât în teorie, cât şi în practică.

Nelipsit de la acest congres internaţional, ca şi de la altele la cari l-am întâlnit, belgianul P. de Vuyst, bătrânul luptător în favoarea educaţiei familiale, aduce o contribuţie de preţ privind *Aspectele pedagogice şi sociale ale educaţiei morale.*

Şi el ridică o opoziţie, pe aceia între învăţământul moral şi educaţia morală. Acesta din urmă rezultă din exerciţiu, din antrenare (training-ul englez), şi experienţă. In sensul din urmă doreşte reforma educaţiei în şcoală şi în familie. Mai puţină erudiţie în şcoale, mai puţină vorbărie în familie. Mai multă convergenţă a amândurora pentru a desvolta personalitatea morală a copilului. Mai mult control din partea statului la formarea *morală,* nu numai *ştiinţifică* a profesorilor şi la selecţionarea lor după aceste calităţi pedagogice şi sufleteşti. Mai multă propagandă pentru pregătirea familiei pentru rolul ei eductiv.

Al 5-lea congres internaţional de educaţie familială, ce se va ţine la Bruxelles în 1935, invită pe toţi cei interesaţi la desbaterea pe larg a acestei probleme.

O caldă pledoarie în favoarea educaţiei în familie, comparativ cu aceia din internate, o face pe baza datelor experimentale Wanda Szumann, în raportul ei: „Factorii buni şi răi în educaţia internatelor".

O clarificare a scopului educaţiei, în funcţie de educaţie morală doreşte să dea şi compatriotului nostru *C. Narly,* profesor la Universitatea din Cernăuţi, precizând scopul educaţiei în formarea personalităţii, pe care o defineşte ca „o desvoltare

maximă a originalităţii specifice a unei fiinţe, lucrând în cadrul principiului social".

Şi pe când venerabilul Gold accentuiază importanţa istoriei pentru elaborarea valorilor morale în educaţie, bineînţeles nu istoria cronologică a dinastiilor şi războaelor, ci istoria transformărilor sociale şi a cuceririlor culturii, profesorul *Gaston Bachelard,* de la Facultatea de litere din Dijon, studiază valoarea morală a culturii ştiinţifice. Moralistul trebuie să fie pus în faţa caracterului absolut şi universal al regulelor morale, cari sunt obiective întocmai ca adevărul ştiinţific. Invăţământul ştiinţific poate deci contribui la educaţia morală.

*

Părăsind terenul ideologic, doi pedagogi polonezi, prof. *Szuman* de la Universitatea din Cracovia şi dr. *Josip Mirscky,* studiază unul: *„Psihologia idealismului la adolescent,* iar celălalt *Autoeducaţia şi poziţia ei în interiorul educaţiei morale.* Cel dintâi găseşte în adolescenţă un punct de plecare pentru atitudinea morală autonomă faţă de viaţă. Arată că copilul lucrează moral, din ascultare, pe când adolescentul e mai complex. Acesta trăeşte personal crize sufleteşti. Educatorul trebuie deci să cunoască mai profund mecanismul sufletesc al adolescentului, pentru a-i atinge aceste resorturi în educaţia morală, dacă vrea să aibe succes.

Pe de altă parte, Mirscky merge şi mai departe, şi arată că orice educaţie care debutează prin a fi un ajutor specific celui slab, ajunge să însemneze păstrarea şi desvoltarea valorilor obiective culturale. In cazul acesta, educaţia încetează de a mai *influienţa o formare* străină, pentru a se transforma în *autosuggestie* şi *autoeducaţie*

Dela obligaţia externă spre libertate conştientă, aceasta ar trebui să fie evoluţia educaţiei morale.

O contradicţie mai actuală în educaţia morală, ni-o precizează abatele *A. Woycicki,* prof. la Universitatea din Wilon, în stabilirea *Fundamentelor educaţiei morale.* El grupează aceste fundamente în jurul a doua concepţii asupra anului: *Homo sovieticus* şi *homo europaeus.*

Prima tinde spre morala comunistă şi este tipul unuei civilizaţii înpersonale, neputând fi un ideal omenesc, dar gregar, celălalt este produsul procesului de romanizare, de creştinizare şi de influienţe a spiritului helenic, după cum îl caracterizează Paul Valery. Educaţia morală trebuie să se prezinte ca o exigenţă a naturii noastre *raţionale,* dar şi a lui Dumnezeu, pentru a forma un *homo europaeus.*

Nu e de mirare, că atât lucrarea lui *J. Piaget,* prof. la Universitatea din Geneva, asupra *„Desvoltării ideilor morale la copii",* precum şi lucrarea profesorului *Vl. Ghidionescu,* despre *„Evoluţia valorilor în educaţia morală, în concordanţă*

cu desvoltarea psihologică a copilului, să fi fost după susţinerea lor, obiectul unei interesante discuţii, provocată între alţii chiar de abatele prof. Woycicki. Căci, după cum a observat cunoscutul filosof şi pedagog D. Paradi, care prezida atunci şedinţa plenară, amândouă aceste lucrări au ceva comun. Ele se pun pe punctul de vedere strict al psihologiei copilului. Piaget studiază jocul ca isvor de inspiraţie al copilului, pentru elaborarea şi respectul de reguli, apoi autoritatea adultului, ca isvor exterior de ascultare, până ce copilul depăşeşte faza egocentrismului şi începe a *participa* autonom la elaborarea legilor morale.

Autorul celei de a doua lucrări, urmăreşte evoluţia psihologică a copilului, dar într'un strâns paralelism cu o clasificare a principiilor şi metodelor de educaţie morala. Plecând dela determinarea caracterului moral, ca scop al educaţiei şi înlăturând termenii impropii sau prea vagi, ca personalitate şi evoluţie socială, cari nu ne dau îndestul elementele normative ale educaţiei, autorul găseşte în principiul *simpatiei* motorul de promovare al educaţiei morale. Căci, omul de şcoală trebuie să cunoască în mod practic, ce asociaţii de simpatie şi antipatie şi la ce epoci trebuie să stabilească între actele copilului şi efectele, sau cauzele sau energia desfăşurată de aceste acte, etc., cari să corespundă evoluţiei sufleteşti a copilului şi adolescentului. Numai astfel poate fi garantată transformarea din educaţie heteronomă (impusă de alţii), în autonomă.

•

Secţiunile ne-au dat şi ele o contribuţie de preţ la deslegarea diferitelor chestiuni subordonate problemei principale. Citez din activitatea secţiei: *„Literatura pentru copii şi tineret"*, lucrarea *Mariei L atzarus*, doctor în litere dela Montpellier, care ne-a introdus până şi în defectele internaţionale din literatură pentru copii.

Autoarea, ea însuşi scriitoare în acest gen, găseşte elementele comune ale literaturii pentru copii din toate limbile. Ele sunt de fond şi de formă. Ele ne explică de ce în toate ţările le plac copiilor aceiaşi eroi şi aceleaşi aventuri, precum şi un acelaş fel de scris, iar pe de altă parte, de ce nu le plac altele şi scrise altcum. Cine scrie pentru copii, nu trebuie să fie numai un bun scriitor şi nici numai un bun moralist. Trebuie să cunoască bine sufletul copilului la diferitele etăţi. El nu trebuie să moralizeze *intenţionat*. Căci atunci respinge în loc să tragă pe copii. Să ştie fugi de comicul prostesc şi vulgar, sau de mediocritatea stilului, precum şi de râsul fără spirit. Să nu facă din animale prea multe victime de suferinţă şi nici obiect de ironie pe oamenii simpli. Să fugă şi de melancolii bolnăvicioase. Autoarea critică în special influenţa nefastă a literaturii internaţionale poliţieneşti şi cere o campanie comună internaţională contra or. In aceiaşi ordine de idei, *d-ra B. Weber* conducătoarea ser-

viciului de literatură pentru copii din „Biroul internaţional pentru educaţie din Geneva", ne prezintă bilanţul *practic* al activităţii acestei secţiuni. Biroul a întreprins o vastă anchetă asupra cărţilor, cari reprezintă viaţa copiilor şi a tinerilor, şi cari sunt simpatizate de copii. Acelaş lucru şi asupra cărţilor, cari tind, să desvolte simpatii între popoare, sau să înregistreze reacţiunile copiilor faţă de cărţile cu conţinut războinic sau pacific, etc. Sau asupra deosebirilor după sexe, cu privire la gustul cetitului.

Autoarea arată organizarea biuroului care conţine listele cu operile alese şi recomandate pentru traduceri în alte limbi, care promovează foarte mult propaganda cărţilor bune pentru copii şi tineret.

In legătură cu această problemă citez şi pe *Ed. Neymark*, redactorul *Revistei penitenciarelor poloneze*, care arată influenţa mai puternică a filmelor imorale de cât a cărţilor imorale, datorit mijloacelor de sugestie de care dispune cinematograful. Aceste mijloace pot să se transforme într'un instrument superior moralizator, dacă este canalizat în acest sens.

Din *secţia coeducaţiei*, semnalez îndeosebi lucrarea directoarei şcoalei internaţionale din Geneva, *M. Th. Maurette*, care a prezentat rezultatele practice ale experienţei ei câştigate de câţiva ani. Experienţa înregistrează rezultate foarte bune, mai ales în direcţiune morală, obţinându-se atenuarea asperităţilor şi tendinţelor exclusive ale celor două sexe, şi creându-se o cunoaştere mai reală a lor, şi un sentiment de camaraderie folositor mai ales după păşirea din şcoală în viaţa socială.

Pentru noi, românii, problema s'ar pune deocamdată astfel: ca profesorii şi profesoarele noastre, precum şi familiile, să lucreze de acord pentru a înlătura unele *prejudecăţi* cari produc pe terenul relaţiilor cari trebuie să existe între băieţii şi fetele şcoalelor noastre, rezultate contrarii de acelea pe cari le intenţionează. Din secţiunea *Morală şi muncă* scot în relief lucrarea profesorului de la Universitatea din Sofia, *d. Katzaroff*, care a prezentat o foarte instructivă dare de seamă despre *„Valoarea educativă a serviciului obligator de muncă în Bulgaria"*. Acest serviciu datează din 1920. Din motive de ordin economic, ne zice autorul, tinerii de 21 ani nu pot fi încorporaţi în Bulgaria în serviciul militar, de cât într'un procent de 30 la sută de recruţi.

Restul sunt obligaţi la acest serviciul de muncă timp de 8 luni. Repartizaţi în grupe, mai mari sau mai mici, ei sunt împrăştiaţi pe întreg teritoriu şi puşi să execute diferite servicii publice după un plan făcut pe fiecare an, ca de ex.: construirea drumurilor, edificiile publice, poduri, păduri, exploatări economice de stat sau comunale, etc.

Statistica arată până acum 27.000 de tineri trecuţi prin acest serviciu obligator, cari au executat lucrări de cca. 2 milioane de Leva.

Katzaroff enumeră avantagiile vieţii comune în tabere a

acestor tineri, cari se cred mai privilegiaţi de cât acei cari fac serviciul militar, şi ale muncii lor, din punctul de vedere moral, social şi naţional. Ascultând această comunicare, nu m'am putut împiedeca să nu fac reflecţie dacă pentru noi românii, această concepţie a muncii obligatoarie a bulgarilor, nu trebiue să ne dea de gândit. N'au câştigat ei oare, — să ne întrebăm — îmbunătăţiri în interiorul tării lor, cari au compensat cel puţin, ceiace nu li s'a *permis* să câştige cu înarmarea unui procent mai mare de recruţi?

In fine secţia *Înţelegerii popoarelor prin tineret*, ne prezintă un număr de lucrări foarte interesante. Astfel, Comitetul central al „Crucii Roşii pentru tineret" din Iugoslavia, prezintă un frumos raport din care se constată cum se înţelege acolo participarea tineretului la această operă de educaţie morală. Şcoalele organizate astfel, trimit bani, îmbrăcăminte, încălţăminte şi manuale şcoalelor sărace. Mai multe organizaţii menţin cantine şcolare în regiunile sărace. Elevii şi elevele înscrişi, lucrează în atelierele şcoalelor. Produsele se vând şi banii obţinuţi sunt consacraţi scopurilor umanitare ale Societăţii; sau, elevii lucrează în grădini de legume, iar produsele alimentează cantine şcolare, sau organizează serbări şi concerte, în folosul prietenilor bolnavi sau săraci.

Astfel primesc copiii educaţia solidarităţii sociale. — Prin raporturiie cu Societăţile similare străine, ei îşi desvoltă solidaritatea internaţională.

Alte lucrări ne arată rolul şi rezultatele corespondenţei internaţionale între şcolari ca: Cercurile tinerimei „Crucii Roşii poloneze" sau Biuroul francez de corespondenţă, precum şi Biuroul din Germania, etc. In fine toate Asociaţiile de cercetaşe şi cercetaşi din diferite ţări aduc un material preţios precizând numărul de scrisori personale, pe clase, sau pe şcoale, schimbate reciproc între dânşii.

Ne semnalează prin aceasta un folos instructiv, căci prin acest fel de corespondenţă, elevii pot câştiga o sumă de cunoştinţe noui despre diferitele ţări străine.

Dar se semnalează şi un rezultat moral mai de preţ.

Tinerii ies din egocentrismul lor personal, social şi naţional şi prin acest contact devin mai înţelegători şi mai toleranţi faţă de sufletele altora.

Imi mai rămâne să precizez pe scurt rezultatul final al congresului de la Cracovia şi contribuţia pe care ne-ar putea-o aduce pe terenul educaţiei din ţara noastră.

Din lucrările cari au conturat ideologia modernă a educaţiei morale, constatăm o modificare a felului de a înţelege această educaţie. Nu dintr'o origină transcendentală, ci din vasta experienţă a vieţii şi istoriei omenirii, adevărat laborator de creaţie a valorilor ideale, se desprinde pentru noi astăzi scopul suprem moral spre care trebuie să orientăm viitoarele generaţii.

Acest ideal moral şi religios, trebue totuşi să depăşească condiţiile naturale ale existenţii, dar nu trebuie să devină inaccesibil pentru media normală a indivizilor. El trebuie să oblige „eul" personal în serviciul societăţii, „eul" social în serviciul naţiunii, şi „eul" naţiunii, în serviciul umanităţii.

Mijloacele atingerii acestui ideal, trebuie să se sprijine pe o cunoştinţă cât mai exactă a sufletului copilului şi adolscentului.

Metodele heteronome, adică acelea impuse prin autoritate, de la exterior spre interiorul personalităţii, trebuie să se transforme în cursul educaţiei, în metode din ce în ce mai autonome.

Lipsa semnalată din toate părţile a oamenilor de caracter, nu poate fi înlăturată decât numai printr'o reformă radicală a şcoalei şi a învăţământului, care să aibă în vedere în deosebi urmărirea acestui scop. Reformele periferice şi parţiale, nu schimbă nimic.

Educaţia morală şi cea religioasă, trebuie să părăsească făgaşul materialismului intelectualist.

Ea trebuie să aducă o nouă viaţă în cadrele şcoalei şi ale familiei, pentru a pregăti o nouă viaţă socială.

Intre familie şi şcoală trebuiesc constituite punţi de trecere, nu din exhortaţii şi oprelişti, ci din organizări practice şi concrete, din măsuri pozitive pentru atragerea intereselor tinerimii spre valorile superioare ale vieţii. Organizaţiile şi Asociaţiile existente pentru copii şi tineri, Crucea Roşie, cercetăşia, sportive, etc. trebuiesc mai puţin canalizate spre parăzi şi exchibiţii, ci cât mai mult spre punerea la lucru, modeste şi discret, a copilului şi tânărului în serviciul cauzelor frumoase altruiste.

„Cultura generală" trebuie înţeleasă astăzi ca un mijloc de pregătire integrală a băieţilor şi fetelor, nu atât în vederea unui examen final, fie el şi cel al bacalaureatului, cât în vederea integralizării tânărului şi tinerii în societatea în care îl trimitem să trăiască.

In fine, pregătirea profesorilor, găsită astăzi pretutindeni insuficientă pentru a corespunde noului şi complexului rol de educatori, în prima linie, trebuie să sufere o transformare radicală, în urma căreia să se evidenţieze mai mult de cât până acum calităţile morale, sufleteşti, şi cele pedagogice, ale viitorilor profesori.

Vladimir Ghidionescu
profesor la Universitatea din Cluj.

Metode de educaţie morală în şcoala primară

Conferinţa d-lui V. P. Nicolau

D. V. P. Nicolau a vorbit, la Soc. Institutorilor despre „Metoda de educaţie morală în şcoala primară". D-sa a arătat în introducere rolul deosebit pe care îl are, când e vorba de alegerea metodelor de educaţie morală, pe deoparte sufletul educatorului, iar pe de altă parte cunoaşterea psihologiei vârstei copilului. Vorbind de sufletul educatorului, d-sa a menţionat că oricare ar fi concepţia acestuia cu privire la diversele probleme pe care i le pune realitatea, această concepţie nu poate însă să fie lipsită de un colorit idealist-creştin şi naţional.

Spre a lămuri raportul dintre sufletul elevului şi metoda folosită în educarea morală, d-sa arată că scopul către care tinde educaţia morală e de a transforma individualitatea naturală în personalitate morală. In şcoala primară nu facem altceva decât să pregătim atmosfera acestui proces de personalizare şi punem uneori jaloanele de începerea lui. Metodele pentru realizarea acestei transformări trebuie să ţie seama de psihologia vârstei şi individualitatea celui pe care vrem să-l transformăm.

In procesul de desvoltare psiho-fizică a individului, putem distinge o perioadă preşcolară în care, din punctul de vedere metodic, ne vom mulţumi numai cu o guvernare serioasă. In această perioadă, vom studia individualitatea, vom împedica deprinderile rele sau nenaturale şi vom înlătura desordinea din procesul creşterei sufleteşti. Ameninţările şi pedepsele nu sunt recomandate în această epocă întrucât ele produc o înăbuşire sufletească a copiilor, care va împiedeca procesul de personalizare.

Trecând la perioada şcolară, d. Nicolau, arată că în această perioadă, în sufletul copiilor e desvoltată tendinţa spre imitaţie şi ascultare şi că nu trebuie neglijată deasemenea dragostea copiilor pentru poveşti. Din punctul de vedere metodic, vom avea grijă în această epocă să dăm elevilor exemple de imitat. Aceste exemple vor trebui să fie aşa fel alese încât să formeze în sufletul elevului dorinţa de a pune în practică, de a exercita ceeace a văzut în exemplu. După alte indicaţii de ordin metodic, d. Nicolau discută problema coloritului moral al acestor exemple. D-sa înclină către un colorit creştin idealist.

Pentru susţinerea consecvenţei în exercitarea voinţei nu se pot admit mijloace represive ci o disciplină consimţită de elev. Pentru creiarea unei discipline este necesar un mediu ambiant. Iar pentru creiarea acestuia trebuie să avem în vedere atitudinea educatorului şi înfăptuirea de societăţi şcolare cunoscute sub numele de „conducerea de sine a clasei". D-sa atrage atenţia

asupra rolului deosebit pe care-l are educatorul în aceste societăţi.

Educatorul e chemat să înlăture producerea în sufletele elevilor a sentimentelor de gelozie, lipsă de încredere în sine şi alte sentimente periculoase formării personalităţii. Educatorul va căuta printr'o înfluienţă asupra colectivităţii să tempereze individualităţile puternice şi despotice şi să creieze o atmosferă morală creştinească.

Trebuie — a spune d-sa — să revenim la idealul dascălilor din trecut, ideal căruia să-i adăugăm metode perfecţionate de pedagogie modernă.

Cea mai bună metodă lipsită de o concepţie idealistă e periculoasă şi anarhică după cum o concepţie cât de frumoasă fără o metodă adequată este utopică.

Metode în educaţia intelectuală

Conferinţa d-lui profesor Vasile Băncilă

Sâmbătă, 16 Februarie, orele 6, a avut loc a patra conferinţă din ciclul organizat de Institutul Pedagogic Român, la Societatea Institutorilor din Capitală, Str. Ing. A. Saligny, 2.

A vorbit **d-l Vasile Băncilă** despre **„Metode în educaţia intelectuală“.**

Conferenţiarul precizează, că nu se va ocupa decât de obiectele de studiu şi nu de aşa numitele dexterităţi. Deasemeni, nu va schiţa un curs de metodică, ci va încerca să dea un număr de sugestii.

Importanţa educaţiei intelectuale constă mai întâi în importanţa pe care o au inteligenţa şi adevărul.

Epoca modernă este pragmatistă şi relaţionistă, deoarece a căutat să hotărască importanţa inteligenţii şi adevărului în altceva decât în ele însăşi.

In al doilea rând însă, educaţia intelectuală are importanţă pentru viaţa morală.

Scopurile educaţiei intelectuale sunt trei: scopul formal, scopul material şi scopul în legătură cu creiarea unui spirit de ansamblu şi profund, care e atitudinea faţă de viaţă.

Natura acestei atitudini faţă de viaţă decide şi de valoarea a ceeace s'a realizat din scopul formal şi material.

Şcoala în genere şi şcoala primară în special nu lucrează numai cu un singur fel de cunoaştere, ci cu mai multe, care ar fi: Cunoaşterea raţionalistă, cunoaşterea experimentală, cunoaşterea intuitivă, cunoaşterea imaginativă, cunoaşterea gramaticală şi cunoaşterea mistic-contemplativă.

Conferenţiarul a arătat pe larg în ce rezidă fiecare din aceste cunoaşteri şi a dat sugestiile metodice, pe care le crede oportune în acest moment al evoluţiei ideilor pedagogice.

In partea ultimă a conferinţei, d-l V. Băncilă a arătat că e nevoie de un spirit, care să aducă mai mult idealism adânc, un spirit ontologic.

Altfel, ori cât ar fi de bune metodele, suntem ameninţaţi de artificializare.

Educatorul trebuie să trateze în formule pedagogice un spirit ontologic.

Posedând acest spirit şi posedând permanent tinereţea spirituală şi devotament, educatorul va ridica şcoala la nivelul întrezărit de năzuinţele noastre cele mai bune.

V. D. S.

Despre compoziţia materiei

(urmare)

Evoluţia concepţiei oamenilor asupra compoziţiei materiei, am văzut-o în No. 3—4 al revistei pe anul 1933.

Spuneam că, pentru a trage concluziile asupra subiectului, este nevoe să facem cunoştinţă cu oarecari lucruri ce ne servesc de justificare.

Teoria electromagnetică a luminei arată, că undele electrice datorite curenţilor oscilatori se propagă cu viteza luminei în eter (30.000 kilometri pe secundă) şi în anul 1865 învăţatul englez *Maxvell* a arătat că, în ce priveşte viteza de propagare, radiaţiunile luminoase sunt un caz particular al undelor electromagnetice. In anul 1888 *Hertz* a pus în evidenţă undele electrice pe baza cărora s'au desvoltat telegrafia fără fir şi radiofonia de astăzi, ce fac epocă în evoluţia omenirei. Dacă cercetările duseseră la convingerea că propagarea luminei este de natură electromagnetică, rămânea să se arate că şi origina ei trebue să fie în oscilaţiuni de masse electrice. Chestiunea era în strânsă legătură cu alta şi anume că curenţii electrici erau consideraţi ca masse electrice *continui*, oscilând după condiţiile de experimentare şi mişcate de puterile electrice.

In anul 1881 *Helmholtz* spunea că s'ar putea ca electricitatea să aibă o structură *atomică* şi în acest caz massele electrice în mişcare ar fi constituite din atomi de electricitate în mişcare. La *electrolite*, corpuri lichide cari sunt bune conducătoare de electricitate, atomii materiali au pe ei massele electrice şi formează *ionii*. Conductibilitatea electrică la lichide se datorează aşa dar, prezenţei ionilor, cari sunt adevăraţii căraşi de electricitate prin lichid.

Atomii de electricitate în mişcare prezintă ei *aceleaşi efecte* ca şi massele continui, adică un atom de electricitate în mişcare, dă naştere la un câmp magnetic?

Experienţele au arătat în mod neîndoios că un atom de electricitate în mişcare dă naştere la un câmp magnetic.

Comparaţia oscilaţiunilor electrice cu a unui pendul duce la o concluzie fundamentală în ce pirveşte *massa*. Se ştie că, dacă îndepărtăm din poziţia de echilibru un pendul el se mişcă la dreapta şi la stânga faţă de această poziţie de echilibru şi dacă nu-l mai atingem, după câteva deplasări din ce în ce mai mici, el se opreşte. Massa materială a pendului se opune cu o *rezistenţă de inerţie* mişcărilor pendului şi este nevoe să executăm o lucrare mecanică contra acestei rezistenţe de inerţie. In ceasornicele cu pendul, rezistenţa de inerţie cum şi frecările în lagă-

rile roţilor, sunt învinse de puterea resortului, sau a greutăţilor pe care le tragem din când în când. Tot aşa în cazul unui fenomen oscilator electromagnetic care are loc, se determină contra lui un curent de sens contrar, prin intermediul energiei câmpului magnetic şi aceasta se numeşte *self-inducţie*. Self-inducţia aceasta există atâta timp cât curentul principal are variaţiuni, adică devine mai mare sau mai mic şi nici odată nu rămâne acelaş. Self-inducţia tinde să reducă variaţiunile curentului principal spre zero, întocmai ca şi *rezistenţa de inerţie*, oscilaţiunile pendulului. Deci există o mare asemănare între ele.

Cu alte cuvinte, un atom de electricitate în mişcare variată prezintă o *self-inducţie* după cum o massă materială prezintă o *rezistenţă de inerţie*. *Self-inducţia* se datorează massei materiale a atomului de electricitate, şi deci *energia are massă*.

O massă atrage pe alta. Când massa care atrage este pământul, se spune că *energia are greutate*.

Legătura între massa (m) a energiei şi mărimea (E) a acestei energii este foarte simplă, după teoria relativităţei a lui *Einstein*

$$m = \frac{E}{V^2}$$

unde: V = iuţeala luminei = 300.000 kilometri pe secundă. Cam târziu, dar este bine totuşi să arătăm că, cu ocazia congresului pentru înaintarea ştiinţei, a vizitat ţara noastră marele învăţat *Zeemann* care a arătat la 1896, că origina luminiei rezultă din mişcări oscilatoare de masse electrice.

Domnia sa a dovedit, prin experienţă, că dacă se trimite o rază de lumină printr'un câmp magnetic, lumina trimisă îşi schimbă spectrul.

Acest fapt este cunoscut sub numele de efect *Zeemann* şi într'una din şedinţele congresului marele învăţat a vorbit despre acest efect.

El a luat vaporii corpului sodiu la incandescenţă (în stare să lumineze) şi făşiile de lumină le-a trecut printr'un spectroscop (aparat de analizat lumina). Lumina arătată la spectroscop era sub forma a două linii D (liniile D sunt anumite linii din spectrul culorilor). Dacă vaporii incandescenţi sunt supuşi la un câmp magnetic puternic, liniile sunt desfăcute în alte linii şi anume: dacă privim lumina paralel cu linia de forţă a câmpului magnetic, se obţin două linii în loc de una, iar pe direcţia perpendiculară câmpului magnetic se obţin 3 linii.

Unele făşii luminoase trimise de alte corpuri, pot fi desfăcute pe câmpul magnetic într'un număr şi mai mare de componente.

De aici se deduce că între câmpul magnetic şi lumină, este o legătură întocmai ca şi între curenţii oscilanţi şi câmpul magnetic.

Experienţa aceasta a făcut dovada că lumina se datorează unor masse electrice cari execută mişcări oscilatoare.

Dacă atomii sunt sisteme complexe, alcătuite din părţi cari oscilează, rezultă că ce-i comun atomilor diferitelor elemente, sunt massele electrice în oscilare (vaporii incandescenţi a diferiţilor corpi dau linii descompuse în spectroscop când fâşiile de linii luminoase străbat câmpuri electrice).

Self-inducţia acestor masse electrice se resimte zub forma *massei materiale* a atomului (rezistenţă de inerţie), iar oscilaţiile lor sunt cauza luminei emise.

Descărcări electrice în gazuri. Am amintit mai sus despre conductibilitatea corpurilor lichide (electrolitele) şi spuneam că electricitatea este transportată de *ioni*, masse materiale încărcate cu electriciiate şi anume: Anioni (încărcaţi cu electricitate negativă) şi Kationi (încărcaţi cu electricitate pozitivă).

Trecerea electricităţei prin corpurile gazoase a fost explicată ca si în cazul electrolitelor prin existenţa de ioni în gaze. Şi aici avem ioni pozitivi şi ioni negativi. Iuţeala ionilor în gazuri, este mai mare ca la lichide. Gazurile în general nu au ioni, numai supuse la agenţi exteriori (ca raze X, raze emise de corpuri radioactive, lumină ultra violetă) gazurile se ionizează parţial. Aşa dar fracţiunea de gaz ionizată, este de obiceiu mică, atât de mult încât se poate spune că gazurile în general nu au ioni.

Conducând curentul electric, gazurile îşi pierd ionii, cari se depun pe electrozi şi conductibilitatea pentru electricitate dispare odată cu absenţa lor. Dacă lăsăm mai mult timp un gaz ionizat fără să trecem un curent electric prin el, ionii se recombină şi gazul îşi pierde conductibilitatea. Deasemenea dacă punem un gaz ionizat sub acţiunea unui câmp magnetic, pierderea ionilor se face mult mai repede.

In ce priveşte cantitatea de electricitate ce o conduc ionii la gazuri, ea este aceiaşi ca şi ionii lichidelor.

Trecerea electricităţei prin gazuri, se face sub formă de scânteie electrică care sare dela un electrod la altul, când gazul are o presiune între electrozi.

Forma electrozilor interezează şi ea. Dacă ambii sau unul, este un vârf ascuţit, descărcarea se poate face sub forma unui curent electric care se poate constata cu aparate de măsură (galvanometru).

Dacă se face descărcarea într'un gaz închis în tub de sticlă, presiunea se poate varia după dorinţă. Incercări sub această formă au fost făcute de *Plücker* (1859) şi *Hittorf* (1869). Când presiunea gazului este egală cu cea atmosferică, lungimea scânteiei este de 4 – 5 c. m. dacă punem la electrozi un voltaj de câteva mii de volţi, pe când dacă micşorăm presiunea la circa 40 mm. colona de mercur, ia aceiaş distanţă de 4—5 cm. lumina nu mai este aşa albă iar sgomotul făcut de scânteie este mic,

micşorând presiunea şi mai mult, lumina se colorează în roşu. Când presiunea a ajuns la 0.02 mm., lumina aproape nu mai există, afară de un slab fascicol, iar peretele tubului opus catodei (polului negativ) a devenit fosforescent răspândind o lumină verzue (ca lumina ce o au licuricii noaptea).

Crookes a observat cel dintâi în 1879 şi a explicat fosforescenţa sticlei prin raze cari pleacă în linie dreaptă dela catodă şi lovesc peretele opus. Acestea sunt *razele catodice.* Razele catodice se propagă în linie dreaptă. O cruce de aluminiu pusă în drumul lor, produce o umbră în formă de cruce pe peretele fosforescent al sticlei. Punând în faţa catodei o placă ce are o deschidere, razele catodice invizibile, trec prin deschidere. Dacă în lungul tubului în care se produc raze catodice punem o placă pe care este depusă o pătură de substanţă fluorescentă, aşa ca razele catodice să o atingă, drumul razelor este arătat de dâra luminoasă ţăcută pe placa fluorescentă.

Pata luminoasă de pe sticlă, ne arată aşa dar, drumul razelor catodice.

Ele sunt deviate de un câmp magnetic. Deviaţia aceasta ne arată că ele sunt un fel de curenţi electrici, curenţi de convecţiune, formaţi din masse negative aruncate de catodă. Aceste masse negative au fost numite după propunerea lui *Stoney* (1891) *electroni.*

Diferitele sisteme mecanice capabile să se mişte, introduse în tuburi, sunt puse în mtşcare de loviturile primite dela electroni. Aşa dar electronii posedă masse materiale.

Iată ce este electronul, care frământă astăzi lumea ştiinţifică şi prin cunoaşterea căruia a progresat aşa de mult ştiinţa.

Prin diferite măsurători s'a putut afla că mărimea lui este de 1850 ori mai mică decât a atomului de hidrogen pe care chimia l'a raportat la pond atomic egal cu 1 (luat ca unitate).

Aceste cercetări asupra electronului, proprietăţile sale electrice cât şi mărimea sa în raport cu hidrogenul, au făcut ca concepţia oamenilor asupra compoziţiei materiei, să evolueze spre alte orizonturi decât cele ce până acum au fost determinate de chimie. Chimia însăşi a avut de suferit sguduiri mari la temelia ei.

Articolul viitor ne va înfăţişa concepţia actuală asupra compoziţiei materiei.

Ing. C. NEAMU
absolvent al Institutului Electro-technic
din Bucureşti

Biblioteca Şcoalei Normale de Fete LUGOJ No. 122 Rv.

PAGINA MAMEI ŞI A COPILULUI

CULTURA SATELOR

Era o zi liniştită şi senină de toamnă ; străluceau funigeii prinşi de vârful crengilor ca nişte fire subţiri de argint.

Dela biserică, am urcat cărăiua ce ducea mai deadreptul la casa lui Moş Pricopie; învăţătorul îmi spusese, că la acest sătean voi găsi cărţi. E atât de rară minunea !

Primitor cum e moldoveanul, a fost bucuros să-i vie om străin în casă. Gospodina ţinea morţiş să intru înlăuntru ; dar aerul închis din odaia zisă de primire m'a alungat pe prispă. Nu s'a supărat, ci a întins repede un lăicer. Viaţa lor doar mai mult în aer liber e dusă. Li se păru atât de natural să stăm pe prispă.

Satele din Moldova nordică au un vino'ncoace deosebit, cuibărite cum sunt în căuşul săpat în coasta dealului, acolo unde ies izvoarele de apă.

Casa lui Moş Pricopie era aproape de marginea satului, aşa încât de pe prispa lui privirea aluneca pe coamele dealurilor unul mai înalt de cât altul, până la cel din urmă ce străjuia pe toate.

Ceaţa de toamnă le învăluia într'o diafană pânză de nu se deslueau decât contururile

Dealurile din Moldova de nord sunt atât de blajine, cu aerul lor de bătrânească aşezare, cu vârfurile largi şi coastele puţin trăgănate. Te primesc cu voie bună. Pare că au un surâs de părintească bunăvoinţă, ce te face să-ţi deschizi inima.

E cu neputinţă ca scenarile naturale să nu imprime sufletului omenesc, ceva din caracteristica lor generală.

Stând de vorbă cu Moş Pricopie, cu grai aşezat şi domol, privindu-i fruntea largă şi ochii blânzi, îmi părea o părticică nedesiipită din cadrul naturii ce mă înconjura. Aveam înainte un soi de contopire a însuşirilor omului cu trăsăturile largi ale naturii, suflet din sufletul ei.

Zilele de toamnă la noi sunt neîntrecute. In ţinutul dealurilor moldoveneşti, pare că sunt şi mai adânc răscolitoare de gânduri. Cerul e de o albăstrime atât de intensă, încât l-a captivat pe Grigorescu, iar tablourile lui Verona au o luminositate deosebită, revărsată din albastrul curat al cerului, adâncul albastru de prin împrejurimile Herţii.

Eram curios înainte de orice să aflu ce cărţi voi găsi în casa lui Moş Pricopie. Am avut o decepţie, dar şi o mulţumire. Toată biblioteca se restrângea la câteva cărţi căpătate dela fiul său, acum învăţător, aduse în vacanţă, când venea ca elev. Cărţi disparate, cu conţinut variat. Printre ele erau şi câteva exemplare din Calendarul Gospodarilor pe care-l scot la Cartea Românească de vre-o 15 ani, cu dorinţa de a fi de oarecare folos celor la care întâmplător ar ajunge. Mulţumirea mea, explicabilă a provenit mai ales din mărturisirea lui, fără să ştie că sunt autorul, că îi place să citească din Calendar şi nevestei. Iărăşi să lămureşte prin diversitatea conţinutului legat de însăşi naţiunea de calendar.

Din vorbă în vorbă, pe nesimţite a prins să-mi destăinuiască din ahturile lui sufleteşti. Aşa de multe ce poţi afla stând de vorba pe prispă afară cu un sătean mai isteţ la minte! Când ai de a face cu asemenea oameni din fire bine înzestraţi, te doare 'n suflet că n'au crescut în lumină şi au fost lăsaţi în sama lui Dumnezeu şi a naturii.

Il iscodeam mai ales vroind să aflu ce folos a tras din cărţile pe care le-a citit, cu greu.

Unul din răspunsuri mi-a dovedit cât de imediat folositoare pentru viaţă este carte.

Cu oarecare sfială, se temea să nu spună prea neînsemnat lucru; mi-a mărturisit că după cele citite dintr'o carte despre Casă,. nu-i mai „plâng ferestrele". A citit că dacă este numai un rând de ferestre, aburii din odaie se preling pe geam şi se scurg pe perete afară. In fiecare primăvară, nevastă-sa trebuia să lipească fereastra jos la prevaz, căci mereu se năruia. A urmat sfatul din carte şi pe iarnă mai pune un rând de ferestre. „Iacă am scăpat de năruire, de era casa mea ca un câne răpănos, în primăvară".

Aceasta este folosul real; un mic punct din ceeace numim cultură. Imi adusese aminte de un alt răspuns cam la fel, căpătat dela un sătean cărturar din jud. Covurlui. A citit într'o carte că aceea ţară e mai civilizată care consumă mai mult săpun. Legătura a făcut-o repede cu o regulă higienică atât de nerespectată nu numai de cei încălţaţi cu opinci. Drept răspuns îmi spuse:

„Uită-te la picioarele nevestei şi a copiilor. Nu ne culcăm fără să ne spălăm zilnic cu săpun".

In revistă de curând apărută „Căminul cultural", scos de Fundaţia culturală regală Principele Carol, găsesc fapte asemănătoare. Din lectura unei cărţi un tânăr a scăpat de durere de stomac folosind bicarbonatul de sodiu; altul a învăţat să altoiască; altul să crească mai acatării găinile.

La urmă, nici nu te poci aştepta la mai mult faţă de nemetodica organizare a răspândirii culturii la sate. Vorbărie cât lumea; laude anticipate pe toate cărările. Dar sistematic nu s'a

făcut nimic. Poate să se aducă oarecare metodă în viitor dacă se vor intensifica exprimentările foarte importante săvârşite în anul acesta prin echipele regale studenţeşti la sate.

Mi s'a spus că şi în judeţul Ilfov, datorită actualului prefect d. I. Ghiaţă, institutor, s'a urmărit o activitate intensă care a dat roade vădite. Până la generalizarea metodelor complexe, multilaterale, sistematice, trebue să ne mulţumim cu picătura, ce poate cât de cât înviora o plantă ofilită. Cazul lui Moş Pricopie nu este unicul.

Dar cum au ajuns cărţile la el? Cărţile ajung la sate întâmplător. Bibliotecile sunt fictive, căci cele mai multe sunt danii, iar calul de dar nu se caută la dinţi. Sătenii nu cumpără cărţi.

Pentru bibliotecile şcolare, cărţile se cerşesc. La aceasta a împins chiar o circulară ministerială. Tot după „Căminul culturlal" din 1220 de volume cât cuprinde biblioteca din Elisabeta (com. Teleorman), numai 54 sunt cumpărate. Restul sunt căpătate.

Ce înseamnă aceasta? Că sunt cărţi de umplutură.

Statul n'are bani să cumpere cărţi pentru săteni, deşi s'au dat cu sutele de milioane ca să salveze bănci putrede.

Comunele nu cunosc, cum e în Cehoslovacia, ce înseamnă fond cultural în bugetul lor. Atunci? Rămân daniile particulare.

Reiau o idee care am mai scris-o într'un alt foileton din „Universul". Cu prilejul Sf. Sărbători, dacă ar fi oarecare însufleţire şi reală credinţă că e necesară cultura la sate, o ploaie binefăcătoare de cărţi ar porni dela oraşe spre sate.

Fiecare fiu de preot, de învăţător sau de simplu sătean, ajuns în situaţii bune la oraşe ar putea aduce mulţumiri de clipe celor rămaşi departe.

Slavă domnului; nu lipsesc publicaţiuni de tot soiul literare sau cu Cunoştinţe folositoare, ieftine şi trebuitoare.

Călindarele sunt baza culturii populare. Prin ele, Franklin a deşteptat gustul de citit în Statele-Unite; prin ele, Asachi ori Kogălniceanu a pus temelie culturii naţionale. Ce-ar fi dacă acei care se trag dela sate ar trimite măcar câte un calendăr părinţilor şi fraţilor lor?

„Calendarul Universului" este atât de bine întocmit ca să facă bucuria cititorului care l-ar primi. „Calendarul Gospodarilor" este atât de ieftin.

Dărnicia ar putea merge mai departe. Unul mai cu dare de mână ar abona pe tatăl său, preot ori învăţător, la ziarul „Universul", în care se citesc atâtea cunoştinţi folositoare în pagina săptămânală de agricultură ori bisericească! Altul ar abona măcar la „Albina", revista întemeiată de Haret, dispărută tocmai când d. Mihalache era ministru cu mare influenţă, înviată prin grija M. Sale Regele Carol II-lea pentru deşteptarea satelor.

Alţii mai însufleţiţi ar putea face o colecţie de cărţulii ieftine, folositoare, cum e Biblioteca agricolă a „Universului". Pagini alese, Cunoştinţe folositoare, publicaţlunile Astrei, ş. a.

In acest chip, în lipsa preocupării Statului, particularii ar începe răspândirea cărţilor în sate. S'ar creia mici focare de lumină, care s'ar propaga încet încet. Cărţile n'ar fi dăruite cu indiferenţă, ci cu dragoste. Ar fi deci alese, potrivite după trebuinţi.

Ce se cere pentru îndeplinirea acestei binefaceri? Răscolirea amintirilor din copilărie şi dragostea pentru cei de acasă. S'ar mai cere puterea de a sacrifica preţul unui aperitiv al unui cinematograf sau al icrelor negre dela o masă.

Cu asemenea neînsemate jertfe s'ar împlini minuni!

I. SIMIONESCU
Prof. universitar

Robinson Crusoé

Iubiţi copii [1])

Vă voi spune astăzi o poveste, dar nu o poveste cu zâne şi cu smei, ci o poveste adevărată.

Trăia odată, cam pe la anul 1632, într'un oraş din Anglia, o familie de oameni cumsecade Această familie avea 3 băeţi, pe cel mai mic îl chema Robinson, iar numele de familie era Crusoé. Cu toate că acest copil era foarte cuminte şi ascultător, avea o mare pasiune pentru călătorii, adică de câte ori vedea că un vapor, sau o corabie, pleacă din port, simţea o nespusă dorinţă să se ducă şi el în lume ca să o cunoască. Şi neîncetat cerea voie tatălui şi mamei sale să-i împlinească această dorinţă. Părinţii ştiau ce primejdie îl aşteaptă pe cel care se avânta în necunoscut pe mări, căci pe atunci, iubiţi copii, călătoriile se făceau mult mai greu ca astăzi, drumurile nu erau destul de bine cunoscute, vapoarele nu erau destul de rezistente şi afară de aceasta mai erau pe mare şi alte primejdii după cum veţi vedea. Ei îl sfătuiau însă să nu încerce asta niciodată.

Odată însă, fără să mai întrebe pe nimeni, Robinson se îmbarcă pe un vapor, care pleca în spre America. Nenorocul însă l-a urmărit dela început căci o furtună grozavă, îl făcu să se căiască cumplit că n'a ascultat de sfaturile bunilor săi părinţi.

Furtuna trecu, însă nu trecură şi celelalte pericole care îl

1) Conferinţă ţinută la «Filmul Cultural» în sala «Dalles».

ameninţau. Astfel într'una din zile, vaporul fu atacat de nişte piraţi, adică hoţi de mare, iar Robinson fu luat ca rob.

Prin multe şi neîntrecute greutăţi, a reuşit să scape de acolo, fugind cu corabia stăpânului său. Avu norocul să întâlnească în largul mărei un vapor care-l duse în America şi anume în Brazilia. Acolo se făcu cultivator de tutun şi trăia liniştit, dar vechea lui patimă de a călători nu-l lăsa în pace şi plecă din nou în spre Guinea. Pe drum însă o furtună năpraznică sparse vaporul şi toţi oamenii cari se aflau pe el fură aruncaţi în mare şi firește că şi nenorocitul Robinson păţi acelaşi lucru. De frică, el leşină şi când se trezi se văzu culcat pe malul mării. La o depărtare oarecare în apă zăcea vasul scufundat.

In jurul lui nu mai era nimeni. Nu ştia unde se află, nu ştia dacă pământul pe care se afla era un continent sau o insulă, nu ştia dacă acest pământ e locuit sau nu. Frica lui cea mai grozavă era să nu fie găsit de acei negri, numiţi antropofagi, adică mâncători de oameni.

Nu îndrăsnea să se mişte din locul în care se afla. Totuşi pentrucă foamea, frigul şi mai ales setea nu-l lăsau în pace se hotărî să se scoale, ca să-şi dea seama de locul unde se află şi mai ales să găsească apă de băut. In curând se lămuri că se află într'o insulă pustie — nelocuită — şi pierdută în mijlocul oceanului. Prima noapte o petrecu într'un pom, de frica fiarelor sălbatece. Ce putea să facă sărmanul fără nici un ajutor de nicăeri, era bine încredinţat că va pieri în curând şi regreta acum că nu pierise şi el ca şi ceilalţi în valuri.

Marea era senină şi vaporul foarte aproape de mal. Se hotărî să înoate până acolo, ca să-şi caute lucrurile de cari avea nevoie. Şi în adevăr reuşi să şi aducă la mal, pe o plută o sumă de lucruri de absolută trebuinţă şi anume: haine, pâine, orez, pastramă, puţin grâu, câteva sticle cu băuturi, dar ceace îl bucură mai mult, fu lădiţa cu instrumentele de lucru ale tâmplarului.

Căci în adevăr dacă ar fi avut de ales între o grămadă de aur şi o lădiţă cu unelte de lucru, apoi fără îndoială că aurul n'ar fi însemnat nimic faţă de valoarea pe care o avea acum pentru el un topor, un fierăstrău sau chiar un briceag. Ca lucruri de mare preţ pentru el fură şi cele două puşti precum şi praful de puşcă pe care-l găsi acolo.

După ce făcu primul transport reuşi să mai aducă şi alte lucruri de pe vapor, ba mai putu scăpa un câine şi 2 pisici. Acum nu-i mai rămânea decât să facă un adăpost atât pentru el cât şi pentru lucrurile pe cari le scăpase, dar lucrul nu era aşa de uşor. La început îşi făcu un simplu cort de pânză, dar văzând că acesta nu este o locuinţă destul de solidă şi sănătoasă înaintă cu mare grijă în insulă ca să găsească un loc bun de construit. Işi dăduse seama că terenul pe care se găsea nu era bun de locuit, căci era jos şi mlăştinos şi deci vătămător

sănătăţii. Lui îi trebuia să aibă apă de băut pe aproape, să fie la adăpost de arşiţa soarelui şi de ploile cele mari cari cădeau acolo, să fie apărat de fiarele sălbatice, care s'ar fi aflat în insulă şi în fine să poată vedea oricând marea din locuinţa lui căci spera bietul Robinson să poată vedea într'o bună zi un vas, care să-l scoată din nenorocire. Din fericire găsi tocmai ce-i trebuia. O mică câmpie pe vârful unei coline. La spatele acestei câmpii se afla un perete drept de stâncă.

Munci mult şi din greu până când putu să-şi facă o împrejmuire, ca să se adăpostească contra animalelor sălbatice ; în mijlocul acestei curţi îşi făcu un cort dublu cu pânza pe care o luase de pe vapor. Îşi băgă înăuntru toată avuţia sa, adică lucrurile cari le luase de pe vas şi se simţi mai liniştit. Şi aşa începu Robinson o viaţă singuratică, cum n'a mai dus nimeni pe suprafaţa pământului :

Ca să nu piarză rostul zilelor trecute, înfipse chiar pe malul mării, acolo unde fusese asvârlit de ea, un stâlp mare pe care însemnă următoarele.

Am venit aici la 30 Sept. 1659 şi apoi în fiecare zi, făceà câte o crestătură, la a şaptea zi făcea una mai mare, ca să ştie că a trecut o săptămână şi una şi mai mare la o lună. Şi ştiţi câte zile a trebuit să însemne? Nici mai mult, nici mai puţin decât 10.220 zile, căci Robinson a trebuit să trăiască singur 28 de ani!

Ca să audă o vorbă în jurul lui, prinse un frumos papagal, îl îmblânzi şi îl învăţă câteva vorbe. Astfel, când se întorcea din plimbările sale prin insulă, îl auzea zicând: „Robinson, Robinson, sărace Robinson Crusoe, unde ai fost? Robinson Crusoe unde eşti? Papagăluşule, papagăluşule"

Dar Robinson nu se mulţumi numai cu papagalul, cu câinele şi pisicile, ci ca să aibă carne întotdeauna, adică în zilele ploioase, când nu se putea duce la vânătoare, prinse câteva capre sălbatice, cărora le făcu o împrejmuire şi le îmblânzi. Ele îi dădură iezi şi lapte, din care nevoia îl învăţă să facă brânză şi unt.

Intr'o pajişte din apropierea locuinţei lui, el mai găsi nişte viţe încărcate cu struguri, precum şi nişte lămâi. Această descoperire fericită îl făcu să aibă şi fructe pentru masă.

Dar fiindcă acum avea mai multe lucruri de păstrat şi pentrucă locuinţa lui era prea mică, pentru a le putea cuprinde, a început să sape în stâncă, o nouă încăpere. După multă muncă avu acum un adăpost foarte bun pentru vremea ploioasă.

Intr'o zi, pe când privia câmpia din jurul casei, văzu nişte spice de grâu, ceiace îl miră foarte mult, pentrucă în insulă nu mai văzuse grâu ; îşi explică însă în urmă faptul, prin aceia că aceste spice răsăriseră din boabele pe care el le aruncase acolo, când scuturase unul din sacii pe cari îl avea.

Din acel moment, îşi puse în gând să cultive şi grâu pe

moşioara lui. Adună spicele cu îngrijire şi în al doilea anotimp, semănă din nou sămânţa. In câţiva ani, reuşi să aibă destulă sămânţă, ca să semene un câmp întreg. De acum încolo Robinson nu mai avu nici o grijă pentru hrana sa, căci avea grâu pentru pâine, carne şi lapte dela caprele sale şi fructe din belşug.

Cine ar fi crezut că în asemenea pustietate, un om va putea să găsească tot ceeace îi era de trebuinţă pentru un traiu îmbelşugat?

N'aş putea să vă povestesc toate greutăţile prin care a ajuns Robinson, până să-şi facă un traiu omenesc. Pentrucă fusese un copil bine crescut în familia sa, obicinuit cu ordinea, şi acolo, în pustietate a căutat să-şi facă viaţa cât mai uşoară, fabricându şi singur mai toate obiectele de care avea nevoe o bună gospodărie.

Ducea însă dorul de a-şi mulţumi şi sufletul cu ceva. In copilărie el nu prea fusese credincios şi nici acum nu se prea gândea să-şi ridice sufletul în spre Dumnezeu. Intr'o zi însă, când simţea şi mai mult acest gol sufletesc, deschise Biblia, pe care o luase după vapor, împreună cu celelalte lucruri şi primele cuvinte pe cari le cet fură:

„Chiamă-mă în zilele tale de desnădejde; te voiu scăpă şi mă vei binecuvânta!"

Găsi atâta alinare în aceste vorbe, încât de atunci nu era zi în care să nu citească din Cartea Sfântă şi să nu se roage lui Dumnezeu; o mare linişte i se risipi în suflet.

Dar ce mult ar fi dorit să aibă lângă el un om, fie chiar şi un negru, un om, cu care să-şi poată împărţi bucuriile şi durerile! Şi iată că într'o zi, dorinţa i se împlini. Pe când îşi făcea obicinuita plimbare prin insulă, văzu ceva foarte curios: In jurul unui foc, mai mulţi negrii se strânseseră la un ospăţ. Dar la un ospăţ straniu, căci ei mâncau cu multă poftă carne de om; alăturea un alt negru, aştepta să-i vie rândul ca să fie mâncat şi el. La aceşti sălbatici era obiceiul ca prizonierii să fie mâncaţi. Bietul om îngrozit de ceeace îl aştepta, găsi un moment potrivit şi o luă la fugă, îndreptându-se în spre ascunzătoarea lui Robinson. Acesta omorî cu câteva gloanţe pe urmăritori şi bietul fugar se apropie de Robinson, arătându-i prin semne, că-i mulţumeşte şi că-i rămâne slugă supusă toată viaţa. Robinson îl primi cu multă bucurie şi îl numi Vineri, după ziua în care îl scăpase.

Vineri s'a purtat foarte bine faţă de binefăcătorul său, îl ajuta la treburile gospodăriei lor, căci munca trebuia să fie mai mare, căci erau două guri de hrănit. Incetul cu încetul, sălbatecul nostru căpătă obiceiuri de om civilizat. Robinson îl deprinse să mănânce carne crudă, îl învăţă să vorbească englezeşte şi îl deprinse să poarte o îmbrăcăminte.

Se împlinise 27 de ani de când Robinson trăia în insulă,

îşi luase orice nădejde de scăpare. In fiecare an îşi aducea aminte de ziua naufragiului lui şi o petrecea în rugăciuni de mulţumire lui Dumnezeu, care-l scăpase de primejdie. Intr'o zi însă, spre marea lui mirare, văzu că un vapor se oprise nu departe de insula lui. O barcă se coborî din vas şi veni la mal, aducând în ea trei oameni legaţi şi alţi 3 liberi. Ce se întâmplase? Marinarii de pe vapor se răsculaseră în contra căpitanului, îl legaseră şi îl aduseră împreună cu alţi doi, pe insulă, cu gândul să-i părăsească acolo. Robinson le veni în ajutor, şi ajută să se facă stăpâni pe vas şi povesti căpitanului întâmplarea sa. Acesta, drept recunoştinţă, pentru că i-a scăpat viaţa, îl luă pe vapor împreună cu Vineri, şi-i duse în Anglia.

Vă puteţi închipui, iubiţi copii, ce bucurie a fost în acea familie, în care fiul rătăcit s'a întors după atâta vreme! Din întâmplarea acestui copil neascultător, putem învăţa multe, dar mai ales, că în toate împrejurările, ori cât de grele ar fi ele, omul să nu-şi piardă curajul şi să lucreze cu credinţă, că va isbuti şi mai învăţăm că Dumnezeu a dat omului mintea şi mâna, pe cari nu le-a dat nici unei alte vietăţi şi că cu ajutorul lor el poate să-şi creieze o viaţă liniştită, ori unde s'ar afla!

Eliza Alexandrescu

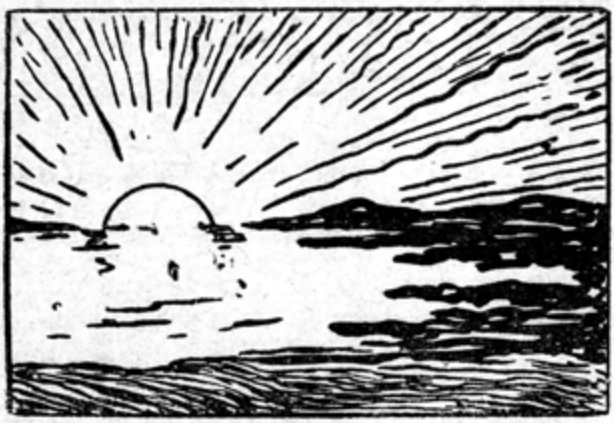

Bugetul Ministerului Instrucţiunii

Dintre toate legile, câte se votează în fiecare an de Parlament: Cameră şi Senat, una singură — deşi *se discută* şi *se votează numai de un singur corp legiuitor*, „Camera“ şi cu toate că durata ei de aplicare, adică *valabilitatea este limitată la un singur an* —, produce întotdeauna cele mai mari îngrijorări şi sbuciume sufleteşti, iar de multe ori, chiar schimbări de guverne. Aceasta este Legea fixării Veniturilor şi Cheltuelilor Statului pe un an, care se numeşte: *„Bugetul General al Statului“*.

In el sunt concentrate toate venturile şi cheltuelile dela toate departamentele şi este prezentat Adunării Deputaţilor de către d-l Ministru al Finanţelor, pentru a fi discutat şi a i se da aprobarea, spre a fi pus în aplicare pe exerciţiul financiar al anului.

In fiecare an, *„Discuţia la Buget“* este una dintre cele mai ample şi mai interesante,

Natural, că nu pot şti toţi; cum se alcătueşte la noi bugetul şi cum ar trebui el alcătuit?

Vom arăta aceasta în câteva cuvinte:

a) *La noi se face proiectul de buget astfel:* Fiecare minister cere direcţiilor şi serviciilor respective să întocmească fiecare câte un tablou, în care să se cuprindă *toate cheltuelile* făcute în anul ce expiră şi *să se adaoge* şi eventuale îmbunătăţiri, ca materiale noui, sporuri de salarii ale personalului, reparaţii, investiţii, etc. Directorul general al Contabilităţii ministerului le concentrează şi după ce le mai ajustează şi le armonizează, cum crede d-sa de cuviinţă, le supune aprobării d-lui Ministru, care mai face rectificările ce crede.

Veniturile din anul precedent, chiar dacă n'au fost realmente încasate, se mai majorează cu o cotă de atât la sută. Bugetul unui departament e gata şi se înaintează la Ministerul de Finanţe, la timpul necesar.

Aci, făcându-se examinarea în parte şi apoi concentrarea bugetelor tuturor departamentelor, se lucrează la echilibrarea bugetului general, astfel ca totalul cheltuelilor să nu întreacă totalul veniturilor, ci să fie cu ceva mai mic, adică să rămână şi un *excedent*.

Pentru aceasta pe deoparte, înapoiază bugetul cutărui departament, care a prevăzut o sumă totală prea mare la Cheltueli pentru a i se face *reducere* la diverse articole şi capitole şi chiar pentru a se suprima unele cheltueli; pe de altă parte, după ce s'au operat toate reducerile posibile, adică după ce s'au

comprimat bugetele tuturor departamentelor, pentru a se ajunge la *echilibrare cu excedent,* se majorează veniturile, prin înfiinţări de noui impozite, directe şi indirecte mai ales, sporind taxele existente şi aplicând şi altele creiate acum, etc., etc., până când balanţa este favorabilă totalului veniturilor.

Operaţia de echilibrare cere mari eforturi, multă muncă, energie şi un spirit financiar ales şi clar văzător.

La sfârşitul exerciţiului însă, prevederile dela venituri nu sunt realizate şi fiecare buget, de câţiva ani, se încheie, de regulă, cu deficite de miliarde.

Cauza primordială este modul artificial de alcătuire, căutând să majorăm veniturile, pentru acoperirea cheltuelilor.

b) *Cum s'ar alcătui mai bine bugetul?* Răspunsul e foarte simplu: Printr'o procedare inversă, bazată pe realităţi, nu pe ficţiuni. Examinând riguros veniturile realizate anual pe o serie de 7—10 ani anteriori, iar totalul general al acestor venituri împărţindu-se cu numărul respectiv al anilor, vom avea *media aritmetică a veniturilor unui exerciţiu bugetar.*

Această sumă este absolut certă şi realizabilă. Ea nu poate fi majorată decât numai în cazul când s'ar creia venituri sigure, nu problematice.

Până la limita sumei totale a acestor venituri se pot încadra toate cheltuelile anului bugetar, inclusiv toate cheltuelile neprevăzute şi extraordinare.

Procedând astfel, marile şi înspăimântătoarele deficite bugetare anuale ar dispare cu totul!

Un asemenea proiect de buget general al Statului a fost alcătuit şi scos la tipar de d-l N. Titulescu, când era Ministru al Finanţelor, dar nu s'a prezentat Camerii, întocmindu-se alt proiect de buget de Vintilă Brătianu, venit Ministru la Finanţe.

Anul acesta, toţi slujitorii statului, printre cari membrii corpului didactic, de toate gradele, formează un număr însemnat, sunt foarte îngrijoraţi de alcătuirea proiectului de buget pe exerciţiul 1935—36.

Deficitul anului ce expiră fiind de circa trei miliarde, se anunţă reduceri de salarii, iar dăscălimii în genere i se mai rezervă suprimări de gradaţii — care fac parte integrantă din salarii —, desfiinţări de posturi şi de şcoli, neplata definitivărilor, etc., cu un cuvânt *„este o imposibilitate de a se accepta vreun spor,* cât de mic, *la bugetul viitor al Ministerului Instrucţiunii!"*

Dăscălimea primară şi secundară e foarte neliniştită. Se fac proteste şi demersuri, arătându-se nedreptăţile suferite şi situaţia tragică creiată apostolilor culturii, care sunt elementele de muncă fără preget, de cinste şi de ordine, cu credinţă şi devotament către Patrie, Neam şi Rege.

D-l Ministru al Finanţelor a întrezărit o singură soluţie: *„Să se taie din bugetul ministerului de Instrucţie dela alte capitole, unde lucrul e posibil".*

Toată suflarea dăscălească cunoaşte în deajuns şi e convinsă pe deplin de marele interes şi necurmata dragoste, ce poartă învăţământului şi slujitorilor acestuia, actualul Ministru al Culturii D-l D-r. C. Angelescu.

Minunea săvârşită de d-sa cu numirea atâtor mii de învăţători, tineri şi cu drag de muncă, precum şi cu repararea nedreptăţilor din trecut, este o chezăşie puternică şi acum, la alcătuirea definitivă a bugetului.

Pe anul 1933—34, bugetul ministerului instrucţiei era de 3 miliarde 788 milioane 900.000 lei; pe anul acesta 1934—35, a fost sporit la patru miliarde o sută douăzeci de milioane, în care spor de 331.100.000 lei intră numai 6.508 învăţători noui; sporul de cheltuieli totale ar fi de 450.000.000.

O verificare amănunţită făcută ar scoate la iveală unele capitole, dela cari ar rezulta sumele necesare spre a se satisface toate cerinţele îndreptăţite ale dăscălimei de toate gradele.

Spicuind prin bugetul Ministerului Instrucţiunii găsim, de pildă, la „Administraţia centrală“ un mare număr de consilieri şi mai ales de inspectori şi alte organe de control.

D-nii Directori generali ai fiecărui ram. de învăţământ; *primar, secundar, superior, profesional, particular şi confesional* poartă şi titlul de *„Consilier“*.

Mai sunt încă *7 consilieri avocaţi*, trei de clasa I şi 4 de clasa II.

Inspectorii sunt: 12 inspectori generali primari, 13 inspectori generali pentru învăţământul secundar, 8 inspectori secundari, 1 inspector general pentru şcoalele de meserii, alt inspector pentru şcoalele de meserii, 2 inspectori pentru şcoalele profesionale de fete, 1 inspector pentru şcoalele de menaj, 2 inspectori pentru şcoalele comerciale, 1 inspector general pentru şcoalele primare particulare, 1 inspector pentru şcoalele secundare minoritare, încă 2 inspectori pentru şcoalele primare particulare, 1 inspector pentru şcoalele primare minoritare. Urmează: Un inspector general contabil clasa I, 2 inspectori generali contabili cl. II, 3 inspectori contabili cl. I, încă 1 inspector contabil cl. I şi 6 inspectori contabili cl. III. Mai sunt inspectorii fără circumscripţii, puşi la dispoziţia Ministerului şi inspectorii din echipa volantă.

Mai avem inspectoratele şcolare din Bucureşti, Cernăuţi, Cluj, Craiova, Iaşi, Timişoara, denumite servicii locale de învăţământ, în număr de 7.

La fiecare există câte un inspector şef şi câte unul, doi sau patru subinspectori contabili cl. I sau cl. II-a. Urmează: Personalul de control didactic dela serviciile de învăţământ, alcătuit din 8 inspectori secundari, 3 inspectori secundari pentru minoritari, 10 inspectori primari.

La toate aceste servicii mai sunt, bine înţeles, şefi de ser-

vicii cl. I, cl. II, cl. III, şefi de birou cl. I, cl. II, subşefi de birou de toate clasele, impiegaţi-stagiari, fochişti, curieri, etc.

Şirul controlorilor se încheie cu numărul colosal de Revizori şcolari şi subrevizori de control sau de cancelarie, — câteva sute —, fiind câte 3—4, şi chiar mai mulţi pentru fiecare judeţ!

Pe lângă salarii, organele de control primesc şi diurne pentru deplasări şi au permise de călatorie Cl. I, şi unii mai mici Cl. II, pe C. F. R.

Onor. Comisiei bugetară, credem, va cerceta dacă nu cumva mai sunt şi alte capitole, care s'ar putea comprima uşor, fără ca să se împiedice organizarea şi bunul mers al învăţământului.

Am spus şi repetăm: Dascălul, de orice grad, îşi face datoria, fiind îndemnat de glasul conştiinţei şi de dragostea de meserie, iar nu de teama controlorilor, ori cât de unmeroşi ar fi.

In interesul bugetului şi chiar în interesul învăţământului se poate face o reducere în plin, ca aceşti membrii ai corpului didactic să vină între colegi, adică: „Inapoi, la şcoală!".

V. D. Stănciulescu

Din cauza abondenţii de materie, rubrica „**Cărţi şi Reviste**" (Recensii) *va apare în No. viitor al Revistei* „*Şcoala Română*", *pe luna Martie a. c.*

Redacţia.

Problema educaţiei creştine în şcoala românească

Acesta este titlul ciclului de conferinţe organizat de Arhiepiscopia Bucureştilor, secţia culturală, cu concursul d-lor profesori de specialitate.

La apelul ce ni s'a făcut de S. Sa Preotul Dr. M. Bulacu Consilier referent, de a se pune la dispoziţie sala Societăţii pentru ţinerea acestor conferinţe, Consiliul a acceptat propunerea, astfel că seria conferinţelor va începe de Joi, 7 Martie a. c.

I. P. S. Sa Patriarhul României ne-a trimes următoarea adresă:

Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei
Arhiepiscopia Bucureştilor
Secţia Culturală
No. 1421. — 15 Febr. 1935.

D-lui Vasile Stănciulescu
Preşedintele Soc. Institutorilor, Bucureşti

„Cu onoare vă aducem la cunoştinţă că Ne-am bucurat „din toată inima pentru dragostea cu care v'aţi oferit ca pre„şedinte al Soc. Institutorilor din Capitală, să puneţi la dispoziţie „sala de conferinţe a Societăţii *D-voastre*, pentru Conferinţele „cu caracter pedagogic creştin, ce se vor ţine în cursul lunilor „Martie şi Aprilie a. c.

„De altfel, aceasta este o dovadă încăodată mai mult, „de spiritul superior în care Şcoala înţelege să colaboreze cu „Biserica, în marea misiune de educaţie a tineretului nostru „românesc de astăzi.

„Această mulţumire vă rugăm să binevoiţi a o împărtăşi „şi celorlalţi onor. membrii ai Comitetului Asociaţiei, pe care „*D-voastră* cu onoare o prezidaţi.

„Primiţi, vă rugăm, Domnule Preşedinte, asigurarea deo„sebitei Noastre consideraţiuni şi arhiereşti binecuvântări".

Arhiepiscop şi Mitropolit
(ss) **MIRON**

Cons.-Referent
(ss) *Preot Dr. M. Bulacu*

V. St.

Lenevia şcolarilor

de Dr. M. Schächter-Nancy

Prin lene se înţelege atitudinea în virtutea căreia un şcolar nu face efortul necesar pentru a executa lecţiile prescrise la şcoală.

Trebuie să distingem totuşi dacă nu este vorba de vre-o tulburare a văzului sau auzului, care fac ca elevul să nu fie atent la cele ce se explică în clasă. Dar mai intervin de asemenea şi alte stări bolnăvicioase pe care trebuie să le luăm în seamă atunci când judecăm lenea unui şcolar. Acestea sunt: tulburări digestive, ca diaree, constipaţiune: tulburări urinare, ca uremie, albuminurie sau intoxicaţii din cauza unei vieţi lipsite de igienă. S'a mai putut demonstră că obstrucţia foselor nasale prin vegetaţii adenoide, amigdale mărite, cauzează o stare de lene. Deci şi o proastă respiraţie poate explică stări de lenevie la şcolari.

O altă mare categorie de leneşi o dau copiii cu insuficienţă glandulară şi în special cei a căror glandă tiroidă funcţionează prost. Este vorba aci de copii apatici, somnoroşi în clasă, care au extremităţile mâinilor şi picioarele reci totdeauna. Pe aceştia, desigur că medicul şcolar îi va depistă uşor, iar tratamentul cu extract de glandă tiroidă, îi face capabili să urmese învăţătura, atunci când bine-înţeles nu prezintă în plus şi o lipsă de desvoltare psichică. In acest caz insuficienţa lor tirodiană se modifică în bine, devin mai vioi, dar nu mai capabili de lucru în şcoală.

Mai intervine pentru explicarea lenei, şi faptul destul de frecvent, că în multe familii părinţii se desinterează sau neglijează cu totul lucrul copiilor de şcoală. Sunt părinţi care pun pe copii lor să le facă treburi multe în casă, şi îi împiedică în acest fel de a lucră, de a prepară lecţiile. Se comportă faţă de nevoile şcolare ale copilului lor, ca şi cum ar fi vorba de ceva inutil. Alţi părinţi ocăresc pe profesori în faţa copiilor lor, sau îşi bat joc de lecţiile pe care copii sunt puşi să le facă, distrugând copilului interesul şi dragostea pentru lucru şcolar.

Unii copii apar ca nişte leneşi, fiindcă cerinţele clasei sunt prea mari pentru capacitatea lor de asimilare. Este suficient ca aceşti copii să fie puşi în condiţii de învăţământ cu un ritm mai lent, pentru ca după un timp oarecare să ajungă să aibă cunoştinţele celorlalţi. Trebuie spus cu această ocaziune că clasificarea copiilor după vârstă, este fără mare valoare, căci totdeauna se află copii care nu sunt la acelaş nivel de asimilare cu restul copiilor. Aceştia vor fi incapabili să-şi facă datoriile de buni şcolari şi vor fi clasaţi ca leneşi. Deci clasificarea pe

baza vârstei biologice, a capacităţii cerebrale, este mult mai bună şi poate favoriză emulaţiunea.

O altă cauză a lenei şcolarilor poate fi faptul că clasele sunt suprapopulate, astfel că învăţătorul nu poate să exercite influenţa sa stimulantă la lucru asupra tuturor. Este deci necesar ca, clasele să nu fie supra-populate, 30 de şcolari fiind limita superioară care mai este compatibilă cu un învăţământ util pentru şcolari.

Excludem din această lungă listă copiii care sunt leneşi şi incapabili din multiple cauze de boală, începând cu diversele forme uşoare de imbecilitate cu agitaţii veşnice, cu persecutaţii etc.

Cele câteva cauze trebuie cunoscute, pentru a nu aplică pedepse acolo unde prin *înţelegere* se poate obţine rezultate utile.

Sănătatea

A apărut numărul 11 anul 34 luna Ianuarie 1935 al vechei şi folositoarei reviste SANATATEA, de sub conducerea d-lui dr. Sigmand-Sigma. Cuprinde un sumar excepţional de bogat şi variat, numeroase studii şi articole interesante şi folositoare.

Citâm câteva titluri din cuprins:

Ponderaţiunea de dr. I. St. Furtună, Combaterea criminalităţii femenine de dr. E. Decusară, Athumia, o boală morală, de Emilia Tailler, Actualităţi, de Gallia Tudor, *Vina părinţilor.* continuarea marelui studiu social, de dr. W. Stekel (Viena), Sifilisului nervos şi curtant, de drd S. Rosen, Funcţia creiază organul, de Fr. Crane, Hrana femeilor însărcinate, Cura de slăbire, de dr. I. M. Marcu, Lenevia şcolarilor, de dr. M. S. Nancy, Când râde omul pentru prima dată . . de dr. I. Hift (Berlin), Despre penumonie, de dr. Labro, Opoterapia glandulară, de dr. C. Papazolu, Mesele, de Virginia Sp. Ionescu, etc.

La partea literară şi artistică: Versuri de *C. Barcaroiu, T. Rosen,* Cridim, *I. Stoenac, Minar Oncescu.* Căsătoria la diferite popoare de Prof. dr. *Em, Elefterescu* etc. etc. 48 pagini, bogat ilustrate, elegant tipărite 20 lei.

Revista SĂNĂTATEA nu trebuie să lipsească din nicio casă. Număr de probă gratuit.

Redacţia şi administraţia
SĂNATATEA, str. Triumfului 7 Bucureşti, 5

Analfabeţii din România

Vechiul Regat	21,2%	bărbaţi	55,1%	femei
Ardeal . . .	25,6%	»	38,0%	»
Basarabia . .	47,0%	»	71,4%	»

Cei mai mulţi analfabeţi sunt în Basarabia. Aproape trei sferturi din numărul femeilor şi jumătate din numărul bărbaţilor nu ştiu să citească în provincia de peste Prut.

In vechiul regat sunt cei mai puţini bărbaţi analfabeţi. Din 5 bărbaţi unul nu ştie carte. Dintre femei, abia jumătate ştiu să citească.

Proporţional cu numărul total al populaţiei, cei mai mulţi ştiutori de carte sunt în Ardeal.

Totuşi, e interesant de reţinut, că în Ardeal sunt mai mulţi bărbaţi analfabeţi ca în vechiul regat. In schimb însă sunt trimise la şcoală multe fete.

(După Almanahul
Realitatea Ilustrată, 1935)

Din Buletinul «Cărţii româneşti»

Cărţi pentru copii

Simulescu Romeo. Povestea unui pui.	25 Le
Spiri Iohanna. Toni din Kander-Grund. Povestea unui copil din Alpii elveţieni	30 »

Cărţi pentru învăţători

Boştină-Lipăneşti Gh. Creşterea curcilor, raţelor şi gâştelor	10 »
Cociu Emil. Gunoiul	10 »
Teodoru M. D. Plante de leac	30 »
Bulandra Iordache. Folklor muzical	60 »
Patri Angelo. Educaţia copilului în familie. . . .	30 »
Călugăr Dumitru. Hristos în şcoală	220 »
Revistă. Pentru inima copilului	10 »